

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10562

TANAKH

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

כתובים

חמש מגילות
דניאל
עזרא
נחמיה
דברי הימים א, ב

אידיש פון

יהואש

פארלאג

"תנף"

ניו־יאָרק

1936

Copyright 1936
by
E. BLOOMGARDEN
אלע רעכט סאָרבאָהאלטן

PRINTED IN U. S. A.

ועצער" סון דער
היברו פאבלישינג קאמפאני
ועצער : י. אונער

חמש מגילות

שיר השירים

אחי ווי עס זיינען נישט געמוגען געווארן קיין אינהאלטפארצייכענישן פאר
חמש מגילות, האבן די ארויסגעבער באשלאסן בלויז צו
באצייכענען די קאפיטלען אין די ווייטן.

שִׁיר הַשִּׁירִים

זייט	קאפיטל
1	א
3	ב
5	ג
7	ד
10	ה
13	ו
15	ז
17	ח

שיר השירים

א' דאָס געזאַנג פון געזאַנגען, וואָס פון שלמהן.

ב' קושן זאָל ער מיך מיט די קושן פון זיין מויל;
וואָרום בעסער פון וויין איז דיין ליבשאַפט.
ג' וויל צום גערוך זיינען דינע איילן,
געקלערטע בוימל איז דיין נאַמען.
דרום האָבן יונגפרויען דיך ליב.

ד' צי מיך נאָך דיר, לאָמיר לויפן!—
זאָל דער מלך מיך ברענגען אין זיינע קאַמערן,
מיר וועלן זיין לוסטיק און פריילאך מיט דיר,
מיר וועלן לויבן דיין ליבשאַפט
מערער פון וויין.
אמת ליב האָט מען דיך.

ה' שוואַרץ בין איך, אָבער שיין,
טעכטער פון ירושלים,
ווי די געצעלטן פון קָדֶר,
ווי די פאָרהאַנגען שלמהס.
ו' ניט קוקט מיך אָן וואָס איך בין שוואַרצלאַך,
וואָרום די זון האָט מיך אָפגעברענט.
זי זין פון מיין מוטער האָבן געצערנט אויף מיר,
זיי האָבן מיך געמאַכט אַ היטערן פון די
ווינגערטנער;
'' וואָרטשפּיל: שָמֵן - שָמֵה.

מײן אייגענעם וויינגארטן האָב איך ניט אָפּגעהיט.

װאַג מיר דו װעמען מײן זעל האָט ליב,
װוּ פּיטערסטו,

װוּ מאַכסטו װיערן אין מיטן טאַג?
װאַרום נאָך װאַס זאָל איך זײן װי אַן אַרומטרייבערן
בײַ די סטאַדעס פּון דײנע חברים?

⁸אויב דו ווייסט עס דיר ניט,

דו שענסטע פון פרויען,

גיי דיר אַרויס אין די טריט פון די שאַף,

און פּיטער דײנע ציקעלאַך בײַ די פּאַסטוכ-
געצעלטן.

⁹צו אַ פּערדין אין פּרעהס רײטוואָגן

האָב איך דיך געגליכן, געליבטע מײן.

¹⁰שײן זײנען דײנע באַקן אין די קײטלאַך,

דײן האַלדז אין די שנוּרן.

¹¹גײלדערנע קײטלאַך דיר װעלן מיר מאַכן,

מיט פּינטלאַך פּון זילבער.

¹²בעת דער מלך איז געווען אויף זײן הסבֿ־בעט,

האָט מײן נאַרד געגעבן זײן ריח.

¹³אז בינטל מירע וואָס רוט צווישן מײנע בריסט,

איז מײן געליבטער מיר.

¹⁴אז הענגל ציפּערבלומען אין עײן־גדיס וויינערטנער

איז מײן געליבטער מיר.

¹⁵ביסט שײן, געליבטע מײן, ביסט שײן,

דינע אויגן זיינען טויבן.

¹⁰יביסט שייך געליבטער מיין, און ליבלאך;
גריין אויך איז אונדזער געלעגער;
¹¹אונדזערע הויזבאלקנס צעדערן,
אונדזערע וואנטברעטער ציפרעסן.

ב יאיך בין אַ רויז פון שרון,
אַ ליליע פון די טאלן.

¹²ווי אַ ליליע צווישן די דערנער,
אַזוי איז מיין געליבטע צווישן די טעכטער.

¹³ווי אַן עפלבוים צווישן די וואלדבויער,
אַזוי איז מיין געליבטער צווישן די זין.
אין זיין שאַטן געלוסט איך צו זיצן,
און זיס איז זיין פרוכט צו מיין גומען.

¹⁴ער האָט מיך געבראַכט אין דער וויינקאַמער,
און זיין פאַן איבער מיר איז ליבשאַפט געווען.

¹⁵לאָבט מיך מיט טרויבקונס,
קוויקט מיך מיט עפל,
וואָרום קראַנק פון ליבשאַפט בין איך.
¹⁶זיין לינקע האַנט אונטער מיין קאַפּ,
און זיין רעכטע זאָל מיך אַרומנעמען.

¹⁷איך באַשווער אַיך, טעכטער פון ירושלים,
ביי די הירשן אָדער ביי די הינדן פון פעלד,
אויב איר וועט וועקן

און אויב איר וועט אויפוועקן די ליבשאפט,
ביז זי וועט באַגערן.

האַרץ! מיין געליבטער!
אַטאַ קומט ער;
ער שפּרינגט איבער די בערג,
ער הופט איבער די הייכן.
מיין געליבטער איז געגליכן צו אַ הירש,
אַדער צו אַ הינד אַ יונגן;
אַטאַ שטייט ער הינטער אונדזער וואַנט,
ער קוקט דורך די פענצטער,
ער בליקט דורך די גראַטקעס.

¹⁰האַט זיך אַפּגערוּפּן מיין געליבטער,
און געזאָגט צו מיר:
שטיי דיר אויף מיין געליבטע,
מיין שיינע, און קום דיר.

¹¹וואַרום זע, דער ווינטער איז אַריבער,
דער רעגן איז פאַרגאַנגען, אַוועק.

¹²די בלומען האָבן זיך באַוווּן אין לאַנד,
די צייט פון געזאַנג איז געקומען,
און דער קול פון דער טורטלטייב
לאַזט זיך הערן אין אונדזער לאַנד.

¹³דער פייגנבוים צייטיקט זיינע פריפייגן,

און די וויינשטאָקן אין בליאונג גיבן אַ ריח.
שטיי דיר אויף, מיין געליבטע,
מיין שיינע, און קום דיר.

¹⁴מיין טויב אין די שפּאַלטן פון פעלו,
אין דער פאַרבאַרגעניש פונעם באַרגטרעפּ,
לאָז מיך אָנען דיין פנים,
לאָז מיך הערן דיין קול,
וואַרום דיין קול איז זיס,
און דיין פנים איז שייַן.

¹⁵כאַפט אונדז די פיקס,
קליינע פיקס וואָס פאַרדאַרבן די ווינגערטרענער,
וואַרום אונדזערע ווינגערטרענער זיינען אין בליאונג.

¹⁶מיין געליבטער געהערט מיר,
און איך געהער אים,
דעם וואָס וואַנדערט
צווישן די ליליען.

¹⁷ביז פאַרווייַען וועט דער טאָג,
און אַנטרינען וועלן די שאַטנס,
דריי זיך אום, מיין געליבטער,
און זיי געגליכן צו אַ הירש,
אָדער צו אַ הינד אַ יונגן,
אויף די צעשפּאַלטענע בערג.

ג אויף מיין געלעגער ביי נאַכט
האַב איך געזוכט דעם וואָס מיין זעל האָט ליב;

איך האָב אים געזוכט,
 און האָב אים ניט געפונען.
 2 „לאַמִּיך אויפשטיין און אַרומגיין אין שטאָט,
 אין די מערק און אין די גאַסן,
 לאַמִּיך זוכן דעם וואָס מיין זעל האָט ליב“.
 איך האָב אים געזוכט,
 און האָב אים ניט געפונען.
 3 האָבן מיך געטראָפן די וועכטער
 וואָס גייען אַרום אין דער שטאָט:
 דעם וואָס מיין זעל האָט ליב
 צי האָט איר געזען?
 4 קוים בין איך אַוועק פון זיי,
 באַלד האָב איך געפונען,
 דעם וואָס מיין זעל האָט ליב;
 האָב איך אים אָנגענומען
 און האָב אים ניט אָפגעלאָזט,
 ביז איך האָב אים געבראַכט
 אין הויז פון מיין מוטער,
 און אין קאַמער פון מיין געווינערן.
 5 איך באַשווער אײך, טעכטער פון ירושלים,
 ביי די הירשן אָדער ביי די הינדן פון פעלד;
 אויב איר וועט וועקן
 און אויב איר וועט אויפֿוועקן די ליבשאַפט,
 ביז זי וועט באַגערן.
 6 ווער איז די וואָס גייט אויף פונעם מדבר,
 אזוי ווי זיילן פון רויך,
 באַרײכערט מיט מירע און ווירויך;

מיט אלערליי ווירצשטויב פון קרעמער?

אָט איז דאָס בעט פון שלמהן;
 זעכציק גיבורים אַרום איר,
 פון די גיבורים פון ישראל;
 אַלע באַגורט מיט אַ שווערד,
 געניט אין מלחמה;
 איטלאַך זיין שווערד אויף זיין דיך,
 פון וועגן דער אַנגסט אין די נעכט.

אַ הימלבעט האָט זיך מלך שלמה געמאַכט
 פון האַלצן פון לבנון;
 אַדע זיילן האָט ער פון זילבער געמאַכט,
 איר אַנלען פון גאַלד,
 איר אויסבעט פון פורפל;
 אינעווייניק געפלאַסטערט מיט ליבשאַפט
 פון די טעכטער פון ירושלים.

יגייט אַרויס, טעכטער פון ירושלים,
 און קוקט אָן מלך שלמה,
 אין דער קרוין וואָס זיין מוטער האָט אים באַקריינט,
 אין טאַג פון זיין חתונה,
 און אין טאַג פון זיין האַרצפרייד.

ך ביסט שיין, געליבטע מיין, ביסט שיין,
 דינע אויגן זיינען טויבן
 פון דיין שלייער אַדורך;
 דינע האַר ווי אַ סטאַדע ציגן

וואָס לאָזן זיך אַראָפּ פון באַרג גלעד.
 דײַנע צײַן ווי אַ סטאַדע שאָף געטאַקטע,
 וואָס קומען אַרויף פון געוועש,
 וואָס צווילינגן זיך אַלע,
 און ניטאַ קײן פאַרוואַרפערן צווישן זײ.
 ווי אַ רויט פּאַדדן זײַנען דײַנע ליפּן,
 און דײַן מויל איז באַחנט;
 ווי אַן אויפשניט מילגרוים איז דײַן שלײף
 פון דײַן שלײַער אַדורך.
 דײַן האַלדז ווי דער טורעם פון דוד,
 אויף אַנצוקוקן געבויט –
 טויזנט פּאַנצערס הענגען אויף אים,
 אַלע שילדן פון די גיבורים.
 דײַנע צוויי בריסט ווי צוויי הירשלאַך,
 צווילינגס פון אַ הירשין,
 וואָס פיטערן זיך צווישן די ליליען.

בײַז פאַרווייזן וועט דער טאַג
 און אַנטרינען וועלן די שאַטנס,
 וועל איך מיר גײן צום באַרג פון מירע,
 און צום בערגל פון ווײַרויך.

בײַסט אין גאַנצן שײן, געליבטע מײן,
 און קײן פעלער איז אין דיר ניטאַ.

מיט מיר פון לבנון, מײן כלה,
 מיט מיר פון לבנון זאַלסטו קומען;
 וועסט אַראָפּקוקן פון שפיץ פון אַמָּנה,

א וואַרטשפּיל: שְׁקֵלִים – שְׁקֵלָה.

פון שפיץ פון שגיר און חרמון,
פון די ווינונגען פון די לייבן,
פון די בערג פון די לעמפערטן.

⁹האָסט סהאַרץ מיר געפאַנגען,
שוועסטער מיין כלה,
האָסט סהאַרץ מיר געפאַנגען
מיט איינעם פון דייע בליקן,
מיט איין שנור פון דייע האַלדזבענדער.

¹⁰ווי שיין איז דיין ליבשאַפט,
שוועסטער מיין כלה,
ווי בעסער דיין ליבשאַפט פון וויין,
און דער ריח פון דייע איילן,
פון אַלערליי בשמים!

¹¹האַניקואַפט טריפן דייע ליפן, מיין כלה,
האַניק און מילך איז אונטער דיין צונג,
און דער ריח פון דייע קליידער
ווי דער ריח פון לבנון.

¹²אַ פאַרשלאָסענער גאַרטן
איז מיין שוועסטער מיין כלה,
אַ פאַרשלאָסענער ברוינעם,
אַ פאַרחתמעטער קוואַל.

¹³דייע צווייגן - אַ סאָד מילגרוימען
מיט טייערע פרוכט,
ציפערבלומען מיט נאַרדן:

¹⁴נאַרד און זאַפראַן,

* וואָרטשפּיל: נֶסֶת תְּטַמְּנָה.

געווירצראָר און צימערינג
מיט אַלערליי ווירויכבויםער,
מירע און אַלאַען
מיט אַלערליי געקליבענע בשמים.

¹⁵אַ גאַרטנקוואַל,
אַ ברונעם לעבעדיקע וואַסער.
און פלוסן פון לבנון.

¹⁶דער וועק דיך, צפון־ווינט,
און קום, דו דרום־ווינט;
בלאָז אויף מיין גאַרטן,
זיינע בשמים זאָלן פליסן,
זאָל קומען מיין געליבטער אין זיין גאַרטן,
און עסן זיין טייערע פרוכט.

ה יאיך בין געקומען אין מיין גאַרטן,
שוועסטער מיין כלה,
געקליבן מיין מירע מיט מיינע בשמים;
געגעסן מיין סאַט מיט מיין האַניק,
געטרונקען מיין וויין מיט מיין מילך.

עסט, חברים,
טרינקט און באַרוישט אַייך מיט ליבשאַפט.

יאיך שלאָף און מיין האַרץ איז אויף;
האַרץ! מיין געליבטער קלאַפט;
עפן מיר, מיין שוועסטער, מיין געליבטע,

מײן טױב, מײן אומשולדיקע,
וואַרום מײן קאַפּ איז פּול מיט טױ
מײנע לאַקן מיט טראַפּנס פּון נאַכט.

איך האָב אויסגעטאַן מײן העמדל,
ווי קען איך עס אַנטאָן?
איך האָב געוואָשן מײנע פּיס,
ווי קען איך זײ אַײנריכטן?

האַט מײן געליבטער אויסגעשטרעקט
זײן האַנט דורכן טירלאַך,
און מײנע אינגעווייד האָבן געברומט צו אים.
בײן איך אויפגעשטאַנען עפענען מײן געליבטן,
און מײנע הענט האָבן מירע געטריפּט,
און מײנע פּינגער פּליסיקע מירע
אויף די הענטלאַך פּון ריגל.
איך האָב געעפּנט מײן געליבטן,
אַבער מײן געליבטער איז פאַרשוונדן, אַוועק –
מײן זעל איז אויסגעגאַנגען ווען ער האַט גערעדט
צו מיר –

איך האָב אים געזוכט,
און האָב אים ניט געפּונען,
איך האָב אים גערופּן,
און ער האַט מיר ניט געענטפּערט.
האַבן מיך געטראַפּן די וועכטער
וואָס גײן אַרום אין דער שטאַט,
האַבן זײ מיך געשלאָגן,
האַבן זײ מיך פאַרוונדט;

אַרָאָפּגענומען מיין מאַנטל פון מיר
האַבן די וועכטער פון די מויערן.

אײך באַשווער אײך, טעכטער פון ירושלים,
אַז איר וועט געפינען מיין געליבטן,
וואָס איר זאָלט אים זאָגן:
אַז קראַנק פון ליבשאַפט בין איך.

וואָס איז דיין געליבטער פאַר אַ געליבטער,
דו שענסטע פון פרויען?
וואָס איז דיין געליבטער פאַר אַ געליבטער,
וואָס דו האָסט אַזוי אונדז באַשוואַרן?

מיין געליבטער איז קלאַר און גערויטלט,
די פאַן פון צען טויזנט.

זיין קאַפּ איז פיין גינגאַלד,
זיינע לאַקן געקרייזלט,

שוואַרץ ווי דער ראָב.

זייע אויגן ווי טויפן

ביי בעכן פון וואַסער;

געבאָדן אין מילך,

אַיינגעזעצט אין פולן.

זייע באַקן ווי אַ בייט בשמים,

ווי טורעמלאַך געווירצן;

זיינע ליפן ליליען

וואָס טריפן פליסיקע מירע.

די הענט זיינע גילדערנע וואַלצן

מיט גאָלדשטיין באַזעצט;

זיין לייב אַ שטיק עלפנבין

מיט סאַפירן באַדעקט.

15 ויִינַע שַׁעֲנֻק לַעַן מִרְמְלוּיִלָּן
 גַּעְרוּ וְנִטְפַעֲסֵט אוֹיֵף שׁוּעֵלָן פֿון גִּינְאָלֶד:
 זיין אָנְבֿליק ווי דער לָבֿוֹן,
 אויסדער־וויילט ווי די צעדערן.
 16 ויִיִן גּוֹמַעַן איז זיסקײט,
 און ער אין גאַנצן אַ גלוֹס־טִיקײט.
 דאָס איז מיין געליבטער,
 און דאָס איז מיין חֶבֶר,
 טעכטער פֿון ירוּשָׁלַיִם.

ך ך׳ ווהיין איז געגאַנגען דיין געליבטער,
 דו שענסטע פֿון פֿרויען?
 ווהיין האָט זיך געקערט דיין געליבטער,
 אַז מיר זאָלן אים זוכן מיט דיר?

2 מײן געליבטער האָט גענידערט צו זיין גאַרטן
 צו די בײטן פֿון בשמים,
 צו וואַנדערן אין די גערטנער
 און אויפקלייבן ליליען.

3 איך בין מיין געליבטנס,
 און מיין געליבטער איז מיין –
 דער וואָס וואַנדערט צווישן די ליליען.

4 ביסט שײן, מיין געליבטע, ווי תְּרָפָה,
 ליבלאך ווי ירוּשָׁלַיִם,
 פאַרכטיק ווי מחנות באַפּאַנטע.
 5 קער אַוועק דינע אויגן פֿון מיר,

וְאָרוֹם זֵי הָאָבֶן מִיךְ בְּאוּעֵלְטִיקֵט.
 דִּינֵעַ הָאָר אִיז ווִי אַ סטאַדע ציגן
 וואָס לאָזן זיך פֿון גלעד אַראָפּ.
 װײַנע צײַן ווִי אַ סטאַדע שאָף
 וואָס קומען אַרויף פֿון געוועש,
 וואָס צווילינגן זיך אַלע,
 און נײַטאַ קײַן פֿאַרוואַרפֿערן צווישן זײַ.
 זײַ אַן אויפשניט מילגרוים אִיז דײַן שלײַף,
 פֿון דײַן שלײַער אַדורך.

װעכציק די מלכות,
 און אַכציק די קעפּסווייבער,
 און יונגפרויען אָן צאַל.
 װײַנע מײַן טױב, מײַן אומשולדיקע;
 אײַנע אִיז זי בײַ איר מוטער,
 אויסדערווײַלט אִיז זי בײַ איר געווינערן.
 טעכטער הָאָבֶן זי געזען און זי געלויבט,
 מלכות און קעפּסווייבער – און זי גערימט:
 װוער אִיז די וואָס קוקט אַרויס ווִי דער פּרימאַרגן,
 שײַן ווִי די לבנה,
 לױטער ווִי די זון,
 פֿאַרכטיק ווִי מחנות באַפֿאַנטע?

11 צו דעם נוסגאַרטן הָאָבֶן איך גענידערט,
 צו באַקוקן די שפּראַצן פֿון טאַל,
 צו זען אויב געבליט האָט דער ווײַנשטאַק,
 אויב געצוויט הָאָבֶן די מילגרוימען.
 12 נײַט וויסנדיק האָט מײַן זעל מײַך געבראַכט

צו די רייטוועגן פון מיין פירשטלאַכן פאַלק.

ז יקער צוריק, קער צוריק, שולמית,
קער צוריק, קער צוריק,
מיר זאַלן דיך אַנקוקן.

וואָס וועט איר זען אין שולמית?

אזוי ווי אַ טאַנץ אין צוויי רייען.

ווי שײן דינע טריט אין סאַנדאַלן,
דו פירשטלאַכע טאַכטער!
דינע רונדע דיכן ווי צירונג
געמאַכט פון די הענט פון אַ קינצלער.
דיין נאַפּל אַ בעכער אַ רונדער;
עס פעלט ניט דער מישוויין.
דיין בויך אַ הויפּן ווייץ
מיט ליליען באַזוימט.
דיינע צוויי בריסט ווי צוויי הירשלאַך,
צוילינגס פון אַ הירשין.
דיין האַלדז ווי אַ טורעם פון עלפנביין;
דינע אויגן—די טייכן אין קשבון
ביים טויער פון בת־בנים;
דיין נאַז ווי דער טורעם פון לבָנון
וואָס קוקט צו דמָשק.
דיין קאַפּ אויף דיר ווי דער פּרמל,
און די לאַקן פון דיין קאַפּ אזוי ווי פּורפל;
אַ מלך איז אין די פּלעכטן פאַרקניפט.

ז'חי שײן ביסטו און ווי זיס ביסטו,
 געליבטע, אין תענוגים!
 דערדאָויקער ווקס דײנער
 איז גענליכן צו אַ טײטלבוים,
 און די בריסט דײנע
 צו הענגלאַך טרויבן.

אײך האָב געזאָגט:
 אײך וועל אַרויפגיין צום טײטלבוים,
 און וועל אָננעמען זײנע צווייגן;
 און דײנע בריסט זאָלן זיין
 אַזוי ווי הענגלאַך פון וײנשטאַק,
 און דער ריח פון דײן פנים
 ווי עפל;

און דײן גומען ווי וײן גוטער
 וואָס גײט גלאַטיק אַראָפּ מײן געליבטן,
 וואָס מאַכט רעדן די ליפּן פון שלאָפיקע.

אײך בין מײן געליבטנס,
 און צו מיר איז זײן געלוסט.

קום, געליבטער מײן,
 לאַמיר אַרויסגיין אין פעלד,
 לאַמיר נעכטיקן צווישן די ציפּערבלומען.
 לאַמיר זיך פעדערן צו די וײנגערטנער,
 לאַמיר זען אויב געבליט האָט דער וײנשטאַק,
 אויב געעפנט האָבן זיך די קוײטן,
 אויב געצוויט האָבן די מילגרוימען;
 דאָרטן וועל אײך געבן מײן ליבשאַפט צו דיר.

¹⁴די ליבעפעלאך גיבן ארויס אַ ריח,
און פאַר אונדזערע טירן
זיינען אַלערליי טייערע פרוכט,
נייע און אַלטע,
וואָס איך האָב באַהאַלטן
פאַר דיר, מיין געליבטער.

¶ יהלואי ביסטו ווי אַ ברודער מיינער
וואָס האָט די בריסט פון מיין מוטער געזויגן!
איך וואָלט דיך געטראָפן אין גאַס, דיך געקוישט,
און מע וואָלט מיך ניט פאַראַכט.
²איך וואָלט דיך געפירט, דיך געבראַכט
אין הויז פון מיין מוטער וואָס לערנט מיך;
דיר טרינקען געגעבן פון וויין געקאַכטן,
פון זאַפט פון מיין מילגרוים.

³זיין לינקע האַנט אונטער מיין קאַפּ,
און זיין רעכטע זאָל מיך אַרומנעמען.

⁴איך באַשווער אַיך, טעכטער פון ירושלים,
איר זאָלט ניט וועקן
און ניט אויפּוועקן די ליבשאַפט,
ביז זי וועט באַגערן.

⁵ווער איז די וואָס גייט אויף פונעם מדבר,
זיך טוילענדיק צו איר געליבטן?

אונטערן עפלבוים האָב איך דיך אויפגעוועקט

דָּאָרט האָט דיין מוטער געווייטאַקט מיט דיר,
דָּאָרט האָט געווייטאַקט די וואָס האָט דיך געבאַרן.

טו מיך אַרויף ווי אַ זיגל אויף דיין האַרצן,
ווי אַ זיגל אויף דיין אַרעם,
וואַרום שטאַרק ווי דער טויט איז די ליבשאַפט,
האַרט ווי דער קבר די אייפּערווכט;
אירע פּלאַמען זיינען פּלאַמען פייער,
אַ פּלאַקער פּון גאָט.
גרויסע וואַסערן קענען ניט פאַרלעשן די ליבשאַפט,
און טייכן וועלן זי ניט אַוועקפּלייצן.
אַז אַ מענטש זאָל געבן פאַר ליבשאַפט
דעם גאַנצן פאַרמעג פּון זיין הויז,
פאַראַכטן אים וואָלט מען פאַראַכט.

אַ קליינע שוועסטער האָבן מיר,
און זי האָט נאָך קיין בריסט ניט;
וואָס זאָלן מיר טאָן מיט אונדזער שוועסטער
אין דעם טאָג וואָס מע וועט איר רעדן?

יֵאוּיב זי איז אַ מויער,
וועלן מיר בויען אויף איר אַ זילבערנע מויערקרוין;
און אויב זי איז אַ טיר,
וועלן מיר זי פאַרשפּאַרן מיט צעדערברעטער.

יֵאִיך בין אַ מויער,
און מיינע בריסט ווי די טורעמס;
דענסמאָל בין איך געווען אין זיינע אויגן

אָזוי ווי אַ קוואַל פֿון גליק.

¹¹ אַ וויינאָרטן האָט שלמה געהאַט אין בַּעַל־הַמוֹן,
האַט ער געגעבן דעם וויינאָרטן צו היטער;
איטלאַכער פלעגט ברענגען
פאַר זיין פרוכט טויזנט זילבערשטיק.
¹² מײַן אייגענער וויינאָרטן איז בײַ מיר.
די טויזנט זיינען פאַר דיר, שלמה,
אַבער צוויי הונדערט פאַר די וואָס היטן זיין פרוכט.

¹³ דו וואָס זיצסט אין די גערטנער,
די חברים האָרכן אויף דיין קול,
לאַז מיך אים הערן.

¹⁴ אַנטלויף, געליבטער מײַן,
און זיי געגליכן צו אַ הירש,
אַדער צו אַ הינד אַ יונגן,
אויף די בשמים־געבערג.

רות

רות

זייט	קאפיטל
1	א
3	ב
6	ג
8	ד

רות

א¹ און עס איז געווען אין די טעג וואָס די שופטים האָבן געהערשט, איז געווען אַ הונגער אין לאַנד. און אַ מאַן איז געגאַנגען פון בית־לְחֶמ־יְהוּדָה זיך אויפצוהאַלטן אין פעלד פון מואָב, ער מיט זיין ווייב און זיינע צוויי זין. און דער נאָמען פון דעם מאַן איז געווען אַלִימֶלֶךְ, און דער נאָמען פון זיין ווייב נַעֲמִי, און דער נאָמען פון זיינע צוויי זין מחלון און כּלִיזָן—אָפּרַתֶּעַר פון בית־לְחֶמ־יְהוּדָה. און זיי זיינען געקומען אין פעלד פון מואָב, און זיינען דאָרטן געווען.

א² איז געשטאָרבן אַלִימֶלֶךְ, נַעֲמִיס מאַן, און זי איז איבער־געבליבן, מיט אירע צוויי זין. און זיי האָבן גענומען מואָבער ווייבער: דער נאָמען פון איינער איז געווען עֲרָפָה און דער נאָמען פון דער צווייטער רות. און זיי זיינען דאָרטן געזעסן אַרום צען יאָר.

און זיי ביידע, מחלון און כּלִיזָן, זיינען געשטאָרבן, און די פרוי איז געבליבן פאַרעלנדט פון אירע ביידע קינדער און איר מאַן. און זי איז אויפגעשטאַנען מיט אירע שניר, און האָט זיך אומגעקערט פון פעלד פון מואָב, וואָרום זי האָט געהערט אין פעלד פון מואָב אַז גאָט האָט געדאַכט אָן זיין פּאָלֶק, זיי צו געבן ברויט. און זי איז אַרויס פון דעם אָרט וואָס זי איז דאָרטן געווען, און אירע ביידע שניר מיט איר, און זיי זיינען געגאַנגען אין וועג, פּדי זיך אומצוקערן צום לאַנד יהודה.

א³ האָט נַעֲמִי געזאָגט צו אירע ביידע שניר: גייט קערט

אַיך אום איטלאַכע צו איר מוטערס הויז. זאָל גאָט טאָן מיט אַיך חסד אַווי ווי איר האָט געטאָן מיט די גע- שטאַרבענע און מיט מיר. זאָל אַיך גאָט געבן איר זאָלט געפינען מנוחה איטלאַכע אין הויז פון איר מאַן.

און זי האָט זיי געקושט; און זיי האָבן אויפגעהויבן זייער קול און האָבן געוויינט. ¹⁰און זיי האָבן צו איר געזאָגט: ניין, נייערט מיר וועלן מיט דיר זיך אומקערן צו דיין פאָלק. ¹¹האָט נָעמי געזאָגט: קערט אַיך אום, טעכטער מינע, צו וואָס זאָלט איר גיין מיט מיר? האָב איך דען נאָך זין אין מיין לייב, אָז זיי זאָלן אַיך ווערן פאַר מאַנען? ¹²קערט אַיך אום, טעכטער מינע, גייט, וואָרום איך בין צו אַלט צו האָבן אַ מאַן; לאַמיך שוין זאָגן, איך האָב אַ האַפּענונג, איך זאָל נאָך די נאַכט האָבן אַ מאַן, און זאָל אויך געבערן זין. ¹³וועט איר דען אויף זיי אויסקוקן ביז זיי וועלן גרויס ווערן? וועט איר צוליב זיי בלייבן זיצן ניט צו נעמען קיין מאַן? ניין, טעכטער מינע! וואָרום מיר איז פיל ביטערער פון אַיך, וייל גאָטס האַנט איז אויסגעגאַנגען אויף מיר.

¹⁴האָבן זיי אויפגעהויבן זייער קול און האָבן ווידער געוויינט. און עַרפּה האָט זיך צעקושט מיט איר שוויגער, אָבער רות האָט זיך באַהעפט אָן איר. ¹⁵האָט זי געזאָגט: זע, דיין שוועגערן האָט זיך אומגעקערט צו איר פאָלק און צו איר גאָט; קער זיך אום נאָך דיין שוועגערן. ¹⁶האָט רות געזאָגט: זאָלסט מיך ניט בעטן דיך צו פאַרלאָזן, זיך אומצוקערן פון הינטער דיר, וואָרום ווהיין דו וועסט גיין, וועל איך גיין, און וו דו וועסט נעכטיקן, וועל איך נעכטיקן; דיין פאָלק איז מיין פאָלק, און דיין גאָט איז מיין גאָט. ¹⁷ווי דו וועסט שטאַרבן, וועל איך שטאַרבן, און דאָרטן וועל איך באַגראָבן ווערן. זאָל מיר גאָט טאָן אַווי

און נאך מער! נאך דער טויט וועט פאנאנדערשיידן צווישן מיר און צווישן דיר.

¹⁹און זי האָט געזען, אַז זי האָלט זיך פּעסט צו גיין מיט איר, און זי האָט אויפּגעהערט זי אָפּצורעדן. ²⁰און זיי זיינען ביידע געגאַנגען ביז זיי זיינען געקומען קיין בית־לְחֶם און עס איז געווען, ווי זיי זיינען אָנגעקומען קיין בית־לְחֶם, אַזוי האָט די גאַנצע שטאָט געטומלט מיט זיי, און די נווייבערן האָבן געוואָגט: איז דאָס נְעָמִי? ²¹האָט זי צו זיי געוואָגט: איר זאָלט מיך ניט רופן נְעָמִי, רופּט מיך מָרְהֵי, וואָרום דער אַלמאַכטיקער האָט מיר זייער פאַרביטערט. ²²אַ פּולע בין איך אַרויסגעגאַנגען, און ליידיק האָט מיך גאָט אומגעקערט. נאָך וואָס רופּט איר מיך נְעָמִי, אַז גאָט איז מיין קלענער געוואָרן, און דער אַלמאַכטיקער האָט מיר שלעכטס געטאָן.

²³אַזוי האָט זיך אומגעקערט נְעָמִי, און איר שנור רות די מואָבערן מיט איר, די וואָס האָט זיך אומגעקערט פון דעם פעלד פון מואָב. און זיי זיינען אָנגעקומען אין בית־לְחֶם אין אָנהייב גערשטנשניט.

ב יאון נְעָמִי האָט געהאַט איר מאָנס אַ קרוב, אַ וויל פאַרמעגלאַכן מאָן פון אַלימלֶכס משפּחה, וואָס זיין נאָמען איז געווען בּוֹעָז.

²און רות די מואָבערן האָט געוואָגט צו נְעָמִי: לאָמִיך גיין, איך בעט דיך, אין פעלד, און איך וועל אויפקלייבן זאַנגען הינטער דעם וואָס איך וועל געפינען לייטזעליקייט אין זיינע אויגן. האָט זי געוואָגט צו איר: גיי, מיין טאָכטער. ³איז זי אַוועק, און איז געקומען און האָט געקליבן אין פעלד הינטער די שניטערס, און אויף איר טראָף האָט זיך

” זיסע. ” בייטערע.

געטראָפן דאָס שטיק פעלד פון בויען וואָס פון אַלימלכס משפּחה. ⁴ ערשט בויען איז אָנגעקומען פון בית־לחם, און האָט געוואָגט צו די שניטערס: גאָט מיט אַיך! און זיי האָבן צו אים געוואָגט: בענטשן וואָל דיך גאָט! ⁵ האָט בויען געוואָגט צו זיין יונג וואָס איז געשטאַנען איבער די שניטערס: וועמעס איז די־דאָויקע יונגע פרוי? ⁶ האָט געענטפערט דער יונג וואָס איז געשטאַנען איבער די שניטערס, און האָט געוואָגט: דאָס איז אַ יונגע פרוי אַ מאָבערן, וואָס האָט זיך אומד געקערט מיט נעמען פון דעם פעלד פון מאָב; ⁷ און זי האָט געוואָגט: לאָמִיך קלייבן, איך בעט דיך, און אויפּוואַמלען צווישן די גאַרבן הינטער די שניטערס; און זי איז געקומען און איז געשטאַנען פון זינט פרימאָרגן אַזש ביו אַצונד; דאָס בלייבן אירס אין דער היים איז בלויז געווען אַ וויילע. ⁸ האָט בויען געוואָגט צו רותן: פאַרוואָר דו הערסט, מיין טאָכטער? וואָלסט ניט גיין קלייבן אין אַן אַנדער פעלד, און וואָלסט אויך ניט אַוועקגיין פון דאַנען; נאָר דאָ וואָלסטו זיך האַלטן מיט מייע מיידלאַך. ⁹ דייע אויגן וואָלן זיין אויף דעם פעלד וואָס זיי שניידן, און וואָלסט גיין הינטער זיי. פאַרוואָר איך האָב באַפוילן די יונגען, דיך ניט אַנצורירן; און אַז דיר וועט דאַרשטן, וואָלסטו גיין צו די פּלים, און טרינקען פון וואַנען די יונגען שעפּן.

¹⁰ איז זי געפאַלן אויף איר פנים, און האָט זיך געבוקט צו דער ערד, און האָט צו אים געוואָגט: פאַרוואָס האָב איך געפונען לייטוועליקייט אין דייע אויגן, מיך צו דערקענען, אַז איך בין אַ פרעמדע? ¹¹ האָט בויען געענטפערט און האָט צו איר געוואָגט: דערציילן איז מיר דערציילט געוואָרן אַלץ וואָס דו האָסט געטאָן מיט דיין שוויגער נאָך דיין מאַנס טויט, און אַז דו האָסט פאַרלאָזן דיין פאַטער און דיין מוטער,

און דאָס לאַנד פֿון דײַן געבאַרנשאַפט, און ביסט געגאַנגען צו אַ פּאָלק וואָס דו האָסט נישט געקענט פֿון געכטן־אײער־נעכטן. ¹² זאָל גאָט באַצאָלן דײַן טואַונג, און דײַן שכר זאָל זײַן פאַרפֿול פֿון יהוה דעם גאָט פֿון ישׂראל, וואָס דו ביסט געקומען זיך באַשיצן אונטער זײַנע פּליגלען. ¹³ האָט זי געזאָגט: לאַמיר געפֿינען לײַטעליקייט אין דײַנע אויגן מײַן האַר! וײַל דו האָסט מיך געטריסט, און וײַל דו האָסט גערעדט צום האַרצן פֿון דײַן דינסט, און איך בין צומאָל נישט ווי אײַנע פֿון דײַנע דינסטן. ¹⁴ האָט בּוֹעז צו איר געזאָגט: אין דער צײַט פֿון עסן, גענען אַהער, און וועסט עסן פֿון דעם ברויט, און וועסט אַײַנטונקען דײַן ביסן אין זויערס.

און זי איז געזעסן בײַ דער זײַט פֿון די שניטערס, און מע האָט איר דערלאָנגט געברענטע זאַנגען, און זי האָט געגעסן און איז זאָט געוואָרן, און האָט נאָך איבערגעלאָזן. ¹⁵ און זי איז אויפגעשטאַנען צו קלײַבן, האָט בּוֹעז באַפֿוילן זײַנע יונגען, אזוי צו זאָגן: אויך צווישן די גאַרבן זאָל זי קלײַבן, און איר זאָלט זי נישט פאַרשעמען. ¹⁶ און אויך אַרויסציען פֿון די בײַנטלאַך זאָלט איר פאַר איר אַרויסציען, און איבערלאָזן, אַז זי זאָל אויפקלײַבן; און איר זאָלט נישט אַנשרײַען אויף איר.

¹⁷ און זי האָט געקליבן אין פעלד בײַזן אָונט, און זי האָט אויסגעקלאַפט וואָס זי האָט אָנגעקליבן, און עס איז געווען אַרום אַן אײַפה גערשטן. ¹⁸ און זי האָט עס גענומען און איז אַרײַנגעגאַנגען אין שטאָט. און איר שוויגער האָט געזען וואָס זי האָט אָנגעקליבן, אויך האָט זי אַרויסגענומען און איר געגעבן וואָס זי האָט איבערגעלאָזן נאָך איר זעט. ¹⁹ האָט איר שוויגער צו איר געזאָגט: וווּ האָסטו געקליבן הײַנט, און וווּ האָסטו געאַרבעט? געבענטשט זאָל זײַן דער

וואָס האָט זיך אומגעקוקט אויף דיר! האָט זי דערציילט איר שוויגער ביי וועמען זי האָט געאַרבעט, און זי האָט געוואָגט: דער נאָמען פון דעם מאָן וואָס איך האָב ביי אים היינט געאַרבעט, איז בּוֹעָז.²⁰ האָט נְעָמִי געוואָגט צו איר שנוּר: געבענטשט זאָל ער זיין פון גאָט, וואָס האָט ניט פאַר-לאָזן זיין חסד מיט די לעבעדיקע און מיט די טויטע! און נְעָמִי האָט צו איר געוואָגט: דער מאָן איז אונדזערער אַ נאַנטער, ער איז פון אונדזערע אויסלייזער.²¹ האָט רות די מואַבערן געוואָגט: ער האָט מיר אויך אָנגעוואָגט: לעבן די יונגען וואָס ביי מיר זאָלסטו זיך האַלטן, ביז וואַגען זיי וועלן ענדיקן דעם גאַנצן שניט וואָס ביי מיר.²² האָט נְעָמִי געוואָגט צו רות איר שנוּר: עס איז גוט, מיין טאָכטער, אַז דו זאָלסט אַרויסגיין מיט זיינע מיידלאַך, און מע זאָל דיך ניט אַנטרעפן אין אַן אַנדער פּעלד.

²³ און זי האָט זיך געהאַלטן אָן בּוֹעָז'ס מיידלאַך, צו קלייבן ביז צום סוף פון גערשטנשניט און ווייזשניט. און זי איז געווען ביי איר שוויגער.

ג יאון נְעָמִי איר שוויגער האָט צו איר געוואָגט: מיין טאָכ-טער, זאָל איך דיר ניט אויפּווכן אַן אַפּרו וואָס זאָל גוט זיין פאַר דיר? און אַצונד איז ניט בּוֹעָז אונדזערער אַ קרוב - דער וואָס דו ביסט געווען מיט זיינע מיידלאַך? אָט ווינטשופלט ער די נאָכט דעם שייער גערשטן. זאָלסטו זיך אַרומוואַשן און באַזאָלפן, און אַנטאָן אויף דיר די זיינע קליידער, און אַראָפּנידערן צום שייער; זאָלסטו זיך ניט לאָזן מערקן פון דעם מאָן, ביז ער האָט געענדיקט עסן און טרינקען. און עס וועט זיין ווי ער וועט זיך לייגן, אזוי זאָלסטו מערקן דעם אָרט וואָס ער וועט זיך דאַרטן לייגן,

* אַ קרוב וואָס האָט דאָס רעכט אויסצולייזן אַדער נעמען פאַר זיך.

און זאָלסט צוקומען און אָפּדעקן זיין צופוסן, און זיך
אָועקלייגן; און ער וועט דיר זאָגן וואָס דו זאָלסט טאָן. ⁹האָט
זי צו איר געזאָגט: אַלץ וואָס דו זאָגסט מיר וועל איך טאָן.
¹⁰און זי האָט אַראָפּגענידערט צום שײער, און האָט געטאָן
אַזוי ווי אַלץ וואָס איר שוויגער האָט איר געהייסן. ¹¹און
בוֹעז האָט געגעסן און געטרונקען, און זיין האַרץ איז געווען
פּריילאָך, און ער איז געגאַנגען זיך לייגן אין עק פון דעם
תּבואה־הויפּן. איז זי צוגעקומען שטילערהייט, און האָט
אָפּגעדעקט זיין צופוסן, און האָט זיך געלייגט. ¹²און עס איז
געווען אין האַלבע נאַכט, האָט דער מאַן אויפּגעציטערט,
און ער האָט זיך אויסגעדרייט, ערשט אַ פּרוי ליגט אים צו-
פּוסן. ¹³האָט ער געזאָגט: ווער ביסטו? האָט זי געזאָגט:
איך בין רות דיין דינסט; און זאָלסט אויסשפּרייטן דיין ברעג
קלייד איבער דיין דינסט, וואָרום אַן אויסלייזער ביסטו.
¹⁴האָט ער געזאָגט: געבענטשט זאָלסטו זיין פון גאָט, מײן
טאָכטער; דיין לעצטע גוטסקייט האָסטו נאָך שענער געטאָן
פון דער ערשטער, ניט צו גיין נאָך די בחורים, צי אַרעם
צי רייך. ¹⁵און אַצונד, מײן טאָכטער, זאָלסטו ניט מורא
האַבן; אַלץ וואָס דו וועסט זאָגן, וועל איך דיר טאָן, וואָרום
דער גאַנצער טויער פון מײן פּאָלק ווייס אַז דו ביסט אַ
ווילע פּרוי. ¹⁶און אַצונד, יאָ אמת, אַז אַן אויסלייזער בין
איך, אָבער פאַראַן אַן אויסלייזער נענטער פון מיר.
¹⁷בלײב די נאַכט, און עס וועט זיין אין דער פּרי, אויב ער
וועט דיך אויסלייזן, איז גוט, זאָל ער אויסלייזן; אויב אָבער
ער וועט דיך ניט וועלן אויסלייזן, וועל איך דיך אויסלייזן,
אַזוי ווי גאָט לעבט! ליג ביז אין דער פּרי.
¹⁸איז זי געלעגן בײַ אים צופוסן ביז באַגונען, און זי איז
אויפּגעשטאַנען אײדער אײנער האָט געקענט דערקענען

דעם אַנדערן; וואָרום ער האָט געזאָגט: עס זאָל ניט דער-
ווסט ווערן אַז די פרוי איז געקומען אין שײער.
¹⁵און ער האָט געזאָגט: גיב אַהער דאָס טוך וואָס אויף
דיר, און האַלט עס צו. האָט זי עס צוגעהאַלטן, און ער
האָט אַרײַנגעמאַסטן זעקס מאָס גערשטן, און אַרויפגעטאַן
אויף איר. און ער איז אַרײַנגעגאַנגען אין שטאַט.
¹⁶און זי איז געקומען צו איר שוויגער, האָט זי געזאָגט:
ווי איז דאָס מיט דיר, מײן טאַכטער? האָט זי איר דערצײלט
אַלץ וואָס דער מאַן האָט צו איר געטאַן. ¹⁷און זי האָט
געזאָגט: די זעקס מאָס גערשטן האָט ער מיר געגעבן, ווייל
ער האָט צו מיר געזאָגט: זאָלסט ניט קומען מיט לײדיקן
צו דײן שוויגער. ¹⁸האָט זי געזאָגט: זיך, מײן טאַכטער,
ביז וואַנען וועסט וויסן ווי די זאַך וועט אויספאַלן, וואָרום
דער מאַן וועט ניט רוען, ביז ער האָט געענדיקט די זאַך
הײנט.

ד יאון בּוֹעז איז אַרויפגעגאַנגען צום טויער, און האָט
זיך דאָרטן געזעצט, ערשט דער אויסלײזער פון
וועמען בּוֹעז האָט גערעדט, גײט פאַרבײ. האָט ער געזאָגט:
קום אַהער זעץ זיך דאָ, דער און דער. איז ער צוגעקומען
און האָט זיך געזעצט.

²און ער האָט גענומען צען מענטשן פון די עלטסטע פון
שטאַט, און ער האָט געזאָגט: זעצט אײך דאָ. און זײ האָבן
זיך געזעצט. ³האָט ער געזאָגט צום אויסלײזער: נְעָמִי וואָס
האָט זיך אומגעקערט פון פעלד פון מואָב, פאַרקויפט דאָס
שטיק פעלד וואָס האָט געהערט צו אונדזער ברודער צו
אַלײמלֶכֶן. ⁴האָב איך געקלערט: איך וועל אַנטפלעקן
דײן אויער, אַזוי צו זאָגן: קויף עס אַנטקעגן פאַר די וואָס

זיצן דאָ, און אַנטקעגן פאַר די עלטסטע פון מיין פאָלק. אויב דו ווילסט אויסלייזן, לייז אויס! אויב אָבער מע וועט ניט אויסלייזן, זאָג מיר, כּדי איך זאָל עס וויסן, וואָרום ניטאָ קיינער אַחוץ דיר אויסצולייזן, און איך בין נאָך דיר. האָט ער געזאָגט: איך וועל אויסלייזן. ⁶האָט בּוֹעז געזאָגט: אין דעם טאָג וואָס דו קויפסט דאָס פעלד פון נַעַמִים האַנט, און פון רות דער מוואָבערן, האָסטו געקויפט די ווייב פון דעם געשטאַרבּענעם, כּדי אויפצושטעלן דעם נאָמען פון דעם געשטאַרבּענעם אויף זיין נחלה. ⁷האָט דער אויסלייזער געזאָגט: איך קען עס ניט אויסלייזן פאַר מיר, וואָרום איך וועל נאָך פאַרדאַרפן מיין אייגענע נחלה. לייז דיר דו אויס וואָס איך דאַרף אויסלייזן, וואָרום איך קען ניט אויסלייזן. ⁸און אזוי איז געווען פאַרצייטן אין ישראל: ביי אַן אויסלייז אָדער ביי אַן אויסבײט, צו באַפעסטיקן עפעס אַ זאָך, האָט איינער אַראָפּגעצויגן זיין שוך און געגעבן דעם אַנדערן און דאָס איז געווען צום עדות אין ישראל.

⁹האָט דער אויסלייזער געזאָגט צו בּוֹעז: קויף עס דיר. און ער האָט אַראָפּגעצויגן זיין שוך. ¹⁰און בּוֹעז האָט געזאָגט צו די עלטסטע, און צו דעם גאַנצן פאָלק: איר זייט עדות היינט, אַז איך האָב אָפּגעקויפט אַלץ וואָס האָט געהערט צו אַלימלֶכּן, און אַלץ וואָס האָט געהערט צו כּליוֹנען און מַחלוֹנען, פון נַעַמִים האַנט. ¹¹און אויך רות די מוואָבערן מַחלוֹנֶס ווייב האָב איך געקויפט מיר פאַר אַ ווייב, כּדי אויפצושטעלן דעם נאָמען פון דעם געשטאַרבּענעם אויף זיין נחלה, אַז דער נאָמען פון דעם געשטאַרבּענעם זאָל ניט פאַרשניטן ווערן פון צווישן זיינע ברידער, און פון דעם טויער פון זיין אָרט; איר זייט עדות היינט. ¹²האָט געזאָגט דאָס גאַנצע פאָלק וואָס אין טויער, און די עלטסטע: עדות!

גאָט זאָל געבן אַז די ווייב וואָס קומט אָן אין דיין הויז, זאָל זיין אַזוי ווי רחל און אַזוי ווי לאה וואָס זיי בייִדע האָבן אויפֿ-געבויט דאָס הויז פון ישראל! און טו אויף העלדישקייט אין אָפֿת, און האָב אַ באַרופֿענעם נאָמען אין בֵּית־לָחֶם! ¹² און דיין הויז זאָל זיין אַזוי ווי דאָס הויז פון פֿרָצן וואָס תָּמַר האָט געבאָרן יהודה, פון דעם וואָמען וואָס גאָט וועט דיר געבן פון דערדאָזיקער יונגער פרוי!

¹³ און בּוֹעֵז האָט גענומען רות, און זי איז אים געוואָרן פֿאַר אַ ווייב, און ער איז צו איר געקומען, און גאָט האָט איר געגעבן טראַגשאַפט, און זי האָט געבאָרן אַ זון. ¹⁴ האָבן די ווייבער געזאָגט צו נְעָמִין: געלויבט איז גאָט וואָס ער האָט דיך היינט ניט געלאָזן אָן אַן אויסלייזער, און זאָל זיין נאָמען זיין באַרופן אין ישראל! ¹⁵ און ער זאָל דיר זיין פֿאַר אַ דערקוויקער פון דער זעל, און אויף אויסצוהאַלטן דיין עלטער וואָרום דיין שנור וואָס האָט דיך ליב, האָט אים געבאָרן, וואָס זי איז דיר בעסער ווי זיבן זין.

¹⁶ און נְעָמִי האָט גענומען דאָס קינד, און האָט עס אַרײַב געטאָן אין איר בוזעם, און זי איז אים געווען פֿאַר אַ דער־ציערן. ¹⁷ און די שכנות האָבן אים געגעבן אַ נאָמען, אַזוי צו זאָגן: אַ זון איז געבאָרן געוואָרן ביי נְעָמִין; און זיי האָבן גערופן זיין נאָמען עוֹבֵד. דאָס איז דער פֿאַטער פון ישי דעם פֿאַטער פון דודן.

¹⁸ און דאָס זיינען די געבורטן פון פֿרָצן: פֿרָץ האָט גע־באָרן חֲצֹרֹנֶען; ¹⁹ און חֲצֹרֹן האָט געבאָרן רָמֶען, און רָם האָט געבאָרן עֲמִינָדָב; ²⁰ און עֲמִינָדָב האָט געבאָרן נחשוֹנֶען, און נחשון האָט געבאָרן שְׁלֵמָה; ²¹ און שְׁלֵמָה האָט געבאָרן בּוֹעֵז, און בּוֹעֵז האָט געבאָרן עוֹבֵד; ²² און עוֹבֵד האָט גע־באָרן ישי, און ישי האָט געבאָרן דודן.

איכה

איכה

זייט	קאפיטל
1	א
6	ב
10	ג
16	ד
19	ה

איכה

- א א¹ ווי איז געבליבן זיצן אליין
די שטאָט פון פיל פּאָלק;
געוואָרן ווי אַן אַלמנה
די פירשטין צווישן די אומות;
די האַרנטע צווישן די מדינות
געוואָרן צו צינו!
ב² וויינען טוט זי וויינען ביי נאַכט,
און איר טרער איז אויף איר באַק;
זי האָט ניט קיין טרייסטער
פון אַלע אירע ליבהאַבער;
אַלע אירע גוטע פריינט האָבן געפעלשט אָן איר,
זיי זיינען איר שוואַגער געוואָרן
ג³ יהודה איז אין גלות אַוועק
אין פיין און אין גרויס קנעכטשאַפט;
זי זיצט צווישן די פעלקער,
זי געפינט ניט קיין רוי;
אַלע אירע נאַכיאַגערס האָבן זי דערגרייכט
צווישן די ענגענישן.
ד⁴ די וועגן פון ציון טרויערן,
ווייל ניטאָ די וואָס קומען אויף יום־טוב;
אַלע אירע טויערן זיינען וויסט,
אירע פּהנים זיפּצן,
אירע יונגפרויען זיינען פאַראומערט,
און זי, ביטער איז איר.

ה⁵ אירע פיינט זיינען געוואָרן די קעפּ,
 אירע שוואַים זיינען אין שלוחה;
 וואָרום גאָט האָט זי פאַראומערט,
 פאַר די פיל פאַרברעכן אירע;
 אירע קליינע קינדער זיינען אַוועק אין געפאַנגענשאַפט
 פאַרויס פאַרן פיינט.

ו⁶ און אַרויס איז פון טאַכטער ציון
 דער גאַנצער גלאַנץ אירער;
 אירע האָרן זיינען געוואָרן ווי די הינדן,
 וואָס געפינען ניט קיין פיטערונג,
 און זיי זיינען געגאַנגען אָן כּוח
 פאַר דעם נאַכיאָגער.

ז⁷ ירושלים דערמאָנט זיך
 אין די טעג פון איר פייך און אירע וואַגלענישן,
 אַלע גלוסטיקייטן וואָס זי האָט געהאַט
 אין די טעג פון אַמאָל.
 ווען איר פּאָלק איז געפאַלן פון דער האַנט פון פיינט,
 און זי האָט ניט קיין העלפּער געהאַט,
 האָבן די פיינט געקוקט אויף איר,
 געלאַכט אויף איר אונטערגאַנג.

ח⁸ זינד געווינדיקט האָט ירושלים,
 דרום איז זי פאַר אָן אומריינער געוואָרן;
 אַלע וואָס האָבן זי געאַכט, פאַראַכטן זי,
 ווייל זיי האָבן געזען איר שאַנד;
 יאָ, זי אַליין טוט זיפּצן,
 און קערט זיך אַהינטער.
 ט⁹ איר אומריינקייט איז געווען אין אירע ברעגן.

זי האָט ניט געדאַכט אָן איר סוף;
 דרום האָט זי ווונדערלאַך גענידערט,
 זי האָט ניט קיין טרייסטער.
 זע, גאָט, מיין פיין,
 וואָרום דער שונא טוט זיך גרייסן.
 10 דער פיינט האָט אויסגעשפּרייט זיין האַנט
 אויף אַלע אירע גלוסטיקייטן;
 וואָרום זי האָט געזען ווי די פעלקער
 זיינען געקומען אין איר הייליקטום,
 די וואָס דו האָסט באַפוילן,
 זיי זאָלן אין דיין עדה ניט קומען.
 11 דאָס גאַנצע פּאָלק אירס זיפצט,
 זיי זוכן ברויט;
 זייערע גלוסטיקייטן האָבן זיי אַוועקגעגעבן
 פאַר שפּיו,
 דעם נפש צו דערקוויקן.
 זע, גאָט, און קוק
 ווי נידעריק איך בין געוואָרן.

12 ניט געשען זאָל עס אייך, אַלע וועגנייער!
 טוט אַ קוק, און זעט,
 צי איז דאָ אַ ווייטאַק ווי מיין ווייטאַק,
 וואָס איז מיר אַנגעטאַן געוואָרן,
 ווען גאָט האָט מיך פאַראומערט,
 אין טאַג פון זיין גרימצאָרן.
 13 פון דער הייך האָט ער אַראַפּגעשיקט אַ פייער
 אין מיינע בייזער, און זיי באַוועלטיקט;
 ער האָט פאַרשפּרייט אַ נעץ פאַר מיינע פיס,

ער האָט מיך אַהינטער געקערט;
וויסט האָט ער מיך געמאַכט,
קראַנק אַ גאַנצן טאָג.

נ ¹⁴ פאַרקניפט מיט זיין האַנט
איז דער יאָך פון מײנע זינד;
זיי פלעכטן זיך, זיי לײגן זיך אַרויף אויף מיין האַלדז;
ער האָט געמאַכט שטרויכלען מיין כּוח;
גאָט האָט מיך געגעבן אין הענט,
אַז איך קען ניט אויפשטיין.

ס ¹⁵ גאָט האָט געמאַכט צונישט
אַלע מײנע גיבורים אין מיר;
ער האָט גערופן אויף מיר אַן אײנוואַמלונג,
צו צעברעכן מײנע יונגעלײט;
זיי אַ קעלטער האָט גאָט געטרעטן,
די יונגפרוי טאַכטער יהודה.
ע ¹⁶ דערויף טו איך ווינען,

מײן אויג, מײן אויג רינט וואַסער;
וואַרום ווייט איז אַ טרייסטער פון מיר,
וואַס זאָל דערקוויקן מײן זעל;
מײנע קינדער זײנען פאַרוויסט,
וואַרום דער שונא האָט איבערגעשטאַרקט.
פ ¹⁷ צײן צעשפּרייט אירע הענט,

זיי האָט ניט קײן טרייסטער;
גאָט האָט באַפוילן אַקעגן יעקב
רונד אַרום אים זײנע פײנט;
ירושלײם איז געוואָרן
פאַר אַן אומרײנער צווישן זיי.

צ¹⁸ גאָט איז גערעכט,
 וואָרום איך האָב ווידערשפעניקט זיין מויל;
 הערט, אַלע פעלקער, איך בעט אײך,
 און זעט צו מיין ווייטאַק;
 מיינע בחורים און מיינע מיידלאַך
 זיינען אַוועק אין געפאַנגענשאַפט.
 ק¹⁹ איך האָב גערופן מיינע ליבהאַבער,
 האָבן זיי מיך אָפגענאַרט;
 מיינע פּהנים און מיינע עלטסטע
 זיינען אויסגעגאַנגען אין שטאַט,
 ווען זיי האָבן שפּיז זיך געזוכט,
 זיי זאָלן זייער נפש דערקוויקן.
 ר²⁰ זע, גאָט, ווי מיר איז ענג,
 מיינע אינגעלעך ברענען,
 מיין האַרץ קערט זיך איבער אין מיר,
 ווײל ווידערשפעניקן האָב איך ווידערשפעניקט;
 דרויסן נעמט אַוועק די שווערד,
 אין הויז איז ווי דער טויט.
 ש²¹ זיי האָבן געהערט ווי איך זיפּן,
 אָבער איך האָב נישט קיין טרייסטער;
 אַלע מיינע שוּנאים האָבן געהערט מיין אומגליק,
 זיי פרייען זיך וואָס דו האָסט דאָס געטאַן;
 ברענג דעם טאַג וואָס דו האָסט אָנגעזאַגט,
 און זאָלן זיי ווערן ווי איך!
 ת²² זאָל קומען אַל זייער ביז פאַר דיר,
 און טו צו זיי
 אַזוי ווי דו האָסט צו מיר געטאַן,
 פאַר אַלע מיינע זינד;

וואַרום פיל זיינען מיינע זיפצן,
און מײן האַרץ איז קראַנק.

- א **ב** ווי האָט גאָט אין זײן כּעס
פאַרוואָלקנט די טאַכטער פון צײון!
אַראַפּגעוואָרפן פון הימל צו דער ערד
די שײנקײט פון ישראל,
און ניט געדאַכט אָן זײן פּוסבײנקל
אין טאָג פון זײן כּעס!
ב ² גאָט האָט אומגעבראַכט אָן רחמנות
אַלע וואַינונגען פון יעקב;
צעשטערט אין זײן צאָרן
די פּעסטונגען פון טאַכטער יהודה,
זײ געבראַכט צו דער ערד;
פאַרשוועכט דאָס קײניגרייך און זײנע האַרן!
ג ³ ער האָט אָפּגעהאַקט מיט גרימצאָרן
דעם גאַנצן האַרן פון ישראל;
ער האָט צוריקגעצויגן זײן רעכטע האַנט
פון פאַרן שונא,
און געברענגט אין יעקב ווי אַ פּלאַמפּײער
וואָס פאַרצערט רונד אַרום.
ד ⁴ ער האָט געשפּאַנט זײן בויגן ווי אַ שונא,
זיך געשטעלט מיט זײן רעכטער האַנט ווי אַ פּײנט,
און געהרגעט אַלע גלוסטיקע פון אויג;
אין געצעלט פון טאַכטער צײון
האָט ער אויסגעגאַסן ווי אַ פּײער זײן גרימצאָרן.
ה ⁵ גאָט איז געוואָרן ווי אַ שונא,
ער האָט אומגעבראַכט ישראל;

אומגעבראכט אלע אירע פאלאצן,
 צעשטערט זיינע פעסטונגען,
 און געמערט ביי טאכטער יהודה
 קלאגעניש און קלאג.
 ו⁶ און ער האט אפגעפליקט ווי א גארטן זיין ביידל
 ער האט צעשטערט זיין זאמלארט;
 גאט האט געמאכט פארגעסן אין ציון
 א יום-טוב און א שבת,
 און פאראכט אין זיין גרימצארן
 דעם מלך און דעם פהן.
 ז⁷ גאט האט פארלאזט זיין מזבח,
 אוועקגעווארפן זיין הייליקטום;
 איבערגעענטפערט אין האנט פון דעם שונא
 די מויערן פון אירע פאלאצן;
 זיי האבן קולות געמאכט אין גאטס הויז
 אזוי ווי אין א יום-טוב.
 ח⁸ גאט האט געטראכט צו צעשטערן
 די מויער פון טאכטער ציון;
 ער האט געצויגן א מעסטשנור,
 ער האט ניט אפגעהאלטן זיין האנט פון אומצוברענגען,
 און געמאכט טרויערן די פעסטונג און די מויער;
 אין איינעם זיינען זיי פארשניטן געווארן.
 ט⁹ איינגעזונקען אין דער ערד זיינען אירע טויערן,
 ער האט צעשטערט און צעבראכן אירע ריגלען;
 איר מלך און אירע הארן זיינען צווישן די פעלקער,
 ניטא מער קיין תורה;
 אפילו אירע נביאים
 געפינען ניט א זעאונג פון גאט.

י ¹⁰ זיין זיצן אויף דער ערד און שוויגן,
 די עלטסטע פון טאכטער ציון,
 זיי האבן ארויפגעטאן שטויב אויף זייער קאפ,
 זיי האבן אָנגעגורט זאק;
 אַראָפּגעלאָזט זייערע קעפּ צו דער ערד
 האָבן די יונגפּרויען פּוין ירוּשָׁלַיִם.
 כ ¹¹ מיינע אויגן גייען אויס פון טרערן,
 מיינע אינגעווייד ברענען,
 מיין לעבער איז אויסגעגאָסן אויף דער ערד,
 אויף דעם בראַך פון דער טאכטער מיין פּאַלק;
 ווייל קליינע קינדער און זויגעדיקע
 חָלְשֵׁן אין די גאַסן פון שטאָט.
 ל ¹² זיי זאָגן צו זייערע מוטערס:
 וווּ איז קאַרן און וויין?
 ווען זיי חָלְשֵׁן ווי דערשלאָגענע
 אין די גאַסן פון שטאָט,
 ווען זייער זעל גיסט זיך אויס
 אויף דער ברוסט פון זייערע מוטערס.
 מ ¹³ וואָס זאָל איך דיר עדותן?
 וואָס זאָל איך צו דיר גלייכן, טאכטער ירוּשָׁלַיִם?
 וואָס זאָל איך פאַרגלייכן צו דיר, און דרך טרייסטן,
 יונגפּרוי טאכטער ציון?
 אַז גרויס ווי דער ים איז דיין בראַך –
 ווער קען דרך היילן?
 נ ¹⁴ דייןע נביאים האָבן דיר געזען
 פּאַלשקייט און אָפּנאַרעניש,
 און זיי האָבן ניט אַנטפּלעקט דיין זינד,
 אומצוקערן דיין געפּאַנגענשאַפט;

און זיי האָבן דיר געזען נבואות
 פון פאַלשקייט און פאַרפירענישן.
 15 ס אַלע פאַרבייגער פאַטשן אויף דיר מיט די הענט,
 זיי שמוצערן, און שאַקלען זייער קאָפּ
 אויף טאַכטער ירושלים:
 איז דאָס די שטאַט וואָס מע האָט גערופן
 די קרוין פון שיינקייט,
 די פרייד פון דער גאַנצער ערד?
 16 געעפנט זייער מויל אויף דיר
 האָבן אַלע דינע שוואַמם;
 זיי שמוצערן, און קריצן די ציין;
 זיי זאָגן: מיר האָבן זי אַינגעשלונגען;
 פאַרוואָר, דאָס איז דער טאָג וואָס מיר האָבן
 געהאַפט אויף אים,
 מיר האָבן דערגרייכט, מיר האָבן דערלעבט.
 17 גאַט האָט געטאַן וואָס ער האָט געטראַכט,
 ער האָט אויסגעפירט זיין וואָרט
 וואָס ער האָט אָנגעזאָגט פון אַמאָליקע טעג;
 ער האָט צעשטערט אָן רחמנות,
 און דערפרייט דעם שוואַם איבער דיר,
 דערהייכט דעם האָרן פון דינע פיינט.

18 זייער האַרץ האָט געשריען צו גאַט:
 מויער פון טאַכטער ציין,
 לאָז רינען טרערן
 ווי אַ טייך, טאָג און נאַכט;
 זאָלסט זיך ניט געבן קיין אפרו,
 ניט שטילן זאָל זיך דיין אויגאַפּל.

ק¹⁹ שטיי אויף, שריי אין דער נאכט,
 אין אָנהייב פון די נאכטוואַכן;
 גיס אויס ווי וואַסער דיין האַרץ,
 פאַר דעם פנים פון גאָט;
 הייב אויף דיניע הענט צו אים,
 פאַר די נפשות פון דיניע קליינע קינדער
 וואָס חלשן פון הונגער
 אין אַלע עק גאַסן.

ר²⁰ זע, גאָט, און קוק
 וועמען דו האָסט אַווינס געטאָן!
 דאַרפן וויבער עסן זייער פרוכט,
 קינדער געצערטלטע?
 דאַרף געטייט ווערן אין הייליקטום פון גאָט
 דער פֿהן און דער נביא?
 ש²¹ אויף דער ערד אין די גאַסן
 ליגן אַלט און יונג;
 מיינע מיידלאַך און מיינע בחורים
 זיינען געפאַלן פון שווערד;
 האָסט געהרגעט אין טאָג פון דיין צאָרן,
 געשאַכטן אָן רחמנות.

ת²² האָסט גערופן ווי אויף אַ יום־טוב
 מיינע שרעקענישן פון אַרום;
 און ניט געווען אין טאָג פון גאָטס צאָרן
 קיין אַנטרווענער און געבליבענער;
 די וואָס איך האָב געצערטלט און אויפגעבראַכט,
 זיי האָט מיין שוואַ פאַרלענדט.

א

ג יאִיך בין דער מאַן וואָס האָט אָנגעזען פֿיין

דורך דער רוט פון זיין צאָרן.
 ער האָט מיך געפירט און געמאַכט גיין²
 אין פינצטערניש און ניט ליכטיקייט.
 פאַרוואָר, קעגן מיר ווידער און ווידער³
 קערט ער זיין האַנט אַ גאַנצן טאָג.

ב

ער האָט אָפּגעצערט מיין פלייש און מיין הויט,
 ער האָט צעבראַכן מייע ביינער.
 ער האָט מיך באַבויט, און אַרומגערינגלט⁵
 מיט גיפט און מיט מאַטערניש.
 ער האָט מיך אַריינגעזעצט אין חושכנישן,
 ווי מתים פון לאַנג אָן.

ג

ער האָט מיך פאַרצאַמט, אַז איך קען ניט אַרויסגיין,
 ער האָט שווער געמאַכט מיין קייט.
 אַפילו ווען איך שריי און רוף,
 פאַרשפאַרט ער מיין תפילה.
 ער האָט פאַרצאַמט מייע וועגן מיט שטיינער,
 ער האָט מייע שטעגן פאַרקרימט.

ד

אַ לויערדיקער בער איז ער מיר,
 אַ לייב אין פאַרבאַרגעניש.
 ער האָט אָפּגעקערט מייע וועגן, און מיך צעריסן¹¹
 וויסט האָט ער מיך געמאַכט.
 ער האָט געשפאַנט זיין בויגן,
 און מיך געשטעלט פאַר אַ ציל צו דער פייל.

ה

ער האָט אַריינגעלאָזט אין מייע נירן,
 די זין פון זיין פיילבייטל.

14 איך בין געוואָרן אַ געלעכטער ביי מיין גאַנצן פּאָלק,
 זייער שפּאַטליד אַ גאַנצן טאָג.
 15 ער האָט מיך אָנגעזעט מיט ביטערנישן,
 מיך געזעטיקט מיט ווערמוט.

ו

16 און ער האָט צעבראַכן מיט שטיינדלאַך מיינע ציין,
 ער האָט מיך געוועלגערט אין אַש.
 17 און מיין זעל איז פאַרשטויסן פון פריד,
 איך האָב פאַרגעסן אָן גוטס.
 18 און איך זאָג: פאַרלאָרן איז מיין שטאַרקייט,
 און מיין האָפענונג פון גאָט.

ז

19 די דערמאָנונג פון מיין פיינ און מיין וואָגעניש,
 איז ווערמוט און ביטערקרויט.
 20 דערמאָנען דערמאָנט זיך מיין זעל
 און זי בייגט זיך אין מיר.
 21 דאָס ענטפער איך צו מיין האַרצן,
 דרום טו איך האַרן:

ח

22 אַז די חסדים פון גאָט זיינען ניט אויסגעאַנגען,
 אַז ניט געענדיקט האָט זיך זיין רחמנות;
 23 זיי זיינען ניי אַלע פרימאַרגן;
 גרויס איז דיין טריי שאַפט.
 24 גאָט איז מיין חלק, זאָגט מיין זעל,
 דרום האָף איך צו אים.

ט

25 גוט איז גאָט צו די וואָס האַרן אויף אים,
 צו דער זעל וואָס טוט אים זוכן.

26 גוֹט איז מע זאָל האַרן אַ פאַרשוויגענער
 אויף דער ישועה פון גאָט.
 27 גוֹט איז פאַר אַ מענטשן,
 אַז ער זאָל טראָגן דעם יאָך אין זיין יוגנט;

28 ער זאָל זיצן אַליין און שווייגן,
 ווען מע האָט אַרױפגעלייגט אויף אים;
 29 ער זאָל לייגן אין אַש זיין מויל,
 אפשר איז אַ האַפּענונג פאַראַן;
 30 ער זאָל געבן די באַק צו זיין שלעגער,
 ער זאָל זיך זעטן מיט שאַנד.

כ

31 וואַרום ניט אויף אייביק
 פאַרלאָזט גאָט;
 וואַרום אויב ער האָט פאַראומערט,
 דערבאַרימט ער אָבער לויט זיינע גרויסע חסדים.
 32 וואַרום ניט פון זיין האַרצן פייניקט ער,
 און פאַראומערט די מענטשןקינדער.

ל

34 צו דריקן אונטער זיינע פיס
 אַלע געפאַנגענע פון דער ערד,
 35 צו פאַרבייגן דעם משפט פון אַ מאַן,
 איז דערווידער דעם פנים פון דעם אויבערשטן;
 36 צו קריוודען אַ מענטשן אין זיין קריג,
 דאָס וויל גאָט ניט זען.

מ

37 ווער איז דער וואָס קען הייסן, און עס זאָל געשען,
 אַז גאָט האָט ניט באַפוילן?

38 קומט ניט פון אויבערשטנס מויל אַרויס
 דאָס שלעכטס און דאָס גוטס?
 39 וואָס קען זיך באַקלאַגן אַ לעבעדיקער מענטש?
 אַ מאַן ביי אַלע זיינע זינד?

ג

40 לאַמיר נאַכוזן און פאַרשן אונדזערע וועגן,
 און לאַמיר זיך אומקערן צו גאָט.
 41 לאַמיר אויפהייבן אונדזער האַרץ אויף די הענט
 צו גאָט אין הימל.
 42 מיר האָבן פאַרבראַכן און ווידערשפעניקט;
 ווילסט דו ניט פאַרגעבן?

ד

43 האָסט זיך באַדעקט מיט צאַרן, און אונדז נאַכגעיאַגט,
 האָסט געהרגעט אָן רחמנות;
 44 האָסט זיך באַדעקט מיט אַ וואַלקן,
 אַז קיין תפילה זאָל ניט דורכגיין.
 45 קויט און מיסט האָסטו אונדז געמאַכט
 צווישן די פעלקער.

ה

46 געעפנט האָבן זייער מויל אויף אונדז
 אַלע אונדזערע שונאים.
 47 אַ גרויל און אַ גרוב איז געקומען אויף אונדז,
 אַ פאַרוויסטונג און אַ בראַך.
 48 בעכן וואָסער טויט רינען מיין אויג
 אויף דעם בראַך פון דער טאַכטער מיין פאָלק.

ו

49 מיין אויג גיסט, און וויל זיך ניט שטילן,
 אָן אַן אויפהער,

* וואָרטשפּיל: פּחד נפּחת השּׂאת והשְׁכַר.

⁵⁰ ביז גאָט פון הימל

וועט לוגן און זען.

⁵¹ מיין אויג טוט וויי מיין זעל,

אום אַלע טעכטער פון מיין שטאָט.

ז

⁵² יאָגן ווי אַ פויגל האָבן מיך געיאָגט

מינע אומזיסטיקע שָׁוֹנָאִים.

⁵³ זיי האָבן פאַרשניטן אין גרוב מיין לעבן,

און שטיינער האָבן זיי געוואָרפן אויף מיר.

⁵⁴ וואָסערן האָבן געפלייצט אויף מיין קאָפּ,

איך האָב געוואָגט: איך בין פאַרשניטן.

ק

⁵⁵ איך האָב גערופן דיין נאָמען, יהוה,

פון דער אונטערשטער גרוב.

⁵⁶ האָסט געהערט מיין קול,

זאָלסטו ניט פאַרהוילן דיין אויער פון מיין זיפן,

פון מיין געשריי.

⁵⁷ האָסט געזענט אין טאָג וואָס איך פלעג דיך רופן,

האָסט געוואָגט: זאָלסט ניט מורא האָבן.

ר

⁵⁸ האָסט זיך אָנגענומען, גאָט, די קריג פון מיין זעל,

האָסט אויסגעלייזט מיין לעבן.

⁵⁹ האָסט געזען, גאָט, מיין קריוודע,

משפט מיין משפט.

⁶⁰ האָסט געזען זייער גאַנצע נקמה,

אַלע זייערע מחשבות אויף מיר.

ש

⁶¹ האָסט געהערט זייער לעסטערונג, גאָט,

אַלע זייערע מחשבות אַקעגן מיר;

62 די ליפן פון מיינע פיינט
און זייער טראַכטן אַקעגן מיר אַ גאַנצן טאַג.
63 זע זייער זיצן און זייער שטיין—
איך בין זייער שפּאַטליד.

ח

64 זאַלסט זיי אומקערן, גאַט, אַ פאַרגעלטונג
לויט די מעשים פון זייערע הענט.
65 זאַלסט זיי געבן האַרצדולעניש—
דיין קללה אויף זיי!
66 זאַלסט זיי יאָגן מיט צאָרן,
און זיי פאַרטיליקן פון אונטער די הימלען פון גאַט.

א ך׳ יױי איז פאַרטונקלט דאָס גאַלד,
פאַרביטן דאָס טײערע פײנגאַלד;
די הײליקע שטײנער צעשאַטן
אין אַלע עק גאַסן!
ב ך׳ טײערע קינדער פון צײן,
מיט גינגאַלד געוויגן—
ווי זײנען זײ גערעכנט פאַר לײמענע קריג,
געמאַכט פון אַ טעפּערס הענט!
ג אַפילו שאַקאַלן ציען אויס די ברוסט,
גיבן זױגן זײערע יונגע,
די טאַכטער מײן פאַלק איז אַן אַכור געוואָרן,
אַזוי ווי שטרויספויגלען אין דער מדבר.
ד ך׳ די צונג פון דעם זױגעדיקן איז צוגעקלעפט
צו זײן גומען פון דאַרשטיקײט;
קלײנע קינדער בעטן ברויט,
און קײנער ברעכט זײ ניט אָפּ.

- ה⁵ די וואָס פלעגן עסן טייערע שפייזן;
 זיינען וויסט אין די גאָסן;
 די דערצויגענע אין ווערמילרויט
 טויליען זיך צו מיסטהויפנס.
- ו⁶ וואָרום די זינד פון דער טאָכטער מיין פאָלק
 איז גרעסער ווי דער חטא פון סדום,
 וואָס איז איבערגעקערט געוואָרן ווי אין אַ רגע,
 און הענט צומאָל זיינען ניט געפאלן אויף איר.
- ז⁷ אירע פירשטן זיינען געווען לויטערער פון שניי,
 וויסער פון מילך,
 גערויטלטער אויפן לייב פון קאַרעלן;
 סאַפירשטיין זייער געשטאַלט.
- ח⁸ פינצטערער פון קויל איז זייער אויסזען,
 זיי זיינען ניט צו דערקענען אויף דער גאָס;
 זייער הויט איז צוגעקלעפט צו זייערע בינער,
 אַיינגעדאַרט ווי האַלץ איז זי געוואָרן.
- ט⁹ בעסער איז די דערשלאָגענע פון שווערד,
 ווי די דערשלאָגענע פון הונגער,
 וואָס זיי גייען אויס דורכגענומענע,
 אָן אַ פרוכט פון פעלד.
- י¹⁰ די הענט פון דער באַרעמדיקע מוטערס
 האָבן געקאָכט זייערע קינדער;
 זיי זיינען זיי צום שפייז געווען,
 אין דעם בראַך פון דער טאָכטער מיין פאָלק.
- כ¹¹ גאָט האָט אויסגעלאָזט זיין כּעס,
 אויסגעגאָסן זיין גרימצאָרן;
 און ער האָט אָנגעצונדן אַ פייער אין ציון,
 און עס האָט פאַרצערט אירע גרונטפעסטן.

ל¹²ניט געגלויבט האָבן די מלכים פון דער ערד,
 און אַלע באַוווינער פון דער וועלט,
 אַז אַ דריקער און אַ שונא וועט קומען
 אין די טויערן פון ירושלים;
 מ¹³פון וועגן די זינד פון אירע נביאים,
 די פאַרברעכן פון אירע פּהנים,
 וואָס האָבן בלוט פון גערעכטע
 פאַרגאַסן אין איר.
 נ¹⁴זיי וואָגלען ווי בלינדע אין די גאַסן,
 זיי זיינען אַיינגעריכט אין בלוט,
 ביז מע קען זיך ניט אַנרירן
 אָן די קליידער זייערע.
 ס¹⁵„קערט אַיך אָפּ! טמא!“
 רופט מען צו זיי,
 „קערט אַיך אָפּ! קערט אַיך אָפּ!
 איר זאָלט זיך ניט אַנרירן!“
 בעת זיי פליען און וואָגלען;
 מע זאָגט צווישן די פעלקער:
 זיי טאָרן זיך מער ניט אויפהאַלטן.
 פ¹⁶דער צאָרן פון גאָט האָט זיי צעטיילט,
 ער וויל זיי מער ניט אַנקוקן;
 פּהנים האָט מען ניט געשוינט,
 זקנים האָט מען ניט געלייטועליקט.
 ע¹⁷אונדזערע אויגן גייען נאָך אַלץ אויס
 נאָך אונדזער נישטיקער הילף;
 אין אונדזער אויסקוק האָבן מיר אויסגעקוקט
 אויף אַ פּאַלק וואָס קען ניט העלפן.

צ¹⁸ מע שפירט נאך אונדזערע טריט",
 אז מיר קענען ניט גיין אויף אונדזערע גאסן;
 נאנט איז אונדזער סוף, פול זיינען אונדזערע טעג;
 יא, געקומען איז אונדזער סוף.
 ק¹⁹ פלינקער זיינען אונדזערע נאכיאגער
 ווי די אדלערס פון הימל;
 אויף די בערג האבן זיי אונדז געיאגט,
 אין מדבר האבן זיי געלוייערט אויף אונדז.
 ר²⁰ דער אטעם פון אונדזער נאז, דער געזאלבטער פון
 גאט,

איז געפאנגען געווארן אין זייערע גריבער;
 דער, וואס מיר האבן געזאגט: אין זיין שאטן
 וועלן מיר לעבן צווישן די פעלקער.
 ש²¹ קוועל אן און פריי זיך, טאכטער אדום,
 דו וואס ווינסט אין לאנד עויץ;
 צו דיר אויך וועט אריבער דער כּוּס,
 וועסט שיכור ווערן, און זיך אָפּדעקן.
 ת²² געענדיקט איז דיין זינד, טאכטער ציון,
 ער וועט דיך מער ניט פארטרייבן;
 ער וועט דערמאנען דיין פארברעך, טאכטער אדום,
 ער וועט אנטפלעקן דינע זינד.

ה געדענק, גאט, וואס איז געשען צו אונדז,
 קוק און זע אונדזער שאַנד.
 א² אונדזער נחלה איז איבערגעגאנגען צו פרעמדע,
 אונדזערע הייזער צו אַנדערע.
 ב³ מיר זיינען יתומים געווארן אן אַ פאָטער,
 אונדזערע מוטערס ווי אַלמנות.
 * וואָרטשפּיל: צָדוּ - אַעֲדוּנוּ.

- 4 אונדזער וואסער טרינקן מיר פאר געלט,
 אונדזער האלץ קומט אונדז אן פאר געצאלט.
 5 אויף אונדזער נאקן ווערן מיר געיאָגט,
 מיר זיינען מיד, און אונדז ווערט ניט באַרוט.
 6 צו מצרים האָבן מיר אַ האַנט אויסגעשטרעקט,
 צו אַשור – זיך מיט ברויט צו זעטן.
 7 אונדזערע עלטערן האָבן געזינדיקט, און זיינען מער
 ניטאָ,
 און מיר טראָגן זייערע פאַרברעכן.
 8 קנעכט געוועלטיקן איבער אונדז,
 ניטאָ קיין אויסלייזער פון זייער האַנט.
 9 מיט [איינשטעלן] אונדזער לעבן קריגן מיר אונדזער
 ברויט,
 פון וועגן דער שווערד פון מדבר.
 10 אונדזער הויט גליט ווי אַן אויוון,
 פון וועגן די ברענונגען פון הונגער.
 11 ווייבער האָט מען געפייניגט אין ציין,
 יונגפרויען אין די שטעט פון יהודה.
 12 האַרן זיינען געהאַנגען געוואָרן פון זייער האַנט;
 פנימער פון זקנים זיינען ניט געשוינט געוואָרן.
 13 יונגעלייט האָבן מילשטיינער געטראָגן,
 און אינגלאַך האָבן אונטער האַלץ געשטרויכלט.
 14 זקנים האָבן פון טויער אויפגעהערט,
 יונגעלייט פון זייער געזאַנג.
 15 אויפגעהערט האָט די פרייד פון אונדזער האַרצן.
 פאַרקערט איז אין טרויער אונדזער טאַנץ.
 16 געפאַלן איז די קרוין פון אונדזער קאָפּ;
 ווי אונדז! וואָרום מיר האָבן געזינדיקט.

17 דערפאר איז קראַנק אונדזער האַרץ,
 איבער דעם זיינען פינצטער אונדזערע אויגן:
 18 איבער דעם באַרג ציון וואָס איז וויסט-
 פיקס גייען אום אויף אים.
 19 דו, גאָט, טראַנסט אייביק,
 דיין טראַן איז אויף דורדורות,
 20 פאָרוואָס פאָרגעסטו אונדו אויף שטענדיק,
 פאָרלאָסט אונדו אויף לאַנגע טעג?
 21 קער אונדו אום צו דיר, גאָט, און לאַמיר זיך
 אומקערן;
 באַניי אונדזערע טעג ווי אַמאָל;
 22 וואָרום אויב פאָראַכטן האָסטו אונדו פאָראַכט,
 האָסטו אָבער געצערנט אויף אונדו ביז גאָר.
 קער אונדו אום צו דיר, גאָט, און לאַמיר זיך אומקערן,
 באַניי אונדזערע טעג ווי אַמאָל.

קהלת

קהלת

זייט	קאפיטל
1	א
3	ב
5	ג
8	ד
10	ה
11	ו
13	ז
15	ח
17	ט
19	י
22	יא
23	יב

קהלת

א די ווערטער פון קהלת דעם זון פון דודן, דעם
מלך אין ירושלים.

נישטיקייט פון נישטיקייטן, זאגט קהלת,
נישטיקייט פון נישטיקייטן, אלץ איז נישטיקייט.
וואָס פאַר אַ נוץ האָט דער מענטש פון זיין גאַנצער מי
וואָס ער מיט זיך אונטער דער זון?
אַ דור פאַרגייט און אַ דור קומט,
און די ערד באַשטייט אייביק.
און די זון גייט אויף, און די זון גייט אונטער,
און יאָגט צו איר אַרט אַוווּ זי גייט אויף.
דער ווינט גייט קיין דרום,
און פאַרדרייט זיך קיין צפון,
רונד אַרום, רונד אַרום גייט ער,
און צו זיינע געדרייען קערט זיך אום דער ווינט.
אַלע טייכן גייען צום ים,
און דער ים ווערט ניט פול;
צו דעם אַרט ווהיין די טייכן גייען,
אַהיין גייען זיי ווידער.
אַלע ווערטער ווערן מיד,
קיין מענטש קען עס ניט אַרויסרעדן;
דאָס אויג קען זיך ניט אָנקוקן זאָט,
און דאָס אויער קען זיך ניט אָנהערן פול.
וואָס איז געווען דאָס וועט זיין,
און וואָס איז געשען דאָס וועט געשען,

און ניטאָ קיין ניס אונטער דער זון.
¹⁰פאַראַן אַ זאַך וואָס מע זאָגט דערויף:
 זע, דאָס איז אַ ניס;
 איז עס שוין געווען אין אַלטע צייטן
 וואָס זיינען געווען פאַר אונדז.
¹¹ניטאָ קיין זכר פון די פריערדיקע,
 און פון די שפעטערדיקע וואָס וועלן ערשט זיין,
 אויך פון זיי וועט קיין זכר ניט זיין,
 צווישן די וואָס וועלן זיין נאָך שפעטער.

¹²איך קהלת בין געווען אַ מלך איבער ישראל אין
 ירושלים. ¹³און איך האָב אָפגעגעבן מיין האַרץ צו זוכן
 און צו פאַרשן מיט חכמה וועגן אַלץ וואָס געשעט אונטער
 די הימלען. דאָס איז אַ שלעכטער ענין וואָס גאָט האָט
 געגעבן די מענטשן קינדער, זיך צו פאַרנעמען דערמיט.
¹⁴איך האָב געזען אלע טוענישן וואָס ווערן געטאָן אונטער
 דער זון, ערשט אַלץ איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש;
¹⁵אַ קרומקייט וואָס מע קען ניט אויסגלייכן, און אַ פעלער
 וואָס קען ניט גוט געמאַכט ווערן.

¹⁶איך האָב געטענהט מיט מיין האַרצן אַזוי צו זאָגן: אַט
 האָב איך געהאַט חכמה גרעסער און מער איידער אַלע
 וואָס זיינען געווען פאַר מיר אין ירושלים, און מיין האַרץ
 האָט געזען פיל חכמה און קענשאַפט. ¹⁷און איך האָב
 אָפגעגעבן מיין האַרץ צו פאַרשטיין חכמה, אויך
 פאַרשטיין משוגעת און נאַרישקייט—בין איך געוואָר געוואָרן
 אַז דאָס אויך איז ווינטיאָגעניש.

¹⁸וואָרום אין פיל חכמה איז פיל פאַרדראָס,
 און מערט מען קענשאַפט, מערט מען ווייטאָק.

ב ¹איך האָב געזאָגט ביי מיר אין האַרצן: קום אַקאָרשט, לאָמיק דײַ פּרוּוון מיט פּרייד, און האָב ווילטאַק; ערשט דאָס אויך איז נישטיקייט. ²אויף געלעכטער האָב איך געזאָגט: עס איז משוגע; און אויף פּרייד: וואָס טוט זי אויף? ³איך האָב אויסגעקלערט ביי מיר אין האַרצן צו פאַרציען מיין לײב מיט ווײן, אַז אי מיין האַרץ זאָל זיך פירן מיט חכמה, אי איך זאָל מיך האַלטן אָן נאַרישקייט, ביז איך וועל זען וואָס איז בעסער פאַר די מענטשנקינדער אַז זיי זאָלן טאָן אונטערן הימל אין די געצײלטע טעג פון זײער לעבן. ⁴איך האָב מיר אויפגעטאַן גרויסע זאַכן: איך האָב מיר געבויט הייזער, איך האָב מיר געפלאַנצט וויינערטנער; ⁵איך האָב מיר געמאַכט גערטנער און סעדער און אַײנגעפלאַנצט אין זיי בוימער פון אַלערליי פירות. ⁶איך האָב מיר געמאַכט וואַסערטייכן אַנצוטרינקען פון זיי דעם וואַקסיקן וואַלד וואָס שפּראַצט מיט בוימער. ⁷איך האָב אַײנגעקויפט קנעכט און דינסטן, און הויזגעבאָרענע האָב איך געהאַט; אויך אַן אײגנס פון רינדער און שאַף אַ סך האָב איך געהאַט, מער פון אַלע וואָס זײנען געווען פאַר מיר אין ירושָׁלַיִם. ⁸איך האָב מיר אַנגעזאַמלט אויך זילבער און גאָלד, און שאַצן פון מלכים און מדינות. איך האָב מיר אַײנגעשאַפט זינגערס און זינגערײנס, און תּענוגים פון מענטשנקינדער, ווייבער אויף ווייבער. ⁹און איך בין געווען גרעסער און האָב פאַרמאַגט מער פון אַלע וואָס זײנען געווען פאַר מיר אין ירושָׁלַיִם; אויך איז מיין חכמה מיר בײגעשטאַנען. ¹⁰און וואָס נאָר מײנע אויגן האָבן פאַרלאַנגט, האָב איך פון זיי נישט געמינערט; איך האָב נישט פאַרמיטן מיין האַרץ פון קײן פּרייד, נײערט מיין האַרץ האָט זיך וויל געטאַן מיט מיין גאַנצער מי, וואָרום דאָס

איז געווען מיין חלק פון מיין גאַנצער מי. ¹¹אַבער איך האָב זיך אומגעקוקט אויף אַלע מינע אויפטוען וואָס מיין הענט האָבן אויפגעטאָן, און אויף דער מי וואָס איך האָב מיך געמיט פּדי דאָס אויפצוטאָן, ערשט אַלץ נישטיקייט און ווינטיאָגעניש, און גאַרנישט קומט אַרויס אונטער דער זון.

¹²און איך האָב מיך געקערט צו באַקוקן חכמה און משוגעת און נאַרישקייט; וואָרום וואָס נקען אויפטאָן דער מענטש וואָס קומט נאָכן מלך? בלויו דאָס וואָס מע האָט שוין פריער געטאָן. ¹³און איך האָב אַינגעזען אַז די מעלה פון חכמה איבער נאַרישקייט איז אַזוי ווי די מעלה פון ליכטיקייט איבער פינצטערניש.

¹⁴דער חכם האָט זינע אויגן אין קאַפּ,

און דער נאַר גייט אין דער פינצטער.

אַבער איך האָב אויך געמערקט אַז איין טראַף טרעפט זיי אַלעמען. ¹⁵און איך האָב געזאָגט ביי מיר אין האַרצן: אַזוי ווי עס טרעפט דעם נאַרן אַזוי וועט אויך מיך טרעפן, היינט נאָך וואָס דען בין איך געווען קליגער? און איך האָב געטענהט ביי מיר אין האַרצן, אַז דאָס אויך איז נישטיקייט. ¹⁶וואָרום פון דעם חכם אַזוי ווי פון דעם נאַרן בלייבט ניט קיין זכר אויף אייביק; ווייל אין די קומעדיקע טעג וועט אַלץ זיין פאַרגעסן; און ווי שטאַרבט דער חכם? אַזוי ווי דער נאַר. ¹⁷און איך האָב פיינט געקראָגן דאָס לעבן, וואָרום מיר איז אויסגעקומען שלעכט די געשעאונג וואָס געשעט אונטער דער זון, ווייל אַלץ איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש.

¹⁸און איך האָב פיינט געקראָגן מיין גאַנצע מי וואָס

איך מי מיך דערויף אונטער דער זון, פּדי אַז איך

מוז עס איבערלאָזן צו אַ מענטשן וואָס וועט זיין נאָך מיר.
¹⁹און ווער ווייס אויב ער וועט זיין אַ חכם אָדער אַ נאַר?
 פון דעסטוועגן וועט ער געוועלטיקן איבער מיין גאַנצער
 מי וואָס איך האָב מיך געמיט און געקליגט דערויף
 אונטער דער זון. דאָס אויך איז נישטיקייט. ²⁰און איך האָב
 מיך אומגעדרייט צו לאָזן מיין האַרץ זיך מַיַאש צו זיין פון
 דער גאַנצער מי וואָס איך האָב מיך געמיט אונטער דער זון.
²¹וואָרום פאַראַן אַ מענטש וואָס זיין מי איז מיט חכמה,
 און מיט קענשאַפט, און מיט בְּרִיהֶשֶׁאֶפֶט, און ער לאָזט
 עס איבער פאַר אַ חלק צו אַ מענטשן וואָס האָט זיך דערויף
 ניט געמיט. דאָס אויך איז נישטיקייט און אַ גרויס בייז.
²²וואָרום וואָס האָט דער מענטש פון זיין גאַנצער מי, און
 פון דעם האַוון פון זיין האַרצן, אַז ער זאָל זיך מיען אונטער
 דער זון? ²³וואָרום אַלע זיינע טעג זיינען ווייטאַקן, און זיין
 יַעֲסֵק איז ערגערניש; אַפִּילוּ ביי נאַכט ליגט ניט אַיין זיין
 האַרץ. דאָס אויך איז נישטיקייט.

²⁴ניטאָ בעסערס פאַרן מענטשן, ווי ער זאָל עסן און
 טרינקען, און זיך לאָזן וויל גיין פאַר זיין מי. דאָס אויך,
 האָב איך אַיינגעזען, אַז דאָס איז פון גאַטס האַנט—²⁵וואָרום:
 ווער זאָל עסן און ווער זאָל הנאָה האַבן, אויב ניט איך?—
²⁶ווייל דעם מענטשן וואָס איז ווילגעפעלן פאַר אים, גיט
 ער חכמה, און קענשאַפט, און פרייד; און דעם זינדיקן
 גיט ער אַן עסק צו קלייבן און צו זאַמלען, כדי איבער-
 צולאָזן צו דעם וואָס איז ווילגעפעלן פאַר גאַט. דאָס אויך
 איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש.

ג יאויף אַלץ איז דאָ אַ שעה, און אַ צייט פאַר איט-
 לאַכער זאָך אונטערן הימל.

א² צייט געבאָרן צו ווערן,
 און אַ צייט צו שטאַרבן;
 אַ צייט צו פּלאַנצן,
 און אַ צייט אויסצורײסן דאָס געפּלאַנצטע.
 אַ צייט צו הרגען,
 און אַ צייט צו היילן;
 אַ צייט צו ברעכן,
 און אַ צייט צו בויען.
 אַ צייט צו וויינען,
 און אַ צייט צו לאַכן;
 אַ צייט צו קלאַגן,
 און אַ צייט צו טאַנצן.
 אַ צייט אַוועקצוואַרפן שטיינער,
 און אַ צייט אויפצוקלייבן שטיינער;
 אַ צייט צו האַלדזן,
 און אַ צייט זיך צו דערווייטערן פון האַלדזן.
 אַ צייט צו זוכן,
 און אַ צייט אָנצווערן;
 אַ צייט צו היטן,
 און אַ צייט אַוועקצוואַרפן.
 אַ צייט צו רײסן,
 און אַ צייט צו נייען;
 אַ צייט צו שווייגן,
 און אַ צייט צו רעדן.
 אַ צייט ליב צו האַבן,
 און אַ צייט פיינט צו האַבן;
 אַ צייט פאַר מלחמה,
 און אַ צייט פאַר שלום.

װאָס קומט אַרויס דעם טוער װאָס ער מיט זיך? ¹⁰ איך
 האָב געזען דעם עַסֶק װאָס גאָט האָט געגעבן די
 מענטשן קינדער זיך צו עַסֶקן דערמיט. ¹¹ אַלצדינג האָט
 ער געמאַכט שײן אין זײַן צײַט, אויך די װעלט האָט ער אַרײַב
 געטאָן אין זײַער האַרצן, אָבער אַזוי אַז דער מענטש קען
 ניט אויסגעפֿינען דעם באַשאַף װאָס גאָט האָט באַשאַפֿן,
 פֿון אָנהײב ביזן סוף. ¹² איך װײס אַז ניטאָ בעסערס פֿאַר
 זײ, װי נאָר זיך צו פֿרײען, און זיך װיל צו טאָן, אין זײַער
 לעבן. ¹³ אָבער אויך אַז עמיצער אַ מענטש עסט און
 טרינקט, און האָט װילטאָק פֿאַר אַל זײַן מי, איז דאָס אַ
 מתנה פֿון גאָט. ¹⁴ איך װײס אַז אַלץ װאָס גאָט מאַכט, דאָס װעט
 זײַן אײביק; דערצו איז ניט צוצולײגן, און דערפֿון איז ניט צו
 מינערן; און גאָט האָט געמאַכט אַז מע זאָל מורא האָבן פֿאַר
 אים. ¹⁵ דאָס װאָס איז, איז שױן געווען, און דאָס װאָס דאַרף
 ערשט זײַן איז שױן געווען. אָבער גאָט מאַנט אויף פֿאַר
 דעם גערודפֿטן.

¹⁶ און נאָך האָב איך געזען אונטער דער זון: אין דעם
 אָרט פֿון גערעכטיקייט, דאָרטן איז אומרעכט, און אין דעם
 אָרט פֿון רעכטפֿאַרטיקייט, דאָרטן איז אומרעכט. ¹⁷ האָב
 איך געזאָגט בײַ זיך אין האַרצן: אי דעם צדיק אי דעם רשע
 װעט גאָט משפֿטן, װאָרום אַ צײַט פֿאַר איטלאַכער זאָך
 און פֿאַר איטלאַכער טואונג איז דאָרטן דאָ. ¹⁸ איך האָב
 געזאָגט בײַ זיך אין האַרצן: דאָס איז פֿון װעגן די מענטשן
 קינדער; כּדי גאָט זאָל זײ לײטערן, און כּדי זײ אַלײן זאָלן
 זען אַז זײ זײנען װי אַ בהמה. ¹⁹ װאָרום דער טראַף פֿון די
 מענטשן קינדער איז דער טראַף פֿון דער בהמה; אײן טראַף
 בײַ זײ. װי דער שטאַרבט, אַזוי שטאַרבט דער, און אײן
 אַטעם בײַ בײַדן, און קײן מעלה פֿון מענטשן איבער דער

בהמה איז ניטאָ, וואָרום אַלץ איז נישטיקייט. ²⁰ביידע קומען אַהין אין איין אָרט, ביידע זיינען פון שטויב, און ביידע קערן זיך אום צו שטויב. ²¹ווער ווייס דעם גייסט פון די מענטשנקינדער, אויב ער גייט אַרויף אין דער הייך, און דעם גייסט פון דער בהמה, אויב ער נידערט אונטן צו דער ערד? ²²און איך האָב אַיינגעזען אַז ניטאָ בעסערס, ווי דער מענטש זאָל הנאָה האָבן פון זיינע אויפטוען, וואָרום דאָס איז זיין חלק; ווייל ווער וועט אים ברענגען אַנצויקוקן וואָס וועט זיין נאָך אים?

ד' און איך האָב ווידער געזען אַלע רויבערייען וואָס ווערן אָפגעטאָן אונטער דער זון. און אָט זיינען די טרערן פון די געדריקטע, און ניטאָ ווער זאָל זיי טרייסטן; און אויף דער זייט פון זייערע דריקער איז די מאַכט, און ניטאָ ווער זאָל זיי טרייסטן. ²דרום האַלט איך די טויטע וואָס זיינען שוין געשטאַרבן פאַר גליקלאַכער פון די לעבעדיקע וואָס לעבן נאָך. ³און בעסער פון זיי ביידן איז דעם וואָס איז נאָך ניט געווען, וואָס האָט ניט געזען די שלעכטע מעשים וואָס ווערן אָפגעטאָן אונטער דער זון. ⁴און איך האָב געזען יעטוועדער מי, און יעטוועדער פֿרִיהשאַפט אין אַרבעט, אַז דאָס איז אויס קנאה פון איינעם צום אַנדערן. דאָס אויך איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש.

⁵דער נאָר פאַרלייגט זיינע הענט;

און עסט זיין אייגן פלייש.

⁶בעסער אַ האַנטפול מנוחה;

איידער פולע הויפנס מי און ווינטיאָגעניש.

⁷און איך האָב ווידער געזען נישטיקייט אונטער דער זון.

⁸פּאַראַן איינער, אָן אַ צווייטן נצו זיך; צומאָל אַ זון אָדער אַ ברודער האָט ער ניט, פון דעסטוועגן איז ניטאָ קיין ענד צו זיין מייעניש, און זיין אויג קען זיך ניט אָנוועטן מיט עשירות; „און פאַר וועמען מי איך מיך, און מינער זיך פון גוטס?“ דאָס אויך איז נישטיקייט, און עס איז אַ שלעכטער ענין.

⁹בעסער צוויי איידער איינער, וואָרום זיי האָבן אַ גוטן לוינ פאַר זייער מי. ¹⁰וואָרום אַז זיי פּאַלן, הייבט איינער אויף דעם אַנדערן, אָבער ווי צו דעם איינצעלנעם וואָס פּאַלט, און ניטאָ אַ צווייטער אים אויפצוהייבן. ¹¹דעסגלייכן אַז צוויי ליגן באַנאַנד, איז זיי וואָרעם, אָבער איינעם ווי קען וואָרעם ווערן? ¹²און אויב אימיצער קען איבערשטאַרקן דעם איינעם, וועלן אָבער צוויי זיך שטעלן קעגן אים. און אַ דריי־עדיקער פּאָדעם וועט ניט אויף גיך צעריסן ווערן.

¹³בעסער אַן אָרעם אינגל און אַ חכם, איידער אַן אַלטער מלך און אַ נאַר, וואָס ווייס ניט מער צו זיין אָפּגעהיט. ¹⁴וואָרום פון געפענקעניש איז יענער אַרויסגעגאַנגען צו ווערן אַ מלך, הגם ער איז געבאָרן געוואָרן אָרעם, אונטער דעמס מלוכה. ¹⁵איך האָב געזען אַלע לעבעדיקע וואָס גייען אונטער דער זון, האַלטן מיט דעם אינגל, דעם צווייטן וואָס שטייט אויף אויף זיין אָרט; ¹⁶ניט געווען קיין ענד צו אַלדעם פּאַלק, צו אַלע וואָס ער איז געווען זייער אָנפירער; פון דעסטוועגן וועלן די שפעטערדיקע זיך ניט פרייען מיט אים. יא, דאָס אויך איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש.

¹⁷היט דיין פּוס, אַז דו גייסט אין גאַטס הויז, וואָרום געהאַרן איז אָנגעלייגטער, ווי וואָס די נאַרן גיבן אַ שלאַכט־אָפּפּער; הגם זיי ווייסן ניט אַז זיי טוען שלעכט.

ה' זאָלסט ניט זיין האַסטיק מיט דיין מויל, און דיין האַרץ זאָל זיך ניט אַיילן אַרויסצולאָזן אַ וואָרט פאַר גאָט, וואָרום גאָט איז אין הימל און דו ביסט אויף דער ערד; דרום זאָלן דינע ווערטער זיין ווינציק.

וואָרום אַ חלום קומט מיט פיל געשלידער,
און דער קול פון אַ נאָרן מיט פיל ווערטער.

אז דו ביסט מנדר אַ נדר צו גאָט, זאָלסטו זיך ניט שפעטיקן אים צו באַצאָלן, וואָרום ער האָט ניט ליב נאָרן; וואָס דו ביסט מנדר, באַצאָל. ⁴ בעסער זאָלסט ניט מנדר זיין, איידער זאָלסט מנדר זיין און ניט באַצאָלן. ⁵ זאָלסט ניט דערלאָזן דיין מויל צו פאַרוינדיקן דיין לייב, און זאָלסט ניט זאָגן פאַר דעם שליח [פון גאָט], אַז דאָס איז געווען אַ פאַרזע. נאָכוואָס זאָל גאָט צערענען אויף דיין קול, און צעשטערן דאָס ווערק פון דינע הענט? ⁶ וואָרום פון פיל חלומות און נאַרישקייטן קומען אַרויס פיל צוואַנגן, אָבער האָב מורא פאַר גאָט.

אז דו זעסט די דריקונג פון דעם אַרעמאָן, און די באַרויבונג פון רעכט און גערעכטיקייט אין דער מדינה, זאָלסטו זיך ניט חונדערן אויף דער זאָך, וואָרום איבער דעם הויכן גיט אַכטונג אַ העכערער, און נאָך העכערע איבער זיי. ⁸ און אַ מעלה פון אַ לאַנד אין אַלעם, איז אַ מלך איבערגעגעבן צו פעלד.

דער וואָס האָט ליב געלט קען זיך ניט אָנוועטן מיט געלט, און ניט ווער עס האָט ליב רייכטום—מיטן אַינקום. דאָס אויך איז נישטיקייט. ¹⁰ אז דאָס גוטס מערט זיך, מערן זיך זיינע עסערס; און וואָס קומט אַרויס דעם אייגנטימער, אַחוץ דאָס אָנקוקן מיט זיינע אויגן? ¹¹ זיס איז דער שלאָף

פון דעם וואָס אַרבעט, סײַ ער עסט ווינציק, סײַ פּיל, אָבער די זעט פּון דעם עושר לאָזט אים ניט שלאָפּן.

¹² פאַראַן אַ פאַרדראָסיקער ווייטאַק וואָס איך האָב געזען אונטער דער זון: אַן עשירות וואָס ווערט געהיט פּון דעם אייגנטימער אים צום בייזן. ¹³ און די עשירות ווערט פאַרלאָרן אין אַ שלעכטן עסק; און אַז ער האָט אַ זון, בלייבט גאַרנישט אין זיין האַנט. ¹⁴ אַזוי ווי ער איז אַרויס פּון זיין מוטערלייב, גייט ער נאַקעט צוריק, אַזוי ווי ער איז געקומען. און קיין זאַך נעמט ער ניט מיט פאַר זיין מי, פּדי ער זאָל עס אַוועקטראָגן אין זיין האַנט. ¹⁵ אַ, דאָס אויך איז אַ פאַרדראָסיקער ווייטאַק, וואָס גענוי ווי ער איז געקומען אַזוי גייט ער אַוועק; און וואָס קומט אים אַרויס וואָס ער מיט זיך פאַרן ווינט? ¹⁶ דערצו פאַרזערט ער אַלע זיינע טעג אין פינצטערניש, און ערגערט זיך אַ סך, און האָט קרענקעניש און פאַרדראָס.

¹⁷ יאָט וואָס איך האָב איינגעזען: בעסער און שענער וואָלט געווען צו עסן און טרינקען, און האָבן ווילטאַק פאַר זיין גאַנצער מי וואָס ער מיט זיך אונטער דער זון אין די געציילטע טעג פּון זיין לעבן וואָס גאָט האָט אים געשאַנקען; וואָרום דאָס איז זיין חלק. ¹⁸ און איטלאַכער מענטש וואָס גאָט שענקט אים עשירות און גיטער, און גיט אים שליטה צו עסן דערפּון, און צו נעמען זיין חלק, און זיך וויל צו טאָן פאַר זיין מי, איז דאָס אַ מתנה פּון גאָט. ¹⁹ יאָ, ער דאַרף געדענקען אַז די טעג פּון זיין לעבן זיינען ניט פּיל— ווען גאָט באַווערט אים נאָך די פּרייד פּון זיין האַרצן.

ך פאַראַן אַן אומגליק וואָס איך האָב געזען אונטער דער זון, און עס איז זייער אָפט ביים מענטשן: ²⁰ אַ מענטש

וואָס גאָט שענקט אים עשירות און גיטער און כבוד, און אים גייט נישט אָפּ פאַר זיך קיין וואָך פון אַלץ וואָס ער געלויסט, אָבער גאָט האָט אים נישט געגעבן קיין שליטה צו עסן דערפון נאָר אַ פרעמדער מענטש עסט עס. דאָס איז נישטיקייט, און אַ פאַרדראָסיקער ווייטאַק. ⁸ אַזאַ מענטש זאָל האָבן הונדערט קינדער, און לעבן אַ סך יאָרן, איז, וויפיל די טעג פון זיינע יאָרן זאָלן זיין, אויב זיין זעל זעטיקט זיך נישט פון דעם גוטס, און צומאָל קיין קבורה האָט ער נישט, זאָג איך: בעסער פון אים איז דעם מפילקינד. ⁴ וואָרום אין נישטיקייט קומט עס, און אין פינצטערניש פאַרגייט עס, און אין פינצטערניש ווערט צוגעדעקט זיין נאָמען. ⁵ עס האָט צומאָל די זון נישט געזען און נישט געקענט; עס האָט מער נחת ווי יענער. ⁶ און ווען ער זאָל לעבן צוויי מאָל טויזנט יאָר, און נישט אַנווען קיין גוטס, גייען דען נישט אַלע אין איין אָרט?

⁷ די גאַנצע מי פון מענטשן איז פאַר זיין מויל,

און פון דעסטוועגן ווערט די זעל נישט אָנגעפילט.

⁸ וואָרום וואָס איז די מעלה פון דעם חכם איבער דעם נאַרן? וואָס, פון דעם אָרעמאַן וואָס פאַרשטייט?—ווי אומצוגיין מיטן לעבן? ⁹ בעסער זעאונג פון די אויגן, איידער וואַנדער־ניש פון דער זעל. דאָס אויך איז נישטיקייט און ווינט־יאָגעניש.

¹⁰ וואָס געשעט איז לאַנג צוריק אָנגערופן געוואָרן מיטן נאָמען, און עס איז באַוויסט פאַראויס וואָס דער מענטש איז; און ער קען זיך נישט האַמפערן מיט דעם וואָס איז שטאַרקער פון אים. ¹¹ אויב פיל ווערטער מערן אָפט נישטיקייט, וואָס איז די מעלה מיטן מענטשן? ¹² וואָרום ווער ווייס וואָס איז בעסער פאַרן מענטשן אין לעבן, אין די געציילטע

טעג פון זיין נישטיקן לעבן וואָס ער מאַכט דורך ווי אַ שאַטן?
ווייל ווער קען זאָגן דעם מענטשן, וואָס וועט זיין נאָך אים
אונטער דער זון?

ן יאָ גוטער נאָמען¹ איז בעסער פון גוטן אייל²;
און דער טאָג פון טויט, פון דעם טאָג וואָס מע ווערט
געבאָרן.

² בעסער צו גיין אין הויז פון טרויער,
איידער צו גיין אין הויז פון אַ סעודה;
ווייל דאָס איז דער סוף פון יעטוועדער מענטשן,
און דער לעבעדיקער דאַרף זיך נעמען צום האַרצן.
³ בעסער קומער איידער געלעכטער,
וואָרום אַז דער פנים איז טרויעריק, איז בעסער
פאַרן האַרצן.

⁴ דאָס האַרץ פון די קלוגע איז אין הויז פון טרויער,
און דאָס האַרץ פון די נאַרן אין הויז פון פרייד.
⁵ בעסער צו הערן דעם אָנגעשריי פון אַ קלוגן,
איידער מע זאָל הערן דעם לויבגעזאַנג פון נאַרן.
⁶ וואָרום אַזוי ווי דאָס קנאַקן פון דערנער אונטערן טאַפּ,
אַזוי איז דאָס געלעכטער פון דעם נאַרן.
און דאָס אויך איז נישטיקייט.

⁷ פאַרוואָר, רויב צעדולט דעם חכם,
און שוחד פירט איבער דאָס האַרץ.
⁸ בעסער דער סוף פון אַ זאך איידער איר אָנהייב;
בעסער אַיינגעהאַלטן אין געמיט, איידער האַפּערדיק
אין געמיט.

⁹ זאָלסט ניט זיין האַסטיק אין דיין געמיט צו ווערן אין כּעס,
וואָרום כּעס רוט אין בוזעם פון די נאַרן.

¹ וואָרטשפּיל: שם משָׁמֵן. ² וואָרטשפּיל: קול הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר.

¹⁰וואָלסט ניט וואָגן? ווי איז דאָס, וואָס די פריערדיקע טעג ווינען געווען בעסער ווי די איצטיקע? וואָרום ניט פון חכמה פּרעגוסטו וועגן דעם.

¹¹גוט איז חכמה מיט אַ נחלה,

און אַ מעלה פאַר די וואָס זעען די זון.

¹²וואָרום חכמה איז אַ באַשרעמונג, געלט איז אַ באַשרעמונג, אָבער די מעלה פון קענשאַפט איז, וואָס חכמה האַלט אויף דאָס לעבן פון דעם וואָס האָט זי.

¹³קוק אָן דאָס ווערק פון גאָט; וואָרום ווער קען אויס-גלייכן וואָס ער האָט געמאַכט קרום? ¹⁴אין טאָג פון גליק זיי גליקלאַך, און אין טאָג פון אומגליק קוק זיך אַרום—דאָס אויך אזוי ווי יענס האָט גאָט געמאַכט—וואָרום דער מענטש וועט דערנאָך גאַרנישט שפירן.

¹⁵אַלץ האָב איך געזען אין מיינע נישטיקע טעג: פאַראַן אַ צדיק וואָס גייט אונטער אין זיין צידקות, און פאַראַן אַ רשע וואָס איז מאַריך-ימים אין זיין שלעכטיקייט. ¹⁶וואָלסט ניט זיין צו פיל צדיק, און וואָלסט זיך ניט קליגן איבריגס; נאָכוואָס וואָלסטו זיך אומברענגען? ¹⁷וואָלסט ניט זיין צו שלעכט, און וואָלסט ניט זיין קיין נאַר; נאָכוואָס וואָלסטו שטאַרבן פאַר דער צייט? ¹⁸גוט איז דו וואָלסט זיך האַלטן אָן דעם, און אויך פון יענעם ניט אָפּלאָזן דיין האַנט; וואָרום דער וואָס האָט מורא פאַר גאָט, קומט דורך מיט ביידע. ¹⁹די חכמה באַשיצט דעם חכם מער ווי צען געוועלטיקער וואָס זיינען אין שטאַט. ²⁰וואָרום ניטאָ אַ מענטש אַ צדיק אויף דער ערד וואָס זאָל טאָן [לויטער] גוטס, און ניט זינדיקן.

²¹וואָלסט אויך ניט לייגן דיין האַרץ אויף אַלע ווערטער וואָס מע רעדט, פּדי וואָלסט ניט הערן ווי דיין קנעכט

שילט דין; ²³וואַרום דיין האַרץ וויס אַז פיל מאָל האָסט דו אויך געשאַלטן אַנדערע.

²²דאָס אַלץ האָב איך אויסגעפרוּחט מיט חכמה; איך האָב געוואָגט: איך וועל קלוג ווערן; אָבער עס איז געווען ווייט פון מיר. ²⁴דאָס וואָס איז ווייט און טיף-טיף, ווער קען עס אויסגעפינען? ²⁵איך האָב מיך אַרומגעדרייט, און מײן האַרץ איז געווען אויף צו פאַרשטיין און צו פאַרשן און זוכן חכמה און אַ חשבון, און צו דערקענען אַז שלעכטיקייט איז טיפשות, און נאַרישקייט איז משוגעת. ²⁶און איך געפין אַז ביטערער פון טויט איז די פרוי, וואָס איר האַרץ איז פאַסטקעס און געצן, אירע הענט זיינען בינדשטריק. דער וואָס איז ווילגעפעלן פאַר גאָט, ווערט אַנטרונען פון איר, און דער זינדיקער ווערט געפאַנגען פון איר. ²⁷זע, דאָס האָב איך אויסגעפונען, וואָגט קהלת, ווען איך האָב צוגעלייגט איינס צום אַנדערן, כדי צו געפינען דעם חשבון וואָס מײן זעל זוכט נאַכאַנאַנד, און איך געפין ניט: איין מאַן צווישן טויזנט האָב איך געפונען, אָבער אַ פרוי צווישן די אַלע האָב איך ניט געפונען. ²⁸זע, דאָס אַליין האָב איך אויסגעפונען, אַז גאָט האָט באַשאַפן דעם מענטשן גלייך, אָבער זיי האָבן געזוכט פיל אויסטראַכטענישן.

ח ווער איז ווי דער חכם?

און ווער וויס דעם באַשייד פון אַ זאָך?

אַ מענטשנס חכמה באַלייכט זיין פנים,

און די פאַרשייטקייט פון זיין פנים ווערט פאַרביטן.

²⁹איך וואָג: היט דעם מלכס באַפעל פון וועגן דער שבועה צו גאָט. ³⁰וואָלסט ניט אַוועקגיין איבעראַיילט פון זיין פנים; וואָלסט ניט צושטיין צו אַ שלעכטער זאָך, וואַרום אַלץ וואָס

ער וויל, טוט ער. ⁴מחמת דאָס וואָרט פון דעם מלך איז
 געוועלטיקונג; און ווער קען אים זאָגן: וואָס טוסטו?
⁵דער וואָס וויל ניט וויסן פון קיין ביזו געשעעניש, היט
 דאָס געבאָט,
 און דעם קלוגנס האַרץ ווייס נאָז פאַראַן אַ צייט
 און אַ משפט.

⁶וואָרום פאַר יעטוועדער זאָך איז דאָ אַ צייט און אַ משפט,
 וויל דאָס ביזו פון דעם מענטשן איז גרויס אויף אים.
⁷וואָרום ער ווייס ניט וואָס וועט געשען; וואָרום ווען עס
 דאַרף געשען, ווער וועט עס אים זאָגן? ⁸קיין מענטש
 געוועלטיקט ניט איבערן ווינט, צו קענען אַינהאַלטן דעם
 ווינט, און ניטאָ קיין געוועלטיקונג אין טאָג פון טויט, און ניטאָ
 קיין אורלויב אין מלחמה, און דאָס ביזו וועט ניט ראַטעווען
 זיין טויער. ⁹דאָס אַלץ האָב איך געזען, און האָב מיר אַרייַר
 גענומען אין האַרצן וועגן יעטוועדער טואונג וואָס ווערט
 געטאָן אונטער דער זון, בעת איין מענטש געוועלטיקט
 איבערן אַנדערן אים שלעכטס צו טאָן.

¹⁰און אזוי האָב איך געזען אַז רשעים זיינען באַגראָבן
 געוואָרן, און זיינען געקומען [צו זייער רוה], און די וואָס
 האָבן געטאָן רעכט זיינען אַוועק פון דעם הייליקן אָרט,
 און זיינען פאַרגעסן געוואָרן אין שטאָט. דאָס אויך איז
 נישטיקייט. ¹¹וויל דער פֿסק פאַר די שלעכטע מעשים
 ווערט ניט געטאָן אויף גיך, דרום דערוועגט זיך דאָס האַרץ
 פון די מענטשן קינדער אין זיי צו טאָן שלעכטס; ¹²וואָרום
 אַ זינדיקער טוט הונדערט מאָל שלעכטס, און מע פאַר-
 לענגערט אים. אָבער איך ווייס פאַרט אַז די וואָס האָבן
 מורא פאַר גאָט וועט זיין גוט, וויל זיי האָבן מורא פאַר אים;
¹³און דעם רשע וועט זיין גוט, און אזוי ווי אַ שאַטן וועט

ער ניט מאַריר־ימים זיין, ווייל ער האָט ניט מורא פאַר גאָט.
 14 פאַראַן אַ נישטיקייט וואָס געשעט אויף דער ערד: וואָס עס
 זיינען פאַראַן צדיקים וואָס זיי גייט וועדליק די מעשים פון די
 רשעים, און פאַראַן רשעים וואָס זיי גייט וועדליק די מעשים
 פון די צדיקים. האָב איך געזאָגט: דאָס אויך איז נישטיקייט.
 16 און איך האָב געלויבט די פרייד, וואָרום ניטאָ בעסערס
 פאַרן מענטשן אונטער דער זון, ווי צו עסן און טרינקען און
 זיין פריילאך, און אַז דאָס זאָל אים באַלייטן אין זיין מי,
 דורך די טעג פון זיין לעבן וואָס גאָט האָט אים געשאַנקען
 אונטער דער זון.

16 אזוי ווי איך האָב אָפּגעגעבן מיין האַרץ צו קענען חכמה
 און צו זען די טועניש וואָס ווערט געטאָן אויף דער ערד—
 וואָרום סײַ בײַ טאָג סײַ בײַ נאַכט זעט [דער מענטש] ניט
 אָן קיין שלאָף אין זיינע אויגן—¹⁷ האָב איך געזען אין אלע
 מעשים פון גאָט, אַז דער מענטש קען ניט אויסגעפינען די
 מעשים וואָס ווערן געטאָן אונטער דער זון; וואָרום ווי דער
 מענטש זאָל זיך מיען צו זוכן, וועט ער עס ניט געפינען; און
 אפילו אַז דער חכם זאָגט, ער ווייס עס, קען ער עס ניט
 אויסגעפינען.

ט וואָרום דאָס אַלץ האָב איך מיר אַריינגענומען אין
 האַרצן, כדי קלאַר צו מאַכן דאָס אַלץ: אַז די צדיקים און
 די חכמים מיט זייערע מעשים זיינען אין דער האַנט פון גאָט;
 סײַ ליבשאַפט, סײַ שְׁנאה—דער מענטש ווייס ניט; אַלץ ליגט
 זײַ פאַראַויס. ²אַלצדינג ווי פאַר אַלעמען; איין טראַף פאַר
 דעם צדיק און פאַר דעם רשע, פאַר דעם גוטן און דעם
 ריינעם, און פאַר דעם אומריינעם, און פאַר דעם וואָס
 שלאַכט אַ קרבן, און פאַר דעם וואָס שלאַכט ניט; אזוי דער

גוטער אַזוי דער זינדיקער, דער וואָס שווערט ווי דער וואָס שייט זיך פון אַ שבועה. ⁸דאָס איז דאָס ביז אין אַלץ וואָס געשעט אונטער דער זון, וואָס איין טראָף איז פאַר אַלעמען, און אויך איז דאָס האַרץ פון די מענטשן קינדער פול מיט ביז, און משוגעת איז אין זייער האַרצן ביי זייער לעבן, און דערנאָך גייען זיי צו די טויטע.

וואָרום ביי דעם וואָס איז נאָך באַהעפט צו אַלע לעבעדיקע איז דאָ אַ האַפענונג, ווייל אַ לעבעדיקן הונט איז בעסער ווי אַ טויטן לייב. ⁹וואָרום די לעבעדיקע ווייסן אַז זיי וועלן שטאַרבן, אָבער די טויטע ווייסן גאַרנישט, און זיי האָבן ניט מער קיין לויז; וואָרום זייער זכר איז פאַרגעסן. ¹⁰אי זייער ליבשאַפט אי זייער שנאה אי זייער קנאה איז לאַנג אונטערגעגאַנגען, און זיי האָבן קיינמאָל מער ניט קיין חלק אין אַלץ וואָס ווערט געטאָן אונטער דער זון.

גייע עס מיט שמחה דיין ברויט,

און טרינק מיט אַ פריילאָכן האַרצן דיין וויין,
וואָרום גאָט האָט שוין באַוויליקט דייע מעשים.
⁸צו יעטוועדער צייט זאָלן דייע בגדים זיין ווייס,
און אייל זאָל ניט פעלן אויף דיין קאָפּ.

⁹געניס דאָס לעבן מיט דער ווייב וואָס דו האָסט ליב,
אַלע טעג פון דיין נישטיקן לעבן וואָס מע האָט דיר
געשאַנקען אונטער דער זון, אַלע דייע נישטיקע טעג;
וואָרום דאָס איז דיין חלק אין לעבן, און אין דיין מי וואָס
דו מיסט זיך אונטער דער זון. ¹⁰אַלץ וואָס דיין האַנט
פאַרמאָגט צו טאָן מיט דיין כּוח, טו, וואָרום ניטאָ קיין טאָן,
אַדער אויסרעכענונג, אַדער קענשאַפט, אַדער חכמה,
אין דער אונטערערד וואָס דו גייסט אַהין.

¹¹איך האָב ווידער געזען אונטער דער זון, אַז ניט די פלינקע געווינען דעם געוועטלויף, און ניט די גיבורים די מלחמה, און אויך ניט די חכמים ברויט, און אויך ניט די פאַרשטאַנדיקע עשירות, און אויך ניט די ווילקענעווער דיקע חן; נאָר צייט און צופאַל טרעפט זיי אַלעמען. ¹²וואָרום דער מענטש ווייס צומאַל ניט זיין צייט; אַזוי ווי פיש וואָס ווערן געכאַפט אין אַ בייזער נעץ, און אַזוי ווי פויגלען וואָס ווערן געכאַפט אין אַ פאַסטקע, אַזוי ווי זיי ווערן די מענטשן קינדער געפאַנגען אין אַ בייזער צייט, ווען זיי פאַלט אויף זיי פלוצלינג.

¹³אַבער דאָס האָב איך געזען פאַר חכמה אונטער דער זון, און דאָס איז גרויס ביי מיר: ¹⁴געווען אַ קליינע שטאַט מיט ווינציק מענטשן אין איר; איז אויף איר געקומען אַ גרויסער מלך, און האָט זי אַרומגערינגלט, און געבויט אַרום איר גרויסע באַלאַגערונגען. ¹⁵האָט מען געפונען אין איר אַן אַרעמאָן אַ חכם, און ער האָט געראַטעוועט די שטאַט מיט זיין חכמה; הגם קיין מענטש האָט ניט געדאַכט אָן דעמדאָזיקן אַרעמאָן. ¹⁶האָב איך געזאָגט: בעסער חכמה איידער גבורה; הגם די חכמה פון אַרעמאָן ווערט פאַראַכט, און זיינע ווערטער ווערן ניט געהערט. ¹⁷די ווערטער פון די קלוגע מיט געלאַסנקייט ווערן מער צוגעהערט

ווי דער געשרי פון אַ געוועלטיקער צווישן נאָרן. ¹⁸בעסער חכמה איידער פליימלחמה;
און איין זינדיקער פירט איבער אַ סך גוטס.

י יטויטע פליגן פאַרשטינקען און צעבלעזלען דעם
זאַל במישערס אייל,

אזוי וועגט אַריבער אַביסל נאַרישקייט חכמה און
כבוד.

²דער שכל פון דעם חכם איז אויף זיין רעכטער זייט,
און דער שכל פון נאַרן אויף זיין לינקער.

³און אויך אַז דער נאַר גייט אין וועג, פעלט אים שכל,
און ער זאָגט אַלעמען אויס אַז ער איז אַ נאַר.

⁴אַז דאָס געמיט פון דעם געוועלטיקער הייבט זיך
אויף קעגן דיר,

זאָלסטו ניט פאַרלאָזן דיין אָרט;

וואָרום געלאַסנקייט באַרוט גרויסע זינד.

⁵פאַראַן אַן אומגליק וואָס איך האָב געזען אונטער
דער זון,

אזוי ווי אַ פאַרזע וואָס גייט אַרויס פון אַ געוועלטיקער:
⁶נאַרישקייט ווערט געשטעלט אין גרויסע הייכן,

און נגידיים זיצן אין דער נידער.

⁷איך האָב געזען קנעכט אויף פערד,

און האַרן וואָס גייען ווי קנעכט אויף דער ערד.

⁸דער וואָס גראַבט אַ גרוב, וועט אין איר אַריינפאלן,

און דער וואָס ברעכט דורך אַ צאָם, אים וועט
אַינבייסן אַ שלאַנג.

⁹דער וואָס האַקט אַרויס שטיינער וועט זיך ווי טאָן אָן
זיי,

דער וואָס שפּאַלט האַלץ איז אין סכנה דורך דעם.

¹⁰אַז דער אַיזן איז שטומפּ,

און מע האָט דעם שאַרף ניט פאַרשליפּט,

מוז מען שטאַרקן די כוחות;

און די מעלה פון חכמה איז צוגרייטן.

¹¹אַז די שלאַנג בייסט אַיין פאַרן אַפּשפרעכן,

איז אויס מעלה פון דעם מאַן מיט דער צונג.
¹² די ווערטער פון דעם חכמס מויל זיינען מיט חן,
 און די ליפן פון דעם נאַרן ברענגען אים אום.
¹³ דער אָנהייב פון די ווערטער פון זיין מויל איז
 נאַרישקייט,

און דער סוף פון זיין רעדן איז ביזע משוגעת.
¹⁴ יאָ, דער נאַר מערט ווערטער;
 אָבער דער מענטש ווייס ניט וואָס געשעט;
 און וואָס וועט געשען נאָך אים,
 ווער וועט אים דערציילן?
¹⁵ די מי פון דעם נאַרן פאַרמאַטערט אים,
 וואָרום ער ווייס ניט צומאָל ווי צו גיין אין שטאַט.

¹⁶ וויי דיר לאַנד וואָס דיין מלך איז אַ יונג,
 און דייע האַרן מאַכן סעודות אין דער פרי!
¹⁷ וויל דיר לאַנד, וואָס דיין מלך איז אַ פריי-
 געבאַרענער,
 און דייע האַרן עסן אין דער צייט,
 אין מאַנהאַפטיקייט און ניט אין וויפּעריי.

¹⁸ פון פוילקייט פאַלט אַיין דער באַלקן,
 און פון אָפּגעלאָזטע הענט רינט דאָס הויז.

¹⁹ אַ סעודה מאַכט מען פון פרילאַכקייט וועגן,
 און וויין מאַכט לויסטיק דאָס לעבן;
 אָבער געלט באַווערט אַלץ.
²⁰ אַפילו אין דיין געדאַנקען זאָלסטו ניט שילטן דעם מלך,
 און אין דייע שלאַפּקאַמערן זאָלסטו ניט שילטן דעם
 עושר;

וואָרום אַ פּוּיגל פּוֹן הימל וועט אַוועקטראַגן דעם קול
און דער וואָס האָט פּליגלען וועט דערציילן די זאַך.

¹ יאָ ילאָו אַוועק דיין ברויט אויפן וואָסער,
וואָרום אין פּיל טעג אַרום וועסטו עס געפינען.
² צעטייל אַ חלק אויף זיבן, און אַפּילו אויף אַכט,
וואָרום ווייסט נישט וואָס פאַר אַ בייז עס קען זיין אויף
דער ערד.

³ יאָ די וואָלקן ווערן פּול מיט רעגן,
ליידיקן זיי זיך אויס אויף דער ערד;
און סײַ אַ בוים פּאַלט אין צפּון און סײַ אין דרום—
אין אַרט וווּ דער בוים פּאַלט דאַרטן וועט ער בלייבן.

⁴ דער וואָס פּאַסט אויף דעם ווינט וועט נישט זייען,
און דער וואָס קוקט אויף די וואָלקנס וועט נישט
שניידן.

⁵ יאָווי ווי דו ווייסט נישט וואָס איז דער וועג פּוֹן דעם
ווינט,

אַדער ווי עס ווערן ביינער אין לייב פּוֹן אַ
טראַגעדיקער,

יאָווי ווייסטו נישט די טואונג פּוֹן גאָט
וואָס טוט אַלצדינג.

⁶ אין פּרימאָרגן זיי דיין זאַמען,
און אין אָונט זאָלסטו נישט אַפּלאָזן דיין האַנט,
וואָרום דו ווייסט נישט וואָסערס וועט געראַטן, דאָס
אַדער יענס,

אַדער ביידע באַגלייך וועלן זיין גוט.
יאָו זיס איז די ליכטיקייט,

און גוט איז פאָר די אויגן צו זען די זון.
 װאָרום וויפיל יאָרן דער מענטש זאָל לעבן,
 זאָל ער אין זיי אַלע זיין פריילאָך;
 און זאָל ער געדענקען די טעג פון פינצטערניש,
 אַז זיי וועלן זיין פיל.
 אַלץ וואָס געשעט איז נישטיקייט.

פריי זיך, בחור, אין דיין יוגנט,
 און לאָז וויל גיין דיין האַרץ אין דייע בחורשע טעג,
 און גיי אין די וועגן פון דיין האַרצן,
 און נאָך דער זעאוונג פון דייע אויגן;
 אָבער זיי וויסן אַז פאָר אַלעם דעם
 וועט גאָט דיך ברענגען צום משפט.
 און טו אָפּ ערגערניש פון דיין האַרצן,
 און האַלט אָפּ בייו פון דיין לייב,
 וואָרום אינגלשאַפט און יוגנט זיינען אַ הויך.

יב יאון געדענק דיין באַשעפער אין דייע בחורשע
 טעג,

איידער עס וועלן קומען די שלעכטע טעג,
 און אַנקומען וועלן די יאָרן,
 וואָס דו וועסט זאָגן: איך האָב נישט קיין הנאה פון זיי;
 איידער עס וועט פינצטער ווערן די זון און דאָס
 ליכט,

און די לבנה און די שטערן;
 און די וואַלקנס וועלן ווידער קערן נאָכן רעגן;
 אין דעם טאָג וואָס די היוועכטער וועלן זיך
 טרייסלען.

און די חילס־לייט וועלן זיך אויסקרימען,
און די מאַלערנס וועלן ניט אַרבעטן, ווייל זיי זיינען
ווינציק;

און די קוקערנס וועלן טונקל זיין אין די פענצטער,
און די טירן צום גאָס וועלן פאַרשלאָסן ווערן;
ווען נידעריק וועט זיין דאָס רוישן פון דער מיל,
און מע וועט זיך אָפּשטעלן ביים פיפּס פון אַ פויגל,
און פאַרשטיקט וועלן זיין אַלע טעכטער פון געזאַנג;
אויך וועט מען מורא האָבן פאַר אַ הויכן אָרט,
און שרעקענישן וועלן זיין אויפן וועג;
און דער מאַנדלבוים וועט בליען,
און דער היישעריק וועט זיך שלעפּן,
און די קאַפּערפּרוכט וועט אויפהערן,
ווייל דער מענטש גייט צו זיין אייביקער היים,
און די באַקלאָגער וועלן זיך אומדרייען אין גאָס;
אייִדער די זילבערנע שנור וועט צעריסן ווערן,
און דער גילדערנער בעקן וועט צעהאַקט ווערן,
און דער קרוג וועט צעבראַכן ווערן ביים קוואַל,
און דער ראָד פאַלט אַ צעהאַקטער אין ברונעם;
און דער שטויב וועט זיך אומקערן צו דער ערד, ווי
געווען,

און דער גייסט וועט זיך אומקערן צו גאָט וואָס האָט
אים געגעבן.

נישטיקייט פון נישטיקייטן, וואָגט קהלת,
אַלץ איז נישטיקייט.

און אַחוץ וואָס קהלת איז געווען אַ חכם, האָט ער נאָך

געלערנט דאָס פּאַלק קענשאַפּט; און ער האָט געוויגן און געפּאַרשט, און צונויפגעשטעלט שפּריכווערטער אַ סך. ¹⁰קהלת האָט געזוכט צו געפינען נוצלאַכע זאַכן, און וואָס איז געשריבן אויפּריכטיק—אמתדיקע ווערטער.

¹¹די ווערטער פון די חכמים זיינען אזוי ווי טרייבשפיצן, און ווי נעגל אַרײַנגעשלאָגענע זיינען די צונויפגעזאַמלטע וריידן; זיי זיינען געגעבן געוואָרן פון איין פּאַסטור. ¹²און ווייטער, מײן זון, זיי געוואָרנט: צו מאַכן פיל ספרים איז ניטאָ קיין ענד, אָבער זיך גריבלען צו פיל מאַטערט אָפּ דעם לײב.

¹³דער סוף פון דער זאַך, נאָכדעם ווי אַלץ איז געהערט געוואָרן, איז: האָב מורא פאַר גאָט, און היט זיינע געבאָט, וואָרום דאָס איז דער גאַנצער מענטש. ¹⁴ ווייל דעם גאַנצן באַשאַף וועט גאָט ברענגען פאַר אַ משפּט איבער אַלעם פאַרהוילענעם, סײַ גוט און סײַ שלעכט.

דער סוף פון דער זאַך, נאָכדעם ווי
אַלץ איז געהערט געוואָרן, איז: האָב
מורא פאַר גאָט, און היט זיינע געבאָט,
וואָרום דאָס איז דער גאַנצער מענטש.

אסתר

אַסְתֵּר

זייט	קאפיטל
1	א
3	ב
7	ג
9	ד
11	ה
13	ו
14	ז
16	ח
18	ט
22	י

אַסְתֵּר

א יאון עס איז געווען אין די טעג פון אַחשנרושן— דאָס איז דער אַחשנרוש וואָס האָט געקניגט פון הודו ביז כוש, איבער הונדערט און זיבן און צוואַנציק מדינות—² אין יענע טעג, אַז דער מלך אַחשנרוש איז געזעסן אויף דעם טראָן פון זיין מלוכה וואָס אין דער הויפטשטאָט שושן, אין דריטן יאָר פון זיין מלוכה, האָט ער געמאַכט אַ מאָלצייט פאַר אַלע זיינע האַרן און זיינע קנעכט, דעם חיל פון פֿרס און מִדִּי, די אַדללייט און די האַרן פון די מדינות, וואָס פאַר אים; ⁴ ווען ער האָט געוויון די עשירות פון זיין קיניגלאַכן שטאַט, און די זעלטענע פראַכט פון זיין גרויסקייט, פיל טעג, הונדערט און אַכציק טעג. ⁵ און אַז די דאָזיקע טעג זיינען דערפילט געוואָרן, האָט דער מלך געמאַכט פאַר דעם גאַנצן פאָלק וואָס האָט זיך געפונען אין דער הויפט־שטאַט שושן, פון קלענסטן ביזן גרעסטן, אַ מאָלצייט פון זיבן טעג אין הויף פון דעם מלכס פאַלאַצגאַרטן. ⁶ ווייסע צייג, דינע ליינען, און בלאַע וואָל, זיינען געווען באַפעס־טיקט מיט שוורן פון פיינליינען און פורפל אויף זילבערנע שטאַנגען און זיילן פון מירמלשטיין; מיט גילדערנע און זילבערנע לענבעטלאַך אויף אַ פלאַסטערונג פון אַלאַבאַסטער און מירמלשטיין, און פערלמוטער, און פלעקמירמל. ⁷ און געגעבן טרינקען האָט מען אין גילדערנע כלים, און כלים פון פלים פאַרשיידן, און מלכותדיקער וויין איז געווען מיט אַ קיניגלאַכער האַנט. ⁸ און דאָס טרינקען איז געווען ווי געהעריק; קיינער האָט נישט גענייט; וואָרום אַזוי

הָאָט דער מלך פעסט אָנגעזאָגט איטלאַכן עלטסטן פון זיין הויז, צו טאָן לויט דעם רצון פון יעטוועדער איינעם.

⁹ אויך די מלכה נשתי האָט געמאַכט אַ מאַלצייט פאַר די ווייבער אין דעם קיניגלאַכן הויז פון מלך אַחשנרוש.

¹⁰ אויפן זיבעטן טאָג, אַז דעם מלכס האַרץ איז געווען פריילאך פון וויין, האָט ער געהייסן מהומן, בִּזְתָּא, חֲרַבּוּנָא, בְּגַתָּא, און אַבגתא, וְתָר, און פֶּרֶכְס, די זיבן קאַמערדינער וואָס האָבן באַדינט פאַר דעם מלך אַחשנרוש, ¹¹ ברענגען די מלכה נשתי פאַר דעם מלך אין אַ קיניגלאַכער קרוין, פֿדי צו ווייזן די פעלקער און די האַרן איר שיינקייט, וואָרום זי איז געווען שייין פון אויסזען. ¹² האָט די מלכה נשתי ניט געוואָלט קומען אויף דעם מלכס אָנזאָג וואָס דורך דער האַנט פון די קאַמערדינער, און דער מלך איז זייער אין פֿעס געוואָרן, און זיין גרימצאָרן האָט אין אים געברענט.

¹³ און דער מלך האָט געזאָגט צו די חכמים וואָס קענען די צייטן—וואָרום אווי איז געווען דעם מלכס שטייגער אַנטקעגן אַלע וואָס ווייסן אַ געזעץ און אַ דין; ¹⁴ און די נאַנטע צו אים זיינען געווען פֿרשנאָ, שְׁתָּר, אַדְמַתָּא, תְּרַשִׁישׁ, מָרְס, מֶרְסנָא, ממוכן, זיבן האַרן פון פֶּרֶס און מָדִי וואָס האָבן געזען דעם מלכס פנים, וואָס זיינען געזעסן אויבנאָן אין דער מלוכה:—¹⁵ וואָס דאַרף מען טאָן לויט געזעץ צו דער מלכה נשתי פאַרוואָס זי האָט ניט געטאָן דעם אָנזאָג פון מלך אַחשנרוש דורך דער האַנט פון די קאַמערדינער.

¹⁶ האָט ממוכן געזאָגט פאַר דעם מלך און די האַרן: ניט אַקעגן מלך אַליין האָט פאַרבראַכן די מלכה נשתי, נאָר אַקעגן אַלע האַרן, און אַקעגן אַלע פעלקער וואָס אין אַלע מדינות פון מלך אַחשנרוש. ¹⁷ וואָרום די מעשה מיט דער מלכה וועט אַרויסקומען צו אַלע ווייבער, צו מאַכן זייערע

מאָנען פאַראַכט אין זייערע אויגן, אַז מע וועט זאָגן: דער מלך אַחשורוש האָט געהייסן ברענגען פאַר אים די מלכה נשתי, און זי איז ניט געקומען. ¹⁸ און נאָך היינטיקן טאָג וועלן די האַרנטעס פון פֿרס און מְדִי, וואָס האָבן געהערט די מעשה מיט דער מלכה, דאָס זאָגן צו די האַרן פון מלך, און עס וועט זיין גענוג ביניון און ערגערניש. ¹⁹ אויב דעם מלך איז וויל געפעלן, זאָל אַרויסגיין אַ קיניגלאַכער באַפעל פון פאַר אים, און עס זאָל פאַרשריבן ווערן אין די געזעצן פון פֿרס און מְדִי, כּדי עס זאָל ניט בַטל ווערן, אַז נשתי זאָל מער ניט קומען פאַר דעם מלך אַחשורוש, און איר מלכהשאַפט זאָל דער מלך געבן צו אַן אַנדערער וואָס איז בעסער פון איר. ²⁰ און אַז דעם מלכס פּסק וואָס ער וועט מאַכן, וועט באַקאַנט ווערן אין זיין גאַנצן קיניגרייך, ווי גרויס עס איז, וועלן אַלע ווייבער אָפּגעבן כּבוד זייערע מאָנען, פון גרעסטן ביזן קלענסטן.

²¹ איז דאָס וואָרט ווילגעפעלן אין די אויגן פון דעם מלך און די האַרן, און דער מלך האָט געטאָן אַזוי ווי דאָס וואָרט פון ממוֹכָנען. ²² און ער האָט געשיקט בריוו צו אַלע מדינות פון דעם מלך, צו איטלאַכער מדינה לויט איר כּתב, און צו איטלאַכן פּאָלק לויט זיין לשון, אַז יעטוועדער מאַן זאָל זיין דער הערשער אין זיין הויז, און רעדן אַזוי ווי דער לשון פון זיין פּאָלק.

ב ינאָך די דאָזיקע געשעענישן, אַז דער גרימצאָרן פון מלך אַחשורוש האָט זיך געשטילט, האָט ער געדאַכט אָן נשתי, און אַן וואָס זי האָט געטאָן, און וואָס איז גזר געוואָרן אויף איר. ² האָבן געזאָגט די יונגען פון מלך, זיינע משרתים: זאָל מען זוכן פאַרן מלך יונגע מיידלאַך שיין פון אויסזען.

און דער מלך זאל אויפועצן אויפועער אין אלע מדינות פון זיין קיניגרייך, און זיי זאלן איינזאמלען וווּ נאָר אַ יונג מיידל פון שיינעם אויסזען אין דער הויפטשטאָט שושן, אין הויז פון די פרויען, אונטער דער האַנט פון הָנָא דעם קאַמער-דינער פון מלך, דעם היטער פון די פרויען, און מע זאל זיי געבן זייערע זאלבונגען. און די מיידל וואָס וועט וויל-געפעלן אין די אויגן פון מלך, זאל ווערן די מלכה אַנשטאָט נשתיין.

און די זאך איז ווילגעפעלן אין די אויגן פון מלך, און ער האָט אַזוי געטאָן.

איז געווען אַ איד אין דער הויפטשטאָט שושן מיטן נאָמען מרדכי דער זון פון זאָיר, דעם זון פון שמעי, דעם זון פון קישן, אַ מאַן פון בנימין, וואָס איז פאַרטריבן געוואָרן פון ירושלים מיט די פאַרטריבענע וואָס זיינען פאַרטריבן געוואָרן מיט יכניה דעם מלך פון יהודה, די וואָס נבוכדנצר דער מלך פון בבל האָט פאַרטריבן. און ער האָט דער-צויגן הדסה, דאָס איז אסתר, די טאָכטער פון זיין פעטער, וואָרום זי האָט ניט געהאַט קיין פאָטער און מוטער; און די מיידל איז געווען שייך אויפן געשטאַלט, און שייך אויפן פנים; און אַז איר פאָטער און איר מוטער זיינען געשטאַרבן, האָט זי מרדכי צוגענומען צו זיך פאַר אַ טאָכטער.

און עס איז געווען, אַז דער אָנזאָג פון מלך און זיין באַפעל איז באַקאַנט געוואָרן, און אַז פיל מיידלאַך זיינען איינגעזאַמלט געוואָרן אין דער הויפטשטאָט שושן, אונטער דער האַנט פון הַגִּין, אַזוי איז אויך אסתר צוגענומען געוואָרן אין הויז פון מלך, אונטער דער האַנט פון הַגִּין דעם היטער פון די פרויען. און די מיידל איז ווילגעפעלן אין זיינע אויגן, און זי האָט נושא חן געווען פאַר אים, און ער האָט

געצײלט מיט אירע זאלבונגען און אירע גאָבן, און די זיבן מיידלאַך וואָס דאַרפן איר געגעבן ווערן פון מלכס הויז; און ער האָט זי מיט אירע מיידלאַך אויסגעצייכנט צום גוטן אין הויז פון די פרויען.

¹⁰ אסתר האָט ניט אויסגעזאָגט איר פאָלק און איר אָפשטאַם, וואָרום אַזוי האָט איר מרדכי באַפוילן, אַז זי זאָל ניט אויסזאָגן. ¹¹ און טאָג פאַר טאָג איז מרדכי אַרומגעאַנגען פאַר דעם הויף פון דעם הויז פון די פרויען, געוואָר צו ווערן וואָס אסתר מאַכט, און וואָס מיט איר געשעט.

¹² און אַז עס האָט דערגרייכט די ריי פון מיידל נאָך מיידל, צו קומען צום מלך אַחשורוש, נאָכדעם ווי זי האָט געהאַט צוועלף חדשים לויט דעם אַיינפיר פאַר די פרויען— וואָרום אַזוי האָבן געמוזט דערפילט ווערן די טעג פון זייערע זאלבונגען: זעקס חדשים, מיט אייל פון מירע, און זעקס חדשים מיט בשמים און מיט זאַלבן פון פרויען— ¹³ און אַז די מיידל איז דענסמאָל געאַנגען צום מלך, פלעגט אַלץ וואָס זי פלעגט פאַרלאַנגען איר געגעבן ווערן, מיטצוגיין מיט איר פון דעם הויז פון פרויען אין הויז פון מלך. ¹⁴ אין אַוונט איז זי געאַנגען, און אין דער פרי האָט זי זיך אומגעקערט אין צווייטן הויז פון די פרויען, אונטער דער האַנט פון שַעשׁוֹ דעם מלכס קאַמערדינער, דעם היטער פון די קעפסווייבער. זי פלעגט מער ניט קומען צום מלך, סיידן דער מלך האָט זי באַזערט, און זי איז גערופן געוואָרן מיטן נאָמען.

¹⁵ און אַז עס האָט דערגרייכט די ריי פון אסתר דער טאַכטער פון אַביחיל, מרדכיס פעטער, וואָס ער האָט גענומען צו זיך פאַר אַ טאַכטער, צו קומען צום מלך, האָט

זי ניט פאַרלאַנגט קיין זאַך, אַחוץ וואָס הָגִי דעם מלכס קאַמערדינער, דער היטער פון די פרויען, פלעגט זאָגן. און אסתר האָט נושאַ חן געווען אין די אויגן פון אַלע וואָס האָבן זי געזען.

¹⁶ און אסתר איז גענומען געוואָרן צום מלך אַחשורוש אין זיין קיניגלאַכן הויז, אין צענטן חודש, דאָס איז דער חודש טֵבֵת, אין זיבעטן יאָר פון זיין מלוכה. ¹⁷ און דער מלך האָט ליב געקריגן אסתרן מער פון אלע ווייבער, און זי האָט געקריגן ביי אים חן און לייטזעליקייט מער פון אַלע יונגפרויען, און ער האָט אָנגעטאָן אַ מלכות-קרוין אויף איר קאָפּ, און האָט זי געמאַכט פאַר אַ מלכה אַנשטאַט נשתין. ¹⁸ און דער מלך האָט געמאַכט אַ גרויסן מאָלצייט פאַר אַלע זיינע האַרן און זיינע קנעכט, אַ מאָלצייט פון אסתרס וועגן. און ער האָט געמאַכט די מדינות אַ הנחה, און געגעבן מתנות מיט אַ קיניגלאַכער האַנט.

¹⁹ און אַז יונגפרויען זיינען אַ צווייט מאָל אַיינגעזאַמלט געוואָרן, און מרדכי איז געזעסן אין טויער פון מלך—²⁰ אסתר האָט נאָך ניט געהאַט אויסגעזאָגט איר אָפּשטאַם און איר פאָלק, אַזוי ווי מרדכי האָט איר באַפוילן; וואָרום אסתר האָט געטאָן וואָס מרדכי האָט איר אָנגעזאָגט, אַזוי ווי בעת זי איז געווען אין דערציאונג ביי אים—²¹ אין יענע טעג, ווען מרדכי איז געזעסן אין טויער פון מלך, האָט געצערנט בגתן און תָּרֶשׁ, צוויי קאַמערדינער פון מלך, פון די שוועלהיטער, און זיי האָבן געוואָלט אויסשטרעקן אַ האַנט אויפן מלך אַחשורוש. ²² איז די זאַך דערוויסט געוואָרן צו מרדכין, און ער האָט דערציילט אסתר המלכה, און אסתר האָט געזאָגט דעם מלך אין נאָמען פון מרדכין. ²³ און די זאַך איז נאָכגעזוכט געוואָרן, און איז אויסגעפונען

געוואָרן, און זיי זיינען ביידע אויפגעהאַנגען געוואָרן אויף
אַ בוים; און עס איז פאַרשריבן געוואָרן אין בוך פון די
צייטגעשעענישן פאַר דעם מלך.

ג ינאָך די דאָזיקע געשעענישן האָט דער מלך אַחשנרוש
געגרייסט הָמָן דעם זון פון המַדְתָּאן, דעם אַגִּי, און ער
האָט אים דערהויבן און געשטעלט זיין שטויל איבער אַלע
האַרן וואָס ביי אים. ² און אַלע קנעכט פון מלך וואָס אין מלכס
טויער האָבן זיך געקניט און געבוקט צו הָמָנען, וואָרום אַזוי
האָט דער מלך באַפוילן וועגן אים; נאָר מרדכי פלעגט
זיך ניט קניען און ניט בוקן. ³ האָבן די קנעכט פון מלך
וואָס אין מלכס טויער געזאָגט צו מרדכי: פאַרוואָס
טרעסטו איבער דעם באַפעל פון מלך? ⁴ און עס איז
געווען, אַז זיי האָבן דאָס צו אים געזאָגט טאָג פאַר טאָג, און ער
האָט ניט צוגעהערט צו זיי, אַזוי האָבן זיי דערציילט הָמָנען,
כדי צו זען אויב מרדכיס ווערטער וועלן באַשטיין; וואָרום
ער האָט זיי געזאָגט אַז ער איז אַ איד. ⁵ און ווי הָמָן האָט
געזען אַז מרדכי קניט זיך ניט און בוקט זיך ניט צו אים,
אַזוי איז הָמָן געוואָרן פול מיט גרימצאָרן. ⁶ און ער האָט
פאַראַכט אין זיינע אויגן אויסצושטרעקן אַ האַנט אויף
מרדכי אַליין; וואָרום מע האָט אים געזאָגט דאָס פאַלק
פון מרדכי; נאָר הָמָן האָט געזוכט צו פאַרטיליגן אַלע
אידן וואָס אין גאַנצן קיניגרייך פון אַחשנרוש, דאָס פאַלק
פון מרדכי.

⁷ אין ערשטן חודש, דאָס איז דער חודש ניסן, אין צוועלפטן
יאָר פון מלך אַחשנרוש, האָט מען געוואָרפן אַ פּוּר, דאָס
איז אַ גוּרל, פאַר הָמָנען, פון טאָג אויף טאָג, און פון חודש
אויף חודש, ביז צום צוועלפטן חודש, דאָס איז חודש אָדר.

⁹און הָמָן האָט געוואָגט צום מלך אַחשנרֹושׁ: פּאַראַן איין פּאַלק, צעזייט און צעשפּרייט צווישן די פעלקער אין אַלע מדינות פון דיין קיניגרייך, און זייערע געזעצן זיינען אַנדערש ווי ביי אַיטלאַכן פּאַלק, און די געזעצן פון מלך טוען זיי ניט, און דעם מלך לוינט זיך ניט זיי צו לאָזן בלייבן. ¹⁰אויב דעם מלך איז ווילגעפעלן, זאָל געשריבן ווערן זיי אומ-צוברענגען, און איך וועל אָפּוועגן צען טויזנט צענטנער זילבער אויף די הענט פון די ווירטשאַפטער, אויף אַרייַן צוברענגען אין די שאַצקאַמערן פון מלך. ¹¹האָט דער מלך אַראָפּגענומען זיין זיגלרינג פון זיין האַנט, און האָט אים געגעבן צו הָמָן דעם זון פון המֶדְתָּאָן, דעם אַנְי, דעם צוֹרֶר-הַיהודים. ¹²און דער מלך האָט געוואָגט צו הָמָנען: דאָס געלט ווערט דיר געשאַנקען, און אויך דאָס פּאַלק, צו טאָן מיט אים ווי עס איז גוט אין דינע אויגן.

¹²און די שרייבער פון מלך זיינען גערופן געוואָרן אין ערשטן חודש, אין דרייצנטן טאָג אין אים, און עס איז געשריבן געוואָרן אזוי ווי אַלץ וואָס הָמָן האָט באַפוילן, צו די סאַטראַפֿן פון מלך, און צו די פירשטן וואָס איבער אַיטלאַכער מדינה, און צו די האַרן פון אַיטלאַכן פּאַלק; אַיטלאַכער מדינה לויט איר פּתב, און אַיטלאַכן פּאַלק לויט זיין לשון, געשריבן אין נאַמען פון מלך אַחשנרֹושׁ, און געחתמעט מיטן זיגלרינג פון מלך.

¹³און בריוו זיינען געשיקט געוואָרן דורך דער האַנט פון לויפּערס צו אַלע מדינות פון מלך, צו פּאַרטיליגן, צו הרגען, און אומצוברענגען, אַלע אידן, פון יונג ביז אַלט, קליינע קינדער און ווייבער, אין איין טאָג, אין דרייצנטן טאָג פון צוועלפטן חודש, דאָס איז חודש אָדָר, און צו צערויבן זייער פּאַרמעג. ¹⁴דער נוסח פון דעם געשריפֿן

וְאֵל אַרְוִיסְגֵּעֵבֶן ווערן פֿאַר אַ באַפֿעל אין איטלאַכער
מדינה, באַקאַנט געמאַכט צו אַלע פעלקער, אַז זײ זאָלן
זײַן אָנגעברײט פֿאַר דעמדאָזיקן טאָג.

¹⁵זײַנען די לויפערס אַרױס אין געאַײל מיט דעם מלכס
אָנוואָג, און דאָס געזעץ איז אַרױסגעגעבן געוואָרן אין דער
הויפטשטאָט שושן. און דער מלך און הַמֶּן האָבן זיך
געזעצט טרײַנקען, און די שטאָט שושן איז געווען צעטומלט.

ד יאון ווי מרדכי האָט זיך דערוואַסט אַלץ וואָס איז
געשען, אַזוי האָט מרדכי צעריסן זײַנע קלײדער,
און ער האָט אָנגעטאַן זאַק מיט אַש, און ער איז אַרױס-
געגאַנגען אין מיטן שטאָט, און האָט געשריען אַ גרויס און
ביטער געשרײ. ²און ער איז געקומען בײַ צום מלכס
טויער; וואָרום מע האָט נײַט געטאַרט אַרײַנגיין אין מלכס
טויער אין זאַק.

³און אין איטלאַכער מדינה, וווּ נאָר דער אָנוואָג פון
מלך און זײַן באַפֿעל איז אָנגעקומען, איז געווען אַ גרויס
טרויער בײַ אידן, און אַ תּענית, און געוויינ און קלאָג; זאַק
און אַש האָבן פיל זיך אונטערגעבעט.

⁴זײַנען געקומען אסתרס מײדלאַך און אירע קאַמער-
דינער, און האָבן איר דאָס דערצײלט, און די מלכה איז
אויפגעצײטערט געוואָרן, און זי האָט געשיקט קלײדער
אָנצוטאַן מרדכין, און אויסצוטאַן זײַן זאַק פון אים, אָבער
ער האָט נײַט אָנגענומען. ⁵האָט אסתר גערופן הַמֶּן, אײַנעם
פון דעם מלכס קאַמערדינער וואָס ער האָט געשטעלט
פֿאַר איר, און זי האָט אים באַפוילן צו מרדכין, געוואָר צו
ווערן וואָס דאָס איז, און פֿאַרוואָס דאָס איז.

⁹איז הַתֵּךְ אַרויסגעגאַנגען צו מרדכיין אויפן ברייטן פלאץ פון שטאָט וואָס פאַרן מלכס טויער, יאון מרדכי האָט אים דערציילט אַלץ וואָס אים איז געשען, און דעם באַטרעף פון דעם זילבער וואָס הָמָן האָט צוגעזאַגט אָפצוועגן אין די שאַצקאַמערן פון מלך פאַר די אידן, כדי זיי אומצוברענגען. ⁹אויך דעם נוסח פון דעם געשריבענעם באַפעל וואָס איז אַרויסגעגעבן געוואָרן אין שושן זיי צו פאַרטיליגן, האָט ער אים געגעבן, צו ווייזן אסתרן, און איר דערציילן, און איר אָנוואַגן צו גיין צום מלך, צו בעטן ביי אים, און זיך שטדלעך ביי אים פאַר איר פאַלק.

¹⁰איז הַתֵּךְ געקומען, און האָט דערציילט אסתרן די ווערטער פון מרדכיין. ¹⁰און אסתר האָט גערעדט צו הַתֵּךְ און האָט אים באַפוילן צו מרדכיין: ¹¹אלע קנעכט פון מלך און דאָס פאַלק פון מלכס מדינות, ווייסן אַז איטלאַכער מאַן אָדער פרוי וואָס גייט אַרײַן צום מלך אין אינעווייניקסטן הויף, ווען ער ווערט ניט גערופן, איז פאַר אים בלוין איין געזעץ, טייטן, סיידן דער וואָס דער מלך שטרעקט אויס צו אים דעם גילדערנעם צעפטער, ער בלייבט לעבן; און איך בין ניט גערופן געוואָרן צו קומען פאַרן מלך שוין דרייסיק טעג.

¹²האַט מען דערציילט מרדכיין די ווערטער פון אסתרן. ¹³און מרדכי האָט געהייסן ענטפערן אסתרן: זאָלסט ניט מיינען ביי זיך, אַז דו פון אַלע אידן וועסט אַנטרונען ווערן אין מלכס הויז. ¹⁴וואָרום אויב שווייגן וועסטו שווייגן אין דער צייט, וועט אַ דערלייכטערונג און אַ רעטונג אויפשטיין פאַר אידן פון אַן אַנדער אָרט, און דו און דיין פאַטערס הויז וועלן אונטערגיין. און ווער ווייס אויב דו האָסט ניט דערגרייכט די מלוכה פאַר אַזאַ צייט ווי די?

¹⁵הָאֵט אסתר געהייסן ענטפערן מרדכיין: ¹⁶גיי זאמל אײן אַלע אידן וואָס געפינען זיך אין שושן, און פאַסט פאַר מיר, און איר זאָלט ניט עסן און ניט טרינקען דריי טעג, נאַכט און טאָג; אויך איך און מײנע מײדלאַך וועלן אַזוי פאַסטן. און אַזוי וועל איך גיין צום מלך, וואָס איז ניט לויט געזעץ; און אַז איך וועל אונטערגיין, וועל איך אונטערגיין.

¹⁷איז מרדכי אַוועק, און האָט געטאַן אַזוי ווי אַלץ וואָס אסתר האָט אים באַפוילן.

ה יאון עס איז געווען אויפן דריטן טאָג, האָט אסתר זיך אָנגעטאַן מלכותדיק, און האָט זיך געשטעלט אין אינעווייניקסטן הויף פון מלכס הויז אַקעגן מלכס הויז; און דער מלך איז געזעסן אויף זיין קייניגלאַכן טראָן אין קייניגלאַכן הויז, אַקעגן דעם אַיינגאַנג פון הויז. ²איז ווי דער מלך האָט דערזען אסתר המלכה שטייענדיק אין הויף, האָט זי נושאַ חן געווען אין זיינע אויגן, און דער מלך האָט אויסגעשטרעקט צו אסתרן דעם גילדערנעם צעפטער וואָס אין זיין האַנט, און אסתר האָט גענענט, און האָט אָנגערירט דעם שפיץ צעפטער. ³האָט דער מלך צו איר געזאָגט: וואָס איז דיר, אסתר המלכה? און וואָס איז דיין בקשה? אַפילו ביז אַ האַלבער מלוכה זאָל דיר געגעבן ווערן. ⁴האָט אסתר געזאָגט: אויב דעם מלך איז ווילגעפעלן, זאָל דער מלך און הַמֶּן קומען היינט צו דעם מאַלצייט וואָס איך האָב פאַר אים געמאַכט. ⁵האָט דער מלך געזאָגט: אַיילט אהער הַמְנען, צו טאַן דאָס וואָרט פון אסתרן. און דער מלך און הַמֶּן זיינען געקומען צו דעם מאַלצייט וואָס אסתר האָט געמאַכט. ⁶און דער מלך האָט געזאָגט צו אסתרן אויף דעם ווינמאַלצייט: וואָס נאָר דיין פאַרלאַנג, וועט דיר

געגעבן ווערן, און וואָס נאָר דיין בקשה, אָפּילו ביז אַ האַלבער מלוכה וועט געטאָן ווערן. ⁷האָט אסתר געענטפערט און האָט געזאָגט: מײן פּאַרלאַנג און מײן בקשה—⁸אויב איך האָב געפונען לײטזעליקײט אין די אויגן פון מלך, און אויב דעם מלך איז ווילגעפעלן צו געבן מײן פּאַרלאַנג און צו טאָן מײן בקשה—זאָל דער מלך און הַמֶּן קומען צו דעם מאָלצײט וואָס איך וועל זײ מאַכן; און מאַרגן וועל איך טאָן אזוי ווי דאָס וואָרט פון מלך.

⁹און הַמֶּן איז אַרויסגעגאַנגען אין יענעם טאָג פּרײַלאַך און מיט אַן אויפגעראַמטן האַרצן. אָבער ווי הַמֶּן האָט געזען מרדכי אין טויער פון מלך, אַז ניט ער האָט זיך אויפגעשטעלט און ניט ער האָט זיך גערירט פאַר אים, אזוי איז הַמֶּן פול געוואָרן מיט גרימצאָרן אויף מרדכי. ¹⁰אָבער הַמֶּן האָט זיך אײנגעהאַלטן, און ער איז אַוועק אין זײן הויז און האָט געשיקט און געבראַכט זײנע גוטע פּרײנט, און זײן ווייב זָרש. ¹¹און הַמֶּן האָט אויסדערצײלט פאַר זײ זײן גרויס עשירות, און זײנע פיל קינדער, און אַלצדינג ווי אזוי דער מלך האָט אים געגרייסט, און ווי אזוי ער האָט אים דערהויבן איבער די האַרן און די קנעכט פון מלך. ¹²און הַמֶּן האָט געזאָגט: אויך האָט אסתר המלכה ניט געלאָזט קומען קײנעם מיטן מלך צו דעם מאָלצײט וואָס זי האָט געמאַכט נאָר בלויז מיך, און אויך אויף מאַרגן בין איך פאַרבעטן צו איר מיטן מלך. ¹³אָבער דאָס אַלץ איז מיר נישט ווערט, איטלאַכס מאָל וואָס איך זע מרדכי דעם אידן זיצן אין טויער פון מלך. ¹⁴האָט צו אים געזאָגט זײן ווייב זָרש, און אַלע זײנע גוטע פּרײנט: זאָל מען מאַכן אַ תּלִיָה פּופציק אײלן הויך, און אין דער פּרי זאָג דעם מלך, מע זאָל אויפהענגען אויף איר מרדכי; און גײ אַ פּרײלאַכער

מיט דעם מלך צום מאַלצייט. איז די זאַך ווילגעפעלן פאַר הַמְנַעֵן, און ער האָט געמאַכט די תּלִיָּה.

¶ יאין יענער נאַכט האָט זיך אָפּגעטאַן דער שלאָף פון מלך, און ער האָט געהייסן ברענגען דעם ספר-הזכרונות פון די צייט געשעענישן, און זיי זיינען פאַרגעלייענט געוואָרן פאַרן מלך. ²איז געפונען געוואָרן פאַרשריבן אַז מרדכי האָט אויסגעזאָגט אויף בַּגְתָּנָאָ און תְּרַשׁ, די צוויי קאַמער-דינער פון מלך, פון די שוועלהיטער, וואָס האָבן געזוכט אויסצושטרעקן אַ האַנט אויפן מלך אַחַשְׁנָרוּשׁ. ³האָט דער מלך געזאָגט: וואָס פאַר אַ כבוד און גדולה איז געטאַן געוואָרן מרדכי'ן דערפאַר? האָבן געזאָגט די יונגען פון מלך, זיינע משרתים: קיין זאַך איז מיט אים נישט געטאַן געוואָרן. ⁴האָט דער מלך געזאָגט: ווער איז אין הויף? ערשט הָמָן קומט אין אויסנווייניקסטן הויף פון דעם מלכס הויז, צו זאָגן דעם מלך מע זאָל אויפהענגען מרדכי'ן אויף דער תּלִיָּה וואָס ער האָט צוגעגרייט פאַר אים. ⁵האָבן די יונגען פון מלך צו אים געזאָגט: אָן שטייט הָמָן אין הויף. האָט דער מלך געזאָגט: זאָל ער אַרײַנקומען. ⁶איז הָמָן אַרײַר געקומען, און דער מלך האָט צו אים געזאָגט: וואָס דאַרף מען טאָן מיט אַ מאַן וואָס דער מלך וויל אים אָנטאַן כבוד? האָט הָמָן געקלערט ביי זיך אין האַרצן: וועמען וועט דער מלך וועלן אָנטאַן כבוד אַחוץ מיר? ⁷און הָמָן האָט געזאָגט צום מלך: אַ מאַן וואָס דער מלך וויל אים אָנטאַן כבוד—⁸זאָל מען ברענגען אַ מלכותדיק קלייד וואָס דער מלך האָט זיך דערין אָנגעקליידט, און אַ פּערד וואָס דער מלך איז אויף אים געריטן, און וואָס אַ מלכותדיקע קרוין איז אָנגעטאַן געוואָרן אויף זיין קאַפּ. ⁹און מע זאָל געבן דאָס

קלייד און דעם פערד אויף דער האַנט פון איינעם פון די האַרן פון מלך, די אַדללייט, און מע זאָל אַנקליידן דעם מאַן וואָס דער מלך וויל אים אַנטאָן כבוד, און מע זאָל אים מאַכן רייטן אויפן פערד דורך דער ברייטער גאַס פון שטאָט, און אויסרופן פאַר אים: אַזוי ווערט געטאָן צו דעם מאַן וואָס דער מלך וויל אים אַנטאָן כבוד. ¹⁰האַט דער מלך געזאָגט צו הַמְנען: אַייל און נעם דאָס קלייד און דעם פערד, אַזוי ווי דו האָסט גערעדט, און טו אַזוי צו מרדכי דעם אידן וואָס זיצט אין מלכס טויער; זאָלסט ניט לאָזן אָפּפאלן אַ וואָרט פון אַלץ וואָס דו האָסט גערעדט.

¹¹האַט הַמְן גענומען דאָס קלייד און דעם פערד, און ער האָט אַנגעקליידט מרדכי, און האָט אים געמאַכט רייטן דורך דער ברייטער גאַס פון שטאָט, און האָט פאַר אים אויסגערופן: אַזוי ווערט געטאָן צו דעם מאַן וואָס דער מלך וויל אים אַנטאָן כבוד.

¹²און מרדכי האָט זיך אומגעקערט צום טויער פון מלך. אַבער הַמְן איז אַוועק אין האָסט אַהיים, טרויעריק און מיט אַ פאַרדעקטן קאָפּ. ¹³און הַמְן האָט דערציילט זיין ווייב נֶרש און אַלע זיינע גוטע פריינט אַלץ וואָס אים האָט געטראָפן. האָבן זיינע קלוגע לייט און זיין ווייב נֶרש געזאָגט צו אים: אויב פון אידישן אָפּשטאַם איז דער מרדכי וואָס דו האָסט אַנגעהויבן פאַלן פאַר אים, וועסטו ניט אויספירן אַקעגן אים, נאָר פאַלן וועסטו פאַלן פאַר אים.

¹⁴ווי זיי רעדן נאָך מיט אים, אַזוי זיינען אנגעקומען דעם מלכס קאַמערדינער, און געאַיילט צו ברענגען הַמְנען צו דעם מאַלצייט וואָס אסתר האָט געמאַכט.

ז ¹און דער מלך און הַמְן זיינען געקומען צו טרינקען

ביי אסתר המלכה.² און דער מלך האָט געוואָגט צו אסתרן אויך אויפן צווייטן טאָג, ביים וויינמאָלצייט: וואָס נאָר דיין פאַרלאַנג, אסתר המלכה, וועט דיר געגעבן ווערן, און וואָס נאָר דיין בקשה, אַפילו ביז אַ האַלבער מלוכה וועט געטאָן ווערן.

³האָט אסתר המלכה געענטפערט און האָט געוואָגט: אויב איך האָב געפונען לייטועליקייט אין דינע אויגן, מלך, און אויב דעם מלך איז ווילגעפעלן, זאָל מיר מיין לעבן געשאַנקען ווערן אויף מיין געבעט, און מיין פאַלק אויף מיין בקשה. ⁴וואָרום מיר זיינען פאַרקויפט געוואָרן, איך און מיין פאַלק, צום פאַרטייליגן, צום הרגען, און אומצוברענגען; און ווען מיר וואָלטן פאַרקויפט געוואָרן פאַר קנעכט און פאַר דינסטן וואָלט איך געשוויגן, אָבער דער פיינט איז ניט ווערט דעם מלכס שאַדן. ⁵האָט זיך אָפגערופן דער מלך אַחשורוש, און האָט געוואָגט צו אסתר המלכה: ווער איז דער, און ווי איז דער, וואָס זיין האַרץ האָט אים דערוועגט אַזוי וואָס צו טאָן? ⁶האָט אסתר געוואָגט: אַ מאַן אַ צוֹרר און אַ פיינט, דערדאָזיקער בייזער הַמֶּן. און הַמֶּן האָט זיך דערשראָקן פאַר דעם מלך און דער מלכה. ⁷און דער מלך איז אויפגעשטאַנען אין זיין גרימצאָרן פון דעם וויינמאָלצייט, און איז אַריין אין דעם פאַלאַצגאַרטן; און הַמֶּן האָט זיך אָפגעשטעלט צו בעטן אום זיין לעבן ביי אסתר המלכה, וואָרום ער האָט געזען אַז בייז איז באַשלאַסן אויף אים פון מלך. ⁸און ווי דער מלך האָט זיך אומגעקערט פון דעם פאַלאַצגאַרטן אין הויז פון דעם וויינמאָלצייט, ערשט הַמֶּן ליגט אַנידערגעפאַלן אויף דעם לענבעטל וואָס אסתר איז דערויף. האָט דער מלך געוואָגט: נאָך באַצווינגען די מלכה ביי מיר אין הויז? ווי דאָס וואָרט

איז אַרויס פון מלכס מויל, אַזוי האָט מען צוגעדעקט קָמנס פנים.

⁹האָט געזאָגט חרבּוֹנָה, איינער פון די קאָמערדינער פּאַרן מלך: אָן שטייט אויך לעבן קָמנס הויז די תּלָיָה פּופּציק איילן הויך וואָס קָמן האָט געמאַכט פאַר מרדכי, דעם וואָס האָט גערעדט צום גוטן פון מלך. האָט דער מלך געזאָגט: הענגט אים אויף דערויף. ¹⁰האָט מען אויפּגעהאַנגען קָמנען אויף דער תּלָיָה וואָס ער האָט צוגעגרייט פאַר מרדכי, און דער גרימצאָרן פון דעם מלך האָט זיך געשטילט.

ח יאין יענעם טאָג האָט דער מלך אַחשנרוש אַזעק געגעבן צו אסתר המלכה דאָס הויז פון קָמן דעם צוֹרֵר היהודים. און מרדכי איז געקומען פאַרן מלך, וואָרום אסתר האָט אים דערציילט, וואָס ער איז אירער. ²און דער מלך האָט אַראָפּגענומען זיין זיגלרינג וואָס ער האָט אַזעקגענומען פון קָמנען, און האָט אים געגעבן מרדכי; און אסתר האָט אויפּגעזעצט מרדכי איבער קָמנס הויז.

³און אסתר האָט ווידער גערעדט פאַרן מלך, און זי איז געפּאָלן פאַר זיינע פיס, און האָט געוויינט און געבעטן ביי אים, אַפּצוּטאָן דאָס ביזו פון קָמן דעם אַנְי, און זיין טראַכטונג וואָס ער האָט געטראַכט אַקעגן די אידן. ⁴האָט דער מלך אויסגעשטרעקט צו אסתרן דעם גילדערנעם צעפטער, און אסתר האָט זיך אויפּגעהויבן און האָט זיך געשטעלט פאַרן מלך. ⁵און זי האָט געזאָגט: אויב דעם מלך איז ווילגעפעלן, און אויב איך האָב געפונען לייט זעליקייט פאַר אים, און די זאַך איז רעכט פאַרן מלך, און איך בין ווילגעפעלן אין זיינע אויגן, זאָל געשריבן ווערן אַפּצורופן די בריוו, די טראַכטונג פון קָמן דעם זון פון

המִתְתָּאן, דעם אַנְי, וואָס ער האָט געשריבן אומצוברענגען די אידן אין אַלע מדינות פון מלך. ׀ וואָרום ווי וועל איך קענען צווען דאָס ביז וואָס וועט טרעפן מיין פּאַלק? און ווי וועל איך קענען צווען דעם אונטערגאַנג פון מיין אַפּשטאַם?

׀ האָט דער מלך אַחשנרױש געזאָגט צו אסתר המלכה און צו מרדכי דעם אידן: זעט, הַמָּנֶס הוּיז האָב איך אַוועק געגעבן צו אסתרן, און אים האָט מען אויפגעהאַנגען אויף דער תּלִיָה, פאַרוואָס ער האָט אויסגעשטרעקט אַ האַנט אויף די אידן. ׀ און איר, שרײַבט וועגן די אידן, אַזוי ווי עס איז גוט אין אַייערע אויגן, אין נאָמען פון מלך, און חתמעט אונטער מיט דעם זיגלרינג פון מלך, וואָרום אַ געשריפֿן וואָס איז געשריבן אין נאָמען פון מלך, און געחתמעט מיטן זיגלרינג פון מלך, איז ניט אַפּצורופֿן.

׀ זיינען גערופֿן געוואָרן די שרײַבער פון מלך אין יענער צײַט, אין דריטן חודש, דאָס איז חודש סיון, אין דריי און צוואַנציקסטן טאָג אין אים; און עס איז געשריבן געוואָרן אַזוי ווי אַלץ וואָס מרדכי האָט באַפוילן, צו די אידן, און צו די סאַטראַפֿן, און די פּירשטן, און די האַרן פון די מדינות וואָס פון הודו ביז כּוש, הונדערט און זיבן און צוואַנציק מדינות; איטלאַכער מדינה לויט איר פּתב, און איטלאַכן פּאַלק לויט זײַן לשון, און צו די אידן לויט זייער פּתב און לויט זייער לשון. ׀ און מע האָט געשריבן אין נאָמען פון מלך אַחשנרױש, און געחתמעט מיטן זיגלרינג פון מלך, און צעשיקט בריוו דורך דער האַנט פון די לויפּערס אויף פּערד, רײַטער אויף יאַגפּערד פון די קיניגלאַכע סטאַדעס, ׀ און דער מלך האָט דערלויבט די אידן וואָס אין איטלאַכער שטאַט, זיך אַינצוואַמלען, און זיך צו שטעלן פאַר זייער

לעבן, צו פארטיליגן, צו הרגען, און אומצוברענגען יעטוועדער חיל פון דעם פאלק און דער מדינה וואָס וועלן באַפאלן זיי מיט די קליינע קינדער און די ווייבער, און צו צערויבן זייער פאַרמעג, ¹² אין איין טאָג אין אלע מדינות פון מלך אחשוורוש, אין דרייצנטן טאָג פון צוועלפטן חודש, דאָס איז חודש אָדר. ¹³ דער נוסח פון דעם געשריפֿן זאָל אַרויסגעגעבן ווערן פאַר אַ באַפעל אין איטלאַכער מדינה, באַקאנט געמאַכט פאַר אלע פעלקער, און די אידן זאָלן זיין אָנגעברייט פאַר דעמדאָויקן טאָג זיך נוקם צו זיין אָן זייערע פיינט.

¹⁴ זיינען די לויפערס, די רייטערס אויף יאָגפערד, אַרויס אין האַסט און געאַיל אויף דעם אָנוואַג פון מלך, און דער באַפעל איז אַרויסגעגעבן געוואָרן אין דער הויפטשטאָט שושן. ¹⁵ און מרדכי איז אַרויסגעגאַנגען פון פאַרן מלך אין בַגד־מלכות פון בלאָען און ווייסן, מיט אַ גרויסער גילדערנער קרוין, און אַ מאַנטל פון פיינליינען און פורפל. און די שטאָט שושן האָט געהילכט און זיך געפרייט. ¹⁶ ביי די אידן איז געווען אַ ליכטיקייט און אַ שמחה און אַ פרייד און אַ גדולה. ¹⁷ און אין איטלאַכער מדינה און אין איטלאַכער שטאָט, וווּ נאָר דער אָנוואַג פון מלך און זיין באַפעל איז אָנגעקומען, איז געווען ששון־שמחה ביי אידן, אַ סעודה און אַ יום־טוב. און פיל פון די פעלקער פון לאַנד האָבן זיך אויסגעגעבן פאַר אידן, ווייל די מורא פאַר אידן איז געפאלן אויף זיי.

ט יאון אין צוועלפטן חודש, דאָס איז חודש אָדר, אין דרייצנטן טאָג אין אים, ווען דער אָנוואַג פון דעם מלך און זיין באַפעל איז געקומען נאָנט צום געטאָן ווערן,

אין דעם טאָג וואָס די פיינט פון די אידן האָבן געהאַפט צו געוועלטיקן איבער זיי, און עס איז געוואָרן פאַרקערט, אַז זיי, די אידן, האָבן געוועלטיקט איבער זייערע שוֹנאים, ²האַבן זיך אַיינגעוואַמלט די אידן אין זייערע שטעט, אין אַלע מדינות פון מלך אַחשוּרוש, אויסצושטרעקן אַ האַנט אויף די וואָס האָבן געזוכט אויף זיי ביז; און קיינער איז ניט באַשטאַנען אַקעגן זיי, וואָרום זייער מורא איז געפאַלן אויף אַלע פעלקער. ³און אַלע האַרן פון די מדינות, און די סאַטראַפן, און די פירשטן, און דעם מלכס ווירטשאַפטער, האָבן אונטערגעהאַלפן די אידן, וואָרום די מורא פאַר מרדכין איז געפאַלן אויף זיי. ⁴ווייל מרדכי איז געווען גרויס אין הויז פון מלך, און זיין שם איז געגאַנגען אין אַלע מדינות; וואָרום דער מאַן מרדכי איז געוואָרן אַלץ גרעסער. ⁵און די אידן האָבן געשלאָגן צווישן אַלע זייערע פיינט אַ שלאַק פון שווערד און טייטונג און פאַרטיליגונג, און זיי האָבן געטאָן מיט זייערע שוֹנאים לויט זייער ווילן. ⁶און אין דער הויפטשטאָט שושן האָבן די אידן געהרגעט און אומגעבראַכט פינף הונדערט מאַן. ⁷אויך פּרשנְדַתָּא, און דלפון, און אַספּתָא, ⁸און פּוּרְתָא, און אַדְלִיאָ, און אַרִיִּדְתָּא. ⁹און פּרַמְשַׁתָּא, און אַרִיסִי, און אַרִיִּדִי און נִינְתָא, ¹⁰די צען זין פון הָמָן דעם זון פון המְדַתָּאן, דעם צוּרְרֵיהִיּוּדִים, האָבן זיי געהרגעט; אָבער צום רויב האָבן זיי ניט אויסגעשטרעקט זייער האַנט.

¹¹אין יענעם טאָג איז געקומען די צאָל פון די הרוגים אין דער הויפטשטאָט שושן, פאַר דעם מלך. ¹²האַט דער מלך געוואָגט צו אסתר המלכה: אין דער הויפטשטאָט שושן האָבן די אידן געהרגעט און אומגעבראַכט פינף הונדערט מאַן, און הָמָן צען זין; וואָס שוין האָבן זיי געטאָן אין די איבעריקע

מדינות פון מלך: און וואָס נאָר דיין פאַרלאַנג, וועט דיר געגעבן ווערן, און וואָס נאָך דיין בקשה, וועט געטאָן ווערן.¹³ האָט אסתר געזאָגט: אויב דעם מלך איז ווילגעפעלן, זאָל אויך מאַרגן געגעבן ווערן די אידן וואָס אין שושן צו טאָן אזוי ווי דער באַפעל פון היינט; און די צען זין פון הַמְנען זאָל מען אויפהענגען אויף דער תּלִיהָה.¹⁴ האָט דער מלך געהייסן אז אזוי זאָל געטאָן ווערן, און אַ באַפעל איז אַרויסגעגעבן געוואָרן אין שושן; און די צען זין פון הַמְנען האָט מען אויפגעהאַנגען.¹⁵ און די אידן וואָס אין שושן האָבן זיך אַיינגעזאַמלט אויך אין פּערצנטן טאָג פון חודש אָדָר, און האָבן אויסגעהרגעט אין שושן דריי הונדערט מאָן; אָבער צום רויב האָבן זיי נישט אויסגעשטרעקט זייער האַנט.

¹⁶ און די איבעריקע אידן וואָס אין די מדינות פון מלך האָבן זיך אַיינגעזאַמלט, און זיך געשטעלט פאַר זייער לעבן און זיי זיינען לויז געוואָרן פון זייערע פיינט, און האָבן אויסגעהרגעט פון זייערע שוואַמער פיינט און זיבעציק טויזנט; אָבער צום רויב האָבן זיי נישט אויסגעשטרעקט זייער האַנט.¹⁷ דאָס איז געווען אין דרייצנטן טאָג פון חודש אָדָר; און אין פּערצנטן טאָג אין אים האָבן זיי גערוט, און האָבן אים געמאַכט פאַר אַ טאָג פון אַ סעודה און אַ שמחה.¹⁸ אָבער די אידן וואָס אין שושן האָבן זיך אַיינגעזאַמלט אין דרייצנטן און אין פּערצנטן טאָג אין אים, און אין פּערצנטן טאָג אין אים האָבן זיי גערוט, און האָבן אים געמאַכט פאַר אַ טאָג פון אַ סעודה און אַ שמחה.¹⁹ דרום מאַכן די אידן פון די אָפּענע ערטער, די וואָס זיצן אין אָפּענע שטעט, אין פּערצנטן טאָג פון חודש אָדָר אַ שמחה און אַ סעודה און אַ יום־טוב, מיט שלח־מנות פון איינעם צום אַנדערן.

²⁰און מרדכי האָט אויפגעשריבן דיִדאָזיקע זאַכן, און ער האָט געשיקט בריוו צו אַלע אידן וואָס אין אַלע מדינות פון מלך אַחשורוש, די נאַנטע און די ווייטע, ²¹צו באַפעסטיקן אויף זיי, אַז זיי זאָלן האַלטן דעם פּערצנטן טאַג פון חודש אָדר, און דעם פּופצנטן טאַג אין אים, אַלע יאָר אין יאָר, ²²אַזוי ווי די טעג וואָס די אידן זיינען לויז געוואָרן פון זייערע פיינט, און דעם חודש וואָס איז זיי פאַרקערט געוואָרן פון קומער אין אַ שמחה, און פון טרויער אין אַ יום־טוב; זיי צו מאַכן פאַר טעג פון אַ סעודה און אַ שמחה, מיט שלח־מנות פון איינעם צום אַנדערן, און מתנות צו אַרעמע לייט. ²³און די אידן האָבן אַנגענומען וואָס זיי האָבן אַנגעהויבן צו טאָן, און וואָס מרדכי האָט צו זיי געשריבן. ²⁴וואָרום הָמָן דער זון פון המְדִתָּאָן, דער אַגגי, דער צוֹרֵר אויף אַלע אידן, האָט געטראַכט אויף די אידן זיי אונטערצוברענגען, און ער האָט געוואָרפן אַ פּוֹר, דאָס איז אַ גוֹרֵל, זיי צו פאַר־טומלען און זיי אונטערצוברענגען. ²⁵אַבער אַז זיי איז געקומען פאַרן מלך, האָט ער אַנגעזאָגט מיט אַ בריוו, אַז זיין בייזע מחשבה וואָס ער האָט געטראַכט אויף די אידן, זאָל זיך אומקערן אויף זיין קאַפּ; און מע האָט אויפגעאַנגען אים און זיינע זין אויף דער תּלְיָה. ²⁶דרום האָט מען גערופן דיִדאָזיקע טעג פּוֹרִים, אויף דעם נאָמען פּוֹר. דערפאַר, פון וועגן די ווערטער פון דעמדיאָזיקן בריוו, און וואָס זיי האָבן זיך אַנגעזען דערפון, און וואָס זיי איז געשען, ²⁷האָבן די אידן באַפעסטיקט און גענומען אויף זיך, און אויף זייערע קינדער, און אויף אַלע וואָס באַהעפטן זיך אָן זיי, אַז עס זאָל ניט בַּטֵּל ווערן, צו האַלטן דיִדאָזיקע צוויי טעג, אַזוי ווי עס איז געשריבן וועגן זיי, און לויט זייער צייט, אַלע יאָר פאַר יאָר. ²⁸און דיִדאָזיקע טעג זאָלן געדאַכט ווערן, און

געהאלטן ווערן אין איטלאַכן דור, איטלאַכער משפּחה, איטלאַכער מדינה, און איטלאַכער שטאַט; און דידאַזיקע טעג פון פורים זאָלן ניט אָפּגעשאַפט ווערן פון צווישן אידן, און זייער געדעכעניש זאָל ניט אויפהערן ביי זייערע קינדער.

²⁹ און אסתר המלכה, די טאַכטער פון אַבימילן, און מרדכי דער איד, האָבן געשריבן מיט גאָרער שטאַרקייט, צו באַפעסטיקן דעמדאַזיקן צווייטן בריוו וועגן פורים. ³⁰ און ער האָט צעשיקט בריוו צו אַלע אידן, צו די הונדערט און זיבן און צוואַנציק מדינות פון אַחשנרושעס קיניגרייך, מיט ווערטער פון פריד און וואָרהאַפטיקייט, ³¹ אַז זיי זאָלן באַפעסטיקן דידאַזיקע טעג פון פורים אין זייערע צייטן, אַזוי ווי מרדכי דער איד און אסתר המלכה האָבן באַפעסטיקט אויף זיי, און אַזוי ווי זיי האָבן באַפעסטיקט אויף זיך אַליין און אויף זייערע קינדער, די אַנוואַגן וועגן די תעניתים און זייער קלאַג. ³² און אסתרס באַפעל האָט באַפעסטיקט דידאַזיקע אַנוואַגן וועגן פורים; און עס איז פאַרשריבן געוואָרן אין אַ בוך.

י ואון דער מלך אַחשנרוש האָט אַרויפגעלייגט אַ צינו אויפן לאַנד, און אויף די אינוואַלען פון ים. ² און די מעשה פון זיין שטאַרקייט און זיינע גבורות, און די אויסדערציילונג פון מרדכי'ס גרויסקייט וואָס דער מלך האָט אים געגרייט זיי זיינען שוין פאַרשריבן אין דעם בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון מדי און פּרס. ³ וואָרום מרדכי דער איד איז געווען דער שניי-למלך פון אַחשנרוש, און גרויס ביי אידן, און באַליבט ביי זיינע פיל ברידער. ער האָט געזוכט גוטס פאַר זיין פאָלק, און גערעדט צום פריד פאַר זיין גאַנצן שטאַם.

דניאל

דניאל

- די דערציאונג פון דניאלן, חנניהן, מישאלן, און עוריהן.
- א 1 זייער פרומקייט און זייער חכמה.
- ב 1 נבוכדנצרס חלום.
- חנניה, מישאל, און עוריה ווערן ניצול פון ברענענדיקן אויוון.
- ג 1 נבוכדנצר ווערט אויף זיבן יאָר געשטראַפֿט צו זיין אַ חיה.
- ג 31 בלשאַצַרס מאָלצייט און דאָס געשריפֿן אויף דער וואַנט.
- ה 1 דניאל ווערט ניצול אין דעם לייבנגרוב.
- ו 1 זעאוונג פון דניאלן: די פיר מלוכות און די מלוכה פון גאָט.
- ז 1 זעאוונג פון דער מלחמה פון דעם ווידער און דעם צייגבאַק.
- ח 1 מלכות יָנן.
- ח 21 דניאל איז מתפלל צו גאָט און גבריאל המלאך אַנט־פלעקט אים די צייט פון קיץ.
- ט 1 זעאוונג וועגן מלחמות און געשעענישן און דערנאָך די גאולה.
- י 1

דְּנִיָּאל

א יאין דריטן יאָר פון דער מלוכה פון יהויקים דעם מלך פון יהודה, איז געקומען נבוכדנצר דער מלך פון בבל אויף ירושלים, און האָט געלעגערט אויף איר. ² און גאָט האָט געגעבן אין זיין האַנט יהויקים דעם מלך פון יהודה, און טייל פון די כלים פון גאָטס הויז, און ער האָט זיי געבראכט קיין לאַנד שנער, אין הויז פון זיין גאָט; און די כלים האט ער געבראכט אין דער שאַצקאמער פון זיין גאָט.

³ און דער מלך האָט געהייסן אַשפּנֹו דעם הויפט פון זיינע הויפדינער, ברענגען פון די קינדער פון ישראל, און פון דעם קיניגלאַכן אָפּשטאַם, און פון די אַדללייט, ⁴ אינגלאַך וואָס אין זיי איז ניטאָ קיין פעלער, און שיינע אויפן אויסזען, און באַהאַוונט אין אַלערליי חכמות, און ווילקענעוודיק אין קענשאַפט, און פאַרשטאַנדיק אין וויסן, און וואָס האָבן בכוח צו שטיין אין פאַלאַץ פון מלך; און זיי לערנען דעם כתב און דעם לשון פון די כּשדים. ⁵ און דער מלך האָט זיי באַשטימט אַ טאַגטעגלאַכע אויסקומעניש פון דעם מלכס שפייז, און פון דעם וויין וואָס ער טרינקט, און געהייסן זיי דערציען דריי יאָר, און צום סוף פון זיי, זאָלן זיי זיך שטעלן פאַרן מלך.

⁶ זיינען געווען צווישן זיי פון די קינדער פון יהודה, דְּנִיָּאל, חַנַּנְיָהּ, מִישָׁאֵל, און עוֹרְיָהּ. ⁷ און דער הויפט פון די הויפדינער האָט זיי געגעבן נעמען, און ער האָט געגעבן דניאלן ודעם נאָמען בַּלְטַשְׁאֲצַר, און חַנַּנְיָהּ—שְׂדַרְךָ, און מִישָׁאֵל—מִישָׁךְ, און עוֹרְיָהּ—עֲבַד־נֹו.

8 און דניאל האָט זיך אַרײַנגענומען אין האַרצן, אַז ער זאָל זיך ניט פאַראַמווערדיקן מיט דעם מלכס שפּײַז, און מיט דעם ווײַן וואָס ער טרינקט, און ער האָט געבעטן פון דעם הויפט פון די הויפדינער, אַז ער זאָל זיך ניט דאַרפן פאַראַמווערדיקן. 9 און גאָט האָט געגעבן דניאלן גענאָד און דערבאַרימונג בײַ דעם הויפט פון די הויפדינער. 10 אָבער דער הויפט פון די הויפדינער האָט געזאָגט צו דניאלן: איך האָב מורא פאַר מײַן האַר דעם מלך וואָס האָט באַשטימט אַײַער שפּײַז און אַײַער געטראַנק, טאַמער וועט ער זען אַײַערע פנימער אימעטיקער ווי בײַ אינגלאַך פון אַײַער עלטער, און איר וועט פאַרשולדיקן מײַן קאָפּ פאַרן מלך. 11 האָט דניאל געזאָגט צו דעם טראַנקמײסטער וואָס דער הויפט פון די הויפדינער האָט געשטעלט איבער דניאלן, חננְיָהּ, מישאַלן, און עזראַל: 12 פּרוּוו, איך בעט דיך, דײַנע קנעכט צען טעג, און זאָל מען אונדו געבן פון גרינס צום עסן, און וואָסער צום טרינקען. 13 און זאָל באַווײַן ווערן פאַר דיר אונדזער אויסזען און דאָס אויסזען פון די אינגלאַך וואָס עסן דעם מלכס שפּײַז; און אַזוי ווי דו וועסט זען, טו מיט דײַנע קנעכט. 14 האָט ער צוגעהערט צו זײַ אין דערדאָזיקער זאָך, און ער האָט זײַ געפרוּווט צען טעג. 15 און צום סוף פון די צען טעג, האָט זײַער אויסזען אויסגעווײַן בעסער, און זײַ זײַנען געווען פעטער אויפן לײַב, פון אַלע אינגלאַך וואָס האָבן געגעסן דעם מלכס שפּײַז. 16 אַזוי פלעגט דער טראַנקמײסטער אַוועקנעמען זײַער שפּײַז, און דעם ווײַן וואָס זײַ זאָלן טרינקען, און פלעגט זײַ געבן גרינס.

17 און דידאָזיקע פיר אינגלאַך, זײַ האָט גאָט געגעבן קענשאַפט און פאַרשטאַנדיקײַט אין אַלערלײ ספרים

און חכמה; און דניאל האָט פאַרשטאַנען יעטוועדער זעאוונג און חלומות. ¹⁸און צום סוף פון די טעג וואָס דער מלך האָט זיי געהייסן דענסמאַל ברענגען, האָט זיי דער הויפט פון די הויפדינער געבראַכט פאַר נבוכדנאָצר. ¹⁹און דער מלך האָט מיט זיי גערעדט; און צווישן זיי אַלעמען איז ניט געפונען געוואָרן אַזאַ ווי דניאל, חַנְנִיָּהּ, מִישָׁאֵל, און עֲנַנְיָהּ; און זיי זיינען געשטאַנען פאַרן מלך. ²⁰און אין יעטוועדער זאַך פון פאַרשטאַנדיקער חכמה וואָס דער מלך האָט ביי זיי געפרעגט, האָט ער זיי געפונען צען מאָל העכער ווי אַלע חרטומים און צויבערשפרעכער וואָס אין זיין גאַנצן קיניגרייך.

²¹און דניאל איז געבליבן ביי דעם ערשטן יאָר פון מלך בורש.

ב און אין צווייטן יאָר פון נבוכדנאָצרס מלוכה האָבן זיך נבוכדנאָצרן געחלומט חלומות, און זיין געמיט איז געווען צערודערט, און זיין שלאָף איז אים צעבראַכן געוואָרן. ²האָט דער מלך געהייסן רופן די חרטומים, און די צויבער-שפרעכער, און די מכשפים, און די כּשדים, כדי זיי זאָלן זאָגן דעם מלך זיינע חלומות; און זיי זיינען געקומען, און האָבן זיך געשטעלט פאַרן מלך. ³האָט דער מלך צו זיי געזאָגט: מיר האָט זיך געחלומט אַ חלום, און מיין געמיט איז צערודערט, צו וויסן דעם חלום. ⁴האָבן די כּשדים גערעדט צו דעם מלך אין אַראַמיש: אייביק לעבן זאָל דער מלך! דערצייל דעם חלום צו דייןע קנעכט, און מיר וועלן זאָגן דעם פיתרון. ⁵האָט זיך אָפּגערופן דער מלך און האָט געזאָגט צו די כּשדים: די זאַך איז ביי מיר פעסט: אויב איר מאַכט מיך ניט וויסן דעם חלום און זיין פיתרון, וועט איר

אין שטיקער צעהאקט ווערן, און אַייערע הייזער וועלן געמאַכט ווערן פאַר מיסטהויפנס. ⁶אויב אָבער איר וועט זאָגן דעם חלום און זיין פיתרון, וועט איר קריגן פון מיר מתנות און באַלוינונגען און גרויס כבוד; נאָר זאָגט מיר דעם חלום און זיין פיתרון. ⁷האַבן זיי געענטפערט אַ צווייט מאָל, און געזאָגט: זאָל דער מלך דערציילן דעם חלום צו זיינע קנעכט, און מיר וועלן זאָגן דעם פיתרון. ⁸האַט זיך אָפגערופן דער מלך און האָט געזאָגט: געוויס פאַרשטיי איך אַז איר ווילט געווינען צייט, ווייל איר זעט אַז די זאַך איז ביי מיר פעסט, ⁹אַז אויב איר מאַכט מיך ניט וויסן דעם חלום, איז בלויז איין משפט פאַר אַיך; וואָרום איר האָט אָפגעמאַכט צו זאָגן פאַר מיר ליגן און באַטרוג, ביז די צייט וועט זיך ענדערן. דרום זאָגט מיר דעם חלום, און איך וועל וויסן אַז איר קענט מיר באַשיידן זיין פיתרון. ¹⁰האַבן די כַּשדים געענטפערט פאַרן מלך און געזאָגט: ניטאָ אַ מענטש אויף דער ערד וואָס קען זאָגן די זאַך פון דעם מלך; וואָרום קיין גרויסער און מאַכטיקער מלך האָט ניט פאַרלאַנגט אַזאָ זאַך פון קיין חרטום, אָדער צויבערשפרעכער, אָדער כַּשדי. ¹¹און די זאַך וואָס דער מלך פאַרלאַנגט איז שווער, און קיין אַנדערער וואָס קען דאָס זאָגן פאַר דעם מלך איז ניטאָ, אַחוץ די געטער וואָס זייער וווינונג איז ניט מיט באַשעפענישן פון פלייש.

¹²איבער דעם איז דער מלך אין פעס געוואָרן, און ער האָט שטאַרק געצערנט, און האָט באַפוילן אומצוברענגען אַלע חכמים פון כַּבֶּל. ¹³און דער באַפעל איז אַרויס, און די חכמים האָבן געזאָלט געטייט ווערן, און מע האָט געזוכט דניאלן און זיינע חברים זיי צו טייטן. ¹⁴דענסמאָל האָט דניאל געענטפערט מיט קלוגשאַפט

און שכל אַרְיִיךְ דעם אויבערלייבוועכטער פון דעם מלך, וואָס איז אַרויסגעגאַנגען טייטן די חכמים פון בָּבֶל. ¹⁵ גער האָט זיך אָפּגערוּפֿן און האָט געוואָגט צו אַרְיִיךְ דעם הויפט־מאַן פון דעם מלך: פאַרוואָס איז דער באַפעל אַזוי שטרענג פון פאַר דעם מלך? דענסמאָל האָט אַרְיִיךְ געמאַכט וויסן דניאלן די זאַך. ¹⁶ איז דניאל אַרויפגעגאַנגען און האָט געבעטן ביים מלך, אַז ער זאָל אים געבן צייט, כּדי צו זאָגן דעם מלך דעם פּיתרון.

¹⁷ דענסמאָל איז דניאל אַוועקגעגאַנגען אין זיין הויז, און האָט געמאַכט וויסן די זאַך צו זיינע חברים, חנניָהן, מישאָלן, און עזריָהן. ¹⁸ כּדי זיי זאָלן בעטן רחמים ביי גאָט אין הימל וועגן דעמדאָזיקן סוד, אַז דניאל און זיינע חברים זאָלן גיט אומגעבראַכט ווערן מיט די איבעריקע חכמים פון בָּבֶל. ¹⁹ דענסמאָל איז דער סוד אַנטפלעקט געוואָרן דניאלן אין אַ זעאונג פון דער נאַכט. האָט דענסמאָל דניאל געלויבט גאָט אין הימל. ²⁰ דניאל האָט זיך אָפּגערוּפֿן און האָט געוואָגט:

געלויבט זאָל זיין דער נאַמען פון גאָט

פון אייביקייט ביז אייביקייט;

וואָרום חכמה און גבורה זיינען זיינע,

²¹ און ער בייט די צייטן און די תקופות;

ער שאַפט אָפּ מלכים, און שטעלט אויף מלכים;

ער גיט חכמה צו די חכמים,

און קענשאַפט צו די וואָס קענען פאַרשטאַנדיקייט.

²² ער אַנטפלעקט די טיפעניש און די פאַרבאָרגעניש,

ער ווייס וואָס אין דער פינצטערניש,

און די ליכטיקייט רוט ביי אים.

²³ דרך, גאָט פון זיינע עלטערן;

טו איך דאַנקען און לויבן,
 וואָס דו האָסט מיר געגעבן חכמה און גבורה,
 און האָסט מיך אַצונד געמאַכט וויסן וואָס מיר האָבן
 געבעטן פון דיר;
 וואָס די זאַך פון מלך האָסטו אונדו געמאַכט וויסן.

²⁴ פון וועגן דעם איז דניאל אַרויפגעגאַנגען צו אַריווכן,
 וועמען דער מלך האָט געשטעלט אומצוברענגען די חכמים
 פון בָּבֶל; ער איז געקומען און האָט צו אים אַזוי געזאָגט:
 זאָלסט ניט אומברענגען די חכמים פון בָּבֶל; פיר מיך אַרויף
 פאַר דעם מלך, און איך וועל זאָגן דעם מלך דעם פיתרון.
²⁵ דענסמאָל האָט אַריויך אַרויפגעפירט דניאלן אויף
 גיך פאַרן מלך, און האָט צו אים אַזוי געזאָגט: איך האָב
 געפונען אַ מאַן פון די גלות־קינדער פון יהודה, וואָס וועט
 דעם מלך מאַכן וויסן דעם פיתרון. ²⁶ האָט דער מלך זיך
 אָפגערופן צו דניאלן וואָס זיין נאָמען איז געווען בֶּלְטְשַׁאֲצַר:
 קענסטו מיך מאַכן וויסן דעם חלום וואָס איך האָב געזען,
 און זיין פיתרון? ²⁷ האָט געענטפערט דניאל פאַר דעם מלך,
 און האָט געזאָגט: דעם סוד וואָס דער מלך פאַרלאַנגט
 קענען קיין חכמים, צויבערשפרעכער, חרטומים, שטערני
 זעער, דעם מלך ניט זאָגן. ²⁸ אַבער פאַראַן אַ גאָט אין הימל
 וואָס אַנטפלעקט סודות, און ער האָט געלאָזט וויסן דעם מלך
 נבוכדנאָצר וואָס וועט געשען אין סוף פון די טעג. דיין חלום,
 און די זעאונגען פון דיין קאָפּ אויף דיין געלעגער, זיינען
 אַט־וואָס: ²⁹ דיר, מלך, זיינען אַרויפגעקמוען רעיונות אויף
 דיין געלעגער, וואָס וועט געשען נאָכדעם, און דער וואָס
 אַנטפלעקט סודות האָט דיך געלאָזט וויסן וואָס וועט געשען.
³⁰ און איך, ניט ווייל אין מיר איז דאָ מער חכמה פון אַלע

לעבעדיקע, איז מיר דערדאָזיקער סוד אַנטפלעקט געוואָרן,
 נייערט כדי מע זאָל דעם פּיתרון מאַכן וויסן דעם מלך,
 און זאָלסט פאַרשטיין די רעיונות פון דיין האַרצן.
³¹דו, מלך, האָסט געזען, ערשט עס שטייט אַ
 געוואַלטיקע געשטאַלט. די דאָזיקע געשטאַלט איז געווען
 גרויס, און איר גלאַנץ איז געווען אויסנאַמיק; זי איז געשטאַנען
 פאַר דיר, און איר אָנבליק איז געווען מוראדיק. ³²די
 דאָזיקע געשטאַלט, איר קאַפּ איז געווען פון טייערן גאָלד,
 איר ברוסט און אירע אַרעמס פון זילבער, איר בויך און אירע
 לענדן פון קופּער, ³³אירע שענקלען פון אַיזן, אירע פיס,
 טייל פון זיי פון אַיזן און טייל פון זיי פון ליים. ³⁴האַסטו גע-
 קוקט ביי אַ שטיין האָט זיך אָפּגעריסן אָן עמיצנס האַנט, און
 האָט געשלאָגן די געשטאַלט אויף אירע פיס פון אַיזן און
 ליים, און האָט זיי צעשטויסן. ³⁵דענסמאָל זיינען צעשטויסן
 געוואָרן אין איינעם דאָס אַיזן, די ליים, דאָס קופּער, דאָס
 זילבער, און דאָס גאָלד, און זיי זיינען געוואָרן אַזוי ווי שפּריי
 פון זומערשטייערן, און דער ווינט האָט זיי אַוועקגעטראָגן,
 און קיין צייכן איז פון זיי ניט געפונען געוואָרן. און דער
 שטיין וואָס האָט געשלאָגן די געשטאַלט איז געוואָרן אַ
 גרויסער באַרג, און האָט אָנגעפילט די גאַנצע ערד. ³⁶דאָס
 איז דער חלום; און מיר וועלן זאָגן פאַר דעם מלך זיין
 פּיתרון.

³⁷דו, מלך, דער מלך פון מלכים, וואָס דער גאָט פון
 די הימלען האָט דיר געגעבן מלוכה, רייכטום, און
 שטאַרקייט, און כבוד, ³⁸און וווּ נאָר עס וווינען מענטשן
 קינדער, חיות פון פעלד, אָדער פויגלען פון הימל, האָט
 ער געגעבן אין דיין האַנט, און דיך געמאַכט געוועלטיקן
 איבער זיי אַלעמען—דו ביסט דער קאַפּ פון גאָלד. ³⁹און

נאך דיר וועט אויפשטיין אן אנדער מלוכה, נידעריקער פון דיר, און נאך אן אנדערע א דריטע מלוכה, פון קופער, וואָס וועט געוועלטיקן איבער דער גאַנצער ערד.⁴⁰ און אַ פירטע מלוכה וועט זיין שטאַרק אַזוי ווי אַיין; וואָרום אַיין צעשטויסט און צעהאַקט אַלצדינג, און אַזוי ווי אַיין וואָס צעברעכט, אַזוי וועט זי אַלע דידאַזיקע צעשטויסן און צעברעכן.⁴¹ און וואָס דו האָסט געזען די פיס און די פינגער, טייל פון זיי טעפערליים און טייל פון זיי אַיין [באַטייט]: עס וועט זיין אַ געטיילטע מלוכה, און פון דער פעסטיקייט פון אַיין וועט זיין אין איר, אַזוי ווי דו האָסט געזען אַיין צונויפגעמישט מיט ערדליים.⁴² און די פינגער פון די פיס, טייל פון זיי אַיין און טייל פון זיי ליים [באַטייטן]: אַ טייל פון דער מלוכה וועט זיין שטאַרק, און אַ טייל פון איר וועט זיין צעבראַכן.⁴³ און וואָס דו האָסט געזען אַיין צונויפגעמישט מיט ערדליים [באַטייטן]: זיי וועלן זיך צונויפ־מישן דורך דעם זאַמען פון מענטשן, אָבער זיי וועלן זיך ניט באַהעפטן אַינס אן אנדערן, אָט אַזוי ווי אַיין מישט זיך ניט אויס מיט ליים.⁴⁴ און אין די טעג פון דידאַזיקע מלכים וועט דער גאָט פון די הימלען אויפשטעלן אַ מלוכה וואָס וועט אייביק ניט צעשטערט ווערן, און די מלוכה וועט ניט איבערגעלאָזן ווערן צו קיין אנדער פּאָלק; זי וועט צעשטויסן און פאַרטיליגן אַלע דידאַזיקע מלוכות, און זי וועט באַשטיין אויף אייביק.⁴⁵ וועגן וואָס דו האָסט געזען ווי פון באַרג האָט זיך אָפּגעריסן אַ שטיין אן עמיצנס הענט, און האָט צעשטויסן דאָס אַיין, דאָס קופער, די ליים, דאָס זילבער, און דאָס גאַלד—דאָס האָט דער גרויסער גאָט געלאָזט וויסן דעם מלך וואָס נאָכדעם וועט געשען; און געוויס איז דער חלום, און אמת איז זיין פיתרון.

⁴⁶דענסמאָל איז דער מלך נבוכדנאָצר געפאלן אויף זיין פנים, און ער האָט זיך געבוקט צו דניאלן; און ער האָט באַפוילן צו ברענגען אַן אָפּפּערגעשאַנק און שמעקעדיקע ריחות צו אים. ⁴⁷דער מלך האָט זיך אָפּגערוּפּן צו דניאלן, און האָט געזאָגט: אמת אַז אַייער גאָט איז דער גאָט פון געטער, און דער האַר פון מלכים, און דער אַנטפלעקער פון סודות, אַז דו האָסט געקענט אַנטפלעקן דעמדאָזיקן קוד.

⁴⁸דענסמאָל האָט דער מלך גרויס געמאַכט דניאלן, און האָט אים געגעבן פיל גרויסע מתנות, און אים געמאַכט פאַר געוועלטיקער איבער דער גאַנצער מדינה פון בבל, און פאַר דעם הויפטפאַרשטייער איבער אַלע חכמים פון בבל. ⁴⁹און דניאל האָט געבעטן ביים מלך, און ער האָט אויפגעזעצט שדרכן, מישכן, און עבד-נגון, אויף דער פירונג פון דער מדינה פון בבל; און דניאל איז געווען אין טויער פון מלך.

ג ידער מלך נבוכדנאָצר האָט געמאַכט אַ געשטאַלט פון גאָלד, וואָס איר הייך איז געווען זעכציק איילן, איר ברייט זעקס איילן; ער האָט זי אויפגעשטעלט אין טאָל דוראַ, אין דער מדינה פון בבל. ²און דער מלך נבוכדנאָצר האָט געשיקט אַינזאַמלען די סאַטראָפּן, די הערשער, און די פירשטן, די ריכטער, די שאַצמיינסטער, די ראַטגעבער, די אויפזעער, און אַלע געוועלטיקער פון דער מדינה, צו קומען צו דער באַנייאונג פון דער געשטאַלט, וואָס דער מלך נבוכדנאָצר האָט אויפגעשטעלט. ³דענסמאָל האָבן זיך אַינגעזאַמלט די סאַטראָפּן, די הערשער, און די פירשטן, די ריכטער, די שאַצמיינסטער, די ראַטגעבער, די אויפ-

זעער, און אלע געוועלטיקער פון דער מדינה, צו דער באַנייאונג פון דער געשטאַלט, וואָס דער מלך נבוכדנאָצר האָט אויפגעשטעלט; און זיי האָבן זיך געשטעלט אַקעגן דער געשטאַלט, וואָס נבוכדנאָצר האָט אויפגעשטעלט. און אַ שרייער האָט אויסגערופן אין דער הייך: אַיך באַפעלט מען, איר פעלקער, אומות און לשונות; בעת איר וועט הערן דעם קול פון דעם האָרן, פלייט, גיטאַר, פירסטרונע, האַרף, פייפּוואַק, און אַלערליי כלי־נאָר, זאָלט איר אַנידערפאַלן און זיך בוקן צו דער גילדערנער געשטאַלט, וואָס דער מלך נבוכדנאָצר האָט אויפגעשטעלט. און ווער עס וועט ניט אַנידערפאַלן און זיך בוקן, וועט אין דער אייגענער שעה אַריינגעוואָרפן ווערן אין אַן אויוון מיט ברענעדיקן פייער.

דעריבער, אין יענער צייט, ווי אלע פעלקער האָבן דערהערט דעם קול פון דעם האָרן, פלייט, גיטאַר, פיר־סטרונע, האַרף, און אַלערליי כלי־נאָר, אַזוי זיינען אלע פעלקער, אומות, און לשונות, אַנידערגעפאַלן און האָבן זיך געבוקט צו דער גילדערנער געשטאַלט, וואָס דער מלך נבוכדנאָצר האָט אויפגעשטעלט.

דעריבער האָבן אין יענער צייט גענענט מענער, כַּשְׁדִּים, און האָבן געמסרט אויף די אידן.⁹ זיי האָבן זיך אָפּגערוּפּן און געזאָגט צו דעם מלך נבוכדנאָצר: אייביק לעבן זאָל דער מלך! ידו, מלך, האָסט געגעבן אַ באַפעל, אַז יעטוועדער מענטש וואָס וועט הערן דעם קול פון דעם האָרן, פלייט, גיטאַר, פירסטרונע, האַרף, פייפּוואַק, און אַלערליי כלי־נאָר, זאָל אַנידערפאַלן און זיך בוקן צו דער גילדערנער געשטאַלט; און ווער עס וועט ניט אַנידער־פאַלן און זיך בוקן, זאָל אַריינגעוואָרפן ווערן אין אַן אויוון

⁹ נאָכלוג קרציהון די יהודיא: אין האָבן גענעסן די שטיקער אָדער פאַרצייט פון די אידן.

מיט ברענעדיקן פייער. ¹²זיינען פאַראַן אידישע מענער וואָס דו האָסט אַרויפגעזעצט אויף דער פּירונג פון דער מדינה פון בָּבֶל, שְׁדֵרְךְ, מִישַׁךְ, און עֲבַד־נֹגוֹ; דידאָזיקע מענער לייגן ניט אַכט אויף דיר, מלך, צו דיין גאָט דינען זיי ניט, און צו דער גילדערנער געשטאַלט וואָס דו האָסט אויפגעשטעלט, בוקן זיי זיך ניט.

¹³דענסמאָל האָט נבוכדנאָצר מיט כּעס און גרימצאָרן באַפוילן צו ברענגען שְׁדֵרְכֵן, מִישַׁכֵן, און עֲבַד־נֹגוֹ. זיינען דיר דאָזיקע מענער דענסמאָל געבראַכט געוואָרן פאַרן מלך. ¹⁴האָט זיך אָפּגערוּפּן נבוכדנאָצר און האָט געזאָגט צו זיי: איז דאָס בפּיוון, שְׁדֵרְךְ, מִישַׁךְ, און עֲבַד־נֹגוֹ, וואָס איר דינט ניט צו מיין גאָט, און איר בוקט זיך ניט צו דער גילדערנער גע־שטאַלט, וואָס איך האָב אויפגעשטעלט? ¹⁵אַצונד, אויב איר זייט גרייט, אָז בעת איר וועט הערן דעם קול פון דעם האָרן, פּלײט, גיטאַר, פּירסטרונע, האָרף, און פּײַפּוּאַק, און אַלערליי כּלײַנ־מַר, זאָלט איר אַנידערפאַלן און זיך בוקן צו דער געשטאַלט, וואָס איך האָב געמאַכט—, אויב אָבער איר וועט זיך ניט בוקן, וועט איר אין דער אייגענער שעה אַרײַנגעוואָרפּן ווערן אין אַן אויוון מיט ברענעדיקן פייער; און ווער איז דער גאָט, וואָס וועט אַיך מציל זיין פון מיין האַנט? ¹⁶האָבן געענטפערט שְׁדֵרְךְ, מִישַׁךְ, און עֲבַד־נֹגוֹ, און האָבן געזאָגט צום מלך: נבוכדנאָצר, אונדז פּעלט ניט אויף דעמדאָזיקן באַפעל דיר צו ענטפערן. ¹⁷אויב אונדזער גאָט צו וועמען מיר דינען, קען אונדז מציל זיין, וועט ער פון דעם אויוון מיט ברענעדיקן פייער, און פון דיין האַנט, מלך, מציל זיין. ¹⁸און אַפּילו אַז ניט, זיי וויסן, מלך, אַז צו דיין גאָט וועלן מיר ניט דינען, און צו דער גילדערנער געשטאַלט וואָס דו האָסט אויפגעשטעלט, וועלן מיר זיך ניט בוקן.

¹⁹דענסמאל איז נבוכדנצר אָנגעפילט געוואָרן מיט גרימצאָרן, און דער אָנבליק פון זיין פנים האָט זיך געביטן אַקעגן שדרכן, מישכן, און עבד־נגון; האָט ער זיך אָפגערוּפן און האָט באַפוילן אַנצוהייצן דעם אויוון זיבן מאל אַזוי פיל ווי מע דאַרף אים אָנהייצן. ²⁰און עטלאַכע שטאַרקע גיבורים וואָס אין זיין חיל האָט ער באַפוילן צו בינדן שדרכן, מישכן, און עבד־נגון, און אַרײַנצוואַרפן אין דעם אויוון מיט ברענעדיקן פייער. ²¹דענסמאל זיינען דיִדאָזיקע מענער געבונדן געוואָרן אין זייערע הויזן, זייערע העמדער, און זייערע מאַנטלען, און זייערע וואַנדערען מלבושים, און מע האָט זיי אַרײַנגעוואַרפן אין דעם אויוון מיט ברענעדיקן פייער. ²²דעריבער, ווייל דאָס וואָרט פון דעם מלך איז געווען שטרענג, און דער אויוון איז געווען שטאַרק אָנגע־הייצט, האָט די פלאַם פון דעם פייער געטייט יענע מענער וואָס האָבן אַרויפגעבראַכט שדרכן, מישכן, און עבד־נגון. ²³און דיִדאָזיקע דריי מענער, שדרכ, מישך, און עבד־נגו, זיינען אַרײַנגעפאלן געבונדענערהייט אין דעם אויוון מיט ברענעדיקן פייער.

²⁴דענסמאל האָט דער מלך נבוכדנצר זיך דערשראָקן, און ער איז אויפגעשטאַנען אויף גיך, און ער האָט זיך אָפֿ־גערוּפן צו זיינע מיניסטאַרן, און האָט געוואָגט: האָבן מיר נישט דריי מענער אַרײַנגעוואַרפן געבונדענערהייט אין פייער? האָבן זיי געענטפערט און געוואָגט צום מלך: געוויס, מלך. ²⁵האָט ער זיך אָפגערוּפן און האָט געוואָגט: אָט זע איך פיר מענער לויזע אַרומגיין אין מיטן פייער, און קיין שעדיקונג איז אויף זיי נישט; און דער אָנבליק פון דעם פירטן איז געגליכן צו אַ וון פון די געטער.

²⁶דענסמאל האָט נבוכדנצר געענטט צו דער טיר פון

דעם אויוון מיט ברענעדיקן פײער; ער האָט אויסגערוּפּן און געזאָגט: שדּרַך, מײַשך, און עבֿד־נֶגוֹ, קנעכט פּוֹן העכסטן גאָט, גײט אַרויס, און קומט אַהער. דענסמאָל וײנען שדּרַך, מײַשך, און עבֿד־נֶגוֹ, אַרויסגעגאַנגען פּוֹן פײער.²⁷ און די סאַטראַפּן, די הערשער, און די פירשטן, און די מיניסטאַרן פּוֹן דעם מלך, האָבן זיך אַײנגעזאַמלט, און האָבן באַקוקט די דאָזיקע מענער, וואָס דאָס פײער האָט ניט געהאַט קײן שליטה אויף זײערע לײבער, און די האָר פּוֹן זײער קאָפּ איז ניט אָנגעברענט געוואָרן, און זײערע הויזן האָבן זיך ניט פאַרענדערט, און קײן ריח פּוֹן פײער איז ניט אַריבער אויף זײ.²⁸ האָט אויסגערוּפּן נבוכדנֶצַר און האָט געזאָגט: געלויבט איז דער גאָט פּוֹן שדּרַך, מײַשך, און עבֿד־נֶגוֹ, וואָס ער האָט געשיקט זײן מלאַך, און האָט מציל געווען זײנע קנעכט וואָס האָבן זיך פאַרלאָזט אויף אים, און האָבן געטאָן אַנדערש ווי דעם מלכס וואָרט, און אָפּגעגעבן זײערע לײבער, כּדי זײ זאָלן ניט דינען און זיך ניט בוקן צו קײן גאָט אַחוץ צו זײער גאָט.²⁹ פּוֹן מיר ווערט געגעבן אַ באַפעל אַז יעטוועדער פּאָלק, אומה, און לשון, וואָס וועט רעדן מיט אומפּבּוד אויף דעם גאָט פּוֹן שדּרַך, מײַשך, און עבֿד־נֶגוֹ, זאָל אין שטיקער צעריסן ווערן, און זײן הויז זאָל געמאַכט ווערן פאַר אַ מיסטהויפּן; וואָרום עס איז ניטאָ קײן אַנדער גאָט וואָס קען אַזוי מציל זײן.³⁰ דענסמאָל האָט דער מלך דערהויבן שדּרַך, מײַשך, און עבֿד־נֶגוֹ, אין דער מדינה פּוֹן בָּבֶל.

³¹ דער מלך נבוכדנֶצַר צו אַלע פעלקער, אומות, און לשונות, וואָס ווײנען אויף דער גאַנצער ערד: אַײער פּריד זאָל זיך מערן! ³² די צײכנס און די ווונדער וואָס דער

העכסטער גאָט מיט מיר געטאָן, איז ווילגעפעלן פאַר
מיר צו לאָזן וויסן.

זיינע צייכנס, ווי גרויס!

און זיינע ווונדער, ווי שטאַרק!

זיין מלוכה איז אַן אייביקע מלוכה,

און זיין געוועלטיקייט איז פון דור צו דור.

ד' איך נבוכדנאָצר בין געווען רואיק אין מיין הויז, און
בליעדיק אין מיין פאַלאַץ. ²האַב איך אַ חלום געזען און
ער האָט מיך דערשראָקן, און טראַכטענישן אויף מיין
געלעגער, און זעאונגען פון מיין קאָפּ האָבן מיך צעגרוילט.
³דרום איז פון מיר געגעבן געוואָרן אַ באַפעל, צו ברענגען
פאַר מיר אַלע חכמים פון בָּבֶל, אַז זיי זאָלן מיך מאַכן וויסן
דעם פיתרון פון דעם חלום. ⁴דענסמאָל זיינען געקומען
די חרטומים, די צויבערשפרעכער, די פֿשדים, און די
שטערנזעער, און איך האָב דערציילט מיין חלום פאַר זיי,
אַבער זיי האָבן מיך ניט געמאַכט וויסן זיין פיתרון. ⁵נאָר
צום לעצטן איז אַריינגעקומען פאַר מיר דניאל, וואָס זיין
נאָמען איז בַּלְטַשְׁאֲצַר, אַזוי ווי דער נאָמען פון מיין גאָט,
און וואָס דער גייסט פון די הייליקע געטער איז אין אים;
און איך האָב דערציילט מיין חלום פאַר אים: ⁶בַּלְטַשְׁאֲצַר,
דו הויפט פון די חרטומים, וואָס איך ווייס אַז דער גייסט
פון די הייליקע געטער איז אין דיר, און קיין סוד איז פון
דיר ניט פאַרהוילן, די זעאונגען פון מיין חלום וואָס איך
האַב געזען און זיין פיתרון טו זאָגן.

⁷און [דאָס זיינען] די זעאונגען פון מיין קאָפּ אויף מיין

געלעגער: איך האָב געזען,

ערשט אַ בוים איז אין מיטן דער ערד,

און זיין הייך איז געווען גרויס.

⁸איז געוואקסן דער בוים און געוואָרן שטאַרקער,
 ביז זיין הייך האָט דערגרייכט צום הימל,
 און זיין אָנווען איז געווען ביז צום עק פון דער גאַנצער
 ערד.

⁹זיינע בלעטער זיינען געווען שיין,
 און זיין פרוכט פיל,
 און שפייז פאַר אַלעמען איז אויף אים געווען;
 אונטער אים האָבן זיך געשאַטנט די חיות פון פעלד,
 און אין זיינע צווייגן האָבן געווינט די פויגלען פון
 הימל,

און פון אים האָבן זיך געשפייזט אַלע לייבער.
¹⁰האָב איך געזען אין די זעאוונגען פון מיין קאָפּ אויף מיין
 געלעגער, ערשט אַ מלאַך און אַ הייליקער האָט אַראָפּ
 גענידערט פון הימל. ¹¹האָט ער אויסגערופן אין דער
 הייך, און האָט אַזוי געזאָגט:

האַקט אָפּ דעם בוים,
 און שניידט אָפּ זיינע צווייגן,
 שאַקלט אַראָפּ זיינע בלעטער,
 און צעשפרייט זיין פרוכט;
 זאָלן די חיות אַוועקוואַנדערן פון אונטער אים,
 און די פויגלען פון זיינע צווייגן.
¹²נאָר דעם שטאַם פון זיינע וואַרצלען לאָזט אין דער
 ערד,

און אין אַ קייט פון אַיזן און קופּער,
 צווישן די גראַז פון פעלד;
 און פון דעם טוי פון הימל זאָל ער באַנעצט ווערן,
 און מיט די חיות זאָל זיין זיין טייל,
 צווישן קרייטאַכץ פון דער ערד.

13 זיין האַרץ זאָל מען פאַרבײַטן פון אַ מענטשנס,
 און אַ האַרץ פון אַ חיה זאָל אים געגעבן ווערן,
 און זיבן צײַטן זאָלן אַריבערגיין איבער אים.
 14 לויט דער גזירה פון די וואַכערס איז דער שפרוך,
 און אַ באַפעל פון די הייליקע איז די זאך,
 כדי די לעבעדיקע זאָלן וויסן,
 אז דער אויבערשטער געוועלטיקט איבער דער
 מלוכה פון מענטשן,
 און צו וועמען ער וויל גיט ער זי,
 און דעם נידעריקסטן פון מענטשן קען ער זעצן
 דערויף.

15 דעמדאָזיקן חלום האָב איך, מלך נבוכדנאָצר, געזען, און
 דו, בַּלְטַשְׁאָצַר, זאָג דעם פֿיתרון, ווייל אַלע חכמים פון מיין
 קיניגרייך קענען מיך ניט מאַכן וויסן דעם פֿיתרון; אָבער דו
 קענסט יאָ, ווייל דער גייסט פון די הייליקע איז אין דיר.
 16 דענסמאָל איז דניאל, וואָס זיין נאָמען איז געווען
 בַּלְטַשְׁאָצַר, פאַרשטאַרט געוואָרן אַ וויילע, און זיינע רעיונות
 האָבן אים געשראַקן. האָט זיך אָפגערוּפֿן דער מלך און
 האָט געזאָגט: בַּלְטַשְׁאָצַר, זאָל דער חלום און דער פֿיתרון
 דיך ניט דערשרעקן. האָט געענטפערט בַּלְטַשְׁאָצַר און
 האָט געזאָגט: מיין האַר, דיין חלום אויף דייןע פֿיינט, און
 זיין פֿיתרון אויף דייןע שוֹנאים! 17 דער בויס וואָס דו האָסט
 געזען, וואָס איז געוואַקסן און געוואָרן שטאַרקער, און זיין
 הייך האָט דערגרייכט ביזן הימל, און זיין אַנווען ביז דער
 גאַנצער ערד, 18 און זיינע בלעטער זיינען געווען שיין,
 און זיין פרויכט פיל, און שפייז פאַר אַלעמען איז אויף
 אים געווען; וואָס אונטער אים האָבן געווינט די חיות פון
 פעלד, און אין זיינע צווייגן האָבן גערויט די פויגלען פון

”מלאכים.”

הימל –¹⁹ דאָס ביסט דו, מלך, וואָס דו ביסט געוואַקסן און געוואַרן שטאַרקער, און וואָס דיין גרויסקייט איז געוואַקסן און האָט דערגרייכט ביון הימל, און דיין געוועלטיקייט ביז עק ערד. ²⁰ און וואָס דער מלך האָט געזען ווי אַ מלאַך און אַ הייליקער האָט אַראָפּגענידערט פון הימל, און האָט געזאָגט: האַקט אָפּ דעם בוים און צעשטערט אים, נאָר דעם שטאַם פון זיינע וואַרצלען לאָזט איבער אין דער ערד, און אין אַ קייט פון אַייז און קופּער, צווישן די גראָז פון פעלד; און פון דעם טוי פון הימל זאָל ער באַנעצט ווערן, און מיט די חיות פון פעלד זאָל זיין זיין טייל, ביז זיבן צייטן וועלן אַריבערגיין איבער אים – ²¹ דאָס, מלך, איז דער פיתרון, און עס איז די גנרה פון דעם אויבערשטן וואָס איז געקומען אויף מיין האַר דעם מלך; ²² מע וועט דיך פאַר-טרייבן פון מענטשן, און מיט די חיות פון פעלד וועט זיין דיין וווינונג, און גראָז ווי אַקסן וועט מען דיך מאַכן עסן, און מיט דעם טוי פון הימל וועט מען דיך באַנעצן, און זיבן צייטן וועלן אַריבערגיין איבער דיר; ביז דו וועסט וויסן אַז דער אויבערשטער געוועלטיקט איבער דער מלוכה פון מענטשן, און צו וועמען ער וויל גיט ער זי. ²³ און וואָס מע האָט אַנגעזאָגט, צו לאָזן דעם שטאַם פון די וואַרצלען פון בוים [באַטייט]: דיין מלוכה וועט דיר בלייבן נאָכדעם ווי דו וועסט דערקענען אַז די הימלען זיינען די וואָס געוועלטיקן. ²⁴ דרום, מלך, זאָל מיין עצה ווילגעפעלן פאַר דיר, און טו אָפּ דינע זינד דורך צדקה, און דינע פאַרברעכן דורך דערבאַרימונג אויף די אַרעמע; אויב עס קען נאָך זיין אַ פאַרלעגענערונג פאַר דיין שלווה".

²⁵ דאָס אַלץ איז געקומען אויפן מלך נבוכדנאָצר. ²⁶ צום סוף פון צוועלף חדשים איז ער אומגעגאַנגען אויף דעם

קיניגלאַכן פאַלאַץ פון בָּבֶל. ²⁷האַט אויסגערוּפֿן דער מלך און האָט געוואָגט: איז דאָס ניט די גרויסע בָּבֶל, וואָס איך האָב געבויט פאַר אַ קיניגלאַכן ווינאַרט מיט מיין גרויס רייכטום, און פאַר דעם פּבּוד פון מיין פּראַכטיקייט? ²⁸דאָס וואָרט איז נאָך געווען אין מלכס מויל, איז אַראָפּ אַ קול פון הימל: דיר זאָגט מען אָן, מלך נבוכדנאָצר: די מלוכה האָט זיך אָפּגעטאַן פון דיר. ²⁹און פון מענטשן וועט מען דיך פאַרטרייבן, און מיט די חיות פון פעלד וועט זיין דיין ווינונג, גראָז ווי אַקסן וועט מען דיך מאַכן עסן, און זיבן צייטן וועלן אַריבערגיין איבער דיר; ביז דו וועסט וויסן אַז דער אויבערשטער געוועלטיקט איבער דער מלוכה פון מענטשן, און צו וועמען ער וויל גיט ער זי. ³⁰אין דער אייגענער שעה איז דערפילט געוואָרן דאָס וואָרט אויף נבוכדנאָצר, און ער איז פון מענטשן פאַרטריבן געוואָרן, און גראָז ווי אַקסן האָט ער געגעסן, און פון דעם טוי פון הימל איז באַנעצט געוואָרן זיין לייב, ביז זיינע האָר זיינען אויסגעוואַקסן אַזוי ווי ביי אַדלערס, און זיינע נעגל אַזוי ווי ביי פויגלען.

³¹און צום סוף פון די טעג, האָב איך, נבוכדנאָצר, אויפגעהויבן מיינע אויגן צום הימל, און מיין שכל האָט זיך אומגעקערט צו מיר, און איך האָב געבענטשט דעם אויברשטן, און געלויבט און געאַכפערט דעם וואָס לעבט אייביק,

וואָס זיין געוועלטיקייט איז אַן אייביקע געוועלטיקייט, און זיין מלוכה איז אויף דור-דורות.
³²און אַלע באַוווינער פון דער ערד זיינען ווי גאַרנישט גערעכנט;

און לויט זיין רצון טוט ער מיט דעם חיל פון הימל,

און מיט די באַווײַנער פון דער ערד,
און ניטאָ ווער זאָל ווערן זיין האַנט,
און אים זאָגן: וואָס טוּסטוּ?

⁸³ אין דער אייגענער שעה האָט מיין שכל זיך אומגעקערט צו מיר, און צו דעם כבוד פון מיין מלוכה, האָט מיין פראַכט און מיין גלאַנץ זיך אומגעקערט צו מיר; און מיינע מיניסטאָרן און מיינע גרויסע לייט האָבן מיך געזוכט; און איך בין באַפעסטיקט געוואָרן אין מיין מלוכה, און נאָך אַ גרעסערע מאַכט איז מיר צוגעלייגט געוואָרן. ⁸⁴ אַצונד טו איך, נבוכדנאָצר, לויבן און דערהייבן און אַכפערן דעם קייניג פון די הימלען, וואָס אַלע זיינע טואונגען זיינען אמת, און זיינע וועגן גערעכטיקייט, און די וואָס גייען מיט גאווה קען ער דערנידערן."

ה ידער מלך בלשאַצַר האָט געמאַכט אַ גרויסן מאָלצייט פאַר טויזנט פון זיינע גרויסע לייט, און האָט געטרונקען וויין מיט די טויזנט. ² האָט בלשאַצַר, אַז ער האָט פאַרזוכט דעם וויין, באַפוילן צו ברענגען די גילדערנע און זילבערנע פלים, וואָס זיין פאַטער נבוכדנאָצר האָט אַרויסגענומען פון דעם טעמפל וואָס אין ירושלים; כדי דער מלך, און זיינע גרויסע לייט, זיינע ווייבער, און זיינע קעפסווייבער, זאָלן טרינקען אין זיי. ³ דענסמאָל האָט מען געבראַכט די גילדערנע פלים, וואָס מע האָט אַרויסגענומען פון דעם טעמפל פון גאַטס הויז וואָס אין ירושלים, און דער מלך, און זיינע גרויסע לייט, זיינע ווייבער, און זיינע קעפסווייבער, האָבן געטרונקען אין זיי. ⁴ זיי האָבן געטרונקען וויין, און געלויבט די געטער פון גאָלד און זילבער, פון קופער, אַיזן, האַלץ, און שטיין. ⁵ אין דער אייגענער שעה זיינען אַרויס פינגער פון אַ

מענטשנס האַנט, און האָבן געשריבן אַקעגן דעם לייכטער, אויפן קאַלך פון דער וואַנט פון דעם מלכס פּאַלאַץ; און דער מלך האָט געזען די האַנטפלעך וואָס האָט געשריבן. ⁶דענסמאַל האָט זיך געביטן דעם מלכס פאַרב, און זיינע רעיונות האָבן אים געשראַקן, און די געלענקען פון זיינע לענדן זיינען לויז געוואָרן, און זיינע קני האָבן זיך געקלאַפט איינס אָן אַנדערן. ⁷האָט דער מלך אויסגערופן אין דער הייך, מע זאָל אַריינברענגען די צויבערשפרעכער, די פּשדים, און די שטערנוועער. דער מלך האָט זיך אָפּ גערופן און האָט געוואָגט צו די חכמים פון בָּבֶל: ווער נאָר עס וועט איבערלייענען דאָסדאָזיקע געשריפּץ, און וועט דעם פיתרון דערפון מיר באַשיידן, וועט אין פּורפל אָנגעקליידט ווערן, מיט אַ גילדערנער קייט אויף זיין האַלדז, און ווי אַ דריטער אין דער מלוכה געוועלטיקן.

⁸דענסמאַל זיינען אַריינגעקומען אַלע חכמים פון מלך, אָבער זיי האָבן ניט געקענט איבערלייענען דאָס געשריפּץ, און דעם פיתרון לאָזן וויסן דעם מלך. ⁹האָט דענסמאַל דער מלך בַּלשאַצַר זיך שטאַרק דערשראַקן, און זיין פאַרב האָט זיך אויף אים געביטן, און זיינע גרויסע לייט זיינען געוואָרן צעטומלט. ¹⁰איז פון וועגן די ווערטער פון דעם מלך און זיינע גרויסע לייט אַריינגעקומען די מלכה אין הויז פון מאַלצייט; האָט זיך אָפּגערופן די מלכה און האָט געוואָגט: אייביק לעבן זאָל דער מלך! זאָלן דינע רעיונות דיך ניט שרעקן, און דיין פאַרב זאָל זיך ניט בייטן. ¹¹פאַראַן אַ מאַן אין דיין קיניגרייך, וואָס דער גייסט פון די הייליקע געטער איז אין אים, און אין די טעג פון דיין פּאַטער איז געפונען געוואָרן אין אים ליכטיקייט, און פאַרשטאַנדיקייט, און חכמה אַזוי ווי די חכמה פון די געטער; און דער מלך

נבוכדנצר דיין פאָטער האָט אים פאַר דעם הויפט פון די קרטומים, די צויבערשפרעכער, די פֿשדים, און די שטערנ-זעער אויפגעשטעלט—דיין פאָטער דער מלך. ¹²ווייל אַן אויסנאַמיקער גייסט, און קענשאַפט, און פאַרשטאַנדיקייט, פֿותר זיין חלומות, און באַשיידונג פון רעטענישן, און אָפֿ-בינדונג פון קנופן, זיינען געפונען געוואָרן אין אים, אין דניאלן, וואָס דער מלך האָט געמאַכט זיין נאָמען בלשאַצַר. אַצונד, זאָל דניאל גערופן ווערן, און ער וועט באַשיידן דעם פיתרון.

¹³דענסמאָל איז דניאל אַריינגעבראַכט געוואָרן פאַר דעם מלך. האָט זיך אָפגערופן דער מלך און האָט געזאָגט צו דניאלן: ביסטו דאָס דער דניאל וואָס פון די גלות-קינדער פון יהודה, וואָס מיין פאָטער דער מלך האָט געבראַכט פון יהודה? ¹⁴וואָרום איך האָב געהערט אויף דיר, אַז דער גייסט פון די געטער איז אין דיר, און ליכטיקייט, און פאַרשטאַנדיקייט, און אויסנאַמיקע חכמה, געפינען זיך אין דיר. ¹⁵און אַצונד זיינען אַריינגעבראַכט געוואָרן פאַר מיר די חכמים, די צויבערשפרעכער, אַז זיי זאָלן איבערלייענען דאָסדאָזיקע געשריפֿץ, און מיך מאַכן וויסן דעם פיתרון דערפון, אָבער זיי קענען דעם פיתרון פון דער זאָך ניט באַשיידן. ¹⁶און איך האָב געהערט אויף דיר, אַז דו קענסט פֿותר זיין פיתרונים, און אָפּבינדן קנופן; אַצונד, אויב דו קענסט איבערלייענען דאָס געשריפֿץ, און מיך מאַכן וויסן דעם פיתרון דערפון, וועסטו אין פֿורפֿל אָנגעקליידט ווערן, מיט אַ גילדערנער קייט אויף דיין האַלדז, און ווי אַ דריטער אין דער מלוכה געוועלטיקן.

¹⁷דענסמאָל האָט געענטפערט דניאל און האָט געזאָגט פאַר דעם מלך: דינע מתנות זאָלן בלייבן ביי דיר, און

דינע באַלוינונגען גיב אַן אַנדערן; אָבער דאָס געשריפֿן
 וועל איך דעם מלך איבערליינען, און דעם פֿיתרון וועל
 איך אים מאַכן וויסן. ¹⁸ דו, מלך-דער העכסטער גאָט
 האָט געגעבן דיין פּאָטער נבוּכדנאָצרן מלוכה, און גרויס־
 קייט, און פּבוד, און פּראַכט. ¹⁹ און פֿון וועגן דער גרויסקייט
 וואָס ער האָט אים געגעבן, האָבן אַלע פעלקער, אומות,
 און לשונות, געציטערט און מורא געהאַט פֿאַר אים; וועמען
 ער האָט געוואָלט האָט ער געטייט, און וועמען ער האָט גע־
 וואָלט האָט ער געלאָזט לעבן, און וועמען ער האָט געוואָלט
 האָט ער דערהויבן, און וועמען ער האָט געוואָלט האָט ער
 דערנידערט. ²⁰ אָבער אַז ויין האַרץ האָט זיך דערהויבן,
 און זיין גייסט איז געוואָרן תקיף ביז צום מוטוויליקן, איז
 ער אַראָפּגעזעצט געוואָרן פֿון דעם טראָן פֿון זיין מלוכה,
 און דעם פּבוד האָט מען אָפּגעטאָן פֿון אים. ²¹ און פֿון
 מענטשנדינער איז ער פּאַרטריבן געוואָרן, און זיין האַרץ
 האָט מען געמאַכט גלייך צו אַ חיהס, און מיט וואַלדאייזלען
 איז געווען זיין ווינונג; גראָז אַזוי ווי אַקסן האָט מען אים
 געמאַכט עסן, און פֿון דעם טוי פֿון הימל איז ער באַנעצט
 געוואָרן; ביז ער האָט געוויסט אַז דער העכסטער גאָט
 געוועלטיקט איבער דער מלוכה פֿון מענטשן, און וועמען
 ער וויל זעצט ער דערויף. ²² און דו, זיין זון בלשאַצַר,
 האָסט ניט געבייגט דיין האַרץ, הגם דו האָסט דאָס אַלץ
 געוויסט, ²³ נאָר דו האָסט זיך דערהויבן אַקעגן דעם האַר
 פֿון הימל, און די פֿלים פֿון זיין הויז האָט מען געבראַכט
 פֿאַר דיר, און דו, און דינע גרויסע לייט, דינע ווייבער,
 און דינע קעפּסווייבער, האָבן וויין געטרונקען אין זיי, און
 געטער פֿון זילבער, און גאָלד, קופּער, אַייזן, האַלץ, און
 שטיין, וואָס ניט זיי זעען, און ניט זיי הערן, און ניט זיי ווייסן,

הָאָסְטוּ גַעְלוּיבְט; און דעם גאָט וואָס דיין נשמה איז אין זיין האַנט, און אַלע דייע וועגן זיינען ביי אים, האָסטו ניט געאַכפּערט. ²⁴ דענסמאָל איז אַרויסגעשיקט געוואָרן פון פאַר אים די האַנטפּלעך, און האָט אָנגעצייכנט דאָסדאָזיקע געשריפֿץ. ²⁵ און דאָס איז דאָס געשריפֿץ וואָס איז אָנגעצייכנט געוואָרן: מָנָא מָנָא תְּקֵל וּפְרָסִין. ²⁶ דאָס איז דער פּיתרון פון דער זאַך: מָנָא, גאָט האָט אָפּגעציילט דיין מלוכה, און האָט זי געענדיקט. ²⁷ תְּקֵל, דו ביסט געווייגן געוואָרן אויף אַ וואַגשאַל, און ביסט געפונען געוואָרן פעליק. ²⁸ פְּרָס, דיין מלוכה ווערט צעטיילט, און אַוועקגעגעבן צו פֿרַס און מָדִי.

²⁹ דענסמאָל האָט בַּלְשַׁאֲצַר באַפוּילן, און מע האָט אָנגעקליידט דניאלן אין פּורפּל, מיט אַ גילדערנער קייט אויף זיין האַלדז, און מע האָט אויסגערוּפּן אויף אים, אַז ער זאָל זיין אַ דריטער געוועלטיקער אין דער מלוכה. ³⁰ אין דער אייגענער נאַכט איז בַּלְשַׁאֲצַר דער מלך פון די כּשדים געטייט געוואָרן.

¶ ¹ און דַרְיִנְש פון מָדִי האָט איבערגענומען די מלוכה, ווען ער איז געווען אַרום צוויי און זעכציק יאָר אַלט. ² איז ווילגעפעלן פאַר דַרְיִנְשן, און ער האָט אַרויפגעזעצט איבער דעם קיניגרייך הונדערט און צוואַנציק סאַטראַפּן, וואָס זאָלן זיין אין גאַנצן קיניגרייך; ³ און איבער זיי דריי אויבערלייט וואָס דניאל איז געווען איינער פון זיי; כּדי די דאָזיקע סאַטראַפּן זאָלן אָפּגעבן צו זיי רעכנשאַפט, און דער מלך זאָל ניט האָבן קיין הֶזֶק. ⁴ דענסמאָל האָט דער דאָזיקער דניאל זיך אויסגעצייכנט איבער די אויבערלייט און די סאַטראַפּן, ווייל אָן אויסנאַמיקער גייסט איז געווען

⁵ געצייילט, געווייגן און נאָרן שטיקער.

אין אים; און דער מלך האָט געקלערט אים אַרויפצוועצן איבער דעם גאַנצן קיניגרייך.

דענסמאָל האָבן די אויבערלייט און די סאַטראַפּן געזוכט אַן אויסרעד אַקעגן דניאלן בנוגע צו דער מלוכה, אָבער זיי האָבן קיין אויסרעד און קיין פעלער נישט געקענט געפינען, ווייל ער איז געווען געטריי, און קיין פאַרזע אָדער פעלער איז ביי אים נישט געפונען געוואָרן. ⁶האָבן דענסמאָל די דאָזיקע מענער געזאָגט: מיר וועלן נישט געפינען קיין אור-זאך אַקעגן דעמדאָזיקן דניאלן, סיידין מיר געפינען עס אין דעם געזעץ פון זיין גאָט. ⁷דענסמאָל זיינען די דאָזיקע אויבערלייט און סאַטראַפּן געקומען מיט אימפעט צום מלך, און האָבן צו אים אַזוי געזאָגט: אייביק לעבן זאָל דער מלך דריַןש! ⁸אַלע אויבערלייט פון דער מלוכה, די הערשער, און די סאַטראַפּן, די ראַטגעבער, און די פירשטן, האָבן זיך באַקלערט, אַז דער מלך זאָל אויפשטעלן אַ געזעץ, און מאַכן אַ שטאַרקן פאַרווער, אַז איטלאַכער וואָס וועט בעטן אַ געבעט פון וואָסער עס איז גאָט אָדער מענטשן ביז דריַסיק טעג, אַחוץ פון דיר, מלך, זאָל אַריינגעוואָרפן ווערן אין דער גרוב פון לייבן. ⁹אַצונד, מלך, זאָלסטו אויפשטעלן דעם פאַרווער, און חתמען דאָס געשריפּץ, אַז מע זאָל עס נישט ענדערן, לויט דעם געזעץ פון מדי און פּרס וואָס ווערט נישט בטל. ¹⁰איבער דעם האָט דער מלך דריַןש געחתמעט דאָס געשריפּץ און דעם פאַרווער.

¹¹און דניאל, אַז ער האָט זיך דערוויסט אַז דאָס געשריפּץ איז געחתמעט געוואָרן, איז ער אַריינגעגאַנגען אין זיין הויז—און ער האָט געהאַט פענצטער אין זיין אויבער-שטוב אַפּן אַקעגן ירושלים—און דריַי מאָל אין טאָג האָט ער געקניט אויף זיינע קני, און תפילה געטאָן, און געגעבן אַ

לויב פאַר זיין גאַט, אַזוי ווי ער פלעגט טאָן פריער. ¹²דענסמאַל זיינען די דאָזיקע מענער אַרײַן מיט אימפעט, און האָבן געפונען דניאלן, ווי ער בעט און איז מתפלל פאַר זיין גאַט. ¹³האַבן זיי דענסמאַל גענענט, און האָבן גערעדט פאַר דעם מלך וועגן דעם מלכס פאַרווער: האָסטו ניט געחתמעט אַ פאַרווער, אַז איטלאַכער מענטש וואָס וועט בעטן פון וואָסער עס איז גאַט אָדער מענטשן ביו דרייסיק טעג, אַחוץ פון דיר, מלך, זאָל אַרײַנגעוואָרפן ווערן אין דער גרוב פון לײַבן? האָט געענטפערט דער מלך און האָט געזאָגט: די זאך איז פעסט, לויט דעם געזעץ פון מדי און פֿרס וואָס טאָר ניט אָפגעשאַפט ווערן. ¹⁴דענסמאַל האָבן זיי זיך אָפגערופן און האָבן געזאָגט פאַרן מלך אַז: דניאל וואָס איז פון די גלות־קינדער פון יהודה לייגט ניט אַכט אויף דיר, מלך, און אויף דעם פאַרווער וואָס דו האָסט געחתמעט, און דריי מאָל אין טאָג בעט ער זיין געבעט. ¹⁵דענסמאַל, אַז דער מלך האָט געהערט די זאך, האָט אים זייער פאַרדראָסן, און ער האָט געלייגט דעם געדאַנקען אויף דניאלן, אים צו ראַטעווען, און ביז זונאונטער־גאַנג האָט ער זיך געמיט אים מציל צו זיין. ¹⁶דענסמאַל זיינען די דאָזיקע מענער געקומען מיט אימפעט צום מלך, און האָבן געזאָגט צום מלך: זיי וויסן, מלך, אַז עס איז אַ געזעץ פון מדי און פֿרס, אַז איטלאַך פאַרווער אָדער באַפעל וואָס דער מלך שטעלט אויף, איז ניט צום ענדערן. ¹⁷דענסמאַל האָט דער מלך באַפוילן, און מע האָט געבראַכט דניאלן און אים אַרײַנגעוואָרפן אין דער גרוב פון לײַבן. האָט זיך אָפגערופן דער מלך און האָט געזאָגט צו דניאלן: דיין גאַט וואָס דו דינסט צו אים שטענדיק, ער וועט דיך מציל זיין. ¹⁸און אַ שטיין איז געבראַכט געוואָרן, און איז

אַרויפגעלייגט געוואָרן אויפן מויל פון דער גרוב, און דער מלך האָט עס פאַרחתמעט מיט זיין זיגלרינג און מיט דעם זיגלרינג פון זיינע גרויסע לייט, כדי קיין זאך זאָל ניט גע-ענדערט ווערן מיט דניאלן.

¹⁹דענסמאָל איז דער מלך אַוועק אין זיין פאַלאַץ, און ער האָט ציוגעבראַכט די נאַכט אין פאַסטן, און פאַרוויילונגען זיינען ניט געבראַכט געוואָרן פאַר אים, און זיין שלאָף האָט זיך אָפגעטאָן פון אים. ²⁰דענסמאָל איז דער מלך אויפֿגעשטאַנען באַגינען מיטן פרימאָרגליכט, און איז האַסטיק אַוועק צו דער גרוב פון לייבן. ²¹און ווי ער האָט געזענט צו דער גרוב, האָט ער געשריען צו דניאלן מיט אַ טרויעריקן קול; דער מלך האָט גערופן צו דניאלן און האָט געזאָגט: דניאל, דו קנעכט פון דעם לעבעדיקן גאָט, האָט דער גאָט וואָס דו דינסט צו אים תמיד, דיך געקענט מציל זיין פון די לייבן? ²²דענסמאָל האָט דניאל געזאָגט צום מלך: אייביק לעבן זאָל דער מלך! ²³מיין גאָט האָט געשיקט זיין מלאַך, און ער האָט פאַרשלאָסן דאָס מויל פון די לייבן, און זיי האָבן מיר ניט שלעכטס געטאָן; ווייל פאַר אים איז מיר געפונען געוואָרן אַ זכות; און אויך אַקעגן דיר, מלך, האָב איך שלעכטס ניט געטאָן. ²⁴דענסמאָל האָט זיך דער מלך זייער דערפרייט, און ער האָט באַפוילן אַרויפברענגען דניאלן פון דער גרוב; און דניאל איז אַרויפֿגעבראַכט געוואָרן פון דער גרוב, און קיין שעדיקונג איז אויף אים ניט געפונען געוואָרן, ווייל ער האָט געגלויבט אין זיין גאָט. ²⁵און דער מלך האָט באַפוילן, און מע האָט געבראַכט יענע מענער וואָס האָבן געמסרט אויף דניאלן, און מע האָט זיי אַריינגעוואָרפן אין דער גרוב פון לייבן, זיי, זייערע קינדער, און זייערע ווייבער; און זיי האָבן

צומאָל ניט דערגרייכט צום דעק פון דער גרוב, האָבן שוין די לייבן געוועלטיקט איבער זיי, און אַלע זייערע ביינער צעמאָלן.

²⁶ דענסמאָל האָט דער מלך דרינש געשיקט צו אַלע פעלקער, אומות, און לשונות, וואָס וווינען אויף דער גאַנצער ערד: אַייער פריד זאָל זיך מערן! ²⁷ פון מיר ווערט געגעבן אַ באַפעל, אַז אין דער גאַנצער געוועלטיקייט פון מיין קיניגרייך זאָל מען ציטערן און מורא האָבן פאַר דעם גאָט פון דניאלן;

וואָרום ער איז דער לעבעדיקער גאָט,
און ער באַשטייט אייביק,

און זיין מלוכה איז אַזאַ וואָס ווערט ניט צעשטערט,
און זיין געוועלטיקייט איז ביז צום סוף.

²⁸ ער ראַטעוועט און איז מציל,

און ער מאַכט צייכנס און ווונדער,

אין הימל און אויף דער ערד;

ווער איז דער וואָס האָט מציל געווען דניאלן

פון דער מאַכט פון די לייבן.

²⁹ און דערדאָזיקער דניאל האָט באַגליקט אונטער דער

מלוכה פון דרינשן, און אונטער דער מלוכה פון פּוֹרְשׁ

דעם פּרסער.

¶ ¹ אין ערשטן יאָר פון בלשאַצַר דעם מלך פון בָּבֶל, האָט דניאל געזען אַ חלום, און זעאונגען פון זיין קאָפּ אויף זיין געלעגער; דענסמאָל האָט ער אויפגעשריבן דעם חלום, און האָט דערציילט דעם עיקר פון דער זאַך. ² דניאל האָט אָנגעהויבן און דערציילט: איך האָב געזען אין מיין זעאונג ביי נאַכט, ערשט די פיר ווינטן פון הימל האָבן אויסגעבראַכן

אויפן גרויסן ים. ³ און פיר גרויסע חיות זיינען אַרויסגעקומען פון ים, איינע אַנדערש פון דער אַנדערער. ⁴ די ערשטע איז געווען אַזוי ווי אַ לייב, און פליגלען פון אַן אַדלער האָט זי געהאַט; איך האָב געקוקט ביו אירע פליגלען זיינען אויסגעפליקט געוואָרן, און זי איז אויפגעוויבן געוואָרן פון דער ערד, און איז אַוועקגעשטעלט געוואָרן אויף צוויי פיס אַזוי ווי אַ מענטש, און אַ האַרץ פון אַ מענטשן איז איר געגעבן געוואָרן. ⁵ און זע, אַן אַנדער חיה, אַ צווייטע, איז געווען געגליכן צו אַ בער, און זי איז געשטעלט געוואָרן אויף איין זייט, און דריי ריפן זיינען געווען אין איר מויל צווישן אירע ציינער; און אַזוי האָט מען צו איר געזאָגט: שטיי אויף, עס פלייש אַ סך. ⁶ דערנאָך האָב איך געזען, ערשט אַן אַנדערע, אַזוי ווי אַ לעמפערט; און זי האָט גע- האָט פיר פליגלען פון אַ פויגל אויף איר רוקן, און פיר קעפּ האָט די חיה געהאַט; און געוועלטיקייט איז איר געגעבן געוואָרן. ⁷ דערנאָך האָב איך געזען אין די זעאונגען פון דער נאַכט, ערשט אַ פירטע חיה, שרעקלאַך און מוראדיק, און געוואַלטיק שטאַרק; און גרויסע אַייזערנע ציינער האָט זי געהאַט; זי האָט געגעסן און האָט צעמאָלן, און דעם רעשט האָט זי צעטראָטן מיט אירע פיס; און זי איז געווען אַנדערש פון אַלע חיות וואָס פאַר איר, און צען הערנער האָט זי געהאַט. ⁸ האָב איך באַטראַכט די הער- נער, ערשט אַן אַנדער האָרן, אַ קליינער, איז אַרויסגע- וואַקסן צווישן זיי, און דריי פון די פאָדערשטע הערנער זיינען אויסגעריסן געוואָרן פון פאַר אים; און זע, אויגן אַזוי ווי די אויגן פון אַ מענטשן זיינען געווען אין דעמדאָיקן האָרן, און אַ מויל וואָס האָט גערעדט גרויס. ⁹ איך האָב געקוקט

ביז טראָנען האָט מען אויפגעשטעלט,
 און אַן אַלטבאַטאַנטער האָט זיך געזעצט;
 זיין מלבוש אין געווען ווי וויסער שניי,
 און די האָר פון זיין קאָפּ ווי לויטערע וואָל;
 זיין טראָן איז געווען פלאַמען פייער,
 די רעדער דערפון, ברענעדיק פייער.
¹⁰ אַ טייך פייער האָט אַרויסגעשטראָמט,
 און איז אַרויסגעגאַנגען פון פאַר אים;
 טויזנט מאָל טויזנט האָבן אים באַדינט,
 און צען טויזנט מאָל צען טויזנט זיינען פאַר אים
 געשטאַנען;

אַ בֵּית־דִּין איז געזעסן,

און ביכער זיינען געווען געעפנט.

¹¹ האָב איך דענסמאָל געקוקט פון וועגן דעם קול פון די
 גרויסע ווערטער וואָס דער האָרן האָט גערעדט—איך האָב
 געקוקט ביז די חיה איז געטייט געוואָרן, און איר לייב איז
 פאַרטיליגט געוואָרן, און איבערגעגעבן געוואָרן צום בראַנד
 פון פייער. ¹² און פון די איבעריקע חיות האָט מען אָפּ־
 געטאָן זייער געוועלטיקייט, אָבער אַ פאַרלענגערונג פון
 לעבן איז זיי געגעבן געוואָרן ביז אַ צייט און שעה.

¹³ איך האָב געזען אין זעאוונגען פון דער נאַכט,

ערשט אויף וואָלקנס פון הימל

איז אָנגעקומען אַזוי ווי אַ מענטשנקינד,

און ביז דעם אַלטבאַטאַנטן האָט ער דערגרייכט,

און מע האָט אים געבראַכט פאַר אים.

¹⁴ און אים איז געגעבן געוואָרן געוועלטיקייט,

און כבוד, און מלוכה,

אַז אַלע פעלקער, אומות, און לשונות,

וְאָלן דינען צו אים;
 זיין געוועלטיקייט אָן אייביקע געוועלטיקייט, וואָס
 פאַרגייט ניט,

און זיין מלוכה, אַזאָ וואָס ווערט ניט צעשטערט.
¹⁵איז מיר, דניאל, באַטריבט געוואָרן מיין געמיט אין
 לייב, און די זעאוונגען פון מיין קאַפּ האָבן מיך געשראַקן.
¹⁶האַב איך גענענט צו איינעם פון די וואָס זיינען געשטאַנען
 דערביי, און איך האָב געפרעגט די ריכטיקייט וועגן דעם
 אַלעם, און ער האָט מיר דערציילט, און האָט מיך געמאַכט
 וויסן דעם פיתרון פון די זאַכן: ¹⁷דידאָזיקע גרויסע חיות,
 וואָס זיינען פיר, זיינען פיר מלכים וואָס וועלן אויפשטיין
 אויף דער ערד. ¹⁸אַבער די הייליקע פון דעם העכסטן
 וועלן איבערנעמען די מלוכה, און זיי וועלן האַלטן די
 מלוכה ביז אייביקייט און ביז אייביקאייביקייטן. ¹⁹דענס-
 מאָל האָב איך געוואַלט וויסן די ריכטיקייט וועגן דער
 פירטער חיה, וואָס איז געווען אַנדערש פון זיי אַלעמען
 —זייער מוראדיק, וואָס אירע ציינער זיינען געווען פון אַיזן,
 און אירע נעגל פון קופער, וואָס האָט געגעסן, צעמאַלן,
 און דעם רעשט צעטראָטן מיט אירע פיס; ²⁰און וועגן
 די צען הערנער וואָס אויף איר קאַפּ, און דעם אַנדערן
 וואָס איז אויסגעוואַקסן, און דריי זיינען אַרויסגעפאַלן פון
 פאַר אים — דעמדאָזיקן האָרן וואָס האָט געהאַט אויגן, און
 אַ מויל וואָס האָט גערעדט גרויס, און זיין אויסזען איז געווען
 גרעסער ווי פון זיינע חברים. ²¹איך האָב געזען ווי דער-
 דאָזיקער האָרן האָט געמאַכט אַ מלחמה מיט די הייליקע,
 און איז זיי בייגעקומען; ²²ביז דער אַלטבאַטאַטער איז
 געקומען, און רעכט איז געגעבן געוואָרן די הייליקע פון
 דעם העכסטן, און די צייט איז געקומען, און די מלוכה

הָאָבֶן פֶּאָרְנוּמֶען די הייליקע. ²³הָאָט ער אַזוי געזאָגט: די פִּירטע חיה [באַטייט]: אַ פִּירטע מלוכה וועט זיין אויף דער ערד, וואָס וועט זיין אַנדערש פֿון אַלע מלוכות, און זי וועט פֶּאַרצערן די גאַנצע ערד, און וועט זי צעטרעטן און צעמאָלן. ²⁴און די צען הערנער [באַטייטן]: פֿון דער דאָזיקער מלוכה וועלן אויפשטיין צען מלכים, און נאָך אַן אַנדערער וועט אויפשטיין נאָך זיי, און ער וועט זיין אַנדערש פֿון די פֿריערדיקע, און דריי מלכים וועט ער אַראָפּוואַרפֿן. ²⁵און ווערטער אַקעגן דעם העכסטן וועט ער רעדן, און די הייליקע פֿון דעם העכסטן וועט ער מאַטערן, און ער וועט טראַכטן צו ענדערן די צייטן און דאָס געזעץ; און זיי וועלן איבערגעגעבן ווערן אין זיין האַנט, ביז אַ צייט און צייטן און אַ האַלבע צייט. ²⁶אַבער אַ בֵּית־דין וועט זיצן, און זיין געוועלטיקייט וועט מען אַוועקנעמען, פֿדי זי צו פֶּאַרטיליגן און אונטערברענגען ביון סוף. ²⁷און די מלוכה, און די געוועלטיקייט, און די גרויסקייט פֿון די קיניגרייכן אונטערן גאַנצן הימל, וועט איבערגעגעבן ווערן צו דעם פֶּאַלק פֿון הייליקע פֿון דעם העכסטן; זייער מלוכה וועט זיין אַן אייביקע מלוכה, און אַלע געוועלטיקער וועלן דינען און געהאָרכן צו זיי.

²⁸ביז דאַנען איז דער סוף פֿון דער זאַך. מיך, דניאל, הָאָבֶן מיינע רעיונות זייער געשראַקן, און מײַן פֶּאַרבֿ האָט זיך אויף מיר געביטן, און איך האָב די זאַך באַהאַלטן אין מײַן האַרצן.

¶ יאין דריטן יאָר פֿון מלך בֶּלשאַצַרס מלוכה האָט זיך אַ זעאָונג באַוויזן צו מיר, צו מיר דניאל, נאָך דער וואָס האָט זיך צו מיר באַוויזן אין אָנהייב. ²און איך האָב געזען

אין אַ זעאוונג—און אַז איך האָב עס געזען, בין איך געווען אין דער הויפטשטאָט שושן, אין דער מדינה עילם—איך האָב געזען אין אַ זעאוונג, ווי איך בין ביי דעם שטראָם אולי.³ און איך האָב אויפגעהויבן מיינע אויגן, און האָב אַ קוק געטאָן, ערשט אַ ווידער שטייט פאַר דעם שטראָם, און ער האָט צוויי הערנער, און די צוויי הערנער זיינען הויכע, און איינער איז העכער פון צווייטן, און דער העכערער איז אַרויסגעוואַקסן צולעצט. ⁴האָב איך געזען דעם ווידער שטויסן צו מערב, און צו צפון, און צו דרום, און קיין חיה האָט זיך ניט געקענט שטעלן אַקעגן אים, און עס איז ניט געווען ווער זאָל מציל זיין פון זיין האַנט; און ער האָט געטאָן לויט זיין ווילן, און האָט זיך געגרייסט.

⁵און ווי איך האָב דאָס באַטראַכט, ערשט אַ ציגנד באַק איז אָנגעקומען פון מערב־זייט איבערן געזיכט פון דער גאַנצער ערד, אַבער ער האָט ניט אָנגערירט די ערד; און דער באַק האָט געהאַט אַן אָנווענדיקן האַרן צווישן זיינע אויגן. ⁶און ער איז צוגעקומען ביז צו דעם ווידער מיט די הערנער, וואָס איך האָב געזען שטיין פאַרן שטראָם, און ער איז אַרויפגעלאָפן אויף אים מיט דעם אימפעט פון זיין כוח. ⁷און איך האָב אים געזען זיך אָנשטויסן אָן דעם ווידער, און ער איז געווען דערביטערט אויף אים, און ער האָט געשלאָגן דעם ווידער, און האָט צעבראַכן זיינע ביידע הערנער; און דער ווידער האָט ניט געהאַט קיין כוח צו באַשטיין פאַר אים; און ער האָט אים אַנידערגעוואַרפן אויף דער ערד, און האָט אים געטרעטן, און עס איז ניט געווען ווער זאָל מציל זיין דעם ווידער פון זיין האַנט. ⁸און דער ציגנבאַק האָט זיך זייער געגרייסט; אַבער אין זיין רעכטער שטאַרקייט, האָט זיך אָפגעבראַכן דער גרויסער

הָאָרֶן, און דאָס אויסזען פון פיר איז אַרויסגעוואַקסן אויף זיין אָרט, אַקעגן די פיר ווינטן פון הימל.

⁹און פון איינעם פון זיי איז אַרויסגעגאַנגען אַ קליינער הָאָרֶן, און ער איז געוואָרן זייער גרויס קעגן דרום, און קעגן מזרח, און קעגן דעם שיינעם לאַנד. ¹⁰און ער איז געוואָרן גרויס ביו צו דעם חיל פון הימל, און האָט אַראָפּגעוואָרפן צו דער ערד טייל פון דעם חיל—פון די שטערן, און האָט זיי צעטרעטן. ¹¹און ביו צו דעם האָר פון חיל האָט ער זיך געגרייט; און דער שטענדיקער קרבן איז פון אים אַוועקגענומען געוואָרן, און דער אָרט פון זיין הייליקטום איז אַיינגעוואָרפן געוואָרן. ¹²און דער חיל איז איבער-געגעבן געוואָרן אין איינעם מיט דעם שטענדיקן קרבן דורך פאַרברעך; און ער האָט געשליידערט דעם אמת צו דער ערד, און ער האָט אויפגעטאַן און האָט באַגליקט. ¹³און איך האָב געהערט ווי איין הייליקער האָט גערעדט, און איין הייליקער האָט געוואָגט צו דעם אומבאַקענטן וואָס האָט גערעדט: אויף ביו וואָנען איז די זעאונג וועגן דעם שטענדיקן קרבן, און דעם פאַרברעך וואָס צעגרוילט, דאָס איבערגעבן אי דאָס הייליקטום אי דעם חיל צום צעטרעטן? ¹⁴האָט ער צו מיר געוואָגט: ביו צוויי טויזנט און דריי הונדערט אָונטן און פרימאַרגס; דענסמאַל וועט דאָס הייליקטום קומען צו זיין רעכט.

¹⁵און עס איז געווען, ווי איך, דניאל, האָב געזען די זעאונג, און האָב געזוכט צו פאַרשטיין, ערשט אַקעגן מיר שטייט אַזוי ווי דאָס אויסזען פון אַ מאַן. ¹⁶און איך האָב געהערט דעם קול פון אַ מענטשן איבערן אויל, און ער האָט אויסגערופן און האָט געוואָגט: גבריאל, גיב דעמדאָזיקן צו פאַרשטיין די זעאונג. ¹⁷איז ער צוגעקומען לעבן ווי

איך בין געשטאַנען, און ווי ער איז צוגעקומען, אַזוי בין איך דערשראָקן געוואָרן, און בין געפאַלן אויף מיין פנים; האָט ער צו מיר געזאָגט: פאַרשטיי, דו מענטשנקינד, וואָרום פאַר דער צייט פון קיץ איז די זעאונג.¹⁸ און ווי ער האָט צו מיר גערעדט, בין איך אַנטשלאָפן געוואָרן אויף מיין פנים צו דער ערד; האָט ער מיך אַנגערירט, און האָט מיך ווידער אויפגעשטעלט ווי איך בין געשטאַנען.¹⁹ און ער האָט געזאָגט: זע, איך מאַך דיך וויסן וואָס וועט געשען אין סוף פון דעם צאָרן, וואָרום דאָס איז פאַר דער צייט פון קיץ.²⁰ דער ווידער וואָס דו האָסט געזען, מיט די צוויי הערנער, דאָס זיינען די מלכים פון מדי און פֿרס.²¹ און דער האַריקער באַק איז דער מלך פון נין; און דער גרויסער האַרן וואָס צווישן זיינע אויגן, דאָס איז דער ערשטער מלך.²² און דער צעבראַכענער וואָס אויף זיין אָרט זיינען אויפגעשטאַנען פיר [באַטייט]: פיר מלוכות וועלן אויפשטיין פון דעם פּאָלק, אָבער אַן זיין מאַכט.²³ און אין סוף פון זייער מלוכה, אַז די פאַרברעכער וועלן האַבן אויסגעפירט, וועט אויפשטיין אַ מלך מיט אַ פאַרשייטן פנים, וואָס פאַרשטייט זיך אויף ליסטיקייטן.²⁴ און זיין מאַכט וועט זיין גרויס, אָבער ניט מיט זיין אייגענעם כּוח; און ער וועט ווונדערלאַך צעשטערן, און וועט באַגליקן און אויפטאָן; און ער וועט אומברענגען די מאַכטיקע, און דאָס פּאָלק פון הייליקע.²⁵ און דורך זיין שכל וועט ער באַגליקן אין דעם באַטרוג פון זיין האַנט; און ער וועט זיך גרייסן אין זיין האַרצן, און אין מיטן פון שלום וועט ער אומברענגען פיל, און אַקעגן דעם האַר פון די האַרן וועט ער זיך שטעלן; אָבער אַן עמיצנס האַנט וועט ער צעבראַכן

¹⁸ דער סוף, די גאולה־צייט.

ווערן. ²⁶און די זעאונג פון די אָוונטן און פרימאָרגנס וואָס איז אָנגעזאָגט געוואָרן איז אמת; אָבער דו באַהאַלט די זעאונג, וואָרום דאָס איז אויף פיל טעג אַרום.
²⁷און איך, דניאל, בין פיל טעג געווען צעבראָכן און קראַנק; דערנאָך בין איך אויפגעשטאַנען, און האָב געטאָן די אַרבעט פאַרן מלך; און איך בין געווען אַ צעגרױלטער פון דער זעאונג, אָבער קיינער האָט ניט געמערקט.

ט ¹אין ערשטן יאָר פון דַרְיֹוּש דעם זון פון אַחשׁוּרֹוּש פון דעם אָפּשטאַם פון מְדִי, וואָס איז געמאַכט געוואָרן פאַר אַ מלך איבער דעם קיניגרייך פון די כּשדים, ²אין ערשטן יאָר פון זיין מלוכה, האָב איך, דניאל, נאָכגעקוקט אין די ספרים די צאָל פון די יאָרן וואָס דאָס וואָרט פון גאָט איז געווען צו ירמיה הנביא, צו דערפילן אויף די חורבות פון ירושלים—זיבעציק יאָר. ³און איך האָב געקערט מיין פנים צו גאָט דעם האַר, צו בעטן אַ תפילה און אַ בקשה מיט פאַסטן, און זאָק און אַש. ⁴און איך האָב מתפלל געווען צו יהוה מיין גאָט, און האָב מיך מתוודה געווען, און האָב געזאָגט: איך בעט דיך גאָט, דו גרויסער און פאַרכטיקער גאָט, וואָס היט דעם בונד און די גענאָד צו די וואָס האָבן אים ליב, און צו די וואָס היטן זײַנע געבאָט, ⁵מיר האָבן געווינדיקט, און פאַרבראַכן, און שלעכטס געטאָן, און ווידערשפעניקט, און זיך אָפּגעקערט פון דייןע געבאָט און דייןע געזעצן; ⁶און מיר האָבן ניט צוגעהערט צו דייןע קנעכט די נביאים, וואָס האָבן גערעדט אין דיין נאָמען צו אונדזערע מלכים, אונדזערע האָרן, און אונדזערע עלטערן, און צו דעם גאַנצן פאָלק פון לאַנד. ⁷צו דיר, גאָט, איז די גערעכטיקייט,

און צו אונדז איז היינטיקן טאָג די שאַנד פון פנים—צו די מענער פון יהודה, און צו די באַוווינער פון ירושלים, און צו גאַנץ ישראל, די נאַנטע און די ווייטע, אין אַלע לענדער וואָס דו האָסט זיי פאַרשטויסן אַהין, פון וועגן דער פעלשונג וואָס זיי האָבן געפעלשט אָן דיר. ⁹ גאַט, צו אונדז איז די שאַנד פון פנים, צו אונדזערע מלכים, צו אונדזערע האַרן, און צו אונדזערע עלטערן, ווייל מיר האָבן געזינדיקט צו דיר. ¹⁰ ביי גאַט אונדזער האַר איז די דערבאַרימונג און די פאַרגעבונג; וואָרום מיר האָבן ווידערשפעניקט אָן אים, ¹¹ און מיר האָבן ניט צוגעהערט צו דעם קול פון יהוה אונדזער גאַט, צו גיין אין זיינע לערנונגען, וואָס ער האָט אַוועקגעלייגט פאַר אונדז דורך דער האַנט פון זיינע קנעכט די נביאים. ¹² און גאַנץ ישראל האָבן איבערגערעטן דיין תורה, און זיך אָפגעקערט, ניט צוצוהערן צו דיין קול, און אויף אונדז איז אויסגעגאַסן געוואָרן די קללה און די שבועה וואָס שטייט געשריבן אין דער תורה פון משה דעם קנעכט פון גאַט, ווייל מיר האָבן געזינדיקט צו אים. ¹³ און ער האָט מקיים געווען זיין וואָרט, וואָס ער האָט גערעדט וועגן אונדז, און וועגן אונדזערע שופטים וואָס האָבן אונדז געמשפט, צו ברענגען אויף אונדז אַ גרויס בייו, וואָס איז ניט געשען אונטערן גאַנצן הימל אַזוי ווי עס איז געשען צו ירושלים. ¹⁴ אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין דער תורה פון משה, איז דאָס דאָזיקע גאַנצע בייו געקומען אויף אונדז; אָבער מיר האָבן ניט געבעטן פאַר יהוה אונדזער גאַט, כדי זיך אומצוֹקערן פון אונדזערע זינד, און זיך צו קלייגן אין דיין אמת. ¹⁵ און גאַט האָט אויפגעפאַסט אויף דעם בייו, און האָט עס געבראַכט אויף אונדז, וואָרום יהוה אונדזער גאַט איז גערעכט אין אַלע זיינע טוונגען וואָס ער האָט געטאָן,

און מיר האָבן ניט צוגעהערט צו זיין קול. ¹⁵און אַצונד, יהוה אונדזער גאָט, דו וואָס האָסט אַרויסגעצויגן דיין פּאָלק פון לאַנד מצרים מיט אַ שטאַרקער האַנט, און דיר געמאַכט אַ נאָמען אַזוי ווי אויף היינטיקן טאָג—מיר האָבן געזינדיקט, מיר האָבן שלעכטס געטאָן. ¹⁶גאָט, לויט אַלע דינע גערעכטיקייטן, זאָל, איך בעט דיך, זיך אָפקערן דיין פעס און דיין גרימצאָרן פון דיין שטאָט ירושלים, דיין הייליקן באַרג, וואָרום פון וועגן אונדזערע זינד, און פון וועגן די פאַרברעכן פון אונדזערע עלטערן, איז ירושלים און דיין פּאָלק צו שאַנד ביי אַלע אונדזערע אַרומיקע. ¹⁷און אַצונד, אונדזער גאָט, הער צו די תפילה פון דיין קנעכט, און זיין בקשה, און דערלייכט דיין פנים אויף דיין פאַר-וויסטן הייליקטום פון גאָטס וועגן. ¹⁸נייג, מיין גאָט, דיין אויער, און הער, עפן דינע אויגן, און זע אונדזערע פאַרוויסטונגען, און די שטאָט וואָס דיין נאָמען ווערט אויף איר גערופן, וואָרום ניט פון וועגן אונדזערע גערעכטיקייטן מאַכן מיר פּאָלן פאַר דיר אונדזער בקשה, נייערט פון וועגן דיין גרויס דערבאַרימונג. ¹⁹גאָט, הער, גאָט, פאַרגיב, גאָט, פאַרנעם און טו, זאָלסט ניט זאַמען; פון דינעטוועגן, מיין גאָט, וואָרום דיין נאָמען ווערט גערופן אויף דיין שטאָט און אויף דיין פּאָלק.

²⁰און ווי איך רעד נאָך, און בין מתפלל, און בין זיך מתודה אויף מינע זינד, און די זינד פון מיין פּאָלק ישראל, און מאַך פּאָלן מיין בקשה פאַר יהוה מיין גאָט, פון וועגן דעם הייליקן באַרג פון מיין גאָט—²¹ווי איך רעד נאָך אין געבעט, אַזוי איז דער מאַן גבריאל, וואָס איך האָב געזען, אין דער זעאונג אין אָנהייב, געקומען פליעדיק צו פליען, און האָט מיך אָנגערירט, אַרום דער צייט פון אַוונט-קרובן.

²²און ער האָט געגעבן צו פֿאַרשטיין, און האָט מיט מיר גערעדט, און האָט געזאָגט: דניאל, איך בין אַזונד אַרויס-געקומען דורך צו קלייגן אין פֿאַרשטאַנדיקייט. ²³ביים אָנהייב פֿון דיין בקשה איז אַרויס אַ וואָרט, און איך בין געקומען עס צו זאָגן, וואָרום דו ביסט באַליבט; דרום באַטראַכט דאָס וואָרט, און פֿאַרשטיי די זעאונג. ²⁴זיבעציק וואָרט וואָכן זיינען נגור געוואָרן אויף דיין פֿאַלק און אויף דיין הייליקער שטאָט, כדי צו פֿאַרלענדן דעם פֿאַרברעך, און פֿאַרטיליגן דעם חטא, און מכפר זיין אויף דער זינד, און ברענגען אײביקע גערעכטיקייט, און באַזיגלען די זעאונג און די נביאות, און זאַלפֿן דעם קדושי-קדשים. ²⁵און זאַלסט וויסן און פֿאַרשטיין, אַז פֿון דעם אַרויסגאַנג פֿון דעם וואָרט, ווידער אויפצובויען ירושָׁלַיִם, ביז דעם געזאַלבטן פֿירשט, זיינען זיבן וואָכן, און צוויי און זעכציק וואָכן וועט זי ווידער זיין אויפגעבויט, מיט מערק און גראַבנס, אָבער אין געדריקטע צייטן. ²⁶און נאָך די צוויי און זעכציק וואָכן, וועט פֿאַרשניטן ווערן אַ געזאַלבטער, און פֿון אים וועט ניט בלייבן; און די שטאָט און דאָס הייליקטום וועט צעשטערן דאָס פֿאַלק פֿון אַ פֿירשט וואָס וועט קומען; און זיין סוף וועט זיין מיט פֿלייצונג; און ביז צום סוף פֿון דער מלחמה זיינען נגור געוואָרן פֿאַרוויסטונגען. ²⁷און ער וועט מאַכן אַ שטאַרקן בונד מיט פֿיל פֿאַר איין וואָך; און אַ האַלבע וואָך וועט ער פֿאַרשטערן שלאַכטאַפּפּער און שפּייזאַפּפּער; און אויף דעם פֿליגל פֿון אומווערדיקייטן וועט קומען דער פֿאַר-וויסטער, אַזש ביז אַ פֿאַרלענדונג און אַ גנר וועט אויסגעגאַסן ווערן אויף דעם פֿאַרוויסטער.

י יאין דריטן יאָר פון פּוֹרֶשׁ דעם מלך פון פּאַרס איז אַנטפּלעקט געוואָרן אַ וואָרט צו דניאלן, וואָס זיין נאָמען איז גערופּן געוואָרן בַּלְטַשְׁאָצַר; און דאָס וואָרט איז געווען אמת, און וועגן אַ לאַנגער צייט; און ער האָט באַטראַכט דאָס וואָרט, און האָט פאַרשטאַנען די זעאוונג.

² אין יענע טעג האָב איך, דניאל, געטרויערט דריי וואָכן צייט. ³ גלויסטיקע שפּייז האָב איך ניט געגעסן, און פּלייש און ווײן איז ניט געקומען אין מיין מויל, און זאַלבן האָב איך זיך ניט געזאַלבט, ביז עס זיינען פּול געוואָרן דריי וואָכן צייט. ⁴ און אין פיר און צוואַנציקסטן טאָג פון ערשטן חוֹדֶשׁ, ווען איך בין געווען ביים ברעג פון גרויסן טײַך, דאָס איז חֶדְקֵל, ⁵ האָב איך אויפּגעהויבן מײנע אויגן, און האָב געזען, ערשט אַ מאַן אָנגעקליידט אין לײנען, און זײנע לענדן אַרומגעגורט מיט גאַלד פון אופּו, ⁶ און זיין לײב אַזוי ווי גאַלדשטיין, און זיין פנים אַזוי ווי דאָס אויסזען פון בליץ, און זײנע אויגן אַזוי ווי פּלאַמען פּײער, און זײנע אַרעמס און זײנע פיס אַזוי ווי דער אָנבליק פון בלאַנקן קופּער, און דער קול פון זײנע ווערטער אַזוי ווי דער קול פון אַ מחנה. ⁷ און איך, דניאל, אַליין האָב געזען די זעאוונג, אָבער די מענטשן וואָס מיט מיר האָבן ניט געזען די זעאוונג, נאָר אַ גרויסע ציטערניש איז אויף זיי געפאַלן, און זיי זײנען אַנטלאָפּן זיך צו באַהאַלטן. ⁸ בין איך געבליבן אַליין, און איך האָב געזען די דאָזיקע גרויסע זעאוונג, און אין מיר איז ניט געבליבן קײן פּוֹחַ, וואָרום מײן פאַרב האָט זיך אויף מיר שרעקלאַך געביטן, און איך האָב מער ניט געהאַט קײן פּוֹחַ. ⁹ און איך האָב געהערט דעם קול פון זײנע ווערטער; און ווי איך האָב געהערט דעם קול פון זײנע ווערטער, אַזוי בין איך אַנטשלאָפּן געוואָרן אויף מײן פנים,

מיט מיין פנים צו דער ערד. ¹⁰ ערשט אַ האַנט האָט מיך אָנגערירט, און האָט מיך געטרייסלט פאַר מייע קני און מייע האַנטפלעכן. ¹¹ און ער האָט צו מיר געזאָגט: דניאל, דו באַליבטער מאַן, פאַרשטיי די ווערטער וואָס איך רעד צו דיר, און שטיי אויף אַווי דו ביסט געשטאַנען, וואָרום איך בין אַצונד געשיקט געוואָרן צו דיר. און ווי ער האָט מיט מיר גערעדט דאָסדאָזיקע וואָרט, בין איך אויפגעשטאַנען ציטערנדיקערהייט. ¹² און ער האָט צו מיר געזאָגט: זאָלסט ניט מורא האָבן, דניאל, וואָרום פון דעם ערשטן טאָג אָן וואָס דו האָסט אָפגעגעבן דיין האַרץ צו פאַרשטיין, און זיך צו פייניקן פאַר דיין גאָט, זיינען דייע ווערטער געהערט געוואָרן, און איך בין געקומען פון וועגן דייע ווערטער. ¹³ אַבער דער שר פון מלכות פֿרס האָט זיך געשטעלט אַקעגן מיר איין און צוואַנציק טעג, אָבער זע, מיכאַל, איינער פון די ערשטע שָרִים, איז מיר געקומען צו הילף. אַזוי בין איך דאָרטן פאַרבליבן ביי די מלכים פון פֿרס. ¹⁴ און איך בין געקומען דיר געבן צו פאַרשטיין וואָס וועט געשען צו דיין פאַלק אין סוף פון די טעג; וואָרום דאָס איז נאָך אַ זעאוונג אויף אַ צייט.

¹⁵ און ווי ער האָט גערעדט צו מיר אַזוי ווי דידאָזיקע ווערטער, אַזוי האָב איך געקערט מיין פנים צו דער ערד, און בין אַנשטומט געוואָרן. ¹⁶ ערשט אַזוי ווי אַ געשטאַלט פון מענטשןקינדער האָט מיך אָנגערירט אויף די ליפן, און איך האָב געעפנט מיין מויל, און איך האָב גערעדט און געזאָגט צו דעם וואָס איז געשטאַנען אַקעגן מיר: מיין האַר, פון דער זעאוונג זיינען ווייען געקומען אויף מיר, און איך האָב מער ניט קיין כוח. ¹⁷ און ווי קען דערדאָזיקער קנעכט פון מיין האַר רעדן מיט דעמדאָזיקן האַר מינעם, אַז אין

מיר האָט זיך אַצונד נישט אָפּגעשטעלט קיין כּוּחַ, און קיין אָטעם איז אין מיר נישט געבליבן? ¹⁸האָט מיך ווידער אָנגערירט אַזוי ווי דאָס אויסזען פּון אַ מענטשן, און ער האָט מיך געשטאַרקט. ¹⁹און ער האָט געזאָגט: זאָלסט נישט מורא האָבן, באַליבטער מאַן! פּריד צו דיר! זיי שטאַרק און זיי שטאַרק! און ווי ער האָט צו מיר גערעדט, אַזוי בין איך געשטאַרקט געוואָרן, און איך האָב געזאָגט: זאָל מיין האַר רעדן, וואָרום האָסט מיך געשטאַרקט. ²⁰האָט ער געזאָגט: ווייסטו וועגן וואָס איך בין געקומען צו דיר? און אַצונד וועל איך זיך אומקערן מלחמה צו האַלטן מיט דעם שר פּון פּאַרס; און ווי איך גיי אַרויס, אָט וועט אָנקומען דער שר פּון יַן. ²¹אַבער איך וועל דיר זאָגן וואָס איז פאַרצייכנט אין דעם געשריפּן פּון אמת. און קיינער האַלט נישט מיט מיר אַקעגן די דאָזיקע, נאָר בלויז אַייער שר מיכאַל. **יאַ** אַבער איך בין, אין ערשטן יאָר פּון דריַנש פּון מְדִי, אויפגעשטאַנען פאַר אַן אָנהאַלט און פאַר אַ שטאַרקייט צו אים. ²און אַצונד וועל איך דיר אָנוואַגן דעם אמת. זע, נאָך דריי מלכים וועלן אויפשטיין פּון פּאַרס, און דער פּירטער וועט פאַרמאָגן גרויס עשירות מער פּון אַלע; און וויל ער וועט שטאַרק זיין דורך זיין עשירות, וועט ער דערוועקן אַלעמען אַקעגן מלכות יַן. ³און אַ מלך אַ גיבור וועט אויפשטיין, און וועט געוועלטיקן אַ גרויס געוועלטיקייט, און וועט טאַן לויט זיין ווילן. ⁴און אַז ער וועט אויפשטיין, וועט זיין מלוכה צעבראַכן ווערן, און וועט צעטיילט ווערן צו אַלע ווינטן פּון הימל, אַבער נישט צו זיינע נאַכקומער, און נישט אַזוי ווי זיין געוועלטיקייט וואָס ער האָט געוועלטיקט; וואָרום זיין מלוכה וועט אויסגעוואָרצלט ווערן, און פאַר אַנדערע, נישט פאַר די דאָזיקע.

⁵און דער מלך פון דרום וועט ווערן שטארק, אָבער
איינער פון זיינע האַרן וועט זיך שטאַרקן איבער אים, און
וועט געוועלטיקן; אַ גרויס געוועלטיקייט וועט זיין זיין
געוועלטיקייט.

⁶און אין סוף פון די יאָרן וועלן זיי זיך באַהעפטן; און
די טאַכטער פון דעם מלך פון דרום וועט קומען צו דעם
מלך פון צפון, כדי צו מאַכן אַן אויסגלייך, אָבער [איר]
אַרעם וועט ניט אָנהאַלטן די מאַכט; אויך ער און זיין אַרעם
וועט ניט באַשטיין; און זי, און די וואָס האָבן זי געבראַכט,
און דער וואָס האָט זי געבאַרן, און דער וואָס האָט געהאַלטן
מיט איר, וועלן איבערגעגעבן ווערן, אין יענע צייטן.

⁷אָבער איינער פון די ריטלאַך פון אירע וואַרצלען
וועט אויפשטיין אויף זיין אָרט, און ער וועט קומען אויפן
חיל, און וועט אַרײַנגיין אין דער פעסטונג פון דעם מלך
פון צפון, און ער וועט אויספירן קעגן זיי, און וועט בייקומען.
⁸און אויך זייערע געטער, מיט זייערע געגאַסענע געצן,
מיט זייערע גלוסטיקע כלים פון זילבער און גאָלד, וועט
ער ברענגען אין געפאַנגענשאַפט קיין מצרים; און ער וועט
יאָרן לאַנג אַוועקשטיין פון דעם מלך פון צפון. ⁹און ער
וועט קומען אין דעם קיניגרייך פון דעם מלך פון דרום,
אָבער ער וועט זיך אומקערן אין זיין לאַנד.

¹⁰און זיינע זין וועלן זיך אויפריירן, און זיי וועלן אַייב
זאַמלען אַ סך גרויסע חילות, און ער וועט קומען און וועט
פלייצנדיק דורכגיין; דערנאָך וועט ער ווידערקערן, און
מלחמה האַלטן ביז צו זיין פעסטונג. ¹¹און דער מלך פון
דרום וועט ווערן דערביטערט, און ער וועט אַרויסגיין, און
וועט מלחמה האַלטן מיט אים, מיט דעם מלך פון צפון; און
יענער וועט אויפשטעלן אַ גרויסע מחנה, אָבער די מחנה

וועט איבערגעגעבן ווערן אין זיין האַנט. ¹²און ווי ער וועט אַוועקנעמען די מחנה, אַזוי וועט זיך דערהייבן זיין האַרץ, און ער וועט מאַכן פאַלן צענדליקער טויזנט, אָבער ער וועט ניט גובר זיין.

¹³און דער מלך פון צפון וועט ווידער אויפשטעלן אַ מחנה גרעסער פון דער ערשטער; און אין סוף פון אַ צייט יאָרן וועט ער קומען מיט אַ גרויסן חיל, און מיט פיל פאַרמעג. ¹⁴און אין יענע צייטן וועלן פיל זיך שטעלן אַקעגן דעם מלך פון דרום, און די פאַרשטיטע יונגען פון דיין פאַלק וועלן זיך דערהייבן אויפצושטעלן די זעאונג, אָבער זיי וועלן געשטרויכלט ווערן. ¹⁵און דער מלך פון צפון וועט קומען, און וועט אָנשיטן אַן ערדוואַל, און וועט באַצווינגען די שטאַט פון פעסטונגען; און די אַרעמס פון דרום וועלן ניט קענען באַשטיין, און זיין געקליבענע מאַנשאַפט וועט ניט האָבן קיין כּוח צו באַשטיין. ¹⁶און דער וואָס וועט קומען אויף אים, וועט טאָן לויט זיין ווילן, און קיינער וועט ניט באַשטיין פאַר אים; און ער וועט שטיין אין דעם שיינעם לאַנד מיט פאַרלענדונג אין זיין האַנט. ¹⁷און ער וועט קערן זיין פנים צו קומען אין מאַכט איבער זיין גאַנצן קייניגרייך, און וועט מאַכן מיט אים אַן אויסגלייכעניש, און וועט אים געבן אַ יונגפרוי, כּדי עס צו צעשטערן; אָבער דאָס וועט ניט באַשטיין, און עס וועט ניט ווערן זיינס. ¹⁸און ער וועט קערן זיין פנים צו די אינזלען, און ער וועט באַצווינגען פיל, אָבער אַ פירשט וועט מאַכן אויפהערן זיין לעסטערונג; ניין, ער וועט נאָך אומקערן זיין לעסטערונג אויף אים אַליין. ¹⁹און ער וועט קערן זיין פנים צו די פעסטונגען פון זיין אייגענעם לאַנד, אָבער ער וועט געשטרויכלט ווערן און פאַלן, און וועט זיך מער ניט געפינען.

²⁰און אויף זיין אָרט וועט אויפשטיין איינער וואָס וועט מאַכן דורכגיין אַ דריקער דורך דער פּראַכט פון דעם קיניגרייך; אָבער אין אַ קורצער צייט וועט ער צעבראָכן ווערן, און ניט אין צאָרן, און ניט אין מלחמה.

²¹און אויף זיין אָרט וועט אויפשטיין אַ נְבוּזַבַּנְשַׁן, וואָס מע האָט ניט אַרויפגעטאָן אויף אים דעם גלאַנץ פון מלוכה; און ער וועט קומען אין מיטן פון שלום, און וועט קריגן די מלוכה מיט גלאַטע רייד. ²²און די אַרעמס פון דער פּלייזונג וועלן אַוועקגעפלייצט ווערן פון פאַר אים, און זיי וועלן צעבראָכן ווערן, און אויך דער פירשט פון בונד. ²³און נאָך דעם ווי מע וועט זיך פאַרבינדן מיט אים, וועט ער באַגיין אַ באַטרוג; און ער וועט שטייגן און ווערן שטאַרק מיט ווינציק פּאַלק. ²⁴אין מיטן פון שלום און אין די פעסטע ערטער פון דער מדינה וועט ער קומען, און ער וועט טאָן וואָס זיינע עלטערן און זיינע עלטערנס עלטערן האָבן ניט געטאָן; רויב און פּאַנג און פאַרמעג וועט ער פּאַנאָדערן שענקען צו זיי; און אַקעגן פעסטונגען וועט ער אויסקלערן זיינע תּחבולות, אָבער נאָר ביז אַ צייט.

²⁵און ער וועט דערוועקן זיין קראַפט און זיין מוט אַקעגן דעם מלך פון דרום מיט אַ גרויסן חיל; און דער מלך פון דרום וועט זיך אַרויסרירן אין מלחמה מיט זייער אַ גרויסן און שטאַרקן חיל; אָבער ער וועט ניט באַשטיין, וואָרום מע וועט אויסקלערן אַקעגן אים תּחבולות. ²⁶און די וואָס עסן זיין שפּייז, וועלן אים צעברעכן, און זיין חיל וועט מען אַוועקפלייצן, און פיל דערשלאַגענע וועלן פּאַלן. ²⁷און דאָס האַרץ פון ביידע מלכים וועט זיין צום בייזן, און ביי איין טיש וועלן זיי רעדן ליגן, אָבער עס וועט ניט באַגליקן, וואָרום אַ סוף איז נאָך פאַראַן צו דער באַשטימטער צייט.

²⁸און ער וועט זיך אומקערן אין זיין לאַנד מיט אַ גרויס פֿאַרמעג, און זיין האַרץ וועט זיין אַקעגן דעם הייליקן בונד; און ער וועט אָפּטאָן, און זיך אומקערן אין זיין לאַנד.

²⁹אין דער באַשטימטער צייט וועט ער ווידער קומען קיין דרום, אָבער דאָס לעצטע מאָל וועט ניט זיין אַזוי ווי דאָס ערשטע. ³⁰וואָרום שיפן פון כּתים וועלן קומען אויף אים, און ער וועט אַיינגעשראַקן ווערן, און וועט זיך אומקערן, און ער וועט צערענען אויף דעם הייליקן בונד, און וועט אויספירן; און אַז ער וועט זיך אומקערן וועט ער אַכטן אויף די וואָס פֿאַרלאָזן דעם הייליקן בונד.

³¹און אַרעמס פון אים וועלן אויפשטיין, און וועלן פֿאַרשוועכן די הייליקע פעסטונג, און זיי וועלן אָפּטאָן דעם שטענדיקן קרבן, און וועלן אַרײַנשטעלן די אומווערדיקייט וואָס צעגרוילט. ³²און די וואָס פֿאַרברעכן קעגן בונד, וועט ער מאַכן זינדיק דורך גלאַטע רײד; אָבער דאָס פּאָלק וואָס קען זיין גאָט, וועט זיך האַלטן פעסט, און וועט אויספירן. ³³און די פֿאַרשטאַנדיקע פון פּאָלק וועלן מאַכן פיל צו פֿאַרשטיין; אָבער זיי וועלן פּאַלן דורכן שווערד, און דורך פּלאַם, און דורך געפּאַנגענשאַפט, און דורך רויב, פיל טעג. ³⁴און אַז זיי וועלן פּאַלן, וועלן זיי געהאַלפן ווערן אַ קליין הילף; און פיל וועלן זיך באַהעפטן צו זיי מיט גלאַטע רײד. ³⁵און פון די פֿאַרשטאַנדיקע וועלן פּאַלן, כּדי צו לײטערן צווישן זיי, און צו קלערן, און צו רײניקן, ביז דער צייט פון קץ; וואָרום עס וועט נאָך דויערן ביז דער באַשטימטער צייט.

³⁶און דער מלך וועט טאָן לויט זיין ווילן, און ער וועט זיך דערהייבן און זיך גרייסן איבער איטלאַכן גאָט, און אַקעגן דעם גאָט פון די געטער וועט ער רעדן פֿאַרשײט;

און ער וועט באגליקן, ביז דער צאָרן וועט זיך ענדיקן; וואָרום וואָס איז נגזר געוואָרן, מוז געשען. ³⁷ ער וועט אויך ניט אַכטן אויף די געטער פון זיינע עלטערן, און אויף דער גלוסטיקייט פון פרויען, און אויף קיין גאָט וועט ער ניט אַכטן, נאָר איבער אַלעמען וועט ער זיך גרייסן. ³⁸ נאָר דעם גאָט פון פעסטונגען וועט ער טאָן כבוד אויף זיין אָרט; יא, אַ גאָט וואָס זיינע עלטערן האָבן ניט געקענט, וועט ער טאָן כבוד מיט גאָלד און מיט זילבער, און מיט טייער געשטיין, און מיט גלוסטיקע זאַכן. ³⁹ און ער וועט אַרבעטן אויף שטאַרקע פעסטונגען מיט אַ פּרעמדן גאָט, צו די וואָס ער וועט אַנדערקענען וועט ער מערן כבוד; און ער וועט זיי מאַכן געוועלטיקן איבער פילן, און ערד וועט ער [זיין] צעטיילן צום לויין.

⁴⁰ און אין דער צייט פון קץ, וועט זיך צונויפשטויסן מיט אים דער מלך פון דרום, און דער מלך פון צפון וועט שטורעמען אויף אים מיט רייטוען, און מיט רייטער, און מיט פיל שיפן; און ער וועט קומען אין די לענדער, און וועט פליצנדיק דורכגיין. ⁴¹ און ער וועט קומען אין דעם שיינעם לאַנד, און פיל [לענדער] וועלן פאַלן, נאָר די דאָזיקע וועלן ניצול ווערן פון זיין האַנט: אַדום, און מואָב, און דער הויפטטייל פון די קינדער פון צמון. ⁴² און ער וועט אויסשטרעקן זיין האַנט אויף די לענדער, און דאָס לאַנד מצרים וועט ניט אַנטרונען ווערן. ⁴³ און ער וועט געוועלטיקן איבער די שאַצן פון גאָלד און זילבער, און איבער אַלע גלוסטיקע זאַכן פון מצרים, און די לובים און די פּושים וועלן זיין צו זיינע טריט. ⁴⁴ אָבער הערונגען פון מזרח און פון צפון וועלן אים דערשרעקן; און ער וועט אַרויסגיין מיט גרויס גרימצאָרן צו פאַרטיליגן און צו

פאַרוויסטן פיל.⁴⁵ און ער וועט אויפשטעלן די געצעלטן פון זיין פּאַלאַץ צווישן די ימען און דעם באַרג פון הייליקער שיינקייט. און ער וועט קומען צו זיין סוף, און קיינער וועט אים ניט העלפן.

יב יאון אין יענער צייט וועט אויפשטיין מיכאַל, דער גרויסער שר, וואָס שטייט פאַר די קינדער פון דיין פּאַלק, און עס וועט זיין אַ צייט פון נויט וואָס איז ניט געווען פון זינט עס איז דאָ אַן אומה ביו יענער צייט. און אין יענער צייט וועט דיין פּאַלק ניצול ווערן, איטלאַכער וואָס איז פאַרשריבן אין דעם בוך.⁴⁶ און פיל פון די וואָס שלאָפן אין דעם שטויב פון דער ערד, וועלן זיך אויפכאַפן, טייל צו אייביקן לעבן, און טייל צו שאַנדן, צו אייביקן עקל.⁴⁷ און די פאַרשטאַנדיקע וועלן גלאַנצן אזוי ווי דער גלאַנץ פון הימל, און די וואָס האָבן געבראַכט פיל צוגערעכטיקייט, אזוי ווי די שטערן אויף אייביק און שטענדיק.

⁴⁸ און דו, דניאל, באַהאַלט די ווערטער, און פאַרחתמע דאָס בוך ביו דער צייט פון קץ; פיל וועלן אַרומוואַנדערן הין און הער, און די קענשאַפט וועט זיך מערן.

⁴⁹ און איך, דניאל, האָב געווען, ערשט צוויי אַנדערע זיינען געשטאַנען, איינער ביים ברעג טייך פון דער זייט, און איינער ביים ברעג טייך פון יענער זייט.⁵⁰ און איינער האָט געזאָגט צו דעם מאַן אַנגעקליידט אין ליינען, וואָס איז געווען איבער די וואַסערן פון טייך: ווי לאַנג ביו דעם ווונדערלאַכן קץ? יאון איך האָב געהערט דעם מאַן אַנגעקליידט אין ליינען, וואָס איבער די וואַסערן פון טייך, ווי ער האָט אויפגעהויבן זיין רעכטע האַנט און זיין לינקע צום הימל, און האָט געשוואָרן ביי דעם וואָס לעבט אייביק, אַז דאָס איז ביו אַ צייט, צייטן, און אַ האַלב; און ווען מע

ענדיקט צעפיצלען די מאַכט פון דעם הייליקן פּאַלק, וועט זיך ענדיקן דאָס אַלץ.

⁸ און איך האָב געהערט, אָבער איך האָב ניט פאַרשטאַנען; האָב איך געוואָגט: מײן האַר, וואָס וועט זײן דער סוף דערפון? ⁹ האָט ער געוואָגט: גײ, דניאל, וואָרום באַהאַלטן און פאַרחתמעט זײנען די ווערטער ביז דער צײט פון קץ. ¹⁰ פיל וועלן געקלערט און גערייניקט און געלייטערט ווערן, אָבער די שלעכטע וועלן טאָן שלעכטס, און אַלע שלעכטע וועלן ניט פאַרשטיין; אָבער די פאַרשטאַנדיקע וועלן פאַרשטיין. ¹¹ און פון דער צײט וואָס דער שטענדיקער קרבן וועט אָפגעטאָן ווערן, און מע וועט אויפשטעלן די אומווערדיקייט וואָס צעגרױלט, וועט זײן טױזנט צװײ הונדערט און נײנציק טעג. ¹² וואָיל צו דעם וואָס האַרט און וועט דערגרייכן ביז טױזנט דרײ הונדערט און פּינף און דרײסיק טעג. ¹³ און דו גײ, ביז צום קץ; און וועסט קומען צו דײן רו, און וועסט אויפשטיין צו דײן גורל אין סוף פון די טעג.

עזרא

עֹרָא

- א 1 דער אומקער פון בבל קיין ארץ ישראל.
- ב 1 פאַרצייכעניש פון די וואָס האָבן זיך אומגעקערט.
בויאונג פון מזבח. פייערונג פון סוכות און דער אָנהייב
בויען פון צווייטן בית המקדש.
- ג 1 די אַרומיקע פיינט שטערן דעם בוי פון בית המקדש.
די בויאונג פון בית המקדש ווערט ווידער אויפגענומען
און ווערט פאַרענדיקט. אַ קרבן־פֿסח ווערט גע־
מאַכט.
- ה 1 עזרא קומט קיין ירושלים.
- ו 1 פאַרצייכעניש פון די וואָס זיינען מיטגעקומען מיט אים.
באַשרייבונג פון דער אומקערונג.
- ח 1 עזרא צווינגט דאָס פּאָלק אָפּצושאַפן די וויבער וואָס
זיי האָבן גענומען פון פרעמדע פעלקער.
- ט 1

עזרא

א יאון אין ערשטן יאָר פון כּוֹרֶשׁ דעם מלך פון פֶּרַס, אַז עס איז אויסגעפירט געוואָרן דאָס וואָרט פון גאָט דורך ירמיהס מויל, האָט גאָט דערוועקט דעם גייסט פון כּוֹרֶשׁ דעם מלך פון פֶּרַס, און ער האָט אַרויסגעלאָזט אַן אויסרוף אין זיין גאַנצן קיניגרייך, און אויך דורך אַ געשריפֿץ, אַזוי צו זאָגן: ²אַזוי האָט געזאָגט כּוֹרֶשׁ דער מלך פון פֶּרַס: אַלע קיניגרייכן פון דער ערד האָט מיר געגעבן יהוה דער גאָט פון די הימלען; און ער האָט מיר באַפוילן אים צו בויען אַ הויז אין ירושלים וואָס אין יהודה. ³ווער עס איז דאָ צווישן אַיך פון זיין גאַנצן פּאָלק, זאָל זיין גאָט זיין מיט אים, און זאָל ער אַרויפגיין קיין ירושלים וואָס אין יהודה, און בויען דאָס הויז פון יהוה דעם גאָט פון ישראל, דאָס איז דער גאָט וואָס אין ירושלים. ⁴און איטלאַכער וואָס איז געבליבן, פון איטלאַכן אָרט וואָס ער וווינט דאָרטן, זאָלן די מענטשן פון זיין אָרט אים העלפן מיט זילבער און מיט גאָלד, און מיט גוטס, און מיט בהמות, אין איינעם מיט אַ נדבה פאַר גאָטס הויז וואָס אין ירושלים.

⁵זיינען אויפגעשטאַנען די הויפטן פון די פּאַטערהייזער פון יהודה און בנימין, און די פּהנים און די לויים, איטלאַכער וואָס גאָט האָט דערוועקט זיין גייסט אַרויפצוגיין בויען דאָס הויז פון גאָט וואָס אין ירושלים. ⁶און אַלע זייערע אַרומיקע האָבן געשטאַרקט זייערע הענט מיט זילבערנע כלים, מיט גאָלד, מיט גוטס, און מיט בהמות, און מיט טייערע זאַכן, אַחוץ אַלץ וואָס זיי האָבן מנדב געווען. יאון דער מלך כּוֹרֶשׁ האָט אַרויסגענומען די כלים פון

גאָטס הויז וואָס נבוכדנאָצר האָט אַרויסגעפירט פון ירושלים, און זיי אַרײַנגעשטעלט אין הויז פון זײַנע געטער; ⁸ זײ האָט אַרויסגענומען פֿורש דער מלך פון פֿרס דורך דער האַנט פון מתרדֶת דעם שאַצמײנסטער, און ער האָט זיי אויס־געצײלט צו ששבֿצר דעם פירשט פון יהודה. ⁹ און דאָס איז געווען זײער צאָל: גילדערנע בעקנס דרײסיק, זילבערנע בעקנס טויזנט, חלָפּים נײַן און צוואַנציק; ¹⁰ גילדערנע בעכערס דרײסיק, זילבערנע בעכערס פון צווייטן מין פיר הונדערט און צען; אַנדערע פלים טויזנט. ¹¹ אַלע פלים פון גאָלד און פון זילבער זײנען געווען פינף טויזנט און פיר הונדערט. אַלע האָט ששבֿצר אַרויפגעבראַכט, ווען די פאַרטריבענע זײנען אַרויפגעבראַכט געוואָרן פון בָּבֶל קײן ירושלים.

ב יאון דאָס זײנען די קינדער פון דער [אידישער] מדינה וואָס זײנען אַרויפגעגאַנגען פון די גלות־געפאַנגענע, וואָס נבוכדנאָצר דער מלך פון בָּבֶל האָט פאַרטריבן קײן בָּבֶל, און זיי האָבן זיך אומגעקערט קײן ירושלים און יהודה, איטלאַכער צו זײן שטאָט; ² די וואָס זײנען געקומען מיט זרוּבבָלן, ישוען, נחמיהן, שרָיָהן, רַעלָיָהן, מָרדכיין, בלשָנען, מסָפֶרן, בִּגְנִיין, רחומען, בְּעֻזָהן.

די צאָל פון די מענער פון פאָלק ישראל:

³ די קינדער פון פֿרעוּש, צוויי טויזנט הונדערט און צוויי און זיבעציק.

⁴ די קינדער פון שפּטָה, דריי הונדערט צוויי און זיבעציק.

⁵ די קינדער פון אָרַח, זיבן הונדערט פינף און זיבעציק.

⁶ די קינדער פון פּת־מוֹאָב, פון די קינדער פון ישוע

און יואב, צוויי טויזנט אַכט הונדערט און צוועלף.
 7די קינדער פון עילם, טויזנט צוויי הונדערט פיר און
 פופציק.

8די קינדער פון ותוא, ניין הונדערט און פינף און
 פערציק.

9די קינדער פון נכי, זיבן הונדערט און זעכציק.
 10די קינדער פון בני, זעקס הונדערט צוויי און
 פערציק.

11די קינדער פון בבי, זעקס הונדערט דריי און
 צוואַנציק.

12די קינדער פון צונד, טויזנט צוויי הונדערט צוויי און
 צוואַנציק.

13די קינדער פון אדוניקם, זעקס הונדערט זעקס און
 זעכציק.

14די קינדער פון בגני, צוויי טויזנט זעקס און פופציק.
 15די קינדער פון צדין, פיר הונדערט פיר און פופציק.
 16די קינדער פון אטר, פון יחזקיהו, אַכט און ניינציק.
 17די קינדער פון בצאי, דריי הונדערט דריי און צוואַנציק.
 18די קינדער פון יורה, הונדערט און צוועלף.
 19די קינדער פון חשום, צוויי הונדערט דריי און
 צוואַנציק.

20די קינדער פון גבר, פינף און ניינציק.
 21די קינדער פון בית־לחם, הונדערט דריי און צוואַנציק.
 22די מענטשן פון נטופה, זעקס און פופציק.
 23די מענטשן פון ענתות, הונדערט אַכט און צוואַנציק.
 24די קינדער פון צומנת, צוויי און פערציק.
 25די קינדער פון קרית־ערים, כפירה, און בארות, זיבן
 הונדערט און דריי און פערציק.

²⁶די קינדער פון רָמָה און נָבֵע, זעקס הונדערט איין און צוואַנציק.

²⁷די מענטשן פון מַכְמָס, הונדערט צוויי און צוואַנציק.

²⁸די מענטשן פון בֵּית־אֵל און עֵי, צוויי הונדערט דריי און צוואַנציק.

²⁹די קינדער פון נבו, צוויי און פופציק.

³⁰די קינדער פון מגביש, הונדערט זעקס און פופציק.

³¹די קינדער פון דער אַנדער עֵילָם, טויזנט צוויי הונדערט פיר און פופציק.

³²די קינדער פון חָרם, דריי הונדערט און צוואַנציק.

³³די קינדער פון לֹוד, תְּדִיד, און אֹנוֹ, זיבן הונדערט פינף און צוואַנציק.

³⁴די קינדער פון יריחו, דריי הונדערט פינף און פערציק.

³⁵די קינדער פון סנָאָה, דריי טויזנט און זעקס הונדערט און דרייסיק.

³⁶די פֿהנים:

די קינדער פון ידְעִיָה, פון דעם הויז פון ישׁוּעַ, ניין הונדערט דריי און זיבעציק.

³⁷די קינדער פון אַמֶר, טויזנט צוויי און פופציק.

³⁸די קינדער פון פֿשחור, טויזנט צוויי הונדערט זיבן און פערציק.

³⁹די קינדער פון חָרם, טויזנט און זיבעצן.

⁴⁰די לויים:

די קינדער פון ישׁוּעַ און קדמיאל, פון די קינדער פון הַלְוִיָּה, פיר און זיבעציק.

41 די זינגערס:

די קינדער פון אָסָף, הונדערט אַכט און צוואַנציק.

42 די קינדער פון די טויערלייט:

די קינדער פון שלום, די קינדער פון אָטר, די קינדער פון טלמון, די קינדער פון עקוב, די קינדער פון חטיטאָ, די קינדער פון שוֹבִי; אין גאַנצן הונדערט ניין און דרייסיק.

43 די נתינים:

די קינדער פון ציחאָ, די קינדער פון חשופאָ, די קינדער פון טַבְעוֹת; 44 די קינדער פון קרוֹס, די קינדער פון סיִעֵהָא, די קינדער פון פֶּדוֹן; 45 די קינדער פון לְבָנָה, די קינדער פון חַנָּבָה, די קינדער פון עֲקוֹב; 46 די קינדער פון חַנָּב, די קינדער פון שְׁלָמִי, די קינדער פון חַנָּן; 47 די קינדער פון גְּדַל, די קינדער פון גַּמָר, די קינדער פון רְאֵיָה; 48 די קינדער פון רִצִין, די קינדער פון נְקוּדָא, די קינדער פון גַּנִּים; 49 די קינדער פון עֲזוּזָא, די קינדער פון פֶּסַח, די קינדער פון בְּסִי; 50 די קינדער פון אֶסְנָה, די קינדער פון מְעוּנִים, די קינדער פון נְפוּסִים; 51 די קינדער פון בְּקָבוֹק, די קינדער פון חֲקוּפָא, די קינדער פון חֲרָחוּר; 52 די קינדער פון בְּצִלוֹת, די קינדער פון מַחִידָא, די קינדער פון חֲרִשָּׂא; 53 די קינדער פון בְּרָקוֹס, די קינדער פון סִיסְרָא, די קינדער פון תַּמַּח; 54 די קינדער פון נְצִיח, די קינדער פון חֲטִיפָא.

55 די קינדער פון שלמהס קנעכט:

די קינדער פון סוֹטִי, די קינדער פון הַסוֹפֶרֶת, די קינדער פון פֶּרוּדָא; 56 די קינדער פון יַעֲלָה, די קינדער פון דַּרְקוֹן, די קינדער פון גְּדַל; 57 די קינדער פון שְׁפִטְיָה, די קינדער פון חֲטִיל, די קינדער פון פּוֹכְרֵת־הַצְּבִים, די קינדער פון אָמִי.

⁵⁸אַלע נתינים און די קינדער פון שלמהס קנעכט: דריי הונדערט צוויי און ניינציק.

⁵⁹און דאָס זיינען די וואָס זיינען אַרױפגעגאַנגען פון תּל־מֶלַח, תּל־חֶרְשָׁא, כּרױב, אֶדֶן, אֶמֶר, און האָבן נױט געקענט זאָגן זײער פּאָטערהױז און זײער אָפּשטאַם, אױב זײ זײנען פון ישׂראל:

⁶⁰די קינדער פון דלִיָה, די קינדער פון טוֹבִיָה, די קינדער פון נקודָאָ-זעקס הונדערט צוויי און פופציק. ⁶¹און פון די קינדער פון די פֶּהֲנִים: די קינדער פון חֲבִיָה, די קינדער פון הַקּוֹץ, די קינדער פון בְּרוּלִין וואָס האָט גענומען אַ חַיִּיב פון די טעכטער פון בְּרוּלִי פון גלָעַד, און איז גערופן געוואָרן אויף זייער נאָמען.

⁶²דידאָזיקע האָבן געזוכט זייערע יחוס־בריוו, און זיי זיינען נױט געפּױנען געוואָרן, און זײ זײנען געהאַלטן געוואָרן פֶּאַר אומווערדיק צו דער פּהּױנה. ⁶³און דער תּרְשָׁתָא האָט זײ פֶּאַרזאָגט, אַז זײ זאָלן נױט עסן פון דעם גאַר הײליקן, בײז עס װעט אױפּשטײן אַ פּהּױן מיט אױרױס־װױמױם.

⁶⁴די גאַנצע עדה אין איינעם איז געווען צוויי און פּערציק טױזנט דרײ הונדערט און זעכציק; ⁶⁵אַחוץ זײערע קנעכט און זײערע דינסטן; דידאָזיקע זײנען געווען זײבן טױזנט דרײ הונדערט זײבן און דרײסיק. און זײ האָבן געהאַט זײנערס און זײנערנס צוויי הונדערט. ⁶⁶זײערע פּערד זײנען געווען זײבן הונדערט זעקס און דרײסיק; זײערע מױלאַײזלען, צוויי הונדערט פּינף און פּערציק; ⁶⁷זײערע קעמלען, פּיר הונדערט פּינף און דרײסיק; אייזלען, זעקס טױזנט זײבן הונדערט און צוואַנציק.

⁶⁵און טייל פון די הויפטן פון די פאָטערהייזער, אַז זיי זיינען געקומען אין גאַטס הויז אין ירושלים, האָבן מנדב געווען פאַר גאַטס הויז, פּדי אים אויפצושטעלן אויף זיין אָרט. ⁶⁶זיי האָבן געגעבן לויט זייערע כוחות פאַר דעם שאַץ פון דער אַרבעט, גאַלד איין און זעכציק טויזנט דרַכמונים, און זילבער פינף טויזנט מָנה, און העמדלאַך פאַר די פּהנים הונדערט.

⁷⁰און די פּהנים און די לויים, און טייל פון דעם פּאַלק, און די זינגערס, און די טויערלייט, און די נתינים, האָבן זיך באַזעצט אין זייערע שטעט, און גאַנץ ישראל אין זייערע שטעט.

ג ¹און אַז דער זיבעטער חודש איז געקומען, און די קינז דער פון ישראל זיינען געווען אין די שטעט, האָט זיך דאָס פּאַלק אַיינגעזאַמלט ווי איין מאַן קיין ירושלים. ²און ישוע דער זון פון יוֹצְדָקָן, און זיינע ברידער די פּהנים, און זרובבל דער זון פון שְאַלְתִּיאֵל, און זיינע ברידער, זיינען אויפגעשטאַנען, און זיי האָבן אויפגעבויט דעם מזבח פון גאַט פון ישראל, פּדי אויפצוברענגען אויף אים בראַנד־אָפּפער, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין דער תּוֹרָה פון משה דעם געטלאַכן מאַן. ³און זיי האָבן אויפגעשטעלט דעם מזבח אויף זיינע געשטעלן; וואָרום אויף זיי איז געווען די אימה פאַר די פעלקער פון די לענדער. און זיי האָבן אויפגעבראַכט אויף אים בראַנד־אָפּפער צו גאַט, בראַנד־אָפּפער אין דער פרי און אין אַוונט. ⁴און זיי האָבן געמאַכט דעם נְו־טוב פון סוכות, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן, און די טאַגטעגלאַכע בראַנד־אָפּפער לויט דער צאָל, ווי דער דין איז פאַר איטלאַכן טאַג; ⁵און דערנאָך דאָס שטענדיקע

בראַנדאַפפער, און נדי קרבנות] פון ראש-חודש, און פון אַלע געהייליקטע יום-טובים פון גאָט, און פון איטלאַכן וואָס האָט מנדב געווען אַ נדבה צו גאָט. ⁹ פון ערשטן טאָג אין זיבעטן חודש האָבן זיי אָנגעהויבן אויפברענגען בראַנד-אַפפער, הגם דער גרונטפעסט פון דעם טעמפל איז נאָך ניט געווען געלייגט.

יאון זיי האָבן געגעבן געלט צו די שטיינהעקער, און צו די האַלצמיינסטער, און שפייז און געטראַנק, און אייל, צו די צידונים, און צו די צורים, אַז זיי זאָלן ברענגען צעדער-האַלץ פון לבנון ביז דעם ים פון יפוא, לויט דער דער-לויבעניש פון פּוֹרֶש דעם מלך פון פָּרַס צו זיי. ¹⁰ און אין צווייטן יאָר נאָך זייער קומען צום הויז פון גאָט קיין ירושלים, אין צווייטן חודש, האָבן גענומען זרובבל דער זון פון שאַלתיאַלן, און ישוע דער זון פון יואָדקן, און זייערע איבעריקע ברידער די פּהנים און די לויים, און אַלע וואָס זיינען געקומען פון דער געפּאַנגענשאַפט קיין ירושלים, און זיי האָבן געשטעלט די לויים פון צוואַנציק יאָר אַלט און העכער, אַנצופירן די אַרבעט פון גאָטס הויז. ¹¹ און ישוע, זיינע זין, און זיינע ברידער, און קדמיאַל מיט זיינע זין, די קינדער פון יהודה, זיינען געשטאַנען אין איינעם אויפצופאַסן איבער די בעל-מלאַכות אין הויז פון גאָט; [אויך] די קינדער פון חנָדָד, זייערע זין, און זייערע ברידער, די לויים.

¹⁰ און אַז די בוימיינסטער האָבן געלייגט דעם גרונט-פעסט פון גאָטס טעמפל, האָט מען געשטעלט די פּהנים, אָנגעקליידטע, מיט טרומייטן, און די לויים, די קינדער פון אָסָף, מיט צימבלען, צו לויבן גאָט לויט דעם אַיינשטעל פון דוד דעם מלך פון ישראל. ¹¹ און זיי האָבן געוונגען לויב און דאַנק צו גאָט: „וואָרום ער איז גוט, וואָרום אייביק

איז זיין חסד אויף ישראל. " און דאָס גאַנצע פּאָלק האָט געשאַלט אַ גרויסע שאַלונג אין לויב צו גאָט פאַרוואָס דער גרונטפעסט פון גאָטס הויז איז געלייגט געוואָרן. ¹² און פיל פון די פּהנים און די לויים און די הויפטלייט פון די פּאָטערהייזער, די זקנים וואָס האָבן געזען דאָס ערשטע הויז, האָבן געוויינט אויף אַ הויכן קול ווען מע האָט געלייגט דעם גרונטפעסט פון דעמדאָיקן הויז פאַר זייערע אויגן; און פיל האָבן געשאַלט פאַר שמחה אויף אַ הויכן קול. ¹³ און דאָס פּאָלק האָט ניט געקענט דערקענען צווישן דעם קול פון שאַלונג פאַר שמחה, און דעם קול פון דעם פּאָלקס געוויין; וואָרום דאָס פּאָלק האָט געשאַלט אַ גרויסע שאַלונג, און דער קול האָט זיך געהערט ביז אין דער ווייטן.

ד יאון די פיינט פון יהודה און בנימין האָבן געהערט אַז די קינדער פון גלות בויען אַ טעמפל צו יהוה דעם גאָט פון ישראל. ¹⁴ און זיי האָבן גענענט צו זורובלן, און צו די הויפטלייט פון די פּאָטערהייזער, און האָבן צו זיי געזאָגט: לאָמיר בויען מיט אַייך, וואָרום מיר זוכן אַייער גאָט אַזוי ווי איר, און צו אים שלאַכטן מיר פון די טעג פון אַסר-תּדון דעם מלך פון אַשור, וואָס האָט אונדז אַרויפגעבראַכט אַהער. ¹⁵ האָט צו זיי געזאָגט זרובבל, און ישוע, און די איבעריקע הויפטלייט פון די פּאָטערהייזער פון ישראל: איר קערט זיך מיט אונדז ניט אָן, צו בויען אַ הויז צו אונדזער גאָט; נייערט מיר אַליין וועלן בויען צו יהוה דעם גאָט פון ישראל, אַזוי ווי פּוֹרש דער מלך פון פּרס האָט אונדז געהייסן.

¹⁶ יאון דאָס פּאָלק פון לאַנד האָט אָפּגעשלאַפט די הענט פון דעם פּאָלק פון יהודה, און זיי אָפּגעשראַקן פון בויען.

און זיי האָבן אָנגעדונגען אויף זיי יוֹעֲצִים, צו פֿאַרשטערן זייער פֿוננה, אַלע טעג פֿון כּוֹרֶשׁ דעם מלך פֿון פֿרַס, און ביז דער מלוכה פֿון דְרִינֶשׁ דעם מלך פֿון פֿרַס. ⁶און אין דער מלוכה פֿון אַחשנרושן, אין אָנהייב פֿון זיין מלוכה, האָבן זיי געשריבן אַן אָנקלאַג אויף די באַווִינער פֿון יהודה און ירושָׁלַיִם.

⁷און אין די טעג פֿון אַרְתַּחשְׁתָּא, האָט בְּשֵׁלֶם, מתרדָת, טְבַאֲל, און זיינע איבעריקע חברים, געשריבן צו אַרְתַּחשְׁתָּא דעם מלך פֿון פֿרַס; און דאָס געשריפֿן פֿון דעם בריוו איז געווען אין אַראַמישן כתב און אַראַמישן לשון. ⁸רחום דער באַפעלגעבער און שְׁמִשִׁי דער שרייבער האָבן געשריבן אַ בריוו אויף ירושָׁלַיִם צו אַרְתַּחשְׁתָּא דעם מלך אַווי—⁹דענסמאָל וְהָאֵט געשריבן רחום דער באַפעלגעבער, און שְׁמִשִׁי דער שרייבער, און זייערע איבעריקע חברים, דינאַער, און אַפֿרס־תּכאַער, טרפּלאַער, אַפֿרסאַער, אַרכוואַער, בַּבְּלַעַר, שושנכאַער, דְהַגְאַער, עִילְמַעַר, ¹⁰און די איבעריקע אומות וואָס דער גרויסער און גערימטער אָסנפֿר האָט אַריבערגעבראַכט, און זיי באַועצט אין דער שטאָט שוּמְרוֹן, און די איבעריקע פֿון יענער זייט טייך: און אַצונד—¹¹דאָס איז דער נוסח פֿון דעם בריוו וואָס זיי האָבן געשיקט צו אים:— צו אַרְתַּחשְׁתָּא דעם מלך, דינע קנעכט די מענטשן פֿון יענער זייט טייך: און אַצונד ¹²זאָל דעם מלך באַוווּסט זיין, אַז די אידן וואָס זיינען אַרויפגעאַנגען פֿון דיר, זיינען געקומען צו אונדז קיין ירושָׁלַיִם; זיי בויען די ווידערשפעניקע און בייזע שטאָט, און זיי פֿאַרענדיקן מויערן, און גראָבן גרונטפעסטן. ¹³אַצונד זאָל דעם מלך באַוווּסט זיין, אַז אויב די דאָזיקע שטאָט וועט אויפגעבויט ווערן, און די מויערן וועלן פֿאַרענדיקט ווערן, וועלן זיי קיין

אָפּצאָל, מָכּס, און וועגנעלט ניט צאָלן, און דאָס וועט ברענגען
ה'וק דער קיניגלאַכער הכנסה. ¹⁴אָצונד, אַווי ווי מיר עסן
דאָס זאָלץ פון דעם פּאַלאַץ, און עס איז ניט רעכט פאַר
אונדז צוצווען דעם אומכבוד פון מלך, דערפאַר שיקן מיר
און זיינען מוֹדיע דעם מלך, ¹⁵כדי מע זאָל נאָכזוכן אין
דעם ספּר־הזכרונות פון דיינע עלטערן; און וועסט געפינען
אין דעם ספּר־הזכרונות, און וויסן, אַז דידאָזיקע שטאַט איז
אַ ווידערשפעניקע שטאַט, און ברענגט ה'וק די מלכים און
די מדינות, און מע האָט געמאַכט בונטן אין איר פון אייביקע
טעג אָן; איבער דעם איז דידאָזיקע שטאַט חָרַב געוואָרן.
¹⁶מיר זיינען מוֹדיע דעם מלך, אַז אויב דידאָזיקע שטאַט
וועט אויפגעבויט ווערן, און די מויערן וועלן פאַרענדיקט
ווערן, וועסטו דורך דעם מער ניט האָבן קיין חלק אויף
יענער זייט טייך.

¹⁷האָט דער מלך געשיקט אַן ענטפער צו רחום דעם
באַפעלגעבער, און שְׁמֵשׁי דעם שרייבער, און זייערע
איבעריקע חברים וואָס זיינען געזעסן אין שוֹמרון, און די
איבעריקע פון יענער זייט טייך: פּריד! און אָצונד, ¹⁸דער
בריו וואָס איר האָט אונדז געשיקט, איז באַשיידלאַך
געלייענט געוואָרן פאַר מיר. ¹⁹און פון מיר איז געגעבן
געוואָרן אַ באַפעל, און מע האָט נאָכגעזוכט און געפונען,
אַ דידאָזיקע שטאַט האָט פון אייביקע טעג זיך דערהויבן
אַקעגן מלכים, און אַז אין איר זיינען געמאַכט געוואָרן
ווידערשפעניקונגען און בונטן; ²⁰און איבער ירושלים זיינען
געווען מאַכטיקע מלכים, און זיי האָבן געוועלטיקט איבער
גאַנץ יענער זייט טייך; און אָפּצאָל, מָכּס, און וועגנעלט איז
זיי געצאָלט געוואָרן. ²¹אָצונד גיט אַ באַפעל צו ווערן
דידאָזיקע לייט, און דידאָזיקע שטאַט זאָל ניט געבויט ווערן

בין פון מיר וועט געגעבן ווערן א באפעל.²² און זייט אפגעהיט ניט צו מאכן קיין טעות וועגן דעם, פדי דער הוק זאל ניט וואקסן צום שאַדן פון די מלכים.

²³ דענסמאל ווי דער אינהאַלט פון דעם מלך אַרְתַּח־שֶׁתָּאָס בריוו איז פאַרגעלייענט געוואָרן פאַר רחומען, און שמשׁי דעם שרייבער, און זייערע חברים, אַזוי זיינען זיי אַזעק אויף גיך קיין ירושלים צו די אידן, און האָבן זיי געווערט מיט מאַכט און געוואַלט.²⁴ דענסמאל האָט אויפֿ-געהערט די ארבעט פון גאַטס הויז וואָס אין ירושלים, און זי איז געווען אַפגעשטעלט בין דעם צווייטן יאָר פון דער מלוכה פון דריַנש דעם מלך פון פֿרס.

ה יאון די נביאים, חגי דער נביא, און זכריה דער זון פון עֲדוֹאֵן, האָבן נביאות געוואָגט צו די אידן וואָס אין יהודה און אין ירושלים—אין נאָמען פון גאַט פון ישראל צו זיי.

² דענסמאל זיינען אויפגעשטאַנען זורבבל דער זון פון שאַלתיאַלן, און ישוע דער זון פון יוֹאָדָקוּן, און האָבן אָנגעהויבן בויען דאָס הויז פון גאַט וואָס אין ירושלים, און מיט זיי זיינען געווען די נביאים פון גאַט וואָס האָבן זיי געהאַלפֿן.³ אין דער אייגענער צייט איז צו זיי געקומען תַּתְּנִי דער פירשט פון יענער זייט טייך, און שְׁתֵּר־בוֹזִי, און זייערע חברים, און זיי האָבן צו זיי אַזוי געוואָגט: ווער האָט אײך געגעבן אַ דערלויבעניש צו בויען דאָס דאָזיקע הויז, און צו פאַרענדיקן די דאָזיקע מויער? ⁴ דענסמאל האָבן מיר צו זיי אַזוי געוואָגט:—[האָבן זיי געשריבן]—וואָס זיינען די נעמען פון די מענטשן וואָס בויען דעם דאָזיקן בִּנְיָן? ⁵ אָבער דאָס אויג פון זייער גאַט איז געווען אויף די עלטסטע פון די אידן, און זיי האָבן זיי ניט געווערט, בין די זאַך וועט

קומען פאַר דרײַןשן, און מע וועט דענסמאַל ברענגען אַ תשובה וועגן דעם.

⁶דער נוסח פון דעם בריוו וואָס תתני דער פירשט פון יענער זײט טײך, און שתריבוזני, און זײנע חברים, די אַפּרסכאַער וואָס פון יענער זײט טײך, האָבן געשיקט צום מלך דרײַןש; ⁷זײ האָבן צו אים געשיקט אַ בריוו, און אַזוי איז געווען געשריבן אין אים: צום מלך דרײַןש גאַרע פריד! ⁸זאַל דעם מלך באַוווסט זײן, אַז מיר זײנען געגאַנגען צו דער מדינה יהודה, צום הויז פון גרויסן גאַט, און עס ווערט געבויט פון שווערע שטיינער, און האַלץ ווערט אַריינגעטאַן אין די ווענט, און דיאָזיקע אַרבעט ווערט געטאַן פלייסיק, און זי באַגליקט אין זײער האַנט. ⁹האָבן מיר דענסמאַל געפרעגט דיאָזיקע עלטסטע; מיר האָבן צו זיי אַזוי געזאָגט: ווער האָט אײך געגעבן אַ דערלויבעניש צו בויען דאָסדיאָזיקע הויז, און צו פאַרענדיקן דיאָזיקע מויער? ¹⁰און אויך זײערע נעמען האָבן מיר געפרעגט בײַ זיי, כּדי דיך צו לאָזן וויסן, אַז מיר וועלן אויפשרײַבן די נעמען פון די מענטשן וואָס זײנען זײערע אַנפירער. ¹¹און אַזוי האָבן זיי אונדז געגעבן אַן ענטפער, אַזוי צו זאָגן: מיר זײנען די קנעכט פון דעם גאַט פון הימל און ערד, און מיר בויען אַפּ דאָס הויז וואָס איז מיט פיל יאָרן פאַר דעם שוין געווען געבויט; און אַ גרויסער מלך פון ישראל האָט עס געבויט און פאַרענדיקט. ¹²אַבער ווייל אונדזערע עלטערן האָבן דערצערנט דעם גאַט פון הימל, האָט ער זיי געגעבן אין דער האַנט פון נבוכדנאָצר דעם כּשדי, דעם מלך פון בָּבֶל; און ער האָט צעשטערט דאָסדיאָזיקע הויז, און האָט פאַר־טריבן דאָס פּאָלק קיין בָּבֶל. ¹³אַבער אין ערשטן יאָר פון כּוֹרֶש דעם מלך פון בָּבֶל, האָט דער מלך כּוֹרֶש געגעבן

א באפעל צו בויען דאָסדאָזיקע הויז פון גאָט. ¹⁴און אויך די גילדערנע און זילבערנע כלים פון גאָטס הויז וואָס נבוכדנצר האָט אַוועקגענומען פון דעם טעמפל וואָס אין ירושלים, און זיי אַוועקגעפירט אין דעם טעמפל פון בבל, זיי האָט דער מלך כורש אַרויסגענומען פון דעם טעמפל וואָס אין בבל, און זיי זיינען איבערגעגעבן געוואָרן צו איינעם מיטן נאָמען ששבצר, וואָס ער האָט אים געמאַכט פאַרן פירשט. ¹⁵און ער האָט צו אים געוואָגט: נעם די דאָזיקע כלים; גיי לייג זיי אַוועק אין דעם טעמפל וואָס אין ירושלים, און זאָל דאָס הויז פון גאָט געבויט ווערן אויף זיין אָרט. ¹⁶דענסמאָל איז דערדאָזיקער ששבצר געקומען; ער האָט געלייגט די גרונטפעסטן פון גאָטס הויז וואָס אין ירושלים, און פון דענסמאָל אָן און ביז אַצונד ווערט עס געבויט, און איז נאָך ניט פאַרטיק. ¹⁷און אַצונד, אויב דעם מלך איז ווילגעפעלן, זאָל נאָכגעזוכט ווערן דאָרטן אין דער שאַצקאַמער פון דעם מלך וואָס אין בבל, אויב דאָס איז אַזוי, אָז פון מלך כורש איז געגעבן געוואָרן אַ באַפעל צו בויען דאָסדאָזיקע הויז פון גאָט אין ירושלים; און זאָל ער אונדז שיקן דעם ווילן פון דעם מלך וועגן דעם.

ך דענסמאָל האָט דער מלך דרינש געגעבן אַ באַפעל, און מע האָט נאָכגעזוכט אין דער ביכערקאַמער וואָס מע לייגט דאָרטן אַוועק די שאַצן אין בבל. ²און עס איז געפונען געוואָרן אין אַחמַתָא, אין דער הויפטשטאָט וואָס אין דער מדינה מְדִי, אַ מגילה, און אַזוי איז געווען געשריבן אין איר: צום געדענקען: ³אין ערשטן יאָר פון מלך כורש, האָט דער מלך כורש געגעבן אַ באַפעל: וועגן דעם הויז פון גאָט אין ירושלים—זאָל דאָס הויז געבויט ווערן

פֿאַר אַן אָרט וווּ מע שלאַכט שלאַכטאַפּפּער, און זיינע גרונטפעסטן זאָלן געלייגט ווערן שטאַרק; זיין הייך זאָל זיין זעכציק איילן, זיין ברייט זעכציק איילן; ⁴מיט דריי שיכטן פון שווערע שטיינער, און אַ שיכט פון נייעם האָלץ; און די הוצאות זאָלן געגעבן ווערן פון מלכס הויז. ⁵און אויך די גילדערנע און זילבערנע כלים פון גאָטס הויז וואָס נבוכדנצר האָט אַרויסגענומען פון דעם טעמפל וואָס אין ירושלים, און אַוועקגעפירט קיין בבל, זאָל מען אומ-קערן, און דאָס זאָל צוריקגיין צו דעם טעמפל וואָס אין ירושלים אויף זיין אָרט, און זאָלסט עס אַוועקלייגן אין הויז פון גאָט.

⁶„אַצונד, תתני דער פירשט פון יענער זייט טייך, שתת-בוזני, און אייערע חברים די אַפּרסכאַער וואָס אויף יענער זייט טייך, האַלט זיך ווייט פון דאָרטן. ⁷לאָוט צו רו די אַרבעט פון דעמדאָזיקן הויז פון גאָט; זאָלן דער פירשט פון די אידן, און די עלטסטע פון די אידן בויען דאָסדאָזיקע הויז פון גאָט אויף זיין אָרט. ⁸און פון מיר ווערט געגעבן אַ באַפעל וועגן וואָס איר זאָלט טאָן פאַר די דאָזיקע עלטסטע פון די אידן, כדי צו בויען דאָסדאָזיקע הויז פון גאָט: אַז פון דעם מלכס אייגנטום, פון דעם אַפּצאָל אויף יענער זייט טייך, זאָלן אויף גיך געגעבן ווערן די הוצאות צו די דאָזיקע מענטשן, כדי ניט צו שטערן. ⁹און וואָס זיי האָבן נייטיק, סיי יונגע אַקסן, סיי ווידערס און שעפּסן, אויף אויפ-צוברענגען צום גאָט פון הימל, ווייץ, זאָלץ, וויין און אייל, לויט דעם פאַרלאַנג פון די כהנים וואָס אין ירושלים, זאָל זיי געגעבן ווערן טאָג אין טאָג ניט פאַרפעלט; ¹⁰כדי זיי זאָלן מקריב זיין געשמאַקע ריחות צום גאָט פון הימל, און בעטן פאַר דעם לעבן פון מלך און זיינע קינדער. ¹¹און

פון מיר ווערט געגעבן אַ באַפעל, אַז יעטוועדער איינער וואָס וועט ענדערן דאָסדאָזיקע וואָרט, זאָל אַ באַלקן אַרויסגעריסן ווערן פון זיין הויז, און ער זאָל צוגעשלאַגן ווערן דערויף אין דער הייך; און זיין הויז זאָל געמאַכט ווערן פאַר אַ מיסטהויפן דערפאַר. ¹² און דער גאָט וואָס האָט געמאַכט רוען זיין נאַמען דאָרטן, זאָל אומוואַרפן יעטוועדער מלך און פאָלק וואָס וועט אויסשטרעקן זיין האַנט דאָס צו ענדערן, כדי צו צעשטערן דאָסדאָזיקע הויז פון גאָט וואָס אין ירושלים. איך דריַנש האָב געגעבן דעם באַפעל; זאָל ער געטאָן ווערן אויף גיך."

¹³ דענסמאָל, ווייל דער מלך דריַנש האָט געשיקט, האָבן תתני דער פירשט פון יענער זייט טייך, שת־בִּזְזִי, און זיינע חברים, אויף גיך אַזוי געטאָן. ¹⁴ און די עלטסטע פון די אידן האָבן געבויט און האָבן באַגליקט, לויט דער נבואה פון חגי דעם נביא, און זכריה דעם זון פון עדואן. און זיי האָבן געבויט און פאַרענדיקט לויט דעם באַפעל פון דעם גאָט פון ישראל, און לויט דעם באַפעל פון כוֹרֶשׁ, און דריַנשן, און אַרְתַּחשֶׁשְׁתָּא דעם מלך פון פֶּרַס. ¹⁵ און מע האָט פאַרענדיקט דאָסדאָזיקע הויז ביזן דריטן טאָג פון חודש אָדר, וואָס איז געווען אין זעקסטן יאָר פון מלך דריַנשס מלוכה.

¹⁶ און די קינדער פון ישראל, די פֶּהֲנִים און די לְוִיִּים, און די איבעריקע קינדער פון גִּלּוּת, האָבן געמאַכט די באַגייאונג פון דעמדאָזיקן הויז פון גאָט מיט שמחה. ¹⁷ און זיי האָבן מקריב געווען צו דער באַגייאונג פון דעמדאָזיקן הויז פון גאָט הונדערט אַקסן, צוויי הונדערט ווידערס, פיר הונדערט שעפסן, און צוועלף צייגנבעק פאַר זינדאָפּפער פאַר גאַנץ ישראל, לויט דער צאָל פון די שבטים פון ישראל.

¹⁸און זיי האָבן געשטעלט די פּהנים לויט זייערע אַיינטיילונג גען, און די לויים לויט זייערע אָפּטיילונגען, אויף דעם דינסט פון גאָט וואָס אין ירושָׁלַיִם, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין דעם בוך פון משהן.

¹⁹און די קינדער פון גלות האָבן געמאַכט דעם קרבן פֿסח אין פּערצנטן טאָג פון ערשטן חודש. ²⁰וואָרום די פּהנים און די לויים האָבן זיך אין איינעם גערייניקט; זיי זיינען אַלע געווען ריין. און זיי האָבן געשאַכטן דעם קרבן פֿסח פאַר אַלע קינדער פון גלות, און פאַר זייערע ברידער די פּהנים, און פאַר זיך אַליין. ²¹און עס האָבן געגעסן די קינדער פון ישראל וואָס האָבן זיך אומגעקערט פון גלות, און איטלאַכער וואָס האָט זיך אָפּגעשיידט צו זיי פון דער אומרייניקייט פון די פעלקער פון לאַנד, כדי צו זוכן יהוה דעם גאָט פון ישראל. ²²און זיי האָבן געמאַכט דעם יום-טוב פון מצות זיבן טעג מיט פרייד, וואָרום גאָט האָט זיי דערפרייט, און האָט צוגעקערט צו זיי דאָס האַרץ פון דעם מלך פון אַשור, צו שטאַרקן זייערע הענט אין דער אַרבעט פון דעם הויז פון גאָט, דעם גאָט פון ישראל.

ד און נאָך די דאָזיקע געשעענישן, אין דער מלוכה פון אַרַתחשסתאָ דעם מלך פון פֿרס, איז עזרא דער זון פון שְׂרָיָה, דעם זון פון צוֹרָיָה, דעם זון פון חֶלְקִיָּה, ²דעם זון פון שלום, דעם זון פון צְדוֹק, דעם זון פון אַחִיטוב, ³דעם זון פון אַמְרִיָּה, דעם זון פון צוֹרָיָה, דעם זון פון מְרִיזַת, ⁴דעם זון פון זרחיה, דעם זון פון עוֹזִי, דעם זון פון בוקי, ⁵דעם זון פון אַבִישׁוּעַ, דעם זון פון פּינחָס, דעם זון פון אַלְעָזָר, דעם זון פון אַהרן דעם פּהן-גְּדוֹל—⁶איז דער דאָזיקער עזרא אַרויפגעאַנגען קיין בָּבֶל; און ער איז געווען

א שרײַבער, באַהאַונט אין תּוֹרַת־מֹשֶׁה וואָס יהוה דער גאָט פון ישראל האָט געגעבן. און דער מלך האָט אים געגעבן זיין איטלאַכע בקשה, לויט דער האַנט פון יהוה זיין גאָט אויף אים.⁷ און עס זיינען אַרויפגעאַנגען פון די קינדער פון ישראל, און פון די פּהנים און די לויים, און די זינגערס, און די טויערלייט, און די נתינים, קיין ירושלים, אין זיבעטן יאָר פון מלך אַרְתַּחשֶׁסְתָּאָ.⁸ און ער איז געקומען קיין ירושלים אין פינפטן חודש, וואָס איז געווען אין זיבעטן יאָר פון מלך.⁹ וואָרום אין ערשטן טאָג פון ערשטן חודש איז געווען דער אָנהייב פון דעם אַרויפגאַנג פון בָּבֶל, און אין ערשטן טאָג פון פינפטן חודש איז ער אָנגעקומען קיין ירושלים, לויט דער גוטער האַנט פון זיין גאָט אויף אים.¹⁰ וואָרום עזרא האָט געקערט זיין האַרץ צו פאַרשן גאָטס תּוֹרָה, און צו טאָן, און צו לערנען אין ישראל חוקים און געזעצן.

¹¹ און דאָס איז דער נוסח פון דעם בריוו וואָס דער מלך אַרְתַּחשֶׁסְתָּאָ האָט געגעבן עזרא דעם פּהן, דעם שרײַבער—דעם שרײַבער פון די ווערטער פון גאָטס געבאָט און זיינע געזעצן צו ישראל:¹² אַרְתַּחשֶׁסְתָּאָ דער מלך פון מלכים צו עזרא דעם פּהן, דעם שרײַבער פון דעם געזעץ פון דעם גאָט פון הימל, און אַזוי ווייטער. און אַזוינאָד¹³ ווערט פון מיר געגעבן אַ באַפעל, אַז איטלאַכער וואָס באַט זיך אָן אין מיין קיניגרייך, פון דעם פּאַלק ישראל, און זייערע פּהנים, און די לויים, צו גיין מיט דיר קיין ירושלים, מעג גיין.¹⁴ אַזוי ווי דו ווערסט געשיקט פון דעם מלך און זיינע זיבן יועצים נאָכצופאַרשן וועגן יהודה און ירושלים, לויט דעם געזעץ פון דיין גאָט וואָס אין דיין האַנט,¹⁵ און אַוועקצופירן דאָס זילבער און דאָס גאָלד

וואָס דער מלך און זיינע יועצים האָבן מנדב געווען צו דעם
 גאָט פון ישראל, וואָס זיין ווינונג איז אין ירושלים, ¹⁶ און
 אַלדאָס זילבער און גאָלד וואָס דו וועסט קריגן אין דער
 גאַנצער מדינה בַּבֶּל, אין איינעם מיט די נדבות פון דעם
 פּאָלק און די פּהנים וואָס וועלן מנדב זיין פאַר דעם הויז
 פון זייער גאָט וואָס אין ירושלים—¹⁷ דרום מעגסטו באַלד
 קויפן פאַר דעמדאָזיקן געלט אַקסן, ווידערס, שעפּסן,
 מיט זייערע שפייזאָפּפער און זייערע גיסאָפּפער, און זאָלסט
 זיי מקריב זיין אויף דעם מזבח פון אַייער גאָטס הויז וואָס
 אין ירושלים. ¹⁸ און וואָס דיר און דייע זייער ברידער וועט
 ווילגעפעלן צו טאָן מיט דעם רעשט פון דעם זילבער און
 גאָלד, מעגט איר טאָן לויט דעם ווילן פון אַייער גאָט. ¹⁹ און
 די כלים וואָס ווערן דיר געגעבן פאַר דעם דינסט פון דיין
 גאָטס הויז, גיב איבער פאַר דעם גאָט פון ירושלים. ²⁰ און
 דאָס איבעריקע וואָס איז נייטיק פאַר דעם הויז פון דיין
 גאָט וואָס דיר וועט אויסקומען אויסצוגעבן, זאָלסטו אויס-
 געבן פון דעם מלכס שאַצקאָמער. ²¹ און פון מיר, מלך אַר-
 תחששתאָ, ווערט געגעבן אַ באַפעל צו אַלע שאַצמיינסטער
 וואָס אויף יענער זייט טייך, אָו אַלץ וואָס עזרא דער פּהן,
 דער שרייבער פון דעם געזעץ פון דעם גאָט פון הימל,
 וועט פון אייך פאַרלאַנגען, זאָל אויף גיך געטאָן ווערן,
²² ביז הונדערט צענטנער זילבער, און ביז הונדערט פּוֹר
 ווייץ, און ביז הונדערט בַּת וויין, און ביז הונדערט בַּת אייל,
 און זאָלץ אָן אַ געשריבענער צאָל. ²³ אַלץ וואָס איז אויף
 דעם באַפעל פון דעם גאָט פון הימל, זאָל ריכטיק געטאָן
 ווערן פאַר דעם הויז פון דעם גאָט פון הימל, פּדי עס זאָל
 ניט זיין אַ צאָרן אויף דער מלוכה פון דעם מלך און זיינע
 קינדער. ²⁴ אויך זיינען מיר אייך מוֹדיע, אָו אַלע פּהנים

און לויים, זינגערס, טויערלייט, נתינים, און דינער פון דעם דאזיקן הויז פון גאָט, זאָל מען אָפּצאָל, מָכֶס, און ווער געלט, ניט טאָרן אַרויפלייגן אויף זיי.²⁵ און דו עזרא, לויט דער חכמה פון דיין גאָט וואָס אין דיין האַנט, זעץ אויף ריכטער און דינינים וואָס זאָלן משפטן דאָס גאַנצע פּאָלק וואָס אויף יענער זייט טייך, אַלע וואָס וויסן די געזעצן פון דיין גאָט; און דעם וואָס ווייס ניט, זאָלט איר מאַכן וויסן.²⁶ און דער וואָס וועט ניט טאָן דאָס געזעץ פון דיין גאָט, און דאָס געזעץ פון דעם מלך, זאָל גיך געטאָן ווערן אויף אים אַ משפט, ענטוועדער צום טויט, אָדער צו פּאַרטרייבונג, אָדער צו געלטשטראַף, אָדער צו געפענקעניש.

²⁷ געלויבט איז יהוה דער גאָט פון אונדזערע עלטערן וואָס ער האָט אַווינס אַריינגעגעבן אין מלכס האַרצן, צו באַשיינען דאָס הויז פון גאָט וואָס אין ירושלים,²⁸ און ער האָט מיר צוגענייגט גענאָד פאַר דעם מלך און זיינע יועצים, און ביי אַלע מאַכטיקע האַרן פון דעם מלך. און איך האָב מיך געשטאַרקט לויט דער האַנט פון יהוה מיין גאָט אויף מיר, און איך האָב אַיינגעזאַמלט פון ישראל הויפטלייט אַרויפצוגיין מיט מיר.

ח יאון דאָס זיינען די הויפטן פון זייערע פּאָטער-הייזער, און דער יחוס-בריוו פון די וואָס זיינען אַרויפ-געאַנגען מיט מיר פון בבל, אין דער מלוכה פון דעם מלך אַרַתחשטאַ.

²⁹ פון די קינדער פון פינחס: גרשום.

פון די קינדער פון איתמר: דניאל.

פון די קינדער פון דוד: חטוש.

³⁰ פון די קינדער פון שכניה: פון די קינדער פון פּרָעוש,

זכרָיה; און צו אים האָבן זיך מיחס געווען הונדערט און פופציק מאַנספאַרשוינען.

⁴פון די קינדער פון פּתח־מוֹאֵב; אַלְיָהוּעִינִי דער זון פון זרְחִיָהוּ, און מיט אים צוויי הונדערט מאַנספאַרשוינען. ⁵פון די קינדער פון שְׁבַנְיָה: דער זון פון יְחִיאֵל, און מיט אים דריי הונדערט מאַנספאַרשוינען.

⁶און פון די קינדער פון עֲדִין: עֶבֶד דער זון פון יוֹתָנָען, און מיט אים פופציק מאַנספאַרשוינען.

⁷און פון די קינדער פון עֵילָם: יִשְׁעִיָה דער זון פון עֲתַלְיָהוּ, און מיט אים זיבעציק מאַנספאַרשוינען.

⁸און פון די קינדער פון שְׁפַטְיָה: זְבַדְיָה דער זון פון מִיכָאֵל, און מיט אים אַכציק מאַנספאַרשוינען.

⁹פון די קינדער פון יוֹאָב: עוֹבַדְיָה דער זון פון יְחִיאֵל, און מיט אים צוויי הונדערט און אַכצן מאַנספאַרשוינען.

¹⁰און פון די קינדער פון שלוֹמִית: דער זון פון יוֹסֵפִיָהוּ, און מיט אים הונדערט און זעכציק מאַנספאַרשוינען.

¹¹און פון די קינדער פון בְּבִי: זְכַרְיָה דער זון פון בְּרִיָן, און מיט אים אַכט און צוואַנציק מאַנספאַרשוינען.

¹²און פון די קינדער פון עֲזֹנָד: יוֹחָנָן דער זון פון הֶקְטָנָען, און מיט אים הונדערט און צען מאַנספאַרשוינען.

¹³און פון די קינדער פון אַדוֹנִיקָם: די לעצטע; און דאָס זיינען זייערע נעמען: אַלְיָפֶלֶט, יְעִיאֵל, און שְׁמַעְיָה, און מיט זיי זעכציק מאַנספאַרשוינען.

¹⁴און פון די קינדער פון בְּנִי: עוֹתִי, און נְכוֹר, און מיט זיי זיבעציק מאַנספאַרשוינען.

¹⁵און איך האָב זיי אַיינגעוואַמלט ביים טײַך וואָס גייט אַרײַן אין אַהוּאָ, און מיר האָבן דאָרטן גערוט דריי טעג, און איך האָב נאָכגעקוקט צווישן דעם פּאָלק און צווישן די

פהנים, און האָב דאָרטן ניט געפונען פון די קינדער פון לוי.
 16האָב איך געשיקט נאָך אַלְיָעָנָר, נאָך אַרְיָאֵל, נאָך שְׁמַעְיָה,
 און נאָך אַלְנָתָן, און נאָך יָרִיב, און נאָך אַלְנָתָן, און נאָך נָתָן,
 און נאָך זכַרְיָה, און נאָך מְשׁוּלָם, די הויפטלייט, און נאָך
 יוֹרִיב, און נאָך אַלְנָתָן, די קענער. 17און איך האָב זיי
 געגעבן אַ באַפעל צו אַדוֹ דעם הויפטמאַן אין דעם אָרט
 כְּסִפְיָא, און איך האָב אַרְיִינְגעטאַן אין זייער מויל ווערטער
 צו רעדן צו אַדוֹן [און] זיין ברודער וואָס זיינען געווען
 געזעצט איבער דעם אָרט כְּסִפְיָא, אונדז צו ברענגען באַדינער
 פאַר דעם הויז פון אונדזער גאַט. 18און זיי האָבן אונדז
 געבראַכט, לויט דער גוטער האַנט פון גאַט אויף אונדז, אַ
 פאַרשטאַנדיקן מאַן פון די קינדער פון מַחֲלִי דעם זון פון
 לוי, דעם זון פון ישׂראֵל; און שַׁרְבֵּיהֶן מיט זיינע זין און זיינע
 ברידער—אַכצן; 19און חֲשַׁבְיָהוּ, און מיט אים ישַׁעְיָהוּ פון
 די קינדער פון מְרָרִי, זיינע ברידער, און זייערע זין—
 צוואַנציק; 20און פון די נתינים וואָס דוד און די האַרן האָבן
 אָפּגעגעבן פאַר דעם דינסט פון די לויים, צוויי הונדערט
 און צוואַנציק נתינים; אַלע זיינען געווען אָנגערופן מיט די
 נעמען.

21און איך האָב דאָרטן אויסגערופן אַ תְּעִנִית ביים טייך
 אַהוּאָ, זיך צו פֿיניקן פאַר אונדזער גאַט, פּדי צו בעטן ביי
 אים אַ גלייכן וועג פאַר אונדז און פאַר אונדזערע קליינע
 קינדער, און פאַר אונדזער גאַנצן פאַרמעגן. 22וואָרום איך
 האָב זיך געשעמט צו פאַרלאַנגען פון דעם מלך חיל און
 רייטער אונדז צו העלפן פון אַ פיינט אויפן וועג, ווייל מיר
 האָבן געזאָגט צום מלך, אַזוי צו זאָגן: די האַנט פון גאַט איז
 צום גוטן אויף אַלע וואָס זוכן אים, און זיין מאַכט און זיין
 צאָרן אַקעגן אַלע וואָס פאַרלאָזן אים. 23און מיר האָבן

געפאָסט, און געבעטן ביי אונדזער גאָט וועגן דעם, און ער האָט זיך געלאָזט דערבעטן פון אונדו.

²⁴און איך האָב אָפגעשיידט פון די האַרן פון די פֿהנים צוועלף: שרביהן, חשבֿיהן, און מיט זיי צען פון זייערע ברידער. ²⁵און איך האָב זיי צוגעוויגן דאָס זילבער, און דאָס גאָלד, און די פֿלים, די אָפשיידונג פאַר אונדזער גאָסט הויז וואָס דער מלך, און זיינע יוֹצִים און זיינע האַרן, און גאַנץ ישראל וואָס האָבן זיך דאָרטן געפונען, האָבן מנדב געווען. ²⁶און איך האָב אָפגעוויגן אויף זייער האַנט זילבער זעקס הונדערט און פופציק צענטנער, און זילבערנע פֿלים הונדערט צענטנער; גאָלד הונדערט צענטנער; ²⁷און גילדערנע בעכער צוואַנציק, צו טויזנט אַדרפֿונים; און צוויי פֿלים פון פֿינעם געלן קופער, אַזוי טייער ווי גאָלד. ²⁸און איך האָב צו זיי געזאָגט: איר זייט הייליק צו גאָט, און די פֿלים זיינען הייליק; און דאָס זילבער און דאָס גאָלד איז אַ נדבה צו יהוה דעם גאָט פון אייערע עלטערן. ²⁹פאָסט אויף און היט עס, ביז איר וועט עס אָפּוועגן פאַר די האַרן פון די פֿהנים און די לַוִיִּים, און די האַרן פון די פּאָטער־היזער פון ישראל אין ירוּשָׁלַיִם, אין די קאַמערן פון גאָסט הויז. ³⁰און די פֿהנים און די לַוִיִּים האָבן צוגענומען די וואָג פון דעם זילבער און דעם גאָלד, און די פֿלים, אויף צו ברענגען קיין ירוּשָׁלַיִם אין הויז פון אונדזער גאָט.

³¹און מיר האָבן אַוועקגעצויגן פון דעם טייך אַהוּאַ אין צוועלפטן טאָג פון ערשטן חודש, צו גיין קיין ירוּשָׁלַיִם, און די האַנט פון גאָט איז געווען אויף אונדו, און ער האָט אונדו באַשירעמט פון דער האַנט פון פֿינט און לוייערער אויפן וועג. ³²און מיר זיינען געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם, און זיינען דאָרטן געזעסן דריי טעג. ³³און אויפן פֿירטן טאָג איז דאָס

וילבער און דאָס גאַלד און די פּליים אָפּגעוויגן געוואָרן אין הויז פון אונדזער גאַט, אויף דער האַנט פון מַרְמוֹת דעם זון פון אור־הַהוּ, דעם פֿהן, און מיט אים איז געווען אַלְעָזָר דער זון פון פּינחָס, און מיט זײ, יִזְבֵּד דער זון פון יִשׁוּעַן, און נֹעֲדִיָה דער זון פון בְּנוּיָן, די לִוִּיִּם; ³⁴אַלְעָזָר מיט אַ צֶאֱלָ און מיט אַ וואָג; און די גאַנצע וואָג איז פאַרשריבן געוואָרן אין יענער צײַט.

³⁵האַבן די קינדער פון גלות וואָס זײַנען געקומען פון געפּאַנגענשאַפט, מקריב געווען בראַנדאָפּפּער צום גאַט פון ישׂראֵל, צוועלף אַקסן פאַר גאַנץ ישׂראֵל, זעקס און נײַנציק ווידערס, זיבן און זיבעציק שעפּסן, צוועלף בעק פאַר זינד־אָפּפּער; אַלע בראַנדאָפּפּער צו גאַט. ³⁶און זײ האָבן איבערגעגעבן די באַפעלן פון מלך צו די סאַטראַפּן פון מלך, און די פירשטן פון יענער זײַט טײַך; און זײ האָבן געהאַלפּן דעם פּאָלק און דעם הויז פון גאַט.

ט יאון אַז מע האָט דאָס געענדיקט, האָבן גענענט צו מיר די האָרן, אַזוי צו וואָגן: דאָס פּאָלק ישׂראֵל, און די פֿהנים און די לִוִּיִּם, האָבן זיך ניט געהאַלטן אָפּגעשײַדט פון די פעלקער פון די לענדער, לויט זײַערע אומווערדיקייטן—פון דעם פּנְעָנִי, דעם חֲתִי, דעם פּרוּזִי, דעם יבוּסִי, דעם עֲמוּנִי, דעם מוּאָבִי, דעם מצִרִי, און דעם אַמּוּרִי. ²וואָרום זײ האָבן גענומען פון זײַערע טעכטער פאַר זיך און פאַר זײַערע זין, און דער הייליקער זאַמען האָט זיך פאַרמישט מיט די פעלקער פון די לענדער, און די האַנט פון די האָרן און די פאַרשטייער איז געווען די ערשטע אין דערדאָזיקער פעלשונג. ³און ווי איך האָב געהערט דידאָזיקע זאַך, האָב איך צעריסן מײַן בגד און מײַן מאַנטל, און איך האָב זיך

געפליקט די האָר פון קאָפּ און פון באַרד, און איך בין געזעסן אַ באַנומענער. ⁴האָבן זיך אַלע אַיינגעזאַמלט צו מיר, אַלע וואָס האָבן געציטערט איבער די ווערטער פון דעם גאָט פון ישראל, פון וועגן דער פעלשונג פון די גלות־לייט; און איך בין געזעסן אַ באַנומענער ביז דעם אַוונט־קרובן.

⁵און ביים אַוונט־קרובן בין איך אויפגעשטאַנען פון מיין תּענית, מיט מיין בגד און מיין מאַנטל צעריסן, און איך בין געפאלן אויף מייןע קני, און האָב אויסגעשפּרייט מייןע הענט צו יהוה מיין גאָט. ⁶און איך האָב געזאָגט: מיין גאָט, איך בין אין בושא און שעם זיך אויפצוהייבן מיין פנים צו דיר, מיין גאָט, וואָרום אונדזערע זינד זיינען געמערט איבערן קאָפּ, און אונדזער שולד איז גרויס ביז צום הימל. ⁷פון די טעג פון אונדזערע עלטערן אָן זיינען מיר אין גרויס שולד ביז אויף היינטיקן טאָג, און פאַר אונדזערע זינד זיינען מיר, אונדזערע מלכים, אונדזערע פּהנים, איבערגעגעבן גע־וואָרן אין דער האַנט פון די מלכים פון די לענדער צום שווערד, צו געפאַנגענשאַפט, און צו רויב, און צו שאַנד פון פנים, אַזוי ווי היינטיקן טאָג. ⁸און אַצונד, אויף אַ קליינער רגע איז אונדז געשען אַ גענאָד פון יהוה אונדזער גאָט, אונדז איבערצולאָזן אָן אַנטרינונג, און אונדז צו געבן אָן אָנהאַלט אין זיין הייליקן אָרט, כדי אונדזער גאָט זאָל דערלייכטן אונדזערע אויגן, און אונדז לאָזן אַ ביסל אָפלעבן אין אונדזער קנעכטשאַפט. ⁹וואָרום קנעכט זיינען מיר, אָבער אין אונדזער קנעכטשאַפט האָט אונדז אונדזער גאָט ניט פאַרלאָזן, און ער האָט אונדז צוגעניגט גענאָד פאַר די מלכים פון פּרס, אונדז צו לאָזן אָפלעבן, אויפצורייכטן דאָס הויז פון אונדזער גאָט, און אויפצושטעלן זיינע חורבות,

און אונדז צו געבן אן אַרומצאָם אין יהודה און אין ירושלים.
 10 און אַצונד, אונדזער גאָט, וואָס זאָלן מיר זאָגן נאָך דעם?
 אַז מיר האָבן פאַרלאָזן דייע געבאָט 11 וואָס דו האָסט
 געבאָטן דורך דייע קנעכט די נביאים, אַזוי צו זאָגן: „דאָס
 לאַנד וואָס איר קומט עס צו אַרבעטן, איז אַן אומריין לאַנד,
 דורך דער אומרינקייט פון די פעקלער פון די לענדער,
 דורך זייערע אומווערדיקייטן מיט וואָס זיי האָבן עס
 אָנגעפילט פון עק צו עק אין זייער טומאה. 12 דרום זאָלט
 איר אַצונד ניט געבן אַייערע טעכטער צו זייערע זין, און
 זייערע טעכטער זאָלט איר ניט נעמען פאַר אַייערע זין,
 און איר זאָלט אויף אייביק ניט זוכן זייער פריד און זייער
 ווילזיין, פדי איר זאָלט שטאַרק זיין, און עסן דאָס גוטס
 פון דעם לאַנד און עס לאָזן בירושה צו אַייערע קינדער
 אויף אייביק. 13 און נאָך אַלץ וואָס איז געקומען אויף אונדז
 פאַר אונדזערע שלעכטע מעשים און פאַר אונדזער גרויסער
 שולד, אַז דו אונדזער גאָט האָסט אונדז געשוינט מער ווי נאָך
 אונדזערע זינד, און אונדז געגעבן אַזאַ אַנטרינונג, 14 זאָלן
 מיר ווידער פאַרשטערן דייע געבאָט, און זיך מתחתן זיין
 מיט די פעלקער פון די אַזויקע אומווערדיקייטן? וועסטו
 ניט צערענען אויף אונדז ביז צום פאַרלענדן, אַז קיין איבער-
 בלייב און קיין אַנטרינונג זאָל ניט זיין? 15 גייהוה דו גאָט פון
 ישראל, דו ביסט אַ גערעכטער; וואָרום מיר זיינען אַן
 אַנטרוענער איבערבלייב אַזוי ווי היינטיקן טאָג. אָט זיינען
 מיר פאַר דיר אין אונדזער שולד; וואָרום מע קען ניט
 באַשטיין פאַר דיר וועגן דעם.

16 יאון ווי עזרא האָט מתפלל געווען און ווי ער האָט זיך
 מתודה געווען, וויינענדיק און זיך וואַרפנדיק פאַר גאָסט
 הויז, האָט זיך אָנגעזאַמלט צו אים פון ישראל זייער אַ גרויס

געזעמל, מענער און ווייבער און קינדער; וואָרום דאָס פּאָלק האָט געוויינט אַ גרויס געוויין. ² און שכנָה דער זון פון יחיאלן, פון די קינדער פון עִילם, האָט זיך אָפּגערוּפּן און האָט געזאָגט צו עזראַן: מיר האָבן געפּעלשט אָן אונדזער גאָט, און האָבן גענומען פרעמדע ווייבער פון די פעלקער פון לאַנד, אָבער אַצונד איז דאָ אַ האָפּענונג פאַר ישראל וועגן דעם. ³ און לאָמיר אַצונד שליסן אַ בונד מיט אונדזער גאָט, אַוועקצושיקן די אַלע ווייבער, און די וואָס זיינען געבאָרן פון זיי, לויט דער עצה פון גאָט, און די וואָס ציטערן איבער דעם געבאָט פון אונדזער גאָט, און זאָל געטאָן ווערן לויט דער תּוֹרָה. ⁴ שטיי אויף, וואָרום אויף דיר ליגט די זאַך, און מיר זיינען מיט דיר; זיי שטאַרק און טו.

⁵ איז עזראַ אויפגעשטאַנען און האָט באַשוואָרן די האַרן פון די כּהנים, די לויים, און גאַנץ ישראל, צו טאָן אַזוי ווי דאָסדאָזיקע וואָרט; און זיי האָבן געשוואָרן. ⁶ און עזראַ איז אויפגעשטאַנען פון פאַר דעם הויז פון גאָט, און ער איז אַוועק אין דער קאַמער פון יהוֹחָנָן דעם זון פון אַלישיבן; און אַז ער איז געקומען אַהין, האָט ער ניט געגעסן קיין ברויט, און ניט געטרונקען קיין וואַסער, וואָרום ער האָט געטרויערט אויף דער פעלשוּנג פון די גּלוּת-לייט.

⁷ און מע האָט אַרויסגעלאָזט אַן אויסרוף אין יהודה און ירוּשָׁלַיִם צו אַלע קינדער פון גּלוּת, זיך אַיינצוזאַמלען קיין ירוּשָׁלַיִם; ⁸ און איטלאַכער וואָס וועט ניט קומען אין דריי טעג, לויט דער עצה פון די האַרן און די עלטסטע, זאָל זיין גאַנצער פאַרמעג זיין חרם, און ער זאָל אָפּגעשיידט ווערן פון דער עדה פון גּלוּת.

⁹ האָבן זיך אַיינגעזאַמלט אַלע מענער פון יהודה און בנימין קיין ירוּשָׁלַיִם צום דריטן טאָג; דאָס איז געווען אין

ניינטן חודש, אין צוואנציקסטן טאָג אין חודש. און דאָס
 גאַנצע פּאָלק איז געזעסן אויפן ברייטן פּלאַץ פון גאַטס הויז,
 ציטערנדיק איבער דער זאַך, און איבער די רעגנס. ¹⁰ און
 עזרא דער פּהן איז אויפגעשטאַנען, און האָט צו זיי געזאָגט:
 איר האָט געפּעלשט און האָט גענומען פרעמדע ווייבער
 נאָך צוצולייגן צו דער שולד פון ישראל. ¹¹ און אַצונד גיט
 אַ ווידוי צו יהוה דעם גאָט פון אַייערע עלטערן, און טוט זיין
 רצון, און שייַדט אַיך אָפּ פון די פעלקער פון לאַנד, און
 פון די פרעמדע ווייבער. ¹² האָט זיך אָפּגערויפן די גאַנצע
 אַיינזאַמלונג און האָט געזאָגט אויף אַ הויכן קול: יאָ, אַזוי ווי
 דיין וואָרט איז פאַר אונדז צו טאָן. ¹³ אַבער דאָס פּאָלק איז
 גרויס, און עס איז די צייט פון רעגנס, און ניטאָ קיין פּוח
 צו שטיין דרויסן, און די אַרבעט איז ניט אויף איין טאָג,
 און ניט אויף צוויי; וואָרום מיר האָבן פיל פאַרבראַכן אין
 דערדאָזיקער זאַך. ¹⁴ זאָלן אונדזערע האַרן זיך אָפּשטעלן
 פאַר דער גאַנצער אַיינזאַמלונג, און אַלע וואָס אין אונדזערע
 שטעט וואָס האָבן גענומען פרעמדע ווייבער, זאָלן קומען
 אין געשטעלטע צייטן, און מיט זיי די עלטסטע פון
 איטלאַכער שטאָט און אירע ריכטער, ביז מע וועט אָפקערן
 פון אונדז דעם גרימצאָרן פון יהוה אונדזער גאָט וועגן
 דערדאָזיקער זאַך. ¹⁵ נאָר יונתן דער זון פון עֲשָׂהאֵל, און
 יחזקיה דער זון פון תקנהן, האָבן זיך געשטעלט אַקעגן דעם,
 און משולם, און שבתי דער לוי, האָבן זיי צוגעהאַלפּן. ¹⁶ און
 די קינדער פון גלות האָבן אַזוי געטאָן; און עזרא דער פּהן,
 און עטלאַכע הויפטן פון פּאָטערהייזער, לויט זייערע
 פּאָטערהייזער, און אַלע מיט נעמען, זיינען אָפּגעוונדערט
 געוואָרן, און זיי האָבן זיך געזעצט אין ערשטן טאָג פון צענטן
 חודש אויסצופאַרשן די זאַך. ¹⁷ און זיי זיינען פאַרטיק

געוואָרן מיט אַלע מענער וואָס האָבן גענומען פרעמדע
ווייבער, ביז דעם ערשטן טאָג פון ערשטן חודש.

¹⁸און עס זיינען געפונען געוואָרן צווישן די קינדער פון
די פּהנים אַזעלכע וואָס האָבן גענומען פרעמדע ווייבער.

פון די קינדער פון ישוע דעם זון פון יואָדקן און זיינע
ברידער: מַעֲשֵׂהָ, און אַלְיָעָנָר, און יָרִיב, און גְּדַלְיָהָ. ¹⁹און
זיי האָבן געגעבן זייער האַנט אַזעלכע וואָס זיי זענען ווייבער,
און, ווי שולדיקע, [צו ברענגען אַ ווידער פון שאָף פאַר זייער
שולד. ²⁰און פון די קינדער פון אָמֵר: תְּנִי, און זְבַדְיָהָ.

²¹און פון די קינדער פון חָרֵם: מַעֲשֵׂהָ, און אַלְיָהָ, און שְׁמַעְיָהָ,
און יחיאל, און עוֹנֵהָ. ²²און פון די קינדער פון פֶּשְׁחֹר:

אַלְיָעֲנִי, מַעֲשֵׂהָ, יִשְׁמַעְאֵל, נְתַנְאֵל, יוֹנָדָד, און אַלְעָשָׂה.

²³און פון די לויים: יוֹנָדָד, און שְׁמַעְיָהָ, און קְלִיָּהָ—דאָס
איז קליטאָ—פּתחיה, יהודה, און אַלְיָעָנָר.

²⁴און פון די זינגערס: אַלְיָשִׁיב. און פון די טויערלייט:
שלום, און טָלָם, און אורי.

²⁵און פון ישראל: פון די קינדער פון פֶּרְעֹשׁ: רַמְיָהָ,

און יְזֵיָהָ, און מַלְכִּיָּהָ, און מִיָּמָן, און אַלְעָנָר, און מַלְכִּיָּהָ,
און בְּנֵיָהָ. ²⁶און פון די קינדער פון עֵילָם: מַתַּנְיָהָ, זְכַרְיָהָ,

און יחיאל, און עַבְדִּי, און יִרְמֹת, און אַלְיָהָ. ²⁷און פון די
קינדער פון נְתוּאָה: אַלְיָעֲנִי, אַלְיָשִׁיב, מַתַּנְיָהָ, און יִרְמֹת,

און יוֹנָדָד, און עוֹזִיָּאָ. ²⁸און פון די קינדער פון בְּכִיָּהָ: יְהוֹחָנָן,
חַנְּנִיָּהָ, זְבִי, עַתְלִי.

²⁹און פון די קינדער פון בְּנִיָּהָ: מִשׁוּלָם,
מְלוּךְ, און עֲדָיָהָ, יִשׁוּב, און שְׁאָל, און רַמֹּת. ³⁰און פון די

קינדער פון פּתח־מוֹאָב: עֲדֹנָאָ, און כָּלָל, בְּנֵיָהָ, מַעֲשֵׂהָ,
מַתַּנְיָהָ, בְּצַלְאֵל, און בְּנוֹי, און מְנַשֶּׁה. ³¹און די קינדער פון

חָרֵם: אַלְיָעָנָר, יִשָּׂהָ, מַלְכִּיָּהָ, שְׁמַעְיָהָ, שְׁמַעוֹן; ³²בְּנֵימִין,
מְלוּךְ, שְׁמַרְיָהָ. ³³פון די קינדער פון חָשׂוּם: מַתַּנִּי, מַתַּתָּהָ,

זָבָד, אַליפֿלֶט, ירמי, מנשה, שמעי. ³⁴פון די קינדער פון
 בני: מעדי, עמרם, און אואל; ³⁵בניה, בדיה, פלוהו;
³⁶נניה, מרמות, אלשיב; ³⁷מתניה, מתני, און יעשי; ³⁸און
 בני, און בנוי, שמעי, ³⁹און שלמיה, און נתן, און עדיה;
⁴⁰מכנדבי, ששי, שרי; ⁴¹ענראל, און שלמיהו, שמרה,
⁴²שלום, אמריה, יוסף. ⁴³פון די קינדער פון נבו: יציאל,
 מתתיה, זבד, זבינא, גדי, און יואל, נאון בניה.
⁴⁴די אלע האבן גענומען פרעמדע ווייבער, און טייל
 פון זיי ווייבער מיט וועמען זיי האבן געהאט קינדער.

נחמיה

נחמיה

- נחמיה דערוויסט זיך אין בבֿל פון דעם טרויעריקן מצב
אין ירושלים. ער פאסט און איז מתפלל צו גאט. א 1
נחמיה קריגט דערלויבעניש פון מלך ארמחשסתא זיך
אומצוקערן קיין ירושלים. ב 1
די פאָרריכטונג פון דער שטאַטמויער. ג 1
סנבלט און אנדערע אַרומיקע פיינט זוכן צו הינדערן די
וואָס בויען. די אַרבעטער זיינען אָנגעגורט צוגלייך
מיט וואַפֿן. ג 33
נחמיה טרעט אַרויס קעגן די וואָס נעמען פון די אַרעמע
צו זייערע פעלדער פאַר חובות, און הייסט אָפּלאָזן
די שולדן, אַזוי ווי ער אַליין טוט. ה 1
סנבלט זוכט ווידער צו שטערן די באַפעסטיקונג פון
דער שטאַטמויער, אָבער נחמיה פאַרענדיקט זי
דאָך. ו 1
נחמיה שטעלט וואַכן ביי די טויערן און אין דער שטאַט
צו היטן קעגן שָׁנאים. ז 1
פאַרצייכעניש פון די וואָס האָבן זיך אומגעקערט פון
בבֿל. ז 6
עזרא לייענט פאַרן פּאָלק די תּוֹרָה. ז 73
דאָס פּאָלק פיייערט דעם יום־טוב סוכות. ח 13
דאָס פּאָלק טוט תּשובה און איז מתפלל פאַר גאט, און
נעמט אויף זיך צו היטן די תּוֹרָה. ט 1
פאַרצייכעניש פון די וואָס האָבן זיך מתנדב געווען צו
ווינען אין ירושלים. יא 1

פאַרצייכעניש פון די וואָס האָבן געווינט אויף דער

פראָווינץ. יא 25

פאַרצייכעניש פון פּהנים און לויים. יב 1

באַנייאונג פון דער שטאַטמויער דורך אַ פייערלאַכער

פראָצעסיע. יב 27

די אָפּגאַבן פון דעם פּאַלק פאַר די פּהנים און די לויים. יב 44

נחמיה רייניקט דאָס פּאַלק פון געמישן פון פרעמדע

פעלקער. יג 1

נחמיה גייט קיין בבל און קערט זיך ווידער אום קיין

ירושלים. נחמיהס אויפטוען נאָך זיין צווייטן מאָל

קומען קיין ירושלים. ער רייניקט די קאַמערן אין

גאַטס היז וואָס זיינען באַנוצט געוואָרן אונטערדעסן

פאַר וואַכעדיקע צוועקן. ער שטעלט ווידער אויף

די איינוואַמלונג פון די אָפּגאַבן וואָס מע האָט אויפֿ-

געהערט ברענגען. ער טרעט אַרויס קעגן די פאַר-

שוועכונג פון שבת, און קעגן געמישטע חתונות. יג 4

נחמיה

א ידי ווערטער פון נחמיה דעם זון פון חכליהן.

עס איז געווען אין חודש כסלו אין צוואנציקסטן יאר, בעת איך בין געווען אין דער הויפטשטאט שושן, איז געקומען חנני, איינער פון מייע ברודער, ער און ואנדערע מענער פון יהודה, און איך האב זיי געפרעגט וועגן די אידן, די אנטרווענע וואס זיינען געבליבן פון דער געפאנגענער שאפט, און וועגן ירושלים. ³האבן זיי צו מיר געזאגט: די געבליבענע וואס זיינען געבליבן פון דער געפאנגענער שאפט דארטן אין דער מדינה, זיינען אין גרויס אומגליק און אין שאנד, און די מויער פון ירושלים איז איינגעבראכן, און אירע טויערן זיינען פארברענט אין פיער. ⁴איז, ווי איך האב געהערט דידאזיקע ווערטער, אזוי האב איך זיך געזעצט און האב געוויינט און האב טעג געטרויערט, און איך האב געפאסט און האב מתפלל געווען פאר דעם גאט פון הימל. ⁵און איך האב געזאגט: איך בעט דיר, יהוה, גאט פון די הימלען, גרויסער און פארקטיקער גאט, וואס היט דעם בונד און די גענאד צו די וואס האבן אים ליב, און צו די וואס היטן זיינע געבאט. ⁶ואל, איך בעט דיר, דיין אויער זיין פארנעמיק, און דייע אויגן אפן, צוצוהערן צו דער תפילה פון דיין קנעכט וואס איך בין מתפלל פאר דיר אצונד טאג און נאכט פון וועגן די קינדער פון ישראל, דייע קנעכט, און בין זיך מתוודה אויף די זינד פון די קינדער פון ישראל, וואס מיר האבן צו דיר געוינדיקט; יא, איך און דאס הויז פון מיין פאטער האבן געוינדיקט. פארדארבן זיינען מיר געווען פארדארבן אקעגן דיר,

און מיר האָבן ניט געהיט די געבאָט און די חוקים און די געזעצן וואָס דו האָסט באַפוילן דיין קנעכט משהן. ⁹דערמאָן זיך, איך בעט דיך, דאָס וואָרט וואָס דו האָסט אָנגעזאָגט דיין קנעכט משהן, אַזוי צו זאָגן: „וועט איר פעלשן, וועל איך אַיך צעשפּרייטן צווישן די פעלקער. ¹⁰אַבער אַז איר וועט אַיך אומקערן צו מיר, און היטן מיינע געבאָט און זיי טאָן, מעגן אַייערע פאַרשטויסענע זיין אין עק הימל, וועל איך פון דאָרטן זיי אַיינזאַמלען, און וועל זיי ברענגען אין דעם אָרט וואָס איך האָב אויסדערוויילט צו מאַכן רוען מײן נאָמען דאָרטן.“ ¹¹זיי זיינען דאָך דינע קנעכט און דיין פּאַלק וואָס דו האָסט אויסגעלייזט מיט דיין גרויס שטאַרקייט, און מיט דיין מאַכטיקער האַנט. ¹²איך בעט דיך, גאָט, זאָל נון דיין אויער זיין פאַרנעמיק צו דער תּפּילה פון דיין קנעכט, און צו דער תּפּילה פון דינע קנעכט וואָס ווילן פאַרכטן דיין נאָמען, און באַגליק, איך בעט דיך, היינט דיין קנעכט, און גיב אים דערבאַרימונג ביי דעם דאָזיקן מאָן.

און איך בין געווען אַ טראַנקמייסטער ביים מלך.

ב יאון עס איז געווען אין חודש ניסן, אין צוואַנציקסטן יאָר פון מלך אַרתחשטאַ, איז וויין געווען פאַר אים, און איך האָב גענומען דעם וויין, און האָב דערלאָנגט דעם מלך. און איך בין קיינמאָל פריער ניט געווען טרויעריק פאַר אים. ²האָט דער מלך צו מיר געזאָגט: פאַרוואָס איז דיין פנים טרויעריק, אַז קראַנק ביסטו ניט? דאָס איז ניט אַנדערש סיידן אַ טרויערקיט פון האַרצן. האָב איך זייער שטאַרק מורא געהאַט. ³און איך האָב געזאָגט צום מלך: אַיביק לעבן זאָל דער מלך! פאַרוואָס זאָל מײן פנים ניט

זיין טרויעריק, אָז די שטאַט, דער אָרט פון מיינע עלטערנס קברים, איז חָרָב, און אירע טויערן זיינען פאַרצערט פון פייער? ⁴האָט דער מלך צו מיר געזאָגט: וואָס פאַרלאַנגסטו דען? האָב איך מתפלל געווען צום גאָט פון הימל. ⁵און איך האָב געזאָגט צום מלך: אויב דעם מלך איז ווילגעפעלן, און אויב דיין קנעכט איז ווילגעפעלן פאַר דיר, אָז דו זאָלסט מיך לאָזן גיין קיין יהודה צו דער שטאַט פון מיינע עלטערנס קברים, אָז איך זאָל זי אָפּבויען. ⁶האָט דער מלך צו מיר געזאָגט—און די מלכה איז געוועסן לעבן אים—: אויף ביו וואָנען וועט זיין דיין גיין? און ווען וועסטו זיך אומקערן? און עס איז ווילגעפעלן פאַר דעם מלך, און ער האָט מיך געלאָזט גיין, אָז איך האָב אים געגעבן אַ צייט. יאון איך האָב געזאָגט צום מלך: אויב דעם מלך איז ווילגעפעלן, זאָל מען מיר געבן בריוו צו די פירשטן פון יענער זייט טיך, אָז זיי זאָלן מיך לאָזן דורכגיין, ביז איך וועל קומען קיין יהודה; ⁷און אַ בריוו צו אָסָף דעם היטער פון מלכס בוימגאָרטן, אָז ער זאָל מיר געבן האַלץ אויף צו לייגן באַלקנס אויף די טויערן פון דער פעסטונג וואָס צום הויז, און פאַר דער שטאַטמויער, און פאַר דעם הויז, וואָס איך וועל קומען צו אים. און דער מלך האָט מיר געגעבן לויט דער גוטער האַנט פון מיין גאָט אויף מיר.

⁸און איך בין געקומען צו די פירשטן פון יענער זייט טיך, און האָב זיי געגעבן די בריוו פון מלך; און דער מלך האָט געשיקט מיט מיר עלצטע פון חיל, און רייטער. ⁹יהאָט דערהערט סנבלט דער חורוני, און טוביה דער צמונישער קנעכט, און זיי האָט פאַרדראָסן אַ גרויס פאַרדראָס וואָס אַ מענטש איז געקומען ווכן גוטס פאַר די קינדער פון ישראל. ¹⁰יאון איך בין געקומען קיין ירושלים, און בין דאָרטן

געווען דרײַ טעג. ¹²און איך בין אויפגעשטאָנען בײַ נאַכט, איך און עטלאַכע מענער מיט מיר; און איך האָב ניט דערצײלט קײן מענטשן וואָס מײן גאָט האָט אַרײַנגעגעבן אין מײן האַרצן צו טאָן אין ירושלים; און קײן בהמה האָב איך מיט מיר ניט געהאַט, אַחוץ די בהמה וואָס איך בין אויף איר געריטן. ¹³און איך בין אַרויס דורך דעם טויער פון טאָל בײַ נאַכט, און אַקעגן דעם שלאַנגענקוואַל, און צו דעם מיסטטויער, און איך האָב באַטראַכט די מויערן פון ירושלים וואָס זײנען געווען אַיינגעבראַכן, און אירע טויערן וואָס זײנען געווען פאַרצערט פון פײער. ¹⁴און איך בין אַריבערגעגאַנגען צום קוואַלטויער, און צום מלכס באַך; אָבער עס איז ניט געווען אַרט גענוג פאַר דער בהמה אונטער מיר דורכצוגײן. ¹⁵און איך בין אַרויפגעגאַנגען דורכן טאָל אין דער נאַכט, און האָב באַטראַכט די מויער; און איך האָב זיך אומגעקערט און בין געקומען צום טויער פון טאָל, און האָב זיך צוריקגעקערט. ¹⁶און די פאַרשטייער האָבן ניט געווסט ווױן איך בין געגאַנגען, און וואָס איך טו, וואָרום די אידן, און די פּהנים, און די אַדללייט, און די פאַרשטייער, און די איבעריקע וואָס האָבן געטאָן די אַרבעט, האָב איך ביז אַהער גאַרנישט דערצײלט.

¹⁷און איך האָב צו זײ געזאָגט: איר זעט אין וואָס פאַר אַן אומגליק מיר זײנען, אַז ירושלים איז חָרָב, און אירע טויערן זײנען פאַרברענט פון פײער; קומט און לאַמיר אָפּבויען די מויער פון ירושלים, אַז מיר זאָלן מער ניט זײן צו שאַנד. ¹⁸און איך האָב זײ דערצײלט וועגן דער האַנט פון מײן גאָט וואָס איז געווען גוט אויף מיר, און אויך די ווערטער פון מלך וואָס ער האָט מיר געזאָגט. האָבן זײ געזאָגט: לאַמיר

אויפשטיין און בויען. און זיי האָבן געשטאַרקט זייערע הענט צום גוטן.

¹⁹יהאָט דערהערט סנבלט דער חורוני, און טוביה דער צמונישער קנעכט, און נשם דער אַראַבער, און זיי האָבן געשפעט פון אונדו, און האָבן אונדו מבוה געווען, און האָבן געזאָגט: וואָס איז דידאָזיקע זאַך וואָס איר טוט? ווילט איר קעגן דעם מלך ווידערשפעניקן? ²⁰האָב איך זיי געגעבן אַן ענטפער און האָב צו זיי געזאָגט: דער גאָט פון הימל, ער וועט אונדו באַגליקן, און מיר זיינע קנעכט וועלן אויפשטיין און וועלן בויען; און איר האָט ניט קיין חלק און קיין רעכט און קיין געדעכעניש אין ירושלים.

ג און אַלשיב דער פּהיןדול און זיינע ברידער די פּהנים זיינען אויפגעשטאַנען און האָבן אויפגעבויט דעם שאַפֿ-טויער; זיי האָבן אים געהייליקט, און אַריינגעשטעלט זיינע טירן; און ביז צום טורעם המאָה האָבן זיי אים געהייליקט, ביז צום טורעם חנאַל. ²און לעבן אים האָבן געבויט די מענער פון יריחו. און לעבן דעם האָט געבויט נכור דער זון פון אמרין. ³און דעם פישטויער האָבן געבויט די זין פון הסנאָהן; זיי האָבן געלייגט זיינע באַלקנס, און אַריינגעשטעלט זיינע טירן, זיינע שלעסער, און זיינע ריגלען. ⁴און לעבן זיי האָט פאַרריכט מרמות דער זון פון אוריה דעם זון פון הקוצן. און לעבן זיי האָט פאַרריכט משולם דער זון פון פּרכיה דעם זון פון משינבאלן. און לעבן זיי האָט פאַרריכט צדוק דער זון פון בענאָן. ⁵און לעבן זיי האָבן פאַרריכט די תקועים; אָבער זייערע גרויסע לייט האָבן ניט אַריינגעטאָן זייער נאַקן אין דעם דינסט פון זייער האַר. ⁶און דעם אַלטן טויער האָט פאַרריכט יונדע דער

זון פון פֿסחן, און משולם דער זון פון בסודיהן; זיי האָבן
 געלייגט זיינע באַלקנס, און אַריינגעשטעלט זיינע טירן און
 זיינע שלעסער און זיינע ריגלען. ⁷ און לעבן זיי האָט
 פֿאַרריכט מלִטְיָה דער גִּבְעוֹנִי, און יְדוֹן דער מְרוֹנוֹתִי, די
 מענטשן פון גִּבְעוֹן און פון מִצְפָּה, וואָס האָבן געהערט צו
 דעם טראָן פון דעם פירשט פון יענער זייט טייך. ⁸ און
 לעבן דעם האָט פֿאַרריכט עוזיאל דער זון פון חֲרֵהִיָּהּ,
 פון די גאַלדשמידן; און לעבן אים האָט פֿאַרריכט חֲנַנְיָהּ,
 אַ זון פון די בְּשָׂמִים־מֵאֲכֶעֶר; און זיי האָבן באַפעסטיקט
 ירוּשָׁלַיִם ביז דער ברייטער מויער. ⁹ און לעבן זיי האָט
 פֿאַרריכט רַפְּיָה דער זון פון חוּרן, דער האַר פון אַ האַלבֿער
 געגנט פון ירוּשָׁלַיִם. ¹⁰ און לעבן זיי האָט פֿאַרריכט יְדִיָּהּ
 דער זון פון חֲרוּמְפָן, אַקעגן זיין הויז. און לעבן אים האָט
 פֿאַרריכט חֲטוּשׁ דער זון פון חֲשַׁבְנְיָהּ. ¹¹ אַ צווייטע שטרעק
 האָט פֿאַרריכט מְלִכְיָהּ דער זון פון חֲרַמְעָן, און חֲשׁוּב דער
 זון פון פֶּחַת־מוֹאָב; אויך דעם טורעם פון די אויוונס. ¹² און
 לעבן דעם האָט פֿאַרריכט שְׁלֹיָם דער זון פון הַלּוֹחֶשֶׁן, דער
 האַר פון אַ האַלבֿער געגנט פון ירוּשָׁלַיִם, ער און זיינע
 טעכטער. ¹³ דעם טויער פון טאַל האָט פֿאַרריכט חֲנּוּן,
 און די באַווינער פון נְנוּח; זיי האָבן אים געבויט, און
 אַריינגעשטעלט זיינע טירן, זיינע שלעסער, און זיינע ריגלען;
 אויך טויונט איילן פון דער מויער ביז דעם מיסטטויער.
¹⁴ און דעם מיסטטויער האָט פֿאַרריכט מְלִכְיָהּ דער זון פון
 רַכְבָּן, דער האַר פון דער געגנט פון בֵּית־כָּרֶם; ער האָט
 אים געבויט, און אַריינגעשטעלט זיינע טירן, זיינע שלעסער,
 און זיינע ריגלען. ¹⁵ און דעם קוואַלטויער האָט פֿאַרריכט
 שְׁלֹן דער זון פון פְּלִיחֹוֹהֶן, דער האַר פון דער געגנט פון
 מִצְפָּה; ער האָט אים געבויט, און אים צוגעדעקט, און

אַרײַנגעשטעלט זײַנע טירן, זײַנע שלעסער, און זײַנע ריגלען;
 אויך די מויער פון דעם טײך פון שְׁלַח בײַם גאַרטן פון מלך,
 און ביז די טרעפּ וואָס גידערן אַראָפּ פון דודס שטאַט.
¹⁶ נאָך אים האָט פאַרריכט נחמיה דער זון פון צובוקן, דער
 האַר פון אַ האַלבער געגנט פון בֵּית-צוּר, ביז אַקעגן די
 קברים פון דוד, און ביז דעם געמאַכטן טײך, און ביז צום
 הויז פון די גיבורים. ¹⁷ נאָך אים האָבן פאַרריכט די לויים,
 רחום דער זון פון בָּנִי. לעבן אים האָט פאַרריכט חֲשַׁבְיָה
 דער האַר פון אַ האַלבער געגנט פון קַעִילָה, פאַר זײַן געגנט.
¹⁸ נאָך אים האָבן פאַרריכט זײַערע ברידער, בְּנֵי דער זון
 פון חַנְדָּדָן, דער האַר פון אַ האַלבער געגנט פון קַעִילָה.
¹⁹ און לעבן אים האָט פאַרריכט עֶזֶר, דער זון פון יִשׁוּעַן,
 דער האַר פון מְצַפָּה, אַ צווייטע שטרעק, אַקעגן וווּ מע
 גײט אַרויף צום וואַפּנהויז בײַם ווינקל. ²⁰ נאָך אים האָט
 פליסיק פאַרריכט בָּרוּך דער זון פון זַפִּין, אַ צווייטע
 שטרעק, פון ווינקל ביזן אַיינגאַנג פון אַלְיָשִׁיב דעם פּהֶךָ
 גְדוּלָס הויז. ²¹ נאָך אים האָט פאַרריכט מֶרְמוֹת דער זון פון
 אורִיָה דעם זון פון הַקּוֹצֵן, אַ צווייטע שטרעק, פון דעם
 אַיינגאַנג פון אַלְיָשִׁיבס הויז און ביזן סוּף פון אַלְיָשִׁיבס הויז.
²² און נאָך אים האָבן פאַרריכט די פּהֶגִים, די מענטשן פון
 דער וַנְרַדְדִין־געגנט. ²³ נאָך דעם האָבן פאַרריכט בנימין
 און חֲשׁוּב אַקעגן זײַער הויז. נאָך דעם האָט פאַרריכט
 עֶזֶרְיָה דער זון פון מְעַשְׂיָה דעם זון פון עֲנַנְיָהן לעבן זײַן
 הויז. ²⁴ נאָך אים האָט פאַרריכט בְּנוֹי דער זון פון חַנְדָּדָן,
 אַ צווייטע שטרעק, פון עֶזֶרְיָהס הויז ביזן ווינקל, און ביזן
 עק. ²⁵ פֶּלֶל דער זון פון אוֹנִין (האָט פאַרריכט) אַקעגן דעם
 עק, און דעם טורעם וואָס איז אַרויסגערוקט פון דעם
 אויבערשטן הויז פון מלך וואָס בײַם הויף פון דער וואַך.

נאך אים פּדִיָה דער זון פון פּרעֹושן. —²⁶און די נתינים זיינען געוועסן אין עופֿל ביו קעגן דעם וואַסערטויער צו מזרח, און דעם אַרויסגערוקטן טורעם. —²⁷נאך אים האָבן פאַרריכט די תקועים אַ צווייטע שטרעק, פון אַקעגן דעם גרויסן אַרויסגערוקטן טורעם און ביו דער מויער פון עופֿל. ²⁸איבער דעם פערדטויער האָבן פאַרריכט די פּהגים, איטלאַכער אַקעגן זיין הויז. ²⁹נאך דעם האָט פאַרריכט צדוק דער זון פון אַמרן אַקעגן זיין הויז. און נאך אים האָט פאַרריכט שמעִיָה דער זון פון שכנִיָהן, דער היטער פון מזרח־טויער. ³⁰נאך אים האָט פאַרריכט חנניָה דער זון פון שְלִמְיָהן, און חנון דער זעקסטער זון פון צָלפֿן, אַ צווייטע שטרעק. נאך אים האָט פאַרריכט משולֿם דער זון פון בְּרַכְיָהן, אַקעגן זיין קאַמער. ³¹נאך אים האָט פאַרריכט מלִפְיָה, אַ זון פון די גאַלדשמידן, ביו דעם הויז פון די נתינים און די האַנדלסלייט, אַקעגן דעם טויער הנִמְפָּקד, און ביו דער אויבערשטוב פון ווינקל. ³²און צווישן דער אויבער־שטוב פון ווינקל און דעם שאַפטויער האָבן פאַרריכט די גאַלדשמידן און די קרעמער.

³³און עס איז געווען, ווי סנבלֿט האָט געהערט אַז מיר בויען די מויער, אַזוי האָט אים געברענט, און ער האָט שטאַרק געצערנט; און ער האָט געשפּעט פון די אידן. ³⁴און ער האָט גערעדט פאַר זיינע ברידער און דעם חיל פון שומרון, און האָט געזאָגט: וואָס טוען די דאָזיקע צעקראַכענע אידן? וועט מען זיי דען לאָזן? וועלן זיי דען קרבנות שלאַכטן? וועלן זיי עס ענדיקן אין אַ טאָג? וועלן זיי אויפֿ־לעבן די שטיינער פון די הויפּנס ערד, אַז זיי זיינען פאַר־ברענט? ³⁵און טובִיָה דער עִמוּנִי איז געווען לעבן אים, און האָט געזאָגט: אַפּילו אַז זיי בויען שוין יאָ, ווען אַ פּויקס

וְאֵל אַרְוִיפְגִּיָּין, וּוְעַט עַר צַעֲבֵרְעֵכֶן זִיעֵר שְׁטִינְעֵרנֵעַ מוֹיַעֲר. ⁸⁶הָעַר, גָּאָט אונדזערער, ווי מיר זיינען געוואָרן צו שפּאַט, און קער אום זיער לעסטערונג אויף זיער קאַפּ, און גיב זיי צו רויב אין לאַנד פון געפּאַנגענשאַפּט; ⁸⁷און וואָלסט ניט פּאַרדעקן זיער זינד, און זיער חטא זאל ניט פּאַרמעקט ווערן פון פּאַר דיר, וואָרום זיי האָבן דיך דערצערנט פּאַר די בויער.

⁸⁸אַזוי האָבן מיר געבויט די מויער; און די גאַנצע מויער איז פּאַרבונדן געוואָרן ביז איר העלפט; וואָרום דאָס פּאַלק האָט געהאַט האַרץ צו טאָן.

ד 'און עס איז געווען, ווי סנבלט, און טוביה, און די אַראַ-בער, און די עמונים, און די אַשדודים, האָבן געהערט אַז די מויערן פון ירושלים ווערן פּאַרריכט, אַז די בראַכן האָבן אָנגעהויבן פּאַרשטאַפּט צו ווערן, האָט זיי זיער געברענט. ²און זיי האָבן געמאַכט אַ בונט אַלע אין איינעם, צו קומען מלחמה האַלטן אויף ירושלים, און אַנמאַכן דרינען אַ מהומה. ³האָבן מיר מתפלל געווען צו אונדזער גאָט, און מיר האָבן געשטעלט אַ וואַך אַקעגן זיי ביי טאָג און ביי נאַכט, וויך צו שיצן פּאַר זיי. ⁴און יהודה האָט געוואָגט: דער כּוּח פון די לאַסטערעגער איז אָפּגעשוואַכט, און ערד וואָפּצוראַמען איז דאָ אַ סך, און מיר קענען ניט בויען די מויער. ⁵און אונדזערע שוואַים האָבן געוואָגט: זאָלן זיי ניט מערקן און ניט זען, ביז מיר וועלן קומען צווישן זיי, און וועלן זיי אויסהרגען, און פּאַרשטערן די אַרבעט. ⁶און עס איז געווען, אַז די אידן וואָס זיינען געוועסן ביי זיי, זיינען צו אונדז געקומען, האָבן זיי אונדז צען מאָל געוואָגט: איר מוזט זיך אומקערן צו אונדז פון אַלע ערטער. ⁷האָב איך אויס-

געשטעלט אונטער דעם אָרט הינטער דער מויער, אין די אָפענע פלעצער-איך האָב אויסגעשטעלט דאָס פּאָלק לויט משפחות, מיט זייערע שווערדן, זייערע שפּיזן, און זייערע בויגנס. ⁹ און איך האָב זיך אומגעקוקט, און בין אויפגעשטאַנען און האָב געזאָגט צו די אַדללייט, און צו די פּאַרשטייער, און צו דעם איבעריקן פּאָלק: איר זאָלט ניט מורא האָבן פאַר זי; דערמאָנט אײַך אָן גאַט, דעם גרויסן און דעם פּאַרכטיקן, און האַלט מלחמה פאַר אײַערע ברידער, אײַערע זין און אײַערע טעכטער, אײַערע ווייבער, און אײַערע הייזער.

⁹ און עס איז געווען, ווי אונדזערע פיינט האָבן געהערט, אַז מיר האָבן זיך דערוויסט, און גאַט האָט פּאַרשטערט זייער עצה, אַזוי האָבן מיר זיך אַלע אומגעקערט צו דער מויער, איטלאַכער צו זיין אַרבעט. ¹⁰ און עס איז געווען פון יענעם טאָג אָן, האָבן העלפט פון מיינע יונגען געטאָן די אַרבעט, און העלפט פון זיי האָבן געהאַלטן די שפּיזן, די שילדן און די בויגנס, און די פּאַנצערס; און די האַרן זיינען געווען הינטער דעם גאַנצן הויז פון יהודה ¹¹ וואָס האָבן געבויט די מויער. און די לאַסטטרעגער לאַדנדיק האָבן מיט איין האַנט זייערער געטאָן די אַרבעט, און איינע האָט געהאַלטן דעם וואַפן. ¹² און די בויער זיינען געווען אָנגעגורט איטלאַכער מיט זיין שווערד אויף זיינע לענדן, און אַזוי האָבן זיי געבויט; און אַ שופּר-בלאָזער איז געווען לעבן מיר. ¹³ און איך האָב געזאָגט צו די אַדללייט, און צו די פּאַרשטייער, און צו דעם איבעריקן פּאָלק: דײַ אַרבעט איז גרויס און אויסגעברייט, און מיר זיינען אָפּגעזונדערט אויף דער מויער, ווייט איינער פון אַנדערן. ¹⁴ איז, אין דעם אָרט וואָס איר וועט הערן דעם קול פון שופּר, אַהין

וְאֵלֶּט אִיר זִיךְ אַיִנוֹאֲמֶלֶען צו אונדו; אונדווער גאַט וועט
מלחמה האַלטן פאַר אונדו.

¹⁵אַזוי האָבן מיר געטאַן די אַרבעט; און אַ העלפט פון
זיי האָבן געהאַלטן די שפּיין פון אויפגאַנג פון פּרימאַרגן ביז
די שטערן זיינען אַרויס. ¹⁶איך האָב אויך געזאָגט אין יענער
צייט צום פּאַלק: וְאֵל אִיטלאַכער מיט זיין יונג נעכטיקן אין
ירושלַיִם, כּדי זיי זאָלן אונדו זיין ביי נאַכט פאַר אַ וואַך,
און ביי טאָג פאַר אַרבעט. ¹⁷און ניט איך, אָדער מיינע
ברידער און מיינע יונגען און די וואַכלייט וואָס הינטער מיר,
קיינער האָבן מיר ניט אויסגעטאַן אונדווערע קליידער;
אַפּילו צום וואַסער איז אִיטלאַכער געגאַנגען מיט זיין
וואַפּן.

ה ¹און עס איז געווען אַ גרויס געשריי פון דעם פּאַלק און
זייערע ווייבער אויף זייערע אידישע ברידער. ²און עס
זיינען געווען אַזעלכע וואָס האָבן געזאָגט: מיר מיט אונדווערע
זין און אונדווערע טעכטער זיינען פּיל; טאָ לאַמיר קריגן
תּבוּאה, כּדי מיר זאָלן עסן און לעבן. ³און געווען אַזעלכע
וואָס האָבן געזאָגט: אונדווערע פעלדער און אונדווערע
ווינגערטנער און אונדווערע הייזער פאַרזעצן מיר; לאַמיר
קריגן תּבוּאה, פון וועגן דעם הונגער. ⁴און געווען אַזעלכע
וואָס האָבן געזאָגט: מיר האָבן געליען געלט פאַר דעם
מלכס אַפּצאַל אויף אונדווערע פעלדער און אונדווערע
ווינגערטנער. ⁵און אַצונד, אונדווער פּלייש איז דאָך אַזוי
ווי דאָס פּלייש פון אונדווערע ברידער, אונדווערע קינדער
אַזוי ווי זייערע קינדער, און אַט מוזן מיר באַצווינגען אונדווער-
רע זין און אונדווערע טעכטער פאַר קנעכט, און טייל פון
אונדווערע טעכטער זיינען שוין באַצווינגען, און אונדווער

האַנט איז אָן כּוּחַ, און אונדזערע פעלדער און אונדזערע
ווינגערטנער געהערן צו אַנדערע.

⁶האַט מיך זייער פאַרדראָסן ווי איך האָב געהערט
זייער געשריי און די דאָזיקע ווערטער. 'און מײן האַרץ
האַט זיך באַקלערט אין מיר, און איך האָב זיך געקריגט
מיט די אַדללייט און מיט די פאַרשטייער, און איך האָב צו
זיי געזאָגט: אויף וואַכער לייט איר איטלאַכער זיין ברודער?
און איך האָב געמאַכט אַקעגן זיי אַ גרויסע אַיינוואַמלונג.
⁸און איך האָב צו זיי געזאָגט: מיר האָבן אויסגעקויפט
אונדזערע אידישע ברידער וואָס זיינען פאַרקויפט גע-
ווען צו גוים, ווי ווייט מיר האָבן געקענט, און איר ווילט
גאָר פאַרקויפן זייערע ברידער, און זיי זאָלן זיך פאַרקויפן
צו אונדז? האָבן זיי געשוויגן און ניט געפונען קיין ווערטער.
⁹און איך האָב געזאָגט: ניט גוט איז די זאַך וואָס איר טוט;
דאַרפט איר ניט גיין אין מורא פאַר אונדזער גאַט, אויס-
חרפה פאַר די גוים אונדזערע פיינט? ¹⁰איך אויך, מיינע
ברידער און מיינע יונגען, האָבן זיי געליען געלט און תבואה.
לאַמיר, איך בעט אַיך, אַפּלאָזן דעמדאָזיקן חוב. ¹¹גיט
זיי אָפּ, איך בעט אַיך, היינט זייערע פעלדער, זייערע
ווינגערטנער, זייערע איילבערטנער, און זייערע
הייזער, און די הונדערטן זילבערשטיק, און די תבואה,
דעם וויין, און דאָס אייל, וואָס איר מאַנט פון זיי. ¹²האַבן
זיי געזאָגט: מיר וועלן אָפּגעבן, און מיר וועלן פון זיי ניט
פאַרלאַנגען; מיר וועלן אַזוי טאָן ווי דו זאָגסט. האָב איך
גערופן די פּהנים, און איך האָב זיי באַשוואַרן צו טאָן אַזוי
ווי דערדאָזיקער צוואַג. ¹³אויך האָב איך אויסגעטרייסלט
מײן שויס, און האָב געזאָגט: אַזוי זאָל גאַט אויסטרייסלען
יעטוועדער מאַן וואָס וועט ניט מקיים זיין דעמדאָזיקן

צוואָג, פון זיין הויז, און פון זיין מי, און אַזוי זאָל ער זיין אויס-
געטרייסלט און ליידיק. און די גאַנצע אַיינזאַמלונג האָט
געזאָגט: אָמין! און זיי האָבן געלויבט גאָט. און דאָס פאָלק
האָט געטאָן אַזוי ווי דערדאָזיקער צוואָג.

¹⁴אויך האָב איך און מיינע ברידער, פון דעם טאָג אָן
וואָס מע האָט מיר באַפוילן צו זיין זייער פירשט אין לאַנד
יהודה, פון דעם צוואַנציקסטן יאָר און ביון צוויי און
דרייסיקסטן יאָר פון דעם מלך אַרְתַּחשֶׁסְתָא, צוועלף יאָר,
ניט געגעסן די שפייז פון אַ פירשט. ¹⁵און די פריערדיקע
פירשטן וואָס פאַר מיר האָבן באַשווערט אויפן פאָלק, און
זיי האָבן גענומען פון זיי פאַר ברויט און וויין, אַחוץ פערציק
שקלים זילבער; אויך האָבן זייערע יונגען געוועלטיקט
איבער דעם פאָלק. אָבער איך האָב ניט געטאָן אַזוי, פון
גאָטס פאַרכטיקייט. ¹⁶און אויך ביי דער אַרבעט פון
דערדאָזיקער מויער האָב איך צוגעלייגט אַ האַנט, הגם קיין
פעלד האָבן מיר ניט געקויפט; און אַלע מיינע יונגען זיינען
געווען אַיינגעזאַמלט דאָרטן ביי דער אַרבעט. ¹⁷און די
אידן, און די פאַרשטייער, הונדערט און פופציק מאָן, און
די וואָס זיינען צו אונדז געקומען פון די פעלקער וואָס אַרום
אונדז, זיינען געווען ביי מיין טיש. ¹⁸און וואָס איז צוגעגרייט
געוואָרן פאַר איין טאָג, איז געווען: איין אָקס, זעקס
געקליבענע שאָף; אויך עופות זיינען צוגעגרייט געוואָרן ביי
מיר; און אַלע צען טעג אַלערליי וויין לרוב. און פון
דעסטוועגן האָב איך ניט פאַרלאָנגט די שפייז פון אַ פירשט,
ווייל דער דינסט איז געווען שווער אויף דעמדאָזיקן פאָלק.
¹⁹דערמאָן מיר, גאָט מיינער, צום גוטן אַלץ וואָס איך האָב
געטאָן פאַר דעמדאָזיקן פאָלק.

ךַּ יאון עס איז געווען, ווי סנבלט, און טוביה, און גשם דער
 אראבער, און אונדזערע איבעריקע פיינט האָבן געקריגן
 צו הערן אַז איך האָב אויפגעבויט די מויער, און קיין בראַך
 איז ניט געבליבן אין איר—הגם ביז יענער צייט האָב איך
 נאָך ניט געהאַט אַריינגעשטעלט טירן אין די טויערן—²האַט
 סנבלט, און גשם, געשיקט צו מיר, אַזוי צו זאָגן: קום, און
 לאַמיר זיך צונויפקומען אין איינעם אין כּפּרים אין טאַל
 אונז. און זיי האָבן געטראַכט מיר צו טאָן בייז. ³האַב איך
 צו זיי געשיקט שלוחים, אַזוי צו זאָגן: אַ גרויסע אַרבעט טו
 איך, און איך קען ניט אַראַפּנידערן; נאָך וואָס זאָל די אַרבעט
 אויפהערן, אַז איך וועל זי אַפּלאָן, און אַראַפּנידערן צו
 אַײַך? ⁴און זיי האָבן צו מיר געשיקט אַזוי ווי די דאָזיקע
 רייד פיר מאָל, און איך האָב זיי געענטפערט אַזוי ווי די
 דאָזיקע רייד אַ פינפט מאָל זיין יונג מיט אַן אַפענעם בריח
 אין זיין האַנט, ⁶וואָס דערין איז געווען געשריבן: צווישן
 די פעלקער הערט זיך, און גשמו זאָגט, אַז דו און די אידן
 טראַכטן צו ווידערשפעניקן, דרום בויסטו די מויער, און
 דו ווילסט ווערן ביי זיי פאַר אַ מלך, לויט די דאָזיקע רייד.
 יאון אויך האָסטו אויפגעשטעלט נביאים אויסצורופן וועגן
 דיר אין ירושלים, אַזוי צו זאָגן: אַ מלך איז דאָ אין יהודה.
 און אַצונד וועט דער מלך קריגן צו הערן אַזעלכע רייד.
 איז, אַצונד קום און לאַמיר אַן עצה האַלטן אין איינעם.
⁸האַב איך צו אים געשיקט, אַזוי צו זאָגן: אַזעלכע זאָכן
 ווי דו זאָגסט זיינען ניט געשען, נאָר פון דיין האַרצן
 טראַכסטו זיי אויס. ⁹וואָרום זיי אַלע האָבן אונדז געוואַלט
 אַײַנשרעקן, אַזוי צו זאָגן: זייערע הענט וועלן אַפּגעשלאַפּט

ווערן פון דער אַרבעט, און זי וועט ניט געטאָן ווערן. און אַצונד, גאַט, שטאַרק מיינע הענט.

¹⁰ און איך בין געקומען אין הויז פון שמעיה דעם זון פון דליה, דעם זון פון מהיטבאלן, וואָס האָט זיך געהאַלטן אַינגעשלאָסן; און ער האָט געוואָגט: לאַמיר זיך צונויפקומען אין הויז פון גאַט, אינעווייניק אין היכל, און לאַמיר פאַרשליסן די טירן פון היכל, וואָרום זיי וועלן קומען דיר הרגען, און ביי נאַכט וועלן זיי קומען דיר הרגען. ¹¹ האָב איך געוואָגט: זאָל אַזאַ מענטש ווי איך אַנטלויפן? און ווער פון מיין גל"כ קען אַריינגיין אין היכל, און בלייבן לעבן? איך וועל ניט אַריינגיין. ¹² און איך האָב דערקענט, אַז ניט גאַט האָט אים געשיקט, נאָר ער האָט גערעדט די נבואה וועגן מיר, ווייל טוביה און סנבלט האָבן אים אָנגעדונגען. ¹³ ער איז דערפאַר געווען געדונגען, כדי איך זאָל מורא קריגן, און איך זאָל טאָן אַווי, און מיך פאַרוינדיקן, און דאָס וועט זיי זיין פאַר אַ שְׁסֵרֶע כדי זיי זאָלן מיך קענען לעסטערן. ¹⁴ דערמאָן, גאַט מיינער, טוביהן, און סנבלטן לויט דידאָזיקע מעשים זיינע, און אויך נועדיה דער נביאה, און די איבעריקע נביאים וואָס האָבן מיך געוואָלט אַינשרעקן.

¹⁵ און די מויער איז פאַרטיק געוואָרן אין פינף און צוואַנציקסטן טאָג פון אָלויל, אין צוויי און פופציק טעג. ¹⁶ און עס איז געווען, ווי אַלע אונדזערע פיינט האָבן דערהערט, האָבן אַלע פעלקער וואָס אַרום אונדז מורא געקריגן, און זיי זיינען זייער אַראָפּגעפאַלן ביי זיך אין די אויגן, וואָרום זיי האָבן געזען אַז פון אונדזער גאַט איז געטאָן געוואָרן דידאָזיקע אַרבעט.

¹⁷ אויך האָבן אין יענע טעג די אַדללייט פון יהודה געשיקט פיל בריוו צו טוביהן, און טוביהם זיינען געקומען

צו זיי. ¹⁸ וואָרום פיל אין יהודה זיינען געווען געשוואַרענע צו אים, וואָרום ער איז געווען דער אײַדים פון שכנױה דעם זון פון אַרְחָן, און זײַן זון יהוֹחָנָן האָט גענומען די טאַכטער פון משוּלֵם דעם זון פון בְּרַכְיָהוּ. ¹⁹ אױך פלעגן זיי דערצײלן פאַר מיר זײַנע גוטע מַעֲלֹת, און מײַנע ווערטער פלעגן זיי אַרויסטראַגן צו אים. כּדִּי מײַך אַײַנצושרעקן האָט טוֹבְיָה געשיקט די בריוו.

¶ ¹ און עס איז געווען, ווי די מויער איז געווען אויפגעבויט, אזוי האָב איך אַרײַנגעשטעלט די טירן, און די טויער לײט און די זינגערס און די לױים זײַנען אויפגעזעצט געוואָרן. ² און איך האָב געגעבן מײַן ברודער סַנְיָן, און סַנְיָה דעם הויפטמאַן פון דער פעסטונג, דעם באַפעל איבער ירוּשָׁלַיִם; וואָרום ער איז געווען אַן אמתער מענטש, און גאַטספּאַרכטי קער פון אַסך. ³ און איך האָב זיי אָנגעזאָגט: די טויערן פון ירוּשָׁלַיִם זאָלן ניט געעפנט ווערן ביז די זון ווערט הייס, און ווען מע איז נאָך אויף, זאָלן זיי צומאַכן די טירן; און פאַרריגלט זיי; און מע זאָל שטעלן וואַכן פון די באַווינער פון ירוּשָׁלַיִם, איטלאַכן אויף זײַן וואַך, און איטלאַכן אַקעגן זײַן הויז. ⁴ און די שטאַט איז געווען ברייט און גרויס, און דאָס פּאַלק דערין ווינציק, און קײַן הײַזער זײַנען ניט געווען געבויט. ⁵ און מײַן גאַט האָט אַרײַנגעגעבן אין מײַן האַרצן, און איך האָב אַײַנגעזאַמלט די אַדל לײט, און די פאַרשטייער, און דאָס פּאַלק, זיך צו פאַרצײכענען לױטן יחוס, און איך האָב געפונען דעם יחוס־בריוו פון די וואָס זײַנען אַרויפגע־קומען צום ערשטן, און איך האָב געפונען געשריבן דערין: ⁶ דאָס זײַנען די קינדער פון דער [אידישער] מדינה וואָס זײַנען אַרויפגעאַנגען פון די גלות־געפאַנגענע וואָס

נבוכדנצר דער מלך פון בבל האָט פאַרטריבן, און זיי האָבן זיך אומגעקערט קיין ירושלים און קיין יהודה, איטלאַכער צו זיין שטאָט; 'די וואָס זיינען געקומען מיט זרובבאלן, ישוען, נחמיהן, צוריהן, רעמיהן, נחמנין, מרדכין, בלשנען, מספּרתן, בגנין, נחומען, בענהן.

די צאָל פון די מענער פון די קינדער פון ישראל:

⁸די קינדער פון פּרעעוש, צוויי טויזנט הונדערט און צוויי און זיבעציק.

⁹די קינדער פון שפּטיה, דריי הונדערט צוויי און זיבעציק.

¹⁰די קינדער פון אָרח, זעקס הונדערט צוויי און פופציק.

¹¹די קינדער פון פּסת־מוֹאָב, פון די קינדער פון ישוע און יואב, צוויי טויזנט און אַכט הונדערט אַכצן.

¹²די קינדער פון עילם, טויזנט צוויי הונדערט פיר און פופציק.

¹³די קינדער פון נתוא, אַכט הונדערט פינף און פערציק.

¹⁴די קינדער פון נפי, זיבן הונדערט און זעכציק.

¹⁵די קינדער פון בנוי, זעקס הונדערט אַכט און פערציק.

¹⁶די קינדער פון בבאי, זעקס הונדערט אַכט און צוואַנציק.

¹⁷די קינדער פון עונד, צוויי טויזנט דריי הונדערט צוויי און צוואַנציק.

¹⁸די קינדער פון אַדוֹניָקָם, זעקס הונדערט זיבן און זעכציק.

¹⁹די קינדער פון בגני, צוויי טויזנט זיבן און זעכציק.

²⁰די קינדער פון עֲדִין, זעקס הונדערט פינף און פופציק.

²¹די קינדער פון אָטֶר, פון חֹזַקְיָהוּ, אַכט און ניינציק.

²²די קינדער פון חֶשׁוּם, דריי הונדערט אַכט און צוואַנציק.

²³די קינדער פון בְּצִי, דריי הונדערט פיר און צוואַנציק.

²⁴די קינדער פון חֲרִיף, הונדערט צוועלף.

²⁵די קינדער פון גִּבְעוֹן, פינף און ניינציק.

²⁶די מענטשן פון בֵּית־לָחֶם און נְטוּפָה, הונדערט אַכט און אַכציק.

²⁷די מענטשן פון עֲנָתוֹת, הונדערט אַכט און צוואַנציק.

²⁸די מענטשן פון בֵּית־עֲזֻמֹּנֶת, צוויי און פערציק.

²⁹די מענטשן פון קִרְיַת־יִצְרֵיִם, פּפִּיָּה, און בְּאֲרוֹת, זיבן הונדערט דריי און פערציק.

³⁰די מענטשן פון רָמָה און גִּבְעָה, זעקס הונדערט איין און צוואַנציק.

³¹די מענטשן פון מִכְמָס, הונדערט און צוויי און צוואַנציק.

³²די מענטשן פון בֵּית־אֵל און עֵי, הונדערט דריי און צוואַנציק.

³³די מענטשן פון דַּעַר אַנְדֶּעֶר נְבוּ, צוויי און פופציק.

³⁴די קינדער פון דַּעַר אַנְדֶּעֶר עֵילָם, טויונט צוויי הונדערט פיר און פופציק.

³⁵די קינדער פון חָרָם, דריי הונדערט און צוואַנציק.

³⁶די קינדער פון יִרְיָחוֹ, דריי הונדערט פינף און פערציק.

³⁷די קינדער פון לֹד, חֲדִידָה, און אֲוֹנָה, זיבן הונדערט און איין און צוואַנציק.

38 די קינדער פון סנָאָהן, דריי טויזנט ניין הונדערט
און דרייסיק.

39 די פֿהנים:

די קינדער פון ידעָיָה, פון דעם הויז פון ישוע, ניין
הונדערט דריי און זיבעציק.

40 די קינדער פון אָמֶר, טויזנט צוויי און פופציק.

41 די קינדער פון פֿשחור, טויזנט צוויי הונדערט זיבן
און פערציק.

42 די קינדער פון חָרם, טויזנט זיבעצן.

43 די לַוִיִּים:

די קינדער פון ישוע, פון קדמיאלן, פון די קינדער פון
הודָיָה, פיר און זיבעציק.

44 די זינגערס:

די קינדער פון אָסָף, הונדערט אַכט און פערציק.

45 די טויערלייט:

די קינדער פון שלום, די קינדער פון אָטֶר, די קינדער
פון טלמון, די קינדער פון צקוב, די קינדער פון חטיטאָ,
די קינדער פון שוֹבֵי-הונדערט אַכט און דרייסיק.

46 די נתינים:

די קינדער פון ציחאָ, די קינדער פון חשופאָ, די קינדער
פון טבֿעֹות: 47 די קינדער פון קירוס, די קינדער פון סיפֿא,
די קינדער פון פֿדון; 48 די קינדער פון לָבָנָה, די קינדער
פון חַנְבָּאָ, די קינדער פון שלמי; 49 די קינדער פון חָנָן,
די קינדער פון גִּדְל, די קינדער פון גִּמֶר; 50 די קינדער פון

ראָיָה, די קינדער פון רצין, די קינדער פון נקודאָ; ⁵¹די קינדער פון גֹם, די קינדער פון עוּזָאָ, די קינדער פון פֶּסַח; ⁵²די קינדער פון בְּסִי, די קינדער פון מְעוּנִים, די קינדער פון נפִישִׁים; ⁵³די קינדער פון בְּקִבּוּק, די קינדער פון חֲקוּפָאָ, די קינדער פון חֲרוּר; ⁵⁴די קינדער פון בְּצִלִית, די קינדער פון מַחִידָאָ, די קינדער פון חֲרַשָּׁאָ; ⁵⁵די קינדער פון בְּרַקוּס, די קינדער פון סִיסְרָאָ, די קינדער פון תָּמַח; ⁵⁶די קינדער פון נַצִיחַ, די קינדער פון חֲטִיפָאָ. ⁵⁷די קינדער פון שְׁלֵמָהס קנעכט:

די קינדער פון סוּטִי, די קינדער פון סוּפְרָת, די קינדער פון פֶּרִידָאָ; ⁵⁸די קינדער פון יַעֲלָאָ, די קינדער פון דֶּרְקוֹן, די קינדער פון גֹדֵל; ⁵⁹די קינדער פון שִׁפְטִיָה, די קינדער פון חֲטִיל, די קינדער פון פּוֹכְרֵת־הַצְּבָיִים, די קינדער פון אָמוֹן. ⁶⁰אַלע נתינים און די קינדער פון שְׁלֵמָהס קנעכט: דריי הונדערט צוויי און ניינציק.

⁶¹און דאָס זיינען די וואָס זיינען אַרױפֿגעגאַנגען פון תְּלִמְלַח, תְּלִי־חֲרַשָּׁאָ, כְּרוּב, אֲדוֹן, און אַמֶּר, און האָבן ניט געקענט זאָגן זייער פּאַטער־הויז און זייער אָפֿשטאַם, אויב זיי זיינען פון ישׂראֵל:

⁶²די קינדער פון דִלְיָה, די קינדער פון טוֹבְיָה, די קינדער פון נְקוּדָאָ-ועקס הונדערט און צוויי און פּער־צִיק. ⁶³און פון די פֶּהֲנִים: די קינדער פון חֲבִיָּה, די קינדער פון הַקּוֹץ, די קינדער פון בְּרוּלִין וואָס האָט גענומען אַ ווייב פון די טעכטער פון בְּרוּלִין פון גִלְעָד, און איז גערופן געוואָרן אויף זייער נאָמען.

⁶⁴די דאָזיקע האָבן געזוכט זייער יחוס־בריוו, און ער איז

ניט געפונען געוואָרן, און זיי זיינען געהאַלטן געוואָרן פֿאַר אומווערדיק צו דער כּהונה. ⁶⁵און דער תּרשֶׁתָּאָ האָט זיי פֿאַרוואַנט, אַז זיי זאָלן ניט עסן פֿון דעם גאָר הייליקן, ביז אַ פּהן וועט אויפשטיין מיט אורים־זותומים.

⁶⁶די גאַנצע עדה אין איינעם איז געווען צוויי און פּערציק טויזנט דריי הונדערט און זעכציק; ⁶⁷אַחוץ זייערע קנעכט און זייערע דינסטן; דידאָזיקע זיינען געווען זיבן טויזנט דריי הונדערט זיבן און דרייסיק. און זיי האָבן געהאַט זינגערס און זינגערנס צוויי הונדערט און פינף און פּערציק. ⁶⁸זייערע פּערד זיינען געווען זיבן הונדערט זעקס און דרייסיק; זייערע מויל־איזלען, צוויי הונדערט פינף און פּערציק; ⁶⁹קעמלען פיר הונדערט פינף און דרייסיק; איזלען, זעקס טויזנט זיבן הונדערט און צוואַנציק. ⁷⁰און טייל פֿון צווישן די הויפטן פֿון די פּאָטער־היזער האָבן געשאַנקען פֿאַר דער אַרבעט. דער תּרשֶׁתָּאָ האָט געגעבן פֿאַר דעם שאַץ, גאָלד טויזנט דרכמונים, שפּרענגבעקנס פּופּציק, העמדלאַך פֿאַר די פּהנים פינף הונדערט און דרייסיק. ⁷¹און טייל פֿון די הויפטן פֿון די פּאָטערהיזער האָבן געגעבן פֿאַר דעם שאַץ פֿון דער אַרבעט, גאָלד צוואַנציק טויזנט דרכמונים, און זילבער צוויי טויזנט און צוויי הונדערט מָנֶה. ⁷²און וואָס דאָס איבעריקע פּאָלק האָט געגעבן איז געווען: גאָלד צוואַנציק טויזנט דרכמונים, און זילבער צוויי טויזנט מָנֶה, און העמדלאַך פֿאַר די פּהנים זיבן און זעכציק. ⁷³און די פּהנים און די לָוּיִם, און די טויערלייט, און די זינגערס, און טייל פֿון דעם פּאָלק, און די נתינים, און גאַנץ ישראל, האָבן זיך באַזעצט אין זייערע שטעט.

און אז דער זיבעטער חודש איז געקומען, און די קינד
 דער פון ישראל זיינען געווען אין זייערע שטעט, **ח** יהאָט
 זיך דאָס גאַנצע פּאָלק אַיינגעוואַמלט אַזוי ווי איין מאַן
 אויף דעם ברייטן פּלאַץ וואָס פאַר דעם וואָסערטויער,
 און זיי האָבן גערעדט צו עזרא דעם שרייבער, צו ברענגן
 גען דאָס בוך פון תּוֹרַת־מֹשֶׁה וואָס גאָט האָט באַפוילן
 ישׂראל. **א** און עזרא דער כּהֵן האָט געבראַכט די תּוֹרָה
 פאַר דער אַיינוואַמלונג, מענער און ווייבער, און אַלע וואָס
 האָבן געקענט פאַרשטיין, אין ערשטן טאָג פון זיבעטן חודש.
ב און ער האָט דערפון געלייענט פאַר דעם ברייטן פּלאַץ
 וואָס פאַר דעם וואָסערטויער פון באַגינען ביי האַלבן טאָג,
 פאַר די מענער און די ווייבער, און די וואָס האָבן פאַר־
 שטאַנען; און די אויערן פון דעם גאַנצן פּאָלק זיינען געווען
 צו דעם בוך פון דער תּוֹרָה. **ג** און עזרא דער שרייבער
 איז געשטאַנען אויף אַ הילצערנעם באַלמעמער וואָס מע
 האָט געמאַכט פאַר דער זאַך, און לעבן אים איז געשטאַנען
 מתתיה, און שמע, און ענניה, און אוריה, און חלקיה, און
 מעשיה, אויף זיין רעכטער זייט; און פון זיין לינקער זייט,
 פדיה, און מישאל, און מלכיה, און חשודנה, און חשבדנה,
 וכריה, משולם. **ד** און עזרא האָט געעפנט דאָס בוך פאַר די
 אויגן פון גאַנצן פּאָלק, וואָרום ער איז געווען איבער דעם
 גאַנצן פּאָלק; און ווי ער האָט אויפגעעפנט, האָט דאָס
 גאַנצע פּאָלק זיך אויפגעשטעלט. **ה** און עזרא האָט געלויבט
 יהוה דעם גרויסן גאָט, און דאָס גאַנצע פּאָלק האָט
 געענטפערט: „אַמֵן! אַמֵן!“ מיט אויפגעהויבענע הענט, און
 זיי האָבן זיך גענייגט און זיך געבוקט צו גאָט מיטן פנים צו
 דער ערד. **ו** און ישוע, און בני, און שרביה, ימין, עקוב,
 שבתי, הודיה, מעשיה, קליטא, צוריה, יונבד, חנו, פלאיה,

די לויים, האָבן געגעבן דעם פּאָלק צו פּאַרשטיין די תּוֹרה, און דאָס פּאָלק איז געשטאַנען אויף זייער אָרט. ⁸ און זיי האָבן געלייענט פון דער תּוֹרה פון גאָט קלאָר, און געמאַכט שכלדיק און געגעבן צו פּאַרשטיין דאָס געלייענטע.

⁹ און נחמיה, דאָס איז דער תּרשֶׁתָא, און עזרא דער כּהן, דער שרייבער, און די לויים וואָס האָבן געגעבן דעם פּאָלק צו פּאַרשטיין, האָבן געזאָגט צום גאַנצן פּאָלק: היינטיקער טאָג איז הייליק צו יהוה אַייער גאָט; איר זאָלט ניט טרויערן און ניט וויינען. וואָרום דאָס גאַנצע פּאָלק האָט געוויינט, אַז זיי האָבן געהערט די ווערטער פון דער תּוֹרה. ¹⁰ און ער האָט צו זיי געזאָגט: גייט עסט פעטע שפייזן, און טרינקט זיסע געטראַנקען, און שיקט חלקים צו דעם וואָס ביי אים איז ניט אָנגעגרייט, וואָרום דער טאָג איז הייליק צו אונדזער גאָט; און איר זאָלט אַיך ניט קלעמען, וואָרום די פרייד פון גאָט איז אַייער שטאַרקייט. ¹¹ און די לויים האָבן אַינגעשטילט דאָס גאַנצע פּאָלק, אַזוי צו זאָגן: זייט שטיל, וואָרום דער טאָג איז הייליק, און איר זאָלט אַיך ניט קלעמען. ¹² און דאָס גאַנצע פּאָלק איז געגאַנגען עסן און טרינקען, און זיך שיקן חלקים, און מאַכן אַ גרויסע שמחה, וואָרום זיי האָבן פּאַרשטאַנען די ווערטער וואָס מע האָט זיי געלערנט.

¹³ און אויפן צווייטן טאָג האָבן זיך אַינגעזאַמלט די הויפטן פון די פּאַטערהייזער פון דעם גאַנצן פּאָלק, די כּהנים, און די לויים, צו עזרא דעם שרייבער, כּדי זיך צו קליגן אין די ווערטער פון דער תּוֹרה. ¹⁴ און זיי האָבן געפונען געשריבן אין דער תּוֹרה וואָס גאָט האָט באַפוילן דורך משהן, אַז די קינדער פון ישראל זאָלן זיצן אין סוכות אין דעם יום־טוב פון זיבעטן חודש; ¹⁵ און אַז זיי זאָלן

באַקאַנט מאַכן און אַרויסלאָזן אַן אויסרוף אין אַלע זייערע שטעט, און אין ירושלים, אזוי צוזאָגן: גייט אַרויס אין די בערג, און ברענגט איילבערטצווייגן, און איילבויםצווייגן, און מירטנצווייגן, און טייטלצווייגן, און צווייגן פון געדיכטע בויםער, צו מאַכן סוכות אזוי ווי עס שטייט געשריבן.

¹⁶איז דאָס פּאַלק אַרויסגעגאַנגען, און זיי האָבן געבראַכט, און האָבן געמאַכט סוכות איטלאַכער אויף זיין דאָך, און אין זייערע הויפן, און אין די הויפן פון גאַטס הויז, און אויף דעם ברײַטן פּלאַץ פון וואַסערטויער, און אויף דעם ברײַטן פּלאַץ פון טויער פון אפרים. ¹⁷און די גאַנצע עדה וואָס האָט זיך אומגעקערט פון געפאַנגענשאַפט האָט געמאַכט סוכות, און זיי זיינען געזעסן אין סוכות; וואָרום די קינדער פון ישראל האָבן אזוי ניט געטאַן פון די טעג פון ישוע דעם זון פון נון אָן ביז אויף יענעם טאָג. און עס איז געווען זייער אַ גרויסע שמחה. ¹⁸און ער האָט געלייענט פון דעם בוך פון גאַטס תורה טאָג אין טאָג, פון ערשטן טאָג ביזן לעצטן טאָג; און זיי האָבן געמאַכט יום־טוב זיבן טעג, און אויפן אַכטן טאָג אַ הייליקע אַיינזאַמלונג, אזוי ווי דער דין.

ט יאון אין פיר און צוואַנציקסטן טאָג פון דעמדאָזיקן חודש האָבן זיך אַיינגעזאַמלט די קינדער פון ישראל מיט פּאַסטן, און מיט זאַק, און ערד אויף זיך. ²און די קינדער פון ישראל האָבן זיך אָפּגעשיידט פון אַלע פרעמד־געבאָרענע, און זיי זיינען געשטאַנען און האָבן זיך מתוודה געווען אויף זייערע זינד, און די פאַרברעכן פון זייערע עלטערן. ³און זיי זיינען געשטאַנען אויף זייער אָרט און האָבן געלייענט אין דעם בוך פון דער תורה פון יהוה זייער גאַט אַ פּערטל טאָג, און אַ פּערטל טאָג האָבן זיי זיך מתוודה

געווען, און זיך געבוקט צו יהוה זייער גאָט. ⁴און ישוע, און
בְּנֵי, קדמיאל, שבִּנְיָה, בּוּנִי, שְׂרָבְיָה, בְּנֵי, כְּנָנִי, האָבן זיך
אויפגעשטעלט אויף דער בימה פון די לַנְיִים, און זיי האָבן
געשריען אויף אַ הויכן קול צו יהוה זייער גאָט.

⁵און די לַנְיִים, ישוע, און קדמיאל, בְּנֵי, חשבִּנְיָה, שְׂרָבְיָה,
הוֹדְיָה, שבִּנְיָה, פתחִיָה, האָבן געזאָגט: שטייט אויף, לויבט
יהוה אַייער גאָט פון אייביק ביז אייביק; און לאַז מען לויבן
דיין פראַכטיקן נאָמען וואָס איז דערהויבן איבער יעדן
וועדער לויב און רימונג.

⁶דו יהוה ביסט אַליין; דו האָסט געמאַכט די הימלען,
די הימלען פון די הימלען, און זייער גאַנצן חיל, די ערד
און אַלץ וואָס אויף איר, די ימען און אַלץ וואָס אין זיי,
און דו האַלטסט זיי אַלעמען אויף, און דער חיל פון הימל
בוקט זיך צו דיר. ⁷דו ביסט יהוה דער גאָט וואָס האָסט
אויסדערוויילט אַבְרָמֵען, און אים אַרויסגעצויגן פון אור-
כְּשָׁדִים, און געמאַכט זיין נאָמען אַבְרָהָם. ⁸און האָסט
געפונען זיין האַרץ געטריי פאַר דיר, און האָסט געשלאָסן
מיט אים אַ בונד צו געבן דאָס לאַנד פון דעם כְּנָענִי, דעם
חִתִּי, דעם אַמֹרִי, און דעם פְּרִזִי, און דעם יבֹּסִי, און דעם
גְּרָגָשִׁי—עס צו געבן צו זיין נאָמען; און דו האָסט מקיים געווען
דיינע ווערטער, וואָרום אַ גערעכטער ביסטו. ⁹און דו
האָסט געווען די פֿיין פון אונדזערע עלטערן אין מצרים,
און האָסט געהערט זייער געשריי ביים ים-סוף. ¹⁰און האָסט
געמאַכט צייכנס און ווונדער אויף פֿרעהן, און אויף אַלע
זיינע קנעכט, און אויף דעם גאַנצן פּאָלק פון זיין לאַנד,
וואָרום האָסט געוואָסט, אַז זיי האָבן געמוטוויליקט איבער
זיי; און האָסט דיר געמאַכט אַ נאָמען אַזוי ווי היינטיקן טאָג.
¹¹און דעם ים האָסטו געשפּאַלטן פאַר זיי, און זיי זיינען

דורכגעגאנגען אין מיטן ים אין טריקעניש, און זייערע נאָכ־
יאַגער האָסטו אַריינגעוואָרפן אין די טיפענישן אַזוי ווי
אַ שטיין אין מאַכטיקע וואַסערן. ¹²און מיט אַ זייל פון
וואַלקן האָסטו זיי געפירט ביי טאַג, און מיט אַ זייל פון
פייער ביי נאַכט, כדי זיי צו לייכטן דעם וועג וואָס זיי וואָלן
אויף אים גיין. ¹³און אויפן באַרג סיני האָסטו אַראָפּגע־
נידערט, און גערעדט צו זיי פון הימל, און האָסטו זיי גע־
געבן ריכטיקע געזעצן, און אמתע לערנונגען, גוטע חוקים
און געבאָט. ¹⁴און דיין הייליקן שבת האָסטו זיי געלאָזט
וויסן, און האָסטו זיי באַפוילן געבאָט און געזעצן און אַ תּוֹרָה
דורך משה דיין קנעכט. ¹⁵און ברויט פון הימל האָסטו זיי
געגעבן פאַר זייער הונגער, און וואַסער האָסטו זיי פון פעלו
אַרויסגעצויגן פאַר זייער דאַרשט, און האָסטו זיי געהייסן
קומען אַרבעטן דאָס לאַנד וואָס דו האָסט אויפגעהויבן דיין
האַנט״ זיי צו געבן. ¹⁶אַבער זיי אַזוי ווי אונדזערע עלטערן
האַבן געמוטויליקט און האָרט געמאַכט זייער נאַקן, און
זיי האָבן ניט צוגעהערט צו דייע געבאָט, ¹⁷און ניט געוואָלט
געהאָרען, און זיי האָבן ניט געדאַכט אָן דייע ווונדער וואָס
דו האָסט מיט זיי געטאַן; נאָר זיי האָבן האָרט געמאַכט זייער
נאַקן, און געמאַכט אַ הויפטמאַן זיך אומצוקערן צו זייער
קנעכטשאַפט אין זייער ווידערשפעניקייט. אָבער דו ביסט
אַ גאָט פון פאַרגעבונג, לייטזעליק און דערבאַרימדיק,
אַיינגעהאַלטן אין צאָרן און רייך אין גענאָד, און האָסטו זיי
ניט פאַרלאָזן. ¹⁸אַפילו אַז זיי האָבן זיך געמאַכט אַ געגאָסן
קאַלב, און זיי האָבן געזאָגט: „דאָס איז דיין גאָט וואָס האָט
דיך אויפגעבראַכט פון מצרים״, און זיי האָבן באַגאַנגען
גרויסע לעסטערונגען, ¹⁹האָסטו פון דעטסוועגן אין דיין
גרויס דערבאַרימונג זיי ניט פאַרלאָזן אין דער מדבר; דער

״ געשוואָרן.

זייל פון וואַלקן האָט זיך ניט אָפּגעטאָן פון זיי ביי טאָג, כדי זיי צו פירן אויפן וועג, און דער זייל פון פּייער ביי נאַכט, כדי זיי צו לייכטן דעם וועג וואָס זיי זאָלן אויף אים גיין.²⁰ און דיין גוטן גייסט האָסטו געגעבן, זיי צו קלינגן, און דיין מן האָסטו ניט פאַרמיטן פון זייער מויל, און וואָסער האָסטו זיי געגעבן פאַר זייער דאָרשט. ²¹ און פּערציק יאָר האָסטו זיי אויסגעהאַלטן אין דער מדבר; גאַרנישט האָט זיי געפעלט; זייערע קליידער זיינען ניט אָפּגעטראָגן געוואָרן, און זייערע פיס זיינען ניט אויפגעלאָפן.

²² און האָסט זיי געגעבן קיניגרייכן און פעלקער, און האָסט זיי אויסגעטיילט לויט גרענעצן; און זיי האָבן געאַרבעט דאָס לאַנד פון סיחונען – דאָס לאַנד פון דעם מלך פון חשבון, און דאָס לאַנד פון עוג דעם מלך פון בָּשָׁן. ²³ און זייערע קינדער האָסטו געמערט אַזוי ווי די שטערן פון הימל, און האָסט זיי געבראַכט אין דעם לאַנד וואָס דו האָסט געהייסן זייערע עלטערן קומען אַרבען. ²⁴ און די קינדער זיינען געקומען, און האָבן געאַרבעט דאָס לאַנד, און דו האָסט אונטערטעניק געמאַכט פאַר זיי די באַוווינער פון לאַנד די כְּנַעֲנִים, און האָסט זיי געגעבן אין זייער האַנט, מיט זייערע מלכים און די פעלקער פון לאַנד, צו טאָן מיט זיי לויט זייער ווילן. ²⁵ און זיי האָבן באַצווונגען באַפּעסטיקטע שטעט און פעטע ערד, און האָבן געאַרבעט הייזער פול מיט כָּל־טוֹב, ברונעמער אויסגעהאַקטע, ווייני גערטנער און איילבערטגערטנער, און בוימער צום עסן לרוב; און זיי האָבן געגעסן און זיינען זאָט און פעט געוואָרן, און האָבן זיך וויל געטאָן מיט דיין גרויס גוטס.

²⁶ און זיי האָבן ווידערשפּעניקט און זיך געשטעלט אַקעגן דיר, און זיי האָבן אַוועקגעוואָרפן דיין תּוֹרָה הַיְנוּטֵר. ^a וואָרטשפּיל: מִנְּךָ-מִנְּעִת. ^b וואָרטשפּיל: נִתְקַנֶּע-הַכְּנַעֲנִים. ^c וואָרטשפּיל: נִמְרוּ-נִמְרוּ.

זייער רוקן, און האָבן געהרגעט דינע נביאים וואָס האָבן
 זיי געוואָרנט, כדי זיי אומצוקערן צו דיר, און זיי האָבן
 באַגאַנגען גרויסע לעסטערונגען. ²⁷ און דו האָסט זיי געגעבן
 אין דער האַנט פון זייערע דריקער, און זיי האָבן זיי
 געדריקט. און אין דער צייט פון זייער נויט פלעגן זיי
 שרייען צו דיר, און דו פון הימל פלעגסט זיי צוהערן, און
 לויט דיין גרויס דערבאַרימונג פלעגסטו זיי געבן העלפער
 וואָס זאָלן זיי העלפן פון דער האַנט פון זייערע דריקער.
²⁸ אָבער ווי זיי איז באַרוט געוואָרן, פלעגן זיי ווידער שלעכטס
 טאָן פאַר דיר; און דו האָסט זיי איבערגעלאָזן אין דער
 האַנט פון זייערע פיינט, און זיי האָבן געוועלטיקט איבער
 זיי; און זיי האָבן ווידער געשריען צו דיר, און דו פון הימל
 פלעגסט צוהערן, און פלעגסט זיי צוהערן און זיי מציל
 זיין לויט דיין דערבאַרימונג פיל מאָל. ²⁹ און האָסט זיי
 געוואָרנט, כדי זיי אומצוקערן צו דיין תורה, אָבער זיי האָבן
 געמוטוויליקט, און האָבן ניט צוגעהערט צו דינע געבאָט,
 נאָר געזינדיקט אַקעגן דינע געזעצן, וואָס אַז אַ מענטש
 טוט זיי, לעבט ער דורך זיי; און זיי האָבן געקערט אַ
 ווידערשפעניקן רוקן, און האָבן האַרט געמאַכט זייער נאַקן,
 און ניט צוגעהערט. ³⁰ און האָסט זיי אָפגעצויגן פיל יאָרן,
 און האָסט זיי געוואָרנט מיט דיין גייסט דורך דינע נביאים,
 אָבער זיי האָבן ניט צוגעלייגט דאָס אויער; און דו האָסט
 זיי געגעבן אין דער האַנט פון די פעלקער פון די לענדער.
³¹ אָבער אין דיין גרויס דערבאַרימונג האָסטו ניט געמאַכט
 פון זיי אַ פאַרלענדונג, און האָסט זיי ניט פאַרלאָזן, וואָרום
 אַ גאָט אַ לייטזעליקער און אַ דערבאַרימדיקער ביסטו.
³² און אַצונד, אונדזער גאָט, דער גרויסער, שטאַרקער,
 און פאַרכטיקער גאָט, וואָס היט דעם בונד און די גענאָד,

זאל ניט ווינציק זיין פאר דיר אלדי מאטערניש וואס האט געטראפן אונדז, אונדזערע מלכים, אונדזערע הארן, און אונדזערע פהנים, און אונדזערע נביאים, און אונדזערע עלטערן, און דיין גאנצן פאלק, פון די טעג פון די מלכים פון אשור און ביז אויף היינטיקן טאג.³³ און דו ביסט גערעכט אין אלץ וואס איז געקומען אויף אונדז, ווארום דו האסט געטאן ווארהאפטליך, און מיר האבן שלעכטס געטאן.³⁴ און אונדזערע מלכים, אונדזערע הארן, אונדזערע פהנים, און אונדזערע עלטערן, האבן ניט געטאן דיין תורה, און ניט פארנומען דייע געבאט, און דייע אנוואגן וואס דו האסט זיי אנוגעזאגט.³⁵ ווארום אז זיי זיינען געווען אין זייער מלוכה, און אין דיין גרויסן גוטס וואס דו האסט זיי געגעבן, און אין דעם ברייטן און פעטן לאנד וואס דו האסט איבערגעגעבן צו זיי, האבן זיי דיר ניט געדינט, און זיי האבן זיך ניט אומגעקערט פון זייערע שלעכטע מעשים.

³⁶אט זיינען מיר היינט קנעכט, און דאס לאנד וואס דו האסט געגעבן אונדזערע עלטערן, צו עסן איר פרוכט און איר גוטס, אט זיינען מיר קנעכט דערויף;³⁷ און זי מערט אירע תבואה פאר די מלכים וואס דו האסט געגעבן איבער אונדז פאר אונדזערע זינד; און זיי געוועלטיקן איבער אונדזערע ליבער, און איבער אונדזערע בהמות, לויט זייער ווילן, און מיר זיינען אין גרויסן נויט.

י יאבער ביי אלעם דעם שליסן מיר אן אפמאך, און שרייבן זיך אונטער; און אויף דעם געחתמעטן [געשריפן] זיינען אונדזערע הארן, אונדזערע לויים, אונדזערע פהנים.² און אויף די געחתמעטע [געשריפן] זיינען געווען: נחמיה דער תרשטאן, דער זון פון חכליהן, און צדקיה;

³שׂרְיָה, צַנְרָה, יִרְמְיָה; ⁴פִּשְׁחוֹר, אַמְרָיָה, מַלְכָּיָה; ⁵טָטוּשׁ, שְׁבַנְיָה, מְלוּךְ; ⁶חֶרֶם, מִרְמוֹת, עוֹבְדָיָה; ⁷דַּנְיָאֵל, גַּנְתוֹן, בְּרוּךְ; ⁸מִשׁוּלָם, אַבְיָה, מִיָּמָן; ⁹מַעְזִיָּה, בְּלָגִי, שְׁמַעְיָה. דָּאָס זײַנען די פֿהנים.

¹⁰און די לױנים: יִשׁוּעַ דְּעַר זֶהן פֿון אַנְיָה, בְּנֵי פֿון די קִנְדֵּעַר פֿון חֲנָדָד, קַדְמִיאֵל; ¹¹און זײַערע בְּרִידֵעַר; שְׁבַנְיָה, הוֹדְיָה, קְלִיטָאָ, פֿלָאִיָּה, חֲנָן; ¹²מִיכָאָ, רַחוּב, חֲשַׁבְיָה; ¹³נְכוּר, שְׂרַבְיָה, שְׁבַנְיָה; ¹⁴הוֹדְיָה, בְּנֵי, בְּנֵינִי.

¹⁵די הויפטן פֿון דעם פֿאַלק: פֿרְעוֹשׁ, פֿחַת־מוֹאֵב, עֵילָם, נְתוּא, בְּנֵי; ¹⁶בּוּנִי, עוֹגָד, בְּבִי; ¹⁷אֲדוֹנָיָה, בְּגִנִּי, עָדִין; ¹⁸אָטָר, חוֹקְיָה, עוֹזֹר; ¹⁹הוֹדְיָה, חֶשׁוּם, בְּצִי; ²⁰חֶרִיף, עֲנַתוֹת, גִּיבִי; ²¹מַגְפִּיעֶשׁ, מִשׁוּלָם, חוֹזֵר; ²²מִשִּׁינְבָאֵל, צְדוּק, יְדוּעַ; ²³פֿלְטָיָה, חֲנָן, עֲנָיָה; ²⁴הוֹשֶׁעַ, חַנְיָה, חֲשׁוּב; ²⁵הַלּוֹחֶשׁ, פֿלַחָא, שׁוֹבֵק; ²⁶רַחוּם, חֲשַׁבְנָה, מַעְשִׂיָּה; ²⁷און אַחֲיָה, חֲנָן, עָנָן; ²⁸מְלוּךְ, חֶרֶם, בְּעָנָה.

²⁹און דָּאָס איבעריקע פֿאַלק, די פֿהנים, די לױנים, די טויערלייט, די זינגערס, די נתינים, און אַלע וואָס האָבן זיך אָפּגעשיידט פֿון די פעלקער פֿון די לענדער צו דער תּוֹרָה פֿון גָאָט, זײַערע ווייבער, זײַערע זין, און זײַערע טעכטער, איטלאַכער וואָס האָט געוויסט [און] פֿאַרשטאַנען, ³⁰האָבן זיך געהאַלטן אָן זײַערע בְּרִידֵעַר, זײַערע גרויסע לייט, און זײַ זײַנען אַרײַן אין אַ קללה און אין אַ שבועה צו גיין אין דער תּוֹרָה פֿון גָאָט וואָס איז געגעבן געוואָרן דורך דער האָנט פֿון משה דעם קנעכט פֿון גָאָט, און צו היטן און צו טאָן אַלע געבאָט פֿון יהוה אונדזער האָר, און זײַנע געזעצן און זײַנע חוקים; ³¹און אַז מיר זאָלן ניט געבן אונדזערע טעכטער צו די פעלקער פֿון לאַנד, און זײַערע טעכטער ניט נעמען פֿאַר אונדזערע זין; ³²און די פעלקער פֿון לאַנד

וואָס ברענגען סחורות און אַלערליי תבואה אין טאָג פון שבת צו פאַרקויפן, זאָלן מיר פון זיי ניט קויפן אום שבת אָדער אין אַ הייליקן טאָג; און אַז מיר זאָלן אָפלאָן ודאָס פעלדן אין זיבעטן יאָר, און איטלאַכן חוב.³³

³³ און מיר האָבן געשטעלט אויף אונדז אַ מצווה, אַרויפ־צולייגן אויף זיך אַ דריטל שקל אַ יאָר פאַר דעם דינסט פון אונדזער גאָטס הויז, ³⁴ פאַר דעם אויסגעלייגטן ברויט, און דעם שטענדיקן שפייזאָפּפער, און פאַר דעם שטענדיקן בראַנדאָפּפער פון די שבתים, פון ראַש־חודש, פאַר די יום־טובים; און פאַר די געהייליקטע קרבנות, און פאַר די זינדאָפּפער מכפר צו זיין אויף ישראל, און פאַר דער גאַנצער אַרבעט פון אונדזער גאָטס הויז. ³⁵ און מיר האָבן גורל געוואָרפן, די כּהנים, די לויים, און דאָס פּאָלק, וועגן דער גאָב פון האַלץ צו ברענגען אין הויז פון אונדזער גאָט לויט אונדזערע פּאָטערהייזער אין געשטעלטע צייטן יאָר אין יאָר, אויף צו ברענגען אויף דעם מזבח פון יהוה אונדזער גאָט, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין דער תּורה. ³⁶ און צו ברענגען די ערשטצייטיקע פון אונדזער ערד, און די ערשטצייטיקע פון יעטוועדער פּרוכט פון אַלערליי בוימער, יאָר אין יאָר, אין הויז פון גאָט; ³⁷ און די בכורים פון אונדזערע זין, און פון אונדזערע בהמות, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין דער תּורה, און די בכורים פון אונדזערע רינדער און אונדזערע שאַף, צו ברענגען אין הויז פון אונדזער גאָט, צו די כּהנים וואָס באַדינען אין הויז פון אונדזער גאָט. ³⁸ און אַז דאָס ערשטע פון אונדזערע טייגמולטערס, און אונדזערע אָפּשיידונגען, און פון דער פּרוכט פון אַלערליי בוימער, פון וויין און אייל, זאָלן מיר ברענגען צו די כּהנים אין די קאַמערן פון דעם הויז פון אונדזער גאָט;

³³ זע שמות כג, 10; ויקרא כה, 4. ³⁴ פאַרבינדט זיך מיט 33, 34.

און דעם מעשר פון אונדזער ערד צו די לויים; וואָרום זיי, די לויים, נעמען דעם מעשר אין אַלע אונדזערע אַקער-שטעט. ³⁸ און דער פֿהן, דער זון פון אַהרן, זאָל זיין מיט די לויים, ווען די לויים נעמען מעשר; און די לויים זאָלן אַרויפברענגען דעם מעשר פון מעשר אין הויז פון אונדזער גאָט, אין די קאַמערן פון דעם שאַצהויז. ⁴⁰ וואָרום די קינדער פון ישראל און די קינדער פון לוי זאָלן ברענגען די אָפֿ-שיידונג פון תבואה, וויין, און אַייל, אין די קאַמערן וואָס דאָרטן זיינען די זאַכן פון הייליקטום, און פון די פֿהנים וואָס באַדינען, און פון די טויערלייט, און פון די זינגערס; און מיר זאָלן ניט פאַרלאָזן דאָס הויז פון אונדזער גאָט.

יא און די האַרן פון פּאָלק זיינען געזעסן אין ירושלים, און דאָס איבעריקע פּאָלק האָט געוואָרפן גורל, צו ברענגען איינעם פון צען צו זיצן אין ירושלים דער הייליקער שטאָט, און ניין טיילן אין די שטעט. ² און דאָס פּאָלק האָט געבענטשט אַלע מענער וואָס האָבן זיך מתנדב געווען צו זיצן אין ירושלים.

³ און דאָס זיינען די הויפטלייט פון דער מדינה וואָס זיינען געזעסן אין ירושלים—און אין די שטעט פון יהודה זיינען געזעסן, איטלאַכער אויף זיין אייגנטום אין זייערע שטעט, ישראל, די פֿהנים, און די לויים, און די נתינים, און די קינדער פון שלמהס קנעכט; ⁴ און אין ירושלים זיינען געזעסן פון די קינדער פון יהודה, און פון די קינדער פון בנימין.

פון די קינדער פון יהודה:

עֲתָיָה דער זון פון עֲזֵיָה דעם זון פון זכריָה, דעם זון פון אַמְרָיָה, דעם זון פון שפּטָיָה, דעם זון פון מַהֲלֵאֲלָן,

פון די קינדער פון פֿרָץ; ⁸און מַעֲשֵׂה דער זון פון בָּרוּך, דעם זון פון כָּל-חַוֹּנָה, דעם זון פון מִנְיָה, דעם זון פון עֲדָיָה, דעם זון פון יוֹרִיב, דעם זון פון זכָרְיָה, דעם זון פון דעם שלֹוּנִי. ⁹אַלע קינדער פון פֿרָץ וואָס זיינען געזעסן אין ירוּשָׁלַיִם זיינען געווען פיר הונדערט אַכט און זעכציק העלדישע לייט.

⁷און דאָס זיינען די קינדער פון בנימין: סְלוּא דער זון פון מִשׁוּלָם דעם זון פון יוֹעֲד, דעם זון פון פִּדְיָה, דעם זון פון קוֹלֵיָה, דעם זון פון מַעֲשֵׂה, דעם זון פון איתיאַל, דעם זון פון ישַׁעְיָהוּ; ⁸און נאָך אים גְבִי, סְלִי-נִיין הונדערט אַכט און צוואַנציק. ⁹און יואֵל דער זון פון זכָרִיָן איז געווען דער אויפזעצער איבער זיי, און יהודה דער זון פון הסנאָאָהן איז געווען דער צווייטער איבער דער שטאָט.

¹⁰פון די פֿהנים:

יְדַעְיָה דער זון פון יוֹרִיבֵן, יָכִין, ¹¹שָׁרְיָה דער זון פון חֶלְקִיָה דעם זון פון מִשׁוּלָם, דעם זון פון צְדוֹק, דעם זון פון מְרִיָת, דעם זון פון אַחִיטוֹבֵן, דעם פירשט פון גאָטס הויז, ¹²און זייערע ברידער וואָס האָבן געטאָן די אַרבעט פון דעם הויז—אַכט הונדערט צוויי און צוואַנציק. און עֲדָיָה דער זון פון ירוֹחָם דעם זון פֿלִלְיָה, דעם זון פון אַמְצִי, דעם זון פון זכָרְיָה, דעם זון פון פִּשְׁחוֹר, דעם זון פון מִלְכִיָהוּ, ¹³און זיינע ברידער, הויפטן פון פּאַטערהייזער—צוויי הונדערט און צוויי און פּערציק. און עֲמֶשֶׁסִי דער זון פון עֲנֹרָאֵל דעם זון פון אַחֲזִי, דעם זון פון מִשְׁלָמוֹת, דעם זון פון אַמְרָן, ¹⁴און זייערע ברידער, העלדישע גיבורים—הונדערט אַכט און צוואַנציק. און דער אויפזעצער איבער זיי איז געווען נבדיאַל דער זון פון הגדולימען.

¹⁵און פון די לײַם:

שמעײַה דער זון פון חשוב דעם זון פון צוריקם, דעם זון פון חשבײַה, דעם זון פון בונין; ¹⁶און שבתי, און יױָבד, פון די הויפטן פון די לײַם, איבער דער אויסנווייניקסטער אַרבעט פון גאַטס הויז; ¹⁷און מתנײַה דער זון פון מיכאַ דעם זון פון נבדי, דעם זון פון אַספּן, דער ערשטער אָנ־צוהייבן דעם לויבגעזאַנג ביים געבעט; און בקבוקײַה דער צווייטער צווישן זיינע ברידער; און עבדאַ דער זון פון שמוע דעם זון פון גלל, דעם זון פון ידותונען. ¹⁸אַלע לײַם אין דער הייליקער שטאַט זיינען געווען צוויי הונדערט פיר און אַכציק.

¹⁹און די טויערלייט:

עקוב, טלמון, און זייערע ברידער וואָס האָבן געהיט ביי די טויערן—הונדערט צוויי און זיבעציק. ²⁰און די איבעריקע ישראל, פּהנים, לײַם, זיינען געווען אין אַלע שטעט פון יהודה, איטלאַכער אויף זיין נחלה. ²¹און די נתינים זיינען געזעסן אין עופּל; און ציחאַ און גשפּאַ זיינען געווען איבער די נתינים.

²²און דער אויפזעער פון די לײַם אין ירושלים איז געווען עווי דער זון פון בְּנֵי דעם זון פון חשבײַה, דעם זון פון מתנײַה, דעם זון פון מיכאַן, פון די קינדער פון אַספּן, די זינגערס, איבער דער ווירטשאַפט פון גאַטס הויז. ²³וואָרום אַ באַפעל פון מלך איז געווען וועגן זיי, און אַ פעסטע באַשטימונג וועגן די זינגערס, לויט דעם באַדאַרף פון איטלאַכן טאַג. ²⁴און פּתחײַה דער זון פון משינבאַלן, פון די קינדער פון נְרַח דעם זון פון יהודהן, איז געווען לעבן דעם מלך פאַר איטלאַכער זאַך פון פּאַלק. ²⁵און וועגן די דערפער מיט זייערע פעלדער: זיינען

טייל פון יהודה געזעסן אין קרית־ארבע און אירע ארד־מיקע ערטער, און אין דיבון און אירע אַרומיקע ערטער, און אין יקבצאל און אירע דערפער; ²⁶און אין ישוע, און אין מולדה, און אין בית־פלס; ²⁷און אין חצר־שוועל, און אין באַר־שבע און אירע אַרומיקע ערטער; ²⁸און אין צקלג, און אין מכוּנה און אין אירע אַרומיקע ערטער; ²⁹און אין עִיר־מוֹן, און אין צָרעה, און אין ירמות, ³⁰און חַדָּלָם, און זייערע דערפער, לָכִיש און אירע פעלדער, עֲנָקָה און אירע אַרומיקע ערטער. און זיי האָבן געלאַגערט פון באַר־שבע ביז דעם טאַל פון הנוֹם.

³¹און די קינדער פון בנימין, פון גִבְעֵ אֵן, אין מִכְמֶשׁ, און עֵיָה, און בֵּית־אֵל און אירע אַרומיקע ערטער, ³²עֲנָתוֹת, נוֹב, עֲנָנְיָה, ³³חֶצְרוֹר, רָמָה, גַּתִּים, ³⁴חֶדֶד, צְבוּעִים, נְבֻלָּט, ³⁵לוֹד, און אוֹנוֹ, גִּי־חֶרְשִׁים. ³⁶און פון די לוי־ים זיינען עטלאַכע אַפְסֵי־לוֹנְעָן פון יהודה אַריבער צו בנימין.

יב ¹און דאָס זיינען די פּהנים און די לוי־ים וואָס זיינען אַרױפֿגעאַנגען מיט זרױבֿל דעם זון פון שאַלתיאַלן, און ישוען: שרָיָה, ירמָיָה, עזרא; ²אַמְרִיָה, מלוך, חטוש; ³שכנְיָה, רחום, מרמֹת; ⁴עדוֹא, גַּתוֹי, אַבְיָה; ⁵מִיָּמִין, מַעֲדָיָה, בִּלְגָה; ⁶שִׁמְעִיָה, און יוֹרִיב, ידְעִיָה, יֶסְלוֹ, עֲמוּק, חֶלְקִיָה, ידְעִיָה. דיִדְאָזיקע זיינען געווען די הויפטן פון די פּהנים און זייערע ברידער אין די טעג פון ישוען.

⁸און די לוי־ים: ישוע, בְּנוֹי, קַדְמִיאֵל, שֶׁרְבִיָה, יהודה, מִתְנָה אויף די לוי־געזאַנגען, ער און זיינע ברידער. ⁹און בקבוקיָה, און עוֹנִי, זייערע ברידער, אַקעגן זיי אין וואַכן. ¹⁰און ישוע האָט געבאַרן יוֹקִימען, און יוֹקִים האָט געבאַרן אַלְיָשִׁבן, און אַלְיָשִׁב האָט געבאַרן יוֹדָען, ¹¹און

יִזְדַּע הָאֵט געבאָרן יִזְנָנען, און יִזְנָנען הָאֵט געבאָרן יִדוּען.
¹²און אין די טעג פון יִזְקִימֶען זיינען געווען פֿהנים
 הויפטן פון פּאָטערהייזער: פון שָׂרְיָה, מֶרְיָה; פון יֶרְמְיָה,
 חַנְּנִיָּה; ¹³פון עזרא, משולֶם; פון אֲמֶרְיָה, יְהוֹחָנָן; ¹⁴פון
 מליכו, יִזְנָנען; פון שְׁבַנְיָה, יוֹסֵף; ¹⁵פון חָרֶם, צְדַנְאָ; פון
 מֶרְיֹת, חֶלְקִי; ¹⁶פון עֲדוּא, זְכַרְיָה; פון גַּתוֹן, מִשׁוּלֶם;
¹⁷פון אֲבִיָּה, זְכַרְיָה; פון מִנְּמִיָּן, ...; פון מוֹעֲדִיָּה, פֶּלְטִי;
¹⁸פון בִּלְגָה, שְׁמוּעַ; פון שְׁמַעְיָה, יְהוֹנָתָן; ¹⁹און פון יִזְרִיב,
 מִתְנִי; פון יִדְעָיָה, עוֹזִי; ²⁰פון סְלִי, קָלִי; פון צְמוּק, עֶבֶר;
²¹פון חֶלְקָיָה, חֲשַׁבְיָה; פון יִדְעָיָה, נַתְנָאֵל.

²²פון די לויים זיינען אין די טעג פון אָלְשִׁיבֵן, יִזְדַּען,
 און יִזְנָנען, און יִדוּען, פֿאַרשריבן געוואָרן די הויפטן פון
 די פּאָטערהייזער; דעסגלייכן פון די פֿהנים בעת דער
 מלוכה פון דָּרְיָוֶשׁ פון פֶּרַס.

²³פון די קינדער פון לוי זיינען די הויפטן פון די פּאָטער-
 הייזער געווען פֿאַרשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן,
 און ביז די טעג פון יִזְנָנען דעם זון פון אָלְשִׁיבֵן. ²⁴און די
 הויפטן פון די לויים זיינען געווען: חֲשַׁבְיָה, שְׂרַבְיָה, און
 יִשׁוּעַ דער זון פון קַדְמִיאֵל, מיט זייערע ברידער אַקֶעגֶן זיי,
 אויף צו דאַנקען און צו לויבן לויט דעם באַפעל פון דוד
 דעם געטלאַכן מאַן, אַ וואַך איבער אַ וואַך. ²⁵מִתְנִיָּה, און
 בִּקְבוּקָיָה, עוֹבְדִיָּה, מִשׁוּלֶם, טַלְמוֹן, עֲקוּב, זיינען געווען
 היטער, טויערלייט צו היטן ביי די זאַמלהייזער פון די
 טויערן. ²⁶דידאָזיקע זיינען געווען אין די טעג פון יִזְקִיָּם
 דעם זון פון יִשׁוּעַ דעם זון פון יִצְדָּקָן, און אין די טעג פון
 נחמיה דעם פירשט, און עזרא דעם פֿהן, דעם שרייבער.

²⁷און ביי דער באַנניאונג פון דער מויער פון ירושלים,

הָאֵט מען אויפגעזוכט די לויים פון אַלע זייערע ערטער, זיי צו ברענגען קיין ירושלים כדי צו מאַכן אַ באַנייאונג מיט שמחה, און מיט דאַנקגעבונגען, און מיט געזאַנג, מיט צימבלען, גיטאַרן, און האַרפּן. ²⁸ און די קינדער פון די זינגער האָבן זיך אַיינגעזאַמלט אי פון דער געגנט אַרום ירושלים, אי פון די דערפער פון די נטופּתים; ²⁹ און פון בית־גלגל, און פון די פעלדער פון גבע און צומנת; וואָרום די זינגערס האָבן זיך אויפגעבויט דערפער אַרום ירושלים. ³⁰ און די כהנים און די לויים האָבן זיך גערייניקט, און זיי האָבן גערייניקט דאָס פּאָלק, און די טויערן, און די מויער.

³¹ און איך האָב אַרויפגעבראַכט די האַרן פון יהודה אויף דער מויער; און איך האָב אַיינגעשטעלט צוויי גרויסע לויב־מחנות און תקפות רעכטס אויף דער מויער צום מיסטטויער צו. ³² און הינטער זיי איז געגאַנגען הושע־יה, און אַ העלפט פון די האַרן פון יהודה; ³³ און צור־יה, עזרא, און משולם; ³⁴ יהודה, און בנימין, און שמע־יה, און ירמיה. ³⁵ און פון די קינדער פון די כהנים, מיט טרומייטן: זכריה דער זון פון יונתן דעם זון פון שמע־יה, דעם זון פון מתניה, דעם זון פון מיכָה, דעם זון פון זכור, דעם זון פון אָספּן; ³⁶ און זיינע ברידער, שמע־יה, און צוראַל, מללי, גללי, מעי, נתנאל, און יהודה, חנני, מיט די פּלי־זמר פון דוד דעם געטלאַכן מאַן, און עזרא דער שרייבער זיי פאַרויס. ³⁷ און ביים קוואַלטויער, און גלייך אַקעגן זיך, זיינען זיי אַרויפ־געגאַנגען מיט די טרעפּ פון דוד־שטאַט אויף דעם אַרויפ־גאַנג פון דער מויער, איבער דעם הויז פון דוד, און ביז דעם וואַסערטויער צו מזרח. ³⁸ און די צווייטע לויב־מחנה איז געגאַנגען אַנטקעגן, און איך הינטער איר, מיט אַ העלפט פון פּאָלק, אויף דער מויער, איבער דעם טורעם פון די

אויונס, און ביז דער ברייטער מויער; ³⁹ און איבער דעם טויער פון אפרים, און איבער דעם אלטן טויער, און איבער דעם פישטויער, און דעם טורעם פון חננאל, און דעם טורעם פון המאָה, און ביז דעם שאַפטויער; און זיי האָבן זיך אָפֿגעשטעלט ביים טויער פון דער וואַך. ⁴⁰ און די צוויי לויב־מחנות האָבן זיך אויסגעשטעלט אין הויז פון גאָט, און איך, און אַ העלפט פון די פאַרשטייער מיט מיר; ⁴¹ און די כּהנים, אַלִיָקִים, מַעֲשֵׂיהַ, מְנַמִּין, מִכְּיָה, אַלְיֹעֲזֵינִי, זכּרְיָה, חנְנִיָה, מיט טרומ־מִיטן; ⁴² און מַעֲשֵׂיהַ, און שִׁמְעִיָה, און אַלְעָנָר, און עוֹזִי, און יְהוֹחָנָן, און מִלְכִּיָה, און עֵילָם, און עֶזֶר. און די זינגערס האָבן געוונגען אין דער הייך, און יזרחיה איז געווען דער אויפזעער. ⁴³ און זיי האָבן געשלאַכט אין יענעם טאָג גרויסע שלאַכטאָפּפּער, וואָרום זיי האָבן זיך געפרייט, ווייל גאָט האָט זיי דערפרייט אַ גרויסע פרייד, און אויך די ווייבער און די קינדער האָבן זיך געפרייט; און די שמחה פון ירוּשָׁלַיִם האָט זיך געהערט ביז אין דער ווייטן.

⁴⁴ און אין יענעם טאָג זיינען אויפגעזעצט געוואָרן מענטשן אויף די קאַמערן פאַר די שאַצן, פאַר די אָפּשײַדונגען, פאַר די ערשטפרוכטן, און פאַר די מעשרות, פּדי אַיניצוואַמלען אין זיי, לויט די פעלדער פון די שטעט, די אָפּגאַבן פון דער תּוֹרָה פאַר די כּהנים און פאַר די לְוִיִּים; וואָרום יהודה האָט זיך געפרייט מיט די כּהנים און מיט די לְוִיִּים וואָס זיינען דאָרטן געשטאַנען. ⁴⁵ און זיי האָבן געהיט די היטונג פון זייער גאָט, און די היטונג פון רייניקונג; דעסגלייכן די זינגערס, און די טויערלייט, לויט דעם באַפעל פון דודן נאָמן זיין זון שלמהן. ⁴⁶ וואָרום נאָך פון פאַרצײטן, אין די טעג פון דודן און אָספּן זיינען געווען אויבערוינגערס, און

געוואנגען פון לויב און דאנק צו גאָט. ⁴⁷און גאָנץ ישראל אין די טעג פון ורופבבלין, און אין די טעג פון נחמיהן, האָבן געגעבן די אָפגאָבן פאַר די זינגערס און די טויערלייט לויט דעם באַדאַרף פון איטלאַכן טאַג; און זיי האָבן געהייליקט פאַר די לויים, און די לויים האָבן געהייליקט פאַר די קינדער פון אַהרן.

ג ¹אין יענעם טאַג איז געלייענט געוואָרן פון דעם בוך פון משהן אין די אויערן פון פּאָלק, און עס איז געפונען געוואָרן געשריבן דערין, אַז אַן צמוני און אַ מוֹאָבי זאָל ניט קומען אין דער עדה פון גאָט ביז אויף אייביק, ²ווייל זיי זיינען ניט אַקענגעקומען די קינדער פון ישראל מיט ברויט און מיט וואַסער, און זיי האָבן אָנגעדוּנגען אויף זיי בלעמען זיי צו שילטן, נאָר אונדזער גאָט האָט פאַרקערט די קללה אין אַ ברכה. ³און עס איז געווען, ווי זיי האָבן געהערט די תורה, אַזוי האָבן זיי אָפגעשיידט יעטוועדער מישונג פון ישראל.

⁴און פאַר דעם האָט אַלישיב דער כהן וואָס איז געווען געשטעלט איבער די קאַמערן פון אונדזער גאָטס הויז, אַ קרוב פון טוביהן, ⁵געהאַט געמאַכט פאַר אים אַ גרויסע קאַמער, דאָרט וווּ מע האָט פריער אַוועקגעלייגט דאָס שפייזאָפּפער, דעם וויירוך, און די כלים, און דעם מעשר פון תבואה, וויין, און אייל, וואָס איז באַפוילן פאַר די לויים, און די זינגערס, און די טויערלייט, און די אָפשיידונג פאַר די כהנים. ⁶און בעת דעם אַלעם בין איך ניט געווען אין ירושלים, וואָרום אין צוויי און דרייסיקסטן יאָר פון אַרַתחששתאָ, דעם מלך פון בָּבֶל, בין איך אַוועק צום מלך,

און ערשט נאך א פארלויף פון טעג האָב איך זיך אָפגעבעטן ביים מלך. ⁷און איך בין געקומען קיין ירושלים, און האָב געמערקט דאָס ביז וואָס אַלשיב האָט געטאָן פון טוביהס וועגן, אים צו מאַכן אַ קאַמער אין די הויפן פון גאַטס הויז. ⁸און מיך האָט זייער געערגערט, און איך האָב אַרויס געוואָרפן אַלע זאַכן פון טוביהס הויז דרויסן פון דער קאַמער. ⁹און איך האָב געהייסן, און מע האָט גערייניקט די קאַמערן, און איך האָב אומגעקערט אַהין די פלים פון גאַטס הויז, דאָס שפייזאָפפער, און דעם וויירויך.

¹⁰און איך האָב זיך דערוואוסט אַז די אָפגאַבן פון די לניים זיינען ניט געגעבן געוואָרן, און די לניים און די זינגערס וואָס האָבן געטאָן די אַרבעט, זיינען צעלאָפן איטלאַכער צו זיין פעלד. ¹¹האָב איך זיך געקריגט מיט די פאַרשטייער, און איך האָב געזאָגט: פאַרוואָס איז פאַרלאָזן געוואָרן דאָס הויז פון גאַט? און איך האָב זיי אַיינגעזאַמלט, און האָב זיי געשטעלט אויף זייער אָרט. ¹²און גאַנץ יהודה האָבן געבראַכט מעשר פון תבואה, און אייל, און וויין, אין די שאַצקאַמערן. ¹³און איך האָב געמאַכט פאַר שאַצמיינסטער איבער די שאַצקאַמערן, שְׁלִמְיָה דעם פֿהן, און צְדוֹק דעם שרייבער, און פֿדִיהֶן פון די לניים, און זיי צו דער האַנט, קֹנָן דעם זון פון נפֿור דעם זון פון מתנִהֶן, ווייל זיי זיינען געווען פאַררעכנט פאַר באַגלויבטע; און אויף זיי איז געלעגן אויסצוטיילן צו זייערע ברידער.

¹⁴געדענק מיר, גאַט מיינער, פאַר דעם, און לאָז ניט אָפגעמעקט ווערן מיינע גוטע זאַכן וואָס איך האָב געטאָן פאַר דעם הויז פון מייך גאַט, און פאַר זיינע וואַכן. ¹⁵אין יענע טעג האָב איך געזען אין יהודה ווי מע טרעט קעלטערן אום שבת, און מע ברענגט אַריין די סטויגן, און

מע לאַדט אָן אויף אייזלען, און אויך וויין, טרויבן, און פייגן, און אַלערליי משא, און מע ברענגט אין ירושלים אין טאָג פון שבת; און איך האָב זיי געוואָרנט אין דעם טאָג וואָס זיי האָבן פאַרקויפט שפייז. ¹⁶אויך די צורים וואָס האָבן געווינט אין איר, פלעגן ברענגען פיש און אַלערליי סחורה, און פאַרקויפן אום שבת צו די קינדער פון יהודה, און אין ירושלים. ¹⁷האָב איך זיך געקריגט מיט די אַדל־לייט פון יהודה, און איך האָב צו זיי געזאָגט: וואָס איז דאָס פאַר אַ שלעכטע זאַך וואָס איר טוט, און פאַרשוועכט דעם טאָג פון שבת? ¹⁸האָבן ניט אַזוי געטאָן אַייערע עלטערן, און אונדזער גאָט האָט געבראַכט דאָסדאָזיקע גאַנצע בייז אויף אונדז, און אויף דערדאָזיקער שטאָט? און איר מערט נאָך גרימצאָרן אויף ישראל, מחלל שבת צו זיין?

¹⁹און עס איז געווען, ווי די טויערן פון ירושלים האָבן אָנגעהויבן ווערן טונקל פאַר שבת, אַזוי האָב איך געהייסן, און די טירן זיינען פאַרשלאָסן געוואָרן, און איך האָב אָנגעזאָגט, אַז מע זאָל זיי ניט עפענען ביז נאָך שבת; און פון מיינע יונגען האָב איך געשטעלט ביי די טויערן, אַז קיין משא זאָל ניט אַריינקומען אין טאָג פון שבת. ²⁰און די הענדלער און די פאַרקויפער פון אַלערליי סחורה האָבן גענעכטיקט דרויסן פון ירושלים איין מאָל און צוויי מאָל. ²¹האָב איך זיי געוואָרנט, און האָב צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס נעכטיקט איר לעבן דער מויער? אַז איר וועט עס טאָן אַ צווייט מאָל, וועל איך לייגן אַ האַנט אויף אַיך. פון יעדער צייט אָן זיינען זיי ניט געקומען אום שבת. ²²און איך האָב אָנגעזאָגט די לויים, אַז זיי זאָלן זיך רייניקן, און קומען היטן די טויערן, כדי צו האַלטן הייליק דעם טאָג פון שבת.

דאָס אויך געדענק מיר, גאָט מיינער, און באַשיץ מיך
לויט דיין גרויס גענאָד.

²³אויך האָב איך אין יענע טעג געזען אידן וואָס האָבן
גענומען אַשדודישע, צמאָנישע, מאָבישע ווייבער. ²⁴און
זייערע קינדער האָבן האַלב גערעדט אַשדודיש, און
האָבן ניט געקענט רעדן יהודיש, נייערט לויט דעם לשון
פון דעם פּאַלק אָדער יענעם. ²⁵האָב איך זיך געקריגט
מיט זיי, און איך האָב זיי געשאַלטן, און איך האָב געשלאָגן
עטלאַכע פון זיי, און זיי געריסן פאַר די האַר. און איך
האָב זיי באַשוואַרן ביי גאָט: איר זאָלט ניט געבן אַייערע
טעכטער צו זייערע זין, און ניט נעמען פון זייערע טעכטער
פאַר אַייערע זין אָדער פאַר אַיך אַליין. ²⁶האָט ניט וועגן
דעם זיך פאַרוינדיקט שלמה דער מלך פון ישראל, וואָס
צווישן די פיל פעלקער איז ניט געווען אַ מלך אַזאָ ווי ער,
און ער איז געווען באַליבט ביי זיין גאָט, און גאָט האָט אים
געמאַכט פאַר אַ מלך איבער גאַנץ ישראל? אפילו אים
האָבן די פרעמדע ווייבער געמאַכט זינדיקן. ²⁷און מיר
זאָלן זיך צוהערן צו אַיך צו טאָן דאָסדאָזיקע גרויסע ביז,
צו פעלשן אָן אונדזער גאָט, צו נעמען פרעמדע ווייבער?
²⁸און איינער פון די זין פון יוֹדָע דעם זון פון אַלישיב
דעם פּהַגְדוֹל איז געווען אַן איידים פון סנבֶּלֶט דעם חורוֹנִי,
און איך האָב אים אַוועקגעיאָגט פון מיר.

²⁹געדענק זיי, גאָט מיינער, פאַר די פאַראַומווערדיקונג
גען פון דער פּהַהוֹנָה, און פון דעם בונד פון דער פּהַהוֹנָה און
די לַוִיִּים.

³⁰אזוי האָב איך זיי גערייניקט פון אַלעם פרעמדן, און
איך האָב אַיינגעשטעלט די וואַכן פאַר די פּהַהוֹנִים און פאַר
די לַוִיִּים, אַיטלאַכן אויף זיין אַרבעט; ³¹און אויף צו

ברענגען האַלץ אין געשטעלטע צייטן, און פאַר די ערשט־
צייטיקע פרוכטן.
דערמאָן דאָס מיר, גאָט מיינער, צום גוטן.

דברי הימים א

דברי הימים א

- א 1 יחוס־בריו פון אָדָם ביז יעקב און עָשָׂו.
א 35 פֿאַרצייכעניש פון די מלכים פון אָדום.
ב 1 דער יחוס־בריו פון שבט יהודה.
ג 1 דער יחוס־בריו פון קיניגלאַכן הויז פון דוד.
ד 1 ווייטערע פֿאַרצייכעניש פון אָפּשטאַמען פון יהודה.
ד 24 דער יחוס־בריו פון שבט שמעון.
ה 1 דער יחוס־בריו פון שבט ראובן.
ה 1 דער יחוס־בריו פון שבט נָד. די מלחמה פון די שבטים
וואָס פון יענער זייט ירדן מיט די הַגֵּרִיאים.
ה 23 דער יחוס־בריו פון אַ האַלבן שבט מנשה.
ה 27 דער יחוס־בריו פון שבט לָוִי.
ו 39 די שטעט וואָס זיינען אָפּגעגעבן געוואָרן פֿאַר די לָוִיִּים.
ז 1 דער יחוס־בריו פון שבט יִשָּׁשָׁכָר.
ז 6 דער יחוס־בריו פון שבט בִּנְיָמִן.
ז 13 דער יחוס־בריו פון שבט נִפְתָּלִי.
ז 14 דער יחוס־בריו פון שבט מנשה.
ז 20 דער יחוס־בריו פון שבט אֶפְרַיִם.
ז 30 דער יחוס־בריו פון שבט אָשֵׁר.
ח 1 נאָך אַ פֿאַרצייכעניש פון שבט בִּנְיָמִן.
ח 33 דער יחוס־בריו פון שאולס הויז.
ח 33 אַ פֿאַרצייכעניש פון די באַווִּינער פון ירושָׁלַיִם. די לָוִיִּים
און זייערע אַמטן. די וואָס האָבן געוואוינט אין גִבְעֹן.
ט 1 די משפחה פון שאולן.
י 1 שאולס טויט אויפן באַרג גִּלְבּוּעַ.

- דוד ווערט געוואַלבט פאַר אַ מלך אין חברון און ער
 נעמט איין ירושלים. **יא 1**
- די גיבורים וואָס זייגען געווען אַרום דודן. **יא 10**
- די צאָל פון די קריגסלייט וואָס האָבן געקרוינט דודן
 פאַר אַ מלך. **יב 23**
- דער אַרון פון גאָט ווערט אַריבערגעבראַכט פון קרית
 יערים צו דעם הויז פון עובד־אָדום. **יג 1**
- דוד בויט פאַר זיך אַ פּאַלאַץ. דודס ווייבער. זיינע זיגן
 איבער די פּלשתיים. **יד 1**
- דער אַרון פון גאָט ווערט געבראַכט קיין ציון. **טו 1**
- דאָס דאַנקליד וואָס די לויים האָבן געזונגען. **טז 1**
- גאָט זאָגט צו דודן אַז זיין הויז וועט אייביק באַשטיין. **יז 1**
- דודס העלדישע אויפטוען, און זיינע באַאַמטע. **יח 1**
- דודס מלחמות מיט די עמונים און זייערע העלפער,
 און זיין זיג איבער זיי. זיינע מלחמות מיט די
 פּלשתיים. **יט 1**
- דוד ציילט דאָס פּאַלק, און דערפאַר קומט אַ מגפה
 אויפן פּאַלק. דוד בויט אַ מזבח אין איז מקריב
 קרבנות און די מגפה הערט אויף. **כא 1**
- דוד גרייט אָן אַלץ וואָס איז נייטיק אויף צו בויען דעם
 בית־מקדש, און זאָגט אָן שלמהן אים צו בויען. **כב 2**
- די איינטיילונג פון די לויים לויט זייערע אַמטן. **כג 1**
- איינטיילונג פון די פּהנים אין פיר און צוואַנציק אָפטיי
 לונגען. ווידער אָן אויסרעכענונג פון די הויפטן פון
 די לויים. **כד 1**
- די פיר און צוואַנציק אָפטיילונגען פון די זינגער און
 שפילער אין גאָטס הויז. **כה 1**
- די איינטיילונגען פון די שוועלהיטער, די שאַצמייסטער
 און די אויפזעער. **כו 1**

די צוועלף אָפטיילונגען פון חיל. די באַאמטע און פאַר-
וואַלטער פון דעם מלך דוד. כו 1
דוד מאַכט זיין צוואה פאַר די פירער פון דעם פּאָלק
וועגן דעם בית־המקדש, און זאָגט זיי אָן צו העלפן
זיין זון שלמהן אויסצופירן די אַרבעט. כח 1
דודס מלוכה און זיין טויט. כט 26

דברי הימים א

א אָדָם, שַׁת, אָנוּשׁ; ²קִיּוֹן, מִהֲלֵל אֵל, יָרַד; ³חֲנוּךְ, מִתּוֹשֶׁלַח, לְמֶךְ; ⁴נֶחֱם, שָׁם, חָם, אֹן יִפֶּת.

⁵די זין פון יִפֶּת: גֹּמֶר, אֹן מִגּוֹג, אֹן מָדִי, אֹן יָנוּ, אֹן תּוּבֵל, אֹן מִשֶׁךְ, אֹן תִּירָס. ⁶אֹן די זין פון גֹּמֶר: אֲשֶׁכֶנֶז, אֹן רִיפֶת, אֹן תּוּגְרָמָה. ⁷אֹן די זין פון יָנוּעַן: אֲלִישָׁה, אֹן תְּרַשִּׁישָׁה, די כֶּתִים, אֹן די דוֹדָנִים.

⁸די זין פון חֲמֵעַן: כּוּשׁ, אֹן מִצְרַיִם, פּוּט, אֹן כְּנָעַן. ⁹אֹן די זין פון כּוּשׁ: סִבְאָ, אֹן חֲוִילָה, אֹן סִבְתָאָ, אֹן רַעְמָאָ, אֹן סִבְתִּכָאָ. אֹן די זין פון רַעְמָאָן: שִׁבְאָ, אֹן דָּדָן. ¹⁰אֹן כּוּשׁ הָאָט גֵּעֲבָאָרְן נְמֵרוּדָן. עַר אִיז גֵּעוּוּעַן דַּעַר עֲרֶשֶׁטֶעַר מֵאַכְטִיקֶעַר אֹיף דַּעַר עֶרֶד. ¹¹אֹן מִצְרַיִם הָאָט גֵּעֲבָאָרְן די לודים, אֹן די עֲנָמִים, אֹן די לֶהֲבִים, אֹן די נִפְתּוּחִים, ¹²אֹן די פִּתְרוּסִים, אֹן די כְּסִלוּחִים, — פּוֹן וואָנען די פִּלְשֶׁתִים זײַנען אַרויסגעקומען — אֹן די כְּפִתּוּרִים. ¹³אֹן כְּנָעַן הָאָט גֵּעֲבָאָרְן צִידוֹן זײַן בְּכוֹר, אֹן חֲתָן; ¹⁴אֹן דַּעַם יִבּוּסִי, אֹן דַּעַם אָמוּרִי, אֹן דַּעַם גְּרָנָשִׁי; ¹⁵אֹן דַּעַם חֲנִי, אֹן דַּעַם עֲרָקִי, אֹן דַּעַם סִינִי; ¹⁶אֹן דַּעַם אַרְנָדִי, אֹן דַּעַם צִמְרִי, אֹן דַּעַם חֲמָתִי.

¹⁷די זין פון שִׁמְעוֹן: עֵיִלָם, אֹן אֲשׁוּר, אֹן אַרְפַּכְשָׁד, אֹן לוֹד, אֹן אַרְם, אֹן עוּץ, אֹן חוּל, אֹן גֶּתֶר, אֹן מִשֶׁךְ. ¹⁸אֹן אַרְפַּכְשָׁד הָאָט גֵּעֲבָאָרְן שְׁלַחַן, אֹן שְׁלַח הָאָט גֵּעֲבָאָרְן עֶבְרָן. ¹⁹אֹן בִּי עֶבְרָן זײַנען גֵּעֲבָאָרְן גֵּעוּוּאָרְן צוויי זין; דַּעַר נֶאֱמַעַן פּוֹן אִינעם אִיז גֵּעוּוּעַן פֶּלֶגֶז, ווייל אִין זײַנע טעג אִיז צֵעֵטִילֶט גֵּעוּוּאָרְן די עֶרֶד; אֹן דַּעַר נֶאֱמַעַן פּוֹן זײַן ברודער אִיז גֵּעוּוּעַן יִקְטָן. ²⁰אֹן יִקְטָן הָאָט גֵּעֲבָאָרְן

אלמודדן, און שלפן, און מצרמותן, און ירחן; ²¹און הדורמען, און אוילן, און דקלהן; ²²און עיבלן, און אבימאלן, און שבאן; ²³און אופירן, און חילהן, און יובן. די אלע זיינען געווען יקטנס זין.

²⁴שם, ארפכשד, שלח; ²⁵עבר, פלג, רעו; ²⁶שרוג, נחור, תרח; ²⁷אברם, דאס איז אברהם. ²⁸די זין פון אברהמען: יצחק, און ישמעאל.

²⁹דאס זיינען זייערע געבורטן: דער בכור פון ישמעאלן, נביות, און קדר, און אדבאל, און מבשם; ³⁰משמע, און דומה, משא, מרד, און תימא; ³¹יטור, נפיש, און קדמה. ³¹דאס זיינען די זין פון ישמעאלן.

³²און די זין פון קטורה, אברהםס קעפסווייב: זי האט געבארן זמרנען, און יקשנען, און מדנען, און מדינען, און ישבקן, און שומן. און די זין פון יקשנען זיינען געווען: שבא, און דדן. ³³און די זין פון מדנען: עיפה, און עפר, און חנוך, און אבידע, און אלדעה. די אלע זיינען געווען די זין פון קטורהן.

³⁴און אברהם האט געבארן יצחקן. די זין פון יצחקן זיינען געווען: עשו, און ישראל.

³⁵די זין פון עשון: אליפו, רעואל, און יעוש, און יצלם, און קרח. ³⁶די זין פון אליפון: תימן, און אומר, צפי, און געמם, קנו, און תמנע, און עמלק. ³⁷די זין פון רעואלן: נחית, נרח, שמה, און מנה.

³⁸און די זין פון שעירן: לוטן, און שובל, און צבעון, און ענה, און דישון, און אצר, און דישן. ³⁹און די זין פון לוטנען: חורי, און הומם; און די שוועסטער פון לוטנען: תמנע. ⁴⁰די זין פון שובלן: עלן, און מנחת, און עיבל, שפי, און אונם. און די זין פון צבעונען: איה, און ענה.

⁴¹די זין פון עֲנָהּ: דישון. און די זין פון דישונען: חֲמֹרָן, און אָשָׁבָן, און יִתְרָן, און כָּרֵן. ⁴²די זין פון אָצָרָן: בִּלְהָן, און נַעֲנֹן, יַעֲקֹן. די זין פון דישנען: עוֹיָן, און אָרָן.

⁴³און דאָס זיינען די מלכים וואָס האָבן געקניגט אין לאַנד אַדום אײדער עס האָט געקניגט אַ קיניג בײַ די קינדער פון ישׂראל: בָּלַע דער זון פון בְּעוֹרָן; און דער נאָמען פון זיין שטאָט איז געווען דְּנֵהָבָה. ⁴⁴איז בָּלַע געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט יוֹבָב דער זון פון זֶרְחָן, פון בְּצֻרָה. ⁴⁵איז יוֹבָב געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט חוּשָׁם פון לאַנד פון דעם תִּימָנִי. ⁴⁶איז חוּשָׁם געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט הֶדֶד דער זון פון בִּדְדָן, וואָס האָט געשלאָגן מִדָּן אין פעלד פון מואָב; און דער נאָמען פון זיין שטאָט איז געווען עֵינֹת.

⁴⁷איז הֶדֶד געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט שְׁמֵלָה פון מִשְׂרָקָה. ⁴⁸איז שְׁמֵלָה געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט שְׂאוּל פון רחובות ביים טײַך.

⁴⁹איז שְׂאוּל געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט בְּעַל־חֲנָן דער זון פון עֲכָבוֹרָן; ⁵⁰איז בְּעַל־חֲנָן געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט הֶדֶד; און דער נאָמען פון זיין שטאָט איז געווען פְּעִי; און דער נאָמען פון זיין ווייב איז געווען מֵהִיטבָּאֵל די טאָכטער פון מִטְרָד דער טאָכטער פון מִיִּנְהָבָן. ⁵¹און הֶדֶד איז געשטאַרבן. און די פִּירשטן פון אַדום זיינען געווען: דער פִּירשט פון תְּמֹנֶע, דער פִּירשט פון עֲלוֹהַ, דער פִּירשט פון יִתָּת; ⁵²דער פִּירשט פון אָה־לִי־בָמָה, דער פִּירשט פון אֲלֵה, דער פִּירשט פון פִּינוֹן; ⁵³דער פִּירשט פון קִנּוּ, דער פִּירשט פון תִּימָן, דער פִּירשט פון מִבְּצָר; ⁵⁴דער פִּירשט פון מַגְדִּיאֵל, דער פִּירשט פון עֵיָרָם. דאָס זיינען די פִּירשטן פון אַדום.

ב דאָס זיינען די זין פון ישראלן: ראובן, שמעון, לוי, און יהודה, יששכר, און זבולון;² דן, יוסף, און בנימין, נפתלי, גד, און אשר.

³די זין פון יהודה: ער, און אוֹנָן, און שֶׁלָה; די דריי זיינען אים געבאָרן געוואָרן פון בת־שׁוּעַ דער כּנַעֲנִית, און ער, יהודהס בכור, איז געווען שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און ער האָט אים געטייט.⁴ און תָּמָר זיין שנור האָט אים געבאָרן פֶּרְצָן, און נָחֵן. אַלע זין פון יהודה: פינף.

⁵די זין פון פֶּרְצָן: חֲצֵרוֹן, און חָמוּל.⁶ און די זין פון נָחֵן: זמרי, און אֵיתָן, און הִימָן, און כּלְכּוֹל, און דָרַע; אין אַלעמען פינף.⁷ און די זין פון כּרְמִיָּהוּ: עֶבֶר, דער פּאַראומגליקער פון ישראל וואָס האָט געפּעלשט אָן חרם.⁸ און די זין פון אֵיתָנען: עזריה.

⁹און די זין פון חֲצֵרוֹנען וואָס זיינען אים געבאָרן געוואָרן: ירחמאל, און רם, און כלובי.¹⁰ און רם האָט געבאָרן צמינגבן, און צמינגב האָט געבאָרן נחשון דעם פירשט פון די קינדער פון יהודה.¹¹ און נחשון האָט געבאָרן שלמאָן, און שלמאָ האָט געבאָרן בועזן.¹² און בועז האָט געבאָרן עובדן, און עובד האָט געבאָרן ישין.¹³ און ישי האָט געבאָרן זיין בכור אַליאַבן, און אַבינגב דעם צווייטן, און שמעא דעם דריטן;¹⁴ און נתנאל דעם פירטן, רדי דעם פינפטן;¹⁵ און זעקסטן, דוד דעם זיבעטן.¹⁶ און זייערע שוועסטער זיינען געווען: צרויה, און אַביגיל. און די זין פון צרויה: אַבשי, און יואב, און עֶשָׂהאַל—דריי.¹⁷ און אַביגיל האָט געבאָרן עֶמְשָׂאן, און עֶמְשָׂאס פּאָטער איז געווען יתָר דער ישמעאלי.

¹⁸און כָּלֵב דער זון פון חֲצֵרוֹנען האָט געהאָט קינדער מיט דער חייב עזובהן—און מיט יריעותן—און דאָס זיינען

אירע זין: יִשְׂרָאֵל, און שׁוֹבָב, און אַרְדּוֹן. ¹⁹אויז צוּזָבָה גע-
שטאַרבן און כָּלֵב הָאָט זיך גענומען אָפּרֶתֶן, און זי הָאָט
אים געבאַרן חורן. ²⁰און חור הָאָט געבאַרן אורין, און אורי
הָאָט געבאַרן בצלְאֵלן.

²¹און דערנאָך איז געקומען חֲצֵרוֹן צו דער טאַכטער
פון מְכִיר דעם פּאָטער פון גִלְעָד, וואָס ער הָאָט גענומען
ווען ער איז געווען זעכציק יאָר אַלְט; און זי הָאָט אים
געבאַרן שגובן. ²²און שגוב הָאָט געבאַרן יֵאִיר, וואָס הָאָט
געהאָט דריי און צוואַנציק שטעט אין לַאֲנָד גִלְעָד. ²³און
גשור און אָרָם הָאָבֵן אַוועקגענומען פון זיי חוֹת־יֵאִיר, קִנְת
און אירע טעכטערשטעט, זעכציק שטעט. די אַלע זיינען
די זין פון מְכִיר דעם פּאָטער פון גִלְעָד. ²⁴און נאָך חֲצֵרוֹן
טויט אין כָּלֵב־אָפּרֶת, הָאָט אַבְיָה, חֲצֵרוֹן ווייב, געבאַרן
פון אים אַשחור דעם פּאָטער פון תְּקוּצָה.

²⁵און די זין פון ירחמֶאל, חֲצֵרוֹן בְּכוֹר, זיינען געווען:
דער בְּכוֹר רָם, און בּוֹנָה, און אֹרֶן, און אוֹצָם, אַחִיָּה. ²⁶און
ירחמֶאל הָאָט געהאָט נאָך אַן אַנדער ווייב, וואָס איר נאָמען
איז געווען עֲטָרָה; זי איז געווען די מוטער פון אֲנָמֶען.

²⁷און די זין פון רָם, ירחמֶאלס בְּכוֹר, זיינען געווען:
מִצֵּץ, און יָמִין, און עֲקֵר. ²⁸און די זין פון אֲנָמֶען זיינען
געווען: שָׁמִי, און גָדע. און די זין פון שָׁמִין: גָדֵב, און אַבִישׁוּר.
²⁹און דער נאָמען פון אַבִישׁוּרס ווייב איז געווען אַבִיחִיל;
און זי הָאָט אים געבאַרן אַחֲבָנֶען, און מוֹלִידָן. ³⁰און די זין
פון גָדֵב: סָלָד, און אַפִּים. און סָלָד איז געשטאַרבן אָן
קינדער. ³¹און די זין פון אַפִּים: יִשְׁעִי. און די זין פון
יִשְׁעִין: שָׁשׁוֹן. און די זין פון שָׁשׁוֹנען: אַחֲלִי. ³²און די זין פון
גָדע, שָׁמִיס ברודער: יָתָר, און יוֹנָתָן. און יָתָר איז גע-

* ד. ה. אַיִרס דערפֿער.

שטאַרבן אָן קינדער. ³³און די זין פון יונגמען: פֿלַת, און
וֹאָ. דאָס זיינען געווען די קינדער פון ירחמאלן.

³⁴און ששן האָט ניט געהאַט קיין זין נאָר טעכטער. און
ביי ששנען איז געווען אַ קנעכט אַ מצרי, וואָס זיין נאָמען
איז געווען ירחע. ³⁵האַט ששן געגעבען זיין טאָכטער צו
זיין קנעכט ירחען פאַר אַ ווייב; און זי האָט אים געבאָרן
עתי. ³⁶און עתי האָט געבאָרן נתנען, און נתן האָט געבאָרן
זבדן. ³⁷און זבד האָט געבאָרן אַפֿללן, און אַפֿלל האָט
געבאָרן עובדן. ³⁸און עובד האָט געבאָרן יהואן, און יהוא
האַט געבאָרן עזריהן. ³⁹און עזריה האָט געבאָרן חלצן,
און חלץ האָט געבאָרן אַלעשען. ⁴⁰און אַלעשע האָט גע-
באָרן ססמין, און ססמי האָט געבאָרן שלומען. ⁴¹און שלום
האַט געבאָרן יקמיהן, און יקמיה האָט געבאָרן אַלישמען.

⁴²און די זין פון פֿלב, ירחמאלס ברודער: מישע זיין
בכור, וואָס איז געווען דער פאָטער פון זיפן, און די זין פון
מֶרְשָׁה דעם פאָטער פון חברונען. ⁴³און די זין פון חברונען
זיינען געווען: קרח, און תפוח, און רָקם, און שָׁמֶע. ⁴⁴און
שָׁמֶע האָט געבאָרן רחם דעם פאָטער פון ירקעמען, און
רָקם האָט געבאָרן שמין. ⁴⁵און דער זון פון שמין איז געווען
מֶעוֹן, און מֶעוֹן איז געווען דער פאָטער פון בית-צור.
⁴⁶און עיפֿה, פֿלבס קעפסווייב, האָט געבאָרן חֲרֻנֶען, און
מוציאָן, און גִּזּוֹן; און חֲרֻן האָט געבאָרן גִּזּוֹן. ⁴⁷און די זין
פון יהדין זיינען געווען: רָגם, און יוֹתָם, און גִּישׁוֹן, און פֿלַט,
און עיפֿה, און שַׁעֲף. ⁴⁸מַעֲכָה, פֿלבס קעפסווייב, האָט
געבאָרן שָׁבֶרן, און תַּרְסָנָהן. ⁴⁹און [די ווייב פון] שַׁעֲף דעם
פאָטער פון מַדְמָנָה, האָט געבאָרן שְׁנָא דעם פאָטער פון
מַכְבְּנָא און דעם פאָטער פון גִּבְעָא. און די טאָכטער פון

בְּלִבָּן אִיז געווען עכסָה. ⁵⁰דאָס זיינען געווען די קינדער פון בְּלִבָּן.

די זין פון חור, דעם בכור פון אַפְרָתָן: שׁוּבָל דער פּאָטער פון קרית־יִצְרֵיִם, ⁵¹שְׁלֹמֹא דער פּאָטער פון בֵּית־לָחֶם, חֶרֶף דער פּאָטער פון בֵּית־נֹדֶר. ⁵²און די קינדער פון שׁוּבָל דעם פּאָטער פון קרית־יִצְרֵיִם זיינען געווען: הַרְוָאָה, און הָאֵלֶב מְנוּחֹת. ⁵³און די משפחות פון קרית־יִצְרֵיִם זיינען געווען: די יתרים, און די פותים, און די שומתים, און די משרעים. פון דידאָזיקע זיינען אַרויסגעקומען די צָרְעָתִים, און די אָשְׁתָּאוּלִים.

⁵⁴די קינדער פון שְׁלֹמֹאָן: בֵּית־לָחֶם, און די נטופתים, עֲטְרוֹת־בֵּית־יִזְבֵּב, און אֶלְעֵלֶפֶט פון די מְנוּחַתֶּר, די צָרְעִים. ⁵⁵און די משפחות פון די שרייבער, די באַווינער פון יֶעֱבֶץ, זיינען געווען: די תרעתיים, די שמעתיים, די שוכתיים. דאָס זיינען די קינים וואָס קומען אַרויס פון חַמַּת דעם פּאָטער פון דעם הויז פון רָכָב.

ג און דאָס זיינען די זין פון דודן וואָס זיינען אים געבאָרן געוואָרן אין חֶבְרוֹן: דער בכור, אַמְנוֹן, פון אַחִינוֹעַמֶען פון יזְרָעֵאל; דער צווייטער, דַנְיָאֵל, פון אַבִּיגַיִל, פון בְּרָמָל; ²דער דריטער, אַבְשָׁלוֹם דער זון פון מַעֲכָה דער טאָכטער פון תְּלַמִּי דעם מלך פון גשור; דער פירטער, אַדוֹנִיָה דער זון פון חַגִּית; ³דער פינפטער, שִׁפְטִיָה, פון אַבִּיטָל; דער זעקסטער, יְתָרְעָם, פון זיין ווייב עֲגֵלְהָן. ⁴די זעקס זיינען אים געבאָרן געוואָרן אין חֶבְרוֹן; און ער האָט דאָרטן גע־קיניגט זיבן יאָר און זעקס חדשים; און דריי און דרייסיק יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושָׁלַם.

⁵און דידאָזיקע זיינען אים געבאָרן געוואָרן אין ירושָׁלַם:

שמעא, און שׁוֹבֵב, און נָתַן, און שלמה-פּיר, פון בַּת-שׁוּעַ דער טאַכטער פון צמיאָלן; ⁶און יבֿחַר, און אַלִישָׁמַע, און אַלִיפֿלֵט; ⁷און נוֹגַה, און נָפֶג, און יָפִיעַ; ⁸און אַלִישָׁמַע, און אַלִינְדַע, און אַלִיפֿלֵט-נִיין. ⁹דאָס זיינען אַלע זין פון דודן, אחוץ די זין פון די קעפסווייבער, און זייער שוועסטער תָּמָר. ¹⁰און דער זון פון שלמהן איז געווען רחבֿעם. זיין זון איז געווען אבֿיה, זיין זון אַסָאָ, זיין זון יהושָׁפֿט; ¹¹זיין זון יוֹרָם, זיין זון אַחִזְיָהוּ, זיין זון יוֹאָשׁ; ¹²זיין זון אַמְצִיָהוּ, זיין זון צוֹרָה, זיין זון יוֹתָם; ¹³זיין זון אָחָז, זיין זון חִזְקִיָה, זיין זון מנשה; ¹⁴זיין זון אָמֹן, זיין זון יאַשָׁהוּ. ¹⁵און די זין פון יאַשָׁהוּ זיינען געווען: דער בְּכוֹר יוֹחָנָן, דער צווייטער יהוֹיָקִים, דער דריטער צְדַקְיָה, דער פּירטער, שלום. ¹⁶און די זין פון יהוֹיָקִימֶען זיינען געווען: זיין זון יְכָנְיָה, זיין זון צְדַקְיָה.

¹⁷און די זין פון יְכָנְיָה דעם געפאַנגענעם: זיין זון שְׂאֵלִתִיאֵל, ¹⁸און מלכִירָם, און פְּדִיָה, און שְׁנַאֲצָר, יקמִיָה, הוֹשָׁמַע, און נְדַבְיָה. ¹⁹און די זין פון פְּדִיָה: זרוּבָבֶל, און שִׁמְעִי. און די קינדער פון זרוּבָבֶל: מִשׁוּלָם, און חֲנַנְיָה, און זייער שוועסטער שלומית; ²⁰און חֲשׁוּבָה, און אוֹהֶל, און בְּרַכְיָה, און חֲסַדְיָה, יוֹשֶׁב־חֶסֶד-פּינָף. ²¹און די זין פון חֲנַנְיָה: פִּלְטִיָה און ישָׁעִיָה. די זין פון ישָׁעִיָה: רַפְּיָה. די זין פון רַפְּיָה: אַרְנָן. די זין פון אַרְנָן: עוֹבַדְיָה. די זין פון עוֹבַדְיָה: שְׁכַנְיָה. ²²און די זין פון שְׁכַנְיָה: שִׁמְעִיָה. און די זין פון שִׁמְעִיָה: חֲטוּשׁ, און יְגָאֵל, און בְּרִיָם, און נְעַרְיָה, און שְׁפֹט-זַעֲקָס. ²³און די זין פון נְעַרְיָה: אַלְיוֹעִינִי, און חִזְקִיָה, און צוֹרִיקָם-דְּרִי. ²⁴און די זין פון אַלְיוֹעִינִי: הוֹדוּיָה און אַלְיָשִׁיב, און פִּלְיָה, און עֲקוּב, און יוֹחָנָן, און דִּלְיָה, און עֲגִי-זִיבֵן.

ד ידי זין פון יהודה: פֿרֿיץ, חֿצֿרון, און פֿרמי, און חור, און שובֿל. ² און רֿאָיָה דער זון פון שובֿלן האָט געבאָרן יחֿתן, און יחֿת האָט געבאָרן אחומין, און להֿדן. דאָס זיינען די משפחות פון די צֿרֿעֿתים.

³ און דיִדאָזיקע זיינען פון דעם פּאָטער פון עִיטם: יזֿרְעָאל, און ישמאָ, און ידבֿש; און דער נאָמען פון זייער שוועסטער איז געווען הצֿלֿפּוֹנִי; ⁴ און פּוֹנֶאֶל דער פּאָטער פון גִדּוֹר, און עֶזֶר דער פּאָטער פון חוּשָׁה. דאָס זיינען די קינדער פון חור דעם בְּכוֹר פון אֶפְרַת דעם פּאָטער פון בֵּית־לְחֶם.

⁵ און אַשחור דער פּאָטער פון תקוֹע האָט געהאַט צוויי ווייבער: חִלָּאָה, און נֶעֶרָה. ⁶ און נֶעֶרָה האָט אים געבאָרן אחוזַמֶען, און חֶפְרֶן, און תִּימְנִין, און דעם אַחֶשְׁתָּרִי. דאָס זיינען די זין פון נֶעֶרָה. ⁷ און די זין פון חִלָּאָה: צֶרֶת, און צוֹסֵר, און אֶתָנָן. ⁸ און קוֹץ האָט געבאָרן עֲנוּבֹן, און הצוֹבֶבְהָן, און די משפחות פון אַחֶרֶחֶל דעם זון פון הָרוּמֶען. ⁹ און יַעֲבֵץ איז געווען דער אָנגעזעענסטער פון זיינע בריי דער; און זיין מוטער האָט גערופֿן זיין נאָמען יַעֲבֵץ, אַזוי צו זאָגן: ווייל איך האָב אים געבאָרן מיט פֿיין. ¹⁰ און יַעֲבֵץ האָט גערופֿן צום גאָט פון ישׂראֵל, אַזוי צו זאָגן: אויב בענטשן וועסטו מיך בענטשן, און וועסט פאַרגרעסערן מיין געמאַרק, און דיין האַנט וועט זיין מיט מיר, און וועסט באַהיטן פון ביזן, מיך גיט וויי צו טאָן. — און גאָט האָט אים באַשערט וואָס ער האָט געבעטן.

¹¹ און כלוב דער ברודער פון שוּחֶהן האָט געבאָרן מחירן, וואָס איז געווען דער פּאָטער פון אַשְׁתּוֹנֶען. ¹² און אַשְׁתּוֹן האָט געבאָרן בֵּית־רַפְּאֵן, און פֶּסֶסֶן, און תַּחֲנֵה דעם פּאָטער פון עִיר־נַחֶשׁ. דאָס זיינען די מענטשן פון רָכָה.

¹³און די זין פון קנוז זיינען געווען: צַתניאַל, און שְׂרָיָה. און די זין פון צַתניאַל: חַתַּת. ¹⁴און מעזונותי האָט געבאַרן צַפְרָה; און שְׂרָיָה האָט געבאַרן יואָב דעם פּאָטער פון גיאַ-חַרְשִׁים; וואָרום זיי זיינען געווען מיינסטערס. ¹⁵און די זין פון קָלֵב דעם זון פון יפונהן זיינען געווען: עִירוֹ, אֶלָה, און נַעֲם. און די זין פון אֶלָה: קִנּוּ.

¹⁶און די זין פון יֵהוֹלָאֵל: זִיף, און זִיפָה, תִּירְיָא, און אֲשֶׁרֶל. ¹⁷און די זין פון צֹזָה: יָמָר, און מָרְד, און עֶפְרַי, און יְלוֹן. און זי האָט געבאַרן מְרִימֵעַן, און שְׁמִינ, און יִשְׁבַּח דעם פּאָטער פון אַשְׁתָּמוֹעַ—¹⁸און זיין ווייב פון יהודה האָט געבאַרן יָרָד דעם פּאָטער פון גדור, און חָכָר דעם פּאָטער פון שֹׁכֹו, און יקותיאל דעם פּאָטער פון נְנוּחַ—און דָּאָס זיינען די זין פון בְּתִיָּה דער טאָכטער פון פֶּרַעֲהָן, וואָס מָרְד האָט גענומען.

¹⁹און די זין פון הוֹדְיָהִם ווייב, דער שוועסטער פון נחם דעם פּאָטער פון קַעִלָה, זיינען געווען: דער גרמי, און אַשְׁתָּמוֹעַ דער מַעֲכָתִי. ²⁰און די זין פון שימונען: אַמְנוֹן, און רָנָה, בְּדִחְנָן, און תִּילּוֹן. און די זין פון ישעין: זֹחַת, און בְּרוֹחַת.

²¹די קינדער פון שְׁלֵה דעם זון פון יהודה: עֵר דער פּאָטער פון לָכָה, און לַעֲדָה דער פּאָטער פון מְרֶשָה, און די משפחות פון דעם הויז פון די ליינענארבעטער פון דעם הויז פון אַשְׁבַּע; ²²און יוֹקִים, און די מענטשן פון כּוֹנָבָא, און יואָש, און שְׂרָף, וואָס האָבן געהערשט איבער מואָב, און יְשׁוּבֵי־לְחָם. און די געשיכטע איז אַן אַלטע. ²³דָּאָס זיינען געווען די טעפער, און די וואָס זיינען געזעסן אין פּלאַנצערטנער און געהעפטן; ביי דעם מלך אין זיין ווירט־שאַפֿט זיינען זיי דאָרטן געזעסן.

²⁴די זין פון שמעונוען: נמואל, און זמין, זריב, זרח, שאול. ²⁵זיין זון איז געווען שלום, זיין זון מבשם, זיין זון משמע. ²⁶און די קינדער פון משמען זיינען געווען: זיין זון סמואל, זיין זון זכור, זיין זון שמעי. ²⁷און שמעי האט גע- האט זעכצן זין און זעקס טעכטער; אבער זיינע ברידער האבן ניט געהאט פיל קינדער, און זייער גאנצע משפחה האט זיך ניט געמערט אזוי ווי די קינדער פון יהודה.

²⁸און זיי זיינען געזעסן אין באר-שבע, און מולדה, און חצר-שוועל; ²⁹און אין בלהה, און אין עצם, און אין תולד; ³⁰און אין בתואל, און אין חרמה, און אין צקלג; ³¹און אין בית-מרקבות, און אין חצר-סוסיים, און אין בית-בראי, און אין שערים. דאס זיינען געווען זייערע שטעט ביז דוד איז געווארן מלך. ³²און זייערע דערפער זיינען געווען: עיטם, און עין, רמון, און תוכן, און עשן—פינף שטעט; ³³און אלע זייערע דערפער וואס ארום דידאזיקע שטעט, ביז בעל. דאס זיינען געווען זייערע ווינערטער, און זייער יחוס-בריוו איז געווען לויט זיי.

³⁴און משוכב, און זמלך, און יושה דער זון פון אמצינהן; ³⁵און יואל, און יהוא דער זון פון יושביה דעם זון פון שרנה דעם זון פון עשיאלן; ³⁶און אליעיני, און יצקובה, און ישוחנה, און עשנה, און עדיאל, און ישימאל, און בגנה; ³⁷און זיוא דער זון פון שפעי דעם זון פון אלון, דעם זון פון ידנה, דעם זון פון שמרי, דעם זון פון שמעינהן—דידאזיקע וואס קומען דא מיט די נעמען, זיינען געווען פירשטן אין זייערע משפחות; און זייערע פאטער זייער האבן זיך שטארק פארשפרייט. ³⁸און זיי זיינען אועק צום איינגאנג פון גדור, ביז צום מזרח פון טאל, צו זוכן פיטערונג פאר זייערע שאף. ⁴⁰און זיי האבן געפונען א פעטע און גוטע

פיטערונג, און דאָס לאַנד איז געווען געראַם, און רואיק, און בשלחה; וואָרום פון ךּם זיינען געווען די וואָס זיינען דאָרטן געזעסן פריער. ⁴¹און די דאָזיקע וואָס זיינען דאָ פאַרשריבן מיט די נעמען, זיינען געקומען אין די טעג פון יחזקיה דעם מלך פון יהודה, און האָבן געשלאָגן זייערע געצעלטן, און די מענינים וואָס האָבן זיך דאָרטן געפונען, און זיי האָבן זיי פאַרוויסט ביז אויף היינטיקן טאָג, און האָבן זיך באַזעצט אויף זייער אָרט; וואָרום דאָרטן איז געווען פיטערונג פאַר זייערע שאַף. ⁴²און פון זיי, פון די קינדער פון שמעון, זיינען אַזעק צום באַרג שְׁעִיר פִּינָה הונדערט מאָן, און פֶּלְטִיָּה, און נַעֲרִיָּה, און רַפְּיָּה, און עוֹזִיאֵל, די זין פון ישעין, זיי פאַרויס. ⁴³און זיי האָבן געשלאָגן דעם אַב טרונענעם איבער בלייב פון עַמְלֵק, און זיינען דאָרטן גע- בליבן זיצן ביז אויף היינטיקן טאָג.

ה און די זין פון ראובן דעם בכור פון ישראל—וואָרום ער איז געווען דער בכור, אָבער אַז ער האָט פאַר- שוועכט דאָס געלעגער פון זיין פאָטער, איז זיין בכורה אַזעקגעגעבן געוואָרן צו די קינדער פון יוסף דעם זון פון ישראלן, הגם ניט זיך צו רעכענען אין דעם יחוס-בריוו אויף דער בכורה; וואָרום יהודה האָט אַריבערגעשטיגן זיינע בריי- דער, און פון אים איז אַרויס דער פירשט; אָבער די בכורה איז געווען יוספס—⁴⁴די זין פון ראובן דעם בכור פון ישראלן זיינען געווען: חנוך, און פֶּלֹא, חֲצֵרוֹן, און פֶּרְמִי. ⁴⁵די קינדער פון יואֵל זיינען געווען: זיין זון שַׁמְעִיָּה, זיין זון גֹּג, זיין זון שַׁמְעִי; ⁴⁶זיין זון מִיכָּה, זיין זון רַאָיָּה, זיין זון בְּעַל; ⁴⁷זיין זון באַרְה, וואָס תִּלְגַּת-פֶּלְנֶסֶר דער מלך פון אַשּׁוּר האָט פאַרטריבן; ער איז געווען דער פירשט פון די ראובנים.

י'און זיינע ברידער לויט זיינע משפחות, זיך יחוסנדיק לויט זייערע געבורטן, זיינען געווען: דער הויפט יעִיאַל, און זכִּרְיָהוּ; ⁸און בָּלַע דער זון פון עֶזֶר דעם זון פון שָׁמַע, דעם זון פון יואֵלן, וואָס איז געזעסן אין עֲרוּעֶר, ביז נבוֹ און בַּעֲל־מֵעוֹן; ⁹און צו מורח איז ער געזעסן ביז מע קומט צום מדבר, פון טיִיך פֶּרֶת אֵן; וואָרום זייערע פי האָבן זיך פֶּאַרמערט אין לֶאֱנַד גִּלְעָד. ¹⁰און אין די טעג פון שְׂאוּלן האָבן זיי געמאַכט אַ מלחמה מיט די הגִּרְיָאִים, און יענע זיינען געפֶּאַלן דורך זייער האַנט; און זיי האָבן זיך באַזעצט אין זייערע געצעלטן איבער דער גאַנצער געגנט צו מורח פון גִּלְעָד.

¹¹און די קינדער פון גֹד זיינען געזעסן אַקעגן זיי אין לֶאֱנַד בְּשָׁן ביז סִלְכָה; ¹²יוֹאֵל דער הויפט, און שָׁפֶם דער צווייטער, און יַעֲנִי, און שָׁפֶט, אין בְּשָׁן; ¹³און זייערע ברידער לויט זייערע פֶּאַטער־זייער: מִיכָאֵל, און מִשׁוּלָם, און שָׁבַע, און יוֹרִי, און יַעֲקֹב, און זִיע, און עֶבֶר-זִיבֹן. ¹⁴דאָס זיינען די זין פון אַבִּיחֵי־ל דעם זון פון חוּרִי, דעם זון פון יְרוּס, דעם זון פון גִּלְעָד, דעם זון פון מִיכָאֵל, דעם זון פון ישישי, דעם זון פון נחֲדָו, דעם זון פון בִּזוֹן. ¹⁵אַחֵי דער זון פון עֲבַד־יֵאֵל דעם זון פון גוּנִין איז געווען דער הויפט פון זייערע פֶּאַטער־זייער. ¹⁶און זיי זיינען געזעסן אין גִּלְעָד אין בְּשָׁן, און אין אירע טעכטערשטעט, און אין אַלע אָפּענע ערטער פון פֶּלּוּין, ביי זייערע אויסלאָון. ¹⁷זיי אַלע האָבן זיך פֶּאַר-צייכנט אין די טעג פון יוֹתָם דעם מלך פון יהודה, און אין די טעג פון יִרְבֵּעַם דעם מלך פון ישראל.

¹⁸די קינדער פון ראובן, און די גִּדִּים, און דער האַלבֶּער שבט מנשה—פון העלדישע יונגען, מענטשן וואָס טראָגן אַ

שילד און אַ שווערד, און שפּאַנען אַ בויגן, און זיינען גע-
לערנט אין מלחמה, זיינען געווען פיר און פערציק טויזנט
און זיבן הונדערט און זעכציק וואָס גייען אַרויס אין חיל.
19 און זיי האָבן געמאַכט אַ מלחמה מיט די הגריאים, און
יטור, און נָפִיש, און נוֹדָב. 20 און זיי זיינען געהאַלפן געוואָרן
אַקעגן זיי, און די הגריאים און אַלע וואָס מיט זיי זיינען
געגעבן געוואָרן אין זייער האַנט; וואָרום זיי האָבן געשריען
צו גאָט אין דער מלחמה, און ער האָט זיך געלאָזט דער-
בעטן פון זיי, ווייל זיי האָבן זיך פאַרזיכערט אויף אים.
21 און זיי האָבן געפאַנגען זייערע פיי: זייערע קעמלען פופציק
טויזנט, און שאָף צוויי הונדערט און פופציק טויזנט, און
איילען צוויי טויזנט, און נפשות מענטשן הונדערט טויזנט.
22 וואָרום עס זיינען געפאַלן פיל דערשלאָגענע, ווייל די
מלחמה איז געווען פון גאָט. און זיי זיינען געזעסן אויף דעם
אָרט פון זיי ביז צום גלות.

23 און די קינדער פון דעם האַלבן שבט מנשה זיינען
געזעסן אין לאַנד, פון בָּשָׁן ביז בַּעל־חֶרְמוֹן, און שְׁנִיר, און
דעם באַרג חֶרְמוֹן. זיי האָבן זיך געמערט. 24 און דאָס
זיינען די הויפטלייט פון זייערע פּאַטערהייזער: עָפֶר, און
יִשְׁעִי, און אֶלְיָאֵל, און עֲזַרְיָאֵל, און יִרְמְיָהּ, און הוֹדוּיָהּ, און
יַחְדִּיאֵל, מענטשן העלדישע גיבורים, מענטשן מיט נעמען,
הויפטן פון זייערע פּאַטערהייזער.

25 און זיי האָבן געפעלשט אָן דעם גאָט פון זייערע
עלטערן, און זיינען געווען פאַרפירט נאָך די געטער פון
די פעלקער פון לאַנד, וואָס גאָט האָט פאַרטיליגט פון
פאַר זיי. 26 און דער גאָט פון ישראל האָט דערוועקט דעם
גייסט פון פול דעם מלך פון אַשור, און דעם גייסט פון

תלגת־פלנֶסר דעם מלך פון אשור, און ער האָט זיי פאַר־
טריבן—די ראובנים, און די גִּדִּים, און דעם האַלבן שבט
מנשה, און ער האָט זיי געבראַכט קיין לחלח, און חבור,
און קראָ, און ביים טייך גוֹן, ביז אויף היינטיקן טאָג.

²⁷די זיין פון לויִן: גרשון, קהת, און מֶרְרִי. ²⁸און די זיין
פון קהתן: עמרם, יצחקר, און חֶבְרוֹן, און עוזיאל. ²⁹און די
קינדער פון עמרמען: אהרן, און משה, און מרים. און די
זיין פון אהרנען: נָדָב, און אביהוא, אַלְצָנֹר, און איתמר.
³⁰אַלְצָנֹר האָט געבאַרן פינחסן; פינחס האָט געבאַרן אבישוען.
³¹און אבישוע האָט געבאַרן בוקין, און בוקי האָט געבאַרן
עוזין. ³²און עוזי האָט געבאַרן זרחיהן, און זרחיה האָט
געבאַרן מֶרְיֹתָן. ³³מֶרְיֹתָן האָט געבאַרן אַמְרִיָהן, און אַמְרִיָה
האָט געבאַרן אחיטובן. ³⁴און אחיטוב האָט געבאַרן צְדוֹקָן,
און צְדוֹק האָט געבאַרן אחימען. ³⁵און אחימען האָט
געבאַרן עזריהן, און עזריה האָט געבאַרן יוחננען. ³⁶און
יוחנן האָט געבאַרן עזריהן; דאָס איז דער וואָס איז געווען
אַ פֶּהַן אין דעם הויז וואָס שלמה האָט געבויט אין ירושלים.
³⁷און עזריה האָט געבאַרן אַמְרִיָהן, און אַמְרִיָה האָט געבאַרן
אחיטובן. ³⁸און אחיטוב האָט געבאַרן צְדוֹקָן, און צְדוֹק
האָט געבאַרן שלומען. ³⁹און שלום האָט געבאַרן חלקיהן,
און חלקיה האָט געבאַרן עזריהן. ⁴⁰און עזריה האָט געבאַרן
שריהן, און שריה האָט געבאַרן יהוצדקן. ⁴¹און יהוצדק
איז אוועק אין גלות, ווען גאָט האָט פאַרטריבן יהודה און
ירושלים דורך דער האַנט פון נבוכדנצרן.

יְיָ די זיין פון לויִן: גרשום, קהת, און מֶרְרִי. ²דאָס זיינען
די נעמען פון גרשום זיין: לבני, און שמעי. ³און די
זיין פון קהתן זיינען געווען: עמרם, און יצחקר, און חֶבְרוֹן,

און עוויאָל. ⁴די זין פון מָרְרִין: מַחְלִי, און מוּשִׁי. און דאָס זיינען די משפחות פון לְנִי לויט זייערע עלטערן.
⁵פון גֵּרְשׁוּמֵעַן: זיין זון לְבָנִי, זיין זון נַסְתָּ, זיין זון זָמָה;
⁶זיין זון יוֹאָח, זיין זון עָדוּ, זיין זון גֵּרַח, זיין זון יאַתָּרִי.
⁷די קינדער פון קֶהֱתָן: זיין זון עֲמִינָדָב, זיין זון קָרַח,
 זיין זון אָסִיר; ⁸זיין זון אֶלְקָנָה, און זיין זון אַבְיָסָף, און זיין
 זון אָסִיר; ⁹זיין זון תַּסְתָּ, זיין זון אורִיאֵל, זיין זון עוֹזָנָה, און
 זיין זון שָׂאוּל. ¹⁰און די קינדער פון אֶלְקָנָה: עֲמָשִׁי, און
 אַחִימוֹת, ¹¹וְאוּרִין אֶלְקָנָה. די קינדער פון אֶלְקָנָה: זיין זון
 צוֹפִי, און זיין זון נַסְתָּ; ¹²זיין זון אֶלִיאָב, זיין זון יְרוּחָם, זיין
 זון אֶלְקָנָה. ¹³און די זין פון שְׂמוּאֵל: דַּעַר בְּכוֹר נְשִׁי, און
 אַבְיָה.

¹⁴די קינדער פון מָרְרִין: מַחְלִי; זיין זון לְבָנִי, זיין זון
 שְׂמַעֲי, זיין זון עוֹזָנָה; ¹⁵זיין זון שְׂמַעָא, זיין זון חַגִּיָּה, זיין זון
 עֲשָׂיָה.

¹⁶און דאָס זיינען די וואָס דוד האָט געשטעלט בייים
 זינגען אין הויז פון גאָט, נאָכדעם ווי דער אָרון איז געקומען
 צו זיין רוי. ¹⁷און זיי האָבן געדינט פאַר דעם מִשְׁכָּן פון
 אוהל-מוֹעֵד מיט געזאַנג, ביז שלמה האָט געבויט דאָס הויז
 פון גאָט אין ירוּשָׁלַיִם, און זיי האָבן זיך געשטעלט לויט
 זייער אָרדענונג ביי זייער דינסט. ¹⁸און דאָס זיינען די
 וואָס זיינען דאָרטן געשטאַנען, מיט זייערע זין: פון די זין
 פון די קֶהֱתָיִם: הִימָן דער זינגער, דער זון פון יוֹאֵל דעם
 זון פון שְׂמוּאֵל, ¹⁹דעם זון פון אֶלְקָנָה, דעם זון פון יְרוּחָם,
 דעם זון פון אֶלִיאֵל, דעם זון פון תוֹם, ²⁰דעם זון פון צוֹפִי,
 דעם זון פון אֶלְקָנָה, דעם זון פון מַסְתָּ, דעם זון פון עֲמָשִׁי,
²¹דעם זון פון אֶלְקָנָה, דעם זון פון יוֹאֵל, דעם זון פון צוֹרָיָה,
 דעם זון פון צְפַנְיָה, ²²דעם זון פון תַּסְתָּ, דעם זון פון אָסִיר,

דעם זון פון אַבִּיקָף, דעם זון פון קָרַח, ²³דעם זון פון יִצְהָר, דעם זון פון קֶהֶת, דעם זון פון לֵוִי, דעם זון פון יִשְׂרָאֵל.
²⁴און זיין ברודער אָסָף איז געווען דער וואָס איז געשטאַנען צו זיין רעכטער האַנט: אָסָף דער זון פון בְּרַכְיָהוּ דעם זון פון שְׁמַעְיָא, ²⁵דעם זון פון מִיכָאֵל, דעם זון פון בְּעֻשֵׂיָה, דעם זון פון מֶלְכִיָּה, ²⁶דעם זון פון אֶתְנִי, דעם זון פון נֹרַח, דעם זון פון עֲדִיָּה, ²⁷דעם זון פון אֵיתָן, דעם זון פון זִמְהָ, דעם זון פון שְׁמַעֲי, ²⁸דעם זון פון יַחֲת, דעם זון פון גֶרְשׁוֹם, דעם זון פון לֵוִי. ²⁹און זייערע ברודער די קינדער פון מֶרְרִי, אויף דער לינקער זייט: אֵיתָן דער זון פון קִישִׁי דעם זון פון עֲבֵדִי, דעם זון פון מֶלֶךְ, ³⁰דעם זון פון חֲשַׁבְיָה, דעם זון פון אֲמִצְיָה, דעם זון פון חֶלְקִיָּה, ³¹דעם זון פון אֲמִצִּי, דעם זון פון בְּנִי, דעם זון פון שֹׁמֵר, ³²דעם זון פון מַחֲלִי, דעם זון פון מוֹשִׁי, דעם זון פון מֶרְרִי, דעם זון פון לֵוִי. ³³און זייערע ברודער די לויים זיינען געווען אָפּוֹנֶגֶבֶן צו דעם גאַנצן דינסט פון דעם מֶשְׁכַּן פון גאַטס הויז.

³⁴און אַהֲרֹן און זיינע קינדער האָבן געדעמפט אויף דעם מזבח פֶּאָר בראַנדאָפּפער און אויף דעם מזבח פֶּאָר ווירויך; זיי זיינען געווען פֶּאָר יעטוועדער אַרבעט פון דעם קדש־קדשים, און אויף מכפר צו זיין אויף יִשְׂרָאֵל, לויט אַלֶּץ וואָס משה דער קנעכט פון גאַט האָט באַפוֹילן. ³⁵און דאָס זיינען די קינדער פון אַהֲרֹן: זיין זון אֶלְעָזָר, זיין זון פִּינְחָס, זיין זון אַבִּישׁוּעַ; ³⁶זיין זון בּוּקִי, זיין זון עֲזוּזִי, זיין זון זִרְחִיָּה; ³⁷זיין זון מְרִיֹת, זיין זון אַמְרָיָה, זיין זון אַחִיטוֹב; ³⁸זיין זון צְדוּקָה, זיין זון אַחִימֶעֶץ.

³⁹און דאָס זיינען געווען זייערע ווינערטער לויט זייערע לאַגערדערפער אין זייער געמאַרק: צו די קינדער פון אַהֲרֹן פון דער משפּחה פון די קהתים, ווייל זייערס איז געווען

וְדַעַר עַרְשֻׁטְעֶרן גּוֹרֵל, ⁴⁰זײַ האָט מען געגעבן חֲבֵרוֹן אײַן
 לֶאֱנֹד יְהוּדָה מִיַּט אִירַע פִּרְיֵעַ פִּלְעַצֶּר רֹנֵד אַרוֹם אִיר.
⁴¹אָבֵעַר דָּאָס פֶּעֶלֶד פֿון דַּעַר שְׁטאַט און אִירַע דַּעַרפֶּעַר
 האָט מען געגעבן צו כָּלֵב דַּעַם זֶען פֿון יְפוֹנָהן. ⁴²און צו די
 קִינְדַּעַר פֿון אַהֲרֹן האָט מען געגעבן די שְׁטַעַט פֿון אַנְטֵרִינוֹנָה,
 חֲבֵרוֹן, און לְבֹנָה מִיַּט אִירַע פִּרְיֵעַ פִּלְעַצֶּר, און יַתִּיר, און
 אָשְׁתָּמוֹעַ מִיַּט אִירַע פִּרְיֵעַ פִּלְעַצֶּר; ⁴³און חִילָן מִיַּט אִירַע
 פִּרְיֵעַ פִּלְעַצֶּר, דַּבִּיר מִיַּט אִירַע פִּרְיֵעַ פִּלְעַצֶּר; ⁴⁴און
 עָשָׂן מִיַּט אִירַע פִּרְיֵעַ פִּלְעַצֶּר, און בֵּית־שֶׁמֶשׁ מִיַּט אִירַע
 פִּרְיֵעַ פִּלְעַצֶּר. ⁴⁵און פֿון שַׁבַּת בְּנֵימִין: גֹּבַע מִיַּט אִירַע
 פִּרְיֵעַ פִּלְעַצֶּר, און עֲלָמַת מִיַּט אִירַע פִּרְיֵעַ פִּלְעַצֶּר,
 און עֲנֹתוֹת מִיַּט אִירַע פִּרְיֵעַ פִּלְעַצֶּר. אַלֶּע זײַעֶרַע שְׁטַעַט,
 דִּרְיִצֵּן שְׁטַעַט, לױט זײַעֶרַע מִשְׁפַּחֹת.

⁴⁶און פֶּאָר די אִיבֶּעֶרִיקַע קִינְדַּעַר פֿון קֶהֶת, פֿון דַּעַר
 מִשְׁפַּחָה פֿון דַּעַם שַׁבַּת, פֿון דַּעַם הָאֱלֹבֵן שַׁבַּת, פֿון הָאֱלֹב
 מְנַשָּׁה, לױט גּוֹרֵל, צַעֵן שְׁטַעַט. ⁴⁷און פֶּאָר די קִינְדַּעַר פֿון
 גֵּרְשׁוֹם לױט זײַעֶרַע מִשְׁפַּחֹת, פֿון שַׁבַּת יִשָּׁשְׁכָר, און פֿון
 שַׁבַּת אָשֶׁר, און פֿון שַׁבַּת נִפְתָּלִי, און פֿון שַׁבַּת מְנַשָּׁה אֵינן בְּשָׁן.
 דִּרְיִצֵּן שְׁטַעַט. ⁴⁸פֶּאָר די קִינְדַּעַר פֿון מְרָרִי לױט זײַעֶרַע
 מִשְׁפַּחֹת, פֿון שַׁבַּת רְאוּבֵן, און פֿון שַׁבַּת גָּד, און פֿון שַׁבַּת
 זְבוּלוּן, לױט גּוֹרֵל, צוועלף שְׁטַעַט.

⁴⁹און די קִינְדַּעַר פֿון יִשְׂרָאֵל הָאָבֵן געגעבן צו די לְוִיִּים
 די שְׁטַעַט מִיַּט זײַעֶרַע פִּרְיֵעַ פִּלְעַצֶּר. ⁵⁰און זײַ הָאָבֵן
 געגעבן לױט גּוֹרֵל, פֿון דַּעַם שַׁבַּת פֿון די קִינְדַּעַר פֿון יְהוּדָה,
 און פֿון דַּעַם שַׁבַּת פֿון די קִינְדַּעַר פֿון שְׁמֵעוֹן, און פֿון דַּעַם
 שַׁבַּת פֿון די קִינְדַּעַר פֿון בְּנֵימִין, דִּידְאָוִיקַע שְׁטַעַט וואָס מײַן
 רֹפֶט דָּאָן מִיַּט די נַעֲמַעַן.

⁵¹און טײַל פֿון די מִשְׁפַּחֹת פֿון די קִינְדַּעַר פֿון קֶהֶת

האָבן געהאַט די שטעט פון זייער געמאַרק פון שבט אפרים.
⁵²און מע האָט זיי געגעבן די שטעט פון אַנטרינונג, שׁכָּם מיט
 אירע פרייע פלעצער אויפן באַרג אפרים, און גֹר מיט
 אירע פרייע פלעצער; ⁵³און יקמעם מיט אירע פרייע
 פלעצער, און בֵּית־חֶרוֹן מיט אירע פרייע פלעצער.
⁵⁴און אַיְלוֹן מיט אירע פרייע פלעצער, און גֶת־רְמוֹן מיט
 אירע פרייע פלעצער. ⁵⁵און פון דעם האָלבן שבט מנשה:
 עֶגְרָא מיט אירע פרייע פלעצער, און בְּלַעַם מיט אירע פרייע
 פלעצער, פֶּאֶר דער משפּחה פון די איבעריקע קינדער פון
 קֵהֶת.

⁵⁶פֶּאֶר די קינדער פון גֵרְשׁוֹם, פון דער משפּחה פון
 דעם האָלבן שבט מנשה: גוֹלָן אין בְּשָׁן מיט אירע פרייע
 פלעצער, און עֶשְׁתָּרוֹת מיט אירע פרייע פלעצער. ⁵⁷און
 פון שבט ישָׁשׁכָר: קָדֵשׁ מיט אירע פרייע פלעצער, דְּבֵרֶת
 מיט אירע פרייע פלעצער. ⁵⁸און רָאמוֹת מיט אירע פרייע
 פלעצער, און עֶנָם מיט אירע פרייע פלעצער. ⁵⁹און פון
 שבט אָשֶׁר: מְשָׁל מיט אירע פרייע פלעצער, און עֶבְדוֹן
 מיט אירע פרייע פלעצער. ⁶⁰און חוֹקוֹק מיט אירע פרייע
 פלעצער, און רְחוֹב מיט אירע פרייע פלעצער. ⁶¹און פון
 שבט נפתלי: קָדֵשׁ אין גְּלִיל מיט אירע פרייע פלעצער,
 און חֲמוֹן מיט אירע פרייע פלעצער, און קַרְיַתִּים מיט אירע
 פרייע פלעצער.

⁶²פֶּאֶר די איבעריקע, די קינדער פון מְרָרִי, פון שבט
 זבולון: רְמוֹנוֹ מיט אירע פרייע פלעצער, תְּבוֹר מיט אירע
 פרייע פלעצער. ⁶³און פון יענער זייט ירדן ביי יריחו, צו
 מזרח פון ירדן, פון שבט ראובן: בְּצֵר אין מדבר מיט אירע
 פרייע פלעצער, און יַהֲזָן מיט אירע פרייע פלעצער; ⁶⁴און
 קְדָמוֹת מיט אירע פרייע פלעצער, און מִיפְעֵת מיט אירע

פרייע פלעצער. ⁶⁵און פון שבט גַד: ראמות אין גלעד מיט אירע פרייע פלעצער, און מחנים מיט אירע פרייע פלעצער; ⁶⁶און חשבון מיט אירע פרייע פלעצער, און יענער מיט אירע פרייע פלעצער.

ד און פון די זין פון יששכר זיינען געווען: תולע, און פואה, ישוב, און שמרון—פיר. ²און די זין פון תולען: עוזי, און רפיה, און יריאל, און יחמי, און יבשם, און שמואל, הויפטן פון זייערע פאטערהיזער—פון תולע—לויט זייערע געבורטן, העלדישע גיבורים. זייער צאל אין די טעג פון דודן איז געווען צוויי און צוואנציק טויזנט און זעקס הונד דערט. ³און די זין פון עוזין זיינען געווען: ינחיה; און די זין פון ינחיהן: מיכאל, און עובדיה, און יואל, ישה—פינף; אלע הויפטן. ⁴און צו זיי האָבן געהערט, לויט זייערע געבורטן, לויט זייערע פאטערהיזער, מחנות קריגחיל, זעקס און דרייסיק טויזנט; וואָרום זיי האָבן געהאַט פיל ווייבער און זין. ⁵און זייערע ברידער פון אלע משפחות פון יששכר, העלדישע גיבורים—זייער פאַרצייכעניש, אין אלעמען: זיבן און אַכציק טויזנט.

⁶פון בנימינען: גלע, און בכר, און ידיעאל—דריי. ⁷און די זין פון גלען: אַצבון, און עוזי, און עויאל, און ירימות, און עירי—פינף, הויפטן פון פאטערהיזער, העלדישע גיבורים; און זייער פאַרצייכעניש: צוויי און צוואנציק טויזנט און פיר און דרייסיק. ⁸און די זין פון בכרן: זמיה, און יועש, און אליעזר, און אליעזני, און עמרי, און ירמות, און אביה, און ענתות, און עקמת; די אלע זיינען געווען די זין פון בכרן. ⁹און זייער פאַרצייכעניש לויט זייערע געבורטן.

לויט די הויפטן פון זייערע פאָטערהייזער, העלדישע גיבורים: צוואַנציק טויזנט און צוויי הונדערט.¹⁰ און די זין פון ידיעאלן: בלהן; און די זין פון בלהנען: יעוש, און בנימין, און אהוד, און כנענה, און זימן, און תרשיש, און אחישטר.¹¹ די אלע זינען געווען די קינדער פון ידיעאל לויט די הויפטן פון די פאָטערהייזער, העלדישע גיבורים, זיבעצן טויזנט און צוויי הונדערט וואָס גייען אַרויס אין חיל אויף מלחמה.¹² דערצו שופים, און חופים, די זין פון עירן; חושם, דער זון פון אַחרן.

¹⁸ די זין פון נפתלין: יחציאָד, און גוני, און גאַר, און שלום, די קינדער פון בלהן.

¹⁴ די זין פון מנשהן: אַשריאַל וואָס וויין ווייב האָט גע- באָרן-זיין אַרמישע קעפסווייב האָט געבאָרן מְכיר דעם פאָטער פון גלעד;¹⁵ און מְכיר האָט גענומען אַ ווייב פון חופים און שופים, און דער נאָמען פון זייער שוועסטער איז געווען מַעֲכָה-און דער נאָמען פון צווייטן איז געווען צלפחד; און צלפחד האָט געהאַט טעכטער. ¹⁶ און מַעֲכָה די ווייב פון מְכירן האָט געבאָרן אַ זון, און זי האָט גערופן זיין נאָמען פֶּרֶש; און דער נאָמען פון זיין ברודער איז געווען שָׁרֵש, און זיינע זין זיינען געווען אוּלָם, און רָקֵם. ¹⁷ און די זין פון אוּלָמען: בָּדָן, דאָס זיינען די קינדער פון גלעד דעם זון פון מְכיר, דעם זון פון מנשהן. ¹⁸ און זיין שוועסטער המולָת די האָט געבאָרן אישהוֹדן, און אַבִיעֶזֶרן, און מַחֲלָהן. ¹⁹ און די זין פון שמידען זיינען געווען: אַחִיָּן, און שָׁבֵם, און לָקַחִי, און אַנִיעָם.

²⁰ און די זין פון אפרימען: שוּתָלַח-און זיין זון איז געווען

בְּרֵד, און זיין זון פסחת, און זיין זון אַלְעָדָה, און זיין זון פסחת;
²¹און זיין זון נָבֵד, און זיין זון שוּתָלַח—און עֶזֶר, און אַלְעָד.
 און די מענטשן פון גַת, די אַיינגעבאַרענע פון לאַנד האָבן
 זיי געהרגעט, ווייל זיי האָבן אַראָפּגענידערט אַזעקצונעמען
 זייערע פֿי. ²²און זייער פּאָטער אפרים האָט געטרויערט
 פֿיל טעג, און זיינע ברידער זיינען געקומען אים טרייסטן.
²³און ער איז געקומען צו זיין ווייב, און זי איז טראָגעדיק
 געוואָרן, און האָט געבאַרן אַ זון, און ער האָט גערופן זיין
 נאָמען בריִעָה ווייל אַן אומגליק איז געשען אין זיין הויז.
²⁴און זיין טאָכטער איז געווען שְׂאָרָה, און זי האָט געבויט
 בֵּית־חֲרוּן, די אונטערשטע און די אויבערשטע, און אונד
 שְׂאָרָה. ²⁵און זיין זון איז געווען רַפָּח, און רֶשֶׁף, און זיין
 זון תָּלַח, און זיין זון פסח; ²⁶זיין זון לְעָדָן, זיין זון עֲמִיהוּד,
 זיין זון אַלִישָׁמַע; ²⁷זיין זון נוּן, זיין זון יהושוע. ²⁸און זייער
 אייגנטום און זייערע ווײַנערטער איז געווען בֵּית־אֵל מיט
 אירע טעכטערשטעט, און צו מורח, נַעֲרָן, און צו מערב
 נָזֵר מיט אירע טעכטערשטעט, און שָׁכֶם מיט אירע טעכ־
 טערשטעט, ביז עֵיזָה מיט אירע טעכטערשטעט. ²⁹און לעבן
 די קינדער פון מנשה, בֵּית־שָׁאֵן מיט אירע טעכטערשטעט,
 תַּעֲנָךְ מיט אירע טעכטערשטעט, מְגִדוֹ מיט אירע טעכטער־
 שטעט, דוֹר מיט אירע טעכטערשטעט. אין דידאָזיקע זיינען
 געזעסן די קינדער פון יוסף דעם זון פון ישראלן.

³⁰די קינדער פון אָשרן: ימָנָה, און יִשְׁנָה, און יִשְׁנִי,
 און בריִעָה, און זייער שוועסטער שָׁרַח. ³¹און די זין פון
 בריִעָה: חָבֵר, און מַלְכִיאֵל, דָּאָס איז דער פּאָטער פון
 בְּרִזִית. ³²און חָבֵר האָט געבאַרן יַפְלָטָן, און שוֹמֵרן, און
 חוֹתְמֵעַן, און זייער שוועסטער שוּעָאן. ³³און די זין פון

* אין טעקסט: בְּרֵעָה, אין אַן אומגליק.

יפלטן זיינען געווען: פֿסֶךְ, און בְּמִהָל, און עֲשֵׁנֶת. דָּאָס זיינען די זין פון יפלטן.³⁴ און די זין פון שְׁמֶרֶן: אַחִי, און רְהֵגָה, און חוּבָה, און אָרָם.³⁵ און די זין פון זיין ברודער הַלְמַעַן: צוֹפַח, און יַמְנָע, און שֶׁלֶשׁ, און עֲמֵל.³⁶ די זין פון צוֹפַח: סוּחַ, און חֲרֹנְפָר, און שׁוּעֵל, און בְּרִי, און יַמְרָה;³⁷ בְּצָר, און הוּד, און שִׁמְאָ, און שֶׁלֶשָׁה, און יִתְרָן, און בְּאֶרָא.³⁸ און די זין פון יִתְרָן: יִפּוּנָה, און פֶּסֶפָא, און אֶרָא.³⁹ און די זין פון עוֹלְאָן: אָרַח, און חֲנִיָּאל, און רְצִיאָ.⁴⁰ די אַלע זיינען געווען די קינדער פון אָשֶׁר, הויפטן פון די פּאָטערהייזער, געקליבענע העלדישע גיבורים, אויבערפירשטן; און זייער פּאַרצייכעניש אין חיל פאַר מלחמה—זייער צאַל: זעקס און צוואַנציק טויזנט מאַן.

ח און בנימין האָט געבאָרן בָּלַע זיין בְּכוֹר, אַשְׁבַּל דַּעַם צווייטן, און אַחֲרָח דַּעַם דְּרִיטן;² נוֹחָה דַּעַם פִּירטן, און רַפָּאָ דַּעַם פִּינפטן.³ און בָּלַע האָט געהאַט זין: אָדָר, און גֵרָא, און אַבִּיהוּד;⁴ און אַבִּישׁוּעַ, און נַעֲמָן, און אַחוּס;⁵ און גֵרָא, און שַׁפּוּפָן, און חוּרָם.⁶ און דָּאָס זיינען די זין פון אַחוּדן:—די דאָזיקע זיינען געווען הויפטן פון פּאָטערהייזער פון די באַווינער פון גִבְעָ, און מע האָט זיי פּאַרטריבן קיין מְנַחֵת;⁷ און נַעֲמָן, און אַחֲזֵה, און גֵרָא, זיי האָבן זיי פּאַרטריבן—ער האָט געבאָרן עוֹזָאן, און אַחִיחוּדן.⁸ און שְׁחָרִים האָט געהאַט קינדער אין פעלד פון מוֹאָב, נאָכדעם ווי ער האָט זיי אַוועקגעשיקט—זיינע ווייבער, חוּשִׁים, און בְּעֶרָא.⁹ און ער האָט געהאַט מיט זיין ווייב חוּדְשָׁן: יוֹבָב, און צְבִיאָן, און מִישָׁאן, און מֶלְכָּמַעַן;¹⁰ און יַעוּצָן, און שְׁכִיָּהן, און מְרָמָהן. דָּאָס זיינען געווען זיין—הויפטן פון פּאָטערהייזער.¹¹ און מיט חוּשִׁמַּעַן האָט ער געהאַט אַבִּיטוּבן, און אֶלְפַּעֲלָן.

¹²און די זין פון אַלפֿעלן: עָבֵר, און מִשְׁעָם, און שְׁמֵר, וואָס האָט געבויט אֲנֹנֹ, און לֹד מיט אירע טעכטערשטעט;
¹³און בריִיעָה, און שְׁמֵע, וואָס זיינען געווען הויפטן פון די פּאָטערהייזער פון די באַווינער פון אַזְלוֹן, די וואָס האָבן פּאַריאַנט די באַווינער פון גַת. ¹⁴און אַחִיו, שְׁשֵׁק, און ירְמוֹת, ¹⁵און זבִּדְיָה, און עֶרְד, און עֶדֶר, ¹⁶און מִכָּאֵל, און ישָׁפָה, און יוֹחָאָ, זיינען געווען די זין פון בריִיעָה. ¹⁷און זבִּדְיָה, און מִשׁוּלָם, און חֹזְקִי, און חֶבֶר, ¹⁸און יִשְׁמַרִי, און זֹלִיאָה, און יוֹבָב, זיינען געווען די זין פון אַלפֿעלן. ¹⁹און יָקִים, און זכָּרִי, און נבִּדִי, ²⁰און אַלְעִינִי, און צִלְתִּי, און אַלְיָאֵל, ²¹און עֶדְיָה, און בראָיָה, און שְׁמֵרַת, זיינען געווען די זין פון שְׁמֵעִין. ²²און יִשְׁפָן, און עָבֵר, און אַלְיָאֵל, ²³און עבִדוֹן, און זכָּרִי, און חֶנֶן, ²⁴און חַנְנִיָה, און עֵילָם, און עֲנַתוֹתָיָה. ²⁵און יפִּדְיָה, און פּוּאֵל, זיינען געווען די זין פון שְׁשֵׁקן. ²⁶און שְׁמִשְׁרִי, און שְׁחַרְיָה, און עֲתַלְיָה, ²⁷און יַעֲרֻשָׁיָה, און אַלְיָה, און זכָּרִי, זיינען געווען די זין פון ירוֹחַמֵעַן. ²⁸דידאַזיקע זיינען געווען הויפטן פון פּאָטערהייזער—לויט זייערע געבורטן הויפטן. די דאַזיקע זיינען געזעסן אין ירוּשָׁלַיִם.

²⁹און אין גבֵעוֹן זיינען געזעסן: דער פּאָטער פון גבֵעוֹן, וואָס דער נאַמען פון זיין ווייב איז געווען מַעֲכָה; ³⁰און זיין ערשטגעבאַרענער זון עבִדוֹן, און צוּר, און קִיש, און בַּעַל, און נָדָב; ³¹און גִדּוֹר, און אַחִיו, און זָכָר. ³²און מקלֹת האָט געבאַרן שְׁמָאָה. און זיי אויך מיט זייערע ברידער זיינען געזעסן אין ירוּשָׁלַיִם, אַקעגן זייערע ברידער.

³³און נֵר האָט געבאַרן קִישׁ, און קִישׁ האָט געבאַרן שְׁאוּלָן, און שְׁאוּל האָט געבאַרן יוֹנָתָנָען, און מִלְכִישׁוּעַן, און אַבִינָדָב, און אַשְׁבֵּעֵלן. ³⁴און יוֹנָתָנָס זון איז געווען

מריב־בַּעַל; און מריב־בַּעַל האָט געבאַרן מיכהן.³⁵ און די זין פון מיכהן זיינען געווען: פיתון, און מֶלֶךְ, און תַּאֲרֵעַ, און אָחֹז.³⁶ און אָחֹז האָט געבאַרן יהוֹעֲדָה; און יהוֹעֲדָה האָט געבאַרן עֲלִמְתָן, און עֲזֹמֹתָן, און זמרין; און זמרי האָט געבאַרן מוֹצָאָן.³⁷ און מוֹצָאָ האָט געבאַרן בְּנֵעָאן; זיין זון איז געווען רָפָה, זיין זון אֶלְעָשָׂה, זיין זון אָצֵל.³⁸ און אָצֵל האָט געהאַט זעקס זין, און דאָס זיינען זייערע נעמען: צוריקם, בּוֹכְרוֹ, און יִשְׁמַעְאֵל, און שַׁעְרִיָּה, און עֹבְדֵיָה, און חֲנָן. די אַלֶּע זיינען געווען די זין פון אָצֵלן.³⁹ און די זין פון זיין ברודער עֲשָׂקָן: אוֹלָם זיין בְּכוֹר, יְעוֹשׂ דער צווייטער, און אֶלִיפֶלֶט דער דריטער.⁴⁰ און די זין פון אוֹלָמֶען זיינען געווען מענטשן העלדישע גיבורים, בויגנשפּאַנער; און זיי האָבן געהאַט פיל קינדער און קינדסקינדער—הונדערט און פופציק. די אַלֶּע זיינען געווען פון די קינדער פון בנימין.

ט יאון גאַנץ ישראל האָבן זיך פאַרצייכנט, און זיי זיינען פאַרשריבן אין בוך פון די מלכים פון ישראל. און יהודה איז פאַרטריבן געוואָרן קיין בָּבֶל פאַר זייער פעלשונג.² און די וואָס האָבן זיך די ערשטע באַזעצט אויף זייער אייגנטום אין זייערע שטעט, זיינען געווען, ישראל, די פּהנים, די לויים, און די נתנינים.³ און אין ירושלים זיינען געווען פון די קינדער פון יהודה, און פון די קינדער פון בנימין, און פון די קינדער פון אפרים און מנשה:⁴ עֹתִי דער זון פון עמיהוד דעם זון פון עֲמֵרִי, דעם זון פון אַמְרִין, דעם זון פון בְּנִין, פון די זין פון פֶּרֶץ דעם זון פון יהודה.⁵ און פון די שילונים: עֲשָׂיָה דער בְּכוֹר, און זינע זין.⁶ און פון די קינדער פון זרח: יְעוֹאֵל, און זייערע ברידער, זעקס הונדערט און ניינציק.⁷ און פון די קינדער פון בנימין: סְלוּא דער

זון פון משולם דעם זון פון הודויה, דעם זון פון הסנואָהן;
 און יבנה דער זון פון ירוחמען, און אלה דער זון פון עוזי
 דעם זון פון מכרין, און משולם דער זון פון שפטיה דעם
 זון פון רעואל, דעם זון פון יבנהן; און זיערע ברידער
 לויט זיערע געבורטן, ניין הונדערט און זעקס און פופציק.
 די אלע מענער זיינען געווען הויפטן פון פאָטערהייזער
 לויט זיערע פאָטערהייזער.

¹⁰און פון די כהנים: ידעיה, און יהויריב, און יכין; ¹¹און
 צנריה דער זון פון חלקיה דעם זון פון משולם, דעם זון פון
 צדוק, דעם זון פון מריות, דעם זון פון אחיטוב, דער פירשט
 פון גאָטס הויז; ¹²און עדיה דער זון פון ירוחם דעם זון פון
 פשחור, דעם זון פון מלכיהן, און מעשי דער זון פון עדיאל
 דעם זון פון יחזרה, דעם זון פון משולם, דעם זון פון
 משלמית, דעם זון פון אמרן; ¹³און זיערע ברידער, הויפטן
 פון זיערע פאָטערהייזער, טויזנט און זיבן הונדערט און
 זעכציק טויגלאַכע לייט פאַר דער דינסטאַרבעט פון גאָטס
 הויז.

¹⁴און פון די לויים: שמעיה דער זון פון חשוב דעם זון
 פון צוריקם, דעם זון פון ששביהן, פון די קינדער פון מררי;
¹⁵און בקבקר, חרש, און גלל, און מתניה דער זון פון מיכא
 דעם זון פון זכרי, דעם זון פון אָספן; ¹⁶און עובדיה דער זון
 פון שמעיה דעם זון פון גלל, דעם זון פון ידותנען, און
 ברכיה דער זון פון אָסאָ דעם זון פון אלקנהן, וואָס איז
 געוועסן אין די דערפער פון די נטופתים.

¹⁷און די טויערלייט זיינען געווען: שלום, און עקוב, און
 טלמון, און אחימן; און זיער ברודער שלום איז געווען דער
 הויפט. ¹⁸און נאָך ביז אהער זיינען זיי אין דעם מלכס
 טויער צו מורח; זיי זיינען די טויערלייט פאַר די לאַגערס

פון די קינדער פון לני. ¹⁹און שלום דער זון פון קורא דעם זון פון אבֿיֿסָף, דעם זון פון קרחן, און זיינע ברידער פון זיין פֿאָטערס הויז, די קרחים, זיינען געווען איבער דער דינסט־ארבעט, די שוועלהיטער פון דעם געצעלט, אזוי ווי זייערע עלטערן זיינען געווען איבער דעם לאַגער פון גאָט, די היטער פון דעם אַיינגאַנג. ²⁰און פינחס דער זון פון אַלֿעָזָרן איז געווען דער פירשט איבער זיי אַמאָל; גאָט איז מיט אים געווען. ²¹זכריה דער זון פון משלֿמיהן איז געווען דער טויערמאַן ביים אַיינגאַנג פון אוהל־מוֹעֵד. ²²זיי אַלע, די אויסגעקליבענע פֿאַר טויערלייט ביי די שוועלן, צוויי הונדערט און צוועלף. זיי זיינען געווען פֿאַרצייכנט לויט זייערע דערפער; זיי האָט דוד און שמואל דער זעער געשטעלט אויף זייער אַמט. ²³און זיי און זייערע קינדער זיינען געווען איבער די טויערן פון דעם הויז פון גאָט, פון דעם הויז פון געצעלט, פֿאַר וואַכן. ²⁴אין פיר זייטן זיינען געווען די טויערלייט: אין מזרח, אין מערב, אין צפון, און אין דרום. ²⁵און זייערע ברידער אין זייערע דערפער האָבן געדאַרפט קומען אויף זיבן טעג, פון צייט צו צייט, צו זיין מיט די־אָזיקע; ²⁶וואַרום אויף שטענדיק זיינען געווען נאָר די פיר הויפט־טויערלייט.

דאָס זיינען געווען די לניים.

אויך זיינען זיי געווען איבער די קאַמערן, און איבער די אוצרות פון גאָטס הויז. ²⁷און זיי האָבן גענעכטיקט אַרום דעם הויז פון גאָט, ווייל אויף זיי איז געווען די היטונג, און זיי זיינען געווען איבער דעם עפענען, מאַרגן פֿאַר מאַרגן. ²⁸און טייל פון זיי זיינען געווען איבער די כלים פון דינסט, וואַרום מיט אַ צאָל האָט מען זיי אַריינגעבראַכט, און מיט אַ צאָל האָט מען זיי אַרויסגענומען. ²⁹און טייל פון זיי

זיינען געווען געשטעלט איבער די זאכן, און איבער אלע הייליקע פלים, און איבער דעם זעמלמעל, און דעם וויין, און דעם אייל, און דעם וויירויך, און די בשמים.³⁰ און טייל פון די זין פון די פהנים האָבן צובאַרייט די צובאַרייט טונג פון די בשמים.³¹ און מתתיה פון די לויים, וואָס איז געווען דער בכור פון שלום דעם קרחי, האָט געהאַט דעם אַמט איבער די פאַנגעבעקסן.³² און טייל פון די קינדער פון די קהתים, פון זייערע ברידער, זיינען געווען איבערן אויסגעלייגטן ברויט, דאָס צוצוגרייטן שבת אין שבת.

³³ און דאָס זיינען געווען די זינגערס, הויפטן פון פאָטערהייזער פון די לויים, אין די קאַמערן, פֿטור ופון אַנדערן דינסטן ווייל טאַג און נאַכט איז אויף זיי געווען די אַרבעט.³⁴ די דאָזיקע זיינען געווען הויפטן פון די פאַטער-הייזער פון די לויים—לויט זייערע געבורטן הויפטן. די דאָזיקע זיינען געזעסן אין ירושלים.

³⁵ און אין גבעון זיינען געזעסן: דער פאַטער פון גבעון, יעואל, וואָס דער נאַמען פון זיין ווייב איז געווען מַעֲכָה; ³⁶ און זיין זון דער בכור, עבדון, און צור, און קיש, און בעל, און נר, און נדב;³⁷ און גדור, און אחיו, און זכריה, און מקלות.³⁸ און מקלות האָט געבאַרן שמאַמען. און זיי אויך זיינען געזעסן מיט זייערע ברידער אין ירושלים, אַקעגן זייערע ברידער.

³⁹ און נר האָט געבאַרן קישן; און קיש האָט געבאַרן שאולן; און שאול האָט געבאַרן יונתנען, און מלכישוען, און אבינדבן, און אשבעלן.⁴⁰ און יונתנס זון איז געווען מריב-בעל, און מריב-בעל האָט געבאַרן מיכהן.⁴¹ און די זין פון מיכהן זיינען געווען: פיתון, און מלך, און תחרע, וואו אַתּוּז.⁴² און אַתּוּז האָט געבאַרן יערהן; און יערה האָט געבאַרן

עֲלֵמְתָן, און עֲזֹמֹתָן, און זמריִן; און זמריִן האָט געבאַרן מוֹצָאָן.
 43 און מוֹצָאָ האָט געבאַרן בְּנֵצָאן; און זיין זון איז געווען רַפְּיָה,
 זיין זון אֶלְעָשָׂה, זיין זון אָצֵל. 44 און אָצֵל האָט געהאַט זעקס
 זין, און דאָס זיינען זייערע נעמען: עֲזַרְיָקָם, בּוֹכְרוֹ, און
 יִשְׁמָעֵאל, און שַׁעֲרִיָּה, און עֹבְדֵיָה, און חֲנָן. דאָס זיינען
 די זין פֿון אָצֵלן.

י און די פֿלשתיים האָבן מלחמה געהאַלטן אויף ישראל,
 און די מענער פֿון ישראל זיינען אַנטלאָפֿן פֿאַר די
 פֿלשתיים, און זיי זיינען געפֿאַלן דערשלאָגענע אויפֿן באַרג
 גִּלְבּוֹעַ. 2 און די פֿלשתיים האָבן נאַכגעיאָגט שאָולן און זיינע
 זין, און די פֿלשתיים האָבן דערשלאָגן יֹנָתָן, און אַבִּינָדָב,
 און מִלְכִּישׁוּעַ, די זין פֿון שאָולן. 3 און די מלחמה איז געווען
 שווער אַקעגן שאָולן, און די בויגנשיסערס האָבן אים גע-
 פֿונען, און ער האָט געציטערט פֿאַר די שיסערס. 4 און
 שאָול האָט געזאָגט צו זיין וואַפֿנטרעגער: צי אַרויס דיין
 שווערד, און דערשטעך מיך מיט איר, אַז דידאָזיקע אומ-
 באַשניטענע זאָלן ניט קומען, און מאַכן געשפּעט איבער
 מיר. אָבער זיין וואַפֿנטרעגער האָט ניט געוואָלט, וואָרום
 ער האָט זייער מורא געהאַט. האָט שאָול גענומען די
 שווערד, און איז אַרויפגעפֿאַלן אויף איר. 5 און ווי זיין
 וואַפֿנטרעגער האָט געזען, אַז שאָול איז געשטאַרבן, איז ער
 אויך אַרויפגעפֿאַלן אויף זיין שווערד, און איז געשטאַרבן.
 6 אזוי איז געשטאַרבן שאָול; און זיינע דריי זין און זיין גאַנץ
 הויזגעזינט אין איינעם זיינען געשטאַרבן.

7 און ווי אַלע מענער פֿון ישראל וואָס אין טאַל האָבן
 געזען, אַז יענע זיינען אַנטלאָפֿן, און אַז שאָול און זיינע זין
 זיינען טויט, אזוי האָבן זיי פֿאַרלאָזן זייערע שטעט, און

זיינען אַנטלאָפֿן. און די פֿלשתים זיינען געקומען, און האָבן זיך אין זיי באַזעצט.

⁸ און עס איז געווען אויף מאָרגן, זיינען די פֿלשתים געקומען אויסטאָן די דערשלאָגענע, און זיי האָבן געפונען שאָולן און זיינע דריי זין, געפאלן אויפן באַרג גלבוע. ⁹ האָבן זיי אים אויסגעטאָן, און האָבן גענומען זיין קאָפּ, און זיינע וואָפֿן, און געשיקט אין לאַנד פֿון די פֿלשתים רונד אַרום, צו ברענגען די בשורה צו זייערע געצנבילדער און צום פֿאלק. ¹⁰ און זיי האָבן אַוועקגעלייגט זיינע וואָפֿן אין הויז פֿון זייערע געטער, און זיין שאַרבן האָבן זיי אויפגעשטאָכן אין הויז פֿון דָגון.

¹¹ און גאַנץ יְבִיש־גִּלְעָד האָט געהערט אַלץ וואָס די פֿלשתים האָבן געטאָן צו שאָולן, ¹² און אַלע העלדישע לייט זיינען אויפגעשטאַנען, און זיי האָבן גענומען דעם לייב פֿון שאָולן, און די לייבער פֿון זיינע זין, און זיי געבראַכט קיין יְבִיש; און זיי האָבן באַגראָבן זייערע ביינער אונטער דעם אייכנבוים אין יְבִיש; און זיי האָבן געפאַסט זיבן טעג.

¹³ און שאָול איז געשטאַרבן פֿאַר זיין פעלשוניג וואָס ער האָט געפעלשט אָן גאָט פֿון וועגן דעם וואָרט פֿון גאָט וואָס ער האָט ניט געהיט, און אויך פֿאַרוואָס שאָול האָט געפרעגט ביי אַ גייסט צו פֿאַרשן ביי אים, ¹⁴ און ניט געפרעגט ביי גאָט; דרום האָט ער אים געטייט, און האָט אָפּגעקערט די מלוכה צו דוד דעם זון פֿון ישׂן.

יא און גאַנץ ישראל האָבן זיך איינגעזאַמלט צו דודן קיין חֶבְרוֹן, אַזוי צו זאָגן: דיין ביי און דיין פֿלייש זיינען מיר דאָך. ² נאָך פֿון נעכטן און אייערנעכטן, נאָך ווען שאָול איז געווען אַ מלך, ביסטו געווען דער וואָס האָט

אַרויסגעפירט און אַרײַנגעפירט ישראל. און גאָט דיין האָר
האָט צו דיר געזאָגט: דו זאָלסט פיטערן מיין פּאָלק ישראל,
און דו זאָלסט זיין אַ פירשט איבער מיין פּאָלק ישראל.
און אַלע עלטסטע פון ישראל זיינען געקומען צום מלך
קיין חֶבְרוֹן, און דוד האָט זיי געשלאָסן אַ בונד אין חֶבְרוֹן
פאַר גאָט, און זיי האָבן געזאָלבט דודן פאַר אַ מלך איבער
ישראל, אַזוי ווי גאָטס וואָרט דורך שמואלן.

און דוד און גאַנץ ישראל זיינען געגאַנגען קיין ירושלים,
דאָס איז יבוֹס; און דאָרטן זיינען געווען די יבוֹסִים, די באַ-
ווּינער פון לאַנד. ⁶האָבן די באַווּינער פון יבוֹס געזאָגט
צו דודן: וועסט אַהער גיט קומען. אָבער דוד האָט באַ-
צווּנגען די פעסטונג פון ציּוֹן, דאָס איז דודס־שטאָט. ⁷און
דוד האָט געזאָגט: ווער נאָר עס וועט צוערשט שלאָגן
דעם יבוֹסִי זאָל ווערן פאַר אַ הויפטמאַן און פאַר אַ האָר.
איז יואָב דער זון פון צרוּיָהן אַרויפגעגאַנגען צום ערשטן,
און ער איז געוואָרן פאַר אַ הויפטמאַן. ⁸און דוד האָט זיך
באַזעצט אין דער פעסטונג, דרום האָט מען זי גערופן דודס־
שטאָט. ⁹און ער האָט פאַרבוּיט די שטאָט רונד אַרום, פון
מלואַ ביז רונד אַרום. און יואָב האָט פאַרריכט דעם רעשט
פון דער שטאָט. ¹⁰און דוד איז געוואָרן אַלץ גרעסער, און
גאָט פון צבָאות איז געווען מיט אים.

¹¹און דאָס זיינען די הויפט־גיבורים וואָס דוד האָט גע-
האַט, די וואָס האָבן פעסט געהאַלטן מיט אים אין זיין
מלוכה, אינאיינעם מיט גאַנץ ישראל, אים צו מאַכן פאַר
אַ מלך, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט צו ישראל. ¹²און דאָס
איז די צאָל פון די גיבורים וואָס דוד האָט געהאַט: יִשְׁבָּעַם
דער זון פון חֶכְמוֹנִין, דער הויפטמאַן פון די עלצטע; ער
האַט אויפגעהויבן זיין שפיז אויף דריי הונדערט, און זיי

דערשלאָגן אויף איין מאָל. ¹²און נאָך אים, אַלעוֹר דער זון פון דודן, פון אחוּם; ער איז געווען פון די דריי גיבורים. ¹³ער איז געווען מיט דודן אין פּס־דמים, ווען די פּלשתים האָבן זיך דאַרטן אַיינגעזאַמלט אויף מלחמה; און דאַרטן איז געווען אַ שטיק פעלד פּויל מיט גערשטן; און דאָס פּאַלק איז אַנטלאָפּן פאַר די פּלשתים. ¹⁴האָבן זיי זיך געשטעלט אין מיטן פון דעם שטיק לאַנד, און האָבן עס מציל געווען; און זיי האָבן געשלאָגן די פּלשתים, און גאָט האָט זיי געהאַלפּן אַ גרויס הילף.

¹⁵און דריי פון די דרייסיק הויפטלייט האָבן אַראָפּ גענידערט צום פעלו צו דודן אין דער הייל פון עדוּלם; און די מחנה פון די פּלשתים האָט געלאָגערט אין טאַל רפאים. ¹⁶און דוד איז דענסמאַל געווען אין דער פעס־טונג, און די וואַך פון די פּלשתים איז דענסמאַל געווען אין בית־לחם. ¹⁷האָט דוד געגלוסט, און ער האָט געזאָגט: ווען עמיצער גיט מיר טרינקען וואַסער פון דעם ברונעם פון בית־לחם וואָס אין טויער! ¹⁸האָבן די דריי דורכגע־בראַכן אין לאָגער פון די פּלשתים, און האָבן אָנגעשעפט וואַסער פון דעם ברונעם פון בית־לחם וואָס אין טויער, און גענומען און געבראַכט צו דודן. אָבער דוד האָט עס ניט געוואָלט טרינקען, און ער האָט עס אויסגעגאָסן פאַר גאָט. ¹⁹און ער האָט געזאָגט: באַהיט מיך מײן גאָט פון דאָס צו טאָן! דאָס בלוט פון די־דאָזיקע מענטשן מיט זייער לעבן זאָל איך טרינקען? וואָרום מיט דער סכנה פון זייער לעבן האָבן זיי עס געבראַכט. און ער האָט עס ניט געוואָלט טרינקען.

דאָס האָבן געטאָן די דריי גיבורים.

²⁰און אַבשי דער ברודער פון יואָבן, ער איז געווען

דער הויפט פון די דריי; און ער האָט אויפגעהויבן זיין שפּיז אויף דריי הונדערט, און זיי דערשלאָגן; און ער האָט געהאַט אַ שם צווישן די דריי. ²¹ פון די צווייטע דריי איז ער געווען דער אָנגעזעענסטער, און ער איז געווען זייער עלצטער, אָבער צו די [ערשטע] דריי איז ער ניט געקומען. ²² בַּנְיָה דער זון פון יהוֹיָדָען, דער זון פון אַ העלדישן מאַן פון פּיל אויפטוען, פון קבצָאל, ער האָט געשלאָגן די צוויי מזבחות פון מואָב, און ער האָט אַראָפּגענידערט, און האָט דערשלאָגן אַ לייב אין אַ גרוב אין אַ טאָג פון שניי. ²³ און ער האָט דערשלאָגן אַ מצרישן מאַן, אַ מאַן פון אַ גרויסן וויקס, פּינף איילן [די הייך]; און אין דעם מצרים האַנט איז געווען אַ שפּיז אוי ווי דער שטאַנג פון וועבער, און ער האָט אַראָפּגענידערט צו אים מיט אַ רוט; האָט ער אַרויס- געריסן דעם שפּיז פון דעם מצרים האַנט, און האָט אים געהרגעט מיט זיין אייגענעם שפּיז.

²⁴ דאָס האָט געטאָן בַּנְיָהוּ דער זון פון יהוֹיָדָען, און ער האָט געהאַט אַ שם צווישן די דריי גיבורים. ²⁵ ער איז געווען מער אָנגעזעען פון די דרייסיק, אָבער צו די [ערשטע] דריי איז ער ניט געקומען. און דוד האָט אים אויפגעזעצט איבער זיין לייבוואַך.

²⁶ און די העלדישע גיבורים זיינען געווען: עֲשָׂהָאֵל דער ברודער פון יואָבן; אֶלְתָּן דער זון פון דודן פון בית-לָחֶם; ²⁷ שְׁמוּת פון הרור; חֶלֶץ פון פּלוֹן; ²⁸ עִירָא דער זון פון עֶקְשָׁן פון תקוֹצ; אַבִּיעֶזֶר פון צַנְתוֹת; ²⁹ סבכי פון חוּשָׁה; עִילִי פון אַחוּם; ³⁰ מֶהֲרִי פון נטוּפָה; חֵלֶד דער זון פון בַּעְנָהן פון נטוּפָה; ³¹ אִיתִי דער זון פון רִיבִין פון גבְעָה פון די קינדער פון בנימין; בַּנְיָה פון פּרַצְתוֹן; ³² חוּרִי פון נחֲלִי-גֶזֶשׁ; אַבִּיאֵל פון צַרְבָה; ³³ עֲזֻמָּנָת פון בַּחרוּם; אֶלְיָחבָּא פון שַׁעֲלָבוֹן; ³⁴ די

זין פון קשמען פון גוון; יונתן דער זון פון שנהן פון הָרָר;
 אַחֵיאָם דער זון פון שָׁכָרן פון הָרָר; אַלִּיפָל דער זון פון
 אורן; ³⁵חֲפָר פון מִכָּה; אַחִיָּה פון פִּלֹן; ³⁷חֲצֹרוּ פון בְּרָמֶל;
 נַעֲרִי דער זון פון אָזְבִיָּן; ³⁸יֹאָל דער ברודער פון נְתַנְעֹן;
 מִבְּחָר דער זון פון הַגְּרִיָּן; ³⁹צֹלֶק דער צִמּוֹנִי; נַחֲרִי פון בְּרוֹת,
 דער וואָפנטרעגער פון יֹאָב דעם זון פון צְרוּיָהָן; ⁴⁰עִירָאָ
 פון יָתָר; גֶּרֶב פון יָתָר; ⁴¹אוּרִיָּה דער חַתִּי; זָבָד דער זון פון
 אַחֲלִיָּן; ⁴²צִדְיָנָאָ דער זון פון שִׁיזָאָ דעם ראובני, אַ הויפטמאַן
 פון די ראובנים, און דרייסיק מיט אים; ⁴³חֲנָן דער זון פון
 מַעֲכָהָן, און יוֹשֶׁפֶט פון מְחֹן; ⁴⁴עוֹיָאָ פון עֲשֵׁתְרוֹת; שָׁמַע,
 און יַעֲיָאָל, די זין פון חוֹתְמַעֵן פון עֲרוּעֶר; ⁴⁵יְדִיעָאָל דער זון
 פון שְׁמֵרִין, און יוֹחָאָ זיין ברודער פון תִּיץ; ⁴⁶אַלִּיאָל פון
 מחנים; און יריבי, און יושניה, די זין פון אַלְנַעֲמַעֵן; און
 יתמה דער מואבי; ⁴⁷אַלִּיאָל, און עוֹבָד, און יַעֲשִׂיאָל פון
 מצוביה.

יב יאון דאָס זיינען די וואָס זיינען געקומען צו דודן קיין
 צקלג, ביצת ער איז נאָך געווען פאַרשפּאַרט פון וועגן
 שאול דעם זון פון קישן; און זיי זיינען געווען צווישן די גיבורים
 וואָס האָבן געהאַלפּן אין דער מלחמה; ²בִּאֲוֹאָפֶנְטַע מיט
 בויגנס, וואָס האָבן אי מיט דער רעכטער האַנט אי מיט
 דער לינקער געקענט וואָרפן שטיינער און פּיילן פון בויגן;
 פון שאולס ברידער, פון בנימין. ³דער הויפט אַחיִצְוֶר,
 און יואָש, די זין פון השמעהן פון גבצה; און יואָל, און פֶּלֶט,
 די זין פון צוּמְוֹתָן; און בֶּרְכָה, און יהוא פון עֲנָתוֹת; ⁴און
 ישמעיה פון גִּבְעוֹן, אַ גיבור פון די דרייסיק, און איבער די
 דרייסיק; און ירמיה, און יחזיאָל, און יחֲנָן, און יוֹזָבָד פון
 גדרה; ⁵אַלְעוֹיָי, און ירימות, און בעלגיה, און שמרניהו, און
 שפטיהו פון חֲרִיף; ⁶אַלְקָנָה, און ישיהו, און צִנְרָאָל, און

יִזְעֹר, און יִשְׁבַּעַם, די קרחים; ⁷און יִזְעֹאֲלָה, און זבֻדְיָה
די זין פון ירוֹחֲמֶעַן פון גדור.

⁸און פון די גִּדִים האָבן זיך אָפּגעשײדט צו דודן, צו
דער פעסטונג אין דער מדבר, העלדישע גיבורים, חיל-
לייט פֿאַר מלחמה, וואָס האָבן געקענט האַלטן אַ פּאַנצער
און אַ שפיז, מיט פנימער ווי פנימער פון לייבן, און אזוי ווי
הירשן אויף די בערג אין פלינקייט. ⁹זַעֲר דער הויפט,
עזבֻדְיָה דער צווייטער, אָליאַב דער דריטער; ¹⁰מִשְׁמָנָה
דער פירטער, ירמיה דער פינפטער; ¹¹צַמִּי דער זעקסטער,
אָליאַל דער זיבעטער; ¹²יִזְחָק דער אַכטער, אָלֹנָד דער
ניינטער; ¹³יִרְמִיָהוּ דער צענטער, מִכְּבִּי דער עלפטער.
¹⁴דידאָזיקע פון די קינדער פון גִּד זיינען געווען הויפטלייט
פון חיל; דער מינדסטער איבער הונדערט, און דער
גרעסטער איבער טויזנט. ¹⁵דאָס זיינען די וואָס זיינען
אַריבער דעם ירדן אין ערשטן חודש ווען ער איז געווען
פול איבער אַלע זיינע ברעגן, און האָבן פאַריאַגט אַלע
פון די טאָלן צו מזרח און צו מערב.

¹⁶און פון די קינדער פון בנימין און יהודה זיינען גע-
קומען צו דער פעסטונג צו דודן. ¹⁷און דוד איז זיי אַרויס
אַנטקעגן, און ער האָט זיך אָפּגערוּפֿן און האָט צו זיי גע-
זאָגט: אויב איר זייט געקומען אויף שלום צו מיר, מיך צו
העלפן, וועט מײַן האַרץ זיין איינס מיט אײַך; אויב אָבער
מיך צו פאַרנאַרן צו מײַנע פײַנט, אָן אַן אומרעכט אין מײַנע
הענט, זאָל דער גאָט פון אונדזערע עלטערן צווען און
משפטן. ¹⁸האָט אַ גײסט אָנגעקלײַדט עֲמָשׁי דעם הויפט-
מאַן פון די עלצטע:

פאַר דיר, דוד,

און מיט דיר, זון פון ישׁין!

שלום, שלום צו דיר,
און שלום צו דייע העלפער;
וואָרום דיין גאָט טוט דיך העלפן.

האַט זיי דוד צוגענומען, און האָט זיי געמאַכט פאַר הויפט־
לייט פון דער מחנה.

¹⁹אויך פון מנשה זיינען צוגעפאלן צו דודן ווען ער איז
געקומען מיט די פלשתים אַקעגן שאולן אויף מלחמה, אָבער
זיי האָבן זיי נישט געהאַלפן, וואָרום נאָך אַ באַראַטונג האָבן
די פירשטן פון די פלשתים אים אַוועקגעשיקט, אַזוי צו
וואָגן: מיט אונדזערע קעפּ וועט ער צופאַלן צו זיין האַר
שאולן. ²⁰אַז ער איז געגאַנגען קיין צקלג זיינען צוגעפאַלן
צו אים פון מנשה: צדנח, און יונָד, און ידיעאל, און מיכאל,
און יונָד, און אַליהוא, און צלתי, הויפטלייט פון טויזנטן
וואָס פון מנשה. ²¹און זיי האָבן געהאַלפן דודן אַקעגן דער
מחנה, וואָרום זיי זיינען אַלע געווען העלדישע גיבורים, און
זיי זיינען געוואָרן עלצטע אין חיל. ²²יָאָ, פון טאַג צו טאַג
איז מען געקומען צו דודן אים צו העלפן, ביז די מחנה איז
געווען גרויס, אַזוי ווי אַ מחנה פון גאָט.

²³און דאָס זיינען די צאָלן פון די קעפּ פון די באַוואָפנטע
פאַר מלחמה, וואָס זיינען געקומען צו דודן קיין חֶבְרוֹן,
אַפצוקערן די מלוכה פון שאולן צו אים, לויט דעם מויל
פון גאָט: ²⁴די קינדער פון יהודה וואָס האָבן געטראָגן אַ
פאַנצער און אַ שפּיז, זעקס טויזנט און אַכט הונדערט באַ-
וואָפנט פאַר מלחמה. ²⁵פון די קינדער פון שמעון, העל-
דישע גיבורים פאַר מלחמה, זיבן טויזנט און הונדערט. ²⁶פון
די קינדער פון לוי, פיר טויזנט און זעקס הונדערט. ²⁷און
יהוֹדָע דער פירשט פון אַהרן, און מיט אים דריי טויזנט
און זיבן הונדערט. ²⁸און צדוק, אַ יונגער העלדישער גיבור,

* דוד מיט זיינע מענטשן - די פלשתים. זע שמואל א, כח, ו, און קאפ. כט.

און זיין פאָטער הויז, צוויי און צוואַנציק עלצטע. ²⁹און פון די קינדער פון בנימין, די ברידער פון שאולן, דריי טויזנט, וואָרום ביו דענסמאַל האָט דאָס רוב פון זיי אָפּגעהיט די געטרײשאַפּט צו שאולס הויז. ³⁰און פון די קינדער פון אפרים, צוואַנציק טויזנט און אַכט הונדערט העלדישע גיבורים, מענטשן מיט נעמען אין זייערע פאָטערהיזער. ³¹און פון דעם האַלבן שבט מנשה, אַכצן טויזנט וואָס זיינען געווען אָנגערופן מיט נעמען—צו קומען מאַכן דודן פאַר אַ מלך. ³²און פון די קינדער פון יששכר, די וואָס האָבן זיך פאַרשטאַנען אויף די צייטן, צו וויסן וואָס ישראל דאַרף טאָן; זייערע הויפטלייט זיינען געווען צוויי הונדערט, און אַלע זייערע ברידער זיינען געווען אונטער זייער באַפעל. ³³פון זבולון, פופציק טויזנט וואָס קענען אַרויסגיין אין חיל, וואָס קענען אָגריכטן אַ מלחמה מיט אַלערליי כלי־מלחמה, און זיך אויסשטעלן ניט מיט אַ האַלבן האַרצן. ³⁴און פון נפתלי, טויזנט עלצטע, און מיט זיי זיבן און דרייסיק טויזנט מיט פאַנצערס און שפיון. ³⁵און פון די גנים, אַכט און צוואַנציק טויזנט און זעקס הונדערט וואָס קענען אָגריכטן אַ מלחמה. ³⁶און פון אָשר, פערציק טויזנט וואָס קענען אַרויסגיין אין חיל אָנצורייכטן אַ מלחמה. ³⁷און פון יענער זייט ירדן, פון די ראובנים, און די גדים, און דעם האַלבן שבט מנשה, מיט אַלע קריגעצייג פאַר מלחמה, הונדערט און צוואַנציק טויזנט.

³⁸די אַלע, מלחמה־לייט וואָס האָבן געקענט זיך אויס־שטעלן אין שלאַכט־ריי, זיינען געקומען מיט אַ גאַנצן האַרצן קיין חברון, צו מאַכן דודן פאַר אַ מלך איבער גאַנץ ישראל. און אויך אַלע איבעריקע פון ישראל זיינען געווען מיט איין האַרץ צו מאַכן דודן פאַר אַ מלך. ³⁹און זיי זיינען דאַרטן

געווען מיט דודן דריי טעג, און זיי האָבן געגעסן און גע-
טרונקען, וואָרום זייערע ברידער האָבן צוגעגרייט פאַר
זיי.⁴⁰ און אויך האָבן די וואָס זיינען געווען נאָנט צו זיי, ביז
צו יששכר און זבולון און נפתלי, געבראַכט ברויט אויף
איזלען, און אויף קעמלען, און אויף מוילאיזלען, און
אויף רינדער, מעלשפייזן, געפרעסטע פייגן, און ראָזינקעס,
און וויין, און אייל, און רינדער און שאָף לרוב, וואָרום עס
איז געווען אַ שמחה אין ישראל.

לג יאון דוד האָט געהאַלטן אַן עצה מיט די הויפטלייט פון
די טויזנטן און פון די הונדערטן, מיט איטלאַכן אָנפירער.
² און דוד האָט געזאָגט צו דער אַיינזאַמלונג פון ישראל: אויב
אַיך איז ווילגעפעלן, און עס איז פון גאָט אונדזער האַר,
לאָמיר ברייט פאַנאַנדערשיקן צו אונדזערע איבעריקע
ברידער אין אַלע לענדער פון ישראל, און צוגלייך מיט זיי
צו די כהנים און צו די לויים וואָס זיינען אין זייערע שטעט
מיט די פרייע פלעצער, אַז זיי זאָלן זיך אויפקלייבן צו
אונדז.³ און לאָמיר אַריבערברענגען דעם אָרון פון אונדזער
גאָט צו אונדז, וואָרום מיר האָבן אים ניט געזוכט אין די
טעג פון שאולן.⁴ האָט די גאַנצע אַיינזאַמלונג געזאָגט, מע
זאָל אַזוי טאָן, וואָרום די זאַך איז געווען גלייך אין די אויגן
פון דעם גאַנצן פאָלק.⁵ און דוד האָט אַיינגעזאַמלט גאַנץ
ישראל פון ודעם טייך שיחור פון מצרים און ביז מע קומט
קיין חמת, כדי צו ברענגען דעם אָרון פון גאָט פון קרית-
יערים.

⁶ און דוד און גאַנץ ישראל זיינען אַרויפגעגאַנגען קיין
בצלָה, קיין קרית־יערים וואָס געהערט צו יהודה, כדי
אַרויפצוברענגען פון דאַרטן דעם אָרון פון גאָט דעם האַר

וואָס זיצט איבער די פּרוּבִים, וואָס זיין נאָמען ווערט גע-
רופֿן דערויף. ⁷און זיי האָבן אַרױפּגעלייגט דעם אָרון פֿון
גאָט אויף אַ נייעם וואָגן פֿון אַבִינָדָבס הויז, און עױזאָ און
אַחיוּ האָבן געפֿירט דעם וואָגן. ⁸און דוד און גאַנץ ישׂראל,
האָבן זיך פֿרײַלאַך געמאַכט פֿאַר גאָט מיטן גאַנצן פֿוח,
מיט געזאַנגען, און מיט האַרפֿן, און מיט גיטאַרן, און מיט
פּױקן, און מיט צימבלען, און מיט טרומײטן.

⁹און ווי זיי זיינען געקומען ביז צום שײער פֿון פֿידון,
האָט עױזאָ אויסגעשטרעקט זיין האַנט אַנצונעמען דעם אָרון,
וואָרום די רינדער האָבן אים אַראָפּגערוקט. ¹⁰האָט דער
צאָרן פֿון גאָט געגרימט אויף עױזאָ, און ער האָט אים גע-
שלאָגן פֿאַרוואָס ער האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט צום
אָרון; און ער איז דאָרטן געשטאַרבן פֿאַר גאָט.

¹¹און דודן האָט געערגערט וואָס גאָט האָט געבראַכט
אַ בראַך אויף עױזאָ. און מע רופֿט יענעם אָרט פֿרֿי־עױזאָײַ
ביז אויף היינטיקן טאָג. ¹²און דוד האָט מורא געהאַט פֿאַר
גאָט אין יענעם טאָג, אַזוי צו זאָגן: ווי אַזוי זאָל איך ברענגען
צו מיר דעם אָרון פֿון גאָט?

¹³און דוד האָט ניט אַוועקגענומען דעם אָרון צו זיך אין
דודס־שטאָט, נאָר ער האָט אים אָפּגעפֿירט צו דעם הויז פֿון
עוֹבֵד־אָדומען פֿון גת. ¹⁴און דער אָרון פֿון גאָט איז געבליבן
ביי דעם הויזגעזינט פֿון עוֹבֵד־אָדומען אין זיין הויז דריי
חדשים. און גאָט האָט געבענטשט דאָס הויז פֿון עוֹבֵד־
אָדומען, און אַלץ וואָס ער האָט געהאַט.

יד ¹און חוּרָם דער מלך פֿון צור האָט געשיקט שלוחים
צו דודן מיט צעדערהאַלץ און מויערמיינסטערס און
האַלצמיינסטערס, אים צו בויען אַ הויז. ²און דוד האָט

געוויסט אז גאָט האָט אים באַפעסטיקט פאַר אַ מלך איבער
ישראל, וואָרום זיין מלוכה איז געווען הויך דערהויבן, פון
וועגן זיין פאָלק ישראל.

³און דוד האָט גענומען נאָך ווייבער אין ירושלים, און
דוד האָט געבאָרן נאָך זין און טעכטער. ⁴און דאָס זיינען
די נעמען פון די קינדער וואָס ער האָט געהאַט אין ירושלים:
שמוע, און שובב, נתן, און שלמה; ⁵און יבחר, און אלישוע,
און אלפלט; ⁶און נונה, און נפג, און פיע; ⁷און אלישמע, און
בעלידע, און אליפלט.

⁸און די פלשתים האָבן געהערט אז דוד איז געוואָלט
געוואָרן פאַר אַ מלך איבער גאַנץ ישראל, און אלע פלשתים
זיינען אַרויפגעאַנגען צו זוכן דודן. האָט דוד געהערט,
און ער איז אַרויס זיי אַנטקעגן.

⁹און די פלשתים זיינען געקומען, און האָבן זיך פאַר-
שפרייט אין טאַל רפאים.

¹⁰האָט דוד געפרעגט ביי גאָט, אזוי צו זאָגן: זאל איך
אַרויפגיין אויף די פלשתים? און וועסטו זיי געבן אין מיין
האַנט? האָט גאָט צו אים געזאָגט: גיי אַרויף, און איך וועל
זיי געבן אין דיין האַנט.

¹¹און זיי זיינען אַרויפגעאַנגען קיין בעל-פרצים, און
דוד האָט זיי דאָרטן געשלאָגן; און דוד האָט געזאָגט: גאָט
האָט דורכגעבראַכן מייע פיינט מיט מיין האַנט, אזוי ווי
אַ דורכבראַך פון וואַסער. דרום האָט מען גערופן דעם
נאָמען פון יענעם אָרט בעל-פרצים ¹².

¹²און זיי האָבן דאָרטן איבערגעלאָזט זייערע אָפגעטער;
האָט דוד געהייסן, און זיי זיינען פאַרברענט געוואָרן אין
פּײַער.

¹³און די פלשתים האָבן זיך ווידער אַ מאָל פאַרשפרייט

אין טאַל. ¹⁴האַט דוד ווידער געפרעגט ביי גאַט, און גאַט האָט צו אים געזאָגט: זאָלסט גיט אַרויפגיין נאָך זיי; דריי זיך אַוועק פון זיי, און זאָלסט קומען אויף זיי פון אַקעגן די מוילבערבויםער. ¹⁵און עס וועט זיין, ווי דו וועסט הערן אַ גערויש פון טריט אין די שפיצן פון די מוילבערבויםער, דענסמאַל זאָלסטו אַרויסגיין אין מלחמה, וואָרום דאָס איז גאַט אַרויסגעגאַנגען דיר פאַרויס צו שלאָגן דעם חיל פון די פּלשתים.

¹⁶און דוד האָט געטאַן אַזוי ווי גאַט האָט אים באַפוילן, און זיי האָבן געשלאָגן דעם חיל פון די פּלשתים פון גבְעון און ביז גִזְרָה.

¹⁷און דודס שם איז אַרויס אין אַלע לענדער, און גאַט האָט געגעבן זיין מורא אויף אַלע פעלקער.

טו ¹און ער האָט זיך געמאַכט הייזער אין דודס־שטאָט, און ער האָט צוגעגרייט אַן אָרט פאַר דעם אָרון פון גאַט, און אויפגעשטעלט פאַר אים אַ געצעלט. ²דענסמאַל האָט דוד געזאָגט, אַז קיינער זאָל גיט טראָגן דעם אָרון פון גאַט, נאָר די לויים, ווייל זיי האָט גאַט אויסדערוויילט צו טראָגן דעם אָרון פון גאַט, און אים צו באַדינען אויף אייביק. ³און דוד האָט אַיינגעזאַמלט גאַנץ ישראל קיין ירוּשָׁלַיִם, כדי אַרויפצוברענגען דעם אָרון פון גאַט אויף זיין אָרט, וואָס ער האָט צוגעגרייט פאַר אים. ⁴און דוד האָט צונויפגעקליבן די קינדער פון אַהרן, און די לויים. ⁵פון די קינדער פון קהת: אוריאל דעם הויפטמאַן, און זיינע ברידער, הונדערט און צוואַנציק. ⁶פון די קינדער פון מְרַיִ: עֲשֵׂיה דעם הויפטמאַן, און זיינע ברידער, צוויי הונדערט און צוואַנציק. ⁷פון די קינדער פון גֵרְשֹׁם: יואֵל דעם הויפטמאַן, און זיינע ברידער, הונדערט און דרייסיק. ⁸פון די קינדער פון

אַלִּיצָפֶן: שִׁמְעִיָה דַעַם הוֹיפֶט, און זײַנע בִּרִידֶער, צוויי הוֹנֶד דֶערט. ⁹ פֿון די קינדער פֿון חֶבְרוֹן: אַלִּיאֵל דַעַם הוֹיפֶטמֶאן, און זײַנע בִּרִידֶער, אַכְצִיק. ¹⁰ פֿון די קינדער פֿון עוֹזִיאֵל: עֲמִינָדָב דַעַם הוֹיפֶטמֶאן, און זײַנע בִּרִידֶער, הוֹנֶדֶערט און צוועלף.

¹¹ און דוד האָט גערופֿן צָדוֹק און אַבִּיָתָר די פֿהנים, און די לויים, אורִיאֵל, עֲשָׂיָהוּ, און יוֹאֵל, שִׁמְעִיָהוּ, און אַלִּיאֵל, און עֲמִינָדָב. ¹² און ער האָט צו זיי געזאָגט: איר זײט די הוֹיפֶטן פֿון די פֿאַטֶר־הַיִּזְעֶר פֿון די לויים; הײַליקט אַיך, איר און אַיֶערע בִּרִידֶער, און איר וועט אַרויפֿברענגען דַעַם אַרֶון פֿון גאָט דַעַם האָר פֿון יִשְׂרָאֵל אַהִין וווּ איך האָב צוגעגרייט פֿאַר אים. ¹³ וואָרום ווייל איר זײט ניט געווען דאָס ערשטע מאָל, האָט גאָט אינדזער האָר געמאַכט אַ בראַך צווישן אונדז; וואָרום מיר האָבן אים ניט געווכט ווי געהעריק.

¹⁴ האָבן די פֿהנים און די לויים זיך געהײַליקט, כּדי אַרויפֿצוברענגען דַעַם אַרֶון פֿון גאָט דַעַם האָר פֿון יִשְׂרָאֵל. ¹⁵ און די קינדער פֿון די לויים האָבן געטראָגן דַעַם אַרֶון פֿון גאָט, אַזוי ווי משה האָט באַפֿוילן לויט דַעַם וואָרט פֿון גאָט, אויף זײַער אַקסל מיט שטאַנגען אויף זיך. ¹⁶ און דוד האָט געהייסן די הוֹיפֶטלייט פֿון די לויים צו שטעלן זײַערע ברי־דער די זינגערס מיט כִּלְיָנוֹת, האָרפֿן, און גיטאַרן, און צימבלען, צו שפּילן אויף אַ הויכן קול מיט שמחה. ¹⁷ און די לויים האָבן געשטעלט הַיָּמֶן דַעַם זון פֿון יוֹאֵל; און פֿון זײַנע בִּרִידֶער, אָסָף דַעַם זון פֿון בְּרַכְיָהוּ; און פֿון די קינדער פֿון מֶרַי, זײַערע בִּרִידֶער, אַיִתָן דַעַם זון פֿון קוֹשִׁיָהוּ. ¹⁸ און מיט זיי זײַנען געווען זײַערע בִּרִידֶער פֿון צווייטן ראַנג: זכַּרְיָהוּ, בֶּן, און יְצִיאֵל, און שִׁמְרָמוֹת, און יַחִיאֵל, און עוֹנִי,

אָליאַב, און בּנְיָהוּ, און מַעֲשִׂיָהוּ, און מַתַּתְיָהוּ, און אָלִיפְלָהוּ, און מַקְנִיָהוּ, און עוֹבֵד־אֲדוֹם, און יַעֲיָאֵל, די טויערלייט.
 19 און די זינגערס, הַיְמָן, אָסָף, און אֵיתָן, אויף צו שפילן מיט קופערנע צימבלען. 20 און זכַרְיָה, און עוֹיָאֵל, און שְׁמִי־רְמוֹת, און יַחֲזֵאֵל, און עוֹנִי, און אָלִיאַב, און מַעֲשִׂיָהוּ, און בּנְיָהוּ, מיט האַרפּן אויף עֲלָמוֹת. 21 און מַתַּתְיָהוּ, אָלִיפְלָהוּ, און מַקְנִיָהוּ, און עוֹבֵד־אֲדוֹם, און יַעֲיָאֵל, און עוֹזִיָהוּ, אויף אַנְצוּפִירֵן מיט האַרפּן אויף שְׁמִינִית. 22 און כַּנְנִיָהוּ דער הויפטמאַן פון די לויים איז געווען איבער דעם געזאַנג; ער פלעגט זיין דער האַר ביים געזאַנג, וואָרום ער איז געווען אַ קענער. 23 און בְּרַכְיָה און אֶלְקָנָה זיינען געווען טויערלייט ביים אָרון. 24 און שְׁבַנְיָהוּ, און יוֹשֶׁפֶט, און נַחֲמָאֵל, און עֲמָשִׁי, און זכַרְיָהוּ, און בּנְיָהוּ, און אָלִיעֶזֶר, די פּהנים, האָבן געטרוממטערט אויף טרוממייטן פאַר דעם אָרון פון גאַט; און עוֹבֵד־אֲדוֹם און יַחֲזֵיָה, זיינען געווען טויערלייט ביים אָרון.

25 און דוד, און די עלטסטע פון ישראל, און די הויפט־לייט פון די טויזנטן, זיינען געגאַנגען אַרויפצוברענגען דעם אָרון פון גאַטס בונד, פון עוֹבֵד־אֲדוֹםס הויז, מיט שמחה. 26 און עס איז געווען, אַז גאַט האָט געהאַלפן די לויים וואָס האָבן געטראָגן דעם אָרון פון גאַטס בונד, האָבן זיי גע־שלאַכט זיבן אַקסן און זיבן ווידערס. 27 און דוד איז געווען אַיינגעוויקלט אין אַ מאַנטל פון פּיינליינען, דעסגלייכן אַלע לויים וואָס האָבן געטראָגן דעם אָרון, און די זינגערס, און כַּנְנִיָה דער געזאַנגמייסטער איבער די זינגערס; און דוד האָט אויף זיך געהאַט אַ ליינענעם אַפּוד. 28 און גאַנץ ישראל האָבן אַרויפגעבראַכט דעם אָרון פון גאַטס בונד מיט שאַלוינג, און מיט אַ קוֹל פון שוֹפֵר, און מיט טרוממייטן, און מיט צימ־

בלען, שפילנדיק אויף גיטארן און האַרפּן. ²⁹און עס איז געווען, ווי דער אַרון פון גאָטס בונד איז געקומען ביז דודס שטאָט, האָט מיכל די טאָכטער פון שאולן אַרויסגעקוקט דורכן פענצטער, און זי האָט געזען דעם מלך דוד טאַנצן און זיך מאַכן פּריילאַך, און זי האָט אים פאַראַכט אין איר האַרצן.

טז און זיי האָבן געבראַכט דעם אַרון פון גאָט, און האָבן אים אַריינגעשטעלט אין דעם געצעלט וואָס דוד האָט פאַר אים אויפגעשטעלט, און זיי האָבן מקריב געווען בראַנדאָפּפער און פּרידאָפּפער פאַר גאָט. ²און אז דוד האָט געענדיקט אויפברענגען די בראַנדאָפּפער און די פּרידאָפּפער, האָט ער געבענטשט דאָס פּאָלק אין נאָמען פון גאָט. ³און ער האָט אויסגעטיילט צו יעשוועדער איינעם פון ישראל פון אַ מאָן ביז אַ פּרוי, איטלאַכן אַ לאַבן ברויט, און אַ חלק פלייש, און אַ ראַזינקעקוכן.

⁴און ער האָט געשטעלט פאַר דעם אַרון פון גאָט פון די לויים פאַר באַדינער, און אויף צו דערמאָנען און דאַנקען און לויבן גאָט דעם האַר פון ישראל: ⁵אַסָף דעם הויפט, און דעם צווייטן צו אים, זכריהן, יעיאלן, און שמירמותן, און יחיאלן, און מתתיהן, און אליאַבן, און בנִיהוּן, און עוב־ד־אָדומען, און יעיאלן, מיט גיטארן און מיט האַרפּן; און אַסָף האָט געשפּילט אויף אַ צימבל; ⁶און בנִיהוּן און יחזיאל די פּהנים, מיט טרומייטן תמיד פאַר דעם אַרון פון גאָטס בונד. ידענסמאָל אין יענעם טאָג האָט דוד צוערשט געלאָזט

געבן אַ דאַנק צו גאָט דורך אַספּן און זיינע ברידער.

⁶גיט אַ דאַנק צו גאָט, רופּט זיין נאָמען,

לאָזט וויסן צווישן די פעלקער זיינע טואונגען.

זיינגט צו אים, שפּילט צו אים,

רעדט פון אלע זיינע ווונדער.
 10 רימט זיך מיט זיין הייליקן נאָמען;
 זאָל זיך פרייען דאָס האַרץ פון די וואָס זוכן גאָט.
 11 פאַרשט גאָט און זיין שטאַרקייט,
 זוכט זיין פנים תמיד.
 12 דערמאָנט זיינע ווונדער וואָס ער האָט געטאָן,
 זיינע צייכנס, און די משפטים פון זיין מויל,
 13 איר זאָמען פון ישראל זיין קנעכט,
 איר קינדער פון יעקב, זיינע אויסדערוויילטע.

14 ער איז גאָט אונדזער האַר,
 איבער דער גאַנצער ערד זיינען זיינע משפטים.
 15 געדענקט אייביק זיין בונד,
 דאָס וואָרט וואָס ער האָט באַפוילן אויף טויונט דורות.
 16 וואָס ער האָט געשלאָסן מיט אַברהמען,
 און זיין שבועה צו יצחקן.
 17 און ער האָט עס אויפגעשטעלט פאַר אַ חק צו יעקב,
 פאַר אַן אייביקן בונד צו ישראל,
 18 אזוי צו זאָגן: דיר וועל איך געבן דאָס לאַנד פּנען,
 דעם טייל פון אייער נחלה.

19 אַז איר זייט געווען געציילטע מענטשן,
 ווינציק און פּרעמדע דערין;
 20 און זיי זיינען אומגעגאַנגען פון פּאַלק צו פּאַלק,
 און פון איין קיניגרייך צו אַן אַנדער אומה,
 21 האָט ער ניט געלאָזן אַ מענטשן זיי דריקן,
 און האָט געשטראָפּט מלכים וועגן זיי:
 22 איר זאָלט ניט אַגרירן מיינע געזאַלבטע,

און מיינע נביאים ניט בייו טאָן.

²³זינגט צו גאָט, די גאַנצע ערד,
 זאָגט אָן פון טאָג צו טאָג זיין ישועה.
²⁴דער ציילט צווישן די פעלקער זיין כבוד,
 צווישן אַלע אומות זיינע ווונדער.
²⁵וואָרום גרויס איז יהוה און זייער גערימט,
 און ער איז פאַרכטיק איבער אַלע געטער.
²⁶וואָרום די געטער פון אַלע פעלקער זיינען נישטיק,
 און יהוה האָט די הימלען געמאַכט.
²⁷גלאַנץ און שיינקייט זיינען פאַר זיין פנים,
 שטאַרקייט און פרייד זיינען אין זיין אָרט.
²⁸גיט צו גאָט, איר משפחות פון די פעלקער,
 גיט צו גאָט כבוד און שטאַרקייט.
²⁹גיט צו גאָט דעם כבוד פון זיין נאָמען,
 ברענגט אַ געשאַנק, און קומט פאַר אים,
 בוקט זיך צו גאָט מיט הייליקן אָפשיי.
³⁰ציטערט פאַר אים, די גאַנצע ערד;
 אויך איז באַפעסטיקט די וועלט, זי זאָל זיך ניט
 וואַקלען,
³¹זאָלן זיך פרייען די הימלען, און לוסטיק זיין די ערד,
 און זאָל מען זאָגן צווישן די פעלקער: גאָט טוט קיניגן.
³²זאָל דונערן דער ים מיט זיין פולקייט,
 זאָל פריילאך זיין דאָס פעלד און אַלץ וואָס דערין.
³³דענסמאָל זאָל זינגען די בוימער פון וואַלד פאַר גאָט,
 וואָרום ער קומט משפטן די ערד.

³⁴גיט אַ דאַנק צו גאָט, וואָרום ער איז גוט,

וואַרום אויף אייביק איז זיין חסד.
³⁵און זאָגט: העלף אונדז, גאָט פון אונדזער הילף,
 און זאָמל אונדז אַיין, און זיי אונדז מציל פון די
 פעלקער,

צו לויבן דיין הייליקן נאָמען,
 זיך צו רימען מיט דיין לויב.

³⁶געלויבט איז גאָט דער האַר פון ישראל
 פון אייביקייט און ביז אייביקייט.

און דאָס גאַנצע פאָלק האָט געזאָגט: אָמן! און האָט געלויבט
 גאָט.

³⁷און ער האָט דאָרטן געלאָזן פאַר דעם אַרון פון גאָט
 בונד אָספן און זיינע ברידער צו באַדינען פאַרן אַרון תמיד
 ווי עס איז גיטיק טאָגטעגלאַך. ³⁸און עובד־אַדומען, און
 זייערע ברידער, אַכט און זעכציק, און עובד־אַדום דעם זון
 פון ידיתונען, און חוֹסֶהן, פאַר טויערלייט. ³⁹און צָדוּק
 דעם פֿהן, און זיינע ברידער די פֿהנים, פאַר דעם משכן
 פון גאָט אויף דער בָּמָה וואָס אין גִבְעוֹן, ⁴⁰אויפצוברענגען
 בראַנדאָפּפער צו גאָט אויף דעם מזבֿח פאַר בראַנדאָפּפער
 תמיד, אין דער פרי און אין אָוונט, אַזוי ווי עס שטייט גע-
 שריבן אין דער תּוֹרָה פון גאָט וואָס ער האָט באַפוילן ישראל.
⁴¹און מיט זיי זיינען געווען הֵימָן, און ידותון, און די איבע-
 ריקע אויסגעקליבענע וואָס זיינען געווען אָנגערופן מיט
 נעמען, אויף צו „לויבן גאָט, ווייל אויף אייביק איז זיין חסד“.
⁴²און מיט זיי, מיט הֵימָנען און ידותונען, זיינען געווען טרר-
 מייטן און צימבלען צום שפילן, און פֿלִינְדֶר פאַר דעם
 געזאַנג פון גאָט; און די זין פון ידותונען זיינען געווען ביים
 טויער.

⁴³און דאָס גאַנצע פאָלק איז אַוועק איטלאַכער צו זיין

הויו, און דוד האָט זיך אומגעקערט צו בענטשן זיין הויך געזינט.

יך ¹און עס איז געווען, אַז דוד האָט זיך באַזעצט אין זיין הויז, האָט דוד געזאָגט צו נָתָן דעם נביא: זע, איך זיך אין אַ הויז פון צעדערן, און דער אַרון פון גאָטס בונד איז אונטער פאַרהאַנגען. ²האָט נָתָן געזאָגט צו דודן: אַלץ וואָס אין דיין האַרצן, טו, וואָרום גאָט איז מיט דיר.

³און עס איז געווען אין יענער נאַכט, איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען צו נָתָנען, אַזוי צו זאָגן: ⁴גיי און זאָלסט זאָגן צו מיין קנעכט דודן: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: ניט דו וועסט מיר בויען אַ הויז צום וווינען; וואָרום איך האָב ניט גע-וווינט אין אַ הויז פון דעם טאָג וואָס איך האָב אויפגעבראַכט ישראל ביו אויף היינטיקן טאָג; נייערט איך בין געגאַנגען פון געצעלט צו געצעלט, און פון משכן [צו משכן]. ⁵אומעטום ווו איך בין אומגעגאַנגען צווישן גאַנץ ישראל, האָב איך ווען אַ וואָרט גערעדט מיט איינעם פון די ריכטער פון ישראל, וואָס איך האָב באַפוילן צו פיטערן מיין פאָלק, אַזוי צו זאָגן: פאַרוואָס האָט איר מיר ניט געבויט אַ הויז פון צעדערן? ⁶און אַצונד, זאָלסטו אַזוי זאָגן צו מיין קנעכט, צו דודן: אַזוי האָט געזאָגט גאָט פון צבאות: איך האָב דיך גענומען פון דעם פיטערפלאַץ, פון הינטער די שאַף, צו זיין אַ פירשט איבער מיין פאָלק ישראל. ⁷און איך בין געווען מיט דיר אומעטום ווו דו ביסט געגאַנגען, און איך האָב פאַרשניטן אַלע דינע פיינט פון פאַר דיר; און איך וועל דיר מאַכן אַ נאָמען, אַזוי ווי דער נאָמען פון די גרעסטע וואָס אויף דער ערד. ⁸און איך וועל מאַכן אַן אָרט פאַר מיין פאָלק ישראל, און וועל אים אַיינפלאַנצן ער זאָל רוען

אויף זיין אָרט, און מער ניט ציטערן, און פאַרברעכער זאָלן אים מער ניט אומברענגען אַזוי ווי פריער, ¹⁰פון די טעג וואָס איך האָב באַפוילן ריכטער איבער מיין פּאָלק ישראל. און איך וועל מאַכן אונטערטעניק אַלע דינע פיינט. און איך זאָג דיר אָן, אַז גאָט וועט דיר בויען אַ הויז. ¹¹און עס וועט זיין, אַז דינע טעג וועלן דערפילט ווערן צו גיין צו דינע עלטערן, וועל איך אויפשטעלן דיין זאַמען נאָך דיר, וואָס וועט זיין פון דינע קינדער, און איך וועל באַפעסטיקן זיין מלוכה. ¹²יער וועט מיר בויען אַ הויז, און איך וועל באַפעסטיקן זיין טראָן אויף אייביק. ¹³איך וועל אים זיין פאַר אַ פּאָטער, און ער וועט מיר זיין פאַר אַ זון, און איך וועל ניט אָפטאָן מיין חסד פון אים, אַזוי ווי איך האָב אָפּגעטאָן פון דעם וואָס איז געווען פאַר דיר. ¹⁴און איך וועל אים אויפשטעלן אין מיין הויז און אין מיין קיניגרייך ביז אויף אייביק, און זיין טראָן וועט זיין פעסט ביז אייביק. ¹⁵אַזוי ווי אַלע די דאָזיקע ווערטער, און אַזוי ווי די דאָר-

זיקע גאַנצע זעאונג, אַזוי האָט נָתָן גערעדט צו דודן. ¹⁶און דער מלך דוד איז געקומען, און האָט זיך געזעצט פאַר גאָט, און האָט געזאָגט: ווער בין איך, גאָט דו האָר, און ווער איז מיין הויז, וואָס דו האָסט מיך געבראַכט ביז אַהער? ¹⁷און דאָס, גאָט, איז נאָך געווען קליין אין דינע אויגן, און דו האָסט גערעדט וועגן דעם הויז פון דיין קנעכט אויף ווייטער אַהין, און האָסט מיך באַטראַכט אין שטייגער פון אַ געהויבענעם מאַן, גאָט דו האָר. ¹⁸וואָס מער נאָך קען דוד זאָגן וועגן דעם כבוד צו דיין קנעכט? דו קענסט דאָך דיין קנעכט. ¹⁹גאָט, פון וועגן דיין קנעכט, און לויט דיין האַרצן האָסטו געטאָן אַל די דאָזיקע גרויסקייט, צו לאָזן וויסן די אַלע גרויסע זאַכן. ²⁰יְהוָה, עס איז ניטאָ

אָנאָ ווי דו, און ניטאָ קיין גאָט אַחוץ דיר, לויט אַלץ וואָס מיר האָבן געהערט מיט אונדזערע אויערן. ²¹און וואָסער איינציקע אומה אויף דער ערד איז אַזוי ווי דיין פּאָלק ישראל, וואָס גאָט איז געגאַנגען אויסלייזן פּאַר זיך צום פּאָלק, דיר צו מאַכן אַ נאַמען דורך גרויסע און פּאַרכטיקע זאַכן—צו פּאַרטרייבן אומות פון פּאַר דיין פּאָלק וואָס דו האָסט אויסגעלייזט פון מצרים? ²²וואָרום דו האָסט גע- מאַכט דיין פּאָלק ישראל דיר צום פּאָלק אויף אייביק, און דו, יהוה, ביסט געוואָרן זיי צום גאָט. ²³און אַצונד, גאָט, זאָל דאָס וואָרט וואָס דו האָסט גערעדט וועגן דיין קנעכט און וועגן זיין הויז, באַווערט ווערן אויף אייביק, און טו אַזוי ווי דו האָסט גערעדט. ²⁴זאָל עס באַווערט ווערן, און זאָל דיין נאַמען געגרייסט ווערן אויף אייביק, אַזוי צו זאָגן: יהוה פון צבאות איז דער גאָט פון ישראל— אַ גאָט פּאַר ישראל, און דאָס הויז פון דוד דיין קנעכט זאָל זיין פעסט פּאַר דיר. ²⁵וואָרום דו, מיין גאָט, האָסט אַנט- פּלעקט דעם אויער פון דיין קנעכט, אים צו בויען אַ הויז, דרום האָט דיין קנעכט זיך דערוועגט מתפלל צו זיין פּאַר דיר. ²⁶און אַצונד, יהוה, דו ביסט גאָט, און דו האָסט צו- געזאָגט דיין קנעכט דאָסדאָזיקע גוטס, ²⁷און האָסט אַצונד באַוויליקט צו בענטשן דאָס הויז פון דיין קנעכט, צו זיין אויף אייביק פּאַר דיר; אַז דו, גאָט, האָסט געבענטשט, זאָל עס זיין געבענטשט אויף אייביק.

יח יאון עס איז געווען נאָך דעם, האָט דוד געשלאָגן די פּלשתים, און האָט זיי געמאַכט אונטערטעניק, און האָט צוגענומען גת מיט אירע טעכטערשטעט פון דער האַנט פון די פּלשתים.

²און ער האָט געשלאָגן מואָב, און מואָב איז געוואָרן צו דודן קנעכט וואָס ברענגען אָפּגאָב.
³און דוד האָט געשלאָגן הַדְדַּעֲזָר דעם מלך פון צוֹבָה אין חֲמַת, בעת ער איז געגאַנגען אויפשטעלן זיין אויבער-האַנט ביים טײַך פֶּרֶת. ⁴און דוד האָט באַצוווּנגען פון אים טויונט רײטוועגן, און זיבן טויונט רײטער, און צוואַנציק טויונט מאַן פּוסגײער; און דוד האָט געליימט אַלע גע-שפּאַנען, נאָר הונדערט געשפּאַן האָט ער איבערגעלאָזט פון זײ.

⁵אוי אַרם פון דרמֶשֶׁק געקומען העלפן הַדְדַּעֲזָר דעם מלך פון צוֹבָה, און דוד האָט געשלאָגן פון די אַרמים צוויי און צוואַנציק טויונט מאַן. ⁶און דוד האָט געשטעלט וואַכֶּן אין אַרם־דמֶשֶׁק, און אַרם איז געוואָרן צו דודן קנעכט וואָס ברענגען אָפּגאָב.

און גאָט האָט געהאַלפן דודן אומעטום ווו ער איז גע-גאַנגען.

⁷און דוד האָט גענומען די גילדערנע שילדן וואָס זיינען געווען אויף הַדְדַּעֲזָרס קנעכט, און האָט זיי געבראַכט קיין ירוּשָׁלַיִם. ⁸און פון טבַחַת, און פון פּוּן, הַדְדַּעֲזָרס שטעט, האָט דוד צוגענומען זייער פיל קופער. דערפון האָט שלמה געמאַכט דעם קופערנעם ים, און די זיילן, און די קופערנע כלים.

⁹און תּוֹעוּ דער מלך פון חֲמַת האָט געהערט אַז דוד האָט געשלאָגן דעם גאַנצן חיל פון הַדְדַּעֲזָר דעם מלך פון צוֹבָה, ¹⁰און ער האָט געשיקט זיין זון הַדּוֹרְמֶען צום מלך דוד אים צו פרעגן אויף פריד און אים אָנצוווּינטשן, פאַר-וואָס ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט הַדְדַּעֲזָרן, און אים געשלאָגן—וואָרום הַדְדַּעֲזָר האָט געהאַט מלחמות מיט תּוֹעוּ—

מיט אַלערליי גילדערנע און זילבערנע און קופערנע כלים.
 11 זיי אויך האָט דער מלך דוד געהייליקט צו גאָט, מיט דעם
 זילבער און דעם גאָלד וואָס ער האָט אוועקגענומען פון
 אַלע פעלקער: פון אַדום, און פון מואָב, און פון די קינדער
 פון עַמון, און פון די פלשתים, און פון עַמֶּלֶק.

12 און אַבשי דער זון פון צרוּיָהָן האָט געשלאָגן פון אַדום
 אין דעם טאָל פון זאַלץ אַכצן טויזנט. 13 און ער האָט גע-
 שטעלט וואַכן אין אַדום, און גאַנץ אַדום איז געוואָרן קנעכט
 צו דודן.

און גאָט האָט געהאַלפן דודן אומעטום ווו ער איז גע-
 גאַנגען. 14 און דוד האָט געקייניגט איבער גאַנץ ישראל,
 און ער האָט געטאָן רעכט און גערעכטיקייט צו זיין גאַנצן
 פֿאָלק.

15 און יואָב דער זון פון צרוּיָהָ איז געווען איבערן חיל;
 און יהושָפֿט דער זון פון אַחילודן, דער דערמאָנער. 16 און
 צָדוֹק דער זון פון אַחיטובן, און אַבִּימֶלֶךְ דער זון פון
 אַבְיָתָרן, פֿהנים; און שוֹשָׁא, דער שרײַבער. 17 און בְּנֵי־הוּ
 דער זון פון יהוֹיָדָען, איבער די כִּרְתִּים און די פֿלְתִּים; און
 די זין פון דודן, די ערשטע ביי דער האַנט פון מלך.

יט 1 און עס איז געווען נאָך דעם, איז געשטאַרבן נָחֵשׁ
 דער מלך פון די קינדער פון עַמון, און זיין זון איז גע-
 וואָרן מלך אויף זיין אָרט. 2 האָט דוד געוואָגט: לאָמִיך טאָן
 אַ פֿריינטלאַכקייט מיט חֲנוּן דעם זון פון נָחֵשׁ, וואָרום זיין
 פאָטער האָט געטאָן אַ פֿריינטלאַכקייט מיט מיר.

און דוד האָט געשיקט שלוחים אים צו טרייסטן נאָך
 זיין פאָטער, און דודס קנעכט זיינען געקומען אין לאַנד
 פון די קינדער פון עַמון צו חֲנוּנען, אים צו טרייסטן.

הָאָבֶן דִּי הָאָרֶן פֿון די קינדער פֿון עֲמוֹן געזאָגט צו
 חֲנוּנִיעַן: מײַנסטוּ אַז דוד וויל טאָן כבוד דײַן פּאָטער, וואָס
 ער האָט געשיקט צו דיר טרײַסטער? דאָך נאָר אויסצו-
 פּאָרשן און דורכצווישטערן און אויסצוקוקן דאָס לאַנד זײַנען
 זײַנע קנעכט געקומען צו דיר.

הָאָט חֲנוּן גענומען דודס קנעכט, און האָט זײ אָפּגעגאַלט,
 און אָפּגעשניטן זײערע קלײדער אין העלפט, ביזן דײַך,
 און האָט זײ אַוועקגעשיקט.

אײז מען געקומען און מע האָט אָנגעזאָגט דודן וועגן די
 מענטשן, און ער האָט זײ געשיקט אַנטקעגן, וואָרום די מענטשן
 האָבן זיך זײער געשעמט. און דער מלך האָט געלאָזט
 זאָגן: זיצט אין יריחו ביז אײערע בערד וועלן אָפּוואַקסן,
 און איר וועט זיך אומקערן.

הָאָבֶן דִּי קינדער פֿון עֲמוֹן געזען אַז זײ האָבן זיך
 פּאַרמיאוסט בײַ דודן, און חֲנוּן און די קינדער פֿון עֲמוֹן
 האָבן געשיקט טויזנט צענטנער זילבער, כדי זיך אָנצו-
 דינגען פֿון אַרם־נהרײַם, און פֿון אַרם־מַעֲכָה, און פֿון צוֹבָה,
 רײטוועגן און רײטער. זאָגן זײ האָבן זיך אָנגעדונגען צו זײ
 און דרײַסיק טויזנט רײטוועגן, אין דעם מלך פֿון מַעֲכָה,
 און זײַן פּאָלק, און זײ זײנען געקומען, און האָבן גע-
 לאַגערט פּאַר מִידבָּאָ. און די קינדער פֿון עֲמוֹן האָבן זיך
 אַײַנגעזאַמלט פֿון זײערע שטעט, און זײנען געקומען אויף
 מלחמה.

און דוד האָט געהערט, און ער האָט געשיקט יואָבן,
 און דעם גאַנצן חיל פֿון די גיבורים.

און די קינדער פֿון עֲמוֹן זײנען אַרויסגעגאַנגען, און
 האָבן אָנגעריכט אַ מלחמה ביים אַײַנגאַנג פֿון שטאָט; און
 די מלכים וואָס זײנען געקומען, זײנען געווען באַזונדער

אין פעלד. ¹⁰און יואב האָט געזען אַז דער פּראָנט פּון דער מלחמה איז קעגן אים פּון פּאַרנט און פּון הינטן; האָט ער אויסגעקליבן פּון אַלע געקליבענע פּון ישראל, און אויסגעשטעלט אַקעגן אַרם. ¹¹און דאָס איבעריקע פּאַלק האָט ער געגעבן אויף דער האַנט פּון זיין ברודער אַבשין, און זיי האָבן זיך אויסגעשטעלט אַקעגן די קינדער פּון צמון. ¹²און ער האָט געזאָגט: אויב אַרם וועט זיין שטאַרקער פּון מיר, וועסטו מיר זיין צו הילף, און אויב די קינדער פּון צמון וועלן זיין שטאַרקער פּון דיר, וועל איך דיר העלפּן. ¹³זיי שטאַרק, און לאַמיר זיך שטאַרקן, פאַר אונדזער פּאַלק און פאַר די שטעט פּון אונדזער גאַט; און זאָל יהוה טאָן וואָס איז גוט אין זיינע אויגן.

¹⁴און יואב און דאָס פּאַלק וואָס מיט אים האָבן גענענט אַנטקעגן אַרם אויף מלחמה, און זיי זיינען אַנטלאָפּן פאַר אים. ¹⁵און ווי די קינדער פּון צמון האָבן געזען אַז אַרם איז אַנטלאָפּן, אזוי זיינען זיי אויך אַנטלאָפּן פאַר זיין ברודער אַבשין, און זיינען אַריין אין שטאַט. און יואב איז אַזעק קיין ירושלים.

¹⁶און אַרם האָט געזען אַז זיי זיינען געשלאָגן פאַר ישראל, און זיי האָבן געשיקט שלוחים, און האָבן אַרויסגעבראַכט אַרם וואָס פּון יענער זייט טייך, מיט שוּפּך דעם חיל-פירער פּון הדדעָנרן זיי פאַרויס.

¹⁷איז אַנגעזאָגט געוואָרן דודן, און ער האָט אַיינגעזאַמלט גאַנץ ישראל, און איז אַריבער דעם ירדן; און ער איז געקומען צו זיי, און האָט זיך אויסגעשטעלט אַקעגן זיי; און דוד האָט אַנגעריכט אַקעגן אַרם אַ מלחמה, און זיי האָבן מלחמה געהאַלטן מיט אים. ¹⁸און אַרם איז אַנטלאָפּן פאַר ישראל, און דוד האָט געהרגעט פּון אַרם זיבן טויזנט אויף

רײטוועגן, און פּערציק טויזנט מאַן פּוסגייער; אויך שױפּך דעם חיל־פּירער האָט ער געטייט.

¹⁰און די קנעכט פון הַדְּעֹרֹן האָבן געזען אַז זײ זײנען געשלאָגן פאַר ישׂראל, און זײ האָבן געמאַכט שלום מיט דודן, און האָבן אים געדינט. און אַרם האָט מער נײט געװאַלט העלפּן די קינדער פון עמון.

כ און עס איז געווען אין דער צײט פון דעם אומקער פון יאַר, אין דער צײט וואָס די מלכים גײען אַרויס אויף מלחמה, האָט יואָב אַרויסגעפירט דעם קריג־חיל, און האָט פאַרוויסט דאָס לאַנד פון די קינדער פון עמון; און ער איז געקומען און האָט געלעגערט אויף רָבָה—און דוד איז געזעסן אין ירושלים—און יואָב האָט געשלאָגן רָבָה, און האָט זי צעשטערט.

²און דוד האָט אַראָפּגענומען מלְכָמס קרוין פון זײן קאַפּ; און ער האָט זי געפונען אַ צענטנער גאַלד אויפן וואָג, מיט טײער געשטיין אין איר. און זי איז אָנגעטאָן געוואָרן אויף דודס קאַפּ. און רויב פון דער שטאָט האָט ער אַרויסגעפירט זײער פיל. ³און דאָס פּאַלק וואָס אין איר האָט ער אַרויסגעפירט, און האָט זײ געשניטן מיט זעגן, און מיט אַײזערנע דרעששליטנס, און מיט העק. און אַזוי פלעגט דוד טאָן צו אַלע שטעט פון די קינדער פון עמון. און דוד און דאָס גאַנצע פּאַלק האָבן זיך אומגעקערט קײן ירושלים.

⁴און עס איז געווען נאָך דעם, האָט זיך אויפּגעהויבן אַ מלחמה אין גּוֹר מיט די פּלשתים. דענסמאַל האָט סבכי פון חושה דערשלאָגן ספּין פון די קינדער פון די רפאים, און זײ זײנען געוואָרן אונטערטעניק.

⁵און עס איז ווידער געווען אַ מלחמה מיט די פּלשתים, און אַלְחָנָן דער זון פון יְעִירָן האָט דערשלאָגן לחמי דעם ברודער פון גִלְיָתָן פון גַת, וואָס דער האַלץ פון זיין שפיז איז געווען אַזוי ווי דער שטאַנג פון וועבער.

⁶און עס איז ווידער געווען אַ מלחמה אין גַת. איז דאָרטן געווען אַ מאַן פון אַ גרויסן וויקס, וואָס זיינע פינגער זיינען געווען צו זעקס און זעקס-פיר און צוואַנציק; און ער אויך איז געווען געבאָרן פון דעם רַפָּאָ. ⁷און ער האָט געלעסטערט ישראל; האָט אים יהוָתָן דער זון פון שַמְצָא, דודס ברודער, דערשלאָגן.

⁸דידאָזיקע זיינען געווען געבאָרן פון דעם רַפָּאָ אין גַת; און זיי זיינען געפאלן דורך דער האַנט פון דודן, און דורך דער האַנט פון זיינע קנעכט.

כא יאָן אַ שָטָן איז אויפגעשטאַנען אויף ישראל, און ער האָט אָנגערעדט דודן צו ציילן ישראל. ²און דוד האָט געזאָגט צו יואָבן, און צו די האַרן פון פּאָלק: גייט ציילט ישראל פון באַר־שֶׁבַע און ביו דָן, און ברענגט עס מיר, כדי איך זאָל וויסן זייער מספר. ³האָט יואָב געזאָגט: זאָל גאָט מערן זיין פּאָלק הונדערט מאָל אַזוי פיל ווי זיי זיינען! זיינען זיי ניט אַלע, מיין האַר מלך, קנעכט צו מיין האַר? צוואַס פאַרלאַנגט דאָס מיין האַר? נאַכוואָס זאָל עס זיין פאַר אַ זינד אויף ישראל?

⁴אַבער דאָס וואָרט פון מלך איז געווען שטאַרק צו יואָבן, און יואָב איז אַרויסגעגאַנגען, און איז אַרומגעגאַנגען אין גאַנץ ישראל, און איז צוריקגעקומען קיין ירושלים. ⁵און יואָב האָט איבערגעגעבן דעם מספר פון דער ציי-לונג פון דעם פּאָלק צו דודן. און גאַנץ ישראל איז געווען

טויונט מאָל טויונט און הונדערט טויונט מאַן וואָס ציען אַ שווערד; און יהודה, פיר הונדערט און זיבעציק טויונט וואָס ציען אַ שווערד. ⁶ און לוי און בנימין האָט ער ניט געציילט צווישן זיי; וואָרום דער אָנוואַג פון דעם מלך איז געווען יואָבן צוויידער.

⁷ און עס איז געווען שלעכט אין די אויגן פון גאָט וועגן דערדאָזיקער זאַך, און ער האָט געשלאָגן ישראל. ⁸ האָט דוד געזאָגט צו גאָט: איך האָב זייער געווינדיקט וואָס איך האָב געטאָן דיִדאָזיקע זאַך, און אַצונד, טו אָפּ, איך בעט דיך, דעם פאַרברעך פון דיין קנעכט, וואָרום איך בין געווען זייער נאַריש.

⁹ האָט גאָט געזאָגט צו גַד, דודס זעער, אַזוי צו זאָגן: יוגי און זאָלסט רעדן צו דודן, אַזוי צו זאָגן: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: דרייערליי זאָכן לייג איך אויף דיר; קלייב דיר אויס איינס פון זיי, וואָס איך זאָל דיר טאָן.

¹¹ איז גַד געקומען צו דודן, און האָט צו אים געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: נעם אויף דיר, ¹² ענטוועדער דריי יאָר הונגער, אָדער דריי חדשים פאַרלענדט ווערן פאַר דינע פיינט, און די שווערד פון דינע שוונאים זאָל דיך דערגרייכן, אָדער דריי טעג די שווערד פון גאָט און אַ מגפה אין לאַנד, און דער מלאַך פון גאָט זאָל אומברענגען אין גאַנצן געמאַרק פון ישראל. און אַצונד זע וואָס פאַר אַ באַשייד איך זאָל ברענגען צו דעם וואָס שיקט מיך.

¹³ האָט דוד געזאָגט צו גַדן: מיר איז זייער ענג. לאַמיר, איך בעט דיך, פאַלן אין דער האַנט פון גאָט, וואָרום זיין רחמנות איז זייער גרויס, און לאַמיר ניט פאַלן אין דער האַנט פון אַ מענטשן.

¹⁴הָאָט גאָט געשיקט אַ מגפה אויף ישראל, און עס זיינען געפאלן פון ישראל זיבעציק טויזנט מאָן.

¹⁵און גאָט האָט געשיקט אַ מלאַך קיין ירושלים, זי אומד צוברענגען; אָבער ווי ער האָט געהאַלטן ביים אומברענגען, האָט גאָט אַראָפּגעקוקט, און ער האָט חרטה געהאַט אויף דעם ביז, און ער האָט געזאָגט צו דעם מלאַך דעם אומד ברענגער: גענוג! אַצונד לאָז אָפּ דיין האַנט. און דער מלאַך פון גאָט איז געשטאַנען ביי דעם שיער פון אַרָנן דעם יבּוסי. ¹⁶הָאָט דוד אויפּגעהויבן זיינע אויגן, און האָט דערזען דעם מלאַך פון גאָט ווי ער שטייט צווישן ערד און הימל מיט זיין שווערד אַרויסגעצויגן אין זיין האַנט, אויסגעשטרעקט אַקעגן ירושלים; און דוד און די עלטסטע, צוגעדעקט מיט זאַק, זיינען געפאלן אויף זייער פנים. ¹⁷און דוד האָט געזאָגט צו גאָט: פאַרוואָר, איך האָב געהייסן ציילן דאָס פּאָלק, און איך בין דער וואָס האָב געזינדיקט, און האָב זייער שלעכטס געטאָן, אָבער דיִדאָזיקע שאַף, וואָס האָבן זיי געטאָן? גאָט מײן האַר, זאָל, איך בעט דיך, דיין האַנט זיין אויף מיר און אויף מײן פּאָטערס הויז, אָבער ניט אויף דיין פּאָלק מיט אַ מגפה.

¹⁸הָאָט דער מלאַך פון גאָט געהייסן גָדן זאָגן דודן, אַז דוד זאָל ארויפגיין אויפּשטעלן אַ מזבּח צו גאָט אין דעם שיער פון אַרָנן דעם יבּוסי.

¹⁹איז דוד אַרויפּגעגאַנגען לויט דעם וואָרט פון גָדן וואָס ער האָט גערעדט אין נאָמען פון גאָט. ²⁰און אַרָנן האָט זיך אומגעקערט און האָט דערזען דעם מלאַך; און זיינע פיר זין וואָס מיט אים האָבן זיך באַהאַלטן. און אַרָנן האָט געדראַשן ווייץ. ²¹און ווי דוד איז געקומען צו אַרָנען, האָט אַרָנן אַ קוק געטאָן, און האָט דערזען דודן, און ער

איז אַרויסגעגאַנגען פון שײער, און האָט זיך געבויקט צו
 דודן מיטן פנים צו דער ערד. ²²האָט דוד געזאָגט צו
 אָרְנָנֶען: גיב מיר דעם אָרט פון דעם שײער, און איך וועל
 בויען דערויף אַ מזבֿח צו גאָט; אין פּוֹלֵן געלט גיב עס מיר;
 כדי די מגפּה זאָל פאַרהאַלטן ווערן פון פּאַלֶק. ²³האָט אָרְנָן
 געזאָגט צו דודן: נעם דיר, און זאָל מײן האַר דער מלך טאָן
 וואָס איז גוט אין זײנע אויגן. זע, איך גיב די רינדער פאַר
 בראַנדאָפּפער, און די דרעששליטנס פאַר האַלץ, און די ווייץ
 פאַר אַ שפּײַזאָפּפער; אַלץ גיב איך אַוועק. ²⁴האָט דער מלך
 דוד געזאָגט צו אָרְנָנֶען: נײן, נײערט קויפן וועל איך קויפן,
 פאַר פּוֹלֵן געלט, וואָרום איך וועל ניט נעמען וואָס איז דײנס
 פאַר גאָט, און אויפברענגען אַ בראַנדאָפּפער פאַר אומויסט.
²⁵און דוד האָט געגעבן אָרְנָנֶען פאַר דעם אָרט זעקס
 הונדערט שקל גאָלד אויפן וואָג. ²⁶און דוד האָט דאָרטן
 געבויט אַ מזבֿח צו גאָט, און האָט דאָרטן אויפגעבראַכט
 בראַנדאָפּפער און פרידאָפּפער, און ער האָט גערופן צו
 גאָט, און ער האָט אים געענטפערט מיט פײער פון הימל
 אויף דעם מזבֿח פאַר בראַנדאָפּפער.
²⁷און גאָט האָט געהײסן דעם מלאַך, און ער האָט אומ-
 געקערט די שווערד אין איר שײד.
²⁸אין יענער צײט, ווי דוד האָט געזען אַז גאָט האָט אים
 געענטפערט אין דעם שײער פון אָרְנָן דעם יבּוּסִי, אַזוי
 האָט ער דאָרטן געשלאַכט קרבנות. ²⁹און דער משכן פון
 גאָט וואָס משה האָט געמאַכט אין דער מדבר, און דער
 מזבֿח פאַר בראַנדאָפּפער, איז אין יענער צײט געווען אויף
 דער בָּמָה אין גִבְעוֹן. ³⁰אַבער דוד האָט ניט געקענט גײן
 צו אים צו פרעגן בײ גאָט, וואָרום ער איז געווען דערשראַקן
 פאַר דער שווערד פון גאָטס מלאַך.

כב יאון דוד האָט געוואָגט: דאָס איז דאָס הויז פון גאָט דעם האָר, און דאָס איז דער מזבח פאַר בראַנד־אָפּפער פאַר ישראל.

יאון דוד האָט געהייסן איינוואַמלען אַלע פרעמדע וואָס אין לאַנד ישראל, און ער האָט געשטעלט שטיינהעקער אויסצוהאַקן געשניטענע שטיינער אויף צו בויען דאָס הויז פון גאָט. יאון אייזן לרוב אויף נעגל פאַר די טירן פון די טויערן, און אויף קלאַמערן, האָט דוד אָנגעברייט; און קופער לרוב גאָר אָן אַ וואָג; יאון צעדערהאַלץ אָן אַ צאַל; וואָרום די צידונים און די צורים האָבן געבראַכט דודן צעדערהאַלץ לרוב. יאון דוד האָט געוואָגט: מיין זון שלמה איז יונג און שוואַך, און דאָס הויז וואָס מע דאַרף בויען צו גאָט, דאַרף מען מאַכן גרויס ביו גאָר, פאַר אַ שם, און פאַר אַ צירונג, אַנטקעגן אַלע לענדער; לאַמיך אַקאַרשט צו גרייטן פאַר אים. און דוד האָט צוגעגרייט אַ סך פאַר זיין טויט.

יאון ער האָט גערופן זיין זון שלמהן, און ער האָט אים באַפוילן צו בויען אַ הויז צו גאָט דעם האָר פון ישראל. יאון דוד האָט געוואָגט צו שלמהן: מיין זון, ביי מיר אַליין איז געווען אין האַרצן צו בויען אַ הויז צו דעם נאָמען פון גאָט מיין האָר. אַבער דאָס וואָרט פון גאָט איז געווען צו מיר, אזוי צו וואָגן: אַ סך בלוט האָסטו פאַרגאַסן, און גרויסע מלחמות האָסטו געמאַכט; קענסט ניט בויען אַ הויז צו מיין נאָמען, ווייל דו האָסט פיל בלוט פאַרגאַסן צו דער ערד פאַר מיין געזיכט. יאון ווערט דיר געבאָרן אַ זון; ער וועט זיין אַ מענטש פון רו, און איך וועל אים באַרויען פון אַלע זיינע פיינט פון אַרום; וואָרום שלמה וועט זיין זיין נאָמען.

און שלום און שטילקייט וועל איך געבן ישראל אין זיינע טעג. ¹⁰ער וועט בויען אַ הויז צו מיין נאָמען, און ער וועט מיר זיין פֿאַר אַ זון, און איך אים פֿאַר אַ פֿאַטער; און איך וועל באַפעסטיקן דעם טראָן פֿון זיין מלוכה איבער ישראל אויף אייביק. ¹¹אַצונד, מיין זון, זאָל גאָט זיין מיט דיר, און זאָלסט מצליח זיין, און בויען דאָס הויז פֿון גאָט דיין האַר, אַזוי ווי ער האָט גערעדט וועגן דיר. ¹²זאָל נאָר גאָט דיר געבן שכל און פֿאַרשטאַנדיקייט, און דיך באַפעלן איבער ישראל; און אַז דו זאָלסט היטן די תּוֹרָה פֿון גאָט דיין האַר. ¹³דענסמאָל וועסטו מצליח זיין, אַז דו וועסט היטן צו טאָן די חוקים און די געזעצן וואָס גאָט האָט באַפוילן משהן פֿאַר ישראל. זיי שטאַרק און פעסט, זאָלסט ניט מורא האָבן און ניט אַנגסטן. ¹⁴און אַט אין מיין אָרעמקייט האָב איך צוגעגרייט פֿאַר דעם הויז פֿון גאָט הונדערט טויזנט צענטנער גאָלד, און טויזנט מאָל טויזנט צענטנער זילבער, און קופער און אַייז און אַ וואַג, וואָרום עס איז דאָ לרוב; אויך האָלץ און שטיינער האָב איך צוגעגרייט, און דו קענסט נאָך צויליגן דערצו. ¹⁵און ביי דיר זיינען דאָ אַ סך בַּעֲלֵ-מלאָכות, שטיינהעקער, און מיינסטערס אין שטיין און אין האָלץ, און אַלערליי קינצלער אין יעטוועדער מלאָכה. ¹⁶צום גאָלד, צום זילבער, און צום קופער, און צום אַייז, איז קיין צאָל ניטאָ; שטיי אויף און טו, און זאָל גאָט זיין מיט דיר.

¹⁷און דוד האָט באַפוילן אַלע האַרן פֿון ישראל צו העלפֿן זיין זון שלמהן: ¹⁸פֿאַרוואָר, גאָט אַייער האַר איז מיט אַיך, און ער האָט אַיך באַרוט פֿון רונד אַרום, וואָרום ער האָט געגעבן אין מיין האַנט די באַוווינער פֿון לאַנד, און דאָס לאַנד ליגט באַצווונגען פֿאַר גאָט און פֿאַר זיין

פּאַלק. ¹⁰אַצונד, גיט אַייער האַרץ און אַייער זעל צו זוכן גאַט אַייער האַר, און שטייט אויף, און בויט דאָס הייליקטום פון גאַט דעם האַר, כדי צו ברענגען דעם אַרון פון גאַטס בונד, און די הייליקע כלים פון גאַט, אין דעם הויז וואָס ווערט געבויט צו דעם נאָמען פון גאַט.

כג ¹און דוד איז געוואָרן אַלט און זאַט מיט טעג, און ער האָט געמאַכט זיין זון שלמהן פאַר מלך איבער ישראל. ²און ער האָט אַיינגעזאַמלט אַלע האַרן פון ישראל, און די פּהנים און די לויים. ³און די לויים זיינען געציילט געוואָרן פון דרייסיק יאָר אַלט און העכער, און זייער צאָל לויט זייערע קעפּ, פון די מענער, איז געווען אַכט און דרייסיק טויזנט. ⁴פון דיידאָזיקע, אויף אויפצופאַסן אויף דער אַרבעט פון גאַטס הויז פיר און צוואַנציק טויזנט, און אויפֿזעער און ריכטער, זעקס טויזנט. ⁵און פיר טויזנט טויער־לייט; און פיר טויזנט וואָס זאָלן לויבן גאַט „מיט די כלי־תּוֹמָר וואָס איך האָב געמאַכט אויף צו לויבן“.

⁶און דוד האָט זיי אַיינגעטיילט אין אַיינטײלונגען לויט די זין פון לוי: גרשון, קהת, און מררי. ⁷פון די גרשונים: לעָדן, און שמעי. ⁸די זין פון לעָדנען: דער הויפט יחיאַל, און זתם, און יואַל—דריי. ⁹די זין פון שמעי: שלומית, און חוּיאַל, און הָרן—דריי. דיידאָזיקע זיינען געווען הויפטן פון די פּאַטער־היזער פון לעָדן. ¹⁰און די זין פון שמעי זיינען געווען: נחת, זינא, און יעוש, און בריצָה. דאָס זיינען געווען די פיר זין פון שמעי. ¹¹און נחת איז געווען דער הויפט, און זינא דער צווייטער; און יעוש און בריצָה האָבן ניט געהאַט פיל זין, דרום זיינען זיי אין דער צײלונג געווען איין פּאַטער־הויז.

¹²די זין פון קהת: צמֶרם, יצֶהר, חֶברון, און עוזיאל—
פיר. ¹³די זין פון צמֶרמען: אָהרן, און משה. און אָהרן
איז אָפּגעשיידט געוואָרן, כדי אים צו הייליקן פֿאַר גאָר
הייליק, אים און זיינע זין ביז אייביק, צו דעמפּן פֿאַר גאָט,
אים צו באַדינען, און צו בענטשן אין זיין נאָמען אייביק.
¹⁴און משה דער געטלאַכער מאַן, זיינע קינדער ווערן גע-
רופן אויף שבט לוי. ¹⁵די זין פון משה זיינען געווען: גֶרשום,
און אַליעזֶר. ¹⁶די זין פון גֶרשום: שבואל דער הויפט.
¹⁷און די זין פון אַליעזֶר זיינען געווען: רחבֶיה דער הויפט.
און אַליעזֶר האָט ניט געהאַט קיין אַנדערע זין; אָבער די
זין פון רחבֶיה זיינען געווען פיל ביז גאָר. ¹⁸די זין פון
יצֶהרן זיינען געווען: שלומית דער הויפט. ¹⁹די זין פון
חֶברונען: ירֶהו, דער הויפט, אַמֶרֶיה דער צווייטער, יחזיאל
דער דריטער, און יקֶמֶם דער פירטער. ²⁰די זין פון
עוזיאלן: מיכה דער הויפט, און ישֶיה דער צווייטער.
²¹די זין פון מֶרֶרֶין: מחלי, און מושי. די זין פון מחלין:
אַלעזֶר, און קיש. ²²און אַלעזֶר איז געשטאַרבן, און האָט
ניט געהאַט קיין זין, נאָר טעכטער; און זייערע אייגענע,
די זין פון קישן, האָבן זיי גענומען. ²³די זין פון מושי זיינען
געווען: מחלי, און עֶדֶר, און ירמֹות—דריי.
²⁴דידאָזיקע זיינען געווען די זין פון לוי לויט זייערע
פאָטערהייזער, הויפטן פון די פאָטערהייזער לויט זייערע
געצײלטע, נאָך דער צאָל פון נעמען לויט זייערע קעפּ,
די וואָס האָבן געטאָן די אַרבעט פֿאַר דעם דינסט פון גאָטס
הויז, פון צוואַנציק יאָר אַלט און העכער. ²⁵וואָרום דוד
האָט געוואָגט: גאָט דער האָר פון ישראל האָט באַרוט זיין
פאָלק, און ער רוט אין ירושלים אויף אייביק; ²⁶און אויך
די לויים דאַרפן מער ניט טראָגן דעם משכן, און אַלע זיינע

כלים פֿאַר זיין דינסט. ²⁷יאָ, לויט די לעצטע ווערטער פון דודן איז די ציילונג פון די קינדער פון לוי געווען פון צוואנציק יאָר אַלט און העכער. ²⁸וואָרום זיי האָבן גע־דאַרפט שטיין ביי דער האַנט פון די קינדער פון אַהרן פֿאַר דעם דינסט פון גאָטס הויז, אויף די הויפן, און אויף די קאַמערן, און אויף דער רייניקונג פון אַלע הייליקע זאַכן, און דער אַרבעט פון דעם דינסט פון גאָטס הויז; ²⁹און פֿאַר דעם אויסגעלייגטן ברויט, און פֿאַר דעם זעמלמעל פֿאַר שפייזאָפּפער, סיי פון אומגעזייערטע קוכנס, סיי אין אַ באַקפּאַן, סיי אין אַ שמאַרפּאַן; און פֿאַר יעטוועדער פייכ־טער און טרוקענער מאָס; ³⁰און אויף צו שטיין מאַרגן פֿאַר מאַרגן צו דאַנקען און צו לויבן גאָט, און דעסגלייכן אין אָונט; ³¹און פֿאַר יעטוועדער אויפברענגען פון בראַנד־אַפּפער צו גאָט אין די שבתים, אום ראש־חודש, און אין די יום־טובים, לויט דער צאָל, אַזוי ווי דער דין וועגן זיי, תמיד, פֿאַר גאָט; ³²און אַז זיי זאָלן היטן די היטונג פון דעם אוהל־מועד, און די היטונג פון דעם הייליקטום, און די היטונג פון די קינדער פון אַהרן, זייערע ברידער, פֿאַר דעם דינסט פון גאָטס הויז.

כד און די איינטיילונגען פון די קינדער פון אַהרן זיינען געווען: די זין פון אַהרנען: נָדב, און אַביהוא, אַלעָנֶר, און איתָמָר. ²און נָדב און אַביהוא זיינען געשטאַרבן ביי זייער פּאָטערס לעבן, און קיין קינדער האָבן זיי נישט געהאַט, זיינען אַלעָנֶר און איתָמָר געווען פֿהנים. ³און דוד, און צָדוֹק פון די קינדער פון אַלעָנֶר, און אַחִימֶלֶךְ פון די קינדער פון איתָמָר, האָבן זיי איינגעטיילט לויט זייער ריי אין זייער דינסט. ⁴און פון די קינדער פון אַלעָנֶר האָבן זיך

געפונען מער הויפטמענער ווי פון די קינדער פון איתמר; און מע האט זיי אזוי איינגעטיילט: פון די קינדער פון אלעזר זעכצן הויפטן פון פאטערהייזער, און פון די קינדער פון איתמר, לויט זייערע פאטערהייזער, אכט.⁵ און מע האט זיי איינגעטיילט לויט גורל, די אזוי ווי יענע, ווארום עס זיינען געווען פירשטן פון הייליקטום, און פירשטן פון גאט, אי פון די קינדער פון אלעזר, אי פון די קינדער פון איתמר.⁶ און שמעיה דער זון פון נתנאלן, דער שרייבער, פון לוי, האט זיי פארשריבן פאר דעם מלך, און די הארן, און צדוק דעם פהן, און אחימלך דעם זון פון אבנתרן, און די הויפטן פון די פאטערהייזער פון די פהנים און פון די לויים: איין פאטערהייזער גענומען פון אלעזר, און איינס גענומען פון איתמר.

⁷און דער ערשטער גורל איז ארויסגעגאנגען אויף יהוירבן, דער צווייטער אויף ידעיהן;⁸ דער דריטער אויף חרמען, דער פירטער אויף שעורימען;⁹ דער פינפטער אויף מלכיהן, דער זעקסטער אויף מימנען;¹⁰ דער זיבעטער אויף הקוצן, דער אכטער אויף אבניהן;¹¹ דער ניינטער אויף ישוען, דער צענטער אויף שכניהן;¹² דער עלפטער אויף אלשיבן, דער צוועלפטער אויף יקימען;¹³ דער דרייצנטער אויף חופהן, דער פערצנטער אויף ישבאבן;¹⁴ דער פופצנטער אויף בלנהן, דער זעכצנטער אויף אמרן;¹⁵ דער זיבעצנטער אויף חוירן, דער אכצנטער אויף הפצצן;¹⁶ דער ניינצנטער אויף פתחיהן, דער צוואנציקסטער אויף יחזקאלן;¹⁷ דער איין און צוואנציקסטער אויף זכניען, דער צוויי און צוואנציקסטער אויף גמולן;¹⁸ דער דריי און צוואנציקסטער אויף דלניהן, דער פיר און צוואנציקסטער אויף מעזיהן.¹⁹ דאס איז געווען זייער ריי אין זייער דינסט,

צו קומען אין הויז פון גאָט לויט דעם געזעץ צו זיי דורך דער האַנט פון זייער פּאָטער אַהרנען, אַזוי ווי גאָט דער האַר פון ישראל האָט אים באַפוילן.

²⁰און פון די איבעריקע קינדער פון לוי: פון די זין פון עמךמען, שובאל; פון די זין פון שובאל, יחדהו. ²¹פון רחביהו: פון די זין פון רחביהו, דער הויפט ישיה. ²²פון די יצהרים, שלומות; פון די זין פון שלומות, יחת. ²³און די זין [פון] חברונען, ירהו, אמרהו דער צווייטער, יחזיאל דער דריטער, יקמעם דער פירטער. ²⁴די זין פון עוזיאל, מיכה; פון די זין פון מיכה, שמיר. ²⁵דער ברודער פון מיכה, ישיה; פון די זין פון ישיה, זכריהו. ²⁶די זין פון מררין, מחלי, און מושי; די זין פון זיין זון יעזיהו—²⁷די קינדער פון מררין פון זיין זון יעזיהו, שוהם, און נפור, און עברי. ²⁸פון מחלין, אלענר; און ער האָט ניט געהאָט קיין זין. ²⁹פון קישן, די זין פון קישן, ירחמאל. ³⁰און די זין פון מושין, מחלי, און עדר, און ירימות.

דאָס זיינען געווען די קינדער פון די לויים לויט זייערע פּאָטער הייזער. ³¹און זיי אויך האָבן געוואָרפן גורל אַזוי ווי זייערע ברידער, די קינדער פון אַהרן, פאַר דעם מלך דוד, און צדוקן, און אחימלך, און די הויפטן פון די פּאָטער הייזער פון די פּהנים און פון די לויים; די פּאָטער הייזער פון דעם הויפט אַזוי ווי זיין אינגסטער ברודער.

כה יאון דוד און די האַרן פון חיל האָבן אָפּגעשיידט פאַר דעם דינסט פון די זין פון אָספן און הימנען און ידותונ ען, די וואָס האָבן נביא'יש געשפּילט אויף האַרפן, אויף גיטארן, און אויף צימבלען; און זייער צאָל, פון די מענטשן וואָס האָבן געטאַן די אַרבעט לויט זייער דינסט, איז געווען:

²פון די זין פון אָספּן, נַכּוּר, און יוֹסֵף, און נַתַּנְיָה, און אַשְׁרָאֵלָה, די זין פון אָספּן; אונטער דער האַנט פון אָספּן, וואָס האָט נביא'יש געשפּילט לויט דעם אַיינשטעל פון דעם מלך. ³פון ידוּתוֹנען, די זין פון ידוּתוֹנען: גַדְלִיָהוּ, און צַרִי, און ישַׁעְיָהוּ, שְׁשִׁבְיָהוּ, און מַתַּתְיָהוּ—זעקס, אונטער דער האַנט פון זייער פּאָטער ידוּתוֹנען, וואָס האָט נביא'יש געשפּילט אויף אַ האַרף ביים דאַנקען און לויבן גאָט. ⁴פון הַיְמָנען, די זין פון הַיְמָנען: בּוֹקְיָהוּ, מַתַּנְיָהוּ, עוֹזִיאֵל, שְׁבוּאֵל, און ירִימוֹת, חַנְיָה, חַנְנִי, אַלְיָאָתָה, גַדְלַתִי, און רֹמְמַת־עֶזְרָא, יִשְׁבָּקָשָׁה, מְלוֹתִי, הוֹתִיר, מַחֲזִיאֹת. ⁵די אַלע זיינען געווען זין פון הַיְמָן דעם מלכס זעער אין זאַכן פון גאָט—צו דער־הייבן נזיין האַרן, וואָרום גאָט האָט געשאַנקען הַיְמָנען פּערצן זין און דריי טעכטער. ⁶די אַלע זיינען געווען אונ־טער דער האַנט פון זייער פּאָטער, ביים געזאַנג אין הויז פון גאָט, מיט צימבלען, גיטאַרן, און האַרפּן, פאַר דעם דינסט פון גאָטס הויז, לויט דעם אַיינשטעל פון מלך—אָסֵף, ידוּתוֹן, און הַיְמָן. ⁷און זייער צאָל מיט זייערע ברידער, געלערנטע אין געזאַנג צו גאָט, אַלע קענער, איז געווען צוויי הונדערט און אַכט און אַכציק. ⁸און זיי האָבן געוואָרפן גוֹרֵל, אַ וואַך קעגן נאָ וואַך, אַזוי דער קלענסטער אַזוי דער גרעסטער, דער קענער אַזוי ווי דער תלמיד.

⁹און דער ערשטער גוֹרֵל איז אַרויסגעגאַנגען אויף אָספּן—אויף יוספּן.

דער צווייטער גַדְלִיָהוּ; ער און זיינע ברידער און זיינע זין—צוועלף.

¹⁰דער דריטער נַכּוּר, זיינע זין, און זיינע ברידער—צוועלף.

- ¹¹דער פירטער אויף צריין, זיינע זין, און זיינע ברידער
— צוועלף.
- ¹²דער פינפטער נתניהו, זיינע זין, און זיינע ברידער—
צוועלף.
- ¹³דער זעקסטער בוקיהו, זיינע זין, און זיינע ברידער—
צוועלף.
- ¹⁴דער זיבעטער ישראל, זיינע זין, און זיינע ברידער—
צוועלף.
- ¹⁵דער אכטער ישעיהו, זיינע זין, און זיינע ברידער—
צוועלף.
- ¹⁶דער ניינטער מתניהו, זיינע זין, און זיינע ברידער—
צוועלף.
- ¹⁷דער צענטער שמעי, זיינע זין, און זיינע ברידער—
צוועלף.
- ¹⁸דער עלפטער צוראל, זיינע זין, און זיינע ברידער—
צוועלף.
- ¹⁹דער צוועלפטער חשביה, זיינע זין, און זיינע ברידער
— צוועלף.
- ²⁰צום דרייצנטן שובאל, זיינע זין, און זיינע ברידער—
צוועלף.
- ²¹צום פערצנטן מתתיהו, זיינע זין, און זיינע ברידער—
צוועלף.
- ²²צום פופצנטן אויף ירמותן, זיינע זין, און זיינע ברי
דער— צוועלף.
- ²³צום זעכצנטן אויף סנניהו, זיינע זין, און זיינע ברי
דער— צוועלף.
- ²⁴צום זיבעצנטן אויף ישבקשהו, זיינע זין, און זיינע ברי
דער— צוועלף.

²⁵צוים אַכצנטן אויף חַנּוּן, זיינע זין, און זיינע ברידער—
צוועלף.
²⁶צוים ניינצנטן אויף מְלוֹתִין, זיינע זין, און זיינע ברי-
דער—צוועלף.
²⁷צוים צוואַנציקסטן אויף אֱלִיָּתָהּ, זיינע זין, און זיינע
ברידער—צוועלף.
²⁸צוים איין און צוואַנציקסטן אויף הוֹתִירָן, זיינע זין, און
זיינע ברידער—צוועלף.
²⁹צוים צוויי און צוואַנציקסטן אויף גְדֹלְתִין, זיינע זין,
און זיינע ברידער—צוועלף.
³⁰צוים דריי און צוואַנציקסטן אויף מַחֲזִיאֹתָן, זיינע זין,
און זיינע ברידער—צוועלף.
³¹צוים פיר און צוואַנציקסטן אויף רֹמְמַת־עֲרָן, זיינע
זין, און זיינע ברידער—צוועלף.

כו ¹פאַר די אָפּט־לונגען פון די טויערלייט: פון די קרחים:
מְשֻׁלְמָהוּ דער זון פון קוֹרָאן, פון די זין פון אָסָפּן.
²און מְשֻׁלְמָהוּ האָט געהאַט זין: זכְרִיָּהוּ דער בכּוֹר, יִדְעָאֵל
דער צווייטער, זבְדִּיָּהוּ דער דריטער, יְתַנְיָאֵל דער פּירטער;
³עִילָם דער פינפטער, יְהוֹחָנָן דער זעקסטער, אֱלִיהוּעִינִי
דער זיבעטער. ⁴און עוֹבַד־אֲדוֹם האָט געהאַט זין: שְׁמַעְיָה
דער בכּוֹר, יְהוֹנָדָב דער צווייטער, יוֹאָח דער דריטער,
און שָׁכָר דער פּירטער, און נְתַנְיָאֵל דער פינפטער; ⁵עֲמִיאֵל
דער זעקסטער, יִשְׁשָׁכָר דער זיבעטער, פּעוֹלְתִי דער
אַכטער; וואָרום גאַט האָט אים געבענטשט. ⁶און בִּי זיין
זון שְׁמַעְיָהוּ זיינען געבאָרן געוואָרן זין וואָס האָבן געוועל-
טיקט איבער דעם הויז פון זייער פּאָטער, וואָרום זיי זיינען
געווען העלדישע גיבורים. ⁷די זין פון שְׁמַעְיָהוּ זיינען געווען:

עֲתָנִי, און רַפָּאֵל, און עֹבֵד, אַלְנָבָד, זײַנע ברידער, העל־דישע יונגען, און אַלְיָהוּ, און סַמְכִיָּהוּ. ⁸די אַלע פון די קינדער פון עֹבֵד־אָדֹמֶען, זײ און זײַערע זין און זײַערע ברידער, העלדישע לײט מיט כּוּחַ צוּם דײַנסט; צוויי און זעכציק פון עֹבֵד־אָדֹמֶען. ⁹און מִשְׁלָמָיָהוּ הָאֵט געהאַט זין און ברידער, העלדישע יונגען, אַכצן. ¹⁰און חוֹסֶה פון די זין פון מִרְרִין הָאֵט געהאַט זין: שמרי איז געווען דער הויפט; הגם ער איז ניט געווען דער בְּכוֹר, אָבֵעַר זײַן פֶּאָטער הָאֵט אים געמאַכט פֶּאָרן הויפט; ¹¹חֶלְקִיָּהוּ דער צווייטער, טבֿלָיָהוּ דער דריטער, זכּרְיָהוּ דער פּירטער; אַלע זין און ברידער פון חוֹסֶה—דרייצן.

¹²די דאָזיקע אָפּטײלונגען פון די טויערלייט, די הויפט־מענער, האָבן געהאַט וואַכן אַזוי ווי זײַערע ברידער, צו באַדינען אין הויז פון גאָט. ¹³און זײ האָבן געוואָרפן גורל, אַזוי דער קלענסטער אַזוי דער גרעסטער, לויט זײַערע פֶּאָטערהייטער, טויער פֶּאָר טויער. ¹⁴און דער גורל אויף מִזְרַח איז געפֿאַלן שְׁלֵמִיָּהוּ. און פֶּאָר זײַן זון זכּרְיָהוּ, אַ קלוגן בעל־יועץ, האָבן זײ געוואָרפן גורל, און זײַן גורל איז געפֿאַלן אויף צפון. ¹⁵עֹבֵד־אָדֹמֶען צו דרום, און זײַנע זין דאָס זאַמלהויז. ¹⁶און שופּימען און חוֹסֶה, צו מערב, ביים טויער שְׁלֵכַת, לעבן דעם וועג וואָס גייט אַרויף צו, אַ וואַך קעגן אַ וואַך. ¹⁷צו מִזְרַח זעקס לײַט, צו צפון פיר אַ טאַג, צו דרום פיר אַ טאַג, און בײַ דעם זאַמלהויז צו צוויי. ¹⁸פֶּאָר דעם פֶּאָרהויף צו מערב, פיר ביים וועג, צוויי ביים פֶּאָרהויף. ¹⁹דאָס זײַנען געווען די אָפּטײלונגען פון די טויערלייט פון די קינדער פון די קרחים און פון די קינדער פון מִרְרִי.

²⁰און פון די לײַט, איז אַחֲיָה געווען איבער די שאַצן

פון גאָטס הויז, און איבער די שאַצן פון די געהייליקטע זאַכן. ²¹די קינדער פון לעָדן, די קינדער פון די גרשונים פון לעָדן, די הויפטן פון די פּאָטערהייזער פון לעָדן דעם גרשוני, זיינען געווען די יחיאלים. ²²די קינדער פון די יחיאלים, זתם, און זיין ברודער יואל, זיינען געווען איבער די שאַצן פון גאָטס הויז. ²³פון די עמרמים, פון די יצהרים, פון די חברונים, פון די עוזיאלים, ²⁴איז שבואל דער זון פון גרשום דעם זון פון משהן, געווען דער פירשט איבער די שאַצן. ²⁵און זיינע ברידער פון אליעזרן, זיינען געווען: זיין זון רחביהו, און זיין זון ישעיהו, און זיין זון יורם, און זיין זון זכרי, און זיין זון שלומית. ²⁶דערדאויקער שלומות און זיינע ברידער זיינען געווען איבער אלע שאַצן פון די געהייליקטע זאַכן וואָס דוד המלך, און די הויפטן פון די פּאָטערהייזער, די הויפטלייט פון די טויזנטן און די הונדערטן, און די חיל-פירער, האָבן געהייליקט. ²⁷פון די מלחמות און פון דעם רויב האָבן זיי עס געהייליקט אויף צו פאַרריכטן דאָס הויז פון גאָט. ²⁸און אלץ וואָס שמואל דער זעער, און שאול דער זון פון קישן, און אבנר דער זון פון נרן, און יואב דער זון פון צרויהן, האָבן געהייליקט, ווער נאָר עס האָט געהייליקט, איז דאָס געווען אונטער דער האַנט פון שלומיתן און זיינע ברידער.

²⁹פון די יצהרים, זיינען פּנניהו און זיינע זין געווען פאַרן אויסנווייניקסטן דינסט איבער ישראל, פאַר אויפזעער און פאַר ריכטער. ³⁰פון די חברונים זיינען חשבניהו און זיינע ברידער, העלדישע יונגען, טויזנט און זיבן הונדערט, געווען פאַר דער אויפזעאונג איבער ישראל פון יענער זייט ירדן צו מערב, פאַר יעטוועדער אַרבעט פון גאָט, און פאַר דעם דינסט פון מלך. ³¹פון די חברונים, איז ירְיָה געווען דער

הויפט—פון די חברונים לויט זייערע געבורטן נאך די פאָ טערהייזער. אין פערציקסטן יאָר פון דודס מלוכה זיינען זיי נאָכגעזוכט געוואָרן, און עס זיינען געפונען געוואָרן צווישן זיי העלדישע גיבורים אין יְעִיר־גִּלְעָד.³² און זיינע ברידער, העלדישע יונגען, זיינען געווען צוויי טויזנט און זיבן הונדערט, הויפטן פון פאָטערהייזער; און דוד המלך האָט זיי אויפגעזעצט איבער די ראובנים, און די גדים, און דעם האַלבן שבט מנשה, פאָר אַלע זאַכן פון גאָט און זאַכן פון מלך.

כו און די קינדער פון ישראל לויט זייער צאָל, די הויפטן פון די פאָטערהייזער און די הויפטלייט פון די טויזנטן און הונדערטן, און זייערע אויפזעער, וואָס האָבן באַדינט דעם מלך אין אַלע זאַכן פון די אָפטיילונגען וואָס זיינען אַריינגעקומען און אַרויסגעגאַנגען חודש פאַר חודש דורך אַלע חדשים פון יאָר, זיינען געווען צו פיר און צוואַנציק טויזנט אין איטלאַכער אָפטיילונג.

²איבער דער ערשטער אָפטיילונג פאַרן ערשטן חודש איז געווען יִשְׁבָּעָם דער זון פון נבדיאַלן; און אין זיין אָפֿ טיילונג זיינען געווען פיר און צוואַנציק טויזנט.³ פון די קינדער פון פֿרָץ איז ער געווען; דער הויפט פון אַלע חיל־פירער פאַרן ערשטן חודש.

⁴און איבער דער אָפטיילונג פון צווייטן חודש איז געווען דוֹדִי פון אַחוּם, און מיט זיין אָפטיילונג איז געווען מקלוֹת דער פירשט; און אין זיין אָפטיילונג זיינען געווען פיר און צוואַנציק טויזנט.

⁵דער דריטער חיל־פירער פאַרן דריטן חודש איז געווען בְּנֵיהוּ דער זון פון דעם פֿהן יהוֹנָדָע, דער הויפט; און אין

זיין אָפּטײלונג זײנען געווען פיר און צוואַנציק טויזנט.
 6 דאָס איז בנִיָּהוּ דער גיבור פון די דרייסיק און איבער די
 דרייסיק; מיט זיין אָפּטײלונג איז געווען זיין זון עֲמִינָדָד.
 7 דער פירטער פֶּאָרן פירטן חודש איז געווען עֲשָׂהָאֵל,
 דער ברודער פון יוֹאָבן, און זבִּדְיָהּ זיין זון נאָך אים; און
 אין זיין אָפּטײלונג זײנען געווען פיר און צוואַנציק טויזנט.
 8 דער פינפטער פֶּאָרן פינפטן חודש איז געווען דער
 הויפטמאַן שמהות דער זֶרְחִי; און אין זיין אָפּטײלונג זײנען
 געווען פיר און צוואַנציק טויזנט.
 9 דער זעקסטער פֶּאָרן זעקסטן חודש איז געווען עיראַ
 דער זון פון עֲקָשָׁן פון תקוֹע; און אין זיין אָפּטײלונג זײנען
 געווען פיר און צוואַנציק טויזנט.
 10 דער זיבעטער פֶּאָרן זיבעטן חודש איז געווען חֶלֶץ
 פון פֶּלֶן, פון די קינדער פון אפרים; און אין זיין אָפּטײלונג
 זײנען געווען פיר און צוואַנציק טויזנט.
 11 דער אַכטער פֶּאָרן אַכטן חודש איז געווען סבכי פון
 חוֹשָׁה, פון די זרחים; און אין זיין אָפּטײלונג זײנען געווען
 פיר און צוואַנציק טויזנט.
 12 דער ניינטער פֶּאָרן ניינטן חודש איז געווען אַבִּיָּעֶזֶר
 פון עֲנָתוֹת, פון די בנימינער; און אין זיין אָפּטײלונג זײנען
 געווען פיר און צוואַנציק טויזנט.
 13 דער צענטער פֶּאָרן צענטן חודש איז געווען מֶהֲרִי
 פון נטוֹפָה, פון די זרחים; און אין זיין אָפּטײלונג זײנען געווען
 פיר און צוואַנציק טויזנט.
 14 דער עלפטער פֶּאָרן עלפטן חודש איז געווען בנִיָּהּ
 פון פֶּרְעָתוֹן, פון די קינדער פון אפרים; און אין זיין אָפּ-
 טײלונג זײנען געווען פיר און צוואַנציק טויזנט.
 15 דער צוועלפטער פֶּאָרן צוועלפטן חודש איז געווען

קלדי פון נטופָה, פון צַתניאַל; און אין זיין אָפּטײלונג זײַנען געווען פיר און צוואַנציק טויזנט.

¹⁶און איבער די שבטים פון ישראל: פון די ראובנים איז געווען דער פירשט, אַליעזר דער זון פון זכרין; פון די שמעונים, שפטיהו דער זון פון מעֶכָהן; ¹⁷פון לוי, חשביה דער זון פון קמואַלן; פון אהרן, צָדוֹק; ¹⁸פון יהודה, אַליהו פון דודס ברידער; פון יששכר, צמרי דער זון פון מיכאלן; ¹⁹פון זבולון, ישמעיהו דער זון פון עובדיהו; פון נפתלי, ירימות דער זון פון צוריאַלן; ²⁰פון די קינדער פון אפרים, הושע דער זון פון צוניהו; פון דעם האלבן שבט מנשה, יואל דער זון פון פֶדְיָהוּ; ²¹פון דעם האלבן שבט מנשה אין גלעד, ידו דער זון פון זכריהו; פון בנימין, יעשיאל דער זון פון אבנרן; ²²פון דן, צוראל דער זון פון ירוחמען. דאָס זײַנען געווען די האַרן פון די שבטים פון ישראל. ²³און דוד האָט ניט אויפגענומען זײַער צאַל פון צוואַנציק יאָר אַלט און אַרונטער; וואָרום גאָט האָט צוגעזאָגט צו מערן ישראל אַזוי ווי די שטערן פון הימל. ²⁴יֹאָב דער זון פון צוֹיָהוּ האָט אָנגעהויבן צײלן און צומאַל ניט געענדיקט, פון דעסטוועגן איז געווען איבער דעם אַ צאָרן אויף ישראל; און די צאַל איז ניט אַרײן אין דער דערצײלונג פון די צײַט געשעענישן פון מלך דוד.

²⁵און איבער די שאַצן פון דעם מלך איז געווען צומנת דער זון פון צדיאלן, און איבער די שפייכלערס אין די פעלדער, אין די שטעט, און אין די דערפער, און אין די טורעמס, יהונתן דער זון פון עוניהו. ²⁶און איבער די וואַס טוען פעלדאַרבעט בײַ דער באַאַרבעטונג פון דער ערד, צורי דער זון פון פלוּבן. ²⁷און איבער די ווינגערטנער, שמעי פון רָמָה; און איבער וואַס אין די ווינגערטנער פאַר

די ווינקעלערס, נבדי פון שפם. ²⁸און איבער די אייל-
בערטבויער און די ווילדע פייגנבויער וואָס אין דער
נידערונג, בעל־חנן פון גדר; און איבער די איילקעלערס,
יוֹעֵש. ²⁹און איבער די רינדער וואָס האָבן זיך געפיטערט
אין שָרוֹן, שרטי פון שָרוֹן; און איבער די רינדער אין די
טאַלן, שפֿט דער זון פון צד־לִין. ³⁰און איבער די קעמלען,
אוביל דער ישמֵעֶאלִי; און איבער די אייעלינס, יְחַדְדָהוּ פון
מְרוֹנוֹת. ³¹און איבער די שאָף, יזיו דער הגרי. די אַלע
זיינען געווען די אויבערלייט איבער דעם פֿאַרמעג וואָס
דער מלך דוד האָט געהאַט.

³²און יהונָתן, דודס פעטער איז געווען אַ בעל־יוֹעֵץ,
אַ פֿאַרשטאַנדיקער מאַן און אַ שרייבער. און יחיאל דער
זון פון חכמוֹנין איז געווען מיט דעם מלכס זין. ³³און אַחִי-
תּוֹפֵל איז געווען דעם מלכס בעל־יוֹעֵץ, און חושי דער
אַרפי איז געווען דעם מלכס גוטער פריינט. ³⁴און נאָך
אַחיתּוֹפֵלן איז געווען יהונָדָע דער זון פון בנֵיהוּן, און אָבִיתָר;
און דער חיל־פירער פון דעם מלך איז געווען יואָב.

כח יאון דוד האָט אַיינגעזאַמלט אַלע האָרן פון ישראל,
די האָרן פון די שבטים, און די הויפטלייט פון די
אַפטיילונגען וואָס האָבן באַדינט דעם מלך, און די הויפט-
לייט פון די טויזנטן און די הויפטלייט פון די הונדערטן,
און די אויבערלייט איבער דעם גאַנצן פֿאַרמעג און פי
פון מלך און פון זיינע זין, מיט די הויפדינער און די
גיבורים—איטלאַכן העלדישן גיבור—קיינירושֶׁלִים. ²און דוד
המלך האָט זיך געשטעלט אויף זיינע פיס, און האָט
געזאָגט: הערט מיך צו, מיינע ברידער און מיינ פאַלק; ביי
מיר אין מיינ האַרצן איז געווען צו בויען אַ הויז פון רו פֿאַר

דעם אַרון פון יהוהס בונד, און פאַר אַ פּוסבענקל פאַר
 אונדזער גאָט, און איך האָב זיך אָנגעברייט צו בויען.
 אַבער גאָט האָט צו מיר געזאָגט: קענסט ניט בויען אַ הויז
 צו מיין נאָמען, וואָרום אַ מענטש פון מלחמות ביסטו, און
 בלוט האָסטו פאַרגאָסן. ⁴אַבער גאָט דער האָר פון ישראל
 האָט מיך אויסדערוויילט פון דעם גאַנצן הויז פון מיין
 פאָטער צו זיין אַ מלך איבער ישראל אויף אייביק; וואָרום
 יהודהן האָט גאָט אויסדערוויילט פאַר אַ פירשט, און אין
 דעם הויז פון יהודה, דעם הויז פון מיין פאָטער, און צווישן
 די זין פון מיין פאָטער, האָט ער מיך באַגערט, אויף צו
 מאַכן פאַר אַ מלך איבער גאַנץ ישראל. ⁵און פון אַלע
 מיינע זין—וואָרום פיל זין האָט מיר גאָט געשאַנקען—האָט
 ער אויסדערוויילט מיין זון שלמהן צו זיצן אויף דעם טראָן
 פון גאָטס מלוכה איבער ישראל. ⁶און ער האָט צו מיר
 געזאָגט: דיין זון שלמה, ער וועט בויען מיין הויז און מיינע
 הויפן, וואָרום איך האָב אים אויסדערוויילט פאַר אַ זון
 צו מיר, און איך וועל אים זיין פאַר אַ פאָטער. ⁷און איך
 וועל באַפעסטיקן זיין מלוכה אויף אייביק, אויב ער וועט
 זיין שטאַרק, צו טאָן מיינע געבאָט און מיינע געזעצן אַזוי
 ווי היינטיקן טאָג. ⁸און אַצונד, פאַר די אויגן פון גאַנץ
 ישראל, דער עדה פון יהוה, און אין די אויערן פון אונדזער
 גאָט: היט אָפּ און זוכט נאָך אַלע געבאָט פון יהוה אַייער
 גאָט, כדי איר זאָלט אַרבן דאָס גוטע לאַנד, און לאָזן אין
 ירושה צו אַייערע קינדער נאָך אַיך ביז אייביק.
⁹און דו שלמה מיינ זון, ווייס דעם גאָט פון דיין פאָטער,
 און דין אים מיט אַ גאַנצן האַרצן, און מיט אַ וויליקער זעל,
 וואָרום אַלע הערצער פאַרשט יהוה, און יעטוועדער
 טראַכטעניש פון די געדאַנקען קען ער; אַז דו וועסט אים זוכן.

וועט ער זיך לאָזן געפינען פון דיר, אָבער אַז דו וועסט אים פאַרלאָזן, וועט ער זיך אַוועקוואַרפן אויף אייביק.
 10 קוק זיך אַרום אַצונד, וואַרום גאָט האָט זיך אויסדער-וויילט צו בויען אַ הויז פאַר אַ הייליקטום; זיי שטאַרק, און טו.

11 און דוד האָט געגעבן זיין זון שלמהן דאָס געמעל פון דעם פּאָדערהויז, און זיינע בנינים, און זיינע שאַצקאָמערן, און זיינע אויבערשטובן, און זיינע אינעווייניקסטע חדרים, און דאָס הויז פון דעם דעק [פון אַרון]; 12 און דאָס געמעל פון אַלץ וואָס איז געווען ביי אים אין געדאַנקען, פאַר די הויפן פון גאָטס הויז, און פאַר אַלע קאָמערן רונד אַרום, פאַר די שאַצן פון גאָטס הויז, און פאַר די שאַצן פון די גע-הייליקטע זאַכן, 13 און פאַר די אָפּטיילונגען פון די פּהנים און די לויים, און פאַר אַלערליי אַרבעט פון דעם דינסט אין גאָטס הויז, און פאַר די פּלים פון דעם דינסט אין גאָטס הויז.

14 גאָלד אויפן וואָג, פאַר דעם גאָלד פון אַלערליי פּלים פאַר יעטוועדער דינסט; פאַר אַלע זילבערנע פּלים, אויפן וואָג, פאַר אַלערליי פּלים פון יעטוועדער דינסט. 15 און אויפן וואָג פאַר די גילדערנע מנורות מיט זייערע גילדערנע רערלאַך, לויט דער וואָג פון איטלאַכער מנורה מיט אירע רערלאַך; און פאַר די זילבערנע מנורות לויט דער וואָג פון אַ מנורה מיט אירע רערלאַך, ווי נאָך דער אַרבעט פון איטלאַכער מנורה. 16 און גאָלד אויפן וואָג פאַר די טישן פון דער אויסלייגונג [פון ברויט], פאַר איטלאַכן טיש; און זילבער פאַר די זילבערנע טישן. 17 און פאַר די גאָפּלען, און די שפרענגבעקנס, און די קאַנען, ריינע גאָלד; און פאַר די גילדערנע בעכערס, אויפן וואָג פאַר איטלאַכן בעכער;

און פֿאַר די זילבערנע בעכערס, אויפן וואָג פֿאַר איטלאַכן בעכער. ¹⁸ און פֿאַר דעם מזבח פון ווירויך געלייטערטע גאָלד אויפן וואָג; און גאָלד פֿאַר דער געשטאַלט פון דעם רייטוואָגן, די כּרובים וואָס שפּרייטן אויס [די פּליגלען] און שירעמען איבער דעם אַרון פון גאָטס בונד. ¹⁹ דאָס אַלץ [גיב איך דיר] אין געשריפֿץ, פון דער האַנט פון גאָט וואָס האָט מיך געקליגט; אַלע אַרבעטן פון דעם געמעל."

²⁰ און דוד האָט געוואָגט צו זיין זון שלמה; זיי שטאַרק און פעסט, און טו; זאָלסט ניט מורא האָבן און ניט אַנגסטן, וואָרום גאָט יהוה, מיין גאָט, איז מיט דיר; ער וועט דיך ניט אַפּלאָזן און ניט פֿאַרלאָזן, ביז די גאַנצע אַרבעט פֿאַר דעם דינסט פון יהוהס הויז וועט זיין געענדיקט. ²¹ און אָט זיינען די אָפּטיילונגען פון די כּהנים און די לויים פֿאַר יעטוועדער דינסט פון גאָטס הויז; און דו האָסט מיט זיך פֿאַר יעטוועדער אַרבעט איטלאַכן וואָס איז גערנוויליק, מיט קלוג שאַפט פֿאַר אַלערליי אַרבעט; און די האַרן און דאָס גאַנצע פֿאַלק זיינען צו אַלע דייע באַפעלן.

כט יאון דוד המלך האָט געוואָגט צו דער גאַנצער אַיני זאַמלונג: שלמה מיין זון, וואָס אים איינעם האָט גאָט אויסדערווילט, איז יונג און שוואַך, און די אַרבעט איז גרויס, וואָרום ניט פֿאַר אַ מענטשן איז דער פֿאַלאַץ, נאָר פֿאַר גאָט דעם האַר. ² און מיט אַלע מיינע כּוחות האָב איך אַנגעגרייט פֿאַר דעם הויז פון מיין גאָט, גאָלד פֿאַר די גיל-דערנע זאַכן, און זילבער פֿאַר די זילבערנע, און קופּער פֿאַר די קופּערנע, אַיזן פֿאַר די אַיזערנע, און האַלץ פֿאַר די הילצערנע; אַניקלשטיינער און שטיינער צום אַינפאַסן, גלאַנציקע און פּילפאַרביקע שטיינער, און אַלערליי טייער געשטיין, און מירמלשטיינער לרוב. ³ און מער נאָך: ווייל

איך באַגער דאָס הויז פון מיין גאָט, האָב איך אַן אוצר
גאָלד און זילבער וואָס איך גיב אַוועק פאַר דעם הויז פון
מיין גאָט, אַחוץ אַלץ וואָס איך האָב אָנגעגרייט פאַר דעם
הייליקן הויז: ⁴דריי טויזנט צענטנער גאָלד, פון גאָלד פון
אופיר, און זיבן טויזנט צענטנער געלייטערטע זילבער,
אויף צו באַלייגן די ווענט פון די הייזער; ⁵גאָלד ווו מע
דאַרף גאָלד, און זילבער ווו זילבער; און פאַר יעטוועדער
אַרבעט דורך דער האַנט פון מיינסטערס. און ווער וויל
היינט מנדב זיין מיט זיין פולער האַנט צו גאָט?

⁶און די האַרן פון די פּאָטערהייזער, און די האַרן פון
די שבטים פון ישראל, און די הויפטלייט פון די טויזנטן און
די הונדערטן, און די אויבערלייט איבער דעם מלכס
וירטשאַפט, האָבן מנדב געווען. ⁷און זיי האָבן געשאַנקען
פאַר דער אַרבעט פון גאָטס הויז, גאָלד פינף טויזנט צענט-
נער, און אַדרכונים צען טויזנט, און זילבער צען טויזנט
צענטנער, און קופער אַכצן טויזנט צענטנער, און אַייזן
הונדערט טויזנט צענטנער. ⁸און די וואָס ביי זיי האָבן זיך
געפונען טייערע שטיינער, האָבן עס אַוועקגעגעבן צו דעם
שאַץ פון גאָטס הויז, אונטער דער האַנט פון יחיאַל דעם
גרישני. ⁹און דאָס פּאָלק האָט זיך געפרייט וואָס זיי האָבן
מנדב געווען, וואָרום מיטן גאַנצן האַרצן האָבן זיי מנדב
געווען צו גאָט, און אויך דוד המלך האָט זיך געפרייט אַ
גרויס פרייד.

¹⁰און דוד האָט געלויבט גאָט פאַר די אויגן פון דער
גאַנצער אַיינוואַמלונג, און דוד האָט געוואָגט: געלויבט ביסטו
גאָט דער האַר פון ישראל, אונדזער פּאָטער, פון אייביק
און ביז אייביק. ¹¹דיין, גאָט, איז די גרויסקייט, און די
שטאַרקייט, און די פּראַכטיקייט, און די אייביקייט, און

דער גלאַנץ, וואַרום אַלץ וואָס אויפן הימל און אויף דער ערד נאָי דיין; דיין, גאָט, איז די מלוכה, און די ביסט דערהויבן צום הויפט איבער אַלעם. ¹²און עושר און פבוד זיינען פון דיר, און די געוועלטיקסט איבער אַלץ, און אין דיין האַנט איז כּוּחַ און גבורה, און אין דיין האַנט איז צו גרייסן און צו שטאַרקן אַלעמען. ¹³און אַצונד, אונדזער גאָט, דאַנקען מיר דיר, און לויבן דיין פּראַכטיקן נאָמען. ¹⁴וואַרום ווער בין איך, און ווער איז מיין פּאַלק, אָו מיר זאָלן האָבן כּוּחַ מנדב צו זיין אַוויאָס? נאָר פון דיר איז אַלץ, און פון דיין האַנט האָבן מיר דיר געגעבן. ¹⁵וואַרום פּרעמדע זיינען מיר פאַר דיר, און אַיינגעוואַנדערטע, אַווי ווי אַלע אונדזערע עלטערן; אַווי ווי אַ שאַטן זיינען אונדזערע טעג אויף דער ערד, און אָן אַ באַשטאַנד. ¹⁶גאָט אונדזער האַר, דאָסדאָזיקע גאַנצע רייכטום וואָס מיר האָבן אָנגע- גרייט אויף דיר צו בויען אַ הויז פאַר דיין הייליקן נאָמען, איז פון דיין האַנט, און אַלץ איז דיין. ¹⁷און איך ווייס, מיין גאָט, אָו די פּרוּוסט דאָס האַרץ, און באַנערסט רעכט פאַרטיקייט. איך האָב מיט רעכטפאַרטיקייט פון מיין האַרצן מנדב געווען דאָס אַלץ; און אַצונד האָב איך געווען מיט שמחה ווי דיין פּאַלק וואָס געפינט זיך דאָ האַנט מנדב געווען צו דיר. ¹⁸גאָט דער האַר פון אַברהם, יצחק, און ישראל, אונדזערע עלטערן, האַלט דאָס אָן אויף אַייביקן, די טראַכטונג פון די געדאַנקען פון דיין פּאַלקס האַרצן, און קער זייער האַרץ צו דיר. ¹⁹און שלמהן מיין זון גיב אַ גאַנץ האַרץ צו היטן דייע געבאָט, דייע אָנוואַגן, און דייע געוועזן, און צו טאָן דאָס אַלץ, און צו בויען דעם פּאַלאַץ וואָס איך האָב צוגעגרייט.

²⁰און דוד האָט געוואָנט צו דער גאַנצער אַיינזאַמלונג:

לויבט נון גאָט אַייער האַר. און די גאַנצע אַיינאַמלונג האָט געלויבט גאָט דעם האַר פון זייערע עלטערן, און זיי האָבן זיך גענייגט און זיך געבוקט צו גאָט און צום מלך.²¹ און זיי האָבן געשלאַכט שלאַכטאָפּפער צו גאָט, און אויפגעבראַכט בראַנדאָפּפער צו גאָט, אויף מאַרגן פון יענעם טאָג, טויזנט אָקסן, טויזנט ווידערס, טויזנט שעפּסן, מיט זייערע גיסאָפּפער, און שלאַכטאָפּפער לרוב פאַר גאַנץ ישראל.²² און זיי האָבן געגעסן און געטרונקען פאַר גאָט אין יענעם טאָג מיט גרויס שמחה, און זיי האָבן אַ צווייט מאָל געמאַכט שלמה דעם זון פון דודן פאַר אַ מלך, און געוואַלט פאַר אַ פירשט פון גאָט, און צדוקן פאַר אַ פּהן.²³ און שלמה האָט זיך געזעצט אויף דעם טראָן פון גאָט פאַר אַ מלך אויף דעם אָרט פון זיין פאָטער דודן, און ער האָט באַגליקט. און גאַנץ ישראל האָבן זיך צוגעהערט צו אים.²⁴ און אַלע האַרן, און די גיבורים, און אויך אַלע זין פון דעם מלך דוד, האָבן זיך אונטערוואַרפן אונטער שלמה המלך.²⁵ און גאָט האָט שלמהן הויך געגרייסט פאַר די אויגן פון גאַנץ ישראל, און ער האָט געגעבן אויף אים אַ קיניגלאַכן גלאַנץ וואָס איז ניט געווען אויף קיין מלך איבער ישראל פאַר אים.

²⁶ און דוד דער זון פון ישׂין האָט געקיניגט איבער גאַנץ ישראל.²⁷ און די טעג וואָס ער האָט געקיניגט איבער ישראל, זיינען געווען פּערציק יאָר: אין חֶבְרוֹן האָט ער געקיניגט זיבן יאָר, און אין ירוּשָׁלַיִם האָט ער געקיניגט דריי און דרייסיק.²⁸ און ער איז געשטאַרבן אין אַ גוטער עלטער, זאָט מיט טעג, עושר, און כבוד; און זיין זון שלמה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.²⁹ און די זאַכן וועגן דודן, די ערשטע אַזוי ווי לעצטע, זיי זיינען באַשריבן אין די ווערטער

פון שמואל דעם זעער, און אין די זעלטער פון נחמן דעם
נביא, און אין די זעלטער פון גד דעם זעער, ⁸⁰מיט זיין
גאנצער מלוכה, און זיינע גבורות, און די צייטן וואס זיינען
אריבער איבער אים און איבער ישראל, און איבער אלע
קיניגרייכן פון די לענדער.

דברי הימים ב

דברי הימים ב

- שלמהס תפילה פאר גאָט אין גבעון. גאָט שענקט אים
א 1 חכמה און עשירות.
א 13 שלמהס חיל און זיין עשירות.
שלמה קריגט פון חורם דעם מלך פון צור האַלץ און
מיינסטערס אויף צו בויען דעם בית־המקדש און זיין
ב 12 פּאַלאַץ. דער בנין.
ה 1 די חנוכת־הבית פון דעם בית־המקדש. שלמהס תפילה. ה
גאָט באַווייזט זיך צו שלמהן, און פאַרזיכערט אים די
דויערהאַפטיקייט פון זיין טראָן, און וואַרנט דאָס
ז 11 פּאַלק אויב זיי וועלן ניט גיין אין זיינע וועגן.
ח 1 די אויפטוען און די גרויסקייט פון שלמהן.
ט 1 די מלכה פון שבאָ קומט הערן שלמהס חכמה.
ט 13 שלמה המלכס רייכקייט. שלמהס טויט.
די איבעריקע שבטים זונדערן זיך אָפּ פון שבט יהודה,
י 1 און בילדן אַ מלוכה פאַר זיך.
י 5 דער מלך רחבעם.
יג 1 דער מלך אבֿיה.
יד 1 דער מלך אָסאָ.
יו 1 דער מלך יהושָפֿט.
כא 2 דער מלך יהורם.
כב 1 דער מלך אחזיהו.
כב 11 די מלכה עַתְלִיָּהוּ.
כד 1 דער מלך יהואָש.
כה 1 דער מלך אַמְצִיָּהוּ.

כו	1	דער מלך עוֹזְהוּ.
כו	1	דער מלך יוֹתָם.
כח	1	דער מלך אָחָז.
כט	1	דער מלך יחזקְיָהוּ.
לג	1	דער מלך מנשה.
לג	21	דער מלך אָמוֹן.
לד	1	דער מלך יֵאֲשֵׁרָהוּ.
לו	1	דער מלך יהוֹאָחָז.
לו	5	דער מלך יהוֹיָקִים.
לו	9	דער מלך יהוֹיָכִין.
לו	11	דער מלך זְדַבְדֵּיָהוּ.

דברי הימים ב

א ואון שלמה דער זון פון דודן האָט זיך באַפעסטיקט אין זיין מלוכה, און גאָט זיין האָר איז געווען מיט אים, און האָט אים הויך געגרייסט. ² און שלמה האָט גערעדט צו גאַנץ ישראל, צו די הויפטלייט פון די טויונטן און די הונדערטן, און צו די ריכטער, און צו אַיטלאַכן פירשט אין גאַנץ ישראל, די הויפטן פון די פּאַטערהייזער. ³ און שלמה און די גאַנצע אַיינזאַמלונג מיט אים זיינען געגאַנגען צו דער בָּמָה וואָס אין גִבְעוֹן, וואָרום דאָרטן איז געווען דער אוהל־מוֹעֵד פון גאָט, וואָס משה דער קנעכט פון גאָט האָט גע־מאַכט אין מדבר. ⁴ נאָר דעם אָרון פון גאָט האָט דוד אַרויפגעבראַכט פון קרִית־יֵעָרִים אַהין וווּ דוד האָט צו־געגרייט פאַר אים, וואָרום ער האָט אויפגעשטעלט פאַר אים אַ געצעלט אין ירוּשָׁלַיִם. ⁵ אָבער דער קופּערנער מזבח וואָס בצִלְאֵל דער זון פון אורי דעם זון פון חורן האָט געמאַכט, האָט מען אַוועקגעשטעלט פאַר דעם משכן פון גאָט; און שלמה און די אַיינזאַמלונג האָבן זיך צו אים גע־ווענדט. ⁶ און שלמה האָט אויפגעבראַכט דאָרטן אויפן קופּערנעם מזבח פאַר גאָט וואָס ביים אוהל־מוֹעֵד; און ער האָט אויפגעבראַכט אויף אים טויונט בראַנדאָפּפער.

יאין יענער נאַכט האָט זיך גאָט באַוויזן צו שלמהן, און ער האָט צו אים געזאָגט: בעט וואָס איך זאָל דיר געבן. ⁷ האָט שלמה געזאָגט צו גאָט: דו האָסט געטאָן גרויס חסד מיט מיין פאָטער דודן, און האָסט מיך געמאַכט פאַר אַ מלך אויף זיין אָרט. ⁸ אַצונד, גאָט דו האָר, זאָל באַוואָרט ווערן דיין צוואַג צו מיין פאָטער דודן, וואָרום דו האָסט

מיך געמאַכט פאַר אַ מלך איבער אַ פּאָלק אַזוי פיל ווי דער שטויב פון דער ערד. ¹⁰אָצונד גיב מיר חכמה און קענשאַפט, אַז איך זאָל אַרויסגיין און אַריינגיין פאַרויס פאַר דעמדאָזיקן פּאָלק, וואָרום ווער קען משפטן דאָס־דאָזיקע גרויסע פּאָלק דיינס?

¹¹האַט גאָט געוואָגט צו שלמה:ן ווייל דאָס איז אין דייַן האַרצן, און ניט דו האָסט געבעטן עשירות, גיטער, און כבוד, אָדער דאָס לעבן פון דייַנע פיינט, און ניט צומאָל פיל טעג האָסטו געבעטן, ניערט דו האָסט דיר געבעטן חכמה און קענשאַפט, כדי זאָלסט קענען משפטן מיין פּאָלק וואָס איך האָב דיר געמאַכט פאַר אַ מלך איבער אים—¹²ווערט דיר אי געגעבן חכמה און קענשאַפט, אי איך וועל דיר געבן עשירות און גיטער און כבוד, וואָס אַזויוואָס איז ניט געווען ביי די מלכים וואָס פאַר דיר, און אַזויוואָס וועט ניט זיין נאָך דיר.

¹³און שלמה איז צוריקגעקומען נפון גיין צו דער בָּמָה וואָס אין גִבְעוֹן, פון פאַר דעם אוהל־מוֹעֵד, קיין ירושָׁלַיִם; און ער האָט געקיניגט איבער ישראל.

¹⁴און שלמה האָט אָנגעזאַמלט רייטוועגן און רייטער, און ער האָט געהאַט טויזנט און פיר הונדערט רייטוועגן און צוועלף טויזנט רייטער. און ער האָט זיי אַוועקגעשטעלט אין די שטעט פאַר רייטוועגן, און ביים מלך אין ירושָׁלַיִם. ¹⁵און דער מלך האָט געמאַכט זילבער און גאָלד אין ירושָׁלַיִם אַזוי ווי שטיינער, און צעדערן האָט ער געמאַכט אַזוי ווי די ווילדע פייגנבויםער וואָס אין דער נידערונג, אין פּילקייט.

¹⁶און דער אַרויסקום פון די פּערד וואָס שלמה האָט

געהאָט, איז געווען פון מצרים און פון קנא; די סוחרים פון דעם מלך פלעגן זיי קריגן פון קנא פאר געצאלט. ¹⁷ און זיי האָבן אַרױפגעבראַכט און אַרױסגעפירט פון מצרים אַ רײטוואָגן פאַר זעקס הונדערט זילבערשטיק, און אַ פערד פאַר הונדערט און פופציק; און דעסגלייכן פאַר אַלע מלכים פון די חתים, און די מלכים פון אַרם, פלעגט מען אַרױס-ברענגען דורך זייער האַנט.

¹⁸ און שלמה האָט געהייסן בויען אַ הויז צו דעם נאָמען פון גאָט, און אַ הויז פאַר זיין מלוכה.

ב ¹ און שלמה האָט געציילט זיבעציק טויזנט מאַן לאַסט-טרעגער, און אַכציק טויזנט מאַן שטיינהעקער אין די בערג, און אויפזעער איבער זיי, דריי טויזנט און זעקס הונדערט.

² און שלמה האָט געשיקט צו חורם דעם מלך פון צור, אַזוי צו זאָגן: אַזוי ווי דו האַסט געטאָן מיט מיין פאָטער דודן, וואָס דו האַסט אים געשיקט צעדערן צו בויען פאַר זיך אַ הויז אויף צו ווױנען דערין, ³ איז, אָט בוי איך אַ הויז צו דעם נאָמען פון יהוה מיין גאָט, כדי עס צו הייליקן צו אים, און צו רייכערן פאַר אים ווירויך פון שמעקעדיקע געווירצן, און פאַר דער שטענדיקער אויסלייגונג פון דעם הייליקן ברויט, און פאַר די בראַנדאָפפער אין דער פרי און אין אָונט, אין די שבתים, און אים ראשחודש, און אין די יום־טובים פון יהוה אונדזער גאָט, וואָס דאָס איז אייביק אַ חוב אויף ישראל. ⁴ און דאָס הויז וואָס איך בוי, דאַרף זיין גרויס, וואָרום גרויס איז אונדזער גאָט איבער אַלע געטער. ⁵ און ווער האָט בכוח אים צו בויען אַ הויז, אַ די הימלען און די הימלען פון די הימלען קענען אים ניט

אַרײַננעמען? און ווער בין איך, אָז איך זאָל אים בויען אַ
 הויז, סײַדן אויף צו רײַכערן פאַר אים? ⁹ און אַצונד, שיק
 מיר אַ קלוגן מאַן צו אַרבעטן אין גאַלד, און אין זילבער,
 און אין קופער, און אין אײזן, און אין פּוּרפּל און קאַרמין
 און בלאַעֶר וואָל, און אַזאַ וואָס פאַרשטייט צו קריצן קרײַ
 צונגען — אין אײַנעם מיט די קלוגע לײַט וואָס בײַ מיר אין
 יהודה און אין ירוּשָׁלַיִם, וואָס מײַן פּאַטער דוד האָט אָנגע
 געגרייט. ¹⁰ און שיק מיר צעדערהאַלץ, ציפּרעסן, און סאַנ
 דאַלהאַלץ, פּוּן לַבְנוֹן, וואָרום איך ווײַס אַז דײַנע קנעכט
 פאַרשטייען צו האַקן געהילץ פּוּן לַבְנוֹן; און אָט וועלן מײַנע
 קנעכט זײַן מיט דײַנע קנעכט, ¹¹ אַנצוברײַטן פאַר מיר אַ סך
 האַלץ, וואָרום דאָס הויז וואָס איך בוי, דאַרף זײַן גרויס
 און ווּנדערלאַך. ¹² און אָט גיב איך די העקער, די וואָס
 שניידן דאָס געהילץ, געשטויסענע ווייץ פאַר דײַנע קנעכט,
 צוואַנציק טויזנט פּוּר, און גערשטן צוואַנציק טויזנט פּוּר,
 און ווייַן צוואַנציק טויזנט בַת, און אײַל צוואַנציק טויזנט
 בַת.

¹⁰ און חוּרָם דער מלך פּוּן צור האָט געענטפּערט אין
 אַ געשריפּץ, און געשיקט שלמהן: ווײַל יהוה האָט ליב
 זײַן פּאַלק, האָט ער דיך געמאַכט פאַר אַ מלך איבער
 זײ. ¹¹ און חוּרָם האָט געזאָגט: געלויבט איז יהוה דער גאָט
 פּוּן ישׂראל וואָס האָט געמאַכט דעם הימל און די ערד,
 פאַרוואָס ער האָט געגעבן דעם מלך דוד אַ קלוגן זון,
 געניט אין שכל און פאַרשטאַנדיקייט, וואָס וועט בויען אַ
 הויז פאַר יהוה, און אַ הויז פאַר זײַן מלוכה. ¹² און אַצונד,
 שיק איך דיר אַ קלוגן מאַן, געניט אין פאַרשטאַנדיקייט,
 מײַן הויפּטמײַנסטער חוּרָם, ¹³ דעם זון פּוּן אַ פּרוי פּוּן די
 טעכטער פּוּן דן, וואָס זײַן פּאַטער איז אַ מאַן פּוּן צור; ער

פֶּאָרשטייט צו אַרבעטן אין גאַלד, און אין זילבער, אין קופער, אין אַיזן, אין שטיינער, און אין האַלץ, אין פּורפֿל, אין בלאַער וואָל, און אין פּיינליינען, און אין קאַרמין, און צו קריצן יעטוועדער קריצונג, און אויסקינצלען יעטוועדער קונציקע אַרבעט וואָס וועט אים געגעבן ווערן—אין אַיינעם מיט דייע קלוגע לייט, און מיט די קלוגע לייט פון מיין האַר, דיין פֶּאָטער דודן.¹⁴ און אַצונד, די ווייץ און די גערשטן, און דאָס אייל, און דעם וויין, וואָס מיין האַר האָט געזאַגט, וואָל ער שיקן צו זיינע קנעכט;¹⁵ און מיר וועלן האַקן געהילץ פון לבנון לויט אַל דיין באַדאַרף, און וועלן עס ברענגען צו דיר אויף טראַפֿטן מיטן ים קיין פֿו, און דו וועסט עס אַרויפברענגען קיין ירוּשָׁלַיִם.

¹⁶ און שלמה האָט איבערגעציילט אַלע פרעמדע מענטשן וואָס אין לאַנד ישראל, נאָך דער ציילונג וואָס זיין פֶּאָטער דוד האָט זיי געציילט. און עס האָבן זיך געפונען הונדערט און דריי און פופציק טויזנט און זעקס הונדערט.¹⁷ און ער האָט געמאַכט פון זיי זיבעציק טויזנט לאַסטערעגער און אַכציק טויזנט שטיינהעקער אין די בערג; און דריי טויזנט און זעקס הונדערט אויפפאַסערס צו מאַכן אַרבעטן דאָס פֶּאָלק.

ג און שלמה האָט אָנגעהויבן בויען דאָס הויז פון גאָט אין ירוּשָׁלַיִם אויפן באַרג מוֹרֵיָה וואָס איז אויסגעקליבן געדוואָרן פון זיין פֶּאָטער דודן, אין דעם אָרט פון דודן וווּ ער האָט צוגעגרייט, אין דעם שײַער פון אָרָן דעם יבּוּסי.² און ער האָט אָנגעהויבן בויען אין צווייטן חודש, אין צווייטן טאָג, אין פּירטן יאָר פון זיין מלוכה.³ און דאָס זיינען די גרונטפעסטן וואָס זיינען געלייגט

געוואָרן פון שלמהן ביים בויען דאָס הויז פון גאָט: די לענג אין איילן לויט דער פריערדיקער מאָס זעכציק איילן, און די ברייט צוואַנציק איילן.⁴ און דער פּאָליש וואָס פּאַרנט— די לענג, פאַר ברייט פון דעם הויז, איז געווען צוואַנציק איילן, און די הייך הונדערט און צוואַנציק; און ער האָט עס איבערגעצויגן פון אינעווייניק מיט ריינעם גאָלד.⁵ און דאָס גרויסע הויז האָט ער באַדעקט מיט ציפּרעס־האַלץ, און האָט עס באַלייגט מיט גוטן גאָלד, און אויסגעאַרבעט דערויף טייטלבויםער און קייטלאַך.⁶ און ער האָט באַזעצט דאָס הויז מיט טייערע שטיינער פון שיינקייט וועגן, און דאָס גאָלד איז געווען גאָלד פון פּאַרן. און ער האָט באַדעקט דאָס הויז, די באַלקנס, די שוועלן, און זיינע ווענט, און זיינע טירן, מיט גאָלד, און אויסגעקריצט פּרוּב־ אויף די ווענט.

⁸ און ער האָט געמאַכט דאָס הויז פון דעם קדשי־קדשים; זיין לענג, פאַר ברייט פון דעם הויז, צוואַנציק איילן; און זיין ברייט צוואַנציק איילן; און ער האָט עס באַדעקט מיט גוטן גאָלד, זעקס הונדערט צענטנער. און די וואָג פון די נעגל איז געווען פּופציק שקל גאָלד. און די אויבערקאַמערן האָט ער באַדעקט מיט גאָלד.

¹⁰ און ער האָט געמאַכט אין דעם הויז פון קדשי־קדשים צוויי פּרוּב־ים פון בילדער־ווערק, און מע האָט זיי איבער־געצויגן מיט גאָלד.¹¹ און די פּליגלען פון די פּרוּב־ים, זייער לענג איז געווען צוואַנציק איילן; אַ פּליגל פון איינעם, פון פינף איילן, גרייכנדיק ביז דער וואַנט פון הויז, און דער אַנדער פּליגל פון פינף איילן גרייכנדיק ביזן פּליגל פון דעם אַנדער פּרוּב.¹² און אַ פּליגל פון דעם אַנדער פּרוּב, פון פינף איילן, האָט אָנגערירט די וואַנט פון הויז, און דער

אָנדער פליגל פון פינף איילן איז געווען באַהעפט צו דעם פליגל פון דעם אָנדער פּרוב. ¹³ די פליגלען פון די דאָזיקע פּרובים פּאַנאַנדערגעשפּרייטערהייט זיינען געווען צוואַנציק איילן; און זיי זיינען געשטאַנען אויף זייערע פיס, מיט זייערע פנימער אינעווייניק צו.

¹⁴ און ער האָט געמאַכט דעם פּרוּכַת פון בלאָער וואָל, און פּורפל, און קאַרמין, און פּיינליינען; און ער האָט אויסגעאַרבעט דערויף פּרובים.

¹⁵ און ער האָט געמאַכט פאַרן הויז צוויי זיילן, פינף און דרייסיק איילן די הייך; און די קרוין וואָס אויף זייערע קעפּ, פינף איילן.

¹⁶ און ער האָט געמאַכט קייטן אין דביר^א, און אַרויפגעטאָן אויף די קעפּ פון די זיילן; און ער האָט געמאַכט הונדערט מילגרוימען און אַרײַנגעטאָן אין די קייטן.

¹⁷ און ער האָט אויפגעשטעלט די זיילן פאַר דעם היכל, איינעם פון דער רעכטער זייט, און איינעם פון דער לינקער זייט; און ער האָט גערופן דעם נאָמען פון דעם רעכטן יכין, און דעם נאָמען פון דעם לינקען בּוֹצוּ.

ד יאון ער האָט געמאַכט אַ קופּערנעם מזבח; צוואַנציק איילן זיין לענג, און צוואַנציק איילן זיין ברייט, און צען איילן זיין הייך.

² און ער האָט געמאַכט דעם ים אַ גענאָסענעם, צען איילן פון ראַנד צו ראַנד, קיילאַכדיק רונד אַרום, און פינף איילן די הייך; און אַ שנור פון דרייסיק איילן האָט אים אַרומגערינגלט רונד אַרום. ³ און אונטער אים איז געווען די געשטאַלט פון רינדער וואָס האָבן אים אַרומגערינגלט רונד אַרום, צען איילן, אַרומצירקלענדיק דעם ים רונד אַרום.

א ד.ה. דער הינטערשטער אָדער אינעווייניקסטער און הייליקסטער, דער קדשקדשים.

אין צוויי ציילן זיינען געווען די רינדער, אויסגעגאָסן אין
 איין גוס מיט אים. ⁴ער איז געשטאַנען אויף צוועלף ריב
 דער, דריי געקערט צו צפון, און דריי געקערט צו מערב,
 און דריי געקערט צו דרום, און דריי געקערט צו מזרח;
 און דער ים איז געווען איבער זיי פון אויבן; און אַלע זייערע
 הינטערלייבער זיינען געווען אינעווייניק צו. ⁵און זיין גרעב
 איז געווען אַ האַנטברייט; און זיין ראַנד איז געווען אַזוי ווי
 די אַרבעט פון דעם ראַנד פון אַ בעכער, ווי אַ בלוים פון
 אַ ליליע; דריי טויזנט פֿת האָט ער געהאַלטן.

⁶און ער האָט געמאַכט צען האַנטפאַסן, און אַוועק
 געשטעלט פינף פון דער רעכטער זייט, און פינף פון דער
 לינקער זייט, אויף צו וואַשן דרינען; די זאַכן פון בראַנד-
 אָפּפער פלעגט מען אָפּשווענקען אין זיי; אָבער דער ים
 איז געווען פאַר די פֿהנים זיך צו וואַשן דרינען.

⁷און ער האָט געמאַכט צען גילדערנע מנורות לויט
 זייער דין, און אַריינגעשטעלט אין היכל, פינף פון דער
 רעכטער זייט, און פינף פון דער לינקער זייט.

⁸און ער האָט געמאַכט צען טישן, און אַוועקגעשטעלט
 אין היכל, פינף פון דער רעכטער זייט, און פינף פון דער
 לינקער זייט. און ער האָט געמאַכט הונדערט גילדערנע
 שפרענגבעקנס.

⁹און ער האָט געמאַכט דעם הויף פון די פֿהנים, און
 דעם גרויסן פאַרהויף, און די טירן צו דעם פאַרהויף; און
 ער האָט איבערגעצויגן זייערע טירן מיט קופּער.

¹⁰און דעם ים האָט ער אַוועקגעשטעלט פון דער רעכ-
 טער זייט צו מזרח, אַקעגן דרום.

¹¹און חוּרם האָט געמאַכט די טעפּ, און די שופּלען, און
 די שפרענגבעקנס.

אָזוי האָט חוֹרָם געענדיקט מאַכן די אַרבעט וואָס ער האָט געהאַט צו מאַכן פֿאַר דעם מלך שלמה אין גאָטס הויז: ¹²די צוויי זיילן, און די בעקנס, די צוויי בעקנס פון די קרוינען וואָס אויף די קעפּ פון די זיילן; און די צוויי נעצן צו באַדעקן די בעקנס פון די קרוינען וואָס אויף די קעפּ פון די זיילן; ¹³און די פיר הונדערט מילגרוימען פֿאַר די צוויי נעצן, צוויי ציילן מילגרוימען פֿאַר איטלאַכער נעץ, צו באַדעקן די צוויי בעקנס פון די קרוינען וואָס איבער די זיילן. ¹⁴און ער האָט געמאַכט די געשטעלן, און גע-מאַכט די האַנטפּאַסן אויף די געשטעלן; ¹⁵דעם איין ים, און די צוועלף רינדער אונטער אים; ¹⁶און די טעפּ, און די שופּלען, און די גאַפּלען, און אַלע זייערע פּלים, האָט חוֹרָם זיין הויפטמיינסטער געמאַכט פֿאַר דעם מלך שלמה פֿאַר גאָטס הויז, פון בלאַנקען קופּער. ¹⁷אין דער געגנט פון ירדן האָט זיי דער מלך אויסגעגאַסן, אין געדיכטער ערד, צווישן סוכות און צווישן צרדה. ¹⁸און שלמה האָט געמאַכט פון אַלע דידיאָזיקע פּלים זייער פּיל, ווייל די וואָג פון דעם קופּער איז ניט געווען צו באַרעכענען.

¹⁹און שלמה האָט געמאַכט אַלע פּלים וואָס אין גאָטס הויז, און דעם גילדערנעם מוּבַח, און די טישן וואָס אויף זיי איז דאָס ברויט פון אָנגעזיכט; ²⁰און די מנורות מיט זיי-ערע רערלאַך, פּדי זיי וואָלן ברענען אָזוי ווי דער דין פֿאַרן דביר—פון עכטן גאָלד; ²¹און די בלומען, און די רערלאַך, און די צווענגלאַך, פון גאָלד, און דאָס פון בעסטן גאָלד; ²²און די שנייצמעסערס, און די שפרענגבעקנס, און די שאַלן, און די פייערפּאַנען, פון עכטן גאָלד; און דער אַיינגאַנג פון הויז, זיינע אינעוויניקסטע טירן צום קדשי־קדשים, און די טירן פון הויז צום היכל, פון גאָלד.

ה' יאון די גאַנצע אַרבעט וואָס שלמה האָט געמאַכט פֿאַר גאַטס הויז איז געענדיקט געוואָרן. און שלמה האָט געבראַכט די געהייליקטע זאַכן פֿון זיין פֿאַטער דודן, און האָט דאָס זילבער, און דאָס גאָלד, און אַלע כּלים אַרייַנגעגעבן אין די שאַצקאַמערן פֿון גאַטס הויז.

דענסמאָל האָט שלמה איינגעוואַמלט די עלטסטע פֿון ישראל, און אַלע הויפטן פֿון די שבטים, די פירשטן פֿון די פֿאַטערהיזער פֿון די קינדער פֿון ישראל, קיין ירושלים, כּדי אַרויפצוברענגען דעם אָרון פֿון גאַטס בונד פֿון דודס שטאַט, דאָס איז ציון. ³ און אַלע מענער פֿון ישראל האָבן זיך איינגעוואַמלט צום מלך אין דעם יום־טוב, דאָס איז אין זיבעטן חודש. און אַלע עלטסטע פֿון ישראל זיינען געקומען, און די לויים האָבן געטראָגן דעם אָרון. ⁵ און זיי האָבן אַרויפגעבראַכט דעם אָרון, און דעם אוהל־מועד, און אַלע הייליקע כּלים וואָס אין געצעלט—די כּהנים און די לויים האָבן זיי אַרויפגעבראַכט. ⁶ און דער מלך שלמה און די גאַנצע עדה פֿון ישראל וואָס זיינען געווען איינגעוואַמלט אַרום אים פֿאַר דעם אָרון, האָבן געשלאַכט שאָף און רינד דער, וואָס האָבן ניט געקענט געציילט ווערן און ניט באַרעכנט ווערן פֿון פילקייט. ⁷ און די כּהנים האָבן אַרייַנגעבראַכט דעם אָרון פֿון גאַטס בונד אויף זיין אָרט, אין דעם דביר פֿון הויז, אין קדשי־קדשים, אונטער די פליגלען פֿון די כּרובים. ⁸ וואָרום די כּרובים האָבן אויסגעשפּרייט זייערע פליגלען איבער דעם אָרט פֿון אָרון, און די כּרובים האָבן איבערגעדעקט דעם אָרון און זיינע שטאַנגען פֿון אויבן. ⁹ און די שטאַנגען זיינען געווען אזוי לאַנג, אַז די שפיצן פֿון די שטאַנגען אַרויס פֿון אָרון זיינען געזען געוואָרן

פארן דביר, אָבער זיי זיינען ניט געווען געוואָרן ווייטער אַרויס. און ער איז דאָרטן געבליבן ביז אויף היינטיקן טאָג. ¹⁰גאָרנישט איז אין אַרון געווען, נאָר די צוויי לוחות וואָס משה האָט אַרײַנגעטאָן אין חוֹרֵב, בעת גאָט האָט גע- שלאָסן אַ בונד מיט די קינדער פון ישראל, ווען זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען פון מצרים.

¹¹און עס איז געווען, ווי די פֿהנים זיינען אַרויסגעגאַנגען פון הייליקטום—וואָרום אַלע פֿהנים וואָס האָבן זיך דאָרטן געפונען, האָבן זיך געהאַט געהייליקט, ניט אַכטנדיק אויף די אָפטיילונגען; ¹²און די לויים די זינגערס, זיי אַלע, אָסָף, היִמן, און ידותון, און זייערע זין און זייערע ברידער, אָנר געטאָן אין פיינליינען, מיט צימבלען, און מיט גיטאַרן, און האַרפֿן, זיינען געשטאַנען אין מזרח פון מזבח, און מיט זיי הונדערט און צוואַנציק פֿהנים טרומייטערנדיק אויף טרומייטן—¹³אוי, ווי די טרומייטערערס און די זינגערס האָבן אין איינעם אַרויסגעלאָזט איין קול צו לויבן און צו דאַנקען גאָט, און ווי זיי האָבן אויפגעהויבן דעם קול מיט טרומייטן, און מיט צימבלען, און מיט פֿליִיִמֶר, און געלויבט גאָט: „וואָרום ער איז גוט, וואָרום אויף אייביק איז זיין חסד“, אַזוי איז פול געוואָרן דאָס הויז מיט אַ וואַלקן—דאָס הויז פון גאָט. ¹⁴און די פֿהנים האָבן ניט געקענט זיך שטעלן אָן דעם דינסט פון וועגן דעם וואַלקן, וואָרום די פראַכט פון גאָט האָט אָנגעפילט דאָס הויז פון גאָט.

ך ידענסמאָל האָט שלמה געוואָגט:

גאָט האָט געוואָגט, אין וואַלקן צו רוען; ²אָבער איך האָב דיר געבויט אַ הויז פאַר אַ וווינונג, און אַן אָרט דיר צום זיצן אויף אייביק.

3און דער מלך האָט אומגעדרייט זיין פנים, און האָט
 געבענטשט די גאַנצע אַיינזאַמלונג פון ישראל, און די גאַנצע
 אַיינזאַמלונג פון ישראל איז געשטאַנען. 4און ער האָט גע-
 זאָגט: געלויבט איז יהוה דער גאָט פון ישראל, וואָס האָט
 מיט זיין מויל גערעדט צו מיין פאָטער דודן, און מיט זיין
 האַנט דערפילט, אַזוי צו זאָגן: 5פון דעם טאָג וואָס איך האָב
 אַרויסגעצויגן מיין פאָלק פון לאַנד מצְרַיִם, האָב איך ניט
 אויסדערוויילט קיין שטאָט פון אַלע שבטים פון ישראל
 אויף צו בויען אַ הויז, אַז מיין נאָמען זאָל דאָרטן זיין, און
 איך האָב ניט אויסדערוויילט קיין מענטשן צו זיין אַ פירשט
 איבער מיין פאָלק ישראל, 6נאָר איך האָב אויסדערוויילט
 ירוּשָׁלַיִם, אַז מיין נאָמען זאָל דאָרטן זיין, און איך האָב
 אויסדערוויילט דודן צו זיין איבער מיין פאָלק ישראל.
 7און עס איז געווען אין האַרצן פון מיין פאָטער דודן צו
 בויען אַ הויז צו דעם נאָמען פון יהוה דעם גאָט פון ישראל.
 8אָבער גאָט האָט געזאָגט צו מיין פאָטער דודן: וואָס דו
 האָסט געהאַט אין האַרצן צו בויען אַ הויז צו מיין נאָמען,
 האָסטו גוט געטאָן וואָס דו האָסט דאָס געהאַט אין האַרצן.
 9אָבער ניט דו וועסט בויען דאָס הויז, נייערט דיין זון וואָס
 גייט אַרויס פון דיניע לענדן, ער וועט בויען דאָס הויז צו
 מיין נאָמען. 10און גאָט האָט מקיים געווען זיין צוואַנג וואָס
 ער האָט צוגעזאָגט, און איך בין אויפגעשטאַנען אויף דעם
 אָרט פון מיין פאָטער דודן, און איך האָב זיך געזעצט אויף
 דעם טראָן פון ישראל, אַזוי ווי גאָט האָט צוגעזאָגט, און
 איך האָב געבויט דאָס הויז צו דעם נאָמען פון יהוה דעם
 גאָט פון ישראל. 11און איך האָב אַהין אַרײַנגעטאָן דעם
 אָרון, וואָס דאָרטן איז דער בונד פון גאָט, וואָס ער האָט
 געשלאָסן מיט די קינדער פון ישראל.

¹²און ער האָט זיך געשטעלט פֿאַר דעם מזבח פון גאָט, אַקעגן דער גאַנצער אַיינזאַמלונג פון ישראל, און ער האָט אויסגעשפּרייט זיינע הענט. ¹³וואָרום שלמה האָט געהאַט געמאַכט אַ קופּערן געשטעל, און אים אַרײַנגעשטעלט אין מיטן פֿאַרהויף; פינף אײלן זײן לענג, און פינף אײלן זײן ברייט, און דריי אײלן זײן הייך; האָט ער זיך דערויף געשטעלט, און ער האָט געקניט אויף זיינע קני אַקעגן דער גאַנצער אַיינזאַמלונג פון ישראל, און ער האָט אויסגעשפּרייט זיינע הענט צום הימל. ¹⁴און ער האָט געזאָגט: יהוה דו גאָט פון ישראל, ניטאָ אין הימל אָדער אויף דער ערד אַ גאָט ווי דו, וואָס האַלטסט דעם בונד און די גענאָד צו דיײַנע קנעכט וואָס גייען פֿאַר דיר מיט זייער גאַנצן האַרצן; ¹⁵וואָס האָסט געהאַלטן דיין קנעכט, מײן פֿאָטער דודן, דאָס וואָס דו האָסט אים צוגעזאָגט; און מיט דיין מויל האָסטו גערעדט, און מיט דיין האַנט דערפּילט, אַזוי ווי היינטיקן טאָג. ¹⁶און אַצונד, יהוה דו גאָט פון ישראל, האַלט דיין קנעכט, מײן פֿאָטער דודן, דאָס וואָס דו האָסט צו אים גערעדט, אַזוי צו זאָגן: עס וועט דיר ניט פֿאַרשניטן ווערן פון פֿאַר מיר אַ מאָן צו זיצן אויף דעם טראָן פון ישראל, אויב נאָר דיײַנע קינדער וועלן היטן זייער וועג, צו גיין אין מײן תּוֹרָה אַזוי ווי דו ביסט געגאַנגען פֿאַר מיר. ¹⁷און אַצונד, יהוה דו גאָט פון ישראל, זאָל באַוואָרט ווערן דיין צוואַג וואָס דו האָסט צוגעזאָגט דיין קנעכט, דודן.

¹⁸וואָרום קען אין דער אמתן גאָט ווײַנען מיט מענטשן אויף דער ערד? אַז די הימלען און די הימלען פון די הימל לען קענען דיך ניט אַרײַננעמען, היינט ווי שוין דאָסדאָזיקע הויז וואָס איך האָב געבויט. ¹⁹אַבער קער זיך, גאָט מײן האַר, צו דער תּפּילה פון דיין קנעכט, און צו זײן בקשה,

צוהערן צו דעם געשריי און צו דער תפילה וואָס דיין קנעכט איז מתפלל פאַר דיר, ²⁰אָז דינע אויגן זאָלן זיין אָפּן טאָג און נאַכט אויף דעמדאָזיקן הויז, אויף דעם אָרט וואָס דו האָסט צוגעזאָגט צו טאָן דיין נאָמען דאָרטן; צו צוהערן צו דער תפילה וואָס דיין קנעכט וועט מתפלל זיין אַקעגן דעמדאָזיקן אָרט. ²¹און זאָלסט צוהערן צו די בקשות פון דיין קנעכט, און פון דיין פאָלק ישראל, וואָס זיי וועלן מתפלל זיין אַקעגן דעמדאָזיקן אָרט; און דו זאָלסט הערן פון דעם אָרט פון דיין ווינונג, פון הימל, און אַז דו וועסט הערן, זאָלסטו פאַרגעבן.

²²אָז אַ מאָן וועט זינדיקן קעגן זיין חבר, און מע וועט אַרויפלייגן אויף אים אַ שבועה אים צו באַשווערן, און ער וועט קומען און שווערן פאַר דיין מזבח אין דעמדאָזיקן הויז, ²³זאָלסט דו צוהערן פון הימל, און טאָן, און משפטן דינע קנעכט, צו פאַרגעלטן דעם שולדיקן, צו ברענגען זיין וועג אויף זיין קאָפּ; און צו מאַכן גערעכט דעם גערעכטן, אים צו געבן לויט זיין גערעכטיקייט.

²⁴און אַז דיין פאָלק ישראל וועט געשלאָגן ווערן פאַרן פיינט, ווייל זיי האָבן געזינדיקט צו דיר, און זיי וועלן תשובה טאָן, און וועלן באַקענען דיין נאָמען, און וועלן מתפלל זיין און בעטן פאַר דיר אין דעמדאָזיקן הויז, ²⁵זאָלסט דו צוהערן פון הימל, און פאַרגעבן די זינד פון דיין פאָלק ישראל, און זיי אומקערן אויף דער ערד וואָס דו האָסט געגעבן זיי און זייערע עלטערן.

²⁶אָז דער הימל וועט זיין פאַרשלאָסן, און עס וועט ניט זיין קיין רעגן, ווייל זיי האָבן געזינדיקט צו דיר, און זיי וועלן מתפלל זיין אַקעגן דעמדאָזיקן אָרט, און וועלן באַקענען דיין נאָמען, זיך אומקערן פון זייערע זינד, ווען דו

האָסט זיי געפֿיניקט, ²⁷זאָלסט דו צוהערן אין הימל, און פֿאַרגעבן די זינד פֿון דייע קנעכט און דיין פֿאָלק ישראל, ווען דו וועסט זיי האָבן אָנגעוויזן אויף דעם גוטן וועג וואָס זיי זאָלן אויף אים גיין; און זאָלסט געבן רעגן אין דיין לאַנד, וואָס דו האָסט געגעבן דיין פֿאָלק פֿאַר אַ נחלה.

²⁸אַז עס וועט זיין אַ הונגער אין לאַנד, אָז עס וועט זיין מגפה, אָז עס וועט זיין אַ קאָרנבראָנד אָדער אַ וועלקעניש, אַ היישעריק אָדער אַ גראָזפרעסער; אָז זיינע פֿיינט וועלן אים באַלעגערן אין דעם לאַנד פֿון זיינע שטעט; וואָס נאָר פֿאַר אַ פֿלאַג און וואָס נאָר פֿאַר אַ קראַנקשאַפט; ²⁹וואָס נאָר פֿאַר אַ תּפֿילה, וואָס נאָר פֿאַר אַ בקשה, עס וועט זיין ביי עמיצן איינעם, אָדער ביי דיין גאַנצן פֿאָלק ישראל, ווען איטלאַכער פֿון זיי שפֿירט זיין פֿלאַג און זיין ווייטאַק, און ער שפֿרייט אויס זיינע הענט צו דעמדאָזיקן הויז, ³⁰זאָלסט דו צוהערן פֿון הימל, דעם אָרט פֿון דיין ווינונג, און זאָלסט פֿאַרגעבן, און געבן איטלאַכן לויט זיינע וועגן, אָזוי ווי דו ווייסט זיין האַרץ—וואָרום דו אַליין ווייסט דאָס האַרץ פֿון די מענטשן קינדער—³¹כּדי זיי זאָלן מורא האָבן פֿאַר דיר, צו גיין אין דייע וועגן אַלע טעג וואָס זיי לעבן אויף דער ערד, וואָס דו האָסט געגעבן אונדזערע עלטערן.

³²און אויך צו דעם פרעמדן וואָס איז גיט פֿון דיין פֿאָלק ישראל, אָז ער וועט קומען פֿון אַ ווייטן לאַנד פֿון וועגן דיין גרויסן נאָמען, און דיין שטאַרקער האַנט, און דיין אויסגעשטרעקטן אַרעם, אָז זיי וועלן קומען און וועלן מתפלל זיין אַקעגן דעמדאָזיקן הויז, ³³זאָלסט דו צוהערן פֿון הימל, פֿון דעם אָרט פֿון דיין ווינונג, און זאָלסט טאָן אַלץ אום וואָס דער פרעמדער וועט רופן צו דיר; כּדי אַלע פעלקער פֿון דער ערד זאָלן דערקענען דיין נאָמען, און מורא האָבן

פֶּאָר דיר, אַזוי ווי דיין פּאָלק ישראל, און וויסן אז דיין נאָמען ווערט גערופן אויף דעמדאָזיקן הויז וואָס איך האָב געבויט.

⁸⁴אז דיין פּאָלק וועט אַרויסגיין אויף מלחמה אַקעגן זיינע פיינט, אויף דעם וועג וואָס דו וועסט זיי שיקן, און זיי וועלן מתפלל זיין צו דיר אַקעגן דערדאָזיקער שטאָט וואָס דו האָסט זי אויסדערוויילט, און דעם הויז וואָס איך האָב געבויט צו דיין נאָמען, ⁸⁵וואָלסטו צוהערן פון הימל זייער תפילה און זייער בקשה, און טאָן זייער רעכט.

⁸⁶אז זיי וועלן זינדיקן צו דיר—וואָרום עס איז ניטאָ אַ מענטש וואָס זאָל גיט זינדיקן—און דו וועסט צערענען אויף זיי, און זיי איבערגעבן פאַרן פיינט, און זייערע פּאַנגערס וועלן זיי נעמען געפּאַנגען אין אַ ווייטן אָדער גאַנטן לאַנד, ⁸⁷און זיי וועלן זיך נעמען צום האַרצן אין דעם לאַנד וואָס זיי זיינען גענומען געוואָרן געפּאַנגען אַהין, און זיי וועלן תשובה טאָן, און וועלן בעטן צו דיר אין לאַנד פון זייער געפּאַנגענשאַפט, אַזוי צו זאָגן; מיר האָבן געזינדיקט, מיר האָבן פאַרבראַכן, מיר האָבן געטאָן שלעכטס; ⁸⁸און זיי וועלן זיך אומקערן צו דיר מיט זייער גאַנצן האַרצן, און מיט זייער גאַנצער זעל, אין דעם לאַנד פון זייער געפּאַנגענשאַפט ווהיין מע האָט זיי גענומען געפּאַנגען, און זיי וועלן מתפלל זיין אַקעגן זייער לאַנד, וואָס דו האָסט געגעבן זייערע עלטערן, און דער שטאָט וואָס דו האָסט אויסדער־וויילט, און אַקעגן דעם הויז וואָס איך האָב געבויט צו דיין נאָמען, ⁸⁹וואָלסט דו צוהערן פון הימל, פון דעם אָרט פון דיין ווינונג, זייער תפילה און זייערע בקשות, און טאָן זייער רעכט; און זאָלסט פאַרגעבן דיין פּאָלק וואָס זיי האָבן צו דיר געזינדיקט.

⁴⁰אָצוּנד, מײַן גאַט, זאָלן, איך בעט דיך, דיײַנע אויגן זײַן אָפֿן, און דיײַנע אויערן פֿאַרנעמיק צו דער תּפֿילה פֿון דעמדאָויקן אָרט.

⁴¹און אָצוּנד, שטײַ אויף, גאַט דו האָר, צו דיין רואונג,

דו און דער אָרון פֿון דיין שטאַרקײַט;
דיײַנע פֿהנים, גאַט דו האָר, זאָלן זיך אָנקלײַדן
מיט הילף,

און דיײַנע פֿרומע זאָלן זיך פֿרײַען מיט גוטס.
⁴²גאַט דו האָר, שטויס ניט אָפֿ דעם פֿנים פֿון דיין
געזאַלבטן,

געדענק די חסדים פֿון דיין קנעכט דודן.
ן יאון ווי שלמה האָט געענדיקט מתפלל זײַן, אַזוי האָט אַראָפֿגענידערט אַ פֿייער פֿון הימל, און האָט פֿאַרזערט דאָס בראַנדאָפֿפער און די שלאַכטאָפֿפער, און די פֿראַכט פֿון גאַט האָט אָנגעפֿילט דאָס הויז. ²און די פֿהנים האָבן ניט געקענט אַרײַנגיין אין הויז פֿון גאַט, ווייל די פֿראַכט פֿון גאַט האָט אָנגעפֿילט דאָס הויז פֿון גאַט. ³און אַלע קינדער פֿון ישראל האָבן געזען ווי דאָס פֿייער האָט אַראָפֿ־גענידערט, און די פֿראַכט פֿון גאַט איז געווען איבערן הויז, און זײַ האָבן געקניט מיטן פֿנים צו דער ערד אויף דער פֿלאַסטערונג, און זײַ האָבן זיך געבוקט, און האָבן געלויבט גאַט: „וואָרום ער איז גוט, וואָרום אויף אײַביק איז זײַן חסד.“
⁴און דער מלך און דאָס גאַנצע פֿאָלק האָבן געשלאַכט שלאַכטאָפֿפער פֿאַר גאַט. ⁵און דער מלך שלמה האָט געשלאַכט אַ שלאַכטאָפֿפערונג פֿון צוויי און צוואַנציק טויזנט רינדער, און הונדערט און צוואַנציק טויזנט שאָף. אַזוי האָט

דער מלך און דאָס גאַנצע פּאָלק באַנייט דאָס הויז פון גאָט.
 6 און די פּהנים זיינען געשטאַנען אויף זייערע וואַכן,
 און די לויים מיט כּל־יְזָמֵר פאַר דעם געזאַנג פון גאָט, וואָס
 דוד המלך האָט געמאַכט אויף צו געבן אַ דאַנק צו גאָט,
 ווייל אויף אייביק איז זיין חסד, מיט אַ לויבונג פון דודן,
 דורך זייער האַנט; און די פּהנים האָבן געטרומייטערט
 אַקעגן זיי; און גאַנץ ישראל זיינען געשטאַנען.

7 און שלמה האָט געהייליקט דעם מיטן פון הויף וואָס
 פאַר גאָטס הויז; ווייל ער האָט דאַרטן געמאַכט די בראַנד־
 אָפּפּער און דאָס פעטס פון די פּרידאָפּפּער; וואָרום דער
 קופּערנער מזבח וואָס שלמה האָט געמאַכט, האָט ניט גע־
 קענט אַרויפּנעמען די בראַנדאָפּפּער און די שפּייזאָפּפּער,
 און דאָס פעטס.

8 און שלמה האָט געמאַכט דעם יום־טוב אין יענער צייט
 זיבן טעג, און גאַנץ ישראל מיט אים, אַ זייער גרויסע אַיינ־
 זאַמלונג, פון וווּ מע קומט קיין חמַת ביז דעם טייך פון
 מצרים. 9 און אויפן אַכטן טאָג האָבן זיי געמאַכט אַ הייליקע
 אַיינוואַמלונג; וואָרום זיבן טעג האָבן זיי געמאַכט די באַניי־
 אונג פון מזבח, און דער יום־טוב איז געווען זיבן טעג.
 10 און אויפן דריי און צוואַנציקסטן טאָג אין זיבעטן חודש
 האָט ער אַוועקגעשיקט דאָס פּאָלק צו זייערע געצעלטן
 פּריילאַך און מיט אַן אויפּגעראַמטן האַרצן איבער דעם
 גוטס וואָס גאָט האָט געטאָן צו דודן, און צו שלמהן, און צו
 זיין פּאָלק ישראל.

11 אַזוי האָט שלמה פאַרענדיקט דאָס הויז פון גאָט, און
 דאָס הויז פון מלך; און אַלץ וואָס איז געקומען שלמהן
 אויפן האַרצן צו מאַכן אין הויז פון גאָט, אַדער אין זיין הויז,
 האָט ער דורכגעפירט.

¹²און גאָט האָט זיך באַוויון צו שלמהן ביי נאַכט, און האָט צו אים געזאָגט: איך האָב צוגעהערט דיין תפילה, און איך האָב אויסדערוויילט דעמדאָזיקן אָרט פאַר מיר, פאַר אַ הויז פון אָפּפּערונג. ¹³אַז איך וועל פאַרשליסן דעם הימל, און עס וועט ניט זיין קיין רעגן, אָדער אַז איך וועל באַפעלן דעם הייַשעריק צו פאַרצערן דאָס לאַנד, אָדער אויב איך וועל שיקן אַ מגפה צווישן מיין פּאָלק, ¹⁴און מיין פּאָלק וואָס מיין נאָמען ווערט גערופן אויף אים, וועט ווערן אונטערטעניק, און זיי וועלן מתפלל זיין און בעטן פאַר מיר, און וועלן זיך אומקערן פון זייערע שלעכטע וועגן, וועל איך צוהערן פון הימל, און וועל פאַרגעבן זייער זינד, און וועל אויפריכטן זייער לאַנד. ¹⁵אַצונד וועלן מיינע אויגן זיין אָפּן, און מיינע אויערן פאַרנעמיק, צו דער תפילה פון דעמדאָזיקן הויז. ¹⁶און אַצונד האָב איך אויסדערוויילט און האָב געהייליקט דאָסדאָזיקע הויז, אַז מיין נאָמען זאָל דאָרטן זיין אויף אייביק, און מיינע אויגן און מיין האַרץ וועלן דאָרטן זיין אַלע טעג. ¹⁷און דו, אויב דו וועסט גיין פאַר מיר, אַזוי ווי דיין פּאָטער דוד איז געגאַנגען, צו טאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס איך האָב דיר באַפוילן, און מיינע חוקים און מיינע געזעצן וועסטו היטן, ¹⁸וועל איך אויפשטעלן דעם טראָן פון דיין מלוכה, אַזוי ווי איך האָב געשלאָסן אַ בונד מיט דיין פּאָטער דודן, אַזוי צו זאָגן: עס וועט דיר ניט פאַרשניטן ווערן אַ מאַן וואָס געוועלטיקט אין ישראל. ¹⁹אויב אָבער איר וועט זיך אָפקערן, און איר וועט פאַרלאָזן מיינע חוקים און מיינע געזעצן וואָס איך האָב געלייגט פאַר אַיך, און איר וועט גיין און וועט דינען פרעמדע געטער, און וועט זיך בוקן צו זיי, ²⁰וועל איך זיי אויסרייסן פון מיין ערד וואָס איך האָב זיי געגעבן, און דאָסדאָזיקע הויז וואָס

איך האָב געהייליקט צו מיין נאָמען, וועל איך אַוועק
וואַרפן פון מיין פנים, און איך וועל עס מאַכן פאַר אַ שפּריכ-
וואַרט און פאַר אַ געשפּעט צווישן אַלע פעלקער. ²¹און
דאָסדאָזיקע הויז וואָס איז געווען דערהויבן, וועט אײַט-
לאַכער וואָס גײט אים פאַרביי זיך דערשרעקן; און אַז
ער וועט זאָגן: פאַרוואָס האָט גאָט אַזוי געטאָן צו דעם
דאָזיקן לאַנד, און צו דעםדאָזיקן הויז? ²²וועט מען זאָגן:
דערפאַר וואָס זײ האָבן פאַרלאָזן יהוה דעם גאָט פון זײ-
ערע עלטערן, וואָס האָט זײ אַרויסגעצויגן פון לאַנד מצריִם,
און זײ האָבן זיך געהאַלטן אָן פרעמדע געטער, און זיך
געבוקט צו זײ און זײ געדינט; דרום האָט ער געבראַכט
אויף זײ אַלדאָסדאָזיקע ביז.

ח יאָן עס איז געווען צום סוף פון צוואַנציק יאָר וואָס
שלמה האָט געבויט דאָס הויז פון גאָט, און זײן הויז,
¹און די שטעט וואָס חוּרם האָט געגעבן שלמה, זײ האָט
שלמה געהאַט פאַרבוט, און דאָרטן באַזעצט די קינדער
פון ישׂראל, ²איז שלמה געגאַנגען קײן חמת־צוֹבָה, און איז
זי בײַגעקומען. ³און ער האָט געבויט תּדמור אין דער
מדבר, און אַלע שפּײַכלערשטעט וואָס ער האָט געבויט
אין חמת. ⁴און ער האָט אָפּגעבויט די אויברשטע בײַת-
חורון און די אונטערשטע בײַת־חורון, פעסטונגשטעט מיט
מויערן, טירן, און ריגלען; ⁵און בַּעֲלָת, און אַלע שפּײַכלער-
שטעט וואָס שלמה האָט געהאַט, און אַלע שטעט פאַר רײט-
וועגן, און שטעט פאַר רײטער, און יעטוועדער געלוסט
וואָס שלמה האָט געגלוסט צו בויען אין ירוּשָׁלַיִם, און אויפן
לְבָנוֹן, און אין גאַנצן לאַנד פון זײן ממשלה.
⁷דאָס גאַנצע פּאָלק וואָס איז געבליבן פון דעם חתי,

און דעם אָמורי, און דעם פּרוּזי, און דעם חני, און דעם יבּוּסי, וואָס זיי זיינען ניט פון ישראל—⁸פון זייערע קינדער וואָס זיינען געבליבן נאָך זיי אין לאַנד, וואָס די קינדער פון ישראל האָבן זיי ניט פאַרלענדט—זיי האָט שלמה גע-
נומען פאַר צינוקנעכט ביז אויף היינטיקן טאָג. ⁹אָבער פון די קינדער פון ישראל האָט שלמה ניט געמאַכט פאַר קנעכט פאַר זיין אַרבעט; נאָר זיי זיינען געווען די מלחמה-לייט, און זיינע אויבערעלצטע, און די האַרן איבער זיינע רייט-
וועגן און זיינע רייטער.

¹⁰און דאָס זיינען געווען די הויפטגעשטעלטע וואָס דער מלך שלמה האָט געהאַט: צוויי הונדערט און פופציק וואָס האָבן געוועלטיקט אים פאַר דעם פאַלק.

¹¹און פּרעהס טאַכטער האָט שלמה אַרויפגעבראַכט פון דודס-שטאָט אין דעם הויז וואָס ער האָט פאַר איר געבויט, וואָרום ער האָט געוואָגט: מיינע אַ ווייב זאל ניט ווינען אין דעם הויז פון דוד דעם מלך פון ישראל, וואָרום די נערטערן זיינען הייליק, ווייל צו זיי איז געקומען דער אַרון פון גאָט.

¹²דענסמאַל האָט שלמה אויפגעבראַכט בראַנדאָפּפער צו גאָט אויף דעם מזבח פון גאָט וואָס ער האָט געבויט פאַר דעם פּאַדערהויז, ¹³אָזוי ווי מע דאַרף אויפברענגען טאַג טעגלאַך לויט דעם געבאָט פון משהן, אין די שבתים, און אום ראש-חודש, און אין די יום-טובים, דריי מאָל אין יאָר, אין דעם יום-טוב פון מצות, און אין דעם יום-טוב פון שבועות, און אין דעם יום-טוב פון סוכות. ¹⁴און ער האָט געשטעלט, לויט דעם געזעץ פון זיין פאָטער דודן, די אָפּ-טיילונגען פון די פּהגים אויף זייער דינסט, און די לויים אויף זייערע וואַכן, אויף צו לויבן און צו טאָן דעם דינסט

לעבן די פּהנים, לויט דעם טאַנטעגלאַכן באַדאַרף; און די טויערלייט לויט זייערע אָפּטײלונגען בײַ איטלאַכן טויער, וואָרום אַזוי איז געווען דער באַפעל פון דוד דעם געטלאַכן מאַן. ¹⁵ און מע האָט זיך נײַט אָפּגעקערט פון דעם מלכס באַפעל צו די פּהנים און די לײַם וועגן יעטוועדער זאַך, און וועגן די שאַצן.

¹⁶ אַזוי איז צו שטאַנד געקומען שלמהס גאַנצע אַרבעט פון דעם טאַג וואָס דער גרונטפעסט איז געלייגט געוואָרן פאַר גאַטס הויז, און ביז ער האָט אין גאַנצן פאַרענדיקט דאָס הויז פון גאַט.

¹⁷ דענסמאַל איז שלמה געגאַנגען קיין עציִון־גִּבְרָה און קיין אַילִות אויפן ברעג ים אין לאַנד אָדום. ¹⁸ און חוֹרם האָט אים געשיקט דורך דער האַנט פון זיינע קנעכט שיפן, און קנעכט וואָס קענען דעם ים, און זיי זיינען געקומען מיט שלמהס קנעכט קיין אופיר, און האָבן געקריגן פון דאָרטן פיר הונדערט און פופציק צענטנער גאַלד, און געבראַכט צום מלך שלמה.

ט און די מלכה פון שבאָ האָט געהערט די הערוונג פון שלמהן, און זי איז געקומען צו פרווון שלמהן מיט רע־טענישן, קיין ירוּשָׁלַיִם, מיט זייער אַ גרויסער מחנה, און קעמלען אָנגעלאָדן מיט בִּשְׂמִים און גאַלד לרוב, און טייער געשטיין. און זי איז געקומען צו שלמהן, און האָט גערעדט צו אים וועגן אַלץ וואָס איז געווען בײַ איר אין האַרצן. ² און שלמה האָט איר געזאָגט אַלע אירע זאַכן, און נײַט געווען אַ זאַך פאַרהוילן פון שלמהן, וואָס ער זאָל איר נײַט זאָגן. ³ און די מלכה פון שבאָ האָט געזען די חכמה פון שלמהן, און דאָס הויז וואָס ער האָט געבויט, ⁴ און דאָס עסן פון זיין

טיש, און דאָס זיצן פון זיינע הויפדינער, און דאָס שטיין פון זיינע משרתים מיט זייערע מלבושים, און זיינע טראַנק מיינסטערס מיט זייערע מלבושים, און זיין אַרופאַנג וואָס ער פלעגט אַרופגיין צו גאַטס הויז, און אין איר איז מער ניט געבליבן קיין אָטעם. ⁵ און זי האָט געוואָגט צום מלך: אמת איז דער קלאַנג וואָס איך האָב געהערט אין מיין לאַנד וועגן דייןע פירונגען און וועגן דיין חכמה. ⁶ און איך האָב ניט געגלויבט זייערע ווערטער, ביז איך בין געקומען, און מיינע אויגן האָבן געזען; ערשט מיר איז צומאָל אַ העלפט ניט דערציילט געוואָרן פון דיין גרויס חכמה; דו שטייגסט אַריבער די הערונג וואָס איך האָב געהערט. זוויל צו דייןע לייט, און ווויל צו די דאָזיקע קנעכט דייןע וואָס שטייען פאַר דיר תמיד, און הערן דיין חכמה. ⁷ געלויבט איז יהוה דיין גאָט וואָס ער האָט דיך באַגערט דיך אַרופצוועצן אויף זיין טראַן פאַר אַ מלך פון יהוה דיין גאָט. ווויל דיין גאָט האָט ליב ישראל, כדי אים אויפצושטעלן אויף אייביק, דרום האָט ער דיך געמאַכט פאַר אַ מלך איבער זיי, צו טאָן רעכט און גערעכטיקייט.

⁹ און זי האָט געגעבן דעם מלך הונדערט און צוואַנציק צענטנער גאָלד, און בשמים זייער פיל, און טייער געשטיין; און קיינמאָל איז ניט געווען אַזעלכע בשמים ווי יענע וואָס די מלכה פון שבאָ האָט געגעבן שלמה המלך.

¹⁰ און אויך די קנעכט פון חורמען, און די קנעכט פון שלמהן, וואָס האָבן געבראַכט גאָלד פון אפיר, האָבן געבראַכט סאַנדאַלהאַלץ און טייערע שטיינער. ¹¹ און דער מלך האָט געמאַכט פון דעם סאַנדאַלהאַלץ שטעגן פאַר דעם הויז פון גאָט, און פאַר דעם הויז פון מלך, און האַרפן

און גיטאַרן פאַר די זינגערס; און אַזוי וואָס איז ניט געווען געוואָרן פריער אין לאַנד יהודה.
 12 און שלמה המלך האָט געגעבן דער מלכה פון שבאָ אַלע אירע באַנערן וואָס זי האָט פאַרלאַנגט, אַחוץ פאַר דעם וואָס זי האָט געבראַכט דעם מלך. און זי האָט זיך אומגעקערט, און איז אַוועקגעגאַנגען אין איר לאַנד, זי מיט אירע קנעכט.

13 און די וואָג פון דעם גאָלד וואָס איז אַריינגעקומען שלמהן אין איין יאָר, איז געווען זעקס הונדערט און זעקס און זעכציק צענטנער גאָלד, 14 אַחוץ וואָס די אַרומפאַרער און די סוחרים האָבן געבראַכט; און אַלע מלכים פון אַראַביע, און די לאַנדפירשטן האָבן שלמהן געבראַכט גאָלד און זילבער.

15 און שלמה המלך האָט געמאַכט צוויי הונדערט פאַנצערס פון געשלאָגענעם גאָלד; זעקס הונדערט שקל געשלאָגענע גאָלד איז אַוועק אויף איין פאַנצער. 16 און דריי הונדערט שילדן פון געשלאָגענעם גאָלד; דריי הונדערט גאָלדשטיק איז אַוועק אויף איין שילד. און דער מלך האָט זיי אַריינגעשטעלט אין דעם הויז פון לְבָנוֹך וואָלד.

17 און דער מלך האָט געמאַכט אַ גרויסן טראָן פון עלפנביין, און האָט אים איבערגעצויגן מיט ריינעם גאָלד. 18 און זעקס טרעפ זיינען געווען צום טראָן, און אַ גילדערן פוסבענקל, באַפעסטיקט צום טראָן; און הענטלאַך זיינען געווען אויף ביידע זייטן פון דעם אָרט צום זיצן, און צוויי לייבן זיינען געשטאַנען ביי די הענטלאַך. 19 און צוועלף לייבן זיינען דאָרטן געשטאַנען אויף די זעקס טרעפ, פון

דער זייט און פון דער אנדער זייט, אזויוואָס איז ניט גע-
מאַכט געוואָרן אין קיין קיניגרייך.

²⁰און אַלע טרינק-פּללים פון שלמה המלך זיינען געווען
פון גאַלד, און אַלע פּללים פון דעם הויז פון לבנון-וואַלד
זיינען געווען פון עכטן גאַלד; זילבער האָט זיך אין די טעג
פון שלמהן גערעכנט פאַר גאַרנישט. ²¹וואָרום דער מלך
האָט געהאַט שיפּן וואָס זיינען געגאַנגען קיין פּרשיש מיט
די קנעכט פון חורמען. איין מאָל אין דריי יאָר פּלעגן די
פּרשיש-שיפּן קומען אָנגעלאָדן מיט גאַלד, און זילבער,
עלפנבין, און מאַלפּעס, און פּאַוועס.

²²און שלמה המלך איז געווען גרעסער פון אַלע מלכים
פון דער ערד אין עושר און חכמה. ²³און אַלע מלכים
פון דער ערד האָבן געזוכט שלמהס פנים, כדי צו הערן זיין
חכמה וואָס גאָט האָט אַרײַנגעגעבן אין זיין האַרצן. ²⁴און
זיי האָבן געבראַכט איטלאַכער זיין מתנה, זילבערנע פּללים,
און גילדערנע פּללים, און קליידער, וואַפּן, און בּשמים,
פּערד און מוילאיזלען, יאָר אין יאָר.

²⁵און שלמה האָט געהאַט פיר טויזנט שטאַלן פּערד און
רייטוועגן, און צוועלף טויזנט רייטער, און ער האָט זיי
אַוועקגעשטעלט אין די שטעט פאַר רייטוועגן, און ביים
מלך אין ירושלים.

²⁶און ער האָט געוועלטיקט איבער אַלע מלכים, פון
דעם טײך און ביזן לאַנד פּלשתים, און ביז דעם געמאַרק
פון מצרים. ²⁷און דער מלך האָט געמאַכט זילבער אין
ירושלים אַזוי ווי די שטיינער, און צעדערן האָט ער גע-
מאַכט אַזוי ווי די ווילדע פייגנבויםער וואָס אין דער ניי-
דערונג, אין פּילקייט. ²⁸און פּערד האָט מען אַרויסגע-
בראַכט שלמהן פון מצרים און פון אַלע לענדער.

²⁹און די איבעריקע זאכן וועגן שלמהן, די ערשטע אזוי ווי די לעצטע, זיי זיינען שוין באשריבן אין די ווערטער פון נתן דעם נביא, און אין דער נבואה פון אחזה פון שילו, און אין דער זעאונג פון יעדו דעם זעער וועגן ירבם דעם זון פון נבטן.

³⁰און שלמה האָט געקיניגט אין ירושלים איבער גאנץ ישראל פערציק יאָר.

³¹און שלמה האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן אין דער שטאָט פון זיין פאָטער דודן; און זיין זון רחבם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

¶ און רחבם איז געגאנגען קיין שכם, וואָרום קיין שכם זיינען געקומען גאנץ ישראל אים צו מאַכן פאַר אַ מלך.

²און עס איז געווען, אַז ירבם דער זון פון נבטן האָט דאָס געהערט—וואָרום ער איז געווען אין מצרים, ווהיז ער איז אַנטלאָפן פון דעם מלך שלמה—האָט זיך ירבם אומגעקערט פון מצרים. ³און זיי האָבן געשיקט און אים גערופן; און ירבם און גאנץ ישראל זיינען געקומען, און האָבן גערעדט צו רחבם, אזוי צו זאָגן: ⁴דיין פאָטער האָט שווער געמאַכט אונדזער יאָך, און אַצונד פאַרגרינגער דעם האָרטן דינסט פון דיין פאָטער, וואָס ער האָט אַרויפגעלייגט אויף אונדז, און מיר וועלן דיר דינען. ⁵האָט ער צו זיי געזאָגט: קומט ווידער צו מיר אין דריי טעג אַרום. און דאָס פאַלק איז אַוועקגעגאנגען.

⁶האָט דער מלך רחבם זיך געעצהט מיט די זקנים וואָס זיינען געשטאַנען פאַר זיין פאָטער שלמהן, ווען ער האָט געלעבט, אזוי צו זאָגן: ווי עצהט איר צו געבן אַן ענטפער דעמדאָזיקן פאַלק? ⁷האָבן זיי צו אים גערעדט,

אַזוי צו זאָגן: אויב דו וועסט גיין מיט גוטן מיט דעמדאָזיקן
 פּאָלק, און וועסט זיי באַוויליקן, און וועסט רעדן צו זיי
 גוטע רייד, וועלן זיי דיר זיין קנעכט אויף אַלע טעג.

8 אָבער ער האָט פאַרלאָזן די עצה פון די זקנים וואָס
 זיי האָבן אים געעצהט, און ער האָט זיך געעצהט מיט די
 אינגלאַך וואָס זיינען אויפגעוואַקסן מיט אים, וואָס זיינען
 געשטאַנען פאַר אים. 9 און ער האָט צו זיי געזאָגט: וואָס
 עצהט איר, מיר זאָלן געבן אַן ענטפער דעמדאָזיקן
 פּאָלק, וואָס האָט צו מיר גערעדט, אַזוי צו זאָגן: פאַר-
 גרינגער דעם יאָך וואָס דיין פּאָטער האָט אַרויפגעלייגט
 אויף אונדז? 10 האָבן צו אים גערעדט די אינגלאַך וואָס זיי-
 נען אויפגעוואַקסן מיט אים, אַזוי צו זאָגן: אַזוי זאָלסטו זאָגן
 צו דעם פּאָלק וואָס האָט צו דיר גערעדט, אַזוי צו זאָגן:
 דיין פּאָטער האָט שווער געמאַכט אונדזער יאָך, דרום
 פאַרגרינגער דו אונדז—אַזוי זאָלסטו זאָגן צו זיי: מײן מינד-
 סטער פינגער איז דיקער פון מײן פּאָטערס לענדן. 11 און
 אַצונד, מײן פּאָטער האָט אויף אײך אַרויפגעלאָדן אַ שווערן
 יאָך, און איך וועל נאָך צולייגן צו אײער יאָך; מײן פּאָטער
 האָט אײך געשטראָפּט מיט ריטער, און איך—מיט דערנער.

12 און יְרָבֶעם און דאָס גאַנצע פּאָלק זיינען געקומען צו
 רחבֿעמען אויפן דריטן טאָג, אַזוי ווי דער מלך האָט גע-
 היסן, אַזוי צו זאָגן: קומט ווידער צו מיר אויפן דריטן טאָג.

13 און דער מלך האָט זיי געענטפערט האַרט, און דער מלך
 רחבֿעם האָט פאַרלאָזן די עצה פון די זקנים. 14 און ער
 האָט צו זיי גערעדט אַזוי ווי די עצה פון די אינגלאַך, אַזוי צו
 זאָגן: מײן פּאָטער האָט שווער געמאַכט אײער יאָך, און איך
 וועל נאָך צולייגן צו אים; מײן פּאָטער האָט אײך געשטראָפּט
 מיט ריטער, און איך—מיט דערנער.

¹⁵און דער מלך האָט זיך ניט צוגעהערט צום פּאָלק, וואָרום דאָס איז געווען באַשערט פון גאָט, כדי גאָט זאָל מקיים זיין זיין וואָרט, וואָס ער האָט גערעדט דורך אַחזיהוּ פון שילו, צו יַרְבֵּעַם דעם זון פון נבֿטן.

¹⁶און ווי גאַנץ ישראל האָבן געזען, אַז דער מלך האָט זיך ניט צוגעהערט צו זיי, האָט דאָס גאַנצע פּאָלק געענט-פערט דעם מלך, אַזוי צו זאָגן:

מיר האָבן ניט קיין חלק אין דודן,

און קיין ירושה אין דעם זון פון ישׂין.

איטלאַכער צו דינע געצעלטן, ישראל!

אַצינד קוק זיך אום אויף דיין הויז, דוד!

און גאַנץ ישראל איז אַוועקגעגאַנגען צו זיינע געצעלטן.

¹⁷נאָר די קינדער פון ישראל וואָס זיינען געזעסן אין די שטעט פון יהודה, איבער זיי איז געבליבן מלך רחבֿעם.

¹⁸און דער מלך רחבֿעם האָט אַרויסגעשיקט הַדוֹרְמֵעַן

וואָס איבער דעם ציינו, און די קינדער פון ישראל האָבן

אים פאַרוואָרפן מיט שטיינער, און ער איז געשטאָרבן.

און דער מלך רחבֿעם האָט זיך געאַיילט אַרויפצוגיין אויף זיין רייטוואָגן, צו אַנטלויפן קיין ירושָׁלַיִם.

¹⁹און ישראל האָט ווידערשפעניקט אָן דעם הויז פון

דוד ביו אויף היינטיקן טאָג.

יא און רחבֿעם איז געקומען קיין ירושָׁלַיִם, און ער האָט

אַיינגעזאַמלט דאָס הויז פון יהודה און בנימין, הונדערט

און אַכציק טויזנט געקליבענע קריגסלייט, מלחמה צו האַלטן

מיט ישראל, כדי אומצוקערן די מלוכה צו רחבֿעמען.

²איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען צו שמעֿיה דעם געט-

לאַכן מאַן, אַזוי צו זאָגן: ³זאָג צו רחבֿעם דעם זון פון

שלמה, דעם מלך פון יהודה, און צו גאַנץ ישראל אין יהודה

און בנימין, אזוי צו זאָגן: ⁴אזוי האָט גאָט געזאָגט: איר זאָלט
ניט אַרויפגיין, און איר זאָלט ניט מלחמה האַלטן מיט אַי-
ערע ברידער; קערט אַיך אום איטלאַכער צו זיין הויז,
וואָרום פון מיר איז געשען די דאָזיקע זאָך.
און זיי האָבן צוגעהערט די ווערטער פון גאָט, און האָבן
זיך אומגעקערט פון צו גיין אויף יְרֻבְעָמֶען.

⁵און רחבֶּעם איז געוועסן אין ירושָׁלַיִם; און ער האָט
געבויט שטעט פאַר פעסטונגען אין יהודה. ⁶און ער האָט
איבערגעבויט בֵּית־לָחֶם, און עֵיטָם, און תְּקוּעַ, ⁷און בֵּית־
צוּר, און שׁוֹכּוֹ, און עֲדוּלָם, ⁸און גַּת, און מְרֻשָׁה, און זִיף,
⁹און אֲדוּרַיִם, און לְכִישׁ, און עֲנָקָה, ¹⁰און צָרְעָה, און אֵילוֹן,
און חֶבְרוֹן, וואָס אין יהודה און בנימין, אויף פעסטונגשטעט.
¹¹און ער האָט פאַרשטאַרקט די פעסטונגען, און האָט אַרײַנ-
געזעצט אין זיי אָנפירער מיט שפּײַכלערס עסנוואַרג און
אייל און וויין. ¹²און אין יעטוועדער שטאָט זיינען געווען
פאַנצערס און שפּײַזן; און ער האָט זיי זייער שטאַרק באַ-
פעסטיקט. און יהודה און בנימין זיינען געבליבן ביי אים.
¹³און די פּהנים און די לויים וואָס אין גאַנץ ישראל
האָבן זיך געשטעלט פאַר אים פון זייער גאַנצן געמאַרק.
¹⁴וואָרום די לויים האָבן פאַרלאָזן זייערע אָפּענע ערטער
און זייער אייגנטום, און זיינען אַוועק קיין יהודה און קיין
ירושָׁלַיִם, ווייל יְרֻבְעָם און זיינע זין האָבן זיי פאַרשטויסן
פון צו טאָן דעם דינסט צו גאָט; ¹⁵און ער האָט זיך געשטעלט
פּהנים צו די בָּמוֹת, און צו די שְׂדִים, און צו די קעלבער
וואָס ער האָט געמאַכט. ¹⁶און נאָך זיי, זיינען פון אַלע
שבטים פון ישראל וואָס האָבן אָפּגעגעבן זייער האַרץ צו
זוכן יהוה דעם גאָט פון ישראל, געקומען קיין ירושָׁלַיִם,

כדי צו שלאַכטן צו יהוה דעם גאָט פון זייערע עלטערן.
 17 און זיי האָבן געשטאַרקט די מלוכה פון יהודה, און האָבן
 באַפעסטיקט רחבֿעם דעם זון פון שלמהן, דריי יאָר; וואָרום
 זיי זיינען געגאַנגען אין דעם וועג פון דודן און שלמהן דריי
 יאָר.

18 און רחבֿעם האָט זיך גענומען פאַר אַ ווייב מחלת די
 טאַכטער פון ירימזות דעם זון פון דודן, פון אַביסיל דער
 טאַכטער פון אַליאַב דעם זון פון ישׁין. 19 און זי האָט אים
 געבאַרן זין: יעושה, און שמרֿיהן, און נהמען. 20 און נאָך איר
 האָט ער גענומען מַעֲכָה די טאַכטער פון אַבשֿלומען, און
 זי האָט אים געבאַרן אַבֿיהן, און עִתִּין, און זיואַן, און שלומיתן.
 21 און רחבֿעם האָט ליב געהאַט מַעֲכָה די טאַכטער פון
 אַבשֿלומען מער פון אַלע זיינע ווייבער און זיינע קעפס־
 ווייבער; וואָרום אַכצן ווייבער האָט ער גענומען, און
 זעכציק קעפסווייבער; און ער האָט געבאַרן אַכט און
 צוואַנציק זין, און זעכציק טעכטער. 22 און רחבֿעם האָט
 אויפגעשטעלט אַבֿיה דעם זון פון מַעֲכָהן פאַרן הויפט,
 פאַר דעם פירשט צווישן זיינע ברידער, וואָרום זיין מִיין
 איז געווען אים צו מאַכן פאַר אַ מלך. 23 און ער האָט
 געטאַן מיט שכל, און האָט צעשפּרייט אַלע זיינע זין איבער
 אַלע לענדער פון יהודה און בנימין, און אַלע פעסטונג
 שטעט, און ער האָט זיי געגעבן שפּייז לרוב; און ער האָט
 נפאַר זיין אויסגעזוכט אַ סך ווייבער.

יב יאון עס איז געווען, אַז רחבֿעם מלוכה האָט זיך באַ־
 פעסטיקט, און ער איז געוואָרן שטאַרק, האָט ער פאַר־
 לאָזן די תורה פון גאָט, און גאַנץ ישראל מיט אים.
 2 און עס איז געווען אין פינפטן יאָר פון דעם מלך
 רחבֿעם, איז שישק דער מלך פון מצרים אַרויפגעגאַנגען

אויף ירושלים, ווייל זיי האָבן געפעלשט אָן גאָט; ⁸ מיט טויזנט און צוויי הונדערט רייטוועגן, און מיט זעכציק טויזנט רייטער; און אָן אַ צאָל איז געווען דאָס פּאָלק וואָס איז מיט אים געקומען פון מצרים, לובים, סופיים, און פושים. ⁹ און ער האָט באַצווונגען די פעסטונגשטעט פון יהודה, און איז געקומען ביז ירושלים.

⁶ איז שמעיה דער נביא געקומען צו רחבעמען, און צו די האָרן פון יהודה, וואָס האָבן זיך איינגעזאמלט קיין ירושלים פון וועגן שישקן, און ער האָט צו זיי געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: איר האָט מיך פאַרלאָזן, דרום האָב איך אויך אַיך איבערגעלאָזן אין דער האַנט פון שישקן.

⁶ און די האָרן פון ישראל און דער מלך זיינען געוואָרן אונטערטעניק, און זיי האָבן געזאָגט: גאָט איז גערעכט. ⁷ און ווי גאָט האָט געזען אַז זיי זיינען געוואָרן אונטערטעניק, איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען צו שמעיהן, אַזוי צו זאָגן: זיי זיינען געוואָרן אונטערטעניק, וועל איך זיי ניט אומברענגען; און איך וועל זיי געבן אַ קליינע אַנטרינונג, און מיין גרימצאָרן וועט ניט אויסגעגאָסן ווערן אויף ירושלים דורך דער האַנט פון שישקן. ⁸ נייערט זיי וועלן זיין קנעכט צו אים; כּדי זיי זאָלן וויסן צווישן מיין דינסט און דעם דינסט פון די מלוכות פון די לענדער.

⁹ און שישק דער מלך פון מצרים איז אַרויפגעקומען אויף ירושלים; און ער האָט צוגענומען די אוצרות פון גאָטס הויז, און די אוצרות פון מלכס הויז; אַלץ האָט ער צוגענומען. און ער האָט צוגענומען די גילדערנע שילדן וואָס שלמה האָט געמאַכט. ¹⁰ און דער מלך רחבעם האָט געמאַכט אַנשטאָט זיי קופּערנע שילדן, און האָט זיי איבערגעגעבן אויף דער האַנט פון די הויפטלייט פון די לויפּערס וואָס

האָבן געהיט דעם אַיינגאַנג פון מלכס הויז. ¹¹ און עס איז געווען, ווען נאָר דער מלך פלעגט קומען אין גאָטס הויז, זיינען געקומען די לויפערס און פלעגן זיי אַרויסטראָגן, דערנאָך פלעגן זיי זיי אומקערן אין דער קאַמער פון די לויפערס.

¹² און אַז ער איז געוואָרן אונטערטעניק, האָט זיך אָפּ געקערט פון אים דער צאָרן פון גאָט, ניט אומצוברענגען אין גאַנצן; און אויך זיינען געווען אין יהודה גוטע זאַכן. ¹³ און דער מלך רחבֿעם האָט זיך באַפעסטיקט אין ירוּשָׁלַיִם, און האָט געקיניגט; וואָרום איין און פערציק יאָר איז רחבֿעם אַלט געווען אַז ער איז געוואָרן מלך, און זיבעצן יאָר האָט ער געקיניגט אין ירוּשָׁלַיִם, אין דער שטאָט וואָס גאָט האָט אויסדערוויילט פון אַלע שבטים פון ישראל, צו טאָן זיין נאָמען דאָרטן. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען נַעֲמָה די צִמּוּנִית. ¹⁴ און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט, וואָרום ער האָט ניט געקערט זיין האַרץ צו זוכן גאָט.

¹⁵ און די זאַכן וועגן רחבֿעמען, די ערשטע אַזוי ווי די לעצטע, זיי זיינען שוין באַשריבן אין די ווערטער פון שְׁמֵעִיָה דעם נביא, און עֲדוֹ דעם זעער, וועגן דעם יחוס. און מלחמות זיינען געווען צווישן רחבֿעמען און יְרַבְעָמֶען אַלע טעג.

¹⁶ און רחבֿעם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין דודס־שטאָט. און זיין זון אַבְיָה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

ל אין אַכצנטן יאָר פון דעם מלך יְרַבְעָם איז אַבְיָה גע־וואָרן מלך איבער יהודה. ² דריי יאָר האָט ער געקיניגט

אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען מיכיהו די טאָכטער פון אוריאלן פון גבעה.

און אַ מלחמה איז געווען צווישן אַבִּיהֶן און צווישן יִרְבֵּעָמֶן. ³ און אַבִּיהֶּ הָאֵט אָנגעקניפט די מלחמה מיט אַ חיל פון מלחמה־גיבורים, פיר הונדערט טויזנט געקליבענע מענער; און יִרְבֵּעָם הָאֵט אָנגעריכט אויף אים די מלחמה מיט אַכט הונדערט טויזנט געקליבענע מענער, העלדישע גיבורים.

⁴ און אַבִּיהֶּ הָאֵט זיך געשטעלט אויף דעם באַרג צְמָרִים וואָס אין די בערג פון אפרים, און ער הָאֵט געוואָגט: הערט מיך צו, יִרְבֵּעָם און גאַנץ ישראל. ⁵ איר דאַרפט דאָך וויסן אַז גאָט דער האַר פון ישראל הָאֵט געגעבן די מלוכה איבער ישראל צו דודן אויף אייביק, צו אים און צו זיינע קינדער, אין אַ בונד פון זאַלץ. ⁶ און יִרְבֵּעָם דער זון פון נָבְטָן, דער קנעכט פון שלמה דעם זון פון דודן, איז אויפגעשטאַנען און הָאֵט ווידערשפעניקט אָן זיין האַר. ⁷ און עס האָבן זיך אויפגעקליבן אַרום אים נישטיקע לייט, נידערטרעכטיקע יונגען, און זיי האָבן זיך געפעסטטיקט אַקעגן רחבָעם דעם זון פון שלמהן, און רחבָעם איז געווען יונג און ווייכהאַרציק, און הָאֵט זיך ניט געקענט שטאַרקן אַקעגן זיי. ⁸ און אַצונד ווילט איר זיך שטאַרקן אַקעגן דער מלוכה פון יהוה אין דער האַנט פון די קינדער פון דוד; און איר זייט אַ גרויסער המון, און מיט אייך זיינען די גילדערנע קעלבער וואָס יִרְבֵּעָם הָאֵט אייך געמאַכט פאַר געטער. ⁹ פאַרוואָר, איר הָאֵט פאַרשטויסן די פֿהנים פון יהוה, די קינדער פון אַהרן, און די לויים, און איר הָאֵט אייך געמאַכט פֿהנים אַזוי ווי די פעלקער פון אַנדערע לענדער; איטלאַכער וואָס קומט דערפילן זיין האַנט, מיט אַ יונגן אָקס, און מיט זיבן

^א ד. ה. זיך איינזיינען.

וידערס, ער ווערט אַ פֿהן צו די אומגעטער. ¹⁰אָבער מיר—
אונדזער גאָט איז יהוה, און מיר האָבן אים נישט פֿאַרלאָזן,
און פֿהנים וואָס דינען פֿאַר יהוה, זיינען קינדער פֿון אַהרן,
און די לויים זיינען אויף דעם דינסט; ¹¹און זיי דעמפֿן צו
יהוה בראַנדאָפֿפער פֿרימאָרגן אין פֿרימאָרגן, און אָונט
אין אָונט, און ווירויך פֿון שמעקעדיקע געווירצן, און די
אויסלייגונג פֿון דעם ברויט אויף דעם ריינעם טיש, און די
גילדערנע מנורה מיט אירע רערלאַך אויף צו ברענען
אָונט אין אָונט. וואָרום מיר היטן די היטונג פֿון יהוה
אונדזער גאָט, און איר האָט אים פֿאַרלאָזן. ¹²און אָט איז
פֿאַרויס מיט אונדז גאָט, און זיינע פֿהנים מיט שאַלטרומיטן
צו שאַלן אויף אַיך. קינדער פֿון ישראל, איר זאָלט נישט
מלחמה האַלטן מיט יהוה דעם גאָט פֿון אונדזערע עלטערן,
וואָרום איר וועט נישט באַגליקן.

¹³אָבער יְרֻבְעָם האָט אויסגעדרייט די לויערער צו
קומען אויף זיי פֿון הינטן, אַזוי אַז זיי זיינען געווען פֿאַר
יהודה, און די לויערער הינטער זיי. ¹⁴און יהודה האָט זיך
אומגעקוקט, ערשט די מלחמה איז אויף זיי פֿון פֿאַרנט און
פֿון הינטן; און זיי האָבן געשריען צו יהוה, און די פֿהנים
האָבן געטרומיטערט אין טרומיטן. ¹⁵און די מענער פֿון
יהודה האָבן אַרויסגעלאָזט אַ שאַלונג. און עס איז געווען,
ווי די מענער פֿון יהודה האָבן אַרויסגעלאָזט אַ שאַלונג,
האָט גאָט געשלאָגן יְרֻבְעָם און גאַנץ ישראל פֿאַר אַבְיָהן
און יהודה. ¹⁶און די קינדער פֿון ישראל זיינען אַנטלאָפֿן
פֿאַר יהודה, און גאָט האָט זיי געגעבן אין זייער האַנט. ¹⁷און
אַבְיָה און זיין פֿאַלק האָבן זיי געשלאָגן אַ גרויסן שלאַק, און
עס זיינען געפֿאַלן דערשלאַגענע פֿון ישראל פינף הונדערט
טויזנט געקליבענע מענער. ¹⁸און די קינדער פֿון ישראל

זיינען אונטערטעניק געוואָרן אין יענער צייט, און די קינדער פון יהודה זיינען געוואָרן שטאַרק, ווייל זיי האָבן זיך אָנגעלענט אויף יהוה דעם גאָט פון זייערע עלטערן.

¹⁹ און אַבִּיהָ הָאָט נאַכגעיאָגט יִרְבֵּעַמֶּען, און ער הָאָט באַצווונגען פון אים שטעט: בֵּית־אֵל מיט אירע טעכטער־שטעט, און ישָנָה מיט אירע טעכטערשטעט, און פֶּרְזִין מיט אירע טעכטערשטעט. ²⁰ און יִרְבֵּעַם איז מער ניט געקומען צו די כּוֹחֹת אין די טעג פון אַבִּיהֶן; און גאָט הָאָט אים גע־פּלאָגט, און ער איז געשטאַרבן.

²¹ און אַבִּיהָ הָאָט זיך באַפעסטיקט. און ער הָאָט זיך גענומען פּערצן ווייבער, און הָאָט געבאַרן צוויי און צוואַנציג זין, און זעכצן טעכטער.

²² און די איבעריקע זאַכן וועגן אַבִּיהֶן, און זיינע פּירונגען, און זיינע רייד, זיינען פּאַרשריבן אין דעם מְדַרְשׁ פון עֲדוֹ דעם נביא.

²³ און אַבִּיהָ הָאָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע הָאָט אים באַגראָבן אין דודס־שטאָט. און זיין ווין אָסאָ איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט. אין זיינע טעג איז דאָס לאַנד געווען רואיק צען יאָר.

י'ד ¹ און אָסאָ הָאָט געטאַן וואָס איז גוט און רעכטפּאַרטיק אין די אויגן פון גאָט זיין האָר. ² און ער הָאָט אָפּגעטאַן די פּרעמדע מזבחות און די בָּמוֹת, און ער הָאָט צעבראַכן די זיילשטיינער, און הָאָט אָפּגעהאַקט די געצנבויםער. ³ און ער הָאָט אָנגעוואָגט יהודה צו זוכן יהוה דעם גאָט פון זייערע עלטערן, און צו טאַן די תּוֹרָה און דאָס געבאָט. ⁴ און ער הָאָט אָפּגעטאַן פון אַלע שטעט פון יהודה די בָּמוֹת און די זוננײלן. און דאָס קיניגרייך איז געווען רואיק אונטער

אים. ⁶און ער האָט געבויט פעסטונגשטעט אין יהודה, וואָרום דאָס לאַנד איז געווען רואיק, און ביי אים איז נישט געווען קיין מלחמה אין יענע יאָרן, ווייל גאָט האָט אים באַרוט. ⁷און ער האָט געוואָגט צו יהודה: לאַמיר פאַר-בויען די דאָזיקע שטאָט, און אַרומרינגלען מיט אַ מויער און טורעמס, טירן און ריגלען, אַזוי לאַנג דאָס לאַנד ליגט פאַר אונדז, ווייל מיר האָבן געזוכט יהוה אונדזער גאָט; מיר האָבן אים געזוכט, און ער האָט אונדז באַרוט פון רונד אַרום. און זיי האָבן געבויט, און האָבן באַגליקט.

⁸און אַסאָ האָט געהאַט אַ חיל וואָס האָט געטראָגן פאַר צערס און שפיון, פון יהודה דריי הונדערט טויזנט; און פון בנימין, די וואָס האָבן געטראָגן אַ שילד און געשפאַנט אַ בויגן, צוויי הונדערט און אַכציק טויזנט. די אַלע זיינען געווען העלדישע גיבורים.

⁹איז אַרויסגעגאַנגען אַקעגן זיי זרח דער פושי מיט אַ חיל פון טויזנט מאָל טויזנט, און רייטוועגן דריי הונדערט, און ער איז געקומען ביז מְרָשָה. ¹⁰איז אַסאָ אַרויסגעגאַנגען זיי אַנטקעגן, און זיי האָבן אָנגעריכט אַ מלחמה אין טאַל פון צפת ביי מְרָשָה. ¹¹און אַסאָ האָט גערופן צו יהוה זיין גאָט, און ער האָט געוואָגט: יהוה, נישט אַחוץ דיר צו העלפן צווישן דעם מאַכטיקן און דעם וואָס אָן כּוּח; העלף אונדז, יהוה אונדזער גאָט, וואָרום אויף דיר לענען מיר זיך אָן, און אין דיין נאָמען זיינען מיר געקומען אויף דעמדאָזיקן גרויסן המון. דו ביסט יהוה אונדזער גאָט; זאָל נישט אַ מענטש אויסהאַלטן אַקעגן דיר.

¹²און גאָט האָט געשלאָגן די פושים פאַר אַסאָ און פאַר יהודה, און די פושים זיינען אַנטלאָפן. ¹³און אַסאָ און דאָס פאַלק וואָס מיט אים האָבן זיי נאָכגעיאָגט ביז קיין גָר,

און עס זיינען געפאלן פון די כושים, ביז פון זיי איז ניט גע-
בליבן אַ לעבעדיקער; וואָרום זיי זיינען צעבראָכן געוואָרן
פאַר גאָט און פאַר זיין מחנה. און זיי האָבן גענומען רויב
זייער פיל. ¹³ און זיי האָבן געשלאָגן אַלע שטעט רונד אַרום
גַר, וואָרום אַ פּחד פון גאָט איז געווען אויף זיי; און זיי
האָבן אויסגערויבט אַלע שטעט, וואָרום פיל רויב איז אין זיי
געווען. ¹⁴ און אויך די פיגעצעלטן האָבן זיי געשלאָגן, און
זיי האָבן געפאַנגען שאָף אַ סך, און קעמלען, און האָבן זיך
אומגעקערט קיין ירושלים.

טו און צוריקהו דעם זון פון עזרדן, אויף אים איז געווען
דער גייסט פון גאָט. ² און ער איז אַרויסגעגאַנגען אַנט-
קעגן אַסאַן, און האָט צו אים געזאָגט: הערט מיך צו, אַסאַ,
און גאַנץ יהודה, און בנימין: גאָט איז מיט אַיך, אַז איר זייט
מיט אים; און אַז איר וועט אים זוכן, וועט ער זיך לאָזן גע-
פינען פון אַיך; אָבער אַז איר וועט אים פאַרלאָזן, וועט
ער אַיך פאַרלאָזן. ³ און פיל טעג איז ישראל געווען אָן
דעם אמתען גאָט, און אָן אַ פּהן וואָס זאָל לערנען, און אָן אַ
תּוֹרָה. ⁴ אָבער אַז זיי האָבן אין זייער נויט זיך אומגעקערט
צו יהוה דעם גאָט פון ישראל, און האָבן אים געזוכט, האָט
ער זיך געלאָזט געפינען פון זיי. ⁵ און אין יענע צייטן איז
ניט געווען קיין פריד פאַר דעם אַרויסגייער און פאַר דעם
אַריינגייער, וואָרום גרויסע מהומות זיינען געווען אויף אַלע
באַווינער פון די לענדער. ⁶ און זיי זיינען צעשלאָגן געוואָרן
אַ פּאַלק אָן אַ פּאַלק, און אַ שטאָט אָן אַ שטאָט, וואָרום
גאָט האָט זיי פאַרטומלט מיט אַלערליי צרות. ⁷ אָבער איר
זייט שטאַרק, און זאָלן ניט אָפּגעשלאָפּט ווערן אַייערע
הענט, וואָרום אַ שכר איז דאָ פאַר אַייער טוהונג.
⁸ און ווי אַסאַ האָט געהערט די דאָזיקע ווערטער און

די נבואה פון עוֹדֵד דעם נביא, האָט ער זיך געשטאַרקט, און האָט אָפּגעשאַפט די אומווערדיקייטן פון גאַנצן לאַנד יהודה און בנימין, און פון די שטעט וואָס ער האָט באַ צוונגען פון באַרג אפרים; און ער האָט באַנייט דעם מזבח פון גאָט וואָס פאַר דעם פּאָדערהויז פון גאָט. ⁹ און ער האָט אַיינגעזאַמלט גאַנץ יהודה און בנימין און די וואָס האָבן זיך אויפגעהאַלטן ביי זיי פון אפרים און מנשה, און פון שמעון; וואָרום אַ סך זיינען צוגעפאלן צו אים פון ישראל, ווען זיי האָבן געווען אַז יהוה זיין גאָט איז מיט אים. ¹⁰ און זיי האָבן זיך אַיינגעזאַמלט אין ירושלים אין דריטן חודש, אין פּופצנטן יאָר פון אָסאַס מלוכה. ¹¹ און זיי האָבן געשלאַכט צו גאָט אין יענעם טאָג, פון דעם רויב וואָס זיי האָבן געבראַכט, זיבן הונדערט רינדער, און זיבן טויזנט שאָף. ¹² און זיי זיינען אַריין אין אַ בונד צו זוכן יהוה דעם גאָט פון זייערע עלטערן מיט זייער גאַנצן האַרצן און מיט זייער גאַנצער זעל; ¹³ און אַז איטלאַכער וואָס וועט ניט זוכן יהוה דעם גאָט פון ישראל, זאָל געטייט ווערן, סיי קליין סיי גרויס, סיי אַ מאַן סיי אַ פרוי. ¹⁴ און זיי האָבן געשוואָרן צו גאָט אויף אַ הויכן קול, און מיט שאַלונג, און מיט טרומיין, און מיט שופרות. ¹⁵ און גאַנץ יהודה האָבן זיך געפרייט מיט דער שבועה; וואָרום מיט זייער גאַנצן האַרצן האָבן זיי געשוואָרן, און מיט זייער גאַנצן רצון האָבן זיי אים געזוכט; און ער האָט זיך געלאָזט געפינען פון זיי, און גאָט האָט זיי באַרוט פון רונד אַרום.

¹⁶ און אויך מַעֲכָה די מוטער פון דעם מלך אָסאַן האָט ער אָפּגעטאָן פון זיין אַ האַרנטע, ווייל זי האָט געמאַכט אַ פאַרזעעניש צו דעם אַשָׁה. און אָסאַ האָט אָפּגעשאַקט איר פאַרזעעניש, און צעמאַלן, און פאַרברענט ביים טייך

קדרון. ¹⁷אָבער די בָּמות זיינען ניט אָפּגעטאָן געוואָרן פון ישראל; נאָר אָסאַס האַרץ איז געווען גאַנץ אַלע זיינע טעג. ¹⁸און ער האָט געבראַכט די געהייליקטע זאַכן פון זיין פּאָטער, און זיינע אייגענע געהייליקטע זאַכן, אין גאַטס הויז, זילבער, און גאָלד, און פּלים.

¹⁹און קיין מלחמה איז מער ניט געווען ביז דעם פינף און דרייסיקסטן יאָר פון אָסאַס מלוכה.

טז יאין זעקס און דרייסיקסטן יאָר פון אָסאַס מלוכה, איז בעשאַ דער מלך פון ישראל אַרויפגעגאַנגען אויף יהודה, און ער האָט אַרומגעבויט רָמָה, כדי ניט צו דער־לאָזן אַן אַרויסגייער און אַן אַריינגייער צו אָסאַ דעם מלך פון יהודה.

²האָט אָסאַ אַרויסגענומען זילבער און גאָלד פון די אוצרות פון גאַטס הויז און דעם מלכס הויז, און אַוועקגע־שיקט צו בְּדִהָד דעם מלך פון אַרָם, וואָס איז געזעסן אין דרמָשק, אַזוי צו זאָגן: ³אַ בונד איז צווישן מיר און צווישן דיר, און צווישן מיין פּאָטער און צווישן דיין פּאָטער; אָט שיק איך דיר זילבער און גאָלד; גיי פאַרשטער דיין בונד מיט בעשאַ דעם מלך פון ישראל, כדי ער זאָל אָפּציען פון מיר.

⁴האָט בְּדִהָד צוגעהערט צו דעם מלך אָסאַ, און ער האָט געשיקט זיינע חיל־פירער אויף די שטעט פון ישראל, און זיי האָבן געשלאָגן עִיִן, און דָן, און אַבְל־מִים, און אַלע שפּייכלערשטעט פון נפתלי.

⁵און עס איז געווען, ווי בעשאַ האָט דערהערט, אַזוי האָט ער אויפגעהערט אַרומבויען רָמָה, און האָט אָפּגע־שטעלט זיין אַרבעט. ⁶און דער מלך אָסאַ האָט גענומען גאַנץ יהודה, און זיי האָבן אַוועקגעטראָגן די שטיינער פון רָמָה, און

אירע האַלצן, מיט וואָס בַּעֲשָׂאָ הָאָט געבויט. און ער האָט מיט זיי אַרומגעבויט גִבֵּע און מִצְפָּה.

⁷און אין יענער צײַט איז געקומען חנני דער זעער צו אָסאָ דעם מלך פון יהודה, און האָט צו אים געזאָגט: ווייל דו האָסט זיך אָנגעלענט אויף דעם מלך פון אַרם, און האָסט זיך ניט אָנגעלענט אויף גאָט דיין האַר, דרום איז דער חיל פון דעם מלך פון אַרם אַנטרונען געוואָרן פון דיין האַנט. ⁸זײַנען ניט די פּוֹשִׁים און די לּוֹבִים געווען אַ גרויסער חיל מיט רײַטוועגן און מיט רײַטער זײַער פּיל? אָבער אַז דו האָסט זיך אָנגעלענט אויף גאָט, האָט ער זיי געגעבן אין דיין האַנט. ⁹וואָרום די אויגן פון גאָט וואַנדערן אום איבער דער גאַנצער ערד, זיך צו שטאַרקן פאַר די וואָס זײַער האַרץ איז אים גאַנץ. דו ביסט נאַריש געווען אין דעם, וואָרום פון אַצונד אָן וועלן בײַ דיר זײַן מלחמות.

¹⁰האָט אָסאָ געצערנט אויף דעם זעער, און ער האָט אים אַרײַנגעזעצט אין תּפִּיסָה; ווייל ער איז געווען אין כּעס אויף אים דערפאַר. און אָסאָ האָט געדריקט טײַל פון דעם פּאָלק אין יענער צײַט.

¹¹און אָט די זאַכן וועגן אָסאָן, די ערשטע אַזוי ווי די לעצטע, זיי זײַנען באַשריבן אין בוך פון די מלכים פון יהודה און ישראל.

¹²און אָסאָ איז קראַנק געוואָרן אויף זײַנע פּיס אין נײַן און דרײַסיקסטן יאָר פון זײַן מלוכה; זײַן קראַנקשאַפט איז געווען זײַער שטאַרק; אָבער אַפּילו אין זײַן קראַנקשאַפט האָט ער ניט געפרעגט בײַ גאָט נײַערט בײַ די היילערס.

¹³און אָסאָ האָט זיך געלײַגט מיט זײַנע עלטערן, און איז געשטאַרבן אין אײַן און פּערציקסטן יאָר פון זײַן מלוכה. ¹⁴און מע האָט אים באַגראָבן אין זײַן קבר וואָס ער האָט

זיך געלאָזט גראָבן אין דודס־שטאָט, און מע האָט אים אַרײַנגעלייגט אין אַ געלעגער וואָס מע האָט אָנגעפילט מיט געוירצן און פאַרשידענע מינים, צובאַרײַט דורך בשָׂמִים מאַכערײַ, און מע האָט פאַרברענט נאָך אים אַ גרויסע פאַרברענונג ביז גאָר.

יך¹ און יהושָׁפָט זײַן זון איז געוואָרן מלך אויף זײַן אָרט, און האָט זיך באַפעסטיקט אַקעגן ישראל.² און ער האָט געשטעלט חיל אין אַלע באַפעסטיקטע שטעט פון יהודה, און געשטעלט וואַכן אין לאַנד יהודה, און אין די שטעט פון אפרים וואָס זײַן פאָטער אָסאָ האָט באַצווונגען.³ און יהוה איז געווען מיט יהושָׁפָטן, וואָרום ער איז געגאַנגען אין די פריערדיקע וועגן פון זײַן פאָטער דודן, און ער האָט ניט געזוכט די בַּעַל־געטער.⁴ נאָר דעם גאָט פון זײַן פאָטער האָט ער געזוכט, און אין זײַנע געבאָט איז ער געגאַנגען, און ניט אַזוי ווי די מעשים פון ישראל.⁵ און יהוה האָט באַפעסטיקט די מלוכה אין זײַן האַנט, און גאַנץ יהודה האָט געגעבן מתנות יהושָׁפָטן, און ער האָט געהאַט פיל עושר און פבוד.⁶ און זײַן האַרץ איז געווען געהויבן אין די וועגן פון יהוה; דערצו נאָך האָט ער אָפגעטאָן די בָּמוֹת און די געצנבוימער פון יהודה.

⁷ און אין דריטן יאָר פון זײַן מלוכה האָט ער געשיקט זײַנע האַרן: בְּנֵי־חֵלֶן, און עוֹבְדֵיהֶן, און זכָרְיָהוּ, און נתנאל, און מיכָהוּן, צו לערנען די שטעט פון יהודה.⁸ און מיט זיי זײַנען געווען די לויים שמעֵיָהוּ, און נתנָהוּ, און זבְדִיָהוּ, און עֲשָׂהאֵל, און שמִיָּרְמוֹת, און יהוֹנָתָן, און אדוֹנִיָהוּ, און טוֹבִיָהוּ, און טוב־אדוֹנִיָהוּ, די לויים; און מיט זיי, אַלִישָׁמָע און יהוֹרָם, די פּהִנִים.⁹ און זיי האָבן געלערנט אין יהודה, און מיט זיי איז געווען דאָס בוך פון גאַטס תּוֹרָה; און זיי זײַנען

אַרומגעגאַנגען אין אַלע שטעט פון יהודה, און האָבן גע-
לערנט צווישן דעם פּאָלק.

¹⁰ און אַ פּחד פון גאָט איז געווען אויף אַלע מלוכות פון
די לענדער וואָס אַרום יהודה, און זיי האָבן ניט מלחמה
געהאַלטן מיט יהושפֿטן. ¹¹ און פון די פּלשתים האָט מען
געבראַכט יהושפֿטן מתנות, און זילבער אַ לאַדונג; אויך די
אַראַבער האָבן אים געבראַכט שאַף; זיבן טויזנט און זיבן
הונדערט ווידערס, און זיבן טויזנט און זיבן הונדערט בעק.
¹² און יהושפֿט איז געוואָרן אַלץ גרעסער, ביז גאָר הויך;
און ער האָט געבויט אין יהודה פּאַלאַצן און שפּייכלער-
שטעט. ¹³ און אַ גרויסע ווירטשאַפט האָט ער געהאַט אין
די שטעט פון יהודה; און מלחמה-לייט, העלדישע גיבורים,
אין ירושלים.

¹⁴ און דאָס איז געווען זייער ציילונג לויט זייערע פּאָ-
טערהייער: פון יהודה, הויפטלייט פון טויזנט: עֲדֹנָה דער
הויפטמאַן, און מיט אים העלדישע גיבורים דריי הונדערט
טויזנט; ¹⁵ און לעבן אים: יהוֹתָנָן דער הויפטמאַן, און מיט
אים צוויי הונדערט און אַכציק טויזנט; ¹⁶ און לעבן אים:
עֲמֹסָיָה דער זון פון זכרין, וואָס האָט זיך פּרייזוואָליק אָנגע-
באַטן פאַר גאָט, און מיט אים צוויי הונדערט טויזנט העל-
דישע גיבורים. ¹⁷ און פון בנימין: אַ העלדישער גיבור, אַלְיָדָע
און מיט אים באַוואָפנטע מיט בויגנס און שילדן, צוויי הונד-
ערט טויזנט; ¹⁸ און לעבן אים: יהוֹנָדָב, און מיט אים הונד-
ערט און אַכציק טויזנט געוואָפנטע צום קריג. ¹⁹ דאָס
זיינען די וואָס האָבן באַדינט דעם מלך, אַחוץ וואָס דער
מלך האָט געשטעלט אין די פעסטונגשטעט אין גאַנץ יהודה.
יך ¹ און יהושפֿט האָט געהאַט פיל עושר און כבוד; און ער
האַט זיך מתחתן געווען מיט אַחאַבן. ² און נאָך אַ פאַרלוויף

פון יאַרן האָט ער אַראָפּגענידערט צו אַהאַבן קיין שומרון, און אַהאַב האָט געשלאַכט פאַר אים און פאַר דעם פּאָלק וואָס מיט אים שאָף און רינדער אַ סך, און ער האָט אים אַיינגערעדט אַרויפצוגיין קיין רָמות־גלְעָד.³ און אַהאַב דער מלך פון ישראל האָט געזאָגט צו יהושֶפֿט דעם מלך פון יהודה: ווילסטו גיין מיט מיר קיין רָמות־גלְעָד? האָט ער געזאָגט: אַזוי ווי דו אַזוי איך, און אַזוי ווי דײַן פּאָלק מײַן פּאָלק, און אין אײנעם מיט דיר אויף מלחמה.

⁴און יהושֶפֿט האָט געזאָגט צו דעם מלך פון ישראל: פרעג היינט, איך בעט דײַך, דאָס וואָרט פון גאָט.

⁵האָט דער מלך פון ישראל אַיינגעזאָמלט די נביאים, פיר הונדערט מאָן, און ער האָט צו זיי געזאָגט: זאָלן מיר גיין קיין רָמות־גלְעָד אויף מלחמה, אָדער זאָל איך אָפּשטיין? האָבן זיי געזאָגט: גיי אַרויף, און גאָט וועט זי געבן אין דער האַנט פון מלך.

⁶האָט יהושֶפֿט געזאָגט: איז דאָ נײַטאָ נאָך אַנביא פון גאָט, אַז מיר זאָלן פרעגן בײַ אים? 'האָט דער מלך פון ישראל געזאָגט צו יהושֶפֿט: פאַראַן נאָך אײַן מאַן אויף צו פרעגן בײַ גאָט דורך אים, אָבער איך האָב אים פײַנט, ווײַל ער זאָגט נײַט אויף מיר נביאות צום גוטן, נײַערט אַלע זײַנע טעג צום שלעכטן; דאָס איז מײַכײַהו דער זון פון מלאַן. האָט יהושֶפֿט געזאָגט: זאָל דער מלך אַזוי נײַט רעדן.

⁸האָט דער מלך פון ישראל צוגערופן אַ הויפּדינער, און האָט געזאָגט: ברענג אויף גיך מײַכײַהו דעם זון פון מלאַן.
⁹און דער מלך פון ישראל און יהושֶפֿט דער מלך פון יהודה זײַנען געזעסן אײַטלאַכער אויף זײַן טראָן אַנגעקלײַדט אין בנדי־זמלכות; און זיי זײַנען געזעסן אין אַ שײַער בײַ דעם טויעראַיינגאַנג פון שומרון, און אַלע נביאים האָבן

נביאות געזאָגט פֿאַר זיי. ¹⁰און צדקָנהו דער וון פון כְּנַעַנָהן
האָט זיך געמאַכט אַייערנע הערנער, און ער האָט געזאָגט:
אַזוי האָט גאָט געזאָגט: מיט די דאָזיקע וועסטו שטויסן די
אַרמים ביז זיי צו פֿאַרלענדן. ¹¹און אַלע נביאים האָבן
נביאות געזאָגט דעסגלייכן, אַזוי צו זאָגן: גיי אויף רָמוֹת־
גִלְעָד, און באַגליק, און גאָט וועט זי געבן אין דער האַנט
פון מלך.

¹²און דער שליח וואָס איז געגאַנגען רופן מיכיהוּן, האָט
גערעדט צו אים, אַזוי צו זאָגן: זע, די ווערטער פון די נביאים
זיינען ווי איין מויל גוטס אויפן מלך; טאָ זאָל, איך בעט
דיך, דיין וואָרט זיין אַזוי ווי פון איינעם פון זיי, און רעד
גוטס. ¹³האָט מיכיהוּ געזאָגט: אַזוי ווי עס לעבט יהוה, אַז
דאָס וואָס מײן גאָט וועט זאָגן, דאָס וועל איך רעדן!

¹⁴און ווי ער איז געקומען צום מלך, האָט דער מלך
צו אים געזאָגט: מיכיהוּ, זאָלן מיר גיין קיין רָמוֹת־גִלְעָד אויף
מלחמה, אָדער זאָל איך אָפּשטיין? האָט ער געזאָגט: גייט
אַרויף און באַגליקט, און זיי וועלן געגעבן ווערן אין אַייער
האַנט. ¹⁵האָט דער מלך צו אים געזאָגט: ביז וויפיל מאָל
זאָל איך דיך באַשווערן, אַז דו זאָלסט ניט רעדן צו מיר
נאָר דעם אמת אין נאָמען פון גאָט? ¹⁶האָט ער געזאָגט:
איך האָב געזען גאַנץ ישראל צעשפּרייט אויף די בערג,
אַזוי ווי שאָף וואָס האָבן ניט קיין פּאַסטור, און גאָט האָט
געזאָגט: אָן אַ האַר ויינען די דאָזיקע; זאָלן זיי זיך אומקערן
איטלאַכער צו זיין הויז בשלום. ¹⁷האָט דער מלך פון
ישראל געזאָגט צו יהושָפּטן: האָב איך דיר ניט געזאָגט, ער
וועט ניט נביאות זאָגן אויף מיר גוטס, נײַערט צום שלעכטן?
¹⁸האָט ער געזאָגט: דרום הערט דאָס וואָרט פון גאָט:
איך האָב געזען ווי גאָט זיצט אויף זיין טראָן, און דער

גאַנצער חיל פון הימל שטייט אויף זיין רעכטער זייט און אויף זיין לינקער. ¹⁹יאון גאָט האָט געזאָגט: ווער וועט אַנרעדן אַחָאָב דעם מלך פון ישראל, ער זאָל אַרויפגיין, און פאַלן אין רַמות־גִלְעָד? האָט מען גערעדט: דער זאָגט אַזוי, און דער זאָגט אַזוי. ²⁰איז אַרויסגעגאַנגען דער גייסט, און האָט זיך געשטעלט פאַר גאָט, און האָט געזאָגט: איך וועל אים אַנרעדן. האָט גאָט צו אים געזאָגט: מיט וואָס? ²¹האָט ער געזאָגט: איך וועל אַרויסגיין און ווערן פאַר אַ גייסט פון ליגן אין מויל פון אַלע זיינע נביאים. האָט ער געזאָגט: וועסט אַנרעדן, און וועסט אויך אויספירן; גיי אַרויס און טו אַזוי. ²²און אַצונד, זע, גאָט האָט אַריינגעגעבן אַ גייסט פון ליגן אין דעם מויל פון די דאָזיקע נביאים דינע, אָבער גאָט האָט אַנגעזאָגט אויף דיר שלעכטס.

²³האָט געזענט צדקיהו דער זון פון כנעֶנְהוּ, און האָט געשלאָגן מיכיהוּן אויפן באַק, און געזאָגט: אויף וואָסער וועג איז דער גייסט פון גאָט אַוועקגעגאַנגען פון מיר כדי צו רעדן מיט דיר? ²⁴האָט מיכיהוּ געזאָגט: אָט וועסטו זען אין יענעם טאַג, ווען דו וועסט אַריינגיין אין אַ קאַמער הינטער אַ קאַמער זיך צו באַהאַלטן.

²⁵האָט דער מלך פון ישראל געזאָגט: נעמט מיכיהוּן, און גיט אים אָפּ צו אַמון דעם האַר פון דער שטאָט, און צו יואָש דעם מלכס זון, ²⁶און איר זאָלט זאָגן: אַזוי האָט געזאָגט דער מלך: טוט אַריין דעמדאָזיקן אין געפענקעניש, און שפייזט אים מיט קאַרג ברויט און קאַרג וואָסער, ביז איך קער זיך אום בשלום. ²⁷האָט מיכיהוּ געזאָגט: אויב אומקערן וועסטו זיך אומקערן בשלום, האָט גאָט ניט גערעדט דורך מיר. און ער האָט געזאָגט: הערט דאָס צו, איר פעלקער אַלע.

²⁸און דער מלך פון ישראל און יהושפט דער מלך פון יהודה זיינען ארויפגעגאנגען קיין רמות-גלעד. ²⁹און דער מלך פון ישראל האָט געזאָגט צו יהושפטן: איך וועל זיך פאַרשטעלן, און וועל אַרײַנגיין אין דער מלחמה, און דו טראָג דינע קליידער.

און דער מלך פון ישראל האָט זיך פאַרשטעלט, און זיי זיינען אַרײַנגעגאנגען אין דער מלחמה.

³⁰און דער מלך פון אַרם האָט באַפוילן די הויפטלייט פון זיינע רייטוועגן, אַזוי צו זאָגן: איר זאָלט ניט מלחמה האַלטן מיט קליין אַדער גרויס, נאָר מיטן מלך פון ישראל אַליין. ³¹און עס איז געווען, ווי די הויפטלייט פון די רייט-וועגן האָבן געזען יהושפטן, אַזוי האָבן זיי געזאָגט: דאָס איז דער מלך פון ישראל. און זיי האָבן אים אַרומגערינגלט מלחמה צו האַלטן. האָט יהושפט אַ געשריי געטאָן, און יהוה האָט אים געהאַלפן, און גאָט האָט זיי אָפּגעצויגן פון אים. ³²וואָרום עס איז געווען, ווי די הויפטלייט פון די רייטוועגן האָבן געזען אַז דאָס איז ניט דער מלך פון ישראל, אַזוי זיינען זיי אָפּגעטרעטן פון הינטער אים.

³³און אַ מאָן האָט אָנגעצויגן זיין בויגן גלאַט אין דער וועלט, און האָט געטראָפן דעם מלך פון ישראל צווישן דעם אונטערפאַנצער און צווישן דעם ברוסטשילד. האָט ער געזאָגט צו דעם טרייבער: פאַרקער דיין האַנט, און זאָלסט מיך אַרויספירן פון דער מחנה, וואָרום איך בין פאַרווונדט געוואָרן.

³⁴און די מלחמה איז געשטיגן אין יענעם טאָג; און דער מלך פון ישראל האָט זיך אויפגעהאַלטן שטייענדיק אין דעם רייטוואָג אַנטקעגן די אַרמײַם ביזן אַוונט; און אַקעגן דער צײַט פון זונאונטערגאַנג איז ער געשטאַרבן.

יט¹ און יהושפט דער מלך פון יהודה האָט זיך אומגע-
קערט אַהיים בשלום קיין ירושלים. ²איז אים אַרויסגע-
גאַנגען אַנטקעגן יהוא דער זון פון חַנַּיִן, דער זעער, און
ער האָט געזאָגט צום מלך יהושפט: האָסטו געטאַרט העלפן
דעם רשע, און ליב האָבן די שָׁנאים פון גאַט? און פון וועגן
דעם איז אויף דיר אַ צאַרן פון פאַר גאַט. ³אַבער גוטע
זאַכן געפינען זיך אין דיר, וואָס דו האָסט אויסגעראַמט די
געצנבויםער פון לאַנד, און געקערט דיין האַרץ צו זוכן
גאַט.

⁴און יהושפט איז געזעסן אין ירושלים. אַבער ער איז
ווידער אַרויסגעגאַנגען צווישן פּאַלק, פון באַר-שֶׁבַע בין
באַרג אפרים, און האָט זיי אומגעקערט צו יהוה דעם גאַט
פון זייערע עלטערן. ⁵און ער האָט אויפגעשטעלט ריכ-
טער אין לאַנד, אין אַלע באַפעסטיקטע שטעט פון יהודה,
שטאַט פאַר שטאַט. ⁶און ער האָט אָנגעזאָגט די ריכטער:
זעט וואָס איר טוט, וואָרום ניט פאַר אַ מענטשן משפט איר,
נאָר פאַר גאַט, און ער איז לעבן אַיך ביים אַרויסזאָגן אַ
משפט. ⁷און אַצוונד, זאָל די מורא פאַר גאַט זיין אויף אַיך;
היט אַיך וואָס איר טוט, וואָרום ביי יהוה אונדזער גאַט איז
ניטאָ קיין אומרעכט, אָדער שויןען עמיצן, אָדער נעמען
שׁוּחַד.

⁸און אויך אין ירושלים האָט יהושפט אויפגעשטעלט
פון די לויים און די פּהנים, און פון די הויפטן פון די פּאָ-
טערהייזער פון ישראל, פאַר משפּטים פון גאַט, און פאַר
שטרײַטזאַכן. און זיי האָבן זיך אומגעקערט קיין ירושלים.
⁹און ער האָט זיי באַפוילן, אַזוי צו זאָגן: אַזוי זאָלט איר זיך
באגייין: מיט מורא פאַר גאַט, מיט געטריישאַפט, און מיט
אַ גאַנצן האַרצן. ¹⁰און ביי יעטוועדער שטרייט וואָס וועט

קומען פאר אייך פון אייערע ברידער וואס זיצן אין זייערע שטעט, צווישן בלוט און בלוט, צווישן לערנונגען און געבאָט, חוקים און געזעצן, זאָלט איר זיי וואָרענען, זיי זאָלן זיך ניט פאַרשולדיקן צו גאָט, אַז עס זאָל זיין אַ צאָרן אויף אייך און אויף אייערע ברידער; אַזוי זאָלט איר טאָן, און איר וועט זיך ניט פאַרשולדיקן. ¹¹און אָט איז אַמריהו דער פּהַן־גדול איבער אייך פאַר אַלע זאַכן פון גאָט, און זבד־הו דער זון פון ישמ־עאלן, דער פירשט פון דעם הויז פון יהודה, פאַר אַלע זאַכן פון מלך; און אויפזעערס זיינען די לויים פאַר אייך; זייט שטאַרק און טוט, און גאָט וועט זיין מיט דעם גוטן.

כ ¹און עס איז געווען נאָך דעם, זיינען געקומען די קינדער פון מואב, און די קינדער פון עמון, און מיט זיי פון די עמונים, אַקעגן יהושפֿטן אויף מלחמה. ²איז מען געקומען און מע האָט אַנגעזאָגט יהושפֿטן, אַזוי צו זאָגן: אויף דיר קומט אַ גרויסער המון פון יענער זייט ים, פון אַרם, און זע, זיי זיינען אין סְצוֹן־תְּמָר, דאָס איז עֵיךְ־גְדִי. ³האָט יהושפֿט מורא געקריגן, און ער האָט געקערט זיין פנים צו זוכן גאָט, און ער האָט אויסגערוּפֿן אַ תְּעִינִית איבער גאַנץ יהודה. ⁴און יהודה האָט זיך איינגעזאַמלט צו בעטן ביי גאָט; יאָ, פון אַלע שטעט פון יהודה איז מען געקומען צו זוכן גאָט. ⁵און יהושפֿט האָט זיך געשטעלט אין דער אַייב־זאַמלונג פון יהודה און ירושלים, אין הויז פון גאָט, פאַר דעם נייען הויף, ⁶און ער האָט געזאָגט: יהוה דו גאָט פון אונדזערע עלטערן, דו ביסט דאָך גאָט אין הימל, און דו געוועלטיקסט איבער אַלע קייניגרייכן פון די פעלקער, און אין דיין האַנט איז פּוּחַ און גבורה, און אַקעגן דיר איז זיך ניט צו שטעלן. ⁷דו אונדזער גאָט, האָסט דאָך

פארטריבן די באַווינער פון דעמדאָזיקן לאַנד פון פאַר דיין פּאַלק ישראל, און האָסט עס אַוועקגעגעבן צו דעם זאַמען פון אַברהם דיין ליבהאַבער, אויף אייביק. ⁹ און זיי זיינען געזעסן דרינען, און האָבן דיר געבויט דרינען אַ הייליקטום צו דיין נאַמען, אַזוי צו זאָגן: ¹⁰ אַז עס וועט קומען אויף אונדו אַן אומגליק, אַ שווערד, אַ משפט, אַדער אַ מגפה, אַדער אַ הונגער, וועלן מיר זיך שטעלן פאַר דעמדאָזיקן הויז און פאַר דיר—וואָרום דיין נאַמען איז אין דעמדאָזיקן הויז— און מיר וועלן שרייען צו דיר אין אונדזער נויט, און דו וועסט צוהערן און וועסט העלפן. ¹¹ און אַצונד, אַט זיינען די קינדער פון עמון און מואָב און דעם באַרג שַעִיר, וואָס דו האָסט ניט געלאָזט ישראל אַריינגיין צו זיי, ווען זיי זיינען געקומען פון לאַנד מצרים, ניערט זיי האָבן זיך אָפגעקערט פון זיי, און האָבן זיי ניט פאַרטיליגט. ¹² און אַט פאַר געלטן זיי אונדו, צו קומען אונדו פאַרטריבן פון דיין אַרב וואָס דו האָסט אונדו געמאַכט אַרבן. ¹³ אַט אונדזערער, ווילסטו ניט טאָן אַ משפט אויף זיי? וואָרום אין אונדו איז ניטאָ קיין פּוּח אַקעגן דעמדאָזיקן גרויסן המון וואָס קומט אויף אונדו, און מיר ווייסן ניט וואָס מיר זאָלן טאָן, ניערט אויף דיר זיינען אונדזערע אויגן.

¹⁴ און גאַנץ יהודה זיינען געשטאַנען פאַר גאַט; אויך זייערע קליינע קינדער און זייערע ווייבער און זייערע זין. ¹⁵ איז אויף יחזיאַל דעם זון פון זכריהו, דעם זון פון בנֵיה, דעם זון פון יעִיאַל, דעם זון פון מתנֵיה דעם לוי, פון די קינדער פון אַסָף, געווען דער גייסט פון גאַט, אין מיטן פון דער אַיינזאַמלונג. ¹⁶ און ער האָט געזאָגט: פאַרנעמט, גאַנץ יהודה, און באַווינער פון ירושלים, און מלך יהושפָט: אַזוי האָט גאַט צו אַיך געזאָגט: איר זאָלט ניט מורא האָבן

און ניט אַנגסטן פאַר דעמדאָזיקן גרויסן המון, וואָרום ניט אַייער מלחמה איז דאָס נאָר גאָטס. ¹⁶מאָרגן נידערט אַראָפּ אויף זיי; זעט, זיי גייען אַרויף מיט דעם אַרויפגאַנג פון צייץ, און איר וועט זיי טרעפן אין עק טאָל, פאַר דעם מדבר פון ירואַל. ¹⁷ניט איר וועט דאָס מאָל דאַרפן מלחמה האַלטן; שטעלט אַיך אויס, שטייט, און זעט די ישועה פון גאָט מיט אַיך, יהודה און ירושלים; איר זאָלט ניט מורא האָבן און ניט אַנגסטן, מאָרגן גייט אַרויס אַקעגן זיי, און גאָט וועט זיין מיט אַיך.

¹⁸האָט יהושפֿט זיך גענייגט מיטן פנים צו דער ערד, און גאַנץ יהודה און די באַווינער פון ירושלים זיינען געפאַלן פאַר גאָט, זיך צו בוקן צו גאָט. ¹⁹און די לויים פון די קינדער פון די קהתים, און פון די קינדער פון די קרחים, זיינען אויפגעשטאַנען צו לויבן יהוה דעם גאָט פון ישראל אויף אַ גאָר הויכן קול.

²⁰און זיי האָבן זיך געפעדערט אין דער פרי, און זיינען אַרויסגעגאַנגען צום מדבר פון תקוע; און ביי זייער אַרויסגיין האָט יהושפֿט זיך געשטעלט, און האָט געזאָגט: הערט מיך צו, יהודה און באַווינער פון ירושלים: גלויבט אין יהוה אַייער גאָט, און איר וועט אָנהאַלטן, גלויבט אין זיינע נביאים, און איר וועט באַגליקן.

²¹און ער האָט געהאַלטן אַן עצה מיטן פאַלק; און ער האָט געשטעלט זינגער צו גאָט וואָס זאָלן געבן אַ לויב אין הייליקער שיינקייט, ביים אַרויסגיין פאַר די באַוואָפנטע, און זאָגן: גיט אַ דאַנק צו גאָט, וואָרום אויף אייביק איז זיין חסד. ²²און אין דער צייט וואָס זיי האָבן אָנגעהויבן אַ געזאָנג און אַ לויב, האָט גאָט געשטעלט לוייערער אויף די קינדער פון עמון, מאָב און דעם באַרג שַעִיר, וואָס זיינען געקומען

* וואָרטשפּיל: האָמינו - ותאָמנו.

קיין יהודה; און זיי זיינען געשלאָגן געוואָרן.²³ וואָרום די
 קינדער פון עמון און מואָב האָבן זיך געשטעלט אַקעגן די
 באַווינער פון באַרג שְׁעִיר, צו פאַרוויסטן און צו פאַרטיליגן;
 און ווי זיי האָבן פאַרלענדט די באַווינער פון באַרג שְׁעִיר,
 האָבן זיי געהאַלפן אומצוברענגען איינער דעם אַנדערן.
²⁴ און יהודה איז געקומען צו דעם וואַכטורעם אין דער
 מדבר, און זיי האָבן זיך אומגעקוקט אויף דעם המון, ערשט
 זיי ליגן פּגרים אויף דער ערד, און קיינער איז ניט אַנטרונען
 געוואָרן.²⁵ און יהושָפֿט און זיין פּאָלק זיינען געקומען צו
 רויבן זייער זאַקרויב, און זיי האָבן געפונען ביי זיי אַ סך
 אי פאַרמעג אי פּגרים מיט טייערע זאַכן, און זיי האָבן צוֹרֵ
 גענומען פאַר זיך, ביז זיי האָבן מער ניט געקענט טראָגן;
 און זיי האָבן געהאַלטן אין רויבן דריי טעג דעם זאַקרויב,
 וואָרום ער איז געווען פיל.²⁶ און אויפן פירטן טאָג האָבן
 זיי זיך אַיינגעזאַמלט אין טאָל בִּרְכָה, וואָרום דאָרטן האָבן
 זיי געמאַכט אַ בִּרְכָה צו גאָט; דרום רופט מען דעם נאָמען
 פון יענעם אָרט דער טאָל בִּרְכָה ביז אויף היינט.²⁷ און
 אַלע מענער פון יהודה און ירושָׁלַיִם און יהושָפֿט זיי פאַרויס
 האָבן זיך אומגעקערט צוריק צו קיין ירושָׁלַיִם מיט פרייד,
 וואָרום גאָט האָט זיי דערפרייט איבער זייערע פיינט.
²⁸ און זיי זיינען געקומען קיין ירושָׁלַיִם מיט גיטאָרן און מיט
 האַרפן און מיט טרומייטן צום הויז פון גאָט.²⁹ און אַ פּחד
 פון גאָט איז געווען אויף די מלוכות פון די לענדער, ווען
 זיי האָבן געהערט אַז יהוה האָט מלחמה געהאַלטן מיט די
 פיינט פון ישראל.³⁰ און יהושָפֿטס מלוכה איז געווען רואיק
 וואָרום זיין גאָט האָט אים באַרוט פון רונד אַרום.
³¹ און יהושָפֿט האָט געקיניגט איבער יהודה; פינף און
 דרייסיק יאָר איז ער אַלט געווען אַז ער איז געוואָרן מלך,

און פינף און צוואנציק יאָר האָט ער געקניגט אין ירושלים.
און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען עזובָה די טאָכ-
טער פון שלחין.

³²און ער איז געגאנגען אין דעם וועג פון זיין פאָטער
אָסאָן-און האָט זיך ניט אָפגעקערט דערפון-צו טאָן וואָס
איז רעכטפארטיק אין די אויגן פון גאָט. ³³נאָר די בָּמוֹת
זיינען ניט אָפגעטאָן געוואָרן, און דאָס פאָלק האָט נאָך אַלץ
ניט געקערט זייער האַרץ צו דעם גאָט פון זייערע עלטערן.
³⁴און די איבעריקע זאָכן וועגן יהושָפֿטן, די ערשטע
אָזוי ווי די לעצטע, זיי זיינען באַשריבן אין די ווערטער פון
יהוא דעם זון פון חנַיָה, וואָס איז אַרײַן אין בוך פון די
מלכים פון ישראל.

³⁵און נאָך דעם האָט יהושָפֿט דער מלך פון יהודה זיך
צונויפגעחברט מיט אַחזָה דעם מלך פון ישראל, וואָס האָט
געטאָן שלעכטס. ³⁶און ער האָט אים צוגעחברט צו זיך,
צו מאַכן שיפן אויף צו גיין קיין תּרשיש; און זיי האָבן גע-
מאַכט שיפן אין עציִוֶן-נָבֶר. ³⁷האָט אַלְיָעֶזֶר דער זון פון
דוֹדָהוֹן פון מְרָשָׁה נביאות געוואָגט אויף יהושָפֿטן, אָזוי צו
וואַגן: ווייל דו האָסט זיך צונויפגעחברט מיט אַחזָהוֹן, וועט
גאָט צעברעכן דייע אַרבעט. און די שיפן זיינען צעבראַכן
געוואָרן, און זיי האָבן ניט געקענט גיין קיין תּרשיש.

כא יאון יהושָפֿט האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן,
און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין דודס-שטאָט; און
זיין זון יהוֹרָם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

²און ער האָט געהאַט ברידער, יהושָפֿטס זין: עזֶרְיָה,
און יחיאל, און זכֶרְיָהוּ, און עזֶרְיָהוּ, און מיכָאֵל, און שפֿטָיָהוּ;
די אַלע זיינען געווען זין פון יהושָפֿט דעם מלך פון ישראל.

³און זייער פאָטער האָט זיי געגעבן גרויסע מתנות פון זיל-
בער און גאלד און טייערע זאַכן, מיט פעסטונגשטעט אין
יהודה. אָבער די מלוכה האָט ער געגעבן יהוֹרָמען, וואָרום
ער איז געווען דער בכֹּר. ⁴און ווי יהוֹרָם איז אויפגע-
שטאַנען אויף זיין פאָטערס מלוכה, און האָט זיך באַפעס-
טיקט, אַזוי האָט ער געהרגעט אַלע זיינע ברידער מיטן
שווערד, און אויך פון די האַרן פון ישראל.

⁵צוויי און דרייסיק יאָר איז יהוֹרָם אַלט געווען, אַז ער
איז געוואָרן מלך, און אַכט יאָר האָט ער געקניגט אין
ירושלָיִם. ⁶און ער איז געגאַנגען אין דעם וועג פון די מלכים
פון ישראל, אַזוי ווי דאָס הויז פון אַחאָב האָט געטאָן;
וואָרום ער האָט געהאַט אַחאָבס טאַכטער פאַר אַ ווייב;
און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט.
⁷אָבער גאָט האָט ניט געוואָלט אומברענגען דאָס הויז פון
דוד, פון וועגן דעם בונד וואָס ער האָט געשלאָסן מיט דודן,
און אַזוי ווי ער האָט אים צוגעזאָגט, צו געבן אים און זיינע
קינדער אַ ליכט אַלע טעג.

⁸אין זיינע טעג איז אָדום אָפגעפאַלן פון אונטער דער
האַנט פון יהודה, און זיי האָבן געמאַכט איבער זיך אַ מלך.
⁹און יהוֹרָם איז אַריבערגעגאַנגען מיט זיינע הויפטלייט,
און אַלע רייטוועגן מיט אים; און ער איז אויפגעשטאַנען ביי
נאַכט, און האָט געשלאָגן די אָדומים וואָס האָבן אַרומגע-
רינגלט אים און די הויפטלייט פון די רייטוועגן.

¹⁰אַזוי איז אָדום אָפגעפאַלן פון אונטער דער האַנט פון
יהודה ביז אויף היינטיקן טאָג. דענסמאָל אין דער איי-
גענער צייט איז אָפגעפאַלן לבְּנֵה פון אונטער זיין האַנט;
ווייל ער האָט פאַרלאָזן גאָט דעם האַר פון זייערע עלטערן.
¹¹יער האָט אויך געמאַכט בָּמוֹת אויף די בערג פון יהודה,

און ער האָט געמאַכט אויסגעלאָסן די באַוווּינער פון ירושָׁלַיִם,
און האָט אַראָפּגעפירט יהודה.

¹²איז געקומען צו אים אַ געשריפֿץ פון אַלְיָהוּ דעם
נביא, אַזוי צו זאָגן: אַזוי האָט געזאָגט גאָט דער האַר פון
דיין פּאָטער דודן: דערפאַר וואָס דו ביסט גיט געגאַנגען
אין די וועגן פון דיין פּאָטער יהוֹשָׁפָטן, און אין די וועגן פון
אַסָאָ דעם מלך פון יהודה, ¹³נייערט דו ביסט געגאַנגען אין
דעם וועג פון די מלכים פון ישראל, און האָסט געמאַכט
אויסגעלאָסן יהודה און די באַוווּינער פון ירושָׁלַיִם, אַזוי ווי
דאָס הויז פון אַחָאָב האָט זיי געמאַכט אויסגעלאָסן, און
האָסט אויך געהרגעט דייע ברודער פון דיין פּאָטערס
הויז, וואָס זיינען געווען בעסער פון דיר, ¹⁴זע, וועט גאָט
אַצונד פּלאָגן מיט אַ גרויסער פּלאָג דיין פּאָלק, און דייע
קינדער, און דייע ווייבער, און דיין גאַנצן פּאַרמעג. ¹⁵און
דו וועסט זיין אין גרויס קרענק פון אַ קראַנקשאַפט אין דייע
געדערעם, ביז דייע געדערעם וועלן אַרויסקריכן פון דער
קרענק טעג נאָך טעג.

¹⁶און גאָט האָט דערוועקט אויף יהוֹרָמען דעם גייסט
פון די פּלשתים, און פון די אַראַבער וואָס לעבן די כּוּשִׁים.
¹⁷און זיי זיינען אַרויפגעגאַנגען אויף יהודה, און האָבן זיך
אַריינגעבראַכן אין איר, און האָבן געפאַנגען דעם גאַנצן
פּאַרמעג וואָס האָט זיך געפונען אין מלכס הויז, און אויך
זיינע זין און זיינע ווייבער, און אים איז גיט איבערגעבליבן
קיין זון, אַחוץ יהוֹאָחָז דער אינגסטער פון זיינע זין. ¹⁸און
נאָך דעם אַלעמען האָט אים גאָט געפּלאָגט אין זיינע געדע-
רים מיט אַ קרענק גיט אויסצוהיילן. ¹⁹און עס איז געווען
נאָך טעג און טעג—בעת דער סוף פון צוויי יאָר איז געווען
אַריבער, זיינען אים די געדערעם אַרויסגעקראַכן פון זיין

קרענק, און ער איז געשטארבן אין בייזע ווייטאָקן; און מע האָט ניט געמאַכט נאָך אים אַ פאַרברענונג אַזוי ווי די פאַרברענונג פון זיינע עלטערן.

²⁰צוויי און דרייסיק יאָר איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און אַכט יאָר האָט ער געקייניגט אין ירושלים; און ער איז אַוועק אָן נחם; און מע האָט אים באַגראָבן אין דודס־שטאָט, אָבער ניט אין די קברים פון די מלכים.

כב יאון די באַוויינער פון ירושלים האָבן געמאַכט פאַר אַ מלך אויף זיין אָרט אַחזיהו, זיין אינגסטן זון, וואָרום אַלע עלטערע האָט אויסגעהרגעט די באַנדע וואָס איז געקומען מיט די אַראַבער אין לאַגער. אַזוי איז אַחזיהו, דער זון פון יהוֹרָם דעם מלך פון יהודה, געוואָרן מלך. ²צוויי און פערציק יאָר איז אַחזיהו אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און איין יאָר האָט ער געקייניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען עַמְלִיָהוּ די טאָכטער פון עָמְרִין.

³ער אויך איז געגאַנגען אין די וועגן פון אַחָאָבס הויז, וואָרום זיין מוטער איז געווען זיין עצהגעבערן אויף צו טאָן שלעכטס. ⁴און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי דאָס הויז פון אַחָאָב, וואָרום זיי זיינען געווען זיינע יוֹעֲצִים נאָך זיין פאַטערס טויט, צו זיין אונטערגאַנג. ⁵ער איז אויך געגאַנגען אין זייער עצה, און איז אַוועק מיט יהוֹרָם דעם זון פון אַחָאָב, דעם מלך פון ישראל, אויף מלחמה אַקעגן חֲנָאֵל דעם מלך פון אַרָם אין רְמוֹת־גִּלְעָד; און די אַרְמִים האָבן פאַרווינדט יוֹרְמֵעֵן. ⁶און ער האָט זיך אומגעקערט זיך צו היילן אין יוֹרְעָאֵל פון די ווינדן וואָס מע האָט אים פאַרווינדט אין רְמָה, ווען

ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט חנאָל דעם מלך פון אַרם. און צוריקהו דער זון פון יהורמען, דער מלך פון יהודה, האָט אַראָפּגענידערט צו זען יהורם דעם זון פון אחאָבן אין יזרעאל, ווען ער איז געווען קראַנק.

און די מפּלה פון אַחזיהוּן איז געווען פון גאָט—אז ער זאָל קומען צו יזרמען; וואָרום אז ער איז געקומען, איז ער אַרויסגעגאַנגען מיט יהורמען צו יהוא דעם זון פון נמשין, וואָס גאָט האָט אים געזאַלפט, כדי צו פאַרשניידן דאָס הויז פון אַחאָב. ⁹ און עס איז געווען, ווי יהוא האָט זיך אָפּגע־רעכנט מיט דעם הויז פון אַחאָב, האָט ער געטראָפּן די האַרן פון יהודה, און די זין פון אַחזיהוּס ברידער, וואָס האָבן געדינט ביי אַחזיהוּן, און ער האָט זיי געהרגעט. ¹⁰ און ער האָט געזוכט אַחזיהוּן, און מע האָט אים געכאַפט ווי ער איז געווען באַהאַלטן אין שומרון, און מע האָט אים געבראַכט צו יהוא, און מע האָט אים געטייט. און זיי האָבן אים באַגראָבן, וואָרום זיי האָבן געזאָגט: ער איז דער זון פון יהושפּטן, וואָס האָט געזוכט גאָט מיט זיין גאַנצן האַרצן. און עס איז ניט געווען פון אַחזיהוּס הויז ווער עס זאָל האָבן פּוח אַנצוהאַלטן די מלוכה.

¹⁰ און ווי צתליהו די מוטער פון אַחזיהוּן האָט געזען אז איר זון איז טויט, איז זי אויפגעשטאַנען, און האָט אומגע־בראַכט דעם גאַנצן קיניגלאַכן אָפּשטאַם פון דעם הויז פון יהודה. ¹¹ האָט יהושבעת די טאָכטער פון דעם מלך גע־נומען יואָש דעם זון פון אַחזיהוּן, און האָט אים אַרויסגע־גנבעט פון צווישן דעם מלכס זין וואָס האָבן געזאַלט געטייט ווערן, און האָט אים און זיין אַם אַריינגעבראַכט אין אַ שלאָפּקאַמער. און יהושבעת די טאָכטער פון דעם מלך

יהורם, די ווייב פון יהויָדע דעם כהן-וואָרום זי איז געווען די שוועסטער פון אחזיהוּן-הָאָט אים באַהאַלטן פון עתלִיָהוּן, און זי האָט אים נישט געטייט. ¹²און ער איז געווען באַהאַלטן ביי זיי אין הויז פון גאָט זעקס יאָר. און עתלִיָהוּן האָט גע-קיניגט איבערן לאַנד.

כג יאון אויפן זיבעטן יאָר האָט זיך יהויָדע געשטאַרקט, און ער האָט אַריינגענומען די הויפטלייט פון די הויז דערטן, צוריקה דעם זון פון ירוּחמען, און ישמעאל דעם זון פון יהוֹחָנָנען, און צוריקה דעם זון פון עובדן, און מעֶשֶׁשֶׁהו דעם זון פון צדִיָהוּן, און אַלישָׁפֶט דעם זון פון זכרין, מיט זיך אין אַ בונד. ²און זיי זיינען אַרומגעגאַנגען אין יהודה, און האָבן אַיינגעזאַמלט די לויים פון אַלע שטעט פון יהודה, און די הויפטן פון די פּאָטערהייזער פון ישראל, און זיי זיינען געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם. ³און די גאַנצע אַיינוזאַמלונג האָט געשלאָסן אַ בונד מיטן מלך אין הויז פון גאָט; און ער האָט צו זיי געזאָגט: אָט, זאָל דער זון פון מלך קיניגן, אזוי ווי גאָט האָט גערעדט וועגן די זין פון דודן. ⁴דאָס איז די זאַך וואָס איר זאָלט טאָן: אַ דריטל פון אַיִך, די וואָס קומען אַרײַן שבת, פון די כהנים און פון די לויים, זאָלן זיין פאַר טויערלייט ביי די שוועלן; ⁵און אַ דריטל פון אַיִך אין מלכס הויז, און אַ דריטל אין דעם גרונטטויער; און דאָס גאַנצע פאַלק זאָל זיין אין די הויפן פון גאָטס הויז. ⁶און קיינער זאָל נישט אַריינקומען אין הויז פון גאָט, נאָר די כהנים, און די וואָס באַדינען פון די לויים; זיי מעגן אַריינקומען, וואָרום זיי זיינען הייליק. אָבער דאָס גאַנצע פאַלק זאָל אָפּהייטן די אָפּהיטונג פון גאָט. ⁷און די לויים זאָלן אַרומרינגלען דעם מלך רונד אַרום, איטלאַכער מיט זיינע וואָפן אין זיין האַנט; און דער וואָס קומט אַרײַן אין הויז, זאָל געטייט

ווערן. און זייט מיט דעם מלך ביי זיין אריינגיין און ביי זיין ארויסגיין.

⁸האָבן די לויים און גאַנץ יהודה געטאַן אזוי ווי אַלץ וואָס יהוֹיָדָע דער פֿהן האָט באַפוילן, און זיי האָבן געבראַכט איטלאַכער זיינע מענטשן, די וואָס קומען אַריין שבת, מיט די וואָס גייען אַרויס שבת, וואָרום יהוֹיָדָע דער פֿהן האָט ניט אַוועקגעלאָזט די אָפטיילונגען. ⁹און יהוֹיָדָע דער פֿהן האָט געגעבן די הויפטלייט פון די הונדערטן די שפיזן און די פּאַנצערס און די שילדן פון דעם מלך דוד, וואָס אין הויז פון גאָט. ¹⁰און ער האָט אויסגעשטעלט דאָס גאַנצע פּאַלק, איטלאַכן מיט זיין וואָפן אין זיין האַנט, פון דער רעכטער זייט פון הויז ביז דער לינקער זייט פון הויז, ביים מזבח און ביים הויז, לעבן מלך רונד אַרום. ¹¹און זיי האָבן אַרויסגעפירט דעם מלכס זון, און האָבן אָנגעטאַן אויף אים די קרוין און די וקיניגלאַכע צייכנס, און האָבן אים געמאַכט פאַר אַ מלך; און יהוֹיָדָע און זיינע זין האָבן אים געזאַלֶבט, און זיי האָבן געזאָגט: לעבן וואָל דער מלך. ¹²און עת־לִיהוּ האָט געהערט דעם קול פון דעם פּאַלק וואָס לויפט און לויבט דעם מלך, און זי איז געקומען צום פּאַלק אין גאָטס הויז. ¹³און זי האָט געזען, ערשט דער מלך שטייט אויף זיין בימה אין אַיינגאַנג, און די האַרן און די טרומייטערערס לעבן מלך, און דאָס גאַנצע פּאַלק פון לאַנד פרייט זיך און בלאָזט אין טרומייטן, און די זינגערס מיט כִּלְיֹמֶר וואָס פירן אָן דעם לויבגעזאַנג; האָט עת־לִיהוּ צערסן אירע קליידער, און האָט געזאָגט: אַ בונט! אַ בונט! ¹⁴האָט יהוֹיָדָע אַרויסגעפירט די הויפטלייט פון די הונדערטן, די אויפועער פון חיל, און ער האָט צו זיי געזאָגט: פירט זי אַרויס אינעווייניק פון די רייען, און דער וואָס

גייט איר נאך, זאל געטייט ווערן מיטן שווערד. וואָרום דער פֿהן האָט געזאָגט: איר זאָלט זי ניט טייטן אין הויז פון גאָט.

¹⁵האָבן זיי געמאַכט פֿאַר איר אָרט, און זי איז אַרייַנגעגאַנגען דורך דעם אַיינגאַנג פון פּערדטויער אין מלכס הויז; און זיי האָבן זי דאָרטן געטייט.

¹⁶און יהוידע האָט געשלאָסן אַ בונד צווישן אים און צווישן דעם גאַנצן פֿאָלק און צווישן מלך, צו זיין צום פֿאָלק פון יהוה. ¹⁷און דאָס גאַנצע פֿאָלק איז אַרייַנגעגאַנגען אין הויז פון בַּעַל, און האָבן עס אַיינגעוואָרפֿן, און זיינע מזבחות און זיינע בילדער האָבן זיי צעבראַכן, און מִתָּן דעם פֿהן פון בַּעַל האָבן זיי געהרגעט פֿאַר די מזבחות.

¹⁸און יהוידע האָט געגעבן די אויפזעאונג פון גאָטס הויז אין דער האַנט פון די פֿהנים פון שבט לוי, וואָס דוד האָט אַייגעטיילט איבער דעם הויז פון גאָט, אויפצוברענגען די בראַנדאָפּפּער פון גאָט, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין תּוֹרַת־מִשְׁהָ, מיט שמחה, און מיט געזאַנג לויט דעם אַיינשטעל פון דודן. ¹⁹און ער האָט געשטעלט די טויערלייט ביי די טויערן פון גאָטס הויז, אַז דער וואָס איז אומריין פון וואָסער עס איז זאך, זאָל ניט אַרייַנקומען. ²⁰און ער האָט גענומען די הויפטלייט פון די הונדערטן, און די גרויסע לייט, און די געוועלטיקער איבער דעם פֿאָלק, און דאָס גאַנצע פֿאָלק פון לאַנד, און האָט אַראָפּגעבראַכט דעם מלך פון גאָטס הויז, און זיינען אַרייַנגעגאַנגען דורך דעם אויבערשטן טויער אין מלכס הויז, און האָבן אַרויפגעזעצט דעם מלך אויף דעם טראָן פון מלוכה. ²¹און דאָס גאַנצע פֿאָלק האָט זיך געפּרייט, און די שטאָט איז געווען רואיק. און צתלִּיהוּן האָבן זיי געטייט מיטן שווערד.

כד וַיִּבְנֶן יָאָר אִיזו יוֹאָשׁ אֶלֶט גִּעוּוען, אָז ער איז געוואָרן מלך, און פֿערציק יאָר האָט ער געקניגט אין ירוּשָׁלַיִם. און דער נאָמען פֿון זײַן מוטער איז געווען צְבִיָּה פֿון בְּאֶרֶשׁ.

² און יוֹאָשׁ האָט געטאָן וואָס איז רעכטפֿאַרטיק אין די אויגן פֿון גאָט אַלע טעג פֿון יהוֹיָדָע דעם כֹּהֵן. ³ און יהוֹיָדָע האָט פֿאַר אים גענומען צוויי ווייבער; און ער האָט געבאָרן זײַן און טעכטער.

⁴ און עס איז געווען נאָך דעם, האָט יוֹאָשׁ געהאַט אין האַרצן צו באַנייען דאָס הויז פֿון גאָט. ⁵ און ער האָט אַײַנ־געוואַמלט די כֹּהֲנִים און די לְוִיִּים, און ער האָט צו זיי געוואָגט: גײט אַרויס צו די שטעט פֿון יהודה, און קלײַבט אויף פֿון גאַנץ ישראל געלט אויף צו פֿאַרריכטן דאָס הויז פֿון אַײַער גאָט פֿון יאָר צו יאָר; און איר וואָלט אַײַך אַײַלן וועגן דער וואַך. אָבער די לְוִיִּים האָבן זיך ניט געאַײַלט. ⁶ האָט דער מלך גערופן יהוֹיָדָע דעם הויפט, און האָט צו אים געוואָגט: פֿאַרוואָס האָסטו ניט פֿאַרלאַנגט פֿון די לְוִיִּים, צו ברענגען די אָפּגאַב וואָרויפֿגעלייגט פֿון משה דעם קנעכט פֿון גאָט, און פֿון דער אַײַנוואַמלונג פֿון ישראל, פֿאַר דעם געצעלט פֿון געזעץ? וואָרום עתלִיָּהוּ די מרשֶׁעֶת, אירע זײַן האָבן צעבראַכן דאָס הויז פֿון גאָט, און אויך אַלע געהײליקטע זאַכן פֿון גאָטס הויז האָבן זיי פֿאַרטאָן פֿאַר די בַּעַל־געטער. ⁷ און דער מלך האָט געהײסן, און מע האָט געמאַכט אַ קאַסטן, און אים אַוועקגעשטעלט בײַם טויער פֿון גאָטס הויז פֿון אויסנווייניק. ⁸ און מע האָט אַרויסגעלאָזט אַן אויסרוף אין יהודה און אין ירוּשָׁלַיִם, צו ברענגען די אָפּגאַב וואָרויפֿגעלייגט פֿון משה דעם קנעכט פֿון גאָט אויף ישראל אין מדבר. ⁹ און אַלע האַרן און דאָס גאַנצע פֿאַלק האָבן

זיך געפרייט, און זיי האָבן געבראַכט און אַרײַנגעוואָרפן
 אין קאַסטן בײַ פּוּל. ¹¹און עס איז געווען, בעת מע פּלעגט
 ברענגען דעם קאַסטן צו די אויפּווער פון מלך דורך דער
 האַנט פון די לױים, און ווי זיי האָבן געזען אָז עס איז דאָ
 פּיל געלט, אַזוי פּלעגט קומען דער שרײַבער פון מלך,
 און דער אויפּווער פון דעם פּהַן־גדול, און זיי פּלעגן אויס־
 לײַדיקן דעם קאַסטן, און אים אַוועקטראַגן און אים אומ־
 קערן אויף זײַן אָרט. אַזוי האָבן זיי געטאַן טאַג אין טאַג,
 און זיי האָבן אָנגעזאַמלט געלט לרוב. ¹²און דער מלך
 און יְהוֹיָדָע האָבן עס געגעבן צו די ווערקמײַנסטער איבער
 דער אַרבעט פון גאַטס הויז; און זיי האָבן געדונגען שטיינ־
 העקער און האַלצמײַנסטער, צו באַנייען דאָס הויז פון גאַט,
 און אויך אַיינז און קופּערשמידן, צו פאַרריכטן דאָס הויז
 פון גאַט. ¹³און די בַּע־ל־מלאַכות האָבן געאַרבעט, און די
 אַרבעט איז פאַרריכט געוואָרן דורך זײַער האַנט, און זיי
 האָבן צוריקגעשטעלט דאָס הויז פון גאַט אויף זײַן שטאַנד,
 און אים באַפעסטיקט. ¹⁴און אָז זיי האָבן געענדיקט, האָבן
 זיי געבראַכט פאַר דעם מלך און יְהוֹיָדָען דעם רעשט געלט,
 און מע האָט דערפון געמאַכט כלים פאַר גאַטס הויז, כלים
 צום דינען און אויפּברענגען, און שאַלן, און גילדערנע און
 זילבערנע כלים. און מע פּלעגט אויפּברענגען בראַנד־
 אַפּפער אין הויז פון גאַט תמיד אַלע טעג פון יְהוֹיָדָען.
¹⁵און יְהוֹיָדָע איז געוואָרן אַלט און זאַט מיט טעג, און
 ער איז געשטאַרבן; הונדערט און דרייסיק יאָר איז ער
 אַלט געווען, אָז ער איז געשטאַרבן. ¹⁶און מע האָט אים
 באַגראָבן אין דודס־שטאַט לעבן די מלכים, ווייל ער האָט
 געטאַן גוטס צווישן ישראל, און פאַר גאַט און זײַן הויז.
¹⁷און נאָך דעם טויט פון יְהוֹיָדָען זײַנען געקומען די

האַרן פון יהודה, און זיי האָבן זיך געבוקט צום מלך. דענסמאָל האָט דער מלך זיך צוגעהערט צו זיי.¹⁸ און זיי האָבן פאַרלאָזן דאָס הויז פון יהוה דעם גאָט פון זייערע עלטערן, און זיי האָבן געדינט די געצנבויער, און די געצנבילדער, און עס איז געווען אַ צאַרן אויף יהודה און ירושלים פאַר דערדאָזיקער פאַרשולדיקונג זייערער.¹⁹ און ער האָט געשיקט צו זיי נביאים, זיי אומצוקערן צו גאָט, און זיי האָבן זיי געוואָרנט, אָבער זיי האָבן ניט צוגעטאָן דאָס אויער.

²⁰ און דער גייסט פון גאָט האָט אָנגעקליידט זכריה דעם זון פון יהויָדע דעם פֿהן, און ער האָט זיך געשטעלט איבער דעם פאָלק, און האָט צו זיי געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: פאַרוואָס טרעט איר איבער די געבאָט פון יהוה, אַז איר זאָלט ניט באַגליקן? וואָרום איר האָט פאַרלאָזן יהוה, און ער האָט אַיך פאַרלאָזן.²¹ האָבן זיי געמאַכט אויף אים אַ בונט, און האָבן אים פאַרשטיינט מיט שטיינער אויף דעם באַפעל פון מלך, אין הויף פון גאָטס הויז.

²² און דער מלך יואָש האָט ניט געדאַכט אָן דעם חסד וואָס זיין פאָטער יהויָדע האָט מיט אים געטאָן, און ער האָט געהרגעט זיין זון. און אַז ער איז געשטאַרבן, האָט ער געזאָגט: גאָט וועט זען און וועט אויפמאַנען.

²³ און עס איז געווען, ביים אַרומדריי פון יאָר, איז אַרויפֿגעגאַנגען אויף אים דער חיל פון אַרם, און זיי זיינען געקומען קיין יהודה און ירושלים, און האָבן אומגעבראַכט אַלע האָרן פון פאָלק פון צווישן דעם פאָלק, און זייער גאַנצן רויב האָבן זיי אַוועקגעשיקט צום מלך פון דרמָשק.²⁴ הגם דער חיל פון אַרם איז געקומען מיט ווינציק מענטשן, אָבער גאָט האָט איבערגעגעבן אין זייער האַנט זייער אַ גרויסן

חיל, ווייל זיי האָבן פאַרלאָזן גאָט דעם האַר פון זייערע עלטערן. און זיי האָבן געטאָן אַ משפט אויף יואָשן. ²⁵ און אַז זיי זיינען אַוועק פון אים—וואַרום זיי האָבן אים געלאָזן אין גרויס קראַנקשאַפט—האָבן זיינע קנעכט געמאַכט אַ בונט אויף אים—פאַר דעם בלוט פון די זין פון יהוֹיָדָע דעם פֿהן—און זיי האָבן אים געהרגעט אויף זיין בעט, און ער איז גע־שטאַרבן. און מע האָט אים באַגראָבן אין דודס־שטאַט, אָבער מע האָט אים נישט באַגראָבן אין די קברים פון די מלכים. ²⁶ און דאָס זיינען די וואָס האָבן געמאַכט דעם בונט אויף אים: נָבָד דער זון פון שְׁמֶעֶת דער עֲמוֹנִית, און יהוֹנָדָד דער זון פון שְׁמֵרִית דער מואָבִית.

²⁷ און זיינע זין, און די פיל נבואות איבער אים, און די באַפעסטיקונג פון גאָטס הויז, זיי זיינען באַשריבן אין דעם מִדְרָש פון דעם בוך פון די מלכים. און זיין זון אַמְצִיָהוּ איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

כה ¹ צו פינף און צוואַנציק יאָר איז אַמְצִיָהוּ געוואָרן מלך, און ניין און צוואַנציק יאָר האָט ער געקניגט אין ירושָׁלַיִם. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען יהוֹעָדָן פון ירושָׁלַיִם. ² און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, אָבער נישט מיט אַ גאַנצן האַרצן. ³ און עס איז געווען, ווי די מלוכה איז געווען באַפעס־טיקט ביי אים, אַזוי האָט ער געהרגעט זיינע קנעכט וואָס האָבן דערשלאָגן זיין פּאָטער דעם מלך. ⁴ אָבער זייערע קינדער האָט ער נישט געטייט, נייערט אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין דער תּוֹרָה, אין דעם בוך פון משהן, וואָס גאָט האָט באַפוילן, אַזוי צו זאָגן: פּאָטערס זאָלן נישט געטייט ווערן פאַר קינדער און קינדער זאָלן נישט געטייט ווערן

פֿאַר פֿאַטערס; נײַערט יעטוועדער פֿאַר זײַן זינד זאָל גע-
טײט ווערן.

⁵און אַמציִהוּ האָט אַיינגעזאַמלט יהודה, און האָט זי
אויסגעשטעלט לויט די פֿאַטערהייזער, לויט די הויפטלייט
פון די טויזנטן און לויט די הויפטלייט פון די הונדערטן,
גאַנץ יהודה און בנימין; און ער האָט זי געציילט פון צוואַנ-
ציק יאָר אַלט און העכער, און האָט זי געפונען דריי הונ-
דערט טויזנט געקליבענע מענער, וואָס קענען אַרויסגיין
אין חיל, וואָס האַלטן אַ שפּיז און אַ פֿאַנצער. ⁶און ער
האָט אָנגעדונגען פון ישראל הונדערט טויזנט העלדישע
גיבורים פֿאַר הונדערט צענטנער זילבער.

⁷און אַ געטלאַכער מאַן איז געקומען צו אים, אַזוי צו
זאָגן: מלך, זאָל דער חיל פון ישראל ניט גיין מיט דיר, ווייל
גאָט איז ניט מיט ישראל, מיט אַלע קינדער פון אפרים.
⁸וואַרום אַז דו וועסט גיין, מעגסטו פירן ווי שטאַרק די
מלחמה, וועט דיר גאָט מאַכן פֿאַלן פֿאַר דעם פּינט, ווייל
בײַ גאָט איז די מאַכט צו העלפֿן און צו מאַכן פֿאַלן. ⁹האָט
אַמציִהוּ געזאָגט צו דעם געטלאַכן מאַן: אָבער וואָס טוט
מען וועגן די הונדערט צענטנער וואָס איך האָב געגעבן
דער מחנה פון ישראל? האָט דער געטלאַכער מאַן געזאָגט:
גאָט קען דיר געבן מער ווי דאָס. ¹⁰האָט זי אַמציִהוּ אָפֿ-
געזונדערט, די מחנה וואָס איז צו אים געקומען פון אפרים,
אויף צו גיין אַהיים; און זײַער צאָרן האָט זײַער געגרימט
אויף יהודה, און זײַ האָבן זיך אומגעקערט אַהיים אין גרימ-
צאָרן.

¹¹און אַמציִהוּ האָט זיך געשטאַרקט, און ער האָט אַנ-
געפירט זײַן פֿאַלק, און ער איז געגאַנגען צום טאַל פון זאַלץ,
און האָט געשלאָגן פון די קינדער פון שְׁעִיר צען טויזנט.

¹²און צען טויזנט האָבן די קינדער פון יהודה געפאַנגען לעבעדיקערהייט, און זיי האָבן זיי געבראַכט אויפן שפיץ פעלו, און זיי אַראָפּגעוואָרפן פון שפיץ פעלו, ביז זיי זיינען אַלע צעהאַקט געוואָרן.

¹³אַבער די לייט פון דער מחנה וואָס אַמציִהוּ האָט אומגעקערט פון צו גיין מיט אים אין דער מלחמה, האָבן זיך צעשפּרײט איבער די שטעט פון יהודה, פון שומרון און ביז בית־חורון, און זיי האָבן פון זיי געשלאָגן דריי טויזנט, און האָבן גערויבט פיל רויב.

¹⁴און עס איז געווען, נאָכדעם ווי אַמציִהוּ איז געקומען פון שלאָגן די אַדומים, האָט ער געבראַכט די געטער פון די קינדער פון שְׁעִיר, און האָט זיי זיך אויפגעשטעלט פאַר געטער, און ער פלעגט זיך בוקן פאַר זיי, און רייכערן צו זיי. ¹⁵האָט דער צאָרן פון גאַט געגרימט אויף אַמציִהוּ, און ער האָט געשיקט צו אים אַ נביא, און ער האָט צו אים געזאָגט: נאָכוואָס זוכסטו די געטער פון דעמדאָזיקן פּאָלק, וואָס האָבן ניט מציל געווען זייער פּאָלק פון דיין האַנט? ¹⁶און עס איז געווען, אַז ער האָט גערעדט צו אים, האָט ודער מלך צו אים געזאָגט: האָבן מיר דיך פאַר דעם יועץ פון מלך געמאַכט? הער דיר אויף; נאָכוואָס זאָל מען דיך שלאָגן? האָט דער נביא אויפגעהערט, און ער האָט געזאָגט: איך ווייס אַז גאַט האָט באַראָטן דיך אומצוברענגען, ווייל דו האָסט דאָס געטאַן, און האָסט ניט צוגעהערט צו מיין עצה.

¹⁷און אַמציִהוּ דער מלך פון יהודה האָט זיך באַקלערט, און האָט געשיקט צו יואָש דעם זון יהואָחָז דעם זון פון יהואַן, דעם מלך פון ישראל, אזוי צו זאָגן: קום לאַמיר זיך אַנקויקן אין פנים.

¹⁸האָט יואָש דער מלך פון ישראל געשיקט צו אַמציָהוּ דעם מלך פון יהודה, אַזוי צו זאָגן: דער דאַרן וואָס אין לבָנון האָט געשיקט צו דעם צעדרבויס וואָס אין לבָנון, אַזוי צו זאָגן: גיב דיין טאַכטער צו מיין זון פאַר אַ ווייב. איז פאַרבייגעגאַנגען אַ ווילדע חיה וואָס אין לבָנון, און האָט צעטראָטן דעם דאַרן. ¹⁹דו קלערסט, אָט האָסט געשלאָגן אָדום, און דיין האַרץ האָט דיך דערהויבן זיך צו באַרימען. זיך אַצונד אין דער היים. נאַכוואָס זאָלטסו זיך רייצן מיט אומגליק, און פאַלן דו און יהודה מיט דיר.

²⁰אַבער אַמציָהוּ האָט ניט צוגעהערט; וואָרום דאָס איז געווען פון גאָט, כדי זיי צו געבן אין דער האַנט [פון זייערע פיינט], ווייל זיי האָבן געזוכט די געטער פון אָדום. ²¹און יואָש דער מלך פון ישראל איז אַרויפגעגאַנגען, און ער און אַמציָהוּ דער מלך פון יהודה האָבן זיך אָנגעקוקט אין פנים אין בֵּית־שֶׁמֶשׁ וואָס געהערט צו יהודה. ²²און יהודה איז געשלאָגן געוואָרן פאַר ישראל, און זיי זיינען אַנטלאָפן איטלאַכער צו זיינע געצעלטן.

²³און אַמציָהוּ דעם מלך פון יהודה, דעם זון פון יואָש דעם זון פון יהואָחזן, האָט יואָש דער מלך פון ישראל גע-כאַפט אין בֵּית־שֶׁמֶשׁ, און האָט אים געבראַכט קיין ירושלים; און ער האָט דורכגעבראַכן די מויער פון ירושלים פון דעם טויער פון אפרים ביז דעם ווינקל־טויער, פיר הונדערט אילן. ²⁴און [ער האָט צוגענומען] דאָס גאַנצע גאַלד און זילבער, און אַלע פלים, וואָס האָבן זיך געפונען אין הויז פון גאָט אונטער עוֹבֶד־אָדוֹמען, און די אוצרות פון דעם מלכס הויז, און משכון־קינדער, און האָט זיך אומגעקערט קיין שומרון.

²⁵און אַמציָהוּ דער זון פון יואָש, דער מלך פון יהודה,

האָט געלעבט נאָך דעם טויט פון יואָש דעם זון פון יהואָחזן, דעם מלך פון ישראל, פופצן יאָר.
²⁶און די איבעריקע זאָכן וועגן אַמציָהוּן, די ערשטע אַזוי ווי די לעצטע, זיי זיינען שוין באַשריבן אין בוך פון די מלכים פון יהודה און ישראל. ²⁷און פון דער צייט אָן וואָס אַמציָהוּ האָט זיך אָפגעקערט פון הינטער גאָט, האָט מען געבונטעוועט אַ בונט אויף אים אין ירושלים; און ער איז אַנטלאָפן קיין לָכיש, אָבער מע האָט נאָכגעשיקט נאָך אים קיין לָכיש, און מע האָט אים דאָרטן געטייט. ²⁸און מע האָט אים געבראַכט אויף פערד, און מע האָט אים באַגראָבן לעבן זיינע עלטערן אין דער שטאָט יהודה.

כו ¹און דאָס גאַנצע פּאָלק פון יהודה האָט גענומען עוּזיהוּן, וואָס איז געווען זעכצן יאָר אַלט, און זיי האָבן אים געמאַכט פאַר אַ מלך אויף דעם אָרט פון זיין פאָטער אַמציָהוּן. ²ער האָט אַרומגעבויט אַילות און האָט זי אומגעקערט צו יהודה, נאָכדעם ווי דער מלך האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן.

³זעכצן יאָר איז עוּזיהוּ אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און צוויי און פופציק יאָר האָט ער געקניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען יכליה פון ירושלים.

⁴און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי אַלץ וואָס זיין פאָטער אַמציָהוּ האָט געטאָן. ⁵און ער האָט זיך אָפגעלייגט אויף זוכן גאָט אין די טעג פון זכריהוּן, וואָס איז געווען פאַרשטאַנדיק אין דער זעאונג פון גאָט; און אין די טעג וואָס ער האָט געווכט יהוה האָט אים גאָט באַגליקט.

און ער איז אַרויסגעגאַנגען און האָט מלחמה געהאַלטן מיט די פּלשתים, און האָט אַיינגעבראַכן די מויער פון גת, און די מויער פון יבנה, און די מויער פון אַשדוד, און געבויט שטעט אַרום אַשדוד, און צווישן די פּלשתים. און האָט האָט אים געהאַלפּן אַקעגן די פּלשתים, און אַקעגן די אַראַ בער, וואָס זיינען געוועסן אין גור־בַּעַל, און די מְעוֹנִים. און די עמונים האָבן געגעבן מתנות צו עוֹנֵיהוֹן; און זיין שם איז געגאַנגען ביז מע קומט קיין מצרים, וואָרום ער איז געווען שטאַרק ביז גאַר. און עוֹנֵיהוֹ האָט געבויט טורעמס אין ירושלים ביים ווינקלטייער, און ביים טויער פון טאַל, און ביים עק, און ער האָט זיי באַפעסטיקט. און ער האָט געבויט טורעמס אין דער מדבר, און האָט אויסגעהאַקט פיל ברונים, וואָרום ער האָט געהאַט פיל פי אי אין דער נידערונג, אי אין דעם פּלאַכלאַנד; [און ער האָט געהאַט אַקערלייט און גערטענירער אויף די בערג, און אין בַּרְמָל, וואָרום ער איז געווען אַ ליבהאַבער פון ערד.

און עוֹנֵיהוֹ האָט געהאַט אַ חיל פון קריגסלייט וואָס זיינען אַרויסגעגאַנגען אויף מלחמה אין מחנות, לויט דעם מספר פון זייער ציילונג דורך דער האַנט פון יעִיאַל דעם שר״בער, און מְעֻשֵׁהוֹ דעם אויפּוועער, אונטער דער האַנט פון חַנְיָהוֹן, איינעם פון די האַרן פון מלך. די גאַנצע צאַל פון די הויפטן פון פּאַטערהייזער, די העלדישע גיבורים, איז געווען צוויי טויזנט און זעקס הונדערט. און אונטער זייער האַנט איז געווען אַ קריגס־חיל פון דריי הונדערט טויזנט און זיבן טויזנט און פינף הונדערט וואָס האָבן געהאַלטן מלחמה מיט שטאַרקן כּוּחַ, צו העלפּן דעם מלך אַקעגן דעם פּיינט. און עוֹנֵיהוֹ האָט צוגעגרייט פאַר זיי, פאַר דעם גאַנצן חיל, שילדן, און שפּיזן, און קיוערס,

און פאנצערס, און בויגנס, און שליי דערשטיינער. ¹⁵און ער האט געמאכט אין ירושלים קונציקע געשטעלן, אויסגע-טראכט פון אַ מיינסטער, צו זיין אויף די טורעמס און אויף די שפיצן, אויף צו שיסן מיט פֿיילן און מיט גרויסע שטיינער; און זיין שם איז אַרויסגעגאַנגען ביז אין מַרְחָקִים, וואָרום ער איז ווּנדערלאַך געהאַלפֿן געוואָרן, ביז ער איז געוואָרן שטאַרק.

¹⁶אַבער ווי ער איז שטאַרק געוואָרן, האָט זיין האַרץ זיך דערהויבן ביז צום פאַרדאָרבן ווערן, און ער האָט געפעלשט אָן גאָט זיין האַר, און ער איז אַריינגעגאַנגען אין היכל פֿון גאָט צו רייכערן אויף דעם מזבח פֿאַר וויירוֹיך. ¹⁷איז אַריינגעגאַנגען נאָך אים ענרְיָהוּ דער פֿהן, און מיט אים אַכציק פֿהנים פֿון גאָט, העלדישע יונגען. ¹⁸און זיי האָבן זיך געשטעלט פֿאַר דעם מלך עוֹנְיָהוּ, און זיי האָבן צו אים געזאָגט: ניט פֿאַר דיר, עוֹנְיָהוּ, איז רייכערן צו גאָט, נאָר פֿאַר די פֿהנים, די קינדער פֿון אַהרן, וואָס זיינען געהייליקט אויף צו רייכערן. גיי אַרויס פֿון הייליקטום, וואָרום דו האָסט געפעלשט, און דאָס וועט דיר ניט זיין צום כבוד ביי גאָט דעם האַר. ¹⁹האָט עוֹנְיָהוּ געצערנט; און אין זיין האַנט איז געווען אַ רייכערפֿאַן אויף צו רייכערן; און ווי ער האָט געצערנט אויף די פֿהנים, אַזוי האָט אַ צרעת אויסגעבראַכן אויף זיין שטערן, פֿאַר די פֿהנים אין גאָטס הויז, לעבן דעם מזבח פֿאַר וויירוֹיך. ²⁰און ענרְיָהוּ דער פֿהן־גדול און אַלע פֿהנים האָבן זיך אומגעקוקט, ערשט ער איז מצורע אויף זיין שטערן; האָבן זיי אים אויף גיך אַוועקגענומען פֿון דאָרטן, און אויך ער האָט זיך געאַיילט אַרויסצוגיין, ווייל גאָט האָט אים געפֿלאָגט.

²¹און דער מלך עוֹנְיָהוּ איז געווען מצורע ביז דעם טאַג

פון זיין טויט; און ער איז געזעסן אין אן אָפּגעזונדערטן
הויז, אַ מצורע; וואָרום ער איז אָפּגעשניטן געוואָרן פון
גאָטס הויז. און זיין זון יוֹתם איז געווען איבער דעם מלכס
הויז; ער האָט געמשפּט דאָס פּאָלק פון לאַנד.

²²און די איבעריקע זאָכן וועגן עוֹנָהוּן, די ערשטע אַזוי
ווי די לעצטע, האָט באַשריבן ישַעְיָהוּ הנביא דער זון פון
אַמוֹצָן.

²³און עוֹנָהוּ האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און
מע האָט אים באַגראָבן ביי זיינע עלטערן אין דעם קבר-
פעלד פון די מלכים, וואָרום זיי האָבן געזאָגט: ער איז אַ
מצורע. און זיין זון יוֹתם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.
כו ¹פינף און צוואַנציק יאָר איז יוֹתם אַלט געווען, אַז
ער איז געוואָרן מלך, און זעכצן יאָר האָט ער געד-
קיניגט אין ירוּשָׁלַיִם. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז
געווען ירוּשָׁה די טאָכטער פון צְדוּקָן.

²און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפּאַרטיק אין די
אויגן פון גאָט, אַזוי ווי אַלץ וואָס זיין פּאָטער עוֹנָהוּ האָט
געטאָן; נאָר ער איז נישט אַריינגעגאַנגען אין היכל פון גאָט.
אַבער דאָס פּאָלק איז נאָך אַלץ געווען פאַרדאָרבן.

³ער האָט געבויט דעם אויבערשטן טויער פון גאָטס
הויז, און אין דער מויער פון עוֹפֵל האָט ער פיל געבויט.

⁴און ער האָט געבויט שטעט אין די בערג פון יהודה, און
אין די וועלדער האָט ער געבויט פּאַלאַצן און טורעמס.

⁵און ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט דעם מלך פון די קינ-
דער פון עַמּוֹן, און האָט זיי איבערגעשטאַרקט, און די קינ-
דער פון עַמּוֹן האָבן אים געגעבן אין יענעם יאָר הונדערט
צענטנער זילבער, און צען טויזנט פּוֹר ווייץ, און גערשטן
צען טויזנט. דאָס אייגענע האָבן אים די קינדער פון עַמּוֹן

געבראַכט אויך אויפן צווייטן יאָר און אויפן דריטן. ⁶און יוֹתם איז געוואָרן שטאַרק, וואָרום ער האָט אויפגעפאַסט זיינע וועגן פאַר גאָט זיין האַר.

⁷און די איבעריקע זאַכן וועגן יוֹתמען, און אַלע זיינע מלחמות, און זיינע פירוונגען, זיי זיינען באַשריבן אין בוך פון די מלכים פון ישראל און יהודה.

⁸פינף און צוואַנציק יאָר איז ער אַלט געווען, אָז ער איז געוואָרן מלך, און זעכצן יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושלים. ⁹און יוֹתם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן אין דודס־שטאָט. און זיין זון אָחז איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

כח יצוואַנציק יאָר איז אָחז אַלט געווען, אָז ער איז גע־וואָרן מלך, און זעכצן יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושלים.

און ער האָט גיט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי זיין פּאָטער דוד. ²נאָר איז געגאַנגען אין דעם וועג פון די מלכים פון ישראל. און ער האָט אויך געמאַכט געגאָסענע בילדער צו די בעל־געטער. ³און ער האָט גערייכערט אין דעם טאַל פון בְּנֵי־הַנוֹם, און האָט פאַרברענט זיינע זין אין פייער, אַזוי ווי די אומווערדיקייטן פון די פעלקער וואָס גאָט האָט פאַרטריבן פון פאַר די די קינדער פון ישראל. ⁴און ער האָט געשלאַכט און גע־רייכערט אויף די בָּמוֹת, און אויף די בערגלאַך, און אונד טער יעטוועדער צווייגהאַפטיקן בוים. ⁵און גאָט זיין האַר האָט אים געגעבן אין דער האַנט פון דעם מלך פון אַרם; און זיי האָבן אים געשלאָגן, און האָבן געפאַנגען פון אים אַ גרויס געפאַנגענשאַפט, און געבראַכט קיין דרמֶשֶׁק. און

אויך אין דער האַנט פון דעם מלך פון ישראל איז ער גע-
געבן געוואָרן, און ער האָט אים געשלאָגן אַ גרויסן שלאַק.
וְאִין פֶּקֶח דָּעַר זֶהן פֿון רַמְלֵיהוֹן הָאָט אויסגעהרגעט אין
יהודה הונדערט און צוואַנציק טויזנט אין אײַן טאַג, אַלע
העלדישע יונגען; פאַרוואָס זײ האָבן פאַרלאָזן גאָט דעם האַר
פֿון זײערע עלטערן. ⁷און זכרי דער גיבור פון אפרים
האָט געהרגעט מַעֲשֵׂיהוּ דעם זון פון מלך, און צוריקם דעם
פירשט פון הויז, און אַלקָנה דעם שני־למֶלֶךְ. ⁸און די קינד
דער פון ישראל האָבן געפאַנגען פון זײערע ברידער צוויי
הונדערט טויזנט ווייבער, זין, און טעכטער, און אויך פיל
זאַקרויב האָבן זײ גערויבט פון זײ, און געבראַכט דעם זאַק-
רויב קײן שוֹמרון.

⁹און דאָרטן איז געווען אַ נביא פון גאָט וואָס זײַן נאָמען
איז געווען עוֹדֵד; איז ער אַרויסגעגאַנגען אַנטקעגן דעם חיל
וואָס איז געקומען קײן שוֹמרון, און ער האָט צו זײ געזאָגט:
זעט, פון וועגן דעם גרימצאָרן פון גאָט דעם האַר פון אײ-
ערע עלטערן אויף יהודה האָט ער זײ געגעבן אין אײער
האַנט, אָבער איר האָט זײ געהרגעט מיט אַ צאָרן וואָס
גרייכט ביז צום הימל. ¹⁰און אַצונד ווילט איר די קינדער
פון יהודה און ירושלים באַצווינגען פאַר קנעכט און פאַר
דינסטן צו אײך. זײנען דען ניטאָ אפילו בײַ אײך אַלײן
פאַרשולדיקונגען אַקעגן גאָט אײער האַר? ¹¹דרום הערט
מײך צו אַצונד, און קערט אום די געפאַנגענשאַפט וואָס איר
האָט געפאַנגען פון אײערע ברידער, וואָרום דער גרימצאָרן
פון גאָט איז אויף אײך.

¹²האָבן עטלאַכע פון די הויפטלייט פון די קינדער פון
אפרים, צַנרֵיהוּ דער זון פון יהוֹתָנָען, בְּרַכְיָהוּ דער זון פון
משלמותן, און יחזקֵיהוּ דער זון פון שלומען, און עֲמֶשָׁא

דער זון פון סדלין, זיך אויפגעשטעלט אַקעגן די וואָס זיינען געקומען פון דער מלחמה. ¹⁸און זיי האָבן צו זיי געזאָגט: איר זאָלט ניט ברענגען אַהער די געפאַנגענע, וואָרום אַ פאַרשולדיקונג אַקעגן גאָט ווילט איר ברענגען אויף אינדו, נאָך צוצולייגן צו אונדזערע זינד און צו אונדזער פאַרשולדיקונג; וואָרום גרויס איז אונדזער פאַרשולדיקונג און אַ גרימצאָרן איז אויף ישראל.

¹⁴האָבן די באַוואָפנטע אַוועקגעלאָזט די געפאַנגענע און דעם רויב, פאַר די פירשטן און דער גאַנצער אַיינזאַם לונג. ¹⁵און די מענער וואָס זיינען אַנגערופן געוואָרן מיט די נעמען, זיינען אויפגעשטאַנען, און האָבן גענומען די געפאַנגענע, און אַלע זייערע נאַקעטע האָבן זיי באַקליידט פון דעם זאַקרויב; און אַז זיי האָבן זיי באַקליידט און זיי באַשוכט, און זיי געגעבן עסן און טרינקען, און זיי באַזאַלט, האָבן זיי אַלע זייערע שוואַכע אַוועקגעפירט אויף אייזלען, און זיי געבראַכט קיין יריחו דער שטאָט פון טייטלבויער, צו זייערע ברידער, און האָבן זיך אומגעקערט קיין שומרון. ¹⁶יאין יענער צייט האָט דער מלך אָחז געשיקט צו די מלכים פון אַשור, זיי זאָלן אים העלפן. ¹⁷וואָרום די אַדומים זיינען ווידער געקומען, און האָבן געשלאָגן יהודה און געפאַנגען געפאַנגענע. ¹⁸און די פּלשתים האָבן זיך צעשפרייט אין די שטעט פון דער נידערונג, און פון דרום יהודה, און זיי האָבן באַצווונגען בֵּית־שֶׁמֶשׁ, און אַילון, און גְּדֵרוֹת, און שֹׁכּוֹ מיט אירע טעכטערשטעט, און תּמָנָה מיט אירע טעכטערשטעט, און גְּמוֹז מיט אירע טעכטערשטעט; און זיי האָבן זיך דאַרטן באַזעצט. ¹⁹וואָרום גאָט האָט געמאַכט אונטערטעניק יהודה פון וועגן אָחז דעם מלך פון ישראל, ווייל ער האָט געווילדעוועט אין יהודה און

געפעלשט אַ פעלשונג אָן גאַט. ²⁰און תּלַגַּת־פּלִנְסָר, דער מלך פון אַשור, איז געקומען אויף אים, און האָט אים גע־דריקט און אים ניט געשטאַרקט. ²¹וואַרום אָחוּ האָט אויס־געליידיקט דאָס הויז פון גאַט, און דאָס הויז פון דעם מלך און די פירשטן, און אַוועקגעגעבן דעם מלך פון אַשור, אָבער עס האָט אים ניט געהאַלפן.

²²און אין דער צייט וואָס אים האָט צוגעדריקט האָט ער נאָך מער געפעלשט אָן גאַט, דערדאָזיקער מלך אָחוּ. ²³און ער האָט געשלאַכט צו די געטער פון דרמֶשֶׁק וואָס האָט אים געשלאָגן, און ער האָט געוואָגט: ווייל די געטער פון די מלכים פון אַרם העלפן זיי, דרום וועל איך שלאַכטן צו זיי, אַז זיי זאָלן מיר העלפן. און זיי זיינען געווען אַ שטרויכלונג פאַר אים און פאַר גאַנץ ישראל. ²⁴און אָחוּ האָט אַיינגעוואַמלט די כלים פון גאַטס הויז, און האָט צע־האַקט די כלים פון גאַטס הויז, און פאַרשלאָסן די טירן פון גאַטס הויז, און זיך געמאַכט מזבחות אויף יעטוועדער ווינקל אין ירושָׁלַיִם. ²⁵און אין יעטוועדער שטאַט פון יהודה האָט ער געמאַכט בָּמוֹת אויף צו רייכערן צו פרעמדע גע־טער, און האָט דערצערנט יהוה דעם גאַט פון זיינע עלטערן. ²⁶און די איבעריקע זאַכן וועגן אים, און אַלע זיינע פירונגען, די ערשטע אַזוי ווי די לעצטע, זיי זיינען באַשריבן אין בוך פון די מלכים פון יהודה און ישראל.

²⁷און אָחוּ האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן אין שטאַט, אין ירושָׁלַיִם; וואַרום מע האָט אים ניט געבראַכט אין די קברים פון די מלכים פון ישראל. און זיין זון יחזקְיָהוּ איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

כט יחזקיהו איז געוואָרן מלך צו פינף און צוואַנציק יאָר, און נײַן און צוואַנציק יאָר האָט ער געקײניגט אין ירושָׁלַיִם. און דער נאָמען פֿון זײַן מוטער איז געווען אַבְיָה די טאָכטער פֿון זכַרְיָהוּ.

² און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פֿון גאָט, אַזוי ווי אַלץ וואָס זײַן פֿאָטער דוד האָט גע־טאָן. ³ ער האָט אין ערשטן יאָר פֿון זײַן מלוכה, אין ערשטן חודש, געעפֿנט די טירן פֿון גאָטס הויז, און זיי פאַרריכט. ⁴ און ער האָט געבראַכט די פֿהנים און די לַנְיִים, און האָט זיי אַיינגעזאַמלט אויף דעם ברײַטן פֿלאַץ אין מזרח. ⁵ און ער האָט צו זיי געזאָגט: הערט מיך צו, לַנְיִים, הייליקט אַיך אַצונד, און הייליקט דאָס הויז פֿון גאָט דעם האַר פֿון אַיִערע עלטערן, און טראָגט אַרויס די אומרײַניקייט פֿון הייליקטום. ⁶ וואָרום אונדזערע עלטערן האָבן געפֿעלשט, און האָבן געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט אונדזער האַר, און האָבן אים פאַרלאָזן, און אַוועקגעדרײַט זײער פנים פֿון גאָטס משכן, און צוגעקערט דעם רוקן. ⁷ זיי האָבן אויך פאַרשלאָסן די טירן פֿון פֿאָדערהויז, און פאַר־לאָשן די ליכט, און קײן וויירוּיך האָבן זיי נישט גערייכערט, און קײן בראַנדאָפֿפער האָבן זיי נישט אויפגעבראַכט אין הייליקטום צום גאָט פֿון ישראל. ⁸ און דער צאָרן פֿון גאָט איז געווען אויף יהודה און ירושָׁלַיִם, און ער האָט זיי גע־מאַכט פאַר אַ גרויל, פאַר אַ שרעק, און פאַר אַ שמוצערונג, אַזוי ווי איר זעט מיט אַייערע אויגן. ⁹ און אַט זײַנען אונדזערע עלטערן געפאַלן דורכן שווערד, און אונדזערע זין, און אונדזערע טעכטער, און אונדזערע ווייבער, זײנען אין געפאַנגענשאַפט איבער דעם. ¹⁰ אַצונד איז אין מײן האַרצן צו שליסן אַ בונד צו גאָט דעם האַר פֿון ישראל, כדי זײַן

גרימצארן זאל זיך אָפּקערן פון אונדו. ¹¹מיינע קינדער, איר זאלט אַצונד גיט זיין אָפּגעלאָזט, וואָרום אַיך האָט גאָט אויסדערווילט צו שטיין פאַר אים, אים צו באַדינען, און זיין צו אים דינער און רייכערן.

¹²זיינען אויפגעשטאַנען די לויים: מַחַת דער זון פון עֲמֶשֶׁן, און יואל דער זון פון עֲנַרְיָהוּ, פון די קינדער פון די קהתים; און פון די קינדער פון מֶרְרִי, קיש דער זון פון עֲבַדִּין, און עֲנַרְיָהוּ דער זון פון יְהוֹלָאֵל; און פון די גֵרְשׁוּנִים, יואָח דער זון פון זִמְהָן, און עֶדְן דער זון פון יואָחן; ¹³און פון די קינדער פון אַלִּיצָפָן, שִׁמְרִי, און יַעֲיָאֵל; און פון די קינדער פון אָסָף, זְכַרְיָהוּ, און מִתְנִיָהוּ; ¹⁴און פון די קינדער פון הִימָן, יחיאֵל, און שִׁמְעִי; און פון די קינדער פון ידותון, שִׁמְעִיָה, און עוֹזִיאֵל. ¹⁵און זיי האָבן אַייגעזאַמלט זייערע ברידער, און זיי האָבן זיך געהייליקט, און זיינען געקומען אזוי ווי דעם מלכס באַפעל לויט די ווערטער פון גאָט, צו רייניקן דאָס הויז פון גאָט. ¹⁶און די פֿהנים זיינען אַרייַר געגאַנגען אינעווייניק אין הויז פון גאָט, צו רייניקן, און זיי האָבן אַרויסגעטראָגן די גאַנצע טומאַה וואָס זיי האָבן געפונען אין דעם טעמפל פון גאָט, אין הויף פון גאָטס הויז; און די לויים האָבן עס צוגענומען אַרויסצוטראָגן דרויסן צום טייך קדרון. ¹⁷און זיי האָבן אָנגעהויבן הייליקן אין ערשטן טאָג פון ערשטן חודש, און אין אַכטן טאָג פון חודש זיינען זיי געקומען אין דעם פּאַדערהויז פון גאָט; און זיי האָבן געהיייליקט דאָס הויז פון גאָט אין אַכט טעג; און אין זעכצנטן טאָג פון ערשטן חודש האָבן זיי געענדיקט. ¹⁸און זיי זיינען אַרייַר געגאַנגען אינעווייניק וואָס פאַלאַצן צום מלך חזקיהו, און האָבן געזאָגט: מיר האָבן גערייניקט דאָס גאַנצע הויז פון גאָט, און דעם מזבח פאַר בראַנדאָפּפער און אַלע זיינע

כלים, און דעם טיש פֿאַר דער אויסלייגונג [פון ברויט] און אַלע זיינע כלים. ¹⁹ און אַלע כלים וואָס דער מלך אָחז האָט אַוועקגעוואָרפן אין זיין מלוכה, ווען ער האָט געפּעלשט, האָבן מיר צורעכטגעמאַכט און געהייליקט, און אָן זיינען זיי פֿאַר דעם מזבח פון גאָט.

²⁰ האָט זיך געפּעדערט דער מלך יחזקיהו, און ער האָט אַינגעזאַמלט אַלע האַרן פון שטאָט, און ער איז אַרויפֿ געגאַנגען אין גאָטס הויז. ²¹ און מע האָט געבראַכט זיבן אָקסן, און זיבן ווידערס, און זיבן שעפּסן, און זיבן צינגבעק, פֿאַר אַ זינדאָפּפּער פֿאַר דער מלוכה, און פֿאַר דעם הייליקטום, און פֿאַר יהודה. און ער האָט געהייסן די קינדער פון אַהרן, די פּהנים, זיי אויפּברענגען אויף דעם מזבח פון גאָט. ²² און זיי האָבן געשאַכטן די רינדער, און די פּהנים האָבן צוגענומען דאָס בלוט, און געשפרענגט אויפן מזבח; און זיי האָבן געשאַכטן די שעפּסן, און געשפרענגט דאָס בלוט אויפן מזבח. ²³ און מע האָט געעננט די בעק פון זינדאָפּפּער פֿאַר דעם מלך און דער אַיינוואַמלונג, און זיי האָבן אָנגעלענט אויף זיי זייערע הענט. ²⁴ און די פּהנים האָבן זיי געשאַכטן, און האָבן אַרויפּגעטאָן זייער בלוט פֿאַר אַ זינדאָפּפּער אויפן מזבח, כדי מכפר צו זיין אויף גאַנץ ישראל; וואָרום דער מלך האָט אָנגעוואָגט אַז פֿאַר גאַנץ ישראל זאָל זיין דאָס בראַנדאָפּפּער און דאָס זינד־אָפּפּער.

²⁵ און ער האָט געשטעלט די לויים אין גאָטס הויז מיט צימבלען, מיט גיטאַרן, און מיט האַרפּן, לויט דעם באַפּעל פון דודן, און גַד דעם מלכס זעער, און נָתָן דעם נביא; וואָרום דער באַפּעל איז געווען פון גאָט דורך זיינע נביאים. ²⁶ און די לויים זיינען געשטאַנען מיט די כּלֵי־מִזְבֵּחַ פון דודן,

און די כהנים מיט טרומיטן.²⁷ און חזקיהו האָט געהייסן אויפברענגען דאָס בראַנדאָפּפּער אויפן מזבח, און בעת דאָס בראַנדאָפּפּער האָט זיך אָנגעהויבן, האָט זיך אָנגעהויבן דאָס געזאַנג פון גאָט מיט די טרומיטן, און אין איינעם מיט די כלי־זמר פון דוד דעם מלך פון ישראל.²⁸ און די גאַנצע איינוואַמלונג האָט זיך געבוקט, און די זינגערס האָבן געזונגען, און די טרומיטן האָבן געטרומיטערט—דאָס אַלץ האָט אָנגעהאַלטן ביז דאָס בראַנדאָפּפּער האָט זיך געענדיקט.

²⁹און ווי מע האָט געענדיקט אויפברענגען, האָט דער מלך און אַלע וואָס האָבן זיך געפונען מיט אים, געקניט און זיך געבוקט.³⁰ און דער מלך יחזקיהו און די האַרן האָבן געהייסן די לויים לויבן גאָט אין די ווערטער פון דודן און אָסף דעם זעער, און זיי האָבן געלויבט מיט שמחה, און האָבן זיך גענייגט און זיך געבוקט.

³¹און יחזקיהו האָט זיך אָפּגערויפן און האָט געזאָגט: אַצונד האָט איר דערפילט אַייער האַנט צו גאָט; גענענט, און ברענגט שלאַכטאָפּפּער און דאַנקאָפּפּער אין הויז פון גאָט. און די איינוואַמלונג האָט געבראַכט שלאַכטאָפּפּער און דאַנקאָפּפּער, און איטלאַכער וואָס זיין האַרץ איז געווען וויליק—בראַנדאָפּפּער.³² און די צאָל פון די בראַנדאָפּפּער וואָס די איינוואַמלונג האָט געבראַכט, איז געווען זיבעציק רינדער, הונדערט ווידערס, צוויי הונדערט שעפּסן; די אַלע פאַר אַ בראַנדאָפּפּער צו גאָט.³³ און די געהייליקטע זיינען געווען זעקס הונדערט רינדער, און דריי טויזנט שאָף.³⁴ אָבער די כהנים זיינען געווען צו ווינציק, און זיי האָבן ניט געקענט אָפּשינדן אַלע בראַנדאָפּפּער; האָבן זייערע בריי־דער די לויים זיי אונטערגעהאַלפן ביז די אַרבעט איז געווען געענדיקט, און ביז די כהנים האָבן זיך געהייליקט; וואָרום

די לויים זיינען געווען רעכטפארטיקער אין האַרצן זיך צו הייליקן פון די פֿהנים.

³⁵און אויך בראַנדאָפּפּער זיינען געווען לרוב, מיט פעטס פון פּרידאָפּפּער, און מיט גיסאָפּפּער צו די בראַנד־אָפּפּער.

אזוי איז אַיינגעשטעלט געוואָרן דער דינסט פון גאָטס הויז. ³⁶און יחזקיהו און דאָס גאַנצע פּאָלק האָבן זיך געפּרייט איבער דעם וואָס גאָט האָט אָנגעברייט פאַר דעם פּאָלק, וואָרום די זאך איז געשען פּלוצלינג.

ל און יחזקיהו האָט געשיקט צו גאַנץ ישראל און יהודה, און ער האָט אויך געשריבן בריוו צו אפרים און מנשה, צו קומען אין הויז פון גאָט אין ירושלים צו מאַכן דעם קרבן פֿסח צו גאָט דעם האַר פון ישראל. ²און דער מלך און זיינע האַרן און די גאַנצע עדה אין ירושלים האָבן זיך באַקלערט צו מאַכן דעם קרבן־פֿסח אין צווייטן חודש. ³וואָרום זיי האָבן אים ניט געקענט מאַכן אין יענער צייט, ⁴ווייל ניט גענוג פֿהנים האָבן זיך געהאַט געהייליקט, און דאָס פּאָלק איז ניט געווען אַיינגעוואַמלט אין ירושלים. ⁵און די זאך איז געווען גלייך אין די אויגן פון מלך, און אין די אויגן פון דער גאַנצער עדה. ⁶און זיי האָבן באַשטימט די זאך, אַרויסצולאָזן אַן אויסרוף אין גאַנץ ישראל, פון באַר־שֶׁבַע און ביז דן, צו קומען מאַכן קרבן־פֿסח צו גאָט דעם האַר פון ישראל אין ירושלים; וואָרום מע האָט אים שוין פון לאַנג ניט געהאַט געמאַכט אזוי ווי עס שטייט געשריבן.

⁶און די לויפּערס זיינען געגאַנגען מיט בריוו פון דער האַנט פון מלך און זיינע האַרן, דורך גאַנץ ישראל און יהודה, און לויט דעם באַפעל פון דעם מלך, אזוי צו זאָגן: קינדער

“ד. ה. א. ערטשן חודש.

פון ישראל, קערט אייך אום צו גאָט דעם האַר פון אַברהם, יצחק, און ישראל, כדי ער זאָל זיך אומקערן צו די אַנט־רונענע וואָס זיינען אייך געבליבן פון דער האַנט פון די מלכים פון אַשור. ⁷און איר זאָלט ניט זיין אַזוי ווי אייערע פאָטערס, און אַזוי ווי אייערע ברידער, וואָס האָבן גער־פעלשט אָן גאָט דעם האַר פון זייערע עלטערן, און ער האָט זיי געמאַכט פאַר אַ בייזווונדער, אַזוי ווי איר זעט. ⁸אַצונד, זאָלט איר ניט האַרט מאַכן אייער נאַקן אַזוי ווי אייערע עלטערן; גיט די האַנט צו גאָט, און קומט אין זיין הייליקטום וואָס ער האָט געהייליקט אויף אייביק, און דינט גאָט אייער האַר, כדי זיין גרימצאָרן זאָל זיך אָפקערן פון אייך. ⁹וואָרום אַז איר וועט זיך אומקערן צו גאָט, וועלן אייערע ברידער און אייערע זין קריגן דערבאַרימונג ביי זייערע פאַנגערס, און זיך אומקערן צו דעמדאָזיקן לאַנד, וואָרום דערבאַרימדיק און לייטזעליק איז גאָט אייער האַר, און ער וועט ניט אָפקערן דעם פנים פון אייך, אַז איר וועט זיך אומקערן צו אים.

¹⁰און די לויפערס זיינען גענאָגען פון שטאָט צו שטאָט דורך לאַנד אפרים און מנשה, און ביז זבולון; אָבער מע האָט געלאַכט פון זיי און געשפּעט פון זיי. ¹¹נאָר טייל פון אַשר און מנשה און זבולון זיינען געוואָרן אונטערטעניק, און זיינען געקומען קיין ירושלים. ¹²אויך אין יהודה איז געווען די האַנט פון גאָט זיי צו געבן איין האַרץ צו טאָן דעם באַפעל פון דעם מלך און די האַרן, לויט דעם וואָרט פון גאָט.

¹³און עס האָבן זיך אויפגעקליבן אין ירושלים אַ סך פּאַלק צו מאַכן דעם יום־טוב פון מצות אין צווייטן חודש— זייער אַ גרויסע איינוואַמלונג. ¹⁴און זיי זיינען אויפגעשטאַנען

און האָבן אָפּגעטאָן די מזבחות וואָס אין ירושלים, און אַלע ריכערערטער האָבן זיי אָפּגעטאָן, און אַריינגעוואָרפן אין טייך קדרון.¹⁵ און זיי האָבן געשאַכטן דעם קרבן־פּסח אין פּערצנטן טאָג פון צווייטן חודש; און די פּהנים און די לויים האָבן זיך געשעמט, און זיי האָבן זיך געהייליקט, און געבראַכט בראַנדאָפּפּער אין הויז פון גאָט.¹⁶ און זיי זיינען געשטאַנען אויף זייער אָרט, אַזוי ווי זייער דין, לויט דער תורה פון משה דעם געטלאַכן מאַן; די פּהנים האָבן גע־שפּרענגט דאָס בלוט פון דער האַנט פון די לויים.¹⁷ וואָרום אַ סך זיינען געווען אין דער אַיינוואַמלונג וואָס האָבן זיך ניט געהייליקט; דרום זיינען די לויים געווען איבער דער שעכ־טונג פון דעם קרבן־פּסח פאַר איטלאַכן וואָס איז ניט ריין, כּדי צו הייליקן צו גאָט.¹⁸ ווייל דאָס רוב פון דעם פּאָלק, צומיינסט פון אפרים און מנשה, יששכר און זבולון, האָבן זיך ניט גערייניקט; נאָר זיי האָבן געגעסן דעם קרבן־פּסח ניט ווי עס שטייט געשריבן, ווייל יחזקיהו האָט מתפלל געווען אויף זיי, אַזוי צו זאָגן: גאָט דער גוטער זאָל מכּפר זיין אויף אַיטלאַכן וואָס האָט געקערט זיין האַרץ צו זוכן גאָט יהוה, דעם גאָט פון זיינע עלטערן, הגם ניט לויט דער ריינקייט וואָס מע דאַרף ביי הייליקייט.²⁰ און גאָט האָט צוגעהערט יחזקיהו, און ער האָט פאַרשוּינט דאָס פּאָלק.

²¹ און די קינדער פון ישראל וואָס האָבן זיך געפונען אין ירושלים, האָבן געמאַכט דעם יום־טוב פון מצות זיבן טעג מיט גרויס שמחה; און די לויים און די פּהנים האָבן געלויבט גאָט טאָג אין טאָג, מיט שטאַרקע כלי־מַר צו גאָט.²² און יחזקיהו האָט גערעדט צום האַרצן פון די לויים וואָס זיינען געווען ווילפאַרשטאַנדיק וועגן גאָט. און זיי האָבן געגעסן די זיבן טעג פון יום־טוב, שלאַכטנדיק שלאַכט־

אָפּפּער, און דאַנקענדיק גאָט דעם האַר פון זייערע על-טערן.

²³און די גאַנצע אַיינזאַמלונג האָט זיך באַקלערט צו מאַכן נאָך אַנדערע זיבן טעג; און זיי האָבן געמאַכט זיבן טעגאַשמחה. ²⁴וואָרום דער מלך חֲזַקְיָהוּ האָט מנדב געווען פאַר דער אַיינזאַמלונג טויזנט אַקסן און זיבן טויזנט שאָף, און די האַרן האָבן מנדב געווען פאַר דער אַיינזאַמלונג טויזנט אַקסן און צען טויזנט שאָף, און פיל כהנים האָבן זיך געהייליקט. ²⁵און די גאַנצע אַיינזאַמלונג פון יהודה, און די כהנים און די לויים, און די גאַנצע אַיינזאַמלונג וואָס איז געקומען פון ישראל, און די פרעמדע וואָס זיינען געקומען פון לאַנד ישראל, אָדער וואָס זיינען געוועסן אין יהודה, האָבן זיך געפרייט. ²⁶און עס איז געווען אַ גרויסע שמחה אין ירושלים, וואָרום פון די טעג פון שלמה דעם זון פון דודן, דעם מלך פון ישראל, איז אַזוויאָס ניט געווען אין ירושלים. ²⁷און די כהנים און די לויים זיינען אויפגעשטאַנען און האָבן געבענטשט דאָס פאַלק, און זייער קול איז צו געהערט געוואָרן, און זייער תפילה איז געקומען צו זיין הייליקער וויינינג, אין הימל.

לא און אַז מע האָט דאָס אַלץ געענדיקט, זיינען אַרויס-געגאַנגען אַלע ישראל וואָס האָבן זיך דאָרטן געפוינען, צו די שטעט פון יהודה, און זיי האָבן צעבראַכן די זיילשטיי-נער, און אָפּגעהאַקט די געצנבויםער, און אַיינגעוואָרפן די בָּמוֹת און די מזבחות, פון גאַנץ יהודה און בנימין, און אין אפרים און מנשה, ביז צום פאַרלענדן. און אַלע קינדער פון ישראל האָבן זיך אומגעקערט איטלאַכער צו זיין אייגן טום אין זייערע שטעט.

²און יחזקיהו האָט באַשטימט די אָפּטיילונגען פון די

פֿהנים און די לױים לױט זײערע אָפּטײלונגען, אײטלאַכן ווי
 נאָך זײן דינסט, סײ די פֿהנים סײ די לױים, פֿאַר בראַנד־
 אָפּפּער, און פֿאַר פֿרידאָפּפּער, אויף צו דינען, און צו
 דאַנקען און לױבן אין די טױערן פֿון גאַטס לאַגערן; און
 דעם מלכס צושטײער פֿון זײן פֿאַרמעג פֿאַר די בראַנד־
 אָפּפּער—פֿאַר די בראַנדאָפּפּער פֿון אין דער פֿרי און פֿון
 אַוונט, און די בראַנדאָפּפּער פֿון די שבתים, און פֿון ראַש־
 חודש, און פֿון די יום־טובֿים, אַזוי ווי עס שטײט געשריבן
 אין דער תּוֹרָה פֿון גאַט. ⁴ און ער האָט אָנגעזאָגט דעם
 פּאָלק, די באַווײנער פֿון ירוּשָׁלַיִם, צו געבן דעם טײל פֿון
 די פֿהנים און די לױים, פֿדי זײ זאָלן זײך האַלטן אָן דער
 תּוֹרָה פֿון גאַט. ⁵ און ווי דאָס וואָרט איז פֿאַרשפּרײט גע־
 וואָרן, אַזוי האָבן די קינדער פֿון ישׂראל געבראַכט פֿיל
 ערשטע פֿון תּבוּאה, וויין, און אײל, און האָניק, און אַלערלײ
 אַײנקום פֿון פעלד, און מעשר פֿון אַלצדינג האָבן זײ גע־
 בראַכט לרובֿ. ⁶ און די קינדער פֿון ישׂראל און יהודה וואָס
 זײנען געזעסן אין די שטעט פֿון יהודה, זײ אויך האָבן גע־
 בראַכט מעשר פֿון רינדער און שאַף, און מעשר פֿון די
 הײליקע גאָבן וואָס זײנען געהײליקט געוואָרן צו גאַט זײער
 האַר; און זײ האָבן אָנגעלייגט הויפּנס־הויפּנסווײז. ⁷ אין
 דריטן חודש האָט מען אָנגעהויבן לײגן דעם גרונט פֿון די
 הויפּנס, און אין זיבעטן חודש האָט מען געענדיקט. ⁸ זײנען
 געקומען יחזקְיָהוּ און די האַרן, און זײ האָבן באַקוקט די
 הויפּנס, און האָבן געבענטשט גאַט און זײן פּאָלק ישׂראל.
⁹ און יחזקְיָהוּ האָט געפרעגט די פֿהנים און די לױים וועגן די
 הויפּנס. ¹⁰ האָט אים געענטפּערט עזֶרְיָהוּ דער פֿהן־גדול
 פֿון דעם הויז פֿון צְדוּק, און האָט געזאָגט: זינט מע האָט
 אָנגעהויבן ברענגען די אָפּשײדונג אין הויז פֿון גאַט, האָבן

מיר געגעסן צו זאָט, און נאָך איבערגעלאָזט פיל; וואָרום גאָט האָט געבענטשט זיין פּאָלק; און וואָס איז איבערגע- בליבן איז דידאָזיקע הורבע.

¹¹האָט יחזקיהו געהייסן צוגרייטן קאָמערן אין גאָטס הויז, און מע האָט צוגעגרייט. ¹²און מע האָט ערלאָך אַרייַן געבראַכט די אָפּשיידונג, און דעם מעשר, און די הייליקע גאָבן; און דער אָנפירער איבער זיי איז געווען פֿונגיהו דער לוי, און זיין ברודער שמעי, דער צווייטער. ¹³און יחיאל, און צנוניהו, און נחמ, און עשהאל, און ירימות, און יונָד, און אַליאַל, און יסמכיהו, און מַחַת, און בַּנְיָהוּ, זיינען געווען אויפּועערס אונטער דער האַנט פון פֿונגיהו און זיין ברודער שמעין, לויט דעם באַפעל פון דעם מלך יחזקיהו און צנריהו דעם פירשט פון גאָטס הויז. ¹⁴און קורא דער זון פון ימנהן, דער לוי, דער טויערמאַן אין מורח, איז געווען איבער די נדבות צו גאָט, אויף פּאַנאַנדערצוטיילן די אָפּשיידונג פון גאָט און די גאַר הייליקע גאָבן. ¹⁵און אונטער אים איז געווען עֶדן, און מנַמִּין, און ישוע, און שמעִיָהוּ, אַמְרִיָהוּ, און שכניהו, אין די שטעט פון די פּהנים, כדי ערלאָך צו געבן צו זייערע ברידער לויט די אָפּטיילונגען, אַזוי דעם גרויסן אַזוי דעם קליינעם. ¹⁶אַחוץ צו די וואָס זיינען געווען פאַר- צייכנט פון מאַנספּאַרשוינען, פון דריי יאָר אַלט און העכער, אַלע וואָס קומען אין הויז פון גאָט לויט דעם טאַגטעגלאָכן באַדאַרף צו זייער דינסט אויף זייערע וואַכן לויט זייערע אָפּטיילונגען. ¹⁷און די פאַרצייכעניש פון די פּהנים לויט זייערע פּאַטערהייזער, און פון די לויים, פון צוואַנציק יאָר אַלט און העכער, איז געווען לויט זייערע וואַכן אין זייער אָפּטיילונגען. ¹⁸און צו די וואָס זיינען געווען פאַרצייכנט פון אַלע זייערע קליינע קינדער, זייערע ווייבער, און זייערע

זין, און זייערע טעכטער—צו דער גאַנצער עדה; וואָרום אין זייער ערלאַכקייט האָבן זיי זיך געהייליקט צום הייליקן דינסט. ¹⁹און פאַר די קינדער פון אַהרן, די פֿהנים, אין די אָפּענע פעלדער פון זייערע שטעט, זיינען געווען אין איטלאַכער שטאַט מענטשן וואָס זיינען געווען אָנגערופן מיט די נעמען, צו געבן חלקים צו אַלע מאַנספאַרשוינען צווישן די פֿהנים, און צו אַלע וואָס זיינען געווען פאַרצייכנט צווישן די לויים.

²⁰און אזוי האָט יחזקיהו געטאָן אין גאַנץ יהודה. און ער האָט געטאָן וואָס איז גוט און רעכטפאַרטיק און וואָר האַפטיק פאַר גאָט זיין האַר. ²¹און אין איטלאַכער זאָך וואָס ער האָט אָנגעהויבן אין דעם דינסט פון גאָטס הויז, און אין דער תּוֹרָה און אין דעם געבאָט, כּדי צו זוכן גאָט זיין האַר, האָט ער מיט זיין גאַנצן האַרצן געאַרבעט, און האָט באַגליקט.

לב ¹נאָך די דאָזיקע געשעענישן און טריי שאַפט, איז געקוֹר מען סנחריב דער מלך פון אַשור, און ער איז אַריין אין יהודה, און האָט געלעגערט אויף די באַפעסטיקטע שטעט, און ער האָט זיי געוואָלט אַיינברעכן פאַר זיך. ²און ווי יחזקיהו האָט געזען אַז סנחריב איז געקומען, און זיין פנים איז אויף מלחמה אַקעגן ירוּשָׁלַיִם, ³האָט ער אָן עצה געהאַלטן מיט זיינע האַרן און זיינע גיבורים וועגן פאַרשטאַפּן די וואַסערן פון די קוואַלן וואָס אויסן שטאַט; און זיי האָבן אים געהאַלפן. ⁴און עס האָבן זיך אַיינגעזאַמלט פיל פּאָלק, און זיי האָבן פאַרשטאַפט אַלע קוואַלן, און דעם טייך וואָס פליסט דורכן מיטן לאַנד, אזוי צו זאָגן: נאַכסאַל זאָלן די מלכים פון אַשור קומען און געפינען אַ סך וואַסער? ⁵און ער האָט זיך געשטאַרקט, און האָט פאַרבוט די גאַנצע

איינגעבראכענע מויער, און זי אַרויפגעבראַכט ביז די טורעמס, און נאָך אַן אַנדער מויער דערויסן; און ער האָט באַפעסטיקט מלוא אין דודס־שטאָט, און ער האָט געמאַכט וואָפן לרוב און שילדן. ⁶און ער האָט געמאַכט הויפטלייט פון מלחמה איבערן פּאָלק, און האָט זיי איינגעוואַמלט צו זיך אויפן ברייטן פּלאַץ ביים שטאָטטויער, און ער האָט גערעדט צו זייער האַרצן, אַזוי צו זאָגן: זייט שטאַרק און פעסט; איר זאָלט ניט מורא האָבן און ניט אַנגסטן פאַר דעם מלך פון אַשור, און פאַר דעם גאַנצן המון וואָס מיט אים, וואָרום מיט אונדז איז אַ גרעסערער ווי מיט אים. ⁸מיט אים איז אַן אַרעם פון פּלייש, און מיט אונדז איז גאָט אונדזער האַר, אונדז צו העלפן און צו פירן אונדזערע מלחמות. און דאָס פּאָלק האָט זיך פאַרלאָזט אויף די ווערטער פון יחזקיהו דעם מלך פון יהודה.

⁹נאַכדעם האָט סנחריב דער מלך פון אַשור געשיקט זיינע קנעכט קיין ירושלים—און ער איז געווען ביי לָכיש, און זיין גאַנצע ממשלה מיט אים—צו יחזקיהו דעם מלך פון יהודה, און צו גאַנץ יהודה וואָס אין ירושלים, אַזוי צו זאָגן: ¹⁰אַזוי האָט געזאָגט סנחריב דער מלך פון אַשור: אויף וואָס פאַרויכערט איר אַיך, און זיצט אין באַלעגערונג אין ירושלים? ¹¹פאַרוואָר, יחזקיהו רעדט אַיך אַיך, כּדי אַיך צו לאָזן שטאַרבן פון הונגער און פון דאַרשט; אַזוי צו זאָגן: יהוה אונדזער גאָט וועט אונדז מציל זיין פון דער האַנט פון דעם מלך פון אַשור. ¹²איז דאָס ניט דער יחזקיהו וואָס האָט אָפּגעטאָן זיינע קָמות און זיינע מזבחות, און האָט גע־זאָגט צו יהודה און צו ירושלים, אַזוי צו זאָגן: פאַר איין מזבח זאָלט איר זיך בוקן, און אויף אים זאָלט איר רייכערן? ¹³ווייסט איר דען ניט וואָס איך און מיינע עלטערן האָבן

געטאָן צו אַלע אומות פון די לענדער? האָבן די געטער פון די פעלקער פון די לענדער געקענט מציל זיין זייער לאַנד פון מיין האַנט? ¹⁴ ווער איז צווישן אַלע געטער פון די דאָזיקע פעלקער וואָס מיינע עלטערן האָבן פאַרוויסט, וואָס האָט געקענט מציל זיין זיין פּאָלק פון מיין האַנט, אָו אייער גאָט זאָל אַיך קענען מציל זיין פון מיין האַנט? ¹⁵ און אַצונד, זאָל אַיך חזקָהוּ ניט נאַרן, און זאָל ער אַיך ניט אַינרעדן אַזויוואָס, און איר זאָלט אים ניט גלויבן, וואָרום קיין גאָט פון קיין פּאָלק אָדער קיניגרייך האָט ניט געקענט מציל זיין זיין פּאָלק פון מיין האַנט, און פון דער האַנט פון מיינע עלטערן, וועט אַייער גאָט אַיך געוויס ניט מציל זיין פון מיין האַנט.

¹⁶ און זיינע קנעכט האָבן נאָך מער גערעדט אויף גאָט דעם האַר, און אויף יחזקָהוּ זיין קנעכט. ¹⁷ און אַ בריוו האָט ער געשריבן צו לעסטערן גאָט דעם האַר פון ישראל, און צו רעדן קעגן אים, אַזוי צו זאָגן: אַזוי ווי די געטער פון די אומות פון די לענדער, וואָס האָבן ניט מציל געווען זייער פּאָלק פון מיין האַנט, אַזוי וועט דער גאָט פון יחזקָהוּ ניט מציל זיין זיין פּאָלק פון מיין האַנט. ¹⁸ און זיי האָבן אויס־ גערופן אויף אַ הויכן קול, אויף יהודיש, צו דעם פּאָלק פון ירושָׁלַיִם וואָס אויף דער מויער, זיי איבערצושרעקן און זיי צו צעטומלען, פּדי זיי זאָלן קענען באַצווינגען די שטאָט. און זיי האָבן גערעדט וועגן דעם גאָט פון ירושָׁלַיִם אַזוי ווי וועגן די געטער פון די פעלקער פון דער ערד, געמאַכט פון מענטשנס הענט.

²⁰ האָט דער מלך יחזקָהוּ, און ישַׁעְיָהוּ הנביא דער זון פון אַמוֹצַן, מתפלל געווען וועגן דעם, און זיי האָבן געשריען צום הימל. ²¹ און גאָט האָט געשיקט אַ מלאַך, און ער האָט

פארטיליגט יעטוועדער העלדישן גיבור און אָנפירער און הויפטמאַן אין לאַגער פון דעם מלך פון אַשור; און ער האָט זיך אומגעקערט מיט שאַנד אין פנים צו זיין לאַנד. און ווי ער איז אַריינגעגאַנגען אין הויז פון זיין גאָט, האָבן די וואָס זיינען אַרויס פון זיינע אינגעווייד, אים דאָרטן געמאַכט פאַלן מיטן שווערד.

²²אָזוי האָט גאָט געהאַלפן יחזקיהו און די באַוווינער פון ירושלים פון דער האַנט פון סנחריב דעם מלך פון אַשור, און פון דער האַנט פון אַלעמען; און ער איז זיי ביי געשטאַנען רונד אַרום. ²³און פיל האָבן געבראַכט געשאַר קען צו גאָט קיין ירושלים, און טייערע מתנות צו יחזקיהו דעם מלך פון יהודה, און ער איז דערהייכט געוואָרן אין די אויגן פון אַלע פעלקער נאָך דעם.

²⁴אין יענע טעג איז יחזקיהו קראַנק געוואָרן ביז צום שטאַרבן, און ער האָט מתפלל געווען צו גאָט, און גאָט האָט אים געענטפערט, און האָט אים געעבן אַ צייכן. ²⁵אַבער יחזקיהו האָט ניט אומגעקערט אָזוי ווי אים איז געטאָן געוואָרן, וואָרום זיין האַרץ האָט זיך דערהויבן, און עס איז געווען אַ צאָרן אויף אים און אויף יהודה און ירושלים. ²⁶האָט יחזקיהו זיך אונטערטעניקט פון דער האַפּערדיקייט פון זיין האַרצן, ער און די באַוווינער פון ירושלים, און דער צאָרן פון גאָט איז ניט געקומען אויף זיי אין די טעג פון יחזקיהו.

²⁷און יחזקיהו האָט געהאַט עושר און פּכוד זייער פיל, און האָט זיך געמאַכט שאַצקאַמערן פאַר זילבער און פאַר גאָלד, און פאַר טייערע שטיינער, און פאַר בשמים, און פאַר שילדן, און פאַר אַלערליי גלוסטיקע זאַכן; ²⁸און שפייכלערס פאַר דעם אַיינקום פון תבואה, און ווין, און אַייל; און שטאַלן

פֶּאָר אַלערליי בהמות, און סטאַדעס אין געהעפטן. ²⁹און ער האָט זיך אַיינגעשאַפט שטעט, און פי פון שאָף און רינד דער לרוב; וואָרום גאָט האָט אים געשאַנקען זייער אַ גרויס פֶּאַרמעגן. ³⁰און דער אייגענער יחזקיהו האָט פֶּאַרשטאַפט דעם אויבערשטן אויסגאַנג פון די וואַסערן פון גיחון, און האָט זיי געמאַכט גיין גלייך אַראָפּ צו מערב פון דודס שטאָט. און יחזקיהו האָט באַגליקט אין זיין יעטוועדער טואונג. ³¹אַבער ביי די שלוחים פון די האַרן פון קבל וואָס האָבן געשיקט צו אים נאַכצופרעגן וועגן דעם ווונדער צי ייִכן וואָס איז געשען אין לאַנד, האָט אים גאָט פֶּאַרלאָזן, אים צו פרווון, כדי צו וויסן אַלץ וואָס ביי אים אין האַרצן. ³²און די איבעריקע זאַכן וועגן יחזקיהו, און זיינע חסדים, זיי זיינען באַשריבן אין דער זעאונג פון ישעיהו הנביא דעם זון פון אַמוצן אין בוך פון די מלכים פון יהודה און ישראל. ³³און יחזקיהו האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן אויף דעם אַרויפגאַנג פון די קברים פון די קינדער פון דוד; און גאַנץ יהודה און די באַוווינער פון ירושלים האָבן אים אָנגעטאָן כבוד ביי זיין טויט. און זיין זון מנשה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

לג ¹צוועדף יאָר איז מנשה אַלט געווען, אַז ער איז גע-
וואָרן מלך, און פינף און צוואַנציק יאָר האָט ער גע-
קיניגט אין ירושלים.

²און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי די אומווערדיקייטן פון די פעלקער וואָס גאָט האָט פֶּאַרטריבן פון פֶּאַר די קינדער פון ישראל. ³און ער האָט ווידער אָפגעבויט די בָּמות וואָס זיין פֶּאַטער יחזקיהו
* זע מלכים ב' כ, 13 און ווייטער.

הָאָט אַינגעוואָרפֿן, און ער האָט אויפגעשטעלט מזבחות
 צו די בַּעַל־געטער, און האָט געמאַכט געצנבוימער, און זיך
 געבוקט צו דעם גאַנצן חיל פֿון הימל, און זיי געדינט.
 און ער האָט געבויט מזבחות אין הויז פֿון גאָט, וואָס גאָט האָט
 געזאָגט: אין ירושָׁלַיִם זאָל זיין מיין נאָמען אויף אייביק.
 און ער האָט געבויט מזבחות צו דעם גאַנצן חיל פֿון הימל
 אין ביידע הויפֿן פֿון גאָטס הויז. און ער האָט געמאַכט
 דורכגיין זיינע זין דורכן פֿייער אין דעם טאָל פֿון בְּךָ־הַנּוֹם,
 און ער האָט געברויכט צייכנועעריי און געצויבערט, און
 געמאַכט כּישוף, און ער האָט אַיינגעשאַפֿט די וואָס וואַרזאָגן
 מיט אַ גייסט אָדער אַ רוח. ער האָט געמערט צו טאָן וואָס
 איז שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט, אים צו דערצערענען.
 און ער האָט אַריינגעשטעלט דעם געשניצטן געץ וואָס ער
 האָט געמאַכט, אין הויז פֿון גאָט, וואָס גאָט האָט געזאָגט צו
 דודן און צו זיין זון שלמהן: אין דעמדאָזיקן הויז, און אין
 ירושָׁלַיִם, וואָס איך האָב אויסדערוויילט פֿון אַלע שבטים
 פֿון ישראל, וועל איך טאָן מיין נאָמען אויף אייביק; און
 איך וועל מער ניט אָפֿטאָן דעם פֿוס פֿון ישראל פֿון דער
 ערד וואָס איך האָב באַשערט פֿאַר אַייערע עלטערן, אויב
 זיי וועלן נאָר היטן צו טאָן אַלץ וואָס איך האָב זיי באַפוילן,
 לויט דער גאַנצער תּוֹרָה און די חוקים און די געזעצן, דורך
 משהן. און מנשה האָט פֿאַרפֿירט יהודה און די באַוווינער
 פֿון ירושָׁלַיִם צו טאָן מער שלעכטס פֿון די פעלקער וואָס
 גאָט האָט פֿאַרטייליגט פֿון פֿאַר די קינדער פֿון ישראל.
 און גאָט האָט גערעדט צו מנשה און צו זיין פֿאַלק,
 אָבער זיי האָבן ניט פֿאַרנומען. און גאָט האָט אויף זיי
 געבראַכט די חיל־פֿירער פֿון דעם מלך פֿון אַשור, און זיי
 האָבן באַצווונגען מנשהן מיט רינגען, און האָבן אים געשמידט

ד. ה. פֿאַרברענען צום גאָט מולך.

אין קופערנע קייטן, און אוועקגעפירט קיין בבל. ¹²און אז אים האָט צוגעדריקט, האָט ער געבעטן ביי גאָט זיין האַר, און ער איז געוואָרן זייער אונטערטעניק פאַר דעם גאָט פון זיינע עלטערן. ¹³און ער האָט מתפלל געווען צו אים; און ער האָט זיך געלאָזט דערבעטן פון אים, און האָט צו געהערט זיין בקשה, און האָט אים אומגעקערט קיין ירושלים צו זיין מלוכה; און מנשה האָט געוויסט אז יהוה איז גאָט.

¹⁴און נאָכדעם האָט ער געבויט אַן אויסנווייניקסטע מויער צו דודס־שטאָט, אין מערב פון גיחון, אין טאָל, און ביים אַיינגאַנג פון פישטויער; און ער האָט אַרומגערינגלט דעם עופל, און האָט זי געמאַכט זייער הויך. און ער האָט אַריינגעזעצט חיל־פירער אין אַלע באַפעסטיקטע שטעט אין יהודה. ¹⁵און ער האָט אָפגעטאָן די פרעמדע געטער, און דעם געץ פון גאָטס הויז, און אַלע מזבחות וואָס ער האָט געבויט אויף דעם באַרג פון גאָטס הויז, און אין ירושלים; און ער האָט זיי אַרויסגעוואָרפן אויסן שטאָט. ¹⁶און ער האָט אויפגעבויט דעם מזבח פון יהוה, און האָט געשלאַכט אויף אים שלאַכטאָפּפער און דאַנקאָפּפער; און ער האָט אַנגעוואָגט יהודה צו דינען יהוה דעם גאָט פון ישראל. ¹⁷פאַרוואָר, דאָס פאָלק האָט נאָך אַלץ געשלאַכט אויף די בָּמוֹת, אָבער נאָר צו יהוה זייער גאָט.

¹⁸און די איבעריקע זאַכן וועגן מנשה, און זיין תפילה צו זיין גאָט, און די ווערטער פון די זעערס וואָס האָבן צו אים גערעדט אין נאָמען פון גאָט דעם האַר פון ישראל, זיי זיינען דאָ אין די געשעענישן פון די מלכים פון ישראל. ¹⁹און זיין תפילה, און ווי אַזוי [גאָט] האָט זיך געלאָזט דער־בעטן פון אים, און זיין גאַנצע זינד און זיין פעלשונג, און די ערטער וואָס ער האָט אין זיי געבויט בָּמוֹת, און אויפגע־

שטעלט געצנובוימער און געשניצטע בילדער, איידער ער איז געוואָרן אונטערטעניק, זיי זיינען באַשריבן אין די ווער-טער פון די זעעס.

²⁰און מנשה האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן אין זיין היים. און זיין זון אָמון איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

²¹צוויי און צוואַנציק יאָר איז אָמון אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און צוויי יאָר האָט ער געקייניגט אין ירושלים.

²²און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט אַזוי ווי זיין פּאָטער מנשה האָט געטאָן; און צו אַלע געשניצטע בילדער וואָס זיין פּאָטער מנשה האָט געמאַכט, האָט אָמון געשלאַכט, און זיי געדינט. ²³און ער איז ניט אונטערטעניק געוואָרן פאַר גאָט אַזוי ווי זיין פּאָטער מנשה איז אונטערטעניק געוואָרן, נאָר ער, אָמון, האָט אַלץ מער זיך פאַרשולדיקט.

²⁴און זיינע קנעכט האָבן געמאַכט אַ בונט אויף אים, און האָבן אים געטייט אין זיין הויז. ²⁵און דאָס פּאָלק פון לאַנד האָט דערשלאָגן אַלע וואָס האָבן געמאַכט דעם בונט אויף דעם מלך אָמון. און דאָס פּאָלק פון לאַנד האָט געמאַכט זיין זון יאַשיהו פאַר אַ מלך אויף זיין אָרט.

לד יאָכט יאָר איז יאַשיהו אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און איין און דרייסיק יאָר האָט ער געקייניגט אין ירושלים.

²און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, און איז געגאַנגען אין די וועגן פון זיין פּאָטער

דודן, און האָט זיך ניט אָפּגעקערט רעכטס אָדער לינקס.
 3 און אין אַכטן יאָר פון זיין מלוכה, אָז ער איז נאָך געווען
 אַ אינגל, האָט ער אָנגעהויבן ווכן דעם גאָט פון זיין פאָטער
 דודן; און אין צוועלפטן יאָר האָט ער אָנגעהויבן רייניקן
 יהודה און ירושלים פון די בָּמוֹת, און די געצנבויםער, און
 די געשניצטע און די געגאָסענע בילדער. 4 און מע האָט
 אַיינגעוואָרפן פאַר אים די מזבחות פון די בַּעַל־געטער; און
 די זוננליך וואָס אויבן איבער זיי האָט ער אָפּגעהאַקט; און
 די געשניצטע און די געגאָסענע בילדער האָט ער צעבראָכן
 און צעשטויסן, און פאַנאָדערגעשאָטן אויף די קברים פון
 די וואָס האָבן געשלאַכט צו זיי. 5 און די ביינער פון די
 כַּהֲנִים האָט ער פאַרברענט אויף זייערע מזבחות, און ער
 האָט גערייניקט יהודה און ירושלים. 6 און אַזוי אין די
 שטעט פון מנשה און אפרים און שמעון און ביו נפתלי,
 מיט זייערע אייגענע ברעכגעצייג, רונד אַרום. 7 און ער
 האָט אַיינגעוואָרפן די מזבחות, און די געצנבויםער, און די
 געשניצטע בילדער האָט ער צעהאַקט אויף דין, און אַלע
 זוננליך האָט ער אָפּגעהאַקט אין גאַנצן לאַנד ישראל; און
 ער האָט זיך אומגעקערט קיין ירושלים.

8 און אין אַכצנטן יאָר פון זיין מלוכה, נאָכן רייניקן
 דאָס לאַנד און דאָס הויז, האָט ער געשיקט שָׁפָן דעם זון
 פון אַצליהוּן, און מַעֲשִׂיָהוּ דעם האָר פון דער שטאָט, און
 יואָח דעם זון פון יואָחזן, דעם פאַרצייכענער, צו פאַרריכטן
 דאָס הויז פון גאָט זיין האָר. 9 און זיי זיינען געקומען צו
 חלקיהוּ דעם כַּהֵן־גָּדוֹל, און האָבן אָפּגעגעבן דאָס געלט
 וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין הויז פון גאָט, וואָס די לויים,
 די שוועלהיטערס, האָבן אויפגעזאַמלט פון דער האַנט פון
 מנשה און אפרים, און פון גאַנצן איבער בלייב פון ישראל,

און פון גאַנץ יהודה און בנימין, און זיך אומגעקערט קיין ירושלים. ¹⁰ און זיי האָבן עס געגעבן אויף דער האַנט פון די ווערקמיינסטער וואָס זיינען געווען געשטעלט אין הויז פון גאָט; און די ווערקמיינסטער וואָס האָבן געאַרבעט אין הויז פון גאָט, האָבן עס אויסגעגעבן אויף צורעכטצומאַכן און פאַרריכטן דאָס הויז פון גאָט, ¹¹ און געגעבן צו די האַלצ־מיינסטער, און צו די בוימיינסטער, אויף צו קויפן גע־האַקטע שטיינער, און האַלץ פאַר לייסטן, און אויף צו לייגן באַלקנס אויף די הייזער וואָס די מלכים פון יהודה האָבן געלאָזט צעשטערט ווערן. ¹² און די מענטשן האָבן ערלאָך געטאָן די אַרבעט; און איבער זיי זיינען געווען גע־שטעלט יחזקאל, און עובדיהו, די לויים, פון די קינדער פון מררי; און זכריה, און משולם, פון די קינדער פון די קהתים, אויף אויפצופאַסן; און אַנדערע לויים – איטלאַכער וואָס האָט זיך פאַרשטאַנען אויף כלי־מַר. ¹³ זיי זיינען אויך געווען איבער די לאַסטטרעגער, און האָבן אויפגעפאַסט אויף אַלע וואָס האָבן געטאָן אַרבעט אין אַלערליי מלאַכות. און טייל פון די לויים זיינען געווען שרייבערס, און אויפ־זעערס, און טויערלייט.

¹⁴ און ווען זיי האָבן אַרויסגענומען דאָס געלט וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין הויז פון גאָט, האָט חלקיהו דער כהן געפונען דאָס בוך פון גאַטס תורה געגעבן דורך משהן. ¹⁵ האָט חלקיהו זיך אָפגערויפן און האָט געזאָגט צו שפן דעם שר״בער: איך האָב געפונען דאָס בוך פון גאַטס תורה אין הויז פון גאָט. און חלקיהו האָט געגעבן דאָס בוך צו שפנען. ¹⁶ האָט שפן געבראַכט דאָס בוך צום מלך, און ער האָט אויך געבראַכט דעם מלך אן ענטפער, אזוי צו זאָגן: אַלץ וואָס איז איבערגעגעבן געוואָרן אויף דער האַנט פון דיִינע

קנעכט, טוען זיי. ¹⁷און זיי האָבן אויסגעשאַטן דאָס געלט וואָס האָט זיך געפונען אין הויז פון גאָט, און האָבן עס געגעבן אויף דער האַנט פון די געשטעלטע, און אויף דער האַנט פון די ווערקמיינסטער.

¹⁸און שָׁפָן דער שרײַבער האָט דערציילט דעם מלך, אַזוי צו זאָגן: אַ בוך האָט מיר געגעבן חלקיהו דער פֿהן. און שָׁפָן האָט דערפון געלייענט פאַר דעם מלך. ¹⁹און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט געהערט די ווערטער פון דער תּוֹרָה, אַזוי האָט ער צעריסן זיינע קליידער. ²⁰און דער מלך האָט באַפוילן חלקיהו, און אחיקם דעם זון פון שָׁפָנען, און עבדון דעם זון פון מיכָהוּ, און שָׁפָן דעם שרײַבער, און עֲשָׂיָה דעם מלכס דינער, אַזוי צו זאָגן: ²¹גייט פּרעגט בײַ גאָט פאַר מיר, און פאַר די וואָס זיינען איבער געבליבן אין ישראל און אין יהודה, וועגן די ווערטער פון דעם געפונענעם בוך, וואָרום גרויס איז דער גרימצאָרן פון גאָט וואָס איז אויסגעגאָסן אויף אונדז, פאַרוואָס אונדזערע עלטערן האָבן ניט געהיט דאָס וואָרט פון גאָט, צו טאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס שטייט געשריבן אין דעמדאָויקן בוך.

²²איז געגאָנגען חלקיהו, און די וואָס דער מלך והאָט געהייסן, צו חילדָה דער נביאה, דער ווייב פון שלום דעם זון פון תְּקֵהת, דעם זון פון חסָהוּן, דעם קליידערהיטער—און זי האָט געווינט אין ירושָׁלַיִם, אין צווייטן שטאַטפּערטל—און זיי האָבן אַזוי גערעדט צו איר. ²³האָט זי צו זיי געזאָגט: אַזוי האָט געזאָגט גאָט דער האַר פון ישראל: זאָגט צו דעם מאַן וואָס האָט אײַך געשיקט צו מיר: ²⁴אַזוי האָט גאָט געזאָגט: זע, איך ברענג אַן אומגליק אויף דעמדאָויקן אָרט און אויף זיינע באַווינער—אַלע קללות וואָס שטייען געשריבן אין דעם בוך וואָס מע האָט געלייענט פאַר דעם

מלך פון יהודה. ²⁵ דערפאר וואָס זיי האָבן מיך פאַרלאָזן, און האָבן גערייכערט צו פרעמדע געטער, כדי מיך צו דערצערענען מיט אַלע מעשים פון זייערע הענט, און מיין גרימצאָרן איז אויסגעגאַסן אויף דעמדאָויקן אָרט, און ער וועט ניט פאַרלאָשן ווערן. ²⁶ און צו דעם מלך פון יהודה וואָס שיקט אַייך צו פרעגן ביי גאָט, צו אים זאָלט איר אַזוי זאָגן: אַזוי האָט געוואָגט גאָט דער האַר פון ישראל: וועגן די ווערטער וואָס דו האָסט געהערט, ²⁷ איז, ווייל דיין האַרץ איז דערווייכט געוואָרן, און דו ביסט געוואָרן אונטערטעניק פאַר גאָט אַז דו האָסט געהערט זיינע ווערטער וועגן דעם דאָויקן אָרט און וועגן זיינע באַוווינער-ווייל דו ביסט גע-וואָרן אונטערטעניק פאַר מיר, און האָסט צעריסן דייןע קליידער, און האָסט געוויינט פאַר מיר, דרומעך האָב איך צוגעהערט, זאָגט גאָט. ²⁸ זע, איך זאַמל דיך אַיין צו דייןע עלטערן, און דו וועסט אַינגעזאַמלט ווערן אין דיין קבר בשלום, און דייןע אויגן וועלן ניט זען אַלדאָס ביז וואָס איך ברענג אויף דעמדאָויקן אָרט און אויף זיינע באַוווינער. און זיי האָבן געבראַכט צום מלך דעם ענטפער.

²⁹ און דער מלך האָט געשיקט, און האָט אַינגעזאַמלט אַלע עלטסטע פון יהודה און ירושלים. ³⁰ און דער מלך איז אַרויפגעגאַנגען אין הויז פון גאָט, מיט אַלע מענער פון יהודה און באַוווינער פון ירושלים, און די פּהנים און די לויים, און דעם גאַנצן פּאָלק פון קלענסטן ביזן גרעסטן. און ער האָט געלייענט אין זייערע אויערן אַלע ווערטער פון דעם בוך פון בונד וואָס איז געפונען געוואָרן אין הויז פון גאָט. ³¹ און דער מלך האָט זיך געשטעלט אויף זיין אָרט, און ער האָט געשלאָסן אַ בונד פאַר גאָט, צו גיין נאָך גאָט, און צו היטן זיינע געבאָט און זיינע אַנזאָגן און זיינע געזעצן, מיט זיין

גאַנצן האַרצן און מיט זיין גאַנצער זעל, צו טאָן די ווערטער פון דעם בונד וואָס שטייען געשריבן אין דעמדאָזיקן בוך.³² און ער האָט געמאַכט צושטיין אלע וואָס האָבן זיך געפונען אין ירושלים און בנימין; און די באַוווינער פון ירושלים האָבן געטאָן אזוי ווי דער בונד פון גאָט, דעם גאָט פון זייערע עלטערן.³³ און יאָשׁוּהוּ האָט אָפּגעטאָן אלע אומ-ווערדיקייטן פון אלע לענדער פון די קינדער פון ישראל; און ער האָט געמאַכט דינען אלע וואָס האָבן זיך געפונען אין ישראל, דינען גאָט דעם האַר פון זייערע עלטערן. אלע זיינע טעג האָבן זיי זיך גיט אָפּגעקערט פון הינטער גאָט זייער האַר.

לה און יאָשׁוּהוּ האָט געמאַכט אין ירושלים קרבן־פֿסח צו גאָט; און מע האָט געשאַכטן דעם קרבן־פֿסח אין פּערצנטן טאָג פון ערשטן חודש.³⁴ און ער האָט געשטעלט די פּהנים אויף זייערע וואַכן, און האָט זיי געשטאַרקט צו דעם דינסט פון גאָטס הויז.³⁵ און ער האָט געזאָגט צו די לויים וואָס האָבן געלערנט גאַנץ ישראל, די וואָס זיינען געווען הייליק צו גאָט; שטעלט אַריין דעם הייליקן אָרון אין דעם הויז וואָס שלמה דער זון פון דודן, דער מלך פון ישראל, האָט געבויט; איר דאַרפט מער גיט טראָגן אויפן אַקסל; אַצונד דינט גאָט אַייער האַר און זיין פּאָלק ישראל.³⁶ און ברייט אַיך אָן נאָך אַייערע פּאָטער הייזער לויט אַייערע אַיינטוונגען אין דעם געשריפֿן פון דוד דעם מלך פון ישראל, און אין דעם געשריפֿן פון זיין זון שלמהן.³⁷ און שטייט אין הייליקטום לויט די אָפּטיילונגען פון די פּאָטער-הייזער פון אַייערע ברידער, די קינדער פון פּאָלק, און נפּאַר אַיטלאַכער אָפּטיילונג אַ טייל פון אַ פּאָטער הויז פון די לויים.³⁸ און שעכט דעם קרבן־פֿסח, און האַלט אַיך

הייליק, און גרייט צו פאַר אַייערע ברידער, כדי צו טאָן אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט דורך משהן.

י' און י'אשיהו האָט אָפגעשיידט פאַר די קינדער פון פאָלק שאָף: שעפסן און יונגע ציגן-אַלץ פאַרן קרבן־פּסח פאַר אַלע וואָס האָבן זיך דאַרטן געפונען-דרייסיק טויזנט אין צאָל, און רינדער דריי טויזנט. די דאָזיקע זיינען געווען פון דעם מלכס פאַרמעג. ⁸ און זיינע האָרן האָבן אָפֿגעשיידט אַ נדבה פאַר דעם פאָלק, פאַר די פּהנים, און פאַר די לויים. חלקיהו, און זכריהו, און יחיאל, די פירשטן פון גאָטס הויז, האָבן געגעבן די פּהנים פאַרן קרבן־פּסח צוויי טויזנט און זעקס הונדערט [שאָף], און רינדער דריי הונדערט. ⁹ און כּנניהו, און שמעִיָהוּ, און נתנאל, זיינע בריי־דער, און חשבִיָהוּ, און יעיאל, און יוזבד, די האָרן פון די לויים, האָבן אָפגעשיידט פאַר די לויים פאַרן קרבן־פּסח פינף טויזנט [שאָף], און רינדער פינף הונדערט.

¹⁰ אַזוי איז צוגעגרייט געוואָרן דער דינסט, און די פּהנים האָבן זיך געשטעלט אויף זייער אָרט, און די לויים אויף זייערע אָפטיילונגען, לויט דעם באַפעל פון מלך. ¹¹ און זיי האָבן געשאַכטן דעם קרבן־פּסח, און די פּהנים האָבן געשפרענגט דאָס בלוט פון זייער האַנט; און די לויים האָבן אָפגעשוּנדן. ¹² און זיי האָבן אַוועקגענומען די טיילן וואָס דאַרפן אויפגעבראַכט ווערן, כדי זיי צו געבן צו די אָפטייל־לונגען פון די פּאַטערהייזער פון די קינדער פון פאָלק אויף מקריב צו זיין צו גאָט, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין דעם בוך פון משהן; און דעסגלייכן מיט די רינדער. ¹³ און זיי האָבן געבראַטן דעם קרבן־פּסח אויפן פייער, אַזוי ווי דער דיין; און די געהייליקטע קרבנות האָבן זיי געקאַכט אין טעפ, און אין קעסלען, און אין פּאַנען, און פּאַנאָדער־

געטראָגן אויף גיך צו אַלע קינדער פון פּאָלק. ¹⁴און דערנאָך האָבן זיי צוגעגרייט פּאַר זיך און פּאַר די פּהנים; וואָרום די פּהנים, די קינדער פון אַהרן, זיינען געווען פּאַרנומען מיט אויפברענגען די טיילן וואָס דאַרפן אויפגעבראַכט ווערן און דאָס פעטס ביז נאַכט; דרום האָבן די לויים צוגעגרייט אי פּאַר זיך, אי פּאַר פּהנים, די קינדער פון אַהרן.

¹⁵און די זינגערס, די קינדער פון אָסָף, זיינען געווען אויף זייער אָרט, לויט דעם באַפעל פון דודן, און אָסָף, און הימן, און ידותון דעם מלכס זעער. און די טויערלייט זיינען געווען ביי איטלאַכן טויער. זיי האָבן ניט געדאַרפט אָפטרעטן פון זייער דינסט, וואָרום זייערע ברידער די לויים האָבן צוגעגרייט פּאַר זיי.

¹⁶יאָווי איז צוגעגרייט געוואָרן דער גאַנצער דינסט פון גאָט אין יענעם טאָג, צו מאַכן דעם קרבן־פּסח, און אויפ־צוברענגען בראַנדאָפּפער אויפן מזבח פון גאָט, לויט דעם באַפעל פון דעם מלך יאַשִׁהוּ. ¹⁷און די קינדער פון ישראל וואָס האָבן זיך דאַרטן געפונען, האָבן געמאַכט דעם קרבן־פּסח אין יענער צייט, און דעם יום־טוב פון מצות זיבן טעג. ¹⁸און אַ קרבן־פּסח אַזאַ ווי דער איז ניט געמאַכט געוואָרן פון די טעג פון שמואל דעם נביא אָן; און אַלע מלכים פון ישראל האָבן ניט געמאַכט אַזאַ קרבן־פּסח ווי עס האָט געמאַכט יאַשִׁהוּ, און די פּהנים, און די לויים, און גאַנץ יהודה און ישראל וואָס האָבן זיך דאַרטן געפונען, און די באַווינער פון ירושָׁלַיִם. ¹⁹אין אַכצנטן יאָר פון יאַשִׁהוּס מלוכה איז געמאַכט געוואָרן דערדאָזיקער פּסח.

²⁰נאָך דעם אַלעם, אַז יאַשִׁהוּ האָט געהאַט צוגעגרייט דאָס הויז, איז אַרויפגעאַנגען נכו דער מלך פון מצרים,

מלחמה צו האלטן אויף כרפמיש ביים פרת, און יאשנהו איז ארויסגעגאנגען אקעגן אים. ²¹האָט ער געשיקט שלוחים צו אים, אַזוי צו זאָגן: וואָס קער איך זיך אָן מיט דיר, מלך פון יהודה? ניט קעגן דיר איז דאָס היינט, נאָר קעגן דעם הויז מיט וועמען איך בין אין מלחמה; און גאָט האָט אָנגע- זאָגט מיך צו אַיילן; האַלט זיך אָפּ פון גאָט וואָס איז מיט מיר, כּדי ער זאָל דיך ניט אומברענגען. ²²אַבער יאשנהו האָט ניט אָפּגעקערט זיין פנים פון אים, נאָר מלחמה האַלטן מיט אים האָט ער געזוכט; און ער האָט ניט צוגעהערט צו די ווערטער פון נכון, פון גאָטס מויל אַרויס, און ער איז גע- קומען מלחמה האַלטן אין דעם טאָל פון מגדו. ²³האָבן די בויגנשיסערס געשאָסן אויף דעם מלך יאשנהו, און דער מלך האָט געזאָגט צו זיינע קנעכט: נעמט מיך אַוועק, וואָרום איך בין שטאַרק פאַרוונדט געוואָרן. ²⁴האָבן אים די קנעכט אַראָפּגענומען פון זיין רייטוואָגן, און האָבן אים אַרויפגעזעצט אויף דעם צווייטן רייטוואָגן וואָס ער האָט געהאַט, און אים אַוועקגעפירט קיין ירושלים. און ער איז געשטאַרבן, און איז באַגראָבן געוואָרן אין די קברים פון זיינע עלטערן. און גאַנץ יהודה און ירושלים האָבן גע- טרויערט אויף יאשנהו. ²⁵און ירמיהו האָט געקלאָגט אויף יאשנהו, און אַלע זינגערס און זינגערנס האָבן גערעדט אין זייערע קלאַגלידער פון יאשנהו, ביז אויף היינט. און מע האָט זיי געמאַכט פאַר אַ מנהג אין ישראל, און זיי זיינען פאַרשריבן אין די קלאַגלידער.

²⁶און די איבעריקע זאַכן וועגן יאשנהו, און זיינע חסדים, לויט ווי עס שטייט געשריבן אין דער תורה פון גאָט, ²⁷און זיינע אויפטוען, די ערשטע אַזוי ווי די לעצטע, זיי זיינען באַשריבן אין בוך פון די מלכים פון ישראל און יהודה.

לו יאון דאָס פּאָלק פון לאַנד האָט גענומען יהוָאָחז דעם
 זון פון יאַשָׁיהוּ, און זיי האָבן אים געמאַכט פאַר אַ
 מלך אויף זיין פּאָטערס אָרט, אין ירושָׁלַיִם.
²דריי און צוואַנציק יאָר איז יוָאָחז אַלט געווען, אַז ער
 איז געוואָרן מלך, און דריי חדשים האָט ער געקניגט אין
 ירושָׁלַיִם. ³און דער מלך פון מצרים האָט אים אַראָפּגע-
 זעצט אין ירושָׁלַיִם, און האָט באַשטראָפּט דאָס לאַנד מיט
 הונדערט צענטנער זילבער און אַ צענטנער גאָלד.
⁴און דער מלך פון מצרים האָט געמאַכט זיין ברודער
 אַלְקִים פאַר אַ מלך איבער יהודה און ירושָׁלַיִם, און ער
 האָט אומגעביטן זיין נאָמען אויף יהוֹקִים. און זיין ברודער
 יוָאָחזן האָט נכו גענומען און אים געבראַכט קיין מצרים.

⁵פינף און צוואַנציק יאָר איז יהוֹקִים אַלט געווען, אַז
 ער איז געוואָרן מלך, און עלף יאָר האָט ער געקניגט אין
 ירושָׁלַיִם.
 און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון
 גאָט זיין האָר.

⁶איז אַרױפּגעאַנגען אויף אים נבוכדנָצַר דער מלך פון
 בָּבֶל, און האָט אים געשמידט אין קופּערנע קייטן, כדי אים
 אַוועקצופירן קיין בָּבֶל. יאויך פון די פלים פון גאָטס הויז
 האָט נבוכדנָצַר געבראַכט קיין בָּבֶל, און זיי אַריינגעשטעלט
 אין זיין טעמפל אין בָּבֶל.

⁸און די איבעריקע זאַכן וועגן יהוֹקִיםמען, און זיינע אומ-
 ווערדיקייטן וואָס ער האָט געטאָן, און וואָס מיט אים האָט
 געטראָפּן, דאָס איז באַשריבן אין בוך פון די מלכים פון
 ישראל און יהודה.

און זיין זון יהוֹכִיָן איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

׳אָכט יאָר איז יהויכין אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און דריי חדשים מיט צען טעג האָט ער געקיניגט אין ירושלים.

און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט.

¹⁰און צום אומקער פון יאָר, האָט דער מלך נבוכדנצר געשיקט, און האָט אים געבראַכט קיין בבל, מיט די גלוס-טיקע פלים פון גאָטס הויז. און ער האָט געמאַכט זיין ברודער צדקיהוּן פאַר אַ מלך איבער יהודה און ירושלים.

¹¹אין און צוואַנציק יאָר איז צדקיהוּן אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און עלף יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושלים.

¹²און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער איז ניט אונטערטעניק געוואָרן פאַר ירמיהו דעם נביא וואָס האָט גערעדט פון גאָטס מויל.¹³ און ער האָט אויך ווידערשפעניקט אָן דעם מלך נבוכדנצר וואָס האָט אים באַ-שוואָרן ביי גאָט; און ער האָט שטייף געמאַכט זיין נאַקן, און האָרט געמאַכט זיין האַרץ, זיך ניט אומצוקערן צו גאָט דעם האַר פון ישראל.¹⁴ אויך אַלע האַרן פון די פּהנים און פון פּאַלק האַבן געפעלשט אַ גרויס פעלשונג, אַזוי ווי אַלע אומווערדיקייטן פון די פעלקער, און זיי האַבן פאַראומ-רייניקט דאָס הויז פון גאָט וואָס ער האָט געהייליקט אין ירושלים.¹⁵ און גאָט דער האַר פון זייערע עלטערן האָט געשיקט צו זיי דורך זיינע שלוחים, נאַכאַנאַנד געשיקט, וואָרום ער האָט זיך דערבאַרימט אויף זיין פּאַלק און אויף זיין ווינונג.¹⁶ אַבער זיי פלעגן שפעטן פון די שלוחים פון גאָט, און פאַראַכטן זיינע ווערטער, און זיך לוסטיק מאַכן

איבער זיינע נביאים, ביז דער גרימצאָרן פון גאָט איז אויפֿ-
געגאָנגען אַקעגן זיין פּאָלק, אַז קיין תּרופּה איז מער נישט
געווען.¹⁷ און ער האָט אַרויפגעבראַכט אויף זיי דעם מלך
פון די פּשדים, וואָס האָט געהרגעט זייערע יונגע לייט מיטן
שווערד אין זייער בֵּית־מִקְדָּשׁ, און האָט זיך נישט דערבאַרימט
אויף אַ בַּחור אָדער אַ מִידל, אַ זקן אָדער אַ גרייז; אַלעמען
האָט ער געגעבן אין זיין האַנט.¹⁸ און אַלע כּלים פון גאָטס
הויז, די גרויסע אַזוי ווי די קלִיִּיע, און די אוצרות פון גאָטס
הויז, און די אוצרות פון מלך און זיינע האָרן, אַלץ האָט
ער געבראַכט קיין בָּבֶל.¹⁹ און זיי האָבן פאַרברענט דאָס
הויז פון גאָט, און אַיינגעוואָרפן די מויער פון ירוּשָׁלַיִם, און
אַלע אירע פּאַלאַצן האָבן זיי פאַרברענט אין פּייער, און
אַלע אירע גלוסטיקע כּלים האָבן זיי צעשטערט.²⁰ און די
וואָס זיינען געבליבן פון שווערד האָט ער פאַרטריבן קיין
בָּבֶל, און זיי זיינען געוואָרן צו אים און צו זיינע זין פאַר
קנעכט ביז דער מלוכה פון מלכות פֶּרַס; ²¹כדי צו דערפילן
דאָס וואָרט פון גאָט דורך רמֵהוּס מויל: ביז די ערד וועט
אָפּצאָלן אירע נישט געהאַלטענע שבתים; אַלע טעג פון
איר וויסט זיין האָט זי געהאַלטן שבת, ביז צו דערפילן
זיבעציק יאָר.

²²און אין ערשטן יאָר פון כּוֹרֶשׁ דעם מלך פון פֶּרַס, אַז
עס איז אויסגעפירט געוואָרן דאָס וואָרט פון גאָט דורך
רמֵהוּס מויל, האָט גאָט דערוועקט דעם גייסט פון כּוֹרֶשׁ
דעם מלך פון פֶּרַס, און ער האָט אַרויסגעלאָזט אַן אויסרוף
אין זיין גאַנצן קיניגרייך, און אויך דורך אַ געשריפֿן, אַזוי
צו זאָגן: ²³אַזוי האָט געזאָגט כּוֹרֶשׁ דער מלך פון פֶּרַס:
אַלע קיניגרייכן פון דער ערד האָט מיר געגעבן יהוה דער
גאָט פון די הימלען; און ער האָט מיר באַפוילן אים צו בויען

א הויז אין ירושלים וואָס אין יהודה; ווער עס איז דאָ צווישן
אייך פון זיין גאַנצן פאָלק, זאָל יהוה זיין גאָט זיין מיט אים,
און זאָל ער אַרויפגיין.